De negerhut

Het slavenleven in Amerika, vóór de emancipatie

Harriet Beecher Stowe

Vertaald door: B. Scholten

bron
Harriet Beecher Stowe, *De negerhut* (vert. B. Scholten). C. Misset, Doetinchem ca. 1890

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/beec028nege01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

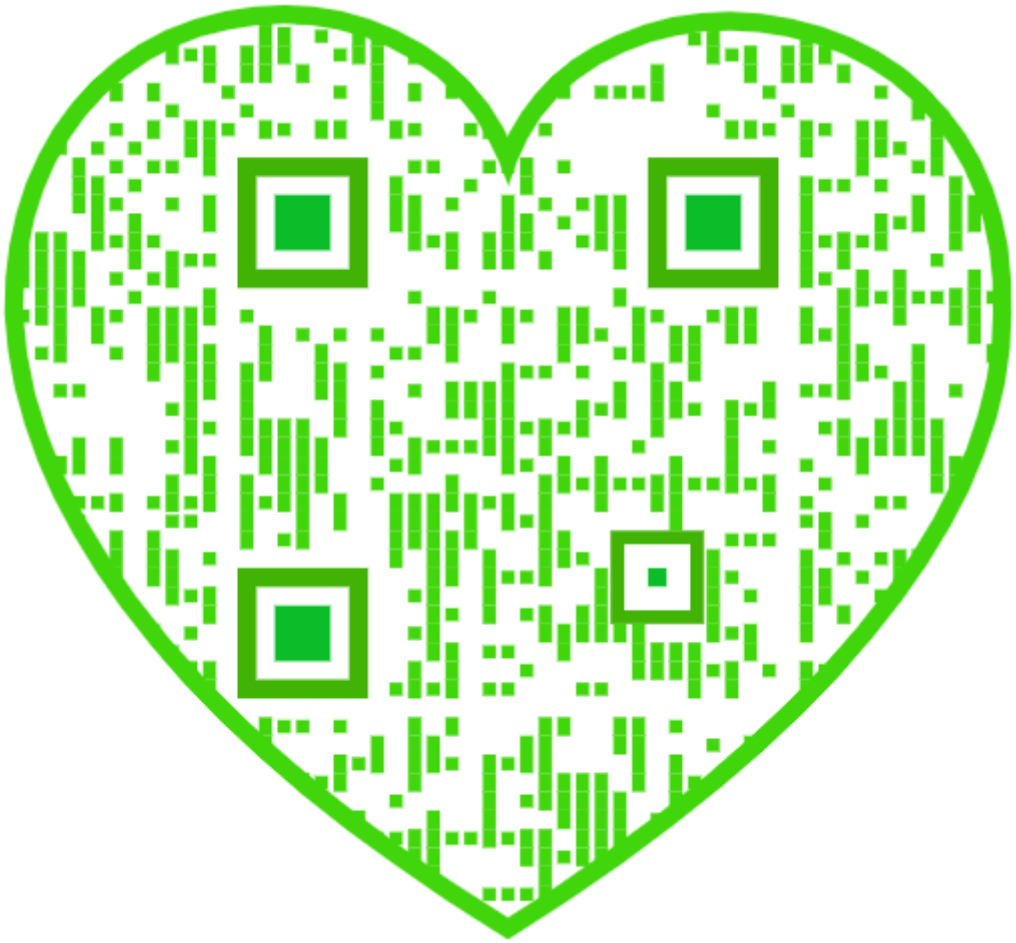

Inleiding.

Den 20sten Mei 1852 verscheen in 't licht Uncle Toms Cabin van Mrs. Beecher Stowe, en het veertigjarig jubilé van dat verschijnen kon, dunkt ons, niet waardiger gevierd worden dan door een geheel nieuwe en getrouwe vertaling van dat merkwaardige boek, het gevolg van een onweerstaanbaren aandrang in een echt Christelijk genie. Van opgang maken in litterarischen zin is hier geen sprake, dat was geenszins het doel; maar onvergetelijk door alle eeuwen zal het boek blijven om zijne grootsche gevolgen, en die gevolgen had het voornamelijk te danken aan de waarheden waarmede het optrad; immers de schetsen, die tot een geheel gebracht in de Negerhut, allereerst verschenen in een Tijdschrift 'de Era', waren, zooals de schrijfster in de voorrede zegt, naar de natuur genomen, en zij gaf er later den sleutel van uit: zij had de figuren meerendeels persoonlijk gekend. De uitgave was eene daad van moed tevens; de schrijfster haalde zich onverzoenlijke vijanden op den hals. Een uitgever in Kentucky, die in zijn weekblad ook een artikel opnam ten gunste der emancipatie, werd eenvoudig in zijn kantoor doodgeschoten en zijne drukkerij verbrand door 't gepeupel, dat tegen hem was opgezet door invloedrijke volksleiders, waarvan niet weinigen te goeder trouw van meening waren, dat God het nu eenmaal zoo bedoeld had, dat zwarten en kleurlingen slaven moesten zijn van de blanken; men kon dat in vele kerken zelfs van den kansel hooren verkondigen.

Doch vooral Uncle Toms Cabin opende de oogen voor de waarheid en het recht: de emancipatie werd wet, ondanks den heftigen tegenstand der Zuidelijke Staten, die zelf er door geruïneerd, zooals zij meenden, onbedachtzaam zich aansloten aan Zuid-Carolina, dat met de wapens zijne belangen wilde verdedigen. De krijg begon, en het bloed stroomde voor de goede zaak, maar niet het onrecht, wel het recht en de menschelijkheid zegevierden: Zuid-Carolina en de verbondenen werden overwonnen en vernederd. Vele rijke lieden in die Staten waren geruïneerd; mannen, die eigenaars waren van duizenden slaven, verkoopen thans koffie en thee bij 't pond aan hunne vroegere slaven, of leven van den verkoop van bloemen en gewassen, die zij vroeger uit weelde aankweekten.

Men zou dus allicht denken, dat de Zuidelijke Staten slechts met moeite zich schikken in den nieuwen toestand en reikhalzend de slavernij terugwenschen. Dat is echter niet zoo. De heer James Pike, gedurende eenige jaren gezant aan 't Nederlandsche hof, en die kort na den oorlog geruimen tijd in 't Zuiden vertoefde, zegt in zijn werk over Zuid-Carolina, blz. 68, 'dat daar, noch elders iemand de slavernij met hare onmenschelijkheden zou terugwen-

schen;’ zoo krachtig pleit steeds wat recht en goed is.

Mrs. Beecher Stowe had dien bloedigen tegenstand geenszins verwacht; zij hoopte, dat de waarheden en de gruwelen, die zij in 't licht stelde, wel groote, maar toch vreedzame gevolgen zouden hebben. Hierin bedroog en bedroefde zij zich; doch de uitkomst was haar een voldoening en een zegepraal, zooals weinigen ooit is ten deel gevallen. Zij had aan verschillende personen in Europa een exemplaar gezonden van U n c l e T o m s C a b i n, om de opinie meer en meer te winnen voor de emancipatie. Van alle zijden kwamen aanstonds brieven van instemming, dankbetuiging en bewondering. Het debiet van het boek was fabelachtig groot. In Londen alleen waren weldra acht drukkerijen tegelijk bezig met aan de aanvragen zooveel mogelijk te voldoen. Terstond verschenen vertalingen in alle Europeesche talen, zelfs in 't Armenisch. En wij rekenen het ons eene eer, thans, na veertig tig jaren, eene nieuwe, nauwkeurige vertaling bewerkt te hebben, die zeker ook welkom zal wezen aan de oprechte vereerders van den Bijbel, want dat kostelijk boek vooral wordt er in hoog gehouden.

DE VERTALER.

Hoofdstuk I.
Waarin de lezer een humaan man leert kennen.

In den laten namiddag van een kouden Februaridag zaten twee heeren alleen met een flesch wijn in een goed gemeubeld eetvertrek in de stad P... in Kentucky. Bedienden waren er niet in de kamer, en de heeren, met hunne stoelen dicht aan elkaar geschoven, schenen 't een of ander onderwerp met grooten ernst te bespreken.

Gemakshalve zeiden wij twee heeren; een van de beiden echter scheen, als men hem nauwlettend bekeek, juist niet tot die soort te behooren. Hij was een kort, gezet man, met ruwe, gemeene gelaatstrekken, en dat air van aanmatiging, dat een man van lage afkomst kenmerkt, die zich tracht op te werken in de wereld. Hij was zeer zwierig gekleed, in een bont vest met opvallende kleuren, een blauwe das, bezaaid met in 't oog vallende gele moezen, toegestrikt, zooals paste bij 't heele voorkomen van den man. Zijn handen, groot en ruw, prijkten met verscheiden ringen, en hij droeg een zwaren, gouden horlogeketting, waaraan groote signetten hingen van verschillende kleur; in 't vuur van 't gesprek was hij gewoon die te schudden en te laten rammelen met blijkbare zelfvoldaanheid. Zijn woordenkeus was brutaal, in strijd met de eenvoudigste spraakkunst, en nu en dan gespekt met verschillende profane uitdrukkingen, die wij, zelfs met den wensch om een levendig verhaal te leveren, niet zullen overschrijven.

De andere, de heer Shelby, had het voorkomen van een gentleman, de inrichting van zijn huis en het geheele uiterlijk aanzien van zijn huishouding sprak van welgesteldheid, zelfs rijkdom. Zooals wij zeiden, de heeren waren in een ernstig gesprek.

‘Op die wijze zou ik de zaak willen schikken’, zeide de heer Shelby.

‘Op die manier kan ik geen handel doen - stellig niet, Mijnheer Shelby’, zeide de andere, een glas wijn tusschen zijn oog en het licht houdende.

‘Wel, Heley, gij kunt me gelooven, Tom is een buitengewone kerel; hij is bepaald die som waard; hij is vertrouwbaar, eerlijk en handig; hij bestuurt mijn heele hoeve als een uurwerk.’

‘Gij meent eerlijk op zijn negersch’, zeide Haley, terwijl hij zich een glas brandewijn inschonk.

‘Neen, ik meen werkelijk, dat Tom een vertrouwbare, verstandige, godvruchtige vent is. Hij is vroom geworden bij een zendingsfeest, vier jaar geleden, en ik geloof, dat hij het werkelijk meent. Sedert dien tijd heb ik hem alles toevertrouwd - mijn geld, mijn huis, mijn paarden; ik zend hem overal heen, en ik heb hem altijd trouw en eerlijk bevonden.’

‘Sommige menschen gelooven niet, dat er vrome negers zijn, Shelby’, zeide Haley, met de hand wuivende ter bevestiging, maar ik geloof het wel. Bij den laatsten troep, dien ik naar Nieuw-Orleans bracht, had ik een kerel, het was zoo goed als een predikatie inderdaad, den kerel te hooren bidden, en hij was zeer zachtaardig en stil. Hij bracht mij ook een goede som op; want ik had hem goedkoop gekocht van een man, die moest uitverkoopen; zoodoende heb ik zeshonderd dollars aan hem verdiend. Ja wel, ik beschouw vroomheid als een goed ding in een neger, als het echte waar is en geen bedrog.’

‘Nu, Tom is oprecht vroom, als ooit iemand maar wezen kan’, hernam de andere. ‘Wel, onlangs zond ik hem alleen naar Cincinnati, om zaken voor mij te doen, en vijfhonderd dollars mee te brengen. “Tom”, zeg ik tot hem, “ik vertrouw u, omdat ik geloof, dat gij een Christen zijt; ik weet, dat ge mij niet zult bedriegen.” Tom kwam terug, natuurlijk, ik wist, dat hij terug zou komen. Een paar gemeene kerels, zegt men, hebben tot hem gezegd: Tom, waarom ga je niet op den loop naar Canada? Maar hij zeide: “Mijnheer schonk mij vertrouwen, ik zou het niet kunnen doen.” Ik heb het later vernomen. Het spijt mij, dat ik Tom moet missen; dat moet ik zeggen. Gij moest de heele schuld met hem vereffenen, en dat zoudt ge doen, Haley, als ge een geweten hadt.’

‘Wel, ik heb juist zooveel geweten, als een man van zaken er op na kan houden; juist genoeg om er bij te zwe-

ren als 't ware,' zei de handelaar op vroolijken toon; 'en dan, ik ben bereid alles te doen, om vrienden te verplichten, maar dit, ziet ge, is een weinig te veel geëischt van iemand, een weinig te veel.' De handelaar slaakte nadenkend een zucht, en schonk zich nog een glas brandewijn in.

'Wel nu dan, Haley, hoe wilt gij 't dan schikken?' zeide de Heer Shelby na een poos pijnlijk stilzwijgen.

'Wel, hebt ge niet een jongen of een meisje, om er bij te geven?'

'Hm! geen die ik missen kan; om de waarheid te zeggen, 't is alleen uit harde noodzakelijkheid, dat ik genegen ben, om in 't geheel te verkoopen. Het stuit mij tegen de borst iemand van mijn dienstvolk weg te doen, dat moet ik zeggen.'

Hier ging de deur open, en een kleine jongen, een quadron van vier à vijf jaar, kwam de kamer binnen.

Hij had in zijn voorkomen iets buitengewoon liefs en innemends. Zijn zwarte haar, schoon als floszijde, hing in glanzige krullen om zijn rond, grappig gezichtje, terwijl een paar donkere oogen, vol vuur en zachtheid, van onder zijn lange wimpers uitkeken, toen hij nieuwsgierig de kamer inkeek. Een jurkje van rood en geel geruite stof, netjes gemaakt, stond keer goed bij de donkere en rijke soort zijner schoonheid, en een zekere komische vrijpostigheid, gemengd met verlegenheid, toonde, dat hij niet zelden door zijn meester werd geliefkoosd en gadegeslagen.

'Hola, Jim Crow' zeide de heer Shelby, terwijl hij eens floot, en een trosje rozijnen naar hem toewierp, 'raap dat eens op!'

Het kind trippelde, zoo snel hij kon, naar het trosje, terwijl zijn meester lachte.

'Kom eens hier, Jim Crow!' zeide de heer Shelby; het kind kwam naar hem toe, en de meester streelde het krullekopje, en streek hem onder de kin.

'Nu, Jim, laat dien heer eens zien,

hoe ge kunt dansen en zingen.' De jongen begon een van die wilde en potsige liedjes te zingen, die de negers gewoonlijk zingen; hij deed het met een flinke, heldere stem, zijn zingen begeleidende met vele komische bewegingen van handen en voeten, en met zijn heele lichaam, geheel op de maat van de muziek.

'Bravo!' zeide Haley, terwijl hij hem een stuk sinaasappel toewierp.

'Nu, Jim loop nu eens, zooals de oude oom Cudjoe loopt, als hij rhumatiek heeft', zeide zijn meester.

Terstond namen de lenige leden van het knaapje het voorkomen aan van gebrekkigheid en stijfheid, en met een krommen rug, zijn meesters stok in de hand, strompelde hij door de kamer, zijn kindergezichtje in pijnlijke, knorrige plooien getrokken en links en rechts spuwende, zooals de oude man deed, dien hij nabootste.

Beide heeren schaterden van lachen.

'Nu, Jim', zei zijn meester, 'laat ons nu eens hooren, hoe de oude Elder Robbins een psalm voorzingt.' De jongen rekte zijn rond gezichtje tot een verbazende lengte uit, en begon, met onverstoorbaren ernst, door den neus een psalm aan te heffen.

'Hoera! bravo! wat een jongen!' zeide Haley, 'dat kereltje is knap, dat beloof ik je. Zal ik u eens wat zeggen', zeide hij, den heer Shelby haastig de hand op den schouder leggende, 'doe er dien jongen bij, en ik houd de zaak voor afgedaan, dat doe ik. Kom aan, dat is nu toch de beste manier!'

Op dit oogenblik ging de deur zachtjes open, en een jonge quadronne van ongeveer vijf en twintig jaar kwam binnen.

Men behoefde het kind maar even aan te zien, om te begrijpen, dat dit zijn moeder was. Dezelfde groote donkere oogen, met die lange wimpers; dezelfde zwarte zijden lokken. Door het bruin heen op haar wangen werd een blos merkbaar, die toenam, toen zij zag, dat het oog van dien vreemden man met strakke en blijkbare bewondering op haar gevestigd was. Hare kleeding was zoo net mogelijk, en deed hare schoone gestalte des te meer uitkomen; eene fijngevormde hand en een nette voet en enkel ontgingen eveneens niet aan het vlugge oog van den handelaar, die gewoon was met één oogopslag de hoedanigheden te schatten van een mooi vrouwelijk handelsartikel.

'Wel, Eliza!' zeide haar meester, terwijl zij bleef staan, en hem schuchter aankeek.

'Ik kwam eens even naar Harry kijken, mijnheer', en de jongen vloog naar haar toe, terwijl hij haar liet zien, in een pand van zijn jurkje, wat hij gekregen had.

'Nu, neem hem maar mee', zeide de heer Shelby; en spoedig ging zij heen met het kind op den arm.

'Bij Jupiter,' zeide de handelaar, terwijl hij zich in bewondering tot hem wendde, 'dat is echte waar!' Gij kunt te eeniger tijd in Orleans veel geld maken voor die meid. Ik heb in der tijd meer dan duizend dollars zien betalen voor meiden, die geen zier mooier waren.'

'Ik wil geen geld aan haar verdienen', zeide de heer Shelby droogjes; en terwijl hij eene andere wending aan 't gesprek trachtte te geven, trok hij een nieuwe flesch wijn open, en vroeg den heer Haley, hoe hij dien wijn vond.

'Zeer lekker, mijnheer, fijne proef!' zeide de handelaar, en toen den heer Shelby familiaar op den schouder tikkend, voegde hij er bij:

'Nu, wat moet ik geven voor die meid? Voor hoeveel is zij te krijgen?'

'Zij is niet te koop, mijnheer Haley,' zeide de heer Shelby; mijne vrouw zou haar niet willen missen voor nog zooveel.'

‘Ja, ja, vrouwen zeggen dat altijd, omdat zij geen verstand hebben van rekenen.’ Maar laat haar eens inzien hoeveel horloges, veeren en sieraden men voor dat nog zooveel zou kunnen koopen, dan verandert dat de zaak, zou ik denken.’

‘Ik zeg u, Haley, daar moeten we niet over spreken; dat zeg ik, en dat meen ik,’ zeide Shelby kort af.

‘Nu, den jongen krijg ik toch,’ zeide de handelaar; gij moet erkennen, dat ik het schappelijk maak, wat hem betreft.’

‘Wat ter wereld wilt ge doen met het kind?’ zeide Shelby.

‘Wel, ik heb een vriend, die daarin wil gaan doen, hij wil aardige jongens

opkoopen, om ze voor de markt klaar te maken. Weeldeartikelen enkel, om ze te verkoopen voor lijfknechts en zoo, aan rijke lui, die goed betalen kunnen voor knappe jongens. Dat staat goed bij een voornaam huis, een knappe jongen, om de deur te openen en te bedienen. Zij brengen veel geld op; en die kleine drommel is zulk een komieke snaak en zingt zoo goed, hij is er juist voor geschikt.'

'Ik zou hem liever niet verkoopen,' zeide de heer Shelby nadenkend; 'de zaak is, mijnheer, dat ik een humaan man ben, en het hindert mij, dat ik den jongen van zijn moeder zou afnemen.'

'O, is het dat? Ja wel, ik begrijp dat volkomen. Het is soms zeer onaangenaam met vrouwen te doen te krijgen. Ik houd ook niet van dat gehuil en geschreeuw. Dat is zeer onaangenaam, maar zooals ik het aanleg in mijn zaken, vermijd ik dat, mijnheer.'

'Wel, indien gij de meid eens van huis zond voor een dag of een week of zoo, dan gaat het bedaard in zijn werk, als zij weer thuis komt is 't afgeloopen. Uw vrouw koopt haar een paar oorbellen of een nieuwe japon of zoo iets, en dan schikt zij zich wel.'

'Ik vrees van niet.'

'Niets zekerder dan dat! die schepsels zijn niet als blanke vrouwen, weet je, zij stappen er over heen, als men 't maar goed aanlegt. Nu zeggen zij,' zeide Haley, een open en vertrouwelijk air aannemende, 'dat die soort van handel een mensch hardvochtig maakt, maar dat heb ik nooit gemerkt. De zaak is, dat ik nooit zaken kon doen op de manier, waarop sommige menschen zaken doen. Ik heb ze gezien, die een vrouw haar kind uit de armen sleurden en het te koop aanboden terwijl zij al dien tijd stond te schreeuwen als razend; dat is verkeerd; het schaadt de koopwaar; maakt ze soms geheel ongeschikt voor 't werk. Ik heb een zeer knappe meid gekend in Orleans, die geheel bedorven werd door die manier van handelen. De man, die haar wilde koopen, kon haar kind niet gebruiken, en zij was een van die lastige soort, als haar bloed warm werd. Ik zeg u, zij greep haar kind in hare armen en schreeuwde en ging te werk, als dol. Ik word er nog koud van, als ik er aan denk, en toen men haar het kind afhandig maakte en haar opsloot, werd zij finaal krankzinnig en stierf binnen een week. Duizend dollars naar de maan, mijnheer, omdat men het verkeerd had aangelegd, zoo is de zaak. 't Is altijd het beste, om het humaan aan te leggen, mijnheer, dat weet ik bij ondervinding.'

En de handelaar ging achterover liggen in zijn stoel en sloeg zijn armen over elkaar met een air van zelftevredenheid, alsof hij zich voor een tweeden Wilberforce hield.

Het onderwerp scheen den heer zeer te interesseeren; want terwijl de heer Shelby, in gedachten verzonken, een sinaasappel schilde, begon Haley opnieuw, hoewel met eenigszins minder vaste overtuiging, maar alsof de kracht der waarheid hem toch noopte, om nog iets te zeggen.

'Het staat iemand nooit mooi zich zelf te prijzen, maar ik zeg het nog even omdat het de waarheid is. Ik geloof, dat ik er voor bekend sta als iemand, die de mooiste troepen negers aan de markt brengt; ten minste men heeft het mij gezegd; honderd zoo goed als één, allen in goeden staat, vet en welgedaan en ik verlies er zoo weinig als iemand, die zaken doet. En dat schrijf ik toe, mijnheer, aan mijn manier van doen, en menschelijkheid, mijnheer, dat mag ik zeggen, is het principe van mijn behandeling.'

De heer Shelby wist niet wat hij zeggen zou, dus zeide hij maar: 'inderdaad.'

‘Nu ben ik wel eens uitgelachen om mijn denkbeelden, mijnheer, en men heeft er mij over aangesproken: zij zijn niet populair en niet algemeen; maar ik houd er mij aan, en heb er mij altijd aan gehouden, en ik heb er goede zaken mee gemaakt; ja, mijnheer, zij hebben hun geld opgebracht, dat mag ik zeggen,’ en de handelaar lachte om zijn scherts.

Er was zoo iets pikants en origineels in deze ophelderingen omtrent humaniteit, dat de heer Shelby niet kon nalaten, ook te lachen. Misschien lacht gij ook, waarde lezer, maar gij weet, dat humaniteit zich tegenwoordig voor-

doet in verschillende en zonderlinge vormen, en 't is niet te zeggen, welke vreemde dingen humane menschen al zoo zeggen en doen.

Het lachen van den heer Shelby moedigde den handelaar aan om voort te gaan.

''t Is zonderling, maar ik kon het den menschen maar niet aan 't verstand brengen. Daar hebt ge nu Tom Loker, mijn vroegeren compagnon, die nu in Natchez woont; hij was een klare vent, dat was Tom, maar de duivel zelf met negers; uit principe was hij dat, weet u, want een goedhartiger kerel ken ik niet; het was zijn systeem, mijnheer. Ik zei wel eens tegen hem: Wel, Tom, zei ik, als uw meiden aan 't schreien gaan, wat nut heeft het haar om de ooren te slaan, en af te ranselen? 't Is bespottelijk, zei ik, en doet geenerlei nut. Ik zie volstrekt geen kwaad in haar geschrei, zei ik; 't is natuurlijk, zei ik, en de natuur wil zich op de een of andere wijze lucht geven. Bovendien, Tom, zei ik, 't is verderfelijk voor uw meiden; zij worden ziekelijk en droefgeestig, en soms worden zij leelijk; vooral gele meiden doen dat; 't Is of de duivel er mee speelt. Nu, zeg ik, waarom kunt ge niet wat mooi met haar heenpraten, en ze wat opvroolijken? Reken er op, Tom, een weinigje humaniteit er bij, dan gaat het veel beter, dan met uw knorren en slaan, en ge hebt er meer voordeel bij, zeg ik, reken daarop. Maar Tom kon het zich niet aanwennen en hij bedierf er zooveel, dat ik met hem moest breken, hoewel hij een goedaardige vent was, en zoo goed als iemand verstand had van den handel.'

'En vindt gij, dat uwe manier van handelen beter uitkomt dan die van Tom?' vroeg de heer Shelby.

'Wel zeker, mijnheer, dat mag ik zeggen. Gij ziet, als ik maar eenigszins kan, gebruik ik een weinig voorzichtigheid in onaangename gevallen, als het verkoopen van jong volkje en zoo; ik zend de meiden van huis. Uit het oog, uit het hart, weet gij, en als 't een gedane zaak is, en niet te verhelpen, dan raken zij er natuurlijk aan gewoon. 't Is er niet mee als met blanken; die worden zoo opgevoed, dat zij niet vreezen, dat hun vrouwen en kinderen en al dat van hen af zullen genomen worden; maar negers, weet ge, die behoorlijk opgebracht zijn, koesteren geenerlei verwachtingen, en zoo gaat dat alles veel gemakkelijker.'

'Ik vrees, dat de mijne dan niet behoorlijk opgebracht zijn,' zeide de heer Shelby.

'Dat is wel mogelijk; gij Kentuckische lui bederft uw negers. Gij meent het goed met hen; maar wel beschouwd, is het toch niet goed voor hen. Wel, een neger, ziet ge, die de wereld rond moet zwerven, en verkocht wordt aan Jan, Piet en Klaas, en wie weet aan wien, moet men geen begrippen geven en verwachtingen inboezemen, en niet te goed behandelen, want dan valt hem het zwerven en sukkelen naderhand des te harder. Ik geloof, dat ik zeggen mag, dat uw negers zich heel ongelukkig zouden gevoelen op een plaats, waar de plantage-negers zouden zingen en tieren als bezetenen. Iedereen, weet ge, mijnheer Shelby, denkt natuurlijk het beste van zijne wijze van behandelen, en ik denk, dat ik de negers behandel ongeveer zoo goed, als het de moeite waard is ze te behandelen.'

''t Is gelukkig, als men over zich zelven tevreden is,' zeide de heer Shelby, even zijn schouders ophalende en met eenigszins merkbare onaangename gewaarwordingen.

'Wel,' zeide Haley, nadat beiden een poos gezwegen hadden, 'wel, wat zegt gij er van?'

'Ik zal er eens over denken en de zaak met mijne vrouw bespreken,' zeide de heer Shelby. 'Intusschen, Haley, als gij de zaak wilt ten uitvoer brengen op de stille manier, waarvan gij spreekt, zorg dan, dat er in de buurt niets van uitlekt. Als het bekend

wordt bij mijn jongens, dan zal 't niet bijzonder stil toe gaan, een van mijn volk weg te brengen, dat verzeker ik u.'

'Zeker, mondje dicht! dat spreekt van zelf. Maar ik moet u zeggen, dat ik haast heb en zoo spoedig mogelijk moet weten, waar ik op rekenen kan,' en daarbij stond hij op en trok zijn overjas aan.

'Welnu, kom van avond tusschen zes en zeven, en ik zal u mijn antwoord geven,' zeide de heer Shelby; en met

een buiging verliet de handelaar de kamer.

‘Ik had den vent de trappen wel willen afschoppen,’ zeide hij bij zich zelven, toen de deur goed en wel dicht was, ‘dien vent met zijn onbeschaamde vrijpostigheid, maar hij weet, hoe hij mij in zijn macht heeft. Als iemand mij ooit gezegd had, dat ik Tom zou verkoopen aan een van die handelaars uit het Zuiden, dan had ik gezegd: is uw onderdanige dienaar een hond, om zoo te handelen?’ En nu moet het er toch toe komen voor zoover ik zien kan. En Eliza's kind ook! Ik weet dat ik er woorden over krijg met mijn vrouw en over Tom ook. En dat alles, omdat ik in schulden zit, ach, ach! De vent ziet zijn voordeel en is van plan het door te zetten.’

Misschien is de zachtste vorm van slavernij te zien in den staat Kentucky. Daar er algemeen een rustige en gelijkmatige landbouw gedreven wordt, die niet van die haastige en gejaagde penoden heeft, die invallen bij de meer zuidelijke districten, zoo is de taak van den neger gezonder en gemakkelijker, terwijl de eigenaar, tevreden met een meer gelijkmatige winst, niet in verzoeking komt van hardvochtigheid, die altijd de brooze menschelijke natuur overkomt, wanneer het uitzicht op plotselinge en snelle winst in de weegschaal komt met geen zwaarder tegenwicht dan de belangen van hulpeloozen en onbeschermden.

Wie eenige hoeven daar bezoekt, en getuige is van de goedaardige toegevendheid van sommige meesters en meesteressen, en de welgemeende trouw van de slaven, kon in verzoeking komen te droomen van eene dikwijls gefabelde poëtische legende van eene aartsvaderlijke instelling en dat alles; maar over alles heen hangt een onheilspellende schaduw: de schaduw der wet. Zoolang de wet al die menschelijke wezens, met kloppende harten, en levende gewaarwordingen, slechts beschouwt als zooveel dingen, die aan één meester toebehooren, zoolang mislukking, of tegenspoed, of onvoorzichtigheid, of de dood van den besten eigenaar oorzaak kan zijn, dat zij te eeniger tijd een leven van vriendelijke protectie en toegefelijkheid moeten ruilen voor een leven van hopelooze ellende en inspanningen, zoolang is het ook onmogelijk iets schoons of wenschelijks tot stand te brengen in de best ingerichte administratie van slavernij.

De heer Shelby behoorde tot de vriendelijke, goedaardige en toegevende lieden voor wie om hem waren, en het had nooit ontbroken aan wat kon bijdragen tot het stoffelijk welzijn van de negers op zijne hoeve; maar hij had op groote schaal, en wat lichtzinnig gespeculeerd, was diep in schulden geraakt, en zijn acceptaties, tot een hoog bedrag, waren in de handen van Haley gekomen, en nu weet men genoeg, om den sleutel te vinden tot het bovenstaand gesprek.

Nu had toevallig Eliza, bij het naderen van de deur, genoeg van dat gesprek gehoord, om te weten, dat een handelaar voor iemand een bod had gedaan aan haren meester.

Zij zou gaarne aan de deur hebben blijven staan luisteren, maar hare meesteres riep haar juist, en dus was zij genoodzaakt te gaan.

Zij meende den handelaar een bod te hebben hooren doen voor haren jongen; zou zij 't mis hebben? Haar hart zwol en klopte, en zij drukte hem zoo sterk tegen hare borst, dat het kleine ventje haar verwonderd aanzag.

‘Eliza, meid, wat scheelt u vandaag?’ zeide hare meesteres, toen Eliza de watertuit had omgeloopen, het werktafeltje had laten omvallen, en in verstrooidheid een nachtjapon had gebracht in plaats van een zijden kleed, dat haar meesteres haar gezegd had uit de kleedkast te halen.

Eliza kwam tot bezinning. ‘Ach, mevrouw,’ zeide zij, hare oogen opslaande en in tranen uitbarstende, terwijl zij snikkende op een stoel neerviel.

‘Wel, Eliza, kind! wat scheelt u?’

‘O, mevrouw, mevrouw,’ zeide Eliza, ‘er is een handelaar hier geweest, die met mijnheer heeft gesproken in de kamer! Ik heb het gehoord.’

‘Wel, onnoozel kind, wat zou dat?’

‘O, mevrouw, zoudt ge denken, dat mijnheer mijn Harry zou willen verkoopen?’

En het arme schepsel zonk achterover in den stoel, zenuwachtig snikkende.

‘Hem verkoopen! neen, malle meid! Gij weet wel, dat mijnheer zich nooit afgeeft met die handelaars uit het Zuiden, en ook niemand van zijn bedienden ooit zal verkoopen, zoolang zij zich goed gedragen. Wel, onnoozel kind, wie zou uw Harry wenschen te koopen? Denkt ge, dat de heele wereld zoo mal met hem is als gij, onnoozel kind? Kom, zet u dat uit het hoofd, en maak mij de haakjes dicht, en maak mij het achterhaar op in die mooie vlecht, die gij onlangs geleerd hebt, en ga niet meer luisteren aan de deuren.’

‘Maar mevrouw, gij zoudt toch nooit uwe toestemming geven, om....’

‘Onzin, kind, zeker zou ik dat niet. Waarom vraagt gij dat? Ik zou evenmin een van mijn eigen kinderen willen verkoopen. Maar werkelijk, Eliza, gij wordt al te zeer ingenomen met het kleine ventje. Een mensch kan zijn neus niet in de deur steken, of ge denkt, dat hij komt om hem te koopen.’

Gerustgesteld door den vertrouwelijken toon harer meesteres, gang Eliza vlug en handig aan haar toiletwerk, lachende om hare eigen vrees, terwijl zij daarmee voortging.

Mevrouw Shelby was eene voortreffelijke vrouw, zoowel intellectueel als moreel. Bij die natuurlijke grootmoedigheid en edelmoedigheid, die men dikwijls heeft opgemerkt als kenmerkende de vrouwen van Kentucky, voegde zij fijn moreel en religieus gevoel en principes, die zij in praktijk bracht met groote energie en doorzicht. Haar echtgenoot, die geen aanspraak maakte op bijzondere godsdienstigheid, had toch respect voor haar overtuiging in dat opzicht; hij was misschien wel een weinig bang voor haar opinie. Zeker was het, dat hij haar volmacht gaf in al hare welwillende pogingen tot verbetering van het lot, het onderwijs enz. van hare bedienden; maar zelf nam hij daaraan geen deel. Inderdaad, ofschoon zelf juist geen geloof slaande aan de macht van de extra goede werken der heiligen, scheen hij toch te meenen, dat zijne vrouw vroomheid en welwillendheid genoeg had voor hen beiden en dat hij wel mede in den hemel zou komen door hare meer dan gewone hoedanigheden, waarop hij geen aanspraken kon maken.

Wat hem het meest drukte na zijn gesprek met den handelaar, was de ophanden zijnde noodzakelijkheid om zijn vrouw kennis te geven van de voorgenomen schikking - met het vooruitzicht van den tegenstand en de zwarigheden, die hij wist, dat hij van hare zijde te wachten had.

Daar mevrouw Shelby geheel onkundig was van de geldverlegenheid van haren echtgenoot en alleen de doorgaande vriendelijkheid van zijn karakter kennende, was zij volkomen oprecht geweest, in hare bestrijding van de vermoedens van Eliza. Zij zette dus de zaak uit haar hoofd, zonder er verder om te denken, en bezig zijnde met toebereidselen voor een avondpartijtje, ging haar de zaak geheel uit de gedachten.

Hoofdstuk II.
De moeder.

Eliza was door hare meesteres opgebracht van jong meisje af als een geliefkoosd, een weinig verwend gunstelingetje.

De reiziger in het Zuiden moet dikwijls hebben opgemerkt die bijzondere verfijning, die zachtheid van stem en manieren, die in vele gevallen eene eigenaardige gave van de quadronen en mulattinnen schijnt te zijn. Deze natuurlijke bevalligheden in de

quadrone gaan dikwijls gepaard met schoonheid van de schitterendste soort en bijna steeds met een innemend voorkomen. Eliza, zooals wij haar beschreven hebben, is geen schets naar onze verbeelding, maar uit de herinnering genomen, zooals wij haar zagen, jaren geleden, in Kentucky. Behalve onder de beschermende zorg van hare meesteres was Eliza volwassen geworden zonder die verzoekingen, welke de schoonheid tot een zoo noodlottig erfgoed maken voor eene slavin. Zij was uitgehuwlijkt aan een knappen en talentvollen jongen mulat, die slaaf was op een naburige hoeve en George Harris heette. Deze jonge man was door zijnen meester uitgehuurd om te werken in een zeildoekfabriek, waar hij

om zijne handigheid en schranderheid beschouwd werd als de beste werkman in de fabriek. Hij had eene machine uitgedacht tot het schoonmaken van hennep, welke, de opvoeding en omstandigheden in aanmerking genomen, evenveel genie in de werktuigkunde aan den dag legde als Whitney in zijn spinmolen(*)

Hij was knap van persoon en van innemende manieren en ieder in de fabriek hield veel van hem. Daar nochtans deze jonge man in 't oog der wet geen mensch, maar slechts een ding was, zoo waren al deze uitmuntende hoedanigheden onder de macht van eenen gemeenen, bekrompen, tyrannieken meester. Dat heerschap, vernomen hebbende van George's uitvinding, reed eens naar de fabriek, om te zien wat zijn met verstand begaafd eigendom had uitgevoerd. Hij werd met opgewondenheid ontvangen door den gebruiker, die hem geluk wenschte met het bezit van een zoo bruikbaren slaaf.

Hij werd rondgeleid door de fabriek, George liet hem de machinerie zien, en sprak zoo vloeiend en opgewonden, stond zoo rechtop, zag er zoo knap en mannelijk uit, dat zijn meester een hinderlijk zelfbewustzijn van minderheid begon te voelen. Wat behoefde zijn slaaf het land rond te trekken als machineuitvinder, en onder heeren zijn neus in de hoogte te steken? Hij zou er spoedig een einde aan maken. Hij zou hem terugnemen, aan 't hakken en spitten zetten, en dan eens zien ‘of hij nog zoo banjerachtig zou stappen.’ Derhalve waren de fabrikant en alle werklieden, die er in betrokken waren, verwonderd, toen hij plotseling George's loon opvroeg, en zijn voornemen te kennen gaf, om hem terug te nemen.

‘Maar, mijnheer Harris,’ zeide de fabrikant, ‘is dat niet wat onverwacht?’

‘Al was dat zoo - is de man niet m i j n eigendom?’

‘We zijn niet ongenegen, mijnheer, wat meer voor hem te betalen.’

‘Onnoodig, mijnheer. Ik behoef mijn volk niet uit te huren, als ik het niet verkies.’

‘Maar, mijnheer, hij schijnt bijzonder geschikt voor dit vak.’

‘Dat kan wel zijn; hij was nooit bijzonder geschikt voor 't werk, waar ik hem aan zette.’

‘Maar denk eens na, dat hij deze machine heeft uitgedacht,’ bracht ongelukkigerwijs een van de werklieden in 't midden.

‘O ja! - een machine om werk uit te winnen, niet waar? Dat geloof ik gaarne, dat hij die heeft uitgevonden, laat een neger daarin maar begaan, allen zonder onderscheid. Neen, hij zal uitrukken.’

George had gestaan als een stuk steen, toen hij zijn vonnis zoo plotseling

(*) Eene machine van dien aard werd werkelijk uitgevonden door een joegen kleurling in Kentucky.

hoorde uitspreken door eene macht, die hij wist dat onweerstaanbaar was. Hij sloeg zijn armen over elkaar, perste zijn lippen sterk op elkander, maar in zijn boezem brandde een heele vulkaan van bittere gevoelens, en deed stroomen vuur door zijn aderen stroomen. Hij hijgde naar den adem, en zijn groote donkere oogen flikkerden als gloeiende kolen, en hij had kunnen losbarsten in een gevaarlijke drift, had niet de zachtzinnige fabrikant zijn arm gevat, en fluisterend tot hem gezegd:

‘Geef toe, George; ga thans maar

met hem. Wij zullen trachten u later te helpen.'

De tyran merkte dat gefluister, en giste, waar het om te doen was, al kon hij niet hooren wat er gezegd werd; en inwendig versterkte hij zich in zijn besluit, om de macht, die hij over zijn slachtoffer bezat, te behouden.

George werd mee naar huis genomen, en aan 't minste werk op de hoeve gezet. Hij was in staat geweest elk onvertogen woord te onderdrukken; maar het flikkerend oog, het somber en ontroerd gelaat waren een deel van eene natuurlijke taal, die niet kon worden onderdrukt; ontwijfelbare teekens, die toonden, en maar al te duidelijk, dat een mensch geen d i n g kan worden.

Het was gedurende de gelukkige periode van zijn werken in de fabriek, dat George zijn vrouw het eerst gezien had, en met haar getrouwd was. Gedurende dien tijd had hij volle vrijheid om naar believen in en uit te gaan, dewijl zijn fabrikant hem veel vertrouwen schonk, en hem begunstigde. Het huwelijk was zeer naar genoegen van mevrouw Shelby, die met een weinig liefhebberij in huwelijken sluiten, het aangenaam vond haar mooie lieveling te verbinden aan een man van hare eigen klasse, die in alle opzichten voor haar geschikt scheen en alzoo werden zij getrouwd in de groote voorkamer harer meesteres, en deze laatste zelve sierde de schoone lokken der bruid met oranjebloesem, en hing er den sluier over, die zeker nauwelijks over een schooner hoofd had kunnen hangen, en er was geen gebrek aan witte handschoenen, aan koek en wijn, noch aan bewonderende gasten, die de schoonheid van de bruid, en de goedheid en mildheid harer meesteres prezen.

Gedurende een paar jaar zag Eliza haren echtgenoot gedurig, en er was niets, dat hun geluk verstoorde, behalve het verlies van twee jonge kindertjes, waaraan zij hartstochtelijk gehecht was en die zij betreurde met eene droefheid, zoo hevig, dat hare meesteres haar wat terecht wijzen moest en met moederlijke bezorgdheid hare van natuur hartstochtelijke gevoelens binnen de perken van rede en godsdienst moest trachten te houden.

Na de geboorte van den kleinen Harry echter, was zij gaandeweg stiller en bedaarder geworden en iedere bloedende banden kloppende zenuw, weder saamgegroeid met dat kleine leven, scheen flink en gezond te worden en Eliza was een gelukkig vrouwtje tot op den dag, dat haar man werd weggehaald van zijn goeden gebruiker en weder gebracht onder de ijzeren heerschappij van zijn wettigen eigenaar.

De fabrikant, trouw aan zijn woord, bezocht den heer Harris een paar weken nadat George was weggenomen. Hij had gehoopt, dat de woede van den heer Harris bekoeld zou zijn en had alle moeite gedaan, om George terug te krijgen.

'Daar behoeft gij niet verder over te spreken, mijnheer,' zeide de heer Harris op hondschen toon, 'ik weet wat mij te doen staat.'

'Het was mij niet te doen, om mij met uw zaken te bemoeien, mijnheer. Ik dacht alleen, dat het in uw belang was uwen man aan ons in huur te geven op de aangeboden voorwaarden.'

'O, ik begrijp de zaak tamelijk goed. Ik zag uw wenken en fluisteren, toen ik hem meenam uit de fabriek; maar gij zult mij op die manier niet beet hebben. Wij leven in een vrij land, mijnheer; de man behoort mij, en ik zal doen met hem wat mij goeddunkt!'

En zoo zonk George's laatste hoop weg, niets lag voor hem dan een leven vol sloven en zwoegen, verergerd door elke pijnlijke plagerij, die de tyrannie kon uitdenken.

Een zeer humaan rechtsgeleerde zeide eens: ‘het ergste, dat men een mensch kan aandoen is hem op te hangen!’ Neen, er is iets ergers dan ophangen, dat men een mensch kan aandoen!

Hoofdstuk III.
Echtgenoot en Vader.

Mevrouw Shelby was naar haar partijtje gegaan, en Eliza stond onder de veranda, neerslachtig het wegrijdende rijtuig achterna kijkende, toen er een

hand op haren schouder gelegd werd. Zij keerde zich om, en een heldere glimlach deed hare schoone oogen glinsteren.

‘George, zijt gij daar? Wat hebt ge mij daar verschrikt gemaakt! Ik ben blij, dat gij eens gekomen zijt! Mevrouw is voor den namiddag uitgegaan, kom in mijn kamertje, we hebben den tijd aan ons zelven.’

Dit zeggende trok zij hem in een net vertrekje, dat op de veranda uitkwam; daar zat zij gewoonlijk met haar naaiwerk, zoodat mevrouw haar beroepen kon.

‘Wat ben ik blij! maar waarom kijkt gij zoo ernstig, en ziet niet eens, hoe Harry gegroeid is.’ Het kind stond schuchter van onder zijn krullen naar zijn vader te kijken, zijn moeder bij haar kleed vasthoudende. ‘Is hij niet lief?’ zeide Eliza, terwijl zij zijn lange krullen wegstreek, en hem kuste.

‘Ware hij maar nooit geboren!’ zeide George bitter. ‘Ik wou, dat ik zelf nooit geboren ware!’

Verwonderd en verschrikt ging Eliza zitten, legde haar hoofd op haars mans schouder, en barstte los in tranen.

‘Ach, Eliza, het is slecht van mij, dat ik u dit aandoe, arme meid!’ zeide hij met liefde; ‘het is slecht van mij. Ach, hadt ge mij maar nooit leeren kennen, dan hadt gij gelukkig kunnen zijn.’

‘George, George, hoe kunt gij zoo spreken? Wat voor vreeselijke dingen zijn er gebeurd, of zullen er nog gebeuren? We zijn immers gelukkig geweest tot voor korten tijd.’

‘Dat zijn we ook, lieve,’ zeide George. Toen, zijn kind op de knieën nemende, keek hij hem strak in zijne donkere oogen, en streek met de hand door zijn lange krullen.

‘Hij gelijkt sprekend op je, Eliza; en gij zijt het mooiste vrouwtje dat ik ooit gezien heb, en het beste, dat ik ooit hoop te zien; maar ik zou wenschen, dat wij elkander nooit gezien hadden.’

‘O, George, hoe kunt gij.....’

‘Ja, Eliza, 't is niets dan rampspoed en ellende! Mijn leven is zoo bitter als alsem; het verteert brandende in mij; ik ben een arme, ellendige, rampzalige slover; en ik zal u met mij in 't verderf sleepen, dat is de zaak. Wat helpt het dat wil iets trachten te doen, te weten of te zijn. Waartoe leven wij? Ik wenschte dood te zijn.’

‘Maar, beste George, dat is waarlijk goddeloos. Ik weet wel hoe gij u gevoelt, nu gij uw plaats in de fabriek verloren hebt; gij hebt een harden meester, maar heb toch geduld, misschien zal.....’

‘Geduld!’ viel hij haar in de rede; ‘Heb ik geen geduld gehad? Heb ik een woord gezegd, toen hij kwam en mij weghaalde, om geenerlei reden ter wereld, van de plaats, waar iedereen goed voor mij was? Ik heb hem eerlijk tot den laatsten cent van mijn loon betaald, en ze zeiden allen, dat ik goed werkte.’

‘Ja, 't is verschrikkelijk,’ zeide Eliza; ‘maar toch, hij is uw meester, bedenk dat.’

‘Mijn meester! en wie maakt hem tot mijn meester? Daar denk ik over na; welk recht heeft hij op mij? Ik ben een man zoo goed als hij. Ik ben een knapper man dan hij is. Ik weet meer van de zaken dan hij; ik kan ze beter besturen dan hij; ik kan beter lezen dan hij; ik schrijf een betere hand en ik heb het alles uit mij zelven geleerd, ik heb er hem niet voor te bedanken; ik heb het geleerd tegen zijn wil, en met welk recht maakt hij mij tot een karrepaard; waarom neemt hij mij weg van dingen, die ik doen kan, beter dan hij; en zet mij aan werk, dat elk paard doen kan? Hij zegt, dat

hij dat doet om mij te vernederen en mij onderdanig te maken, en met opzet gebruikt hij mij voor het zwaarste, geringste en vuilste werk!'

'O, Géorge, George, gij jaagt mij schrik aan; ik heb u nooit zoo hooren spreken, ik vrees, dat gij iets ergs wilt gaan doen; ik begrijp uw gewaarwordingen zeer goed; maar wees toch voorzichtig, om mijnentwil en om Harry!'

'Ik ben voorzichtig geweest en geduldig, maar 't wordt hoe langer hoe erger; vleesch en bloed kunnen het niet langer uithouden, elke gelegenheid neemt hij te baat om mij te vernederen en te kwellen. Ik dacht, dat ik mijn werk goed kon afdoen, en darm rusten kon, wat kon zitten lezen en leeren buiten den werktijd, maar hoe meer hij ziet, wat ik kan afdoen, des

te meer overlaadt hij mij. Hij zegt, dat hoewel ik niets zeg, hij kan zien, dat ik den duivel in mij heb, en dien wil hij er uit jagen; en dezer dagen zal hij voor den dag komen, en op eene manier, die hem niet bevallen zal, of ik heb het mis.'

'Och, hemel! wat zullen wij beginnen?' zeide Eliza droevig.

'Nog pas gisteren,' zeide George, 'terwijl ik bezig was steenen in eene kar te laden, stond daar de jonge heer Tom met zijn zweep te klappen zoo dicht bij het paard, dat het dier er van schrikte. Ik verzocht hem er mee op te houden zoo vriendelijk als ik kon; hij begon toen eerst reent. Ik verzocht het hem nogmaals, en toen keerde hij zich tegen mij en begon mij te slaan. Ik hield zijn hand vast; toen begon hij te schreeuwen en te schoepen, en liep naar zijn vader, en vertelde hem, dat ik tegen hem vocht. - Hij kwam woedend aangeloopen, en zeide dat hij mij eens leeren zou, wie zijn meester was; hij bond mij aan een boom, sneed twijgen voor den jongeheer, en zeide hem, dat hij mocht slaan, tot hij moe werd, en zoo geschiedde het. Als ik het hem maar niet te eeniger tijd betaald zet.' En het gelaat van den jongen man werd donker, en zijn oogen flikkerden met een uitdrukking, die zijn jonge vrouw deed beven.

'Wie maakte dien man tot mijn meester? dat wou ik wel eens weten!' zeide hij.

'Wel,' zeide Eliza op droevigen toon, 'ik heb altijd gedacht, dat ik mijn meester en meesteres moest gehoorzamen, en anders geen christen kon zijn.'

'Daar is wat van aan in uw geval; zij hebben u grootgebracht als een eigen kind, u gevoed, gekleed, geduld met u gehad, u geleerd, zoodat gij goed zijt opgevoed; hier is eenige reden, dat zij aanspraken op u hebben. Maar mij heeft men geschopt en geduwd, en tegen mij gevloekt, en op zijn best mij aan mij zelven overgelaten; wat ben ik hun schuldig? Ik heb voor mijn gansche onderhoud honderdmaal betaald. Ik wil het niet langer dragen; dat w i l ik niet!' zeide hij met gebalde vuist en gefronste wenkbrauwen.

Eliza zweeg en beefde. Zoo had zij haren man nooit aanschouwd, en hare zachtmoedige zedeleer scheen als zich te buigen in de branding van zulke hartstochten.

'Gij weet, dat gij mij den kleinen Carlo gegeven hebt,' ging George voort; 'het dier had het zoo goed als ik zelf; 's nachts sliep hij dicht bij mij, en ging mij den ganschen dag overal na, en hij keek mij aan, alsof hij begreep hoe ik mij gevoelde. Nu, onlangs gaf ik hem eenige brokjes, die ik bij de keukendeur opraapte. Mijn meester kwam er langs en zeide, dat ik hem onderhield op zijn kosten, dat het hem te duur uitkwam, als iedere neger een hond had, en hij beval mij hem een steen aan den hals te doen, en hem in den vijver te gooien.'

'Dat hebt gij immers niet gedaan, George?'

'Neen, ik niet, maar hij heeft het gedaan. Mijnheer en Tom, beiden smeten het arme verdrinkende dier met steenen! Het arme beest, hij keek mij zoo smeekend aan, alsof hij niet kon begrijpen, waarom ik hem niet hielp. Ik kreeg een afranseling, omdat ik het zelf niet doen wou. Nu, daar gaf ik niet om. Mijnheer zal wel merken, dat hij mij met slaan niet beter maakt. Mijn dag zal wel komen, als hij niet oppast.'

'Wat zijt gij voornemens te doen? O, George, doe toch geen kwaad; als gij maar op God vertrouwt, en tracht het goede te doen, dan zal Hij u wel verlossen.'

'Ik ben geen christen, zooals gij, Eliza, mijn hart is vol bitterheid; ik kan niet op God vertrouwen. Waarom laat Hij de dingen zoo gaan?'

'O, George, we moeten vertrouwen hebben. Mevrouw zegt, dat, al loopt ons alles tegen, we toch moeten gelooven, dat wat God doet is welgedaan.'

‘Dat is gemakkelijk te zeggen voor lieden, die op hun sofa's en in hun rijtuigen zitten, maar als ze in mijn plaats waren, zou het hun wel harder vallen, denk ik. Ik wenschte goed te kunnen zijn, maar mijn hart brandt in mij, en kan er zich niet in schikken en gij kondt het ook niet in mijn plaats, dat kondt gij niet, als ik u alles zeg, wat ik te zeggen heb; gij weet alles nog niet.’

‘Wat is er dan nog meer?’

‘Wel, onlangs zei mijnheer, dat het

dwaas van hem was geweest, mij te laten trouwen buiten de plaats; dat hij den heer Shelby en zijn heele familie niet lijden mag, omdat zij trotsch zijn, en hem met den nek aanzien, en dat ik trotsche begrippen van u heb overgenomen; en hij zegt, dat hij mij hier niet langer wil laten heengaan; dat ik een vrouw moet nemen, en op zijn plaats blijven wonen. Eerst zeide hij die dingen slechts scheldende en knorrende; maar gisteren zeide hij, dat ik Mina tot vrouw moest nemen, en moest wonen in een hut met haar, anders zou hij mij verkoopen, de rivier af.'

'Wel, gij zijt immers mijn man, getrouwd door den predikant evenals een blanke man!' zeide Eliza eenvoudig weg.

'Weet gij dan niet, dat een slaaf eigenlijk niet trouwen kan? Er bestaat geen wet daaromtrent in dit land; ik kan u niet beschouwen als mijn vrouw als hij ons verkiest te scheiden. Daarom wenschte ik u nooit gezien te hebben; nooit geboren te zijn; dat zou voor ons beiden beter geweest zijn, en beter voor dit arme kind, dat het ook nooit geboren ware. Dat alles kan hem ook overkomen.'

'Maar mijn meester is zoo goed!'

'Ja, maar wie weet; hij kan komen te sterven en dan kan de jongen verkocht worden aan niemand weet wien. Wat geeft het, dat hij lief en knap en aardig is? Ik zeg u, Eliza, dat er een zwaard door uw ziel zal gaan voor al wat uw kind goeds en aardigs is of heeft; het zal hem te kostbaar maken voor u, om hem te behouden.'

Deze woorden vielen zwaar op Eliza's hart; het gezicht van den slavenhandelaar kwam haar voor oogen, en alsof iemand haar een doodelijken slag had toegebracht, werd zij bleek en hijgde naar adem. Zij keek zenuwachtig uit naar de veranda, waar de jongen, geen behagen vindende in dat ernstige gesprek, was heengeloopen, en waar hij triomfantelijk paardje reed op en neer op den wandelstok van den heer Shelby. Zij had willen spreken, om haren man te zeggen, wat zij vreesde, maar zij hield zich in.

'Neen, neen, hij heeft genoeg te dragen, de arme man!' dacht zij. 'Neen, ik wil het hem niet zeggen; bovendien,

het is ook niet zoo, mevrouw zegt ons altijd de waarheid.'

‘Nu, Eliza, mijn beste meid,’ zeide haar man droevig, ‘houd u goed, en vaarwel, ik ga.’

‘George, George! gaan? waarheen?’

‘Naar Canada,’ zeide hij, zich oprichtende, ‘en als ik daar ben, zal ik u koopen; dat is alle hoop, die ons overblijft. Gij hebt een goeden meester; die zal niet weigeren u te verkoopen; u en den jongen zal ik koopen; dat zal ik met Gods hulp.’

‘O, vreeselijk! als gij eens opgevangen werdt!’

‘Ik zal niet opgevangen worden Eliza; dan liever dood! ik wil vrij zijn, of dood!’

‘Gij wilt immers u zelf niet van kant maken?’

‘Wees daar niet bang voor! Zij zullen mij allicht ombrengen; maar mij levend de rivier afkrijgen, dat nooit!’

‘O, George, om mijnentwil, wees behoedzaam: Doe niets kwaads; sla de

handen niet aan u zelven, of aan iemand anders; ge zijt te zeer in verzoeking gebracht, te zeer; maar doe dat niet; gaan, dat moet ge; maar doe het behoedzaam, voorzichtig; bid God, dat Hij u helpe.'

'Hoor mijn plan, Eliza. Mijnheer heeft het in zijn hoofd gekregen mij dicht hier langs te zenden met een brief aan den heer Symmes, die een mijl verderop woont. Ik geloof, dat hij verwachtte, dat ik hier zou aangaan, om te vertellen, wat mij in 't hoofd zit. Hij heeft er zeker pleizier in, te denken, dat het een ergernis was voor dat Shelbysche volk, zooals hij ze noemt. Ik ga heel bedaard naar huis, begrijpt gij, alsof alles over was. Ik heb eenige toebereidselen gemaakt, en sommigen willen mij helpen; en in den loop van de week of zoo, zal ik op een goeden dag zoek zijn. Bid voor mij, Eliza; misschien zal de goede God uw gebed verhooren.'

'O, bid zelf ook, George, en heb vertrouwen in Hem; dan zult gij niets kwaads doen.'

'Nu, vaarwel,' zeide George, Eliza's handen vasthoudende, en haar bedaard aanstarende. Zij stonden zwijgend; toen volgden eenige laatste woorden, en snikken, en bitter geween; zulk een afscheid als diegenen nemen, wier hoop om elkander weer te zien, zoo broos is als het web eener spin - en man en vrouw waren gescheiden.

Hoofdstuk IV.
Een avond in Oom Tom's hut.

De hut van Oom Tom was een klein gebouwtje van balken en planken dicht bij het huis, zooals de neger zijns meesters woning bij uitnemendheid noemt. Er lag een net tuintje voor, waar elken zomer aardbeien, frambozen en andere vruchten en ook groenten, onder zorgvuldige aankweeking, welig tierden. De gevel was geheel bedekt met een roode bignonia en een inlandsche multiflora-roos, die door elkander groeiende, nauwelijks een plekje van het hout zichtbaar lieten. Hier vonden ook in den zomer verscheidene prachtige jarige planten als goudsbloemen, petunias, vingerhoeden enz. een aardig hoekje, om haar schitterende kleuren ten toon te spreiden tot vreugde en trots van tante Chloe's hart.

Laat ons de woning binnentreden. Op het huis is de avondmaaltijd afgeloopen en tante Chloe, die dezen als eerste keukenmeid voornamelijk heeft gereed gemaakt, heeft nu aan mindere bedienden in de keuken het wegruimen en borden wasschen overgelaten, en is naar haar eigen, nette woning gekomen, om het avondeten van haar 'oudenman' gereed te maken. Alzoo zij is het, die gij daar bij den haard ziet, terwijl zij met nauwlettendheid zekere sissende zeltstandigheden gadeslaat in een stoofpan, en daar juist het deksel oplicht van een ketel, waaruit een damp opstijgt, die geen twijfel overlaat, of er is -'iets goeds' in. Zij heeft een rond zwart, glanzig gezicht, zoo glanzig, dat men haast zou denken, dat zij zelve met eiwit bestreken is, zooals haar theegebak. Haar geheele volle gelaat blinkt van voldoening en zelftevredenheid van onder haar goed gestijfden geruiten tulband, want om de waarheid te zeggen, had zij wel een weinig van dien trots, die past aan de eerste kokin in de buurt, als waarvoor tante Chloe algemeen erkend werd.

Een kokin zeker dat was zij in merg en been. Geen kuiken of kalkoen, of eendvogel voor de schuurdeuren, of hij keek ernstig, wanneer hij haar zag aankomen, en scheen blijkbaar na te denken over het einde, dat hem te wachten stond; en zeker zij was in

hare gedachten altijd bezig met plukken, opvullen en braden, zoodat zij wel schrik moest inboezemen aan ieder nadenkend stuk gevogelte. Haar koeken en koekjes van allerlei soort, te veel om op te noemen, waren een groot raadsel voor alle minder ervaren baksters; en zij kon haar dikke lijt laten schudden van lachen, als zij met niet weinig trots vertelde, hoeveel vergeefsche pogingen die of die van hare mededingsters gedaan had om hare hoogte te bereiken.

De aankomst van gezelschap op het huis, het 'behoorlijk' gereedmaken van middag- en avondmalen wekte al haar geestkracht op, en niets zag zij liever dan een stapel koffers, afgezet onder

de veranda, want dan voorzag zij nieuwe inspanning en nieuwe triomfen.

Op dit oogenblik echter kijkt tante Chloe juist in de braadpan, met welk werk wij haar zullen bezig laten, totdat wij gereed zijn met de beschrijving van haar hut.

In den eenen hoek stond een ledikant netjes onder een sneeuwwitte sprei, en er voor lag een tamelijk groote lap tapijtgoed. Op dit stuk tapijtgoed nam tante Chloe hare plaats in, als zijnde reeds wat op jaren, en ook het bed, waarvoor het lag, en die heele hoek inderdaad, werden beschouwd met bijzonder ontzag, en voor zoover mogelijk gemaakt tot een verboden hoekje voor het soms binnenstormende kleine volkje. Inderdaad dat hoekje was de ‘mooie kamer’ van het huisje. In een anderen hoek stond een bed van veel minder soort, en blijkbaar bestemd tot werkelijk gebruik. De wand tegenover den schoorsteen was versierd met eenige prenten uit de Schrift, en een portret van generaal Washington, geteekend en gekleurd op eene manier, die zeker dien held zou hebben doen verbaasd staan, indien hij ooit een evenbeeld daarvan had te zien gekregen.

Op een ruwe plank in den hoek waren een paar wolharige knapen, met heldere zwarte oogen, en blinkende wangen, bezig een jong kind te leeren loopen, waarbij het als gewoonlijk overeind raakte, een oogenblik stond te waggelen en dan omviel, waarop de knapen telkens een groot gejuich aanhieven, alsof het bepaald een kunststuk was.

Een tafel, die wel wat rheumatisch scheen in haar leden, was voor den haard getrokken, en bedekt met een tafelkleed, waarop kopjes en schoteltjes prijkten van sierlijk model, tegelijk met andere verschijnselen van een naderend maal. Aan die tafel zat oom Tom, de beste werkman van den heer Shelby; hem moeten wij nauwkeurig beschrijven voor onze lezers, als zijnde de held van ons verhaal. Hij was een breedgeschouderd, krachtig gebouwd man, van een glanzig zwarte gelaatskleur, en een gezicht, welks echt Afrikaansche trekken gekenmerkt werden door eene uitdrukking van ernst en degelijk gezond verstand, gepaard met veel vriendelijkheid en goedaardigheid. Er was in zijn geheele uiterlijk iets deftigs en waardigs, tegelijk met eene vertrouwende, nederige eenvoudigheid.

Hij was op dit oogenblik druk bezig met een lei; die voor hem lag, waarop hij zijn best deed, om zorgvuldig en langzaam een afschrift te maken van eenige letters, bij welke oefening hij geholpen werd door den jongen heer George, een aardige, levendige jongen van dertien jaar, die het volle bewustzijn scheen te hebben van zijne waardigheid als leermeester. ‘Niet dien kant uit, Tom; Tom, niet dien kant uit,’ zeide hij snel, terwijl oom Tom met groote inspanning bezig was den staart van een g den verkeerden kant am te halen; ‘dan is het een q weet gij?’

‘Zoo, wordt het dan een q?’ zeide oom Tom, er met bewondering naar kijkende, terwijl zijn jonge leermeester in een oogwenk ontelbare g's en q's voor hem neerschreef, en toen de griffel in zijne groote, dikke vingers nemende, begon hij geduldig van voren af aan.

‘Wat gaat dat blanke lui altijd gemakkelijk af!’ zeide tante Chloe, stil staande met een stukje spek aan de vork om een rooster in te smeren, en met trots op den jongeheer George ziende. ‘Zooals hij lezen en schrijven kan, en alle avonden hier komt, om ons zijn les voor te lezen, dat is alleraardigst van hem.’

‘Maar tante Chloe, ik krijg zoo'n honger,’ zeide George. ‘Is die koek niet haast gaar?’

‘Bijna, jongeheer,’ zeide tante Chloe, het deksel oplichtende en er in kijkende, ‘hij wordt al bruin, mooi, lekker bruin. Laat mij daar maar voor zorgen. Mevrouw liet onlangs Sally een koek bakken, om haar te leeren, zeide zij.’ ‘O loop heen, mevrouw,’ zeg ik, ‘het hindert mij als ik zie, dat goede dingen op die manier verknoeid worden!’ De koek werd heelemaal scheef naar éénen kant; hij leek net zooveel op een koek als mijn schoen; loop heen!’

En met die uitdrukking van minachting tot slot over Sally's onbedrevenheid, wipte tante Chloe het deksel van den pot, en liet een keurig gebakken koek zien, waarover zich geen steed-

sche banketbakker had behoeven te schamen. Dit blijkbaar de hoofdschotel der traktatie zijnde, zoo begon tante Chloe zich nu ernstig bezig te houden met de rest van het avondeten.

‘Hier, gij Mozes en Pieter! uit den weg, gij negers! uit den weg, Polly, mijn liefje, moetje zal je aanstonds wat geven. Nu, jongeheer, neem die boeken nu eens weg, en ga nu bij mijn ouden man aanzitten, dan zal ik de sausijsjes opdoen, en gij zult terstond het eerste baksel koekjes op uw bord hebben.’

‘Zij wilden hebben, dat ik in huis zou komen eten,’ zeide George, ‘maar ik wist wel, dat ik het goed zou hebben, tante Chloe!’

‘Dat wist gij wel, beste jongen,’ zeide tante Chloe, terwijl zij hem een dampenden koek op het bord liet glijden; ‘gij weet wel, dat uw oude tante Chloe altijd wat goeds voor u bewaart. Nu, laat dat maar loopen.’ En daarbij gaf tante aan George een por met den ving wat zij als een geweldige grap beschouwde, en keerde zich snel weer naar hare pan.

Toen de drukte bij de pan wat verminderde, riep de jongeheer George: ‘nu aan den koek,’ en zwaaide daarbij een groot mes boven het artikel in kwestie.

‘Gij wilt hem immers niet doorsnijden met dat groote mes?’ riep tante Chloe, den jongenheer bij den arm vattende, ‘dan drukt gij hem heelemaal in en bederft de mooie rijzing. Hier heb ik een oud dun mes, ik houd het expres zeer scherp, zie nu maar eens, het gaat er door, zoo licht als een veer! Nu, ga je gang, iets lekkerders is er niet te vinden.’

‘Tom Lincon zegt,’ zeide George, met zijn mond vol, ‘dat Jinny een betere kokin is dan gij.’

‘Die Lincons hebben er niet veel verstand van!’ zeide tante Chloe met minachting, ‘ik meen in vergelijk met onze familie. Het zijn wel fatsoenlijke menschen op hunne manier, maar om iets te hebben precies zooals het behoort, daar hebben zij niet het minste idee van. Zet den jongenheer Lincon naast den jongenheer Shelby! En mevrouw Lincon, kan zij zoo voornaam de kamer binnen komen als mijne mevrouw? Loop heen, en praat mij niet van de Lincons,’ en tante Chloe zwaaide met haar hoofd als iemand, die meent van de wereld wat te weten.

‘Maar ik heb u toch hooren zeggen,’ zeide George, ‘dat Jinny een vrij goede kokin was.’

‘Dat heb ik ook gezegd,’ zeide tante Chloe, ‘en ik mocht dat zeggen. Eenvoudig alledaagsch werk kan Jinny wel doen, tamelijk goed den pot koken; haar korenkoekjes zijn niet extra, extra zijn ze niet, maar daarmee houdt 't dan ook op; in de hoogere kringen, wat kan zij dan? Nu, zij maakt pasteien, zeker dat doet zij, maar met wat voor korst? Kan zij die echte brosse taarten maken, die smelten in den mond? Ik ben er eens geweest, toen juffer Marie zou gaan trouwen, en toen liet Jinny mij de bruiloftspasteien zien. Jinny en ik zijn goede vrienden, weet ge; ik zeide niets; maar loop heen, jongeheer! wel, ik zou er een week lang niet van kunnen slapen, als ik zulke pasteien had gebakken; dat leek nergens naar.’

‘Ik denk dat Jinny ze voor keurig gebakken hield,’ zeide George.

‘Wel zeker, zou zij dat niet denken? Zij liet ze mij zien, onnoozel weg, begrijpt gij; Jinny wist niet beter. Och, die familie weet niet beter. Men kan niet verwachten, dat zij beter weten; 't is hun schuld niet. Och, jongeheer, gij weet niet half uw voorrechten, in uw familie te worden opgevoed.’ Hier zuchtte tante Chloe, en sloeg haar oogen op met aandoening.

‘Ik begrijp heel goed mijn voorrechten in pasteien en puddings,’ zeide George. ‘Vraag maar aan Tom Lincon, of ik het hem niet laat gevoelen, telkens als ik hem ontmoet.’

Tante Chloe ging achterover liggen in haar stoel, barstte uit in een gullen lach bij dat grappig zeggen van den jongenheer, zoodat haar de tranen over haar zwarte, glimmende wangen liepen. Zij varieerde dit, met den jongenheer al schertsende klappen te geven en te porren en te zeggen, dat hij heenloopen moest, want dat hij haar anders den dood zou aandoen, telkens weer uitbarstende in lachen, al sterker en sterker, totdat George eindelijk begon te denken, dat hij een gevaarlijk geestige jongen was, en dat hij wat

voorzichtig moest zijn met zijn geestigheden.

‘En doet ge dat aan Tom? werkelijk? Wat halen die jongens niet uit! Gij zegt dat tot Tom? Och, jongeheer George, gij zoudt een horzel aan 't lachen maken.’

‘Ja,’ zei George, ‘ik zeg tot hem: Tom, zeg ik, ge moest een van tante Chloe's pasteinen eens zien, dat is het rechte soort, zeg ik.’

‘Helaas, die krijgt Tom niet te zien,’ zeide tante Chloe, op wier goedhartigheid het idee van Tom's gemis in dat opzicht een sterken indruk scheen te maken. ‘Gij moest hem eens hier ten eten vragen dezer dagen, jongeheer,’ voegde zij er bij, ‘dat zou aardig van u zijn. Weet gij, jongeheer, gij moet u niet verheffen op uw voorrechten, boven iemand, omdat al onze voorrechten ons geschonken zijn; wij moeten dat altijd bedenken,’ zeide tante Chloe op volkomen ernstigen toon.

‘Welnu, dan wil ik Tom in de volgende week eens hier vragen,’ zeide George; ‘en dan moet gij uw best eens doen, tante Chloe; dan zal hij staan te kijken. Kunnen wij hem niet eens laten eten, dat hij het nog veertien dagen in zijn maag voelt?’

‘Wel zeker,’ zeide tante Chloe verheugd, ‘gij zult zien. O! als ik nog denk aan sommige van onze gastmalen! Weet gij nog wel van die groote kippenpastei, die ik gemaakt heb, toen wij het diner gaven aan den generaal Knox? Ik en mevrouw kregen haast woorden over de korst. Wat de dames soms hebben, weet ik niet, maar somtijds, als iemand de grootste verantwoordelijkheid op zich heeft, om zoo te zeggen, en het zeer druk heeft, dan loopen zij iemand juist in den weg. Nu wilde mevrouw hebben, dat ik dit zoo zou doen, en dat zoo, en eindelijk werd ik vrijpostig en zei: “nu mevrouw, pas maar op uw mooie witte handen, met die lange vingers, fonkelende van ringen als witte lelies met dauwdroppels er op; en kijk dan eens naar mijn zwarte korte tompen. Denkt gij niet, dat de Heer gemeend heeft, dat ik de pasteikorst moest maken, en dat gij in de kamer moet blijven.” Dat zei ik zoo vrijpostig weg, jongeheer.’

‘En wat zei moeder?’ vroeg George.

‘Wat zij zeide? Wel, zij glimlachte met haar groote mooie oogen, en zei: “ik geloof tante Chloe, dat gij gelijk hebt,” dat zeide zij, en zij ging naar de kamer. Zij had mij duchtig moeten bestraffen, dat ik zoo vrijpostig was; maar 't is niet anders; ik kan geen dames velen in de keuken.’

‘Nu, het eten was goed uitgevallen, dat herinner ik mij wel; iedereen zei het,’ zei George.

‘Niet waar? En stond ik niet achter de deur van de eetkamer dien dag? En zag ik niet, dat de generaal driemaal zijn bord overgaf, om nog wat van die pastei? “en”, zeide hij, “mevrouw Shelby, gij moet een knappe kokin hebben!” ik was haast gestikt van 't lachen! En de generaal heeft er verstand van,’ zeide tante Chloe, zich in postuur zettende. ‘Een zeer knap man, die generaal. Hij stamt af van een van de beste families in oud-Virginië. Hij heeft er verstand van, de generaal, zoo goed als ik. In alle pasteien is iets bijzonders, weet gij, jongeheer George; maar ieder weet niet waar het aan ligt, of wat het is. Maar de generaal weet het; dat begreep ik uit zijn opmerkingen. Ja wel, hij weet waar 't hem in zit.’

Op dat oogenblik was jongeheer George genaderd tot dat punt, waartoe zelfs een jongen, onder zekere omstandigheden kan komen, dat hij geen stukje meer kon eten, en daarom had hij tijd om op zijn gemak den hoop wollige hoofden, en glinsterende oogen gade te slaan, die met gretige blikken uit den anderen hoek het eten hadden aangezien.

‘Hier, Mozes en Piet,’ zeide hij groote stukken afbrekende, en hun toewerpende, gij moet ook wat hebben, niet waar? Kom, tante Chloe, bak er voor hen ook wat!’

En George en Tom zochten een gemakkelijk hoekje op bij den haard, terwijl tante Chloe, na een stapel koeken gebakken te hebben, haar kindje op den schoot nam, en beurtelings haar mondje, en haar eigen mond begon te vullen, en Mozes en Piet te bedeelen, die er de voorkeur aan schenen te geven, hun koek op te eten, terwijl zij over den grond rolden onder de tafel, elkander kriewelende, en af en toe

het kindje bij de teenen vattende.

‘Maakt dat je weg komt!’ zei hun moeder, nu en dan op gevoel af een schop doende onder de tafel, als de stoeierij te druk werd. ‘Kunt ge niet fatsoenlijk zijn, als blanke menschen ons komen bezoeken: schei uit nu, past maar op, anders zal ik je spreken, als de jongeheer weg is!’

Het is moeilijk te zeggen, wat er met die vreeselijke bedreiging gemeend werd, maar zeker is het, dat die dreigende woorden al zeer weinig indruk maakten op de jonge deugnieten, die ze golden.

‘Wel,’ zei oom Tom, ‘zij zijn zoo jolig al den tijd, dat zij zich niet weten te gedragen!’

Hier kwamen de jongens van onder de tafel heen, en met handen en gezicht goed besmeerd met stroop, begonnen zij het kindje te kussen.

‘Maakt dat ge wegkomt!’ zei de moeder, terwijl zij de wollige hoofden wegduwde; ‘gij kleeft aan elkaar, en wordt nooit weer schoon, als gij zoo doet. Ga naar de bron, en wascht je!’ zeide zij, hare vermaningen begeleidende met een klap, die wel zeer hoorbaar was, maar die slechts des te meer gelach uit het jonge volkje scheen te kloppen, terwijl zij haastig over elkaar naar buiten rolden, en toen vroolijk gierden.

‘Hebt gij ooit zulk lastig volkje gezien?’ zeide tante Chloe, eenigszins tevreden, terwijl zij een ouden handdoek voor den dag haalde, een weinig water uit een gebarsten theepot er op goot, en toen de stroop van 't gezicht en de handen van haar kindje afwischte; en toen het goed glom, zette zij het Tom op den schoot, terwijl zij de tafel opruimde. Het kindje begon toen aan Tom's neus te trekken, in zijn gezicht te krabben, en hare mollige handjes in zijn wollig haar te steken, waarin zij vooral veel behagen scheen te scheppen.

‘Is het niet een aardig kindje?’ zeide Tom, het kind van zich afhoudende om het goed te kunnen bezien; toen opstaande zette hij het op zijn breeden schouder, en begon met haar in het rond te dansen, terwijl de jongeheer George met zijn zakdoek naar haar begon te zwaaien, en Mozes en Pieter

terug kwamen en als beren achter haar begonnen te brullen totdat tante Chloe verklaarde, dat zij haar werkelijk het hoofd deden afvallen met hun getier. Daar volgens haar eigen zeggen dat afvallen dagelijks gevaar liep, verminderde in de hut de vroolijkheid in geenerlei opzicht, totdat iedereen had uitgeraast en gedanst, en daardoor eenigszins vermoeid was.

‘Zie zoo, nu hoop ik, dat het gedaan is,’ zeide tante Chloe, die bezig was geweest een ruw houten ledikantje naar voren te halen, ‘en nu, gij Mozes en Piet, nu er maar in; want we gaan oefening houden.’

‘O, moeder, we hebben nog geen

slaap. We willen graag opblijven bij de oefening; dat is zoo aardig. We zijn er graag bij.'

'Kom, tante Chloe, schuif het weer naar binnen, en laat hen opzitten,' zeide de jongeheer kortweg, terwijl hij aan het ledikantje een duw gaf.

Tante Chloe, aldus den uiterlijken schijn gered hebbende, scheen er ook behagen in te vinden het ding weer weg te schuiven, zeggende, terwijl zij dat deed: 'nu, misschien hebben zij er eenig nut van.'

In het huisje was men nu druk in de weer, om schikkingen en bepalingen voor de bijeenkomst te maken.

'Hoe we genoeg stoelen zullen krijgen verklaar ik niet te weten,' zeide tante Chloe. Daar echter sedert onheugelijke tijden wekelijks een bijeenkomst was gehouden bij oom Tom zonder meer stoelen, scheen er uitzicht te bestaan, dat er ook nu wel een middel zou gevonden worden.

'De oude oom Peter heeft verleden week de beide pooten onder dien ouden stoel weggezongen,' zeide Mozes.

'Loop heen! ik wed, dat gij ze er onder heen getrokken hebt, een van jelui guiten,' zeide tante Chloe.

'Hij kan nog wel staan, als men hem maar goed tegen den wand opzet,' zeide Mozes.

'Dan moet oom Piet er niet op zitten, want hij schuift altijd, als hij zingt. Verleden keer is hij bijna de heele kamer doorgeschoven,' zeide Pieter.

'Laat hem er dan juist op zitten,' zeide Mozes, 'en als hij dan begint: "komt, heiligen en zondaars," dan gaat hij in eens naar omlaag,' en Mozes deed precies na hoe de oude man door den neus begon te zingen, en op den grond zou rollen; alleen om het geval eens te laten zien.

'Nu, wees niet zoo dwaas!' zeide tante Chloe, 'schaamt gij u niet?'

De jongeheer George evenwel lachte hartelijk mee, en verklaarde bepaald, dat Mozes een snaak was. Derhalve viel de moederlijke vermaning half in 't water.

'Wel, oude man,' zeide tante Chloe, 'gij zult de vaatjes er wel weer bij moeten halen!'

'Als moeders vaatjes er bij zijn, en de jongeheer leest uit dat mooie boek, dan gaat het altijd goed,' zeide Mozes terzijde tot Pieter.

'Verleden week is er een ingezakt,' zeide Piet; 'midden onder 't zingen, dat was jammer, niet waar?'

Gedurende dit apartje tusschen Mozes en Pieter waren er twee ledige tonnetjes naar binnen gerold, en met steenen vastgelegd zijnde, werden er planken overheen gelegd. Nu nog wat tobben en emmers, 't vastzetten van wippende stoelen en de inrichting was eindelijk klaar.

'De jongeheer kan zoo mooi lezen,' zeide tante Chloe, 'hij zal er wel bij blijven om ons voor te lezen, dan gaat het veel beter.'

George stemde er gaarne in toe, want de jongen was altijd bereid, als hij zich verdienstelijk kon maken.

Het vertrek was spoedig gevuld met een gemengd gezelschap, van den ouden grijshoofdigen stamvader van tachtig, tot den jongen of het meisje van vijftien. Wat onschuldig gesnap ontstond er over verschillende dingen; b.v. waar tante Sally haar nieuwen rooden doek vandaan gekregen had, en of mevrouw aan Lizzy dat gesprikkelde mousselinen kleed zou geven, en hoe de heer Shelby er over dacht een

nieuw veulen aan te koopen. Eenige oefenaars behoorder tot de families in de buurt, die per missie hadden om te gaan, en die alles wisten mee te deelen omtrent het zeggen en doen op de plaats, welke gesprekken even vrij gevoerd werden als onder de hoogere kringen.

Na een poos begon het zingen tot blijkbaar genoegen van allen, die tegenwoordig waren. Zelfs het gebrek van door den neus zingen kon 't effect niet wegnemen van de natuurlijk mooie stemmen, die met opgewektheid zongen. De woorden waren soms de welbekende gewone kerkgezangen, en soms de wat meer afwijkende, meegebracht van de grootere bijeenkomsten.

Het koor van een van deze werd met groote kracht en zalving gezongen:

> ‘Sterven op het slagveld,
> Sterven op het slagveld,
> Glorie in mijn ziel.’

In een ander geliefkoosd lied werd telkens herhaald:

‘O, ik ga tot heerlijkheid; gaat gij met mij? zeg!
Ziet den engel wenken; dra roept hij mij weg.
Ziet gij niet de gouden stad? Die zal eeuwig duren.’

Er waren er ook, die onophoudelijk spraken van de oevers van den Jordaan, en van de velden van Kanaän, en het nieuw Jeruzalem, want het gemoed van den neger, vol indrukken en verbeelding, hecht zich altijd aan gezangen en uitdrukkingen van levendige en schilderachtige natuur; en terwijl zij zongen, lachten sommigen, en anderen schreiden, en sommigen klapten in hun handen, en schudden elkander de hand, alsof zij den overtocht der rivier goed en wel volbracht hadden.

Verschillende vermaningen of meedeelingen van bevindingen volgden, en werden afgewisseld met gezangen. Eene oude vrouw met grijs haar, te oud om te werken, maar geacht als een kroniek van 't verledene, stond op met behulp van haar stok, en zeide: ‘wel, kinderen ik ben zoo blij, dat ik u allen nog eens hoor en zie, omdat ik niet weet, wanneer ik tot heerlijkheid zal ingaan; maar ik ben gereed kinderen; ik heb mijn reisgoed al samengebonden, en mijn muts op, ik sta te wachten op den postwagen, die zal langs komen, om mij mee te nemen; somtijds in den nacht, dunkt mij dat ik de wielen hoor, en ik sta uit te kijken; weest gijlieden ook maar gereed, want ik zeg u allen, kinderen,’ zeide zij, terwijl zij met haren stok op den grond stiet, ‘dat de heerlijkheid een machtig iets is! Het is een machtig iets, kinderen: gij hebt er geen begrip van; het is wonderbaar.’ En het oude schepsel ging zitten onder een stroom van tranen, als geheel overstelpt, terwijl het geheele gezelschap aanhief:

‘O Kanaän, schoon Kanaän,
Ik ga naar 't land van Kanaän.’

De jongeheer George las op verzoek de laatste hoofdstukken van het boek der Openbaring, dikwijls onderbroken door uitroepen, als: ‘Nu de voorzeggingen! Luister daar eens naar! Bedenk dat eens! Zal dat alles gebeuren?’

George, die een knappe jongen was en wel t'huis in den bijbel, was in dit gezelschap een voorwerp van bewondering, hij bracht nu en dan eenige verklaring in 't midden met den noodigen ernst en deftigheid, zoodat het jonge volk hem bewonderde en de bejaarden hem dankbaar waren; men was het eens, dat een predikant het niet beter kon doen; 't was letterlijk verwonderlijk.

Oom Tom was een soort van patriarch in godsdienstzaken in de heele buurt. Van nature een gemoed hebbende, waarin het zedelijke sterk overheerschend was, tegelijk met een beter inzicht in zaken, en meer ontwikkeld dan anderen van zijn soort, werd hij aangemerkt, met groot ontzag, als een soort van leeraar onder hen; en de eenvoudige, hartelijke, oprechte manier zijner vermaningen had zelfs beter opgevoede personen kunnen stichten. Maar vooral in 't bidden muntte hij uit. Niets overtrof de aandoenlijke eenvoudigheid, den kinderlijken ernst van zijn gebed, verrijkt met de taal der Schrift, die zich zoo geheel in zijn wezen had ingewerkt, dat zij een deel van hem geworden was, en onwillekeurig van zijn lippen kwam; in de taal van een vroom neger bad hij staande. En zooveel invloed had zijn bidden altijd op de vrome gevoelens van zijne hoorders, dat er dikwijls gevaar scheen te zijn, dat het verloren zou gaan onder den overvloed van antwoorden, die overal rondom hem geuit werden.

Terwijl dit tooneel plaats had in de hut van den slaaf, had er iets geheel anders plaats in de zaal van den meester.

De slavenhandelaar en de heer Shelby zaten samen in de eetzaal, aan een tafel bedekt met papieren en schrijfgereedschap.

De heer Shelby telde eenige rekeningen samen, en toen hij daarmee gereed was gaf hij ze aan den handelaar, die ze eveneens optelde.

'Dat is in orde,' zeide de man, 'nu hebt ge maar te teekenen.'

De heer Shelby haalde de verkoopbrieven haastig naar zich toe, teekende ze, als iemand, die eene onaangename zaak maar spoedig afdoet en schoot ze toen over met het geld. Haley haalde uit een goed gevuld valies een docu-

ment te voorschijn, en nadat hij het gelezen had, gaf hij het over aan den heer Shelby, die het met eene beweging van onderdrukte gretigheid naar zich toe nam.

‘Zie zoo, nu is de zaak afgedaan!’ zeide de handelaar opstaande.

‘'t Is afgedaan,’ zeide de heer Shelby op een nadenkenden toon, en diep ademhalende, zeide hij nogmaals: ‘'t is afgedaan.’

‘Het schijnt mij toe, dat gij er niet zeer mee ingenomen zijt,’ zeide de handelaar.

‘Haley,’ zeide de heer Shelby, ‘ik hoop, dat gij u uwe belofte zult herinneren, op uw woord van eer, dat gij Tom niet zult verkoopen zonder goed te weten in welke handen hij overgaat.’

‘En gij hebt hem ook wel verkocht, mijnheer,’ zeide de handelaar.

‘Omstandigheden, die gij wel kent, hebben mij genoodzaakt,’ zeide Shelby, eenigszins uit de hoogte.

‘Nu, die kunnen mij ook wel dwingen,’ zeide de handelaar. ‘Evenwel, ik zal mijn best doen om Tom een goed huis te bezorgen; dat ik hem slecht zou behandelen, daar behoeft gij niet in 't minst bang voor te zijn; als er iets is, waar ik God dankbaar voor ben, dan is het dat ik nooit hardvochtig ben.’

Na de verklaringen, die de handelaar vroeger had gegeven van zijne menschlievende beginselen, voelde zich de heer Shelby niet bijzonder gerustgesteld, maar aangezien het de beste troost was in dit geval liet hij den man in stilte vertrekken, en stak in eenzaamheid gezeten, een sigaar op.

Hoofdstuk V.
Waaruit blijkt, welke gewaarwordingen levende koopwaar heeft bij 't verwisselen van eigenaar.

De heer en mevrouw Shelby waren voor den nacht naar hunne kamer gegaan. Hij bleef nog in een grooten leuningstoel zitten, eenige brieven doorkijkende, die gedurende den namiddag gekomen waren, en zij stond voor den spiegel om de vlechten en krullen los te maken, waarin Eliza heur haar had opgemaakt, want uit hoofde van hare bleekheid, en hare verwilderde oogen had zij haar dien avond niet in 't werk gesteld, maar haar naar bed laten gaan. Het werk, dat zij nu zelve deed, bracht haar vrij natuurlijk op het gesprek van dien morgen met Eliza; en zich tot haren echtgenoot wendende, zeide zij losweg:

‘Zeg eens! Arthur, wie was die ongemanierde man, dien gij van middag bij ons aan tafel hebt gebracht?’

‘Hij heet Haley,’ zeide Shelby, terwijl hij zich niet op zijn gemak gevoelde in zijn armstoel, en voortgaande met lezen.

‘Haley? Wie is dat? En wat heeft die hier te maken?’

‘Wel, hij is een man, met wien ik eenige zaken gedaan heb, onlangs toen ik in Nutschen was,’ zeide Shelby.

‘En was hij nu aanstonds zoo vrijpostig om bij ons te komen eten?’

‘Wel, ik heb hem gevraagd; ik had zaken met hem af te doen,’ zeide Shelby.

‘Is hij een negerhandelaar?’ vroeg mevrouw Shelby, toen zij een zekere verlegenheid in haren man bespeurde.

‘Wel, lieve, hoe komt gij daar zoo op?’ zeide Shelby opkijkende.

‘Omdat Eliza na den eten binnen kwam, opgewonden en schreiende, en zeide, dat gij in gesprek waart met een slavenhandelaar en dat zij gehoord had, dat hij een bod had gedaan voor haar jongen - die onnoozele meid.’

‘Heeft zij dat verteld?’ zeide Shelby, weer in zijn brief kijkende, dien hij zeer aandachtig scheen te lezen, niet bespeurende, dat hij hem ten onderste boven hield.

‘Het moet toch eens uitkomen,’ zeide hij in zichzelven, ‘nu of later.’

‘Ik heb tot Eliza gezegd,’ zeide mevrouw Shelby, terwijl zij voortging heur haar uit te borstelen, ‘dat zij een malle meid was met hare ongerustheid; dat gij u nooit inliet met die soort van mannen. Ik wist natuurlijk, dat gij niemand van ons volk wildet verkoopen, het minst van allen aan zoo'n vent.’

‘Wel, Emilie,’ zeide haar echtgenoot, ‘dat heb ik ook altijd gezegd en gemeend, maar de kwestie is, dat mijn zaken zoo staan, dat ik mij anders niet

redden kan. Ik zal een paar van mijn volk moeten verkoopen.'

'Aan dien kerel? onmogelijk, mijnheer Shelby, dat kunt gij niet meenen!'

'Tot mijn leedwezen moet ik het tegendeel bekennen,' zeide de heer Shelby, 'ik heb er in toegestemd, Tom te verkoopen!'

'Hoe? onzen Tom? dien goeden, getrouwen man, die van een jongen af uw getrouwe knecht is geweest! o mijnheer Shelby, en gij hebt hem nog wel zijn vrijheid beloofd; gij en ik hebben hem dat honderdmaal gezegd. Nu kan ik alles gelooven; nu kan ik ook gelooven, dat gij den kleinen Harry, Eliza's arm kind, ook zoudt kunnen verkoopen!' zeide mevrouw Shelby op een toon van smart en verontwaardiging.

'Nu, daar gij toch alles moet gewaar worden: het is zoo, ik heb er in toegestemd om Tom en Harry beiden te verkoopen; en ik weet niet waarom ik daarom voor een monster moet doorgaan, omdat ik doe wat iedereen dagelijks doet.'

'Maar waarom juist dezen te kiezen onder alle anderen?' zeide mevrouw Shelby. 'Waarom die juist verkoopen, als gij er dan toch verkoopen moet?'

'Omdat zij het meeste geld opbrengen, dat is de zaak. Ik kon ook wel een ander gekozen hebben, als gij wilt. De man deed mij een hoog bod voor Eliza als u dat meer naar den zin is,' zeide Shelby.

'Die ellendeling,' zeide mevrouw Shelby heftig.

'Ik heb er ook geen oogenblik over gedacht om uwentwil, val mij dus niet te hard.'

'Vergeef mij, mijn waarde,' zeide mevrouw Shelby, tot zich zelve komende, 'ik ben wat voortvarend geweest. Ik was onvoorbereid; maar toch, gij zult mij veroorloven, om voor die arme schepsels in de bres te springen. Tom is een beste, trouwe kerel, al is hij een neger; hij zou zijn leven voor u opofferen als het moest, mijnheer Shelby.'

'Ik weet het, maar wat helpt mij dit? ik kan mij niet redden.'

'Waarom getroost gij u niet een andere geldelijke opoffering? Ik ben bereid het mijne er in te dragen. O, mijnheer Shelby, ik heb getracht, oprecht getracht, zooals een christin behoort te doen, om mijn plicht te doen tegenover deze arme, eenvoudige, afhankelijke schepsels. Ik heb zorg voor hen gedragen, hen geleerd, over hen gewaakt, en ik ken al hunne kleine lusten en lasten, reeds jaren lang: en hoe kan ik ooit met opgeheven hoofd weder onder hen omwandelen, als wij om eene ellendige som gelds zulk een getrouwen, uitmuntenden, vertrouwbaren man verkoopen als den armen Tom, en hem in één oogenblik alles weer ontnemen wat wij hem geleerd hebben te beminnen en op prijs te stellen? Ik heb hun de familieplichten geleerd, tusschen ouders en kinderen, man en vrouw, en hoe kan ik het goedmaken, dat wij ons om geen banden, geen plicht, geen betrekking, hoe heilig ook, bekreunen, als er geld mee gemoeid is? Ik heb met Eliza over haren jongen gesproken, haar plicht jegens hem als een christenmoeder; dat zij over hem waken moet, voor hem bidden en hem op een christelijke manier opvoeden; en wat moet ik nu zeggen, als gij hem van haar afscheurt, hem verkoopt, naar lichaam en ziel aan een goddeloos man, zonder beginselen, en dat om een beetje geld? Ik heb haar geleerd, dat ééne ziel meer waard is dan al het geld van de wereld; en hoe zal ze mij gelooven, als zij ziet, dat wij de dingen omkeeren, en haar kind verkoopen, verkoopen misschien tot zijn ondergang naar ziel en lichaam?'

'Het spijt mij, dat gij dat zoo opvat, Emilie, inderdaad dat spijt mij,' zeide de heer Shelby: 'en ik eerbiedig uw gevoelens ook, ofschoon ik niet beweer ze te deelen in hun volle uitgestrektheid, maar ik zeg u nu plechtig dat er niets meer aan te doen

valt, ik kan mij niet redden. Ik was eerst niet van plan het u te zeggen, Emilie; maar in duidelijke woorden: er is geen keus tusschen deze beiden te verkoopen, of alles te verkoopen. Of zij moeten weg, of allen moeten weg. Haley is in bezit gekomen van een hypotheek, hij zal ons ongelukkig maken, als ik hem niet afbetaal. Ik heb al bij elkaar geschraapt wat ik kon, en de opbrengst van deze twee was er bij noodig, om de zaak te vereffenen, en zoo heb ik ze moeten verkoopen. Haley had veel zin in het kind, hij stemde er in toe de zaak te veref-

fenen, maar op geene andere wijze. Hij had mij in zijn macht, ik kon niet anders. Als het u zoo hindert, dat zij verkocht zijn, zoudt gij het dan beter gevonden hebben als allen verkocht waren?'

Mevrouw Shelby stond als versteend. Eindelijk weer voortgaande met zich te ontkleeden, sloeg zij de handen voor 't gezicht, en slaakte een diepen zucht.

'Dat is God's vloek over de slavernij! een bitter, bitter vloekwaardig iets! Een vloek voor den meester en een vloek voor den slaaf! Ik was een dwaas te denken, dat ik iets goeds kon maken van zulk een doodelijk kwaad. Het is een zonde een slaaf te houden onder wetten als de onze; ik heb het altijd zoo begrepen. Ik dacht er altijd zoo over, toen ik nog een meisje was; ik was er nog meer van overtuigd, toen ik lidmaat werd; maar ik dacht, dat ik ze verzachten kon door goedheid en zorg, en onderricht; ik meende, dat ik den toestand van de mijnen beter kon maken dan vrijheid - dwaas, die ik was.'

'Wel vrouw, gij wordt geheel eene afschafster.'

'Afschafster! als zij alles wisten, wat ik weet van de slavernij, dan hadden zij recht van spreken. Zij behoeven het ons niet te vertellen. Gij weet, dat ik nooit gedacht heb, dat slavernij een recht was; ik was er nooit voor, slaven te houden.'

'Wel, daarin verschilt gij van vele wijze en vrome lieden,' zeide de heer Shelby. 'Gij herinnert u toch wel die preek van Ds. B. van onlangs?'

'Ik heb niet noodig zulke preken te hooren. Ik hoop Ds. B. nooit weer in onze kerk te zien. Predikanten kunnen het kwaad niet verhelpen misschien, kunnen het niet meer verhelpen dan wij het kunnen; maar het te verdedigen! dat streed altijd tegen mijn gezond verstand. En ik geloof ook niet, dat gij met die preek waart ingenomen.'

'Wel,' zeide Shelby, 'ik moet erkennen, dat die predikanten somtijds de dingen verder drijven dan wij arme zondaars juist zouden durven doen. Wij mannen van de wereld moeten voor sommige dingen de oogen sluiten, en ons gewennen aan veel, dat eigenlijk niet in den haak is; maar wij vinden het toch niet goed, dat vrouwen en predikanten zoo boud spreken, en in zaken van zedelijkheid of bescheidenheid verder gaan dan wij. Maar nu, lieve, denk ik, dat gij de noodzakelijkheid wel inziet, en begrijpt dat ik het beste gedaan heb, wat de omstandigheden toelieten.'

'O ja,' zeide mevrouw Shelby haastig en afgetrokken haar gouden horloge in de hand houdende; 'goud en juweelen heb ik niet veel,' zeide zij peinzend, 'maar zou dit horloge niet dienen kunnen? Het heeft indertijd veel geld gekost. Als ik ten minste Eliza's kind kon redden, zou ik er alles voor over hebben.'

'Het spijt mij geducht Emilie,' zeide de heer Shelby, 'het spijt mij geducht, dat het u zoo ter harte gaat; maar het zal niet baten. De zaak is, Emilie, dat de koop gesloten is; de stukken zijn geteekend, en in Haley's handen; en gij moet dankbaar zijn, dat het niet erger is. Die man had het in zijn macht ons geheel ongelukkig te maken, en nu hebben wij hem van den hals af. Als gij hem zoo goed kendet als ik, zoudt gij begrijpen, dat wij 't er nog goed afgebracht hebben.'

'Is hij dan zoo hardvochtig?'

'Juist geen wreedaardig man, maar een taai man, een man die voor niets leeft dan voor zaken en winst. Koel, zonder bedenkingen, vasthoudend als dood en graf. Hij zou zijn eigen moeder verkoopen, als hij 't met goede winst kon doen, al wenschte hij het oude mensch ook geen kwaad toe.'

'En die ellendeling is nu eigenaar van dien goeden, trouwen Tom, en van Eliza's kind?'

‘Wel, lieve, het doet mij ook leed, ik mag er niet aan denken. Haley wil voortgang maken, en ze morgen in bezit nemen. Ik laat morgen in de vroegte mijn paard zadelen, en ga van huis. Ik kan Tom niet zien, en gij moest ook liever uitrijden, en Eliza meenemen. Laat het geschieden, terwijl zij er niet bij is.’

‘Neen, neen,’ zeide mevrouw Shelby; ‘ik wil in geenerlei opzicht medeplichtige zijn of helpen in die wreedaardige aangelegenheid. Ik wil den ouden, armen Tom opzoeken, God helpe hem in zijn leed! Zij zullen zien in elk geval,

dat hunne meesteres voor hen gevoelen en met hen gevoelen kan. Wat Eliza betreft, daar durf ik niet aan denken. De Heer vergeve het ons! Wat hebben wij gedaan, dat die wreede noodzakelijkheid over ons moest komen?'

Er was iemand, die dit gesprek had aangehoord buiten vermoeden van den heer en mevrouw Shelby.

Grenzende aan hun vertrek was een kamertje, dat met eene deur uitkwam op de buitenste galerij. Toen mevrouw Shelby Eliza ter ruste had gezonden, was haar dat kamertje in hare koortsachtige opgewondenheid in de gedachten geschoten; zij had zich daar verborgen, en met haar oor tegen de deur, had zij geen woord van 't gesprek gemist. Toen de stemmen zwegen, stond zij op en sloop weg. Bleek, bevend, met strakke gelaatstrekken en opeen geperste lippen, geleek ze in niets op het zachtaardig, schroomvallig schepsel, dat zij tot dusverre geweest was. Zij ging behoedzaam langs de deur harer meesteres, bleef daar een oogenblik staan, hief de handen ten Hemel en trad haar eigen kamer in. Het was een net, rustig vertrekje. Daar was het zonnige raam, waar zij dikwijls zingende had zitten naaien; daar hing een klein boekenhangertje en verschillende snuisterijen, Kerstgeschenken; daar was haar kleerkastje, en de latafel; hier was in 't kort haar t'huis; en over 't geheel een gelukkig t'huis Maar daar op het bed lag haar jongen te slapen, zijn lange krullen golfden hem om 't hoofd; zijn rozekleurig mondje half open, zijn mollige handjes op het dek, en een glimlachje op zijn gelaat.

'Arme jongen! arm schaap!' zeide Eliza, 'ge zijt verkocht, maar uw moeder zal u nog wel redden!'

Geen traan viel op het bedje; in zulk eene spanning heeft het hart geen tranen te missen; het bloedt in stilte. Zij nam een stuk papier en een potlood, en schreef haastig: 'O, mevrouw, lieve mevrouw; denk niet, dat ik ondankbaar ben, denk niet hard over mij; ik heb alles gehoord wat gij en mijnheer dezen avond gezegd hebt. Ik wil trachten mijn jongen te redden; gij zult mij geen ongelijk geven! God zegene u, en loone u voor al uw goedheid.'

Het haastig dichtvouwende en er een adres opgezet hebbende, ging zij naar een lade, en maakte een pakje kleeren voor haren jongen; zij bond het met een zakdoek om haar middel, en zoo liefdevol is een moeder, dat zelfs in de verschrikking van dat uur, zij niet vergat in het pakje een en ander van t geliefde speelgoed ook in te pakken, een bonten papegaai klaar leggende, om hem bezig te houden, als zij hem

zou wekken. Het kostte eenige moeite hem wakker te krijgen; maar weldra zat hij te spelen met den papegaai, terwijl zijn moeder zich verder aankleedde.

‘Waar gaat gij naar toe, moeder?’ vroeg hij, toen zij met zijn jurk en zijn mutsje naar het bed kwam.

Zijn moeder kwam naderbij en keek hem zoo ernstig aan, dat hij terstond begreep, dat er iets ongewoons gaande was.

‘Stil, Harry,’ zeide zij, ‘gij moet zachtjes spreken, anders hooren zij ons. Een ondeugende man wil Harry meenemen en wegdragen in 't donker; maar moeder zal wel oppassen; zij zal Harry aankleeden, en met hem wegloopen, dan kan de ondeugende man hem niet krijgen.’

Terwijl zij dit zeide, had zij het kind aangekleed, en hem in hare armen nemende, fluisterde zij hem toe, dat hij stil moest zijn, en de deur openende onder de veranda, sloop zij stil naar buiten.

Het was koud, maar een heldere hemel vol sterren; de moeder sloeg haar doek dicht om haar kind, terwijl hij in volkomen vertrouwen, hoe bang hij ook was, zijne moeder de armpjes om den hals sloeg.

De oude Bruno, een groote Newfoundlander, die aan 't eind van 't portaal lag, stond zacht knorrende op, terwijl zij voorbij kwam. Zij sprak hem toe, en het dier, een oude speelkameraad, terstond met den staart kwispelende, volgde haar, blijkbaar in zich zelven overdenkende, wat die onverstandige middernachtelijke wandeling beduiden mocht. Ongepast en onvoorzichtig vond hij het zeker, want hij stond telkens stil, maar ging dan toch weer mee. Een paar minuten bracht hen aan het raam van oom Tom's hut; Eliza tikte tegen een ruit.

De bidstond had laat geduurd vanwege het zingen; zelfs had oom Tom nog een paar solo's achterna gezongen, zoodat het over twaalven, en het echtpaar nog niet te bed was.

‘Goede hemel! wat is dat?’ zeide tante Chloe opstaande, en haastig het gordijn wegtrekkende. ‘Wel, al zijn leven! daar is Lizzy nog! Trek gauw uw kleeren weer aan, oude man; daar is Bruno ook, wel drommels! ik zal gauw opendoen.’

En de daad bij het woord voegende deed zij de deur open, en het licht van de vetkaars, die Tom haastig had aangestoken, viel op het verwilderde gezicht en de donkere oogen van de vluchtende.

‘Ik durf u haast niet aan te kijken, Lizzy! Wat scheelt u? wat is u overkomen?’

‘Ik loop weg, oom Tom en tante Chloe, met mijn kind; mijnheer heeft hem verkocht!’

‘Hem verkocht?’ herhaalden beiden, terwijl zij de handen als radeloos omhoog hieven.

‘Ja, hem verkocht!’ zeide Eliza kortaf; ‘ik heb mij verscholen bij de kamerdeur van mevrouw dezen avond, en ik heb gehoord, dat mijnheer aan mevrouw heeft verteld, dat hij mijn Harry had verkocht en ook u, oom Tom, beiden verkocht aan een handelaar, en dat hij morgen vroeg te paard wil uitrijden, en dat de man vandaag de gekochten in ontvangst wil nemen.’

Tom had gedurende die woorden met opgeheven handen en wijdgeopende oogen staan kijken, alsof hij in een droom was. Langzamerhand, naarmate hij tot volle bewustheid kwam, zakte hij in elkander, meer dan dat hij zich neerzette, op zijn ouden stoel, en zonk hem het hoofd op de borst.

‘De goede God zij ons genadig!’ zeide tante Chloe.

‘Och, het kan immers niet waar zijn. Wat heeft hij gedaan, dat mijnheer hem zou verkoopen?’

‘Hij heeft niets gedaan; daarom is het niet. Mijnheer zou liever niet verkoopen; en mevrouw is altijd zoo goed. Ik hoorde dat zij voor ons sprak, en smeekte; maar hij zeide, dat het haar niet zou helpen; dat die man hem in zijn macht had, en dat als hij hem niet uitbetaalde, hij eindelijk de heele plaats, en al het volk zou moeten verkoopen, en heengaan. Ja, ik hoorde hem zeggen, dat er geen keus was tusschen 't verkoopen van deze twee en 't verkoopen van alles; de man had hem zoo in 't nauw gebracht. Mijnheer zeide, dat het hem leed deed; maar o! gij hadt mevrouw eens moeten hooren. Als dat geen christin en geen engel is, dan

was er nooit een. Het is slecht van mij, dat ik van haar wegloop; maar daar kan ik niets aan doen. Zij zeide zelve dat één ziel meer waard was dan de heele wereld; en deze jongen heeft een ziel, en als ik hem laat wegvoeren, wie weet wat er dan van hem komt? Het moet toch wel goed van mij zijn, maar al is het ook niet goed, de Heere moet het mij vergeven, want ik kan niet anders.'

'Wel, oude man!' zeide tante Chloe, 'waarom gaat gij ook niet weg? Wilt gij wachten, totdat gij de rivier af gebracht wordt, waar de negers bezwijken onder hard werken, en hongerlijden? Ik zou veel liever dood zijn, Lizzy dan daar ooit heengaan! Gij hebt nog tijd genoeg; ga met Lizzy mee; maak u uit de voeten; ik zal uw goed inpakken.'

Tom hief langzaam het hoofd op en keek pijnlijk maar rustig in 't rond en zeide:

'Neen, neen, dat doe ik niet. Laat Lizzy gaan; van haar is niets te zeggen; het strijdt tegen haar gemoed hier te blijven; dat kan ik niet anders zeggen; maar gij hebt gehoord wat zij gezegd heeft: als ik moet worden verkocht, of al de anderen op de plaats en alles moet te gronde gaan, wel, laat ik dan maar verkocht worden. Ik veronderstel, dat ik er evengoed tegen kan, als een van de anderen,' voegde hij er bij met iets van een snik of een zucht, die diep uit zijn breede, ruwe borst opsteeg. 'Mijnheer heeft mij altijd bij huis gevonden, en hij zal er mij altijd vinden. Ik ben nooit ontrouw geweest en heb nooit mijn woord gebroken en dat zal ik ook nooit doen. Het is beter, dat ik alleen heenga dan dat de heele plaats wordt opgebroken. Mijnheer kan niet anders, Chloe, en hij zal wel voor u zorgen en voor de arme...'

Hier ging hij naar het ruwhouten ledikantje vol kleine, wollige kopjes en was diep geroerd. Hij leunde over den rug van een stoel en bedekte zijn gezicht met zijn handen. Snikken, diep en luid deden den stoel schudden, en tusschen zijn vingers door vielen er groote tranen op den grond; juist zulke tranen, mijnheer, als gij liet vallen in de doodkist van uwen eerstgeborene, juist zulke tranen, mevrouw, als gij storttet, toen gij het schreien hoordet van uw stervend kind. Want, mijnheer, hij was een man en gij waart er ook een. En gij, mevrouw, al zijt gij gekleed in zijde en versierd met juweelen, gij zijt slechts een vrouw en in den strijd en de nooden des levens is uw leed hetzelfde.

'En nu,' zeide Eliza, terwijl zij in de deur stond, 'gisteren heb ik mijn man nog gesproken; ik wist toen nog niet wat er gebeuren zou. Zij hebben hem tot het uiterste gedreven en hij zeide mij, dat hij wilde wegloopen. Zie nu eens, dat gij een boodschap naar hem toe krijgt. Laat hem weten hoe en waarom ik ben weggeloopen en dat ik zal trachten Canada te vinden. Doe hem mijne groete en zeg hem, dat, als ik hem nooit weerzie,' zij wendde zich af en stond een oogenblik met den rug naar hen toe en voegde er toen bij met een gesmoorde stem: 'en zeg hem, dat hij zoo braaf moet blijven als hij kan en trachten mij weer te ontmoeten in 't koninkrijk der hemelen.'

'Roep Bruno binnen,' voegde zij er bij. 'Sluit hem hier binnen, het arme beest! hij moet niet met mij gaan.'

Nog eenige laatste woorden en tranen, een eenvoudig woord tot afscheid en haar verwonderd en ontsteld kind in hare armen sluitende, ging zij stil heen.

Hoofdstuk VI.
Ontdekking.

De heer en mevrouw Shelby raakten niet spoedig in slaap na dat lange gesprek, en bijgevolg waren zij den volgenden morgen niet vroeg bij de hand.

‘Waar Eliza toch blijft?’ zeide mevrouw Shelby; ‘ik heb haar al verscheidene malen vergeefs gebeld.’

De heer Shelby stond voor den spiegel zijn scheermes aan te zetten, juist ging de deur open, en een jonge kleurling kwam binnen met het scheerwater.

‘Andy,’ zeide zijne meesteres, ‘kijk eens aan Eliza's deur, en zeg haar, dat ik al driemaal om haar gebeld heb; de arme meid!’ voegde zij er in zichzelve bij met een zucht.

Andy was weldra terug met oogen wijd van verbazing.

‘Och, mevrouw! Lizzy's laden staan alle open, en haar goed ligt overal in

't rond; en ik geloof, dat zij weggeloopen is!'

De waarheid kwam tegelijk op bij den heer Shelby en bij zijne vrouw. 'Dan heeft zij vermoedens gehad!' riep hij uit 'en zij is er vandoor gegaan!'

'Gelukkig!' zeide mevrouw Shelby, 'dat denk ik ook.'

'Vrouw, gij zijt niet wijs! Dat is een lastig geval voor mij, als het zoo is. Haley zag, dat ik zwarigheid maakte om het kind te verkoopen en hij zal denken, dat ik het er op toegelegd heb, om hem uit den weg te krijgen. Mijn eer is er mee gemoeid.' En de heer Shelby liep haastig de kamer uit.

Er had veel heen en weer loopen plaats en geroep en open en dicht slaan van deuren en verschijningen van gezichten in allerlei kleuren op alle plaatsen gedurende een kwartier uurs. Eén persoon echter, die licht over de zaak had kunnen verspreiden, hield zich volkomen stil en dat was de eerste kokkin, tante Chloe. Zwijgend en met een bedrukt gezicht in plaats van haar gewoon vroolijk uiterlijk, ging zij voort met beschuitjes bakken voor 't ontbijt, alsof zij niets merkte van de opschudding rondom haar.

Weldra hingen een dozijn zwarte jongens en meisjes als zoovele kraaien op de leuning van de veranda met het voornemen, om den vreemden heer het eerst te zeggen wat hem overkomen was.

'Ik wed, dat hij woedend is,' zeide Andy.

'Wat zal hij vloeken!' zei de kleine zwarte Jake.

'Want hij kan vloeken,' zei Mandy met haar zwarten krullekop, 'ik heb het gisteren aan tafel gehoord. Ik heb toen alles gehoord, want ik was in de kast gekropen waar mevrouw de groote kruiken bewaart, en ik heb alles gehoord.' En Mandy, die nog nooit in haar leven had nagedacht over de bedoeling van een woord, dat zij gehoord had, zette nu een wijs gezicht, vergetende te zeggen dat zij wel tusschen de kruiken gezeten had op dat oogenblik, maar dat zij al dien tijd vast had zitten slapen.

Toen Haley eindelijk kwam, gelaarsd en gespoord, werd hem de kwade tijding van alle kanten meegedeeld. Het jonge volk bij de veranda was niet teleurgesteld in hunne verwachting, dat zij hem zouden hooren vloeken, hetgeen hij deed niet een vlotheid en een ernst, die hen verbazend vermaakte, terwijl zij links en rechts wegdoken om niet onder bereik van zijn karwats te komen, en allen te zamen joelend

wegloopende rolden zij met een verbazend gegichel op het droge gras, gooiden de beenen in de lucht en kraaiden het uit van pleizier.

‘Kleine duivels, als ik je krijg!’ zeide Haley binnensmonds.

‘Maar gij hebt ze nog niet!’ zei Andy triomfantelijk en achter den rug van den ongelukkigen handelaar allerlei leelijke gezichten trekkende, toen hij goed buiten zijn bereik was.

‘Wel, Shelby, dat is een vreemd geval!’ zeide Haley, terwijl hij zonder komplimenten de kamer instapte, ‘het schijnt dat de meid met haar jonk er van doorgegaan is.’

‘Mijnheer Haley, daar staat mevrouw Shelby!’ zeide Shelby.

‘Neem me niet kwalijk, mevrouw,’ zeide Haley een kleine buiging makende, met een ontevreden gezicht, ‘ik zeg nogmaals: dat is een vreemd geval. Is dat niet zoo, mijnheer?’

‘Mijnheer,’ zeide Shelby, ‘als gij met

mij spreken wilt, moet gij u gedragen als een beschaafd man.'

'Andy, neem mijnheer Haley's hoed en karwats in ontvangst; neem plaats, mijnheer. Ja, mijnheer, het spijt mij, dat ik u zeggen moet, dat de jonge vrouw, opgewonden door het afluisteren of doordat het haar oververteld is, van de zaak lucht gekregen heeft, en dezen nacht met haar kind op de vlucht gegaan is.'

'Ik moet bekennen, dat ik verwachtte, dat alles eerlijk zou toegaan,' zeide Haley.

'Wel, mijnheer,' zeide de heer Shelby, zich eensklaps naar hem toekeerende: 'wat moet ik begrijpen uit dat gezegde? Als iemand mijne eerlijkheid ter sprake brengt, dan heb ik maar één woord voor hem.' De handelaar begon daarop wat in te binden, en zeide op wat lageren toon: dat het zeer onaangenaam was op die manier teleurgesteld te worden, nadat hij een eerlijken handel gesloten had.

'Mijnheer Haley,' zeide de heer Shelby: 'als ik niet begrepen had, dat gij teleurgesteld waart, zou ik het u kwalijk genomen hebben, dat gij straks zoo zonder komplimenten in mijn kamer staptet. Nu echter de schijn eenigszins tegen mij is, zeg ik u ronduit, dat ik geen toespelingen dulden zal, alsof ik er de hand in zou gehad hebben. Bovendien reken ik mij verplicht u alle hulp te geven, wat betreft het gebruik van paarden, bedienden enz. ten einde uw eigendom terug te krijgen. Dus om kort te gaan, Haley,' zeide hij, in eens overgaande van den toon van deftige koelheid tot zijn gewone losse openhartigheid, 'de beste manier voor u is, om u bedaard te houden, en met ons te ontbijten, dan kunnen wij verder zien wat er te doen is.'

Mevrouw Shelby stond nu op, en zeide dat zij verhinderd was dien morgen aan 't ontbijt te komen, en een knappe mulattin belastende met koffie schenken voor de heeren aan 't buffet, verliet zij de kamer.

'De oude dame houdt niet van uw onderdanigen dienaar, wat dat betreft,' zeide Haley, met een gedwongen poging om familiaar te zijn.

'Ik ben niet gewoon zoo vrij over mijn vrouw te hooren spreken,' zeide de heer Shelby droogjes.

'Neem me niet kwalijk, het is natuurlijk slechts een grap,' zeide Haley met een gedwongen lachje.

'Alle grappen zijn niet even aardig,' hernam Shelby.

'Duivels uit de hoogte, nu ik de stukken geteekend heb,' mompelde Haley binnensmonds, 'een groot heer sedert gisteren.'

Nooit veroorzaakte de val van een eersten minister aan 't hof zulk een opgewondenheid als het bericht van Tom's lot onder zijne kameraden op de plaats. Ieder sprak er van, en in huis en op het veld werd er besproken wat er uit voort zou vloeien. Eliza's vlucht, een ongehoorde gebeurtenis op de plaats, droeg niet weinig bij om de algemeene opgewondenheid te vermeerderen.

De zwarte Sam, zooals hij gemeenlijk genoemd werd, als zijnde ongeveer drie tinten donkerder dan eenige neger op de plaats, overwoog de zaak ernstig in alle opzichten met een doorzicht, met betrekking tot zijn eigen welzijn, dat elken blanke in Washington tot eer zou gestrekt hebben.

''t Is een kwade wind, die nergens heen waait, dat is maar zoo,' zeide Sam met nadruk, terwijl hij zijn broek eens goed in de hoogte haalde, en behendig een langen spijker gebruikte in plaats van een ontbrekenden knoop, en met die uitvinding zeer ingenomen scheen. ''t Is een kwade wind, die nergens heen waait,' herhaalde hij. 'Wel, nu Tom naar de laagte gaat, kan een andere neger in de hoogte komen, en waarom ik niet? Dat is mijn idee. Tom door 't land rijden, met gepoetste laarzen en

een pas in zijn zak, als een heer, waarom niet? Waarom zou Sam het nu niet doen? Dat wou ik wel eens weten.'

'Hela! Sam! He, Sam! Mijnheer zegt dat gij Bill en Jerry moet opvangen!' zeide Andy, een einde makende aan Sam's alleenspraak.

'Nu, wat is er te doen, mijn jongen?'

'Wel, weet ge het dan niet, dat Lizzy op den loop is gegaan met haar jongen?'

'Loop naar je grootje!' zeide Sam met veel minachting, 'ik heb het nog veel eerder geweten dan gij, ik ben niet zoo'n onnoozele neger.'

‘Nu, mijnheer wil, dat gij Bill en Jerry zult opzadelen, en dat gij en ik met den heer Haley zult meegaan, om haar te zoeken.’

‘Goed, zoo laat is het nu,’ zeide Sam. ‘Nu wordt Sam geroepen, de neger. Gij zult eens zien, of ik haar niet zal vangen; mijnheer zal eens zien, wat Sam kan doen!’

‘Ja, maar Sam,’ zeide Andy, ‘ge moet er eerst nog eens over denken, want mevrouw wil het liever niet hebben en zij zou je niet vriendelijk aankijken!’

‘Zoo?’ zeide Sam, groote oogen opzettende. ‘Hoe weet gij dat?’

‘Ik heb het haar hooren zeggen, ik zelf, nog dezen morgen, toen ik het scheerwater bracht. Zij zond mij om te zien, waarom Lizzy niet kwam, om haar aan te kleeden, en toen ik haar zeide dat zij niet 'te vinden was, stond zij op, en zij zeide: Goddank! En mijnheer scheen radeloos; “vrouw,” zeide hij, “gij spreekt onverstandig.” Maar zij zal hem wel tot andere gedachten brengen! Ik weet wel, hoe dat zal gaan, 't is altijd maar het beste aan mevrouws kant van 't hek te staan, dat zeg ik je.’

De zwarte Sam krabde zich zijn wolligen kop, die, al bevatte hij geen diepe wijsheid, toch veel van die soort bevatte, die zeer gezocht is bij slimme lieden van allerlei soort, en van alle landen, en waarvan men zegt, dat zij wel weten, aan welken kant het brood geboterd is; alzoo nog eens ernstig nadenkende, gaf hij een ruk aan zijn broek, zooals zijn gewoonte was, om zijn verstand wat op te scherpen.

‘Een mensch kan toch nooit vooruit zeggen hoe de dingen in d e z e wereld zullen gaan,’ zeide hij ten laatste.

Sam sprak als een wijsgeer, drukkende op d e z e , alsof hij veel ondervinding had opgedaan in verschillende werelden, en daarom door nadenken tot zijn besluit gekomen was.

‘Nu, ik zou zeker gedacht hebben, dat mevrouw de heele wereld door zou hebben laten zoeken naar Lizzy!’ voegde Sam er nadenkend bij.

‘Dat zou ze anders ook doen,’ zeide Andy; ‘maar kunt gij niet door een ladder heen kijken, zwarte neger? mevrouw wil niet hebben, dat die mijnheer Haley Lizzy's jongen zal krijgen, dat is de zaak.’

‘Ei!’ zeide Sam, op een onbeschrijfelijken toon, welken diegenen alleen kennen, die het onder de negers gehoord hebben.

‘En ik zal u nog meer zeggen,’ zeide Andy. ‘Ik zou denken, dat gij maar eens naar de paarden moest gaan kijken, en maar heel gauw ook, want ik heb mevrouw naar je hooren vragen, je hebt al lang genoeg staan talmen.’

Sam begon nu werkelijk aanstalten te maken, en na een poos kwam hij triomfantelijk naar het huis draven met Bill en Jerry, sprong er onder 't rijden af en bracht ze bij den paardenpaal als in een dwarrelwind. Haley's paard, een schichtig, jong dier, sprong en steigerde, en trok hard aan zijn halster.

‘Ho, ho!’ zeide Sam, ‘ben je wat schrikachtig?’ en zijn zwarte gezicht helderde op door een bijzonder schalkschen lach. ‘Ik zal je wel tot bedaren krijgen!’ zeide hij.

Er stond een groote beuk, die de plaats overschaduwde, de kleine, scherpe driekantige beuknootjes lagen in menigte op den grond. Met een van deze in zijn vingers naderde Sam het paardje, streelde het en klopte het, en schijnbaar wilde hij het tot bedaren brengen. Doende, alsof hij het zadel wilde goed leggen, stak hij behendig een beuknootje er onder, op zoodanige wijze, dat de minste drukking op het zadel het dier geweldig bewegelijk moest maken, zonder eenig merkbaar bewijs of wonde na te laten.

‘Nu,’ zeide hij, met zelftevredenheid zijn oogen latende rollen, ‘nu ligt het goed.’

Op dit oogenblik verscheen mevrouw Shelby op het balkon, en wenkte hem. Sam naderde met evenveel beleefdheid, als een mededinger naar eene opengevallen plaats aan 't Hof van St. James of te Washington.

‘Waar[toe] hebt gij zoo getalmd, Sam? Ik heb Andy gezonden om u wat aan te sporen.’

‘God zegen ons, mevrouw!’ zeide Sam, ‘paarden laten zich maar zoo niet in een ommezien vangen; zij waren heel naar de Zuidweide, en God weet waarheen weggeloopen.’

‘Sam, hoe dikwijls moet ik u zeggen,

dat gij niet moet zeggen: “God zegen ons, en God weet,” en dergelijke dingen. Dat is onbehoorlijk.’

‘O, God zegen ons! dat heb ik vergeten, mevrouw. Ik zal het niet weer doen.’

‘Wel, Sam, daar hebt gij het juist al weer gedaan.’

‘Heb ik? Och Heer! Ik was van plan, het niet weer te doen.’

‘Gij moet er op letten.’

‘Laat mij maar even in den adem schieten; dan zal ik er goed op letten!’

‘Wel, Sam, gij moet met den heer Haley meerijden, om hem den weg te wijzen, en hem te helpen. Maar wees voorzichtig met de paarden, Sam, gij weet dat Jerry verleden week kreupel is geweest; r i j d n i e t t e h a r d m e t h e n.’ Mevrouw Shelby zei de laatste woorden zachtjes, maar met nadruk.

‘Laat mij daar maar voor zorgen!’ zeide Sam, zijn oogen latende rollen met veel beteekenis. ‘God weet! He! heb ik het daar weer gezegd?’ zeide hij plotseling adem halende met een komischen schrik, die zijne meesteres deed lachen, ondanks haar zelve. ‘Ja mevrouw, ik zal goed op de paarden passen.’

‘Nu, Andy,’ zeide Sam, terugkeerende naar zijn standplaats onder de beuken, ‘het zou mij niet verwonderen, als het paard van dien heer altemet een sprong deed, als hij opstijgt. Gij weet, Andy, soms doen die beesten dat,’ en daarbij gaf Sam aan Andy een por op een veelbeteekenende manier.

‘Ei!’ zeide Andy met een gezicht, alsof hij het terstond begreep.

‘Ja, ziet gij Andy, mevrouw wil tijd winnen, dat kan een gewoon mensch wel zien. Ik zal haar een beetje helpen. Nu, zie je, als die paarden eens los raakten, springende in 't rond overal heen tot in de bosschen, dan geloof ik niet dat die heer spoedig op weg zou zijn.’

Andy grinnikte.

‘Ge ziet Andy,’ zeide Sam, ‘als zoo iets gebeurde, dat het paard van den heer Haley lastig werd en losraakte, wij de onze los moesten laten, om hem te helpen, w a n t h e l p e n m o e t e n w i j h e m t o c h!’ En Sam en Andy wierpen het hoofd achterover, en barstten in een luid gelach uit, knippende met hun vingers en schoppende achteruit met dol plezier.

Op dit oogenblik kwam Haley onder de veranda. Eenigszins beter gestemd door een paar goede koppen koffie, kwam hij naar buiten, glimlachende en pratende, tamelijk goed gehumeurd. Sam en Andy grepen naar eenige palmbladen, die zij als hoeden gebruikten, en liepen naar de paardenpalen, om gereed te zijn, ten einde mijnheer te helpen.

Sam's hoed, waaraan geen rand meer zat, was geheel losgeraakt, zoodat de rechtopstaande flarden hem het gekke uiterlijk van een Indianenhoofd gaven, terwijl Andy zijn hoed, eveneens zonder rand, met een handigen stomp op de kruin van zijn hoofd vastduwde, alsof hij zeggen wilde: ‘zeg nu eens, dat ik geen hoed op heb.’

‘Wel, jongens!’ zeide Haley, ‘nu op weg; wij moeten geen tijd verliezen.’

‘Geen oogenblik, mijnheer!’ zeide Sam, terwijl hij Haley den teugel in de hand gaf, en hem den beugel hield, en Andy de beide andere paarden losmaakte.

Op het oogenblik, dat Haley het zadel raakte, sprong het levendige dier plotseling van den grond op, zoodat zijn meester spartelend er eenige voeten ver afvloog, en op het zachte gras neerviel. Sam met onzinnige uitroepen, deed een duikenden greep naar de teugels, maar slaagde er slechts in, de wuivende palmbladen bovengenoemd in de oogen van het dier te steken, waardoor het allesbehalve bedaard werd. Het

gevolg was, dat het Sam met een hevigen ruk omver wierp, en twee- of driemaal brieschende, gooide het zijne hielen hoog in de lucht, en was weldra op weg naar het benedeneind van 't grasperk, gevolgd door Bill en Jerry, die volgens afspraak, door Andy waren losgelaten en door al dat geschreeuw nog wilder waren gemaakt. En nu ontstond er een verbazend tooneel van verwarring; Sam en Andy liepen en schreeuwden, honden blaften hier en daar, en Mike, Mozes, Mandy, Fanny en al het kleine volk van de plaats, mannelijk en vrouwelijk, draafde, klapte, gilde en schreeuwde, met overdreven gedienstigheid en onvermoeiden ijver.

Haley's paard, dat wit was, en zeer vlug en vurig, scheen met groot genoegen

deel te nemen aan het tooneel, en daar hij voor zijn wedren een grasgrond had van nagenoeg tien minuten, zacht afloopend naar een eindeloozen boschgrond, scheen hij er bijzonder vermaak in te vinden om te zien hoe dichtbij hij zijne vervolgers kon laten komen, en dan op een handbreed afstand, brieschende en springende als een lastig dier, draafde hij weg naar den boschkant toe. Niets was verder van Sam's plan af, dan er een op te vangen, vóór dat het geschikte oogenblik gekomen was, en zijn inspanningen waren inderdaad heldhaftig. Als het zwaard van Richard Leeuwenhart, dat altijd schitterde in het heetst van het gevecht, zoo kon men Sam's palmblad overal vooraan zien, waar het minste gevaar was, dat er een paard zou opgevangen worden; dan liep hij er recht op aan, schreeuwende: ‘pak hem, grijp hem! vang hem!’ op een wijze, die alles terstond weer verijdelde.

Haley liep heen en weer, en vloekte, en schold en stampvoette bij afwisseling! De heer Shelby riep te vergeefs zijn bevelen van 't balkon af, en mevrouw Shelby keek uit haar kamervenster lachende en met verbazing al die verwarring aan - hoewel zij wel vermoedde wat daartoe aanleiding had gegeven.

Ten laatste tegen den middag kwam Sam triomfantelijk aanrijden met Jerry, en Haley's paard bij den teugel leidend; het dier stampte van 't zweeten, maar zijn flikkerende oogen en wijde neusgaten bewezen, dat zijn opgewondenheid nog niet over was.

‘Hij is opgevangen!’ riep hij vroolijk, ‘als ik er niet bij geweest was, hadden zij hem nooit gevangen, geen van allen; maar ik heb hem gekregen!’

‘Wel, 't was uw schuld,’ gromde Haley, op geen vriendelijken toon; 't was uw schuld, anders zou het nooit gebeurd zijn.’

‘Maar, mijnheer,’ zeide Sam op een toon van de meeste belangstelling, ‘en ik heb nog wel gedraafd en mijn best gedaan, dat ik geen drogen draad aan 't lijf heb.’

‘Wel!’ zeide Haley, ‘gij hebt mij drie uur doen verliezen met uw vervloekte gekheid. Kom aan, nu maar op weg! en geen gekheden meer!’

‘Wel, mijnheer,’ zeide Sam op een toon van minachting, ‘ik geloof dat gij ons allen er bij neer wilt doen vallen, paarden en menschen. Wij kunnen niet meer, en de beesten druipen van 't zweet. Zie, mijnheer kan nu niet gaan

dan na het eten. Mijnheer's paard moet drooggewreven worden, kijk eens, hoe hij zich vuil gemaakt heeft, en Jerry loopt kreupel, mevrouw zal niet toelaten, dat wij nu aanstonds wegrijden. O, mijnheer, we kunnen den tijd gemakkelijk inhalen, als we eerst uitrusten. Lizzy kon nooit hard loopen.'

Mevrouw Shelby, die met veel genoegen dat gesprek van de veranda had aangehoord, besloot nu een handje te helpen. Zij kwam nader, en beleefd hare belangstelling betuigende in Haley's ongeval, drong zij er op aan, dat hij zou blijven eten, zeggende, dat de keukenmeid terstond zou opdragen. Aldus, alles wel overdacht, ging Haley met eenigszins gedwongen houding, naar de kamer, terwijl Sam hem, met een onuitsprekelijke uitdrukking op zijn gezicht, achterna keek en met de paarden naar de stalplaats ging.

'Hebt gij hem gezien, Andy? Heb je hem g e z i e n ? ' zeide Sam, toen hij veilig binnen de schuurdeur was, en het paard had vastgebonden. 'O, 't was zoo goed als een bidstond voor ons hem te zien rondspringen en schoppen en vloeken. Heb ik het zelf niet gehoord. 'Vloek maar toe! oude jongen (zei ik in mij zelven) wilt gij uw paard hebben, of wilt gij wachten tot gij hem gevangen hebt?' (zei ik) 'Andy, 't is alsof ik hem nog zie.' En Sam en Andy gingen tegen de schuur staan, en lachten naar hartelust.

'Gij hadt eens moeten zien hoe woest hij keek, toen ik het paard terugbracht. Hij zou mij wel hebben willen doodslaan, als hij maar gedurfd had, en ik stond voor hem als een onnoozele bloed!'

'Ik zag je staan,' zeide Andy, 'je stondt als een oud paard.'

'Dat is wel mogelijk,' zeide Sam, 'maar hebt gij mevrouw boven voor 't raam zien staan? Ik heb haar zien lachen.'

'Ik heb het niet opgemerkt,' zeide Andy, 'ik liep zoo dat ik niets zien kon.'

'Wel, ziet ge,' zeide Sam, er toe overgaande Haley's paardje af te wasschen; 'ik heb nu eenmaal zoo'n gewoonte van b o b s e r v a t i e , Andy! Dat is eene goede gewoonte. Andy, ik kan u aanraden u daarop toe te leggen, nu je nog jong bent. Til hem dien achterpoot eens op, Andy? B o b s e r v a t i e , zie je, Andy, dat maakt al het onderscheid uit tusschen negers. Heb ik van morgen niet gezien uit welken hoek de wind waaide? Heb ik niet gemerkt wat mevrouw bedoelde, al zeide zij het niet? Dat is b o b s e r v a t i e , Andy; misschien noemt gij dat een gave van de natuur. Deze gaven zijn verschillend in verschillende menschen, maar oefening helpt veel.'

'Ik geloof, dat als ik uw b o b s e r v a t i e dezen morgen niet geholpen had, gij het niet zoo gauw gemerkt zoudt hebben,' zeide Andy.

'Andy,' zeide Sam, 'gij zijt een veelbelovende jongen, dat is zeker. Ik denk goed over je, en ik schaam mij niet een denkbeeld van je aan te nemen. We moeten niemand over 't hoofd zien, Andy, omdat de knapste van ons wel eens wat verkeerd kan doen. Ik wed, dat mevrouw ons van middag wat goeds zal te eten geven.'

Hoofdstuk VII.
Worstelstrijd der moeder.

Het is onmogelijk zich een menschelijk wezen voor te stellen, meer volkomen verlaten en hulpeloos dan Eliza toen zij hare schreden afwendde van de hut van oom Tom.

Het lijden en het waagstuk van haren man, en het gevaar van haar kind, drukten zwaar op haar geest, daarbij een onbestemd en neerdrukkend gevoel van 't gevaar, dat zij liep door het eenige tehuis, dat zij ooit gekend had, te verlaten, en zich los te rukken van de bescherming van een vriendin, die zij lief had en hoogachtte. Dan het afscheid van alles, van de plaats, waar zij was opgegroeid, de boomen, waaronder zij gespeeld had, de boschjes, waarin zij menigen avond in gelukkiger dagen had gewandeld, aan de zijde van haren jongen echtgenoot: alles, zoo als het daar lag in het heldere koele starrelicht, scheen haar verwijtingen te doen, en haar te vragen waarom zij wilde wegloopen van een tehuis als dat.

Maar sterker dan alles was de moe-

derliefde, door het van nabij vreeselijk dreigende gevaar, bijna tot waanzinnigheid geworden. Haar jongen was al groot genoeg om naast haar te kunnen loopen, en in een gewoon geval zou zij hem hij de hand geleid hebben, maar nu deed haar de gedachte alleen reeds huiveren hem op den grond te zetten, en zij drukte hem aan haar borst met alle macht, terwijl zij snel voortliep.

De bevroren grond kraakte onder hare voeten, en zij beefde bij dat geluid; ieder trillend blad, elke voorbijgaande schaduw deed haar het bloed in de aderen stollen en hare schreden versnellen. Zij verwonderde zich zelve over de sterkte, die over haar gekomen was; want zij voelde haren jongen zoo licht als een veer, en elke gedachte van vrees scheen hare meer dan natuurlijke kracht te vergrooten, terwijl gedurig hare lippen het gebed tot een Vriend daarboven stamelden: ‘Heere help mij! red mij!’

Als het uw Harry of uw Willie was, moeders, die morgen vroeg door een ruwen slavenhandelaar van u zou weggehaald worden; zoo gij den man gezien hadt, en gehoord hadt, dat de papieren geteekend en afgegeven waren, en gij hadt slechts van elf uur tot morgen vroeg den tijd om te kunnen ontsnappen: hoe hard zoudt gij kunnen loopen? Hoeveel uur kondt gij afleggen in dien korten tijd met uwen lieveling in uwe armen, zijn slapende kopje op uwen schouder, zijn armpjes vertrouwelijk om uwen hals?

Want het kind sliep. In 't eerst hield hem het ongewone en onrustige wakker, maar zijn moeder zeide zoo telkens, dat hij zich stil moest houden, en verzekerde hem zoo dringend, dat als hij zich maar stil hield, zij hem zeker zou redden, dat hij zijn armen om haar hals sloeg, en voelende, dat hij ging slapen, vroeg: ‘moeder, moet ik wakker blijven?’

‘Neen, mijn jongen, gij moogt wel slapen, als gij wilt.’

‘Maar moeder, als ik slaap, dan zult gij mij toch niet laten krijgen?’

‘Neen, met God's hulp niet!’ zei de moeder, terwijl haar wangen bleeker en haar groote oogen schitterender werden.

‘Gij zijt er immers zeker van, moeder?’

‘Ja zeker,’ zei de moeder op een toon, die haar zelve scheen te verwonderen, want hij scheen haar toe te komen van een inwendigen geest, die vreemd aan haar was, en de jongen legde zijn moede hoofdje op haren schouder, en was spoedig in slaap. De aanraking van die warme armpjes, zijn adem, dien zij in haar hals voelde, gaf leven en bezieling aan hare bewegingen. Het scheen haar toe, dat er kracht in haar kwam als in een electrischen stroom uit iedere zachte beweging van het slapende, vertrouwende kind. Verheven is de heerschappij van de ziel over het lichaam, zoodat zij het vleesch en de zenuwen staalt, waardoor de zwakke machtig wordt.

De grenzen van de hoeve, de kleine en groote bosschen gingen haar als in een nevel voorbij, terwijl zij voortliep, en steeds ging zij voort, elk bekend voorwerp voorbij, niet verflauwende, niet stilstaande, totdat de dageraad haar verscheiden uren ver van alle bekende plekken vond op den grooten weg.

Met hare meesteres had zij dikwijls bezoeken afgelegd bij kennissen in het dorpje T., niet ver van de Ohio-rivier; zij kende den weg wel. Derwaarts te vluchten over de rivier stond haar het eerst voor den geest, verderop kon zij alleen op God hopen.

Toen er paarden en voertuigen langs den weg begonnen te komen, begreep zij met haar vlug begrip, vooral in haren opgewonden toestand, die goddelijke ingeving scheen te zijn, dat haar haastige tred en afgetrokken gelaat de aandacht op haar zou

doen vallen en vermoedens wekken. Zij zette derhalve het kind op den grond, en hare kleeding en haar hoed wat terecht makende, wandelde zij voort, zoo snel als zij kon doen, zonder de aandacht op zich te vestigen. In haar bundeltje had zij een voorraad koekjes en appels die zij gebruikte om den spoed van het kind te bevorderen, terwijl zij een appel eenige schreden vooruit wierp, als wanneer de jongen dien zoo gauw hij kon naliep; en die list dikwijls herhaald, bracht hen een heel eind vooruit.

Na een poos kwamen zij aan een dicht bosch, waar eene heldere beek doorstroomde. Daar de jongen over dorst klaagde, klom zij met hem over het staketsel, en terwijl zij achter een groot rotsblok van den weg af verborgen zaten, gaf zij het kind het ontbijt uit haar bundeltje. De jongen verwonderde zich met leedwezen, dat zij niet eten kon, en toen hij zijn best deed, met zijn arm om haren hals, om haar wat in den mond te stoppen, scheen het haar toe dat het haar in de keel bleef steken, alsof zij stikken zou.

‘Neen, neen, lieve Harry! moeder kan niet eten vóór Harry gered is! We moeten nog gaan tot wij aan de rivier komen!’

En zij haastte zich om verder te korven, en deed wederom haar best, om regelmatig en bedaard voort te gaan.

Zij was reeds verscheiden uren voorbij eenige buurtschap, waar zij bekend was. Indien zij iemand mocht ontmoeten, die haar kende, dan zou, zoo bedacht zij, de bekende vriendelijkheid van hare familie alle vermoedens doen wegvallen, want men zou onmogelijk kunnen veronderstellen, dat zij vluchtende was. Daar zij bovendien zoo blank was, dat zonder nauwlettend gadeslaan, zij niet voor een kleurlinge kon gehouden worden, en haar kind ook blank was, zoo was het veel gemakkelijker voor haar, om zonder verdenking verder te komen.

Met deze overdenkingen nam zij tegen den middag haren intrek in eene nette hoeve, om uit te rusten, en eenig middagmaal te koopen voor zich en haar kind; want naarmate het gevaar verminderde met den afstand, verminderde ook de overspanning van 't zenuwgestel, en zij gevoelde zich moe en hongerig.

De goede vrouw, vriendelijk en spraakzaam, scheen er nogal mede ingenomen, dat er eens iemand bij haar binnen kwam, die met haar wat wilde praten; zij geloofde terstond wat Eliza haar vertelde, dat zij nog een eind verder moest, om een week bij hare vrienden door te brengen - zij hoopte van harte, dat het later zou blijken naar waarheid te zijn.

Een uur voor zonsondergang ging zij het dorp T. binnen aan de Ohio-rivier, vermoeid, met blaren aan de voeten, maar nog krachtig van geest. Haar eerste blik was naar de rivier, die, evenals de Jordaan, tusschen haar en 't beloofde land stroomde, het land der vrijheid, aan de overzijde.

Het was nu vroeg in 't voorjaar, en de rivier was hoog en sterk stroomend; groote schollen drijfijs schoven links en rechts in het woelige water. Ten gevolge van den eigenaardigen vorm van den oever aan de Kentucky-zijde, waar het land ver het water in reikte, was het ijs in groote massa vast blijven zitten, en de nauwe waterweg, die om de bocht liep was vol ijs, verscheiden schotsen op elkaar, aldus een tijdelijken dam vormende tegen het afdrijvende ijs, dat zich samenpakte en een groot golvend vlot vormde, dat de heele rivier overdekte tot bijna aan den Kentucky-oever.

Eliza stond een oogenblik stil, om dien ongunstigen stand van zaken te overzien; zij begreep terstond, dat de gewone veerboot niet kon overvaren; daarop ging zij in eene kleine herberg aan den oever, om eenige inlichtingen te vragen.

De waardin, die aan 't koken en braden was aan den haard, omdat het tegen den avond liep, bleef met een vork in de hand staan; Eliza's zachte en klagende stem trok hare aandacht.

‘Wat verlangt gij?’ vroeg zij.

‘Is er geen boot of aak te krijgen, om over te varen naar B.?’ vroeg Eliza.

‘Neen zeker niet!’ zeide de vrouw; ‘de booten varen niet meer.’

De teleurstelling en verslagenheid in Eliza's blik trof de vrouw en zij zeide vragenderwijs: ‘moet gij misschien over? Is er iemand ziek; gij ziet er zoo bezorgd uit.’

‘Ik heb een kind, dat in groot gevaar is,’ zeide Eliza. ‘Ik heb er sedert gisteren avond niets van gehoord, en nu heb ik vandaag een heel eind geloopen, om tot aan het veer te komen.’

‘Nu, dat treft ongelukkig,’ zeide de vrouw, wier moederlijk gevoel daardoor was opgewekt, ‘het spijt mij zeer voor u. Salomon!’ riep zij uit het raam naar een klein achterhuis. Een man met een leeren schootsvel voor, en zeer vuile handen, verscheen aan de deur.

‘Zeg eens, Sal,’ zeide de vrouw, ‘gaat die man van avond nog over met de vaten?’

‘Hij zeide, dat hij 't beproeven wilde, als 't maar eenigszins mogelijk scheen. Hier een eindje vandaan is een man, die met eenig vrachtgoed van avond over wilde, als hij durfde; hij wil van avond hier komen eten, dus is het beter dat gij gaat zitten en wacht. Dat is een aardig jongetje,’ voegde de vrouw er bij, het kind een koekje aanbiedende.

Maar het kind, dat niet verder loopen kon, schreide van vermoeidheid.

‘Arm kereltje, hij is het loopen niet gewoon, en ik heb hem zoo hard laten loopen,’ zeide Eliza.

‘Wel, breng het hier in de kamer,’ zeide de vrouw, een klein slaapkamertje openduwende, waarin een zindelijk bed stond. Eliza legde het vermoeide kind er op, en hield zijne handen vast in de hare, totdat hij rustig sliep. Voor haar was er geen rust. Alsof een vuur in hare beenderen gloeide, dreef haar de gedachte aan haren vervolger voort; en zij keek met verlangende oogen naar de eentonige, bruisende wateren, die tusschen haar en de vrijheid stroomden.

Hier moeten wij voor een oogenblik afscheid van haar nemen, om hare vervolgers op hun spoor te volgen.

Hoewel mevrouw Shelby beloofd had, dat het eten terstond zou worden opgedragen, bleek het al spoedig, zooals

dat meer gebeurt, dat iemand alleen niet alles doen kan. Derhalve, hoewel de orders behoorlijk gegeven werden, ten aanhooren van Haley, en bovendien nog met een half dozijn jonge boodschappers gezonden werden, schudde de kokkin nu en dan met een zeker soort van geknor haar hoofd, en deed alles volkomen op haar gemak en zooals het behoort.

Om een bijzondere reden scheen onder de bedienden in 't algemeen het vermoeden te heerschen, dat mevrouw niet bijzonder op haast maken gesteld was, en 't was wonder wat voor tegenheden er telkens voorkwamen, waarmede tijd verliep. Een onhandig kind stiet de jus-kom omver; en er moest opnieuw jus gereed gemaakt worden met behoorlijke zorg en omslachtigheid, terwijl tante Chloe over alles wakende, en zich druk makende, op alle aanmaningen tot haast kortweg antwoordde, 'dat zij toch geen slechte jus op tafel kon brengen, omdat er iemand opgevangen moest worden.' De eene viel met het water en moest terug naar de bron om nogmaals water te halen; een ander had een ongeluk met de boter, en van tijd tot tijd was er in de keuken gegichel over de mededeeling, dat de heer Haley niets op zijn gemak was; dat hij niet kon blijven zitten op zijn stoel, maar aan 't rondwandelen was, en aan 't kijken uit de ramen en uit het portaal.'

'Verdiende loon!' zei tante Chloe met verontwaardiging. 'Hij zal eerstdaags nog minder op zijn gemak zijn, als hij zich niet verbetert. Z i j n meester zal hem laten opvangen en dan eens zien hoe hij er uitziet.'

'Hij gaat naar de hel, dat kan niet missen,' zeide de kleine Jake.

'Dat verdient hij!' zeide tante Chloe grimmig, 'hij heeft menig, menig, menig hart gebroken, dat zeg ik je!' zeide zij met een opgeheven vork in de hand, '[']t is zooals de jongeheer George in de Openbaring leest: zielen roepende onder het altaar en roepende tot den Heere om wraak over dezulken! en te eeniger tijd zal de Heere hen hooren, dat zal Hij.'

Men had in de keuken veel ontzag voor tante Chloe: men luisterde met open mond naar haar, en toen het middagmaal behoorlijk naar binnen gebracht was, was het geheele personeel vrij om met haar te keuvelen, en naar hare gezegden te luisteren.

'Zulken zullen eeuwig branden, dat staat vast, niet waar?' vroeg Andy.

'Ik zou het gaarne eens zien,' zei de kleine Jake.

'Kinderen,' zeide eene stem, die hen allen deed opspringen. Het was oom Tom, die binnen was gekomen, nadat hij aan de deur naar 't gesprek had staan luisteren. 'Kinderen,' zeide hij, 'ik vrees, dat gij niet weet, wat gij zegt! eeuwig branden, dat is een hard woord, kinderen, het is akelig er aan te denken, dat moest gij geen mensch toewenschen.'

'Dat doen wij ook alleen aan zielendrijvers,' zeide Andy; 'niemand kan anders dan het hun toewenschen, zij zijn zoo goddeloos.'

'Openbaart zich hun natuur niet van zelf?' zeide tante Chloe. 'Halen zij niet het zuigende kind van de borst der moeder af, en verkoopen het, en als de kleine kinderen de moeders bij de kleeren vasthouden, trekken zij ze er dan niet af, en verkoopen ze? Scheiden zij niet met geweld man en vrouw?' zeide tante Chloe, terwijl zij begon te schreien; 'al is het ook, dat het hun het leven kost, en voelen zij er iets van; zij drinken en rooken en nemen hun gemak. Als de duivel hen niet beet krijgt, waar dient hij dan voor?' En tante Chloe bedekte haar gezicht met haar geruiten voorschoot, en begon luide te snikken.

'Bid voor degenen, die u geweld aandoen, staat er in 't goede boek,' zeide Tom.

‘Voor hen bidden?’ zeide tante Chloe. ‘Ik zou het niet kunnen, dat zou mij te zwaar vallen.’

‘Dat is de natuur, Chloe, en de natuur is sterk,’ zeide Tom, ‘maar Gods genade is sterker; gij moet bedenken, in welken akeligen staat eens arm schepsels ziel is, die zulke dingen doet; gij moet God danken, dat gij niet zoo zijt, Chloe. Ik wil veel liever verkocht worden, tienduizendmaal liever, dan te verantwoorden hebben wat zoo'n arm schepsel te verantwoorden heeft.’

‘Ik ook veel liever,’ zeide Jake.

‘Zouden wij er niet beter aan toe zijn, dan Andy?’

Andy haalde zijn schouders op en maakte een beweging van toestemming.

‘Ik ben blij, dat mijnheer van morgen niet uitgereden is, zooals hij scheen te willen doen,’ zeide Tom; ‘dat zou mij meer gehinderd hebben dan 't verkoopen. Misschien was het in hem natuurlijk, maar het zou mij geweldig hard gevallen zijn, omdat ik hem van klein kind af gekend heb; maar ik heb mijnheer gezien, en ik begin mij nu een weinig verzoend te voelen met den wil des Heeren. Mijnheer zat in een groote verlegenheid; hij deed goed, maar ik vrees, dat als ik weg ben, de dingen toch verkeerd zuilen gaan. Het is niet te verwachten, dat mijnheer altijd overal bij zal zijn, zooals ik, en alles bij elkander zal houden. De jongens meenen het allen wel goed; maar zij zijn zoo zorgeloos. Dat maakt mij ongerust.’

Hier klonk de bel, en Tom werd in de kamer geroepen.

‘Tom,’ zeide zijn heer vriendelijk, ‘ik moet u zeggen, dat ik aan dezen heer een acceptatie van tweeduizend dollars heb gegeven voor 't geval, dat gij niet aanwezig zijt, wanneer hij u noodig heeft; hij gaat vandaag om andere zaken uit, en gij kunt vandaag den dag voor u zelven houden; ga waar ge wilt, jongen.’

‘Dank u, mijnheer,’ zei Tom.

‘En denk er om,’ zei de handelaar, ‘haal met uw meester niet van die negerstreken uit; want ik zal hem geen duit schenken, als gij weg zijt. Als hij mij gelooven wilde zou hij geen van u allen vertrouwen, jelui bent glad als alen.’

‘Mijnheer,’ zei Tom, en hij stond recht overeind, ‘ik was juist acht jaar oud, toen de oude mevrouw u aan mij in de armen gaf, gij waart nog geen jaar oud. “Daar,” zei ze, “daar Tom, dat moet uw jonge meester worden; draag goed zorg voor hem,” zei ze. En nu vraag ik u, meester, heb ik ooit mijn woord aan u gebroken, of iets tegen uw zin gedaan? Vooral sedert ik christen ben?’

De heer Shelby was zeer geroerd, en de tranen kwamen hem in de oogen.

‘Beste jongen,’ zeide hij, ‘God weet, dat gij de waarheid zegt; en als ik in staat was mij anders te redden, dan kon de heele wereld u niet van mij koopen.’

‘En zoowaar ik een christenvrouw ben,’ zeide mevrouw Shelby, ‘zult gij losgekocht worden, zoodra ik de middelen maar bij elkaar kan krijgen.’

‘Mijnheer,’ zeide zij tot Haley, ‘neem nota van den persoon, aan wien gij hem verkoopt, en laat het mij weten.’

‘O ja, wat dat betreft,’ zei de handelaar, ‘misschien breng ik hem u over een jaar terug, niet eens veel versleten, en verkoop hem u weer.’

‘Ik zal dan zaken met u doen, en het voordeelig met u maken,’ zeide mevrouw Shelby.

‘Natuurlijk,’ zeide de handelaar, ‘het is mij om 't even, ik verkoop ze de rivier op en af, als ik maar goede zaken maak. Al waar 't mij om te doen is, is een bestaan, weet u, mevrouw, en daar is 't ons allen om te doen, zou 'k denken.’

Den heer en mevrouw Shelby verveelde en hinderde verder de gemeenzame onbeschoftheid van den handelaar: maar beiden begrepen toch, dat het noodzakelijk was hun gevoel te beheerschen. Hoe meer hij laag en ongevoelig scheen, des te grooter werd mevrouw Shelby's vrees, dat hij er in slagen zou Eliza en haar kind op te vangen en natuurlijk had zij dus des te meer reden, om hem door elke vrouwelijke list op te houden. Zij was dus vriendelijk, meegaande, spraakzaam, en deed al wat zij kon, om den tijd ongemerkt te doen voorbijgaan.

Om twee uur brachten Sam en Andy de paarden voor; de dieren waren blijkbaar zeer opgefrischt en levendig geworden door het rondhollen van dien ochtend.

Sam had door het middagmaal nieuwe krachten gekregen en was vol ijver en gedienstigheid. Toen Haley naderbijkwam, pochte Sam tegenover Andy in groote woorden, dat alles nu zou slagen nu hij er bij was.

‘Uw meester heeft zeker geen honden,’ zeide Haley nadenkend, terwijl hij zich gereed maakte om op te stijgen.

‘Verscheiden honden,’ zeide Sam

triomfantelijk; ‘daar heb je Bruno; dat is een wachthond, en bovendien heeft bijna iedere neger van ons een hond van de eene of andere soort.’

‘Poe!’ zeide Haley - en hij zei nog wat anders ook met het oog op bedoelde honden, waarop Sam mompelde:

‘Ik zie geen reden om zoo op die honden te vloeken.’

‘Maar uw meester heeft zeker geen honden, bedoel ik, om negers op te sporen?’

Sam wist heel goed wat hij bedoelde maar hij hield zich ernstig en onnoozel.

‘Onze honden hebben allen een goeden neus. Zij zullen wel van die soort zijn, maar zij zijn niet gedresseerd. Er zit jacht in, zoo men ze ergens op afstuurt. ‘Hier Bruno!’ riep hij, den loggen Newfoundlander fluitende, die met plompe sprongen naar hem toekwam.

‘Loop naar de maan!’ zeide Haley, opstijgende. ‘Kom, nu maar te paard.’

Sam sprong er derhalve vlug op, onderwijl tegen Andy zulk een gek gezicht zettende, dat ze in luid lachen uitbarstten, tot groote ergernis van Haley, die een slag met de karwats naar hen deed.

‘Ik sta over je verwonderd, Andy,’ zeide Sam met grooten ernst, ‘dit is geen gekheid, en ge moet er niet mee spotten. Op die manier helpen we mijnheer niet.’

‘Ik zal den grooten weg naar de rivier maar volgen,’ zeide Haley, toen zij aan de grenzen van de plaats gekomen waren.

‘Ik ken de manier van hen allen, zij loopen altijd naar den rivierkant.’

‘Zeker,’ zeide Sam; ‘dat doen ze, mijnheer Haley begrijpt het goed. Nu zijn er twee wegen naar de rivier, de landweg en de tolweg; welken wil mijnheer inslaan?’

Andy keek Sam met een onnoozel gezicht aan, verbaasd over die nieuwe ontdekking, maar aanstonds bevestigde hij die door ze te herhalen.

‘Ik zou haast denken,’ zeide Sam, ‘dat Lizzy den landweg zal gevolgd hebben, omdat die minder bezocht wordt.’

Haley, ondanks dat hij een oude rot was, en zich anders niet met een kluitje in het riet liet sturen, liep er toch in door dat gezegde.

‘Als gij niet beiden zulke verduivelde leugenaars waart!’ zeide hij met minachting, een oogenblik nadenkende.

De nadenkende toon, waarop dit gezegd werd, scheen Andy verbazend te vermaken; hij bleef een weinig achter en schudde zoo, dat hij groot gevaar liep om van 't paard te vallen, terwijl Sam met het ernstigste gezicht van de wereld doorreed.

‘Natuurlijk,’ zei Sam, ‘mijnheer kan doen zooals hij wil, den grooten weg houden, als mijnheer verkiest, het is ons hetzelfde. Nu ik er verder over denk, dunkt mij de groote weg ook bepaald het best!’

‘Natuurlijk zal zij een eenzamen weg kiezen,’ zeide Haley, overluid denkende en niet lettende op Sam's gezegde.

‘Daar kan men niets van zeggen,’ zeide Sam, ‘meiden zijn zoo wonderlijk, zij doen nooit wat men denken zou, dat zij doen zullen, meestal juist het tegendeel. Meiden zijn uit den aard contrary en dus als gij denkt dat zij dien weg is ingegaan, dan is het zeker, dat gij beter doet met den anderen in te slaan, als gij ze vinden wilt. Nu, mijn opinie is, dat Lizzy den landweg gegaan is, dus is het nu het beste den grooten weg te houden.’

Deze diepzinnige blik in de vrouwelijke sekse scheen Haley nog niet bijzonder voor den grooten weg te stemmen en hij zeide, dat hij bepaald den anderen wilde gaan, en hij vroeg aan Sam wanneer zij er zouden aankomen.

‘Een eindje verder,’ zeide Sam, Andy een wenk gevende met het oog, dat naar diens kant gericht was, en hij voegde er bij: ‘maar ik heb er nog eens over gedacht, en ik denk nu, dat wij dien weg toch niet moeten volgen. Ik ben hem nooit gegaan. Hij is verbazend eenzaam, we zouden aan 't dwalen raken, wie weet waar we uitkomen zouden.’

‘Evenwel zal ik dien weg gaan,’ zeide Haley.

‘Ik meen, we eens hebben hooren zeggen, dat men verscheiden maal een beek over moet, nietwaar Andy?’

Andy was er niet zeker van, hij had het maar hooren zeggen aangaande dien weg; hij was dien nooit gepasseerd. In 't kort, hij kon er niet over meepraten.

Haley, die gewoon was de waarschijnlijkheid te wegen tusschen grootere en kleinere leugens, dacht dat de waarschijnlijkheid het meeste pleitte voor den landweg. De eerste indruk van Sam's woorden en de pogingen, om er hem weer af te brengen door leugens, om Eliza niet in gevaar te brengen, dat besliste. Toen derhalve Sam wees waar die weg was, reed Haley er recht op aan, gevolgd door Sam en Andy.

Nu, inderdaad er was daar een oude weg naar de rivier, maar hij werd sedert vele jaren niet meer gebruikt, sedert de tolweg was aangelegd. Een uur rijdens was hij open ongeveer, maar dan was hij afgesloten door hekwerk en door bouwland. Sam wist dit heel goed, hoewel de weg reeds zoolang gesloten was, dat Andy er nooit van gehoord had. Hij reed derhalve voort met een voorkomen van plichtmatige onderwerping, alleen nu en dan de opmerking makende, dat het een verbazend lastige, ruwe weg was, en niet best voor Jerry's voet.

'Nu, ik waarschuw u,' zeide Haley, 'ik ken je; met al uw geklaag zult gij mij dezen weg niet doen verlaten, dus zwijg maar.'

'Mijnheer wil zijn eigen zin doen,' zei Sam met berouwvolle onderwerping, onderwijl aan Andy een gewichtigen wenk gevende, zoodat deze bijna losbarstte in lachen.

Sam was bijzonder levendig, deed alsof hij zijn oogen scherp liet rondgaan, nu eens uitroepende, dat hij een vrouwenhoed zag op een verafzijnden heuvel, of Andy toeroepende of dat daar Lizzy niet was in dien hollen weg, altijd die uitroepen doende op een ruw en rotsachtig gedeelte van den weg, waar het voor allen lastig was met spoed vooruit te komen, zoodat Haley bestendig in onrust was.

Nadat zij ongeveer een uur dien weg gereden waren, kwam het heele gezelschap eensklaps veel opschudding brengen voor een schuurdeur van een groote boerderij. Geen mensch was er te zien; alle handen waren op het veld bezig; maar daar de schuur blijkbaar midden over den weg stond, was het duidelijk, dat hun reis in die richting een eind gekregen had.

'Heb ik het mijnheer niet gezegd?' zeide Sam met een uitdrukking van beleedigde onschuld. 'Hoe kan een vreemde heer denken meer te weten omtrent het land dan die er geboren en getogen zijn?'

'Gij deugniet,' zeide Haley, 'gij wist er alles van.'

'Heb ik u niet gezegd, dat ik er alles van wist? en gij wildet mij niet gelooven. Ik heb mijnheer gezegd, dat de weg niet open was en afgezet, en dat ik niet dacht, dat wij er door zouden kunnen komen; Andy heeft het gehoord.'

Het was niet tegen te spreken en de ongelukkige man moest zijn ongenoegen verkroppen zoo goed hij kon, alle drie maakten rechtsomkeert en richtten zich naar den grooten weg.

Tengevolge van al de verschillende vertragingen was het ongeveer drie kwartier nadat Eliza haar kind te slapen had gelegd in het herbergje, toen de drie ruiters daar aankwamen. Eliza stond voor het raam, in de andere richting uitkijkende, toen Sam's vlug oog haar te zien kreeg. Haley en Andy waren een paar passen achter. Op dat beslissende oogenblik wist Sam zich den hoed te laten afwaaien en uitte daarbij een luiden en eigenaardigen kreet, die terstond hare aandacht trok; zij week dadelijk terug; het heele troepje vloog het raam voorbij naar de voordeur. Duizend levens schenen voor Eliza vervat in dat ééne oogenblik. Haar kamer had een zijdeur naar den kant der rivier. Zij greep haar kind op, en holde naar den oever. De handelaar zag haar juist, toen zij beneden aan den oever verdween, en van zijn paard springende,

en luide om Sam en Andy roepende, zette hij haar na als een jachthond een ree. In dat bedwelmende oogenblik voelde zij nauwelijks hare voeten den grond raken, en in een oogwenk was zij aan den waterkant. Vlak achter haar kwamen zij, en, met eene kracht begaafd, die God alleen aan de wanhoop geeft, sprong zij met een wilden kreet over den woeligen waterstroom langs den kant tot op het vlok van ijs daar achter. Het was een dolzinnige sprong, voor wanhoop en razernij alleen mogelijk, en Haley, Sam en Andy slaakten onwillekeurig een angstkreet, en

hieven de handen op toen zij dien sprong deed.

Het groote stuk groenachtig ijs, waar zij op sprong, verschoof en kraakte, toen haar gewicht er op neerkwam, maar zij bleef er niet lang op. Met wild gegil en wanhopige kracht, sprong zij op een ander stuk, en nog weer op een ander, telkens springende, half van de been rakende en weer opspringende! Haar schoenen heeft zij verloren, haar kousen aan flarden gescheurd, haar voeten bloeden bij elke schrede, maar zij zag niets, voelde niets, totdat zij dot, als in een droom den Ohio-oever zag, waar een man haar den oever ophielp.

'Ge zijt een dappere meid, wie ge ook moogt zijn!' zei de man met een vloek.

Eliza herkende de stem en 't gezicht van een man, die een hoeve bezat, niet ver van de plaats waar zij als jong kind gewoond had.

'O, mijnheer Symmes! red mij! red mij! verberg mij!' zeide Eliza.

'Maar hoe is dat?' zei de man; 'zijt ge niet de meid van Shelby?'

'Mijn kind! dit jongetje! dien had hij verkocht! Daar is de handelaar!' zeide zij, terwijl ze naar de overzijde wees. 'O, mijnheer Symmes, gij hebt zelf ook een kleinen jongen!'

'Dat heb ik,' zeide de man, terwijl hij haar onzacht, maar vriendelijk, verder den steilen oever optrok. 'Bovendien gij zijt een recht dappere meid. Ik houd van dapperheid, waar ik ze maar zie.'

Toen zij den hoogen oever bereikt hadden, stond de man stil. 'Ik zou gaarne iets voor u doen,' zeide hij; 'maar ik weet niet waar ik u heen zal brengen. Het beste, dat ik doen kan, is u aan te raden d a a r te gaan,' zeide hij, wijzende naar een groot wit huis, dat op zich zelf stond, aan de hoofdstraat van het dorp. 'Ga daarheen, dat zijn goede menschen. Zij zullen u altijd helpen, als er gevaar is; zij zijn bekend met die soort van dingen.'

'De Heere loone er u voor!' zeide Eliza met ernst.

'Niet te danken, niets ter wereld!' zeide de man, 'wat ik gedaan heb beteekent niets.'

'En gij zult het toch aan niemand vertellen, mijnheer?'

'Loop naar den drommel, meid! Waar zie je mij voor aan?' vroeg de man. 'Kom, ga nu maar voort als een knappe, verstandige meid, zooals ge zijt. Ge hebt uw vrijheid eerlijk verdiend, en ge zult ze hebben, als ik u helpen kan.'

Eliza nam haar kind in hare armen, en ging goed en wel verderop. De man bleef staan en keek haar na.

'Misschien zou Shelby denken: dat is ook niet heel buurmanachtig; maar wat zal men doen; als hij een van mijn meiden op dezelfde wijze ontmoet, dan mag hij 't mij betaald zetten. Ik heb nooit een schepsel kunnen zien vluchten, buiten adem trachtende zich te redden met de honden achter zich, en het dan kunnen tegenhouden. Bovendien ik zie geen reden, om een nazetter en vanger voor anderen te wezen.'

Zoo sprak deze arme Kentuckische heidensche man, die niet onderwezen was in zijn grondwettelijke rechten, en hij was dus onwillekeurig tot een soort van Christelijke handelwijs gekomen, die, als hij wat aanzienlijker en meer verlicht ware geweest, hem niet geoorloofd zou geweest zijn.

Haley had gestaan als een volkomen verslagen toeschouwer van dit tooneel, totdat Eliza aan den oever boven verdwenen was, waarna hij een vragenden, onzekeren blik op Sam en Andy sloeg.

'Dat was een tamelijk stout stuk,' zeide Sam.

‘De meid heeft zeven duivels in 't lijf, geloof ik!’ zeide Haley, ‘zij sprong als een wilde kat.’

‘Welnu,’ zeide Sam, zich het hoofd krabbende, ‘ik hoop, dat mijnheer ons niet kwalijk zal nemen, dat we dien weg niet oprijden. Ik geloof niet, dat ik het durf doen!’ En Sam liet een schor gegrinnik hooren.

‘Lach je nog?’ zeide de handelaar met een grom.

‘Neem me niet kwalijk, mijnheer, ik zou 't niet kunnen laten,’ zeide Sam, lucht gevende aan de lang opgekropte vreugde in zijne ziel. ‘Zij zag er zoo bijzonder uit, springende, op- en neergaande met dat ijs, en dat kraken, en daar te hooren plomp! en plis en plas,

Spring maar! Wel, wat sprang zij!' En Sam en Andy lachten, dat hun de tranen over de wangen rolden.

'Ik zal je dat lachen wel afleeren!' zei de handelaar, terwijl hij hen met zijn rijzweep om de ooren sloeg.

Beiden doken weg, liepen gillende tegen den oever op en zaten al te paard voor hij boven was.

'Goeden avond, mijnheer!' zei Sam met veel deftigheid, 'ik geloof zeker, dat mevrouw zich ongerust zal maken over Jerry. Mijnheer Haley heeft ons nu niet langer noodig. Mevrouw zou niet gaarne hebben, dat wij met de paarden vanavond nog over Lizzy's brug reden,' en met een grappigen ribbestoot aan Andy reed hij in vollen draf weg, gevolgd door dezen laatste; hun schaterend gelach hoorde men nog van verre.

Hoofdstuk VIII.

Het was schemeravond, toen Eliza haar wanhopigen overtocht over de rivier deed. De avondmist, die van het water opsteeg, onttrok haar aan het oog, terwijl zij den hoogen oever opklom, en de gezwollen waterstroomen en de woelende ijsmassa legden een onoverkomelijken slagboom tusschen haar en haren vervolger. Haley keerde dus langzaam en teleurgesteld terug naar de kleine herberg, om eens te bedenken, wat hij nu doer zou. De vrouw liet hem in een kleine kamer gaan, waar een versleten karpet op den grond lag, daarop stond een tafel waarover een zeer glimmend wasdoek lag, verder zag men er stoelen met hooge pooten en hooge leuningen, op den schoorsteenmantel, boven een niet zeer helder brandend vuur, stonden bontgekleurde pleisterbeeldjes; een lange houten bank strekte zich, weinig gemak aanbiedend, naast den schoorsteen uit, en hierop zette zich Haley neer, om over de onzekerheid der menschelijke verwachtingen, en in 't algemeen over 't menschelijk geluk na te denken.

'Wat behoefde ik ook den kleinen kleuter te koopen?' zeide hij in zichzelf, 'dat ik mij op die wijze moest laten beetnemen,' en Haley gaf aan zijn wrevel lucht in niet zeer fijn gekozen verwenschingen tegen zichzelven, in bewoordingen, die wij, om het gevoel onzer lezers niet te kwetsen, liever niet zullen herhalen, hoewel zij naar alle waarschijnlijkheid veel waarheid bevatten.

Hij werd uit zijn overdenkingen opgeschrikt door de luide en ruwe stern van een man, die blijkbaar voor de deur van 't paard steeg. Hij liep haastig naar het raam.

'Wel drommels! dat komt nu toch het naast bij wat de menschen de Voorzienigheid noemen,' zeide Haley, 'ik geloof, dat we daar Tom Loker hebben.'

Haley liep naar buiten. Aan de tapkast in den hoek van 't vertrek stond een tanig, gespierd man, volle zes voet lang en breed naar evenredigheid. Hij was gekleed in een jas van buffelvel met het haar naar buiten, hetwelk hem een harig en woest uiterlijk gaf, volkomen in overeenstemming met zijn heele verschijning. Aan zijn hoofd en gelaat was iedere lijn van brutale en geweldplegende uitdrukking zoo sterk mogelijk ontwikkeld. Inderdaad konden zich onze lezers een bulhond voorstellen, die een mensch geworden was, en met jas en hoed rondwandelde, dan zouden zij een niet onjuist idee hebben van 't algemeene voorkomen en den indruk van zijn aangezicht. Hij was vergezeld van een reismakker, die in menig opzicht juist het tegenovergestelde was. Deze was klein en mager, vlug en katachtig in zijne beweging,

en keek met zijne scherpe, zwarte oogen glurend als een rat in het rond, waarmede alle trekken van zijn gelaat in scherpte overeenkwamen; zijn spitse, lange neus scheen den aard der dingen in 't algemeen te willen doorboren; zijn sluike, dunne, zwarte hoofdhaar was ver naar voren gestreken en al zijn bewegingen en gebaren drukten listige, voorzichtige slimheid uit. De groote, zware man schonk zich een groot glas half vol sterken drank in, en sloeg het naar binnen zonder een woord te zeggen. De kleine man stond op zijn teenen, en eerst zijn hoofd naar den eenen kant, en toen naar den anderen kant

wendende, en den inhoud van de verschillende flesschen nagaande, bestelde hij ten laatste met een pieperige en beverige stem, en met een voorkomen van groote omzichtigheid, een glaasje likeur. Toen men het hem had ingeschonken, nam hij het op, en bekeek het met een scherpen en welbehagelijken blik, als een man, die denkt, dat hij volmaakt het beste gedaan heeft, juist den nagel op den kop geslagen heeft, en ging er nu toe over om het uit te drinken bij kleine teugjes.

'Nu, wie zou gedacht hebben, dat ik dat zoo treffen zou? Hoe gaat het je, Loker?' zeide Haley, naar den grooten man toegaande, en hem de hand toestekende.

'Wel duivels!' was het beleefde antwoord, 'wat brengt jou hier, Haley?'

De katachtige man, die den naam voerde van Marks, staakte terstond zijn teugjes, en zijn hoofd vooruitstekende keek hij onderzoekend naar dien nieuwen kennis, zooals een kat soms kijkt naar een door den wind voortbewogen blad, of eenig ander voorwerp, dat ze kan naloopen.

'Zeg eens, Tom, dat komt zoo goed uit, als 't ter wereld maar kan. Ik zit erg in de verlegenheid, en gij moet er mij uithelpen.'

'Wel! dat geloof ik wel!' gromde zijn gedienstige vriend. 'Daar kan een mensch tamelijk zeker van zijn; wanneer gij blij zijt hem te zien, dan moet hij ergens voor dienen. Wat is er aan de hand?'

Hebt ge een vriend bij je?' zeide Haley, in 't onzekere naar Marks kijkende, 'een compagnon misschien?'

'Ja, hier, Marks! hier is de man met wien ik zaken deed in Natchez.'

'Aangenaam kennis te maken,' zeide Marks, een lange, magere hand, als een ravenpoot vooruitstekende, 'mijnheer Haley, geloof ik!'

'Juist, mijnheer,' zei Haley. 'En nu, heeren, daar we elkaar zoo toevallig ontmoet hebben, wil ik een kleine traktatie geven hier in de kamer. Alzoo oude,' zeide hij tot den man aan 't buffet, 'breng ons wat heet water en suiker en sigaren, en behoorlijk wat van de g o e d e s o o r t, we willen de kennis eens weer aanknoopen.'

Daar zitten ze weldra, de kaarsen opgestoken, en het vuur goed opgestookt, onze drie waardige vrienden rondom een tafel, wel voorzien van alle benoodigdheden voor het beoogde doel.

Haley begon een roerend verhaal van zijn bijzondere verlegenheid. Loker zei geen woord, en luisterde met niet bijzonder veel beleefdheid. Marks, die zich met veel zorg een glas punch gereed maakte naar zijn bijzonderen smaak, keek nu en dan van dat werk eens op, en zijn langen neus en kin bijna Haley in 't gezicht stekende, schonk hij de nauwlettendste aandacht aan 't heele verhaal. Het slot scheen hem bijzonder te vermaken, want hij scheukte met zijn schouders en zijden in stilte en kneep zijn dunne lippen samen met een uitdrukking van groot innerlijk genoegen.

'Dus, ge zijt aardig gefopt, niet waar?' zeide hij; 'hi! hi! hi! Het is netjes gedaan ook!'

'Die handel in jong volkje veroorzaakt veel last,' zeide Haley op neerslachtigen toon.

'Als we een ras van meiden konden krijgen, die om hun jonge goed niet gaven,' zeide Marks, 'ik zeg je, ik denk, dat dit de grootste vooruitgang van den nieuwen tijd zou zijn, dien ik ken,' en Marks trachtte zijn scherts met een rustig lachje ingang te doen vinden.

'Ja zoo,' zeide Haley; 'ik heb het nooit kunnen begrijpen, kinderen zijn haar altijd erg tot last; men zou zoo denken, dat zij blij zouden zijn ze kwijt te raken; maar neen,

dat zijn ze niet. En hoe meer last zij er van hebben, en hoe minder zij er over 't algemeen aan hebben, des te meer zijn zij er aan gehecht.'

'Wel, mijnheer Haley,' zeide Marks, 'geef mij asjeblieft het heete water eens aan. Ja, mijnheer, gij zegt daar juist, wat ik voel en wij allen voelen. Ik heb ook eens een meid gekocht, toen ik nog zaken deed, een flinke, oogelijke meid, en eene heele knappe meid en zij had een kind, dat ellendig ziekelijk was, het had een bochel of zoo iets, en ik had het juist weggegeven aan een man, die van plan was eens te zien wat hij er van maken kon, nu het hem toch niets

kostte, niet denkende, weet je, dat de meid er iets om gaf; maar jawel hoor! Ge hadt eens moeten zien, hoe ze te werk ging. Wel inderdaad, zij scheen mij toe des te meer van het kind te houden, nu het ziekelijk of mismaakt, en haar tot last was; het was haar niet aan het verstand te brengen. Zij liep in 't rond te schreeuwen, alsof zij alle vrienden en kennissen verloren had. Het was werkelijk dol om aan te zien. Aan vrouwenbegrippen is niets te doen.'

'Wel, juist zoo is 't mij gegaan,' zeide Haley. 'Verleden zomer de Roode rivier af, kocht ik een meid, met een tamelijk goed uitziend kind, en zijn oogen waren even helder als de uwe, maar bij onderzoek merkte ik, dat hij stekeblind was. Werkelijk, hij was stekeblind. Wel, zie je, ik zag er geen kwaad in hem stilletjes van de hand te doen zonder er gewag van te maken, en ik had hem juist van de hand gedaan voor een vaatje whiskey; maar toen we kwamen, om haar het kind af te nemen, was zij precies een tijgerin. Dat was vóór dat wij op reis gingen, en ik had mijn troep niet geboeid, en wat doet zij? Zij vliegt boven op de katoenbalen als een kat, grijpt een van het volk zijn mes af, en ik zeg je, zij deed een oogenblik iedereen vluchten, totdat zij begreep, dat het haar toch niet hielp; toen keerde zij zich om, en sprong met het hoofd naar beneden met haar kind in de rivier, zonk in de diepte en kwam niet weer boven'

'Bah!' zei Tom Loker, die met kwalijk verborgen afkeuring naar deze gevallen had geluisterd; 'gij hebt er geen van beiden verstand van! mijn meiden maken zulke spektakels niet, dat zeg ik je.'

'Welzoo? hoe voorkomt ge dat dan?' zei Marks kortaf.

'Hoe ik het voorkom? Wel, ik koop een meid, en als zij een kind heeft, dat moet verkocht worden, wel dan kom ik even naar haar toe, en houd haar mijn vuist onder den neus en ik zeg; kijk eens hier en als je nu een woord durft laten hooren, dan sla ik

je 't gezicht te pletter. Ik wil geen woord hooren, niet eens het begin van een woord. Ik zeg tot haar: dit kind van je behoort mij, en niet jou, en ge hebt er niets mee noodig. Ik ga het verkoopen bij de eerste gelegenheid, denk er om, dat gij er geen spektakel over maakt, of ik zal maken dat ge zult wenschen, dat je nooit geboren waart. Ik zeg je, ze zien, dat het geen gekheid is, wanneer ik ze beet krijg. Ik maak ze zoo stom als visschen, en als ze maar een geluid laat hooren, wel,' en de heer Loker liet zijn vuist op de tafel vallen met een slag, die de woorden volkomen ophelderde.

'Die heeft er slag van,' zeide Marks, aan Haley een por in de zijde gevende, en zich eenigszins vroolijk makende. 'Is Tom niet eene bijzondere vent? hi! hi! hi! Zeg eens, Tom, ik denk, dat gij 't haar aan 't verstand weet te brengen, want alle negerkoppen zijn wollig. Zij hebben geenerlei twijfel omtrent hetgeen gij bedoelt, Tom. Indien gij de duivel zelf niet zijt, dan zijt ge zijn tweelingbroer, dat zeg ik van je.'

Tom aanvaardde het compliment met betamelijke zedigheid, en begon zoo vriendelijk te kijken als bestaanbaar was, 'met zijne hondachtige natuur,' zooals John Bunyan zegt.

Haley, die bij die gelegenheid dien avond tamelijk wat gedronken had, begon een merkbare verheffing en verruiming van zijn zedelijk gevoel te ondervinden, een verschijnsel, dat niet ongewoon is in heeren van een ernstigen en nadenkenden aard onder dergelijke omstandigheden.

'Hoor eens Tom,' zeide hij, 'gij zijt te barsch, zooals ik je altijd gezegd heb; gij weet, Tom, gij en ik plachten wel te praten over die dingen te Natchez, en ik bewees je, dat we even veel geld maakten, en dat het ons in de wereld even goed ging, wanneer we hen goed behandelen, en bovendien een kans te meer hadden om ten laatste het Koninkrijk binnen te gaan als het ergste komt, en ons niets anders overschiet, weet je.'

'Nu,' zeide Tom, 'zou ik dat niet weten? maak me niet flauw met je flauwen kost; mijn maag is nu al misselijk,' en Tom schonk zich een half glas klaren brandewijn in.

'Hoor eens,' zeide Haley, achteroverleunende in zijn stoel en met veel gebaren, 'ik zeg dit maar, ik wilde niet anders dan geld maken met mijn handel, geld in de eerste plaats, zoo goed als iemand, maar de handel is niet het voornaamste, en het geld is niet het voornaamste, want we hebben allen zielen. Het kan me niet schelen wie 't me hoort zeggen, en ik denk er heel vaak aan; alzoo mag ik het wel zeggen. Ik geloof aan den godsdienst, en eerstdaags, als ik mijn schaapjes op het droge heb, dan wil ik voor mijn ziel zorgen en voor die dingen; waarom zou men meer kwaad doen dan eigenlijk noodig is? Dat lijkt me niet raadzaam toe.'

'Voor je ziel zorgen!' herhaalde Tom met minachting, 'spaar je de moeite om een ziel in je te zoeken. Al zift de duivel jou door een haarzeef, zal hij er geen vinden.'

'Wel Tom, je bent dwars,' zei Haley; 'waarom kun je het niet ten goede opvatten, als iemand tot je welzijn spreekt.'

'Schei toch uit met dat gewauwel,' zei Tom grot weg. 'Ik kan die vrome praat niet aanhooren; dat verveelt me doodelijk. En wat is eigenlijk het onderscheid tusschen u en mij; niet dat gij er iets meer om geeft, of een greintje meer gevoel hebt; maar 't is enkel en alleen je laaghartigheid, die den duivel wil bedriegen om je huid te redden. Denk je dat ik het niet doorzie? En je godsdienst, zooals je dat noemt, is geen knip

voor den neus waard: je heele leven door de rekening bij den duivel laten oploopen, en uit te snijden, als de betaaltijd daar is, bah!'

'Kom, kom, heeren,' zei Marks, dat zijn geen zaken. Alle dingen kunnen van twee kanten bekeken worden. De heer Haley is een fijngevoelig man, en heeft zijn eigen geweten, en Tom, gij hebt ook uwe manieren, en zeer goede ook, Tom; maar twisten, weet je, dat dient nergens toe. Laat ons overgaan tot de zaken. Wel, mijnheer Haley, wat is er? Wilt ge, dat wij 't op ons zullen nemen, om uw meid weer op te vangen?'

‘De meid behoort mij niet toe, die is van Shelby; alleen de jongen. Ik ben zoo gek geweest den aap te koopen!’

‘Je doet meestal gek,’ zeide Tom grof weg.

‘Nu, Loker, niet van die uitvallen,’ zeide Marks, zijn lippen aflikkende, ‘je ziet, dat mijnheer Haley ons op een goeden weg wil brengen, denk ik; houdt u eens even stil, die schikkingen zijn mijn vak. Die meid van je, mijnheer Haley, hoe ziet ze er uit, wat is zij?’

‘Wel! blank en mooi, en goed opgebracht. Ik zou er Shelby achthonderd à duizend voor gegeven hebben, en dan had ik er goed mee gestaan.’

‘Blank en mooi, goed opgebracht!’ zeide Marks, terwijl zijn scherpe oogen, zijn neus, zijn mond alles van ondernemingslust getuigde. ‘Kijk eens hier, Loker, een mooi vooruitzicht. We willen hier zaken doen voor eigen rekening; wij vangen den jongen, mijnheer Haley krijgt den jongen natuurlijk, wij brengen de meid naar Orleans, om er mee te spekuleeren. Is dat niet mooi?’

Tom, die met den mond wijd open gezeten had gedurende dien voorslag, deed dien plotseling dicht, als een groote hond voor een stuk vleesch, en scheen het idee op zijn gemak te verwerken.

‘Ge ziet,’ zei Marks tot Haley, zijn punch omroerende, ‘gij ziet, we hebben vrederechters, die inschikkelijk zijn, overal langs den oever, die doen zeer billijk kleine diensten in ons vak. Tom doet het ruwe werk, en ik kom er netjes bij met gepoetste laarzen, alles in de puntjes, als de beëediging moet geschieden. Je moest eens zien,’ zei Marks met alle gevoel van knapheid in het vak, ‘hoe ik dat netjes doen kan.’ Nu eens ben ik de heer Twikken, uit New-Orleans, dan weer ben ik juist van mijn plantage aan de Parel-rivier gekomen, waar ik werk met zevenhonderd negers; dan weer ben ik de verre bloedverwant van Henry Clay, of van den een of anderen ouden sinjeur in Kentucky. De talenten zijn verschillend, weet je. Tom nu is een baas als er gestompt of gevochten moet worden; maar om te liegen daar deugt Tom niet voor, dat niet; je ziet, het gaat hem natuurlijk af, maar, zie je, als er een kerel in het land is, die alles beëedigen kan en met een effener gezicht alle omstandigheden er in kan lappen, en de zaak beter waarnemen dan ik het kan, dan wou ik dien wel eens zien. Ik geloof bij mijn ziel, dat ik het klaar speelde, al waren de rechters nog slimmer dan zij zijn. Somtijds wenschte ik zelfs, dat zij slimmer waren, dat zou meer voldoening geven, het zou grappiger en plezieriger zijn, weet je.’

Tom Loker, die, zooals wij hebben doen uitkomen, een man was van langzaam begrip en beweging, viel hier Marks in de rede door zijn zware vuist op de tafel te slaan, zoodat alles rinkinkelde: ‘d a t z u l l e n w e h e b b e n !’ zeide hij.

‘Stil maar, Tom, je behoeft alle glazen niet te breken,’ zei Marks; ‘bewaar je vuist maar voor later.’

‘Maar, heeren,’ zei Haley, ‘krijg ik geen aandeel in de voordeelen?’

‘Is het al niet mooi genoeg, dat wij den jongen vangen voor je?’ zei Loker, ‘wat verlang je meer?’

‘Wel,’ zeide Haley, ‘nu ik u het buitenkansje bezorg, is dat ook wat waard, zeg tien procent van de winst, na aftrek van alle onkosten.’

‘Nu,’ zei Loker, met een geweldigen vloek, en weer met de vuist op de tafel slaande, ‘ken ik je niet. Daar, Haley, meen je me beet te hebben? Veronderstel je, dat Marks en ik het vak van vangen uitoefenen ten dienste van heeren gelijk gij, en niets voor ons zelven krijgen? Het lijkt er niet naar! we willen de meid geheel voor

ons hebben, en gij houdt u stil, of zie je, we willen beiden hebben, wat zou 't ons beletten? Hebt gij ons het vangstje aan de hand gedaan? Het staat ons evengoed vrij als u, denk ik. Indien gij of Shelby ons wilt nagaan, kijk dan maar waar de patrijzen verleden jaar gevlogen hebben, als gij ons of hen kunt vinden, 't is je gegund.'

'Welaan, laat het dan maar zoo blijven,' zeide Haley verontrust, 'gij vangt den jongen in dit geval, gij hebt altijd eerlijk zaken met mij gedaan, Tom, en hebt je woord gehouden.'

‘Dat weet je,’ zei Tom; ‘ik houd niet van draaierijen, en ik wil in mijn zaken niet liegen, zelfs niet met den duivel; wat ik zeg, dat wil ik doen, dat wil ik, dat weet je, daar Haley,’

‘Juist zoo, juist zoo,’ zeide Haley, ‘dat weet ik, Tom, en indien je me beloven wilt, dat ik den jongen binnen acht dagen zal hebben op 't een of ander af te spreken punt, dan ben ik volkomen tevreden.’

‘Maar dan ben ik nog niet volkomen tevreden, op langena niet,’ zeide Tom. ‘Ge begrijpt wel, dat ik voor niemendal geen zaken met u gedaan heb in Natchez, ik heb geleerd een paling vast te houden, als ik hem gevangen heb. Je betaalt vijftig dollars contant vooruit, of de ondergeteekende verzet geen voet. Ik ken je.’

‘Wel, terwijl je een gevalletje in handen hebt, dat aan zuiver profijt ongeveer duizend à zestienhonderd inbrengt? Neen, Tom, je bent onredelijk,’ zei Haley.

‘Ja, alsof we geen aangenomen werk hadden voor vijf weken, al wat wij kunnen. En veronderstel, dat we dat alles laten rusten, en uw jongen achterna zitten, en ten slotte de meid niet vangen (en meiden zijn duivels lastig te vangen), wat dan? Zou je ons een cent betalen? Ik zie je het al doen, o wee! Neen, neen, dok op je vijftig. Als alles gelukt, en we maken geld, dan krijg je het terug, zoo niet, dan is het voor onze moeite, zoo is het billijk, niet waar, Marks?’

‘Zeker, zeker,’ zeide Marks op een verzoenenden toon, ‘'t is alleen een zekerheid van ons loon, weet je, he! he! he! voor ons, rechtsgeleerden, weet je. We moeten kalm op ons gemak blijven, weet je. Tom zal den jongen leveren, waar je wilt, niet waar, Tom?’

‘Ik zal hem wel vinden, en hem naar Cincinnati brengen, hem bij grootmoeder Belcher brengen aan den steiger,’ zeide Loker. Marks had een vettig opschrijfboekje uit den zak gehaald, en er een lang papier uitgenomen; hij doorliep het met zijn zwarte oogen, en begon den inhoud binnensmonds te lezen: ‘Barnes - Shelby county - jongen Jim, drie honderd dollars voor hem, dood of levend, Edwards - Dick en Lucy - man en vrouw, zeshonderd dollars; de meid Polly en twee kinderen - zeshonderd voor haar of voor haar hoofd.’

‘Ik zie onze zaken eens even na, om te weten of we dit er bij kunnen nemen, Loker,’ zeide hij na een pauze, ‘we moeten Adams en Springer met deze belasten, zij hebben al eenigen tijd te boek gestaan.’

‘Zij zullen te veel rekenen,’ zei Tom.

‘Ik zal dat wel maken, zij zijn nog jong in zaken, en kunnen nog niet hoog rekenen,’ zeide Marks, terwijl hij voortging met lezen. ‘Er zijn drie gevallen bij, die niet lastig zijn, want al wat je te doen hebt is ze neer te schieten, of te zweren dat ze neergeschoten zijn; daarvoor kunnen zij natuurlijk niet veel rekenen. Die andere gevallen,’ zeide hij, het papier dichtvouwende, ‘hebben nog geen haast. Laat ons nu tot de bijzonderheden overgaan. Gij hebt dus die meid aan wal zien gaan, mijnheer Haley?’

‘Wel zeker, zoo goed als ik u zie.’

‘En een man, die haar den oever ophielp?’ zeide Loker.

‘Zeker heb ik dien gezien.’

‘Zeer waarschijnlijk is zij ergens opgenomen,’ zei Marks, ‘maar waar, dat is de kwestie. Wat zegt gij er van, Tom?’

‘We moeten van avond de rivier nog over; dat is zeker,’ zei Tom.

‘Maar er is geen boot,’ zei Marks. ‘Er is sterke ijsgang, Tom; is dat niet gevaarlijk?’

‘Dat weet ik niet: maar 't moet geschieden,’ zeide Tom beslist.

‘Bewaar ons,’ zei Marks bedenkelijk, ‘dat zal, dunkt me,’ naar het raam gaande, ‘het is stikdonkere nacht, en Tom....’

‘Het is hoofdzakelijk, dat je bang bent, Marks; maar daar is niet aan te doen; je moet mee. Veronderstel eens, dat je hier een dag of twee wildet stil liggen, totdat de meid is weggebracht de rivier af naar Sandusky of zoo, voor we vertrekken.’

‘O, neen; ik ben volstrekt niet bang,’ zei Marks, ‘maar....’

‘Maar wat?’ zei Tom.

‘Wel aangaande de boot. Gij ziet, er is geen boot te krijgen.’

‘Ik hoorde de vrouw zeggen, dat er van avond een komen zou, dat er een man wilde overvaren. 't Mag kosten wat het wil, we moeten met hem over,’ zeide Tom.

‘Ik veronderstel, dat gij goede honden hebt,’ zeide Haley.

‘De beste die er zijn,’ zeide Marks.

‘Maar wat helpt dat? Gij hebt niets, dat we hun kunnen laten ruiken.’

‘Dat heb ik wel,’ zeide Haley triomfantelijk. ‘Hier is haar shawl, die zij in de haast op het bed liet liggen, en zij liet haar hoed ook liggen.’

‘Dat is gelukkig,’ zei Loker: ‘geef op!’

‘Maar de honden konden de meid verminken, indien zij haar onverwachts vonden,’ zei Haley.

‘Daar is iets van aan,’ zei Marks.

‘Onze honden scheurden eens een kerel half in stukken, ginds in Mobile, voordat we hen er af konden trekken.’

‘Dus ziet gij wel, dat voor die soort, die moet verkocht worden voor de mooiheid, die honden niet deugen,’ zeide Haley.

‘Dat zie ik ook,’ zei Marks. ‘Bovendien, als zij ergens opgenomen is, helpt het niet. Honden helpen niet in deze staten, waar die schepsels met wagens worden weggebracht, natuurlijk kunnen ze dan geen spoor vinden. Zij helpen alleen op plantages, waar negers, indien zij wegloopen, blijven loopen en niet voortgeholpen worden.’

‘Wel,’ zei Loker, die juist naar de buffetkamer gegaan was, om iets te vragen, ‘zij zeggen, dat de man met de boot gekomen is, alzoo Marks...’

Die brave man sloeg een blik van spijt op de geriefelijke plaats, die hij verlaten moest, maar stond langzaam op om mee te gaan. Na nog eenige afspraken gemaakt te hebben, betaalde Haley met blijkbaren weerzin de vijftig dollars aan Tom, en het waardige driemanschap scheidde.

Indien iemand van onze verfijnde en Christelijke lezers er iets tegen heeft, in dat gezelschap gebracht te zijn, moeten we hem verzoeken bijtijds te beginnen met zijn vooroordeel te overwinnen. Het vak van opvangen, moeten we hem herinneren, is wel degelijk een wettig en vaderlandsch beroep. Indien de gansche uitgestrekte streek tusschen den Missisippi en de Stille Zuidzee ééne groote markt wordt voor zielen en lichamen, en het eigendomsrecht over menschen den vooruitgang volgt van deze negentiende eeuw, dan kunnen de handelaar en de opvanger nog tot onze aristocratie behooren.

Terwijl dit alles plaats had in de herberg, vervolgden Sam en Andy hunnen weg huiswaarts in een recht feestelijke stemming.

Sam was in hooge mate opgewonden en liet het blijken door allerlei soort van uitroepen en geluiden, door verschillende koddige bewegingen met zijn geheele lichaam. Somtijds zat hij achterstvoren te paard, en met een draai en een buiteling zat hij weer goed, en hield met een ernstig gezicht een toespraak tot Andy om hem te berispen, dat hij zoo lachte en voor gek speelde. Soms schaterde hij het uit van lachen, dat de bosschen er van weergalmden. Hij wist de paarden inmiddels in vollen draf te houden, totdat tusschen tienen en elven hun getrappel aan 't einde der veranda op het grint gehoord werd. Mevrouw Shelby vloog naar buiten.

‘Ben jij dat, Sam? waar zijn zij?’

‘Mijnheer Haley rust uit in de herberg, hij was erg moe, mevrouw.’

‘En Eliza, Sam?’

‘Zij is goed en wel de Jordaan over. Men zou kunnen zeggen, dat zij in 't land Kanaän is.’

‘Wel, Sam, wat meent gij daarmee?’ zeide mevrouw Shelby buiten adem, en bijna flauw vallende, toen de bedoeling van deze woorden haar duidelijk begon te worden.

‘Wel, mevrouw, de Heere bewaart de zijnen. Lizzy is over de rivier gekomen naar Ohio, even verwonderlijk alsof de Heere haar overgebracht had in een vurigen wagen met twee paarden.’

Sam's stemming was altijd bijzonder vroom, wanneer zijn meesteres er bij was, en hij gebruikte dan veel gezegden en beelden uit de Schrift.

‘Kom wat nader, Sam,’ zeide de heer Shelby, die ook op de veranda gekomen was, ‘en vertel mevrouw wat zij weten wil. Kom, kom, Emily,’ zeide hij, den arm om haar heen slaande, ‘ge zijt koud en beeft: gij geeft te veel toe aan uw gevoel.’

‘Te veel aan mijn gevoel? Ben ik niet een vrouw, een moeder. Zijn wij niet beiden verantwoordelijk aan God voor dat arme meisje? Mijn God, reken ons deze zonde niet toe.’

‘Welke zonde, Emily? Gij ziet zelf, dat we slechts gedaan hebben wat we verplicht waren te doen.’

‘Er is toch een akelig gevoel van schuld in,’ zeide mevrouw Shelby, ‘ik kan het niet wegredeneeren.’

‘Hier, Andy, jij neger, kom eens gauw!’ riep Sam onder de veranda: ‘breng de paarden naar den stal; hoor je niet, dat mijnheer me roept?’ en Sam stond weldra met zijn palmbladen in de hand aan de kamerdeur.

‘Nu, Sam, vertel ons nu eens duidelijk hoe het zich heeft toegedragen,’ zeide de heer Shelby. ‘Waar is Eliza? als je het weet.’

‘Wel, mijnheer, ik zag haar met mijn eigen oogen over het drijvende ijs loopen. Zij liep er op een verwonderlijke manier over, het was kompleet een mirakel, en ik zag een man, die haar den Ohio-oever ophielp, en toen was zij niet meer zichtbaar vanwege de mist.’

‘Sam, dat komt me haast ongeloofelijk voor, dat mirakel. Over drijvend ijs loopen gaat niet zoo gemakkelijk,’ zeide de heer Shelby.

‘Gemakkelijk! zonder den Heere zou niemand dat hebben kunnen doen. Wel,’ zei Sam, ‘dat ging zóó toe. De heer Haley en ik en Andy komen bij de herberg aan de rivier, en ik rijd een weinig vooruit (ik was zoo ijverig om Lizzy te vangen, dat ik me niet in kon houden) en toen ik bij het raam van de herberg aankom, daar stond zij vlak voor 't raam; de heer Haley was vlak achter mij. Wel, toen waait me juist de hoed af, en daarop begin ik vervaarlijk te schreeuwen. Natuurlijk hoort mij Lizzy; zij gaat achteruit, toen de heer Haley langs het huis komt; en daarop, dat vertel ik u, vliegt zij de zijdeur uit, en naar den oever toe; mijnheer Haley zag haar en schreeuwde luid, en hij en ik en Andy haar achterna. Toen zij beneden aan de rivier kwam, was daar een open

stroom van tien voet breed, en verderop een schuiven en kruien van ijs, alsof het een groot eiland was. We waren vlak achter haar, en ik dacht zeker, dat hij haar pakken zou, toen zij zulk een gij gaf als ik nog nooit gehoord heb, en opeens nam zij een sprong en stond op het ijs, en toen liep zij voort, gillende en springende, het ijs ging krak, op en neer; maar zij sprong als een hert! Zulk springen, als die meid kan, gaat mijn begrip te boven.'

Mevrouw Shelby zat sprakeloos, bleek van aandoening, terwijl Sam die geschiedenis vertelde.

'God zij geloofd, dat zij niet dood is!' zeide zij, 'maar waar is het arme kind?'

'De Heere zal er in voorzien,' zeide Sam, zijn oogen ten hemel slaande. 'Zooals ik zeide, dat is de Voorzienigheid, zooals mevrouw ons altijd geleerd heeft. Alles moet dan meewerken tot Gods wil. Nu, als ik niet meegeholpen had vandaag, dan was zij wel tienmaal opgevangen. Als ik de paarden niet losgelaten had dezen morgen, zoodat wij ze moesten opvangen nagenoeg tot aan het eten. En ik heb den heer Haley wel twee uur ver laten omrijden dezen namiddag, anders had hij Lizzy makkelijk gekregen. Dat alles is de Voorzienigheid.'

'Dat is een soort van voorzienigheid, waar je niet al te ruim mee omspringen moet, Sammetje. Die handelwijzen heb ik niet graag met de heeren op mijn hoeve,' zeide de heer Shelby, zoo ernstig, als 't hem onder de omstandigheden mogelijk was. Nu, een neger te laten gelooven, dat men boos is, gaat evenmin als een kind, beiden zien bij instinkt hoe 't gesteld is; men mag nog zoo zeer het tegendeel willen doen blijken; en Sam was geenszins terneergeslagen door die terechtwijzing hoewel hij een voorkomen van bedruktheid aannam, en de hoeken van zijn mond berouwvol omlaag liet hangen.

'Mijnheer heeft gelijk, volkomen gelijk, het was niet mooi van mij; dat is zeker, en zeker zouden mijnheer en mevrouw er mij niet toe aanzetten, dat begrijp ik heel goed, maar een arme neger als ik komt soms erg in verzoeking om leelijke dingen te doen, als menschen als de heer Haley zulke tooneelen veroorzaken; hij is geen echte heer, iemand die is opgebracht als ik, moet dat wel zien.'

'Wel, Sam,' zeide mevrouw Shelby, 'daar gij uw verkeerdheden inziet, moogt gij nu aan tante Chloe gaan zeggen, dat zij u van dien kouden ham van vanmiddag geeft. Gij en Andy moet wel honger hebben.'

'Mevrouw is al te goed voor ons,' zei Sam, maakte een vlugge buiging en ging heen.

Men zal hebben opgemerkt, zooals reeds vroeger gezegd is, dat Sam een aangeboren gave had, die hem in de staatkundige wereld ver had kunnen brengen; een gave, om al wat hem voor de voeten kwam, tot een kapitaal te maken, om tot eigen lof en eer te beleggen. Nadat hij tot genoegen zijner meesters, gelijk hij vertrouwde, zijn vroomheid en nederigheid had laten uitkomen, zette hij met een lossen zwaai zijn hoed van palmbladen op, en ging naar 't gebied van tante Chloe met het voornemen om in de keuken eens goed te schitteren.

'Ik zal die negers eens een redevoering laten hooren, nu ik er gelegenheid toe heb,' zeide hij in zich zelven. 'Ik zal maken, dat zij met open mond staan te kijken.'

Het moet gezegd worden, dat Sam er bijzonder genoegen in vond met zijn meester naar allerlei politieke vergaderingen te rijden, waar hij, op een hek of in een boom gezeten, met groote liefhebberij naar de redenaars zat te luisteren, om dan, afgeklommen onder de broeders van zijn kleur, die eveneens met hunne meesters

waren meegekomen, dezen met de koddigste nabootsingen, die hij met onverstoorbare deftigheid uitsprak, te stichten en te vermaken. Hoewel zijn naaste toehoorders lieden van zijn eigen kleur waren, stonden er niet zelden in het rond sommigen van blanker tint, die lachende en wenkende luisterden, waarop Sam dan niet weinig trotsch was. Kortom Sam was blijkbaar tot redenaar geroepen, en verzuimde geene gelegenheid om die roeping te volgen.

Nu had van ouds af tusschen Sam en tante Chloe een soort van stille

vijandschap, of liever van in 't oog vallende koelheid bestaan; maar, daar hij thans het oog op een goeden maaltijd had, besloot hij, om zijn vooruitzichten niet te bederven, ditmaal buitengewoon verzoenlijk te zijn, want hij wist, dat, hoewel de bevelen van mevrouw zeker naar de letter zouden worden opgevolgd, het toch een groot voordeel voor hem zou zijn, als de geest daarbij ook meewerkte. Hij verscheen dus voor tante Chloe met een bedeesd, geduldig gezicht, gelijk iemand, die, om een zijner ongelukkige medemenschen te dienen, onmetelijk veel had uitgestaan en hij weidde er breed over uit, dat mevrouw hem gezegd had naar tante Chloe te gaan, om vergoeding te krijgen voor wat hij aan eten en drinken te kort gekomen was; hierdoor erkende hij onbewimpeld haar opperheerschappij in de keuken en de aanhoorigheden.

Hij slaagde naar wensch. Geen onnoozele, brave vergadering van kiezers liet zich ooit gemakkelijker door de oplettendheden van een geslepen kandidaat om den tuin leiden, dan tante Chloe zich door Sam's vriendelijkheid liet innemen, en al ware hij de verloren zoon zelf geweest zoo had hij met niet meer moederlijke mildheid kunnen overladen worden. Weldra zat hij vergenoegd bij een groote blikken pan, die een o l l a p o d r i d a bevatte van alles wat er in de laatste twee of drie dagen op tafel was geweest. Smakelijke stukken ham, goudkleurige stukken maïskoek, brokken pudding van allerlei fatsoen, kippenboutjes, vleugels en koppen, alles lag daar in schilderachtige verwarring, en Sam zat daar, als koning van dat alles met zijn kroon van palmbladen op één oor, en Andy als begunstigd lijftrawant aan zijne rechterhand.

De keuken was dra vol van zijne makkers, die spoedig uit de verschillende hutten waren komen aanloopen, om te vernemen welk besluit de avonturen van den dag gehad hadden. Nu kon Sam schitteren. Hij herhaalde zijne geschiedenis met al de opsmukking, die noodig was, om den indruk er van te verhoogen, want Sam liet een verhaal nooit door zijn handen gaan zonder het op te smukken. Een schaterend gelach begeleidde zijne vertelling en werd opgevangen en voortgezet door het kleine goed, dat in aantal op den vloer lag, en in de hoeken zat. Onder al dat rumoer en gelach bewaarde Sam echter zijne onverstoorbare kalmte, en liet slechts van tijd tot tijd zijne oogen rollen, of wierp zijnen hoorders eenen onweerstaanbaar koddigen blik toe, zonder van de hoogte zijner welsprekendheid af te dalen.

‘Gij ziet nu, landgenooten,’ zeide Sam, met nadruk een kippenboutje opstekende, ‘gij ziet nu, dat ik in staat ben, om u allen te verdedigen; ja, u allen, zeg ik. Want hij, die beproeft, om een van ons volk te vangen, is even goed als die allen tracht te vangen, gij ziet, het beginsel is hetzelfde, dat is duidelijk. En ieder van die drijvers, die naar een van ons volk komt zoeken, welnu, hij vindt mij in den weg, ik ben de man, met wien hij te doen heeft; ik ben de man, bij wien gij allen maar moet komen, broeders, ik zal voor uwe rechten opkomen; ik zal ze verdedigen tot den laatsten adem.’

‘Maar Sam,’ viel Andy hem in de rede, ‘gij hebt mij eerst van morgen gezegd, dat gij dien heer wildet helpen, om Lizzy te zoeken. Het komt mij voor, dat uw praten daarmee niet goed overeenkomt.’

‘Ik zeg u nu, Andy,’ antwoordde Sam, met groot overwicht, ‘dat gij niet moet praten over iets, waar gij niets van weet. Jongens zooals gij, Andy, meenen het wel goed, maar zij kunnen nog geen o p i n i e hebben over de groote beginselen van gedrag.’

Andy scheen verslagen, vooral door dat vreemde woord o p i n i e , hetwelk ook de meeste jeugdige leden van de vergadering voor afdoende schenen te houden. Sam ging voort:

‘Dat was volgens mijn geweten, Andy. Toen ik Lizzy meende te vangen, dacht ik werkelijk, dat mijnheer er op gesteld was. Toen ik merkte, dat mevrouw van het tegenovergestelde gediend was, was dat nog meer naar mijn geweten, omdat iemand altijd meer wint, als hij zich aan den kant van mevrouw houdt. Zoo ziet gij, dat ik op beide manieren consequent

ben, en mijn geweten getrouw blijf, en mij aan b e g i n s e l e n houd. Ja, b e g i n s e l e n ,' vervolgde hij, en pikte met nadruk in een lekkeren brok; 'waar zouden beginselen goed voor zijn, als men niet consequent is; dat zou ik wel eens willen weten. Daar, Andy, gij moogt dat beentje hebben; het is nog niet geheel afgekloven.' Daar Sam's auditorium met open mond bleef luisteren, kon hij niet anders dan voortgaan.

'Dat stuk van de consequentie,' hervatte hij, zeer diepzinnig kijkende, 'is iets, dat de meeste menschen niet duidelijk begrijpen. Ziet gij wel, als iemand eerst het eene en naderhand het tegendeel stokstijf volhoudt, dan zeggen de meeste menschen (en dat zeggen zij vrij natuurlijk) hij is niet consequent. Maar laten wij het eens beter bezien. Ik hoop, dat de heeren en de schoone sekse mij zullen verschoonen, als ik eene alledaagsche vergelijking gebruik. Stel dat ik boven op een hooiberg wil komen; wel, ik zet mijn ladder aan den eenen kant, maar daar gaat het niet. Omdat ik dan daar niet meer beproef, maar mijn ladder aan den anderen kant zet, ben ik daarom niet consequent? Ik ben censequent, als ik er op wil komen, aan welken kant mijn ladder ook staan moge. Ziet ge dat allemaal niet?'

'Dat is het eenige, waarin gij ooit consequent zijt geweest, dat weet ieder,' mompelde tante Chloe, die ongeduldig begon te worden, daar de vroolijkheid van den avond voor haar eenigszins was, zooals de Schrift zegt: 'gelijk edik op salpeter.'

'Ja, waarlijk,' hervatte Sam, tevreden met zijn avondmaal en met den gemaakten indruk, terwijl hij opstond: 'ja, medeburgers en dames van de andere sekse in 't algemeen, ik heb beginselen, en ik houdt er mij met hand en tand aan vast. Zoodra ik denk, dat iets een beginsel is, pak ik het aan. Het zou mij niet kunnen schelen, al wilden zij mij levend verbranden; ik zou recht naar den brandstapel gaan, dat zou ik, en zeggen: hier kom ik om mijn laatste bloed te storten voor mijn beginselen, voor mijn vaderland, en voor de algemeene belangen der maatschappij.'

'Wel,' zeide tante Chloe hierop, 'een van uwe beginselen zal moeten wezen, om op het eene of andere uur van den nacht naar bed te gaan, en niet iedereen wakker te houden tot aan den morgen. En nu, als gij jongens geen klappen wilt hebben, maakt dan dat gij voortkomt, en wat heel gauw ook.'

'Negers, gij allen,' zeide Sam, en zwaaide met vriendelijke deftigheid zijn hoofdsieraad, 'ik geef u mijn zegen; gaat naar uw bed en weest brave jongens.'

En met dit aandoenlijk afscheid ging de vergadering uiteen.

Hoofdstuk IX.
Waaruit blijkt, dat een Senator ook slechts een mensch is.

De gloed van een vroolijk vuur bescheen het tapijt eener net gemeubelde voorkamer, en flikkerde op de theekopjes en den blinkenden trekpot, toen de Senator Bird zijne laarzen uittrok, om zijne voeten in een paar mooie pantoffels te steken, die zijne vrouw voor hem gewerkt had, terwijl hij uit was op zijn senatoriale reis.

Mevrouw Bird was met een vergenoegd gezicht bezig nog een en ander op de tafel te schikken, en sprak nu en dan een vermanend en waarschuwend woordje tot eenige kinderen van verschillenden leeftijd, die zich vermaakten met al die jolige dartelheden, die sedert den zondvloed de verbazing der moeders hebben opgewekt.

‘Tom, blijf van de deur af als een zoete jongen. Mary, Mary trek de kat niet bij den staart, arme poes! Neen, Jim, gij moogt niet op de tafel klimmen. Gij weet niet, lieve, welk eene verrassing het voor ons allen is, u vanavond nog thuis te zien,’ voegde zij er eindelijk bij, toen zij tijd vond om iets tot haren man te zeggen.

‘Ja, ik dacht, ik moest eens komen overvliegen, en tehuis een genoegelijken avond en wat rust hebben. Ik ben dood moe, en heb hoofdpijn.’

Mevrouw Bird sloeg een blik naar een fleschje met kamferdroppels, dat

in een half opene kast stond, en scheen er heen te willen gaan; maar haar man hield haar terug.

‘Neen, neen, Mary,’ zeide hij; ‘geen medicijn. Een kop sterke, heete thee, en wat van onzen goeden huiskost, is al wat ik noodig heb. Het is een vervelend werk, dat wetten maken.’ En de Senator glimlachte, alsof het hem eenigszins streelde, dat hij zich zoo voor zijn vaderland opofferde.

‘Wel,’ zeide zijne vrouw, toen het aan de theetafel minder druk begon te

worden, ‘en wat hebben zij in den Senaat gedaan?’

Nu was het iets zeer buitengewoons in het zachtaardige mevrouwtje Bird, dat zij zich het hoofd brak met wat er in den Senaat omging, zeer wijselijk denkende, dat zij genoeg met haar huishouding te doen had. De heer Bird sloeg dus een paar eenigszins verbaasde oogen op, en antwoordde:

‘Niet veel van belang.’

‘Maar is het waar, dat zij een wet hebben aangenomen, om den menschen te verbieden wat te eten en te drinken te geven aan die arme kleurlingen, die soms langs komen? Ik heb gehoord, dat men van zulk een wet sprak; maar ik dacht niet, dat een christelijke wetgevende vergadering ze zou aannemen.’

‘Wel, Mary, ga je op eens aan politiek doen?’

‘Neen, toch niet! ik stoor me geen zier aan uwe politiek; maar dit zou ik ronduit voor wreed en onchristelijk houden. Ik hoop toch, lieve, dat er niet zulk een wet is aangenomen.’

‘Er is een wet aangenomen, lieve, om aan iedereen te verbieden slaven, die van Kentucky overkomen, voort te helpen. Er is zooveel van dien aard gedaan door die heethoofdige voorstanders van de afschaffing der slavernij, dat onze broeders in Kentucky zeer boos zijn, en het schijnt noodig en niet meer dan menschlievend en christelijk, iets te doen om die opgewondenheid te doen bedaren.’

‘En wat zegt die wet? Zij verbiedt

ons toch niet die arme schepsels eenen nacht te laten schuilen? En hun wat versterkends te geven, en wat oude kleeren, en hen dan weer stil te laten heengaan?'

'Ja zeker, lieve, dat zou voorthelpen zijn.'

Mevrouw Bird was een blozend, zachtaardig vrouwtje, ongeveer vier voet lang, met zachte, blauwe oogen, eene heldere, fijne kleur en het zachtste, liefste stemmetje van de wereld. Wat haren moed betrof, een kalkoensche haan van middelbare grootte kon haar op de vlucht jagen, als hij maar klokte, en een huishond van de gewone soort kon haar oogenblikkelijk tot onderwerping brengen, alleen door zijn tanden te laten zien. Haar echtgenoot en hare kinderen waren hare geheele wereld, en deze beheerschte zij meer door verzoek en overreding, dan door bevel en redekavelen. Er was slechts één ding, dat haar driftig kon doen worden, en dat was iets, dat juist den zachtsten kant van haar buitengewoon zacht en medelijdend gemoed trof; alles wat naar wreedheid geleek, was in staat haar in een drift te brengen, des te meer onrustend en onverklaarbaar, omdat zij anders zoo zacht van karakter was. Doorgaans de inschikkelijkste van alle moeders, hadden hare jongens toch eene eerbiedige herinnering aan eene geduchte kastijding, die hunne moeder hun eens gegeven had, toen zij hen met eenige stoute knapen uit de buurt bezig gezien had met het steenigen van een weerloos katje.

'Ja, toen was ik verschrikt,' placht kleine Willem te zeggen: 'moeder kwam naar mij toe alsof zij razend was geworden, en ik kreeg een pak slaag, en moest zonder eten naar bed, eer ik nog bekomen was van wat er met mij gebeurde; en daarna hoorde ik moeder buiten de deur luid snikken, en dat was nog erger dan al het andere. Ik zeg u, dat we nooit weer een kat gesteenigd hebben.'

Bij deze gelegenheid stond mevrouw Bird snel op met zeer roode wangen, die haar gezicht lang niet ontsierden; zij kwam met eene inderdaad kloeke houding naar haren echtgenoot, en zeide op vastberaden toon: 'Nu, John, wil ik weten, of gij zulk een wet voor recht en christelijk houdt.'

'Gij zult mij toch niet doodschieten, als ik ja zeg, Mary?'

'Dat had ik nooit van u gedacht, John. Gij hebt er toch niet vóór gestemd?'

'Juist zoo, mijne politieke schoonheid.'

'Gij moest u schamen, John. Arme schepsels, die niet onder dak kunnen komen! Het is eene schandelijke, verfoeilijke, goddelooze wet, en ik zal haar schenden, zoodra ik er maar de gelegenheid toe heb, en ik hoop, dat ik er de gelegenheid toe krijgen zal. Het is mooi met de zaken gesteld, als een vrouw geen maal eten en een slaapplaats geven mag aan menschen, die honger en gebrek lijden, juist omdat zij slaven zijn, en hun geheele leven mishandeld en onderdrukt zijn, die ongelukkigen.'

'Maar, Mary, luister eens. Uw gevoel is op zich zelf goed, en ik heb er u te meer lief om. Maar, lieve, wij moeten niet toelaten, dat ons gevoel heersche over ons verstand. Gij moet bedenken, dat dit geen zaak is van iemands bijzonder gevoel. Er zijn groote publieke belangen in betrokken; er is zulk eene algemeene spanning ontstaan, dat wij ons bijzonder gevoel ter zijde moeten zetten.'

'John, ik weet niets van politiek, maar ik kan mijn bijbel lezen; daar vind ik, dat ik de hongerigen moet voeden, de naakten kleeden, en de bedroefden troosten, en dien bijbel meen ik te volgen.'

'Maar in gevallen, waarin men zoo doende een groot kwaad voor het algemeen zou stichten...'

‘God te gehoorzamen kan nooit kwaad stichten voor het algemeen; dat weet ik. Het is in alle gevallen het veiligste te doen, gelijk Hij ons beveelt.’

‘Maar, luister nu eens, Mary, ik kan u met eene zeer duidelijke redeneering bewijzen....’

‘Neen, John! Gij kunt den heelen nacht doorpraten; maar dat zou niet gaan. Ik vraag het u, John, zoudt gij nu een arm, hongerig, verkleumd mensch van uwe deur wegjagen, omdat hij vluchtende was? Zoudt ge dat?’

Om nu de waarheid te zeggen, had

onze Senator het ongeluk een man te zijn met een bijzonder week en medelijdend hart. Het was nooit zijn sterke zij geweest iemand van zijn deur weg te jagen, die in nood verkeerde, en wat bij deze gelegenheid nog erger voor hem was: zijn vrouw wist dit, en richtte dus natuurlijk haren aanval op een punt dat bijna onverdedigbaar was. Hij nam derhalve zijn toevlucht tot de gewone middelen om tijd te winnen, waarmede men zich in zulke gevallen behelpt. Hij zeide: ‘hm!’ en kuchte eenige malen, haalde zijn zakdoek uit, en begon zijn buil af te vegen. Mevrouw Bird, ziende hoe zwak het terrein des vijands verdedigd werd, vond er geen bezwaar in haar voordeel te vervolgen.

‘Ik zou het u wel eens willen zien doen, John, dat zou ik werkelijk. Gij zoudt bijvoorbeeld een vrouw in een sneeuwstorm de deur uitjagen, of misschien zoudt gij haar oppakken, en naar de gevangenis brengen; zoudt gij niet? Ja, dat zou u mooi afgaan.’

‘Natuurlijk, het zou een zeer pijnlijke plicht zijn,’ begon de heer Bird op zeer gematigden toon.

‘Plicht? John, gebruik dat woord toch niet. Gij weet wel, dat het geen plicht is. Het kan geen plicht zijn. Als de menschen willen, dat hunne slaven niet wegloopen, laten zij ze dan goed behandelen, dat is m i j n leer. Als ik slaven had (ik hoop dat ik ze nooit krijgen zal) zou ik het er wel op durven wagen, of zij van mij zouden wegloopen, en gij ook, John. Ik zeg u, menschen die 't goed hebben, loopen niet weg; en als zij wegloopen, die arme schepsels, lijden zij genoeg van honger, en koude, en angst, omdat iedereen tegen hen is, en wet of geen wet, dat zal ik nooit zijn, zoo waarlijk helpe mij God.’

‘Mary, Mary, laat mij toch met u redeneeren.’

‘Ik heb een hekel aan redeneeren, John, vooral aan het redeneeren over zulke zaken. Gij, politieke heeren, hebt er eene manier van om over eene zaak, zooals zij eenvoudig is, heen te redeneeren; en als het op de toepassing aankomt, gelooft gij er zelf niet aan. Ik ken u goed genoeg, John. Gij gelooft evenmin als ik, dat zooiets recht is, en gij zoudt het ook evenmin doen als ik.’

In dit netelige oogenblik stak de oude Cudjoe, de zwarte huisknecht, zijn hoofd binnen de deur en vroeg, of mevrouw eens in de keuken wilde komen, en onze Senator, tamelijk blijde daarover, keek zijn vrouwtje met een zonderlinge mengeling van lachlust en ergernis na, zette zich toen op zijn gemak in zijn leuningstoel, en begon de couranten te lezen.

Een korte poos daarna hoorde hij de stem zijner vrouw voor de deur snel en dringend zeggen: ‘John, John, ik wou, dat ge eens even hier kwaamt.’

Hij legde zijn courant neer, en ging naar de keuken, maar deinsde verschrikt en verbaasd terug bij wat hij daar zag. Een jonge, tengere vrouw met gescheurde kleeren, waaraan overal ijs kleefde; met een bloedenden voet zonder schoen, en met een open gescheurde kous, lag in een flauwte op twee stoelen, alsof zij dood was. Zij had het merk van het verachte geslacht op haar gelaat, maar niemand kon ongeroerd blijven door de aandoenlijke schoonheid daarvan, terwijl de scherpe, doode, koude strakheid der gelaatstrekken ook hem als van koude deed huiveren. Hij haalde kort adem, en bleef zwijgend staan. Zijne vrouw en hunne eenige zwarte meid, de oude tante Dina, waren bezig haar bij te brengen; terwijl Cudjoe een knaapje op zijn knieën had zitten, het de kousen en schoenen had uitgedaan, en zijn best deed de voetjes warm te krijgen.

‘Dat is bedroevend om aan te zien,’ zeide de oude Dina medelijdend; denkelijk heeft de warmte haar bevangen, zij was tamelijk wel, toen zij binnenkwam, en vroeg of zij zich even hier mocht warmen. Ik wilde haar juist vragen, waar zij vandaan kwam, toen zij opeens flauw viel.

Aan hare handen te zien, heeft zij nooit veel zwaar werk gedaan.’

‘Ongelukkig schepsel,’ zei mevrouw Bird droevig, toen de jonge vrouw hare groote donkere oogen opende, en haar verbijsterd starende aanzag.

Eensklaps kwam er een trek van zielsangst op haar gelaat, en vloog zij op, uitroepende: ‘O mijn Harry, hebben zij hem gekregen?’ Het knaapje sprong

daarop van Cudjoe's knie, liep naar haar toe, en stak zijn armpjes uit.

‘O, hier is hij, hier is hij!’ riep zij nu.

‘Ach, mevrouw,’ ging zij voort, zich met grooten angst naar mevrouw Bird wendende, ‘bescherm ons toch! Laten zij hem toch niet krijgen!’

‘Niemand zal u hier kwaad doen, arme vrouw,’ hernam mevrouw Bird bemoedigend. ‘Gij zijt hier veilig, wees niet bevreesd.’

‘God zegene u,’ zeide de vrouw, hield hare handen voor 't gezicht en snikte, terwijl het knaapje, toen het haar zag schreien, op haren schoot poogde te komen.

Door de vele teedere vrouwelijke diensten, die niemand beter wist te bewijzen dan Mevrouw Bird, werd de arme voortvluchtige langzamerhand tot meer kalmte gebracht. Op een rustbank voor het vuur werd een bed voor haar gereed gemaakt, en na eene korte poos viel zij in een diepen slaap, terwijl het kind, dat minder vermoeid scheen te zijn, rustig in haren arm sluimerde, want de moeder weerstond met zenuwachtigen angst de vriendelijkste pogingen om het van haar af te nemen, en zelfs in haren slaap hield zij het vast in haren arm, alsof zij ook toen nog waakzaam bleef.

De heer Bird en zijn vrouw waren weer naar de voorkamer gegaan, waar, hoe vreemd het ook schijne, door geen van beiden het vroegere gesprek weer werd aangeroerd. Mevrouw Bird hield zich bezig met haar breiwerk, en haar man deed alsof hij de courant las.

‘Ik ben benieuwd wie en wat zij is,’ zeide eindelijk de heer Bird, de courant nederleggende.

‘Als zij wakker wordt, en zich wat uitgerust voelt, zullen wij zien,’ hernam mevrouw.

‘Zeg eens, vrouw!’ zeide de heer Bird weder, nadat hij een poos stil had zitten peinzen.

‘Wel, lieve?’

‘Zou zij niet een van uwe japonnen kunnen aandoen, met wat uitleggen of zoo? Zij schijnt wat grooter te zijn dan gij.’

Een zeer merkbare glimlach straalde over het gelaat van mevrouw Bird, terwijl zij antwoordde: ‘we zullen zien.’

‘Zeg eens, vrouw!’

‘Wel, wat nu?’

‘Wel, dien ouden bombazijnen mantel, dien gij alleen bewaard hebt om mij toe te dekken als ik een middagslaapje doe, dien mocht gij haar ook wel geven; zij heeft wel warme kleeren noodig.’

Op dit oogenblik kwam Dina zeggen, dat de vrouw wakker was, en mevrouw verlangde te zien.

De echtgenooten gingen samen naar de keuken, gevolgd door de twee oudste jongens; het kleine goed was intusschen naar bed gebracht.

De vrouw zat nu op de rustbank bij het vuur. Zij staarde vlak in de vlam, met eene droevige kalmte in haren blik, zeer verschillend van haren vroegeren wilden angst.

‘Hebt gij naar mij gevraagd?’ zeide mevrouw Bird vriendelijk. ‘Ik hoop, dat gij u nu beter gevoelt, arme vrouw.’

Een diepe, angstige zucht was het eenige antwoord, maar zij sloeg hare donkere oogen op, en zag mevrouw Bird aan met zulk een jammerlijken smeekenden blik, dat het goede vrouwtje zelve tranen in de oogen kreeg.

‘Gij behoeft voor niets bang te zijn. We zijn hier vrienden, arme vrouw. Zeg mij waar gij vandaan komt, en wat gij hier zoekt,’ zeide zij.

‘Ik ben uit Kentucky gekomen,’ was het antwoord.

‘Wanneer?’ zeide de heer Bird, het verhoor opvattende.

‘Dezen avond.’

‘Hoe zijt gij dan gekomen?’

‘Ik ben over het ijs gegaan.’

‘Over het ijs gegaan?’ herhaalden alle aanwezigen.

‘Ja,’ zeide de vrouw langzaam. ‘Dat heb ik gedaan. Dewijl God mij hielp, ben ik over het ijs gegaan, want zij waren achter mij, vlak achter mij, en er was geen andere weg.’

‘Maar, mevrouw!’ riep Cudjoe nu uit. ‘Het ijs is geheel aan schotsen gebroken, en dobbert op en neer op het water.’

‘Dat weet ik wel,’ hervatte zij met eenige woestheid. ‘Maar ik deed het toch. Ik dacht niet dat ik er over zou komen; maar daar gaf ik niet om. Ik kon maar sterven, als het niet gelukte. De Heer hielp mij; niemand

weet hoeveel de Heer helpen kan, eer Hij het beproeft,' voegde zij er met flikkerende oogen bij.

'Waart gij slavin?' vroeg de heer Bird.

'Ja, mijnheer, ik behoorde aan iemand in Kentucky.'

'Was hij hard voor u?'

'Neen, mijnheer, hij was een goed meester.'

'Was uwe meesteres dan hard voor u?'

'Neen, mijnheer, neen, mijne meesteres was altijd goed voor mij.'

'Wat kon u dan bewegen, om een goed huis te verlaten, en weg te loopen, en u in zulk een gevaar te storten?'

De vrouw zag mevrouw Bird aan met een scherpen, vorschenden blik; het ontsnapte haar niet, dat zij in den rouw was.

'Mevrouw,' zeide zij plotseling, 'hebt gij ooit een kind verloren?'

Die vraag was onverwacht, en trof eene versche wonde; want het was pas een maand geleden, dat de lieveling van 't gezin naar 't graf was gedragen.

De heer Bird keerde zich om, en ging naar 't raam, en zijne vrouw barstte in tranen uit, en toen zij hare stem terug had zeide zij:

'Waarom vraagt gij dat? Ik heb pas een kleine verloren.'

'Dan zult gij voor mij gevoelen; ik heb twee kinderen verloren, het eene na het andere. Waar ik vandaan kom, liggen zij begraven, en ik had maar dit eene over. Ik sliep nooit een nacht zonder hem, hij was al wat ik had. Hij was mijn troost en mijn trots, nacht en dag, en mevrouw, zij wilden mij hem afnemen, hem verkoopen, hem naar het Zuiden verkoopen, mevrouw, om alleen daarheen te gaan; een klein kind, dat zijn leven lang nooit van zijn moeder af geweest was. Dat kon ik niet afwachten, mevrouw. Ik wist dat ik nooit meer tot iets deugen zou, als zij dat deden, en toen ik wist, dat de papieren geteekend waren, en dat hij verkocht was, nam ik hem op, en liep in den nacht weg. En zij jaagden mij na; de man die hem gekocht had, en eenigen van het volk van mijn meester, en zij kwamen vlek achter mij aan, en ik hoorde hen. Ik sprong op het ijs; hoe ik er over kwam, weet ik niet. Het eerste waar ik van wist, was een man, die mij op den kant hielp.'

De vrouw schreide niet of snikte niet; zij verkeerde nog in een angst, die geen tranen kent; maar allen om haar heen gaven ieder op zijn manier blijken van het hartelijkste medelijden.

De twee kleine jongens hadden nadat zij in hunne zakken wanhopig naar hunne zakdoeken hadden gezocht (moeders weten wel dat die er nooit in te vinden zijn) ieder een baan van hun moeders rok gevat, en veegden daaraan al snikkende, naar harteiust oogen en neus af; mevrouw Bird had haar gelaat geheel in haren zakdoek verborgen; en de oude Dina, wie de tranen over de zwarte wangen rolden, riep gedurig met even veel kracht als bij eene veldprediking: 'theere, wees ons genadig!' terwijl Cudjoe, zijn oogen met zijn mouw afvegende en eene buitengewone verscheidenheid van gezichten trekkende, dien uitroep nu en dan met denzelfden ijver herhaalde. Onze senator was een staatsman van wien men natuurlijk niet verwachten kon, dat hij gelijk andere stervelingen zou schreien; hij keerde dus het gezelschap den rug toe, keek uit het raam en scheen het bijzonder druk te hebben met zijn keel te schrapen en zijn bril af te vegen, tusschenbeide ook zijn neus snuitende, op een manier, die zeker achterdocht had moeten wekken, indien iemand in staat was geweest op hem te letten.

‘Hoe hebt gij mij kunnen zeggen, dat gij een goeden meester hadt?’ zeide hij eensklaps, met geweld iets bedwingende dat hem voor de keel scheen te komen, en terwijl hij zich eenigszins driftig naar de vrouw toekeerde.

‘Omdat hij werkelijk een goed meester was; dat zal ik altijd van hem zeggen; en mijne meesteres was ook goed; maar zij konden niet anders. Zij waren geld schuldig, en er was iets dat ik niet zeggen kan, waardoor die man hen dwingen kon, en zij waren genoodzaakt zijn zin te doen. Ik luisterde, en hoorde hem dat aan mijne meesteres zeggen, en haar hoorde ik voor mij bidden en smeeken; maar hij zeide haar, dat hij niet anders meer kon,

dat de papieren al geteekend waren. En toen nam ik mijn kind op en liep weg; ik wist, dat ik niet langer kon blijven leven, als zij dat deden, want het is mij alsof dat kind alles is wat ik heb.'

'Hebt gij geen man?'

'Ja, maar hij behoort aan iemand anders. Zijn meester is erg hard voor hem, en wil hem bijna nooit laten gaan om mij te zien; hij is al harder en harder voor ons geworden, en dreigt hem naar het Zuiden te verkoopen. Misschien zal ik h e m nooit weerzien.'

De kalme toon, waarop de vrouw dit zeide, had een oppervlakkig opmerker kunnen doen denken, dat zij geheel onverschillig was; maar er sprak een stille, diepe zielesmart uit hare donkere oogen, die geheel iets anders aanduidde.

'En waar meent gij nu heen te gaan, arme vrouw?' zeide mevrouw Bird.

'Naar Canada, als ik maar wist, waar dat is. Het is heel ver weg Canada, niet waar?' zeide zij met hartelijk vertrouwen naar mevrouw Bird opziende.

'Arme ziel!' zeide mevrouw Bird onwillekeurig.

'Het is heel ver weg, denk ik,' herhaalde de vrouw ernstig.

'Veel verder dan gij denkt, arm kind,' antwoordde mevrouw Bird. 'Maar wij zullen ons best doen, om te overleggen, wat er voor u gedaan kan worden. Dina, maak een bed voor haar in uw eigen kamer, dan zal ik morgen zien, wat er voor haar te doen is. Wees intusschen niet bang, arme vrouw. Stel uw vertrouwen op God; Hij zal u beschermen.'

Mevrouw Bird en haar echtgenoot gingen weder naar de voorkamer. Zij zette zich op haar schommelstoeltje voor het vuur en wiegelde zich peinzend, terwijl de heer Bird de kamer op en neer ging, en in zich zelven prevelde: 'Hm! drommels lastige historie!' Eindelijk kwam hij met een paar groote schreden naar zijn vrouw toe, en zeide: 'zeg eens, vrouw, zij moet dezen nacht nog hier vandaan. Die kerel zal haar morgen ochtend al op 't spoor zijn. Als het de vrouw alleen was, kon zij hier stil blijven schuilen, tot hij weer was afgetrokken; maar dat kind zal niet achterat te houden zijn, vrees ik. Hij zou het uitbrengen door uit een raam te kijken of zoo. Het zou een leelijke geschiedenis voor mij zijn, als die twee nu juist hier betrapt werden. Neen, zij moeten dezen nacht nog verder op.'

'Hoe is dat mogelijk? Waarheen?'

'Ik weet al zoo tamelijk waarheen,' antwoordde de Senator, en begon met zijn laarzen aan te trekken, maar toen zijn eene been half in de laars zat, bleef hij met beide handen om zijn knie geslagen peinzend zitten.

'Het is een verduiveld leelijke, lastige historie, dat is maar waar,' zeide hij eindelijk, en begon weder aan de laars te trekken.

Nadat de eene laars aan was, bleef de Senator met de andere in de hand zitten staren op de ruiten in het tapijt.

'Het zal toch moeten geschieden, zoover ik zien kan, maar lastig is het,' zeide hij weder, trok de andere laars ook aan, en keek eens uit het raam.

Nu was mevrouw Bird een bescheiden en verstandig vrouwtje, een vrouwtje, dat nooit zeide: 'dat heb ik u wel gezegd', en hoewel zij bij deze gelegenheid wel wist, welken loop de gedachten van haren echtgenoot namen, was zij voorzichtig genoeg, om zich daar niet mee te bemoeien; zij bleef maar stil zitten, zich gereed houdende de meeningen van haren heer en meester aan te hooren, wanneer hij het goed vond die te kennen te geven.

‘Gij weet wel,’ zeide hij eindelijk, ‘daar is mijn oude cliënt van Trompe, die uit Kentucky is overgekomen, en al zijn slaven in vrijheid heeft gesteld. Hij heeft een goed gekocht hier achter in de bosschen, ruim twee uur ver de kreek op, waar niemand ooit komt, of hij moet er willen zijn, en dan is die plaats toch nog niet gemakkelijk te vinden. Daar zal zij veilig genoeg wezen, maar het lastigste van de zaak is, dat niemand dan ik zelf haar van nacht per rijtuig daar heen kan brengen.’

‘Waarom niet? Cudjoe rijdt heel goed.’

‘Ja, ja; maar dat zit zoo: men moet tweemaal de kreek over, en de tweede maal is het gevaarlijk als iemand de plek niet zoo goed kent als ik. Ik

ben er wel honderd maal te paard over gegaan, en weet precies welke bochten men maken moet. Dus zit er niets anders op, Cudjoe moet tegen twaalf uur zoo stil als hij kan de paarden inspannen, ik zal haar wegbrengen. Maar om de zaak een schijntje te geven, moet hij tot aan de naaste herberg met mij mee, alsof hij mij op den postwagen naar Columbus bracht, die daar tegen drie of vier uur langs komt, en zoo zal het schijnen alsof ik het rijtuig alleen daarvoor gebruikt had. Dan kan ik morgen ochtend in de vergadering zijn. Ik denk, dat ik mij daar wel wat beklemd zal voelen, na al wat er gezegd en gedaan is; maar verduiveld, ik kan het niet helpen.'

'Uw hart is beter dan uw hoofd in dit geval, John,' zeide zijne vrouw, haar handje op zijne hand leggende. 'Had ik u ooit kunnen liefhebben, als ik u niet beter gekend had dan gij u zelven kent?'

En het vrouwtje zag er zoo bekoorlijk uit met de tranen die in hare oogen glinsterden, dat de Senator dacht, welk een knap man hij toch wel wezen moest, dat hij zulk een aardig wijfje zooveel vurige bewondering voor zich had ingeboezemd. Wat kon hij anders doen dan stil heengaan, om naar het rijtuig te zien? Bij de deur bleef hij echter een oogenblik staan, en terugkomende zeide hij met eenige aarzeling: 'Mary, ik weet niet wat gij er van denkt; maar daar is nog de lade vol goed van - van den lieven kleinen Henry.' Daarmede keerde hij zich snel om, en sloot de deur achter zich. Zijne vrouw opende een slaapkamertje naast hare kamer, zette daar de kaars, die zij had meegenomen, op een bureau, nam vervolgens een sleutel, stak dien peinzende in het slot eener lade, en bleef toen stilstaan, terwijl de twee knapen, die haar, zooals jongens doen, op de hielen waren gevolgd, met veelbeteekenende blikken naar hunne moeder keken. O, moeder, die dit leest, is er in uw huis nooit eene lade of kast geweest, waarbij het u, als gij ze opendeedt, was, alsof er een kindergrafje geopend werd? O, gelukkige moeder, die gij zijt, als het nooit zoo geweest is!

Mevrouw Bird opende langzaam de lade. Daar lagen kleertjes van verschillende vorm en stof, stapels schortjes en rijen kousjes; zelfs een paar schoentjes met afgesleten neuzen kwamen uit de plooien van een papier kijken. Er lag ook eenig speelgoed; een paardje en een wagentje, een tol en een bal, gedachtenissen, opgezameld met menigen traan en menigen zucht. Zij zette zich neer, en met haar hoofd in hare handen scheide zij, tot de tranen door hare vingers in de lade droppelden. Toen eensklaps het hoofd opheffende, begon zij met zenuwachtige haast het eenvoudigste en sterkste van alles uit te zoeken, en maakte er een pakje van.

'Mama,' zeide een van de knapen, haar zacht aan den arm stootende, 'gaat gij dat goed weggeven?'

'Lieve jongens,' antwoordde zij met zachten ernst, 'als onze dierbare, lieve Henry uit den hemel neerzag, zou hij zich verheugen, dat wij dat doen. Ik zou het hart niet hebben iets daarvan weg te geven aan een gewoon mensch, aan iemand die gelukkig was; maar ik geef het aan eene moeder, die nog meer bedroefd is dan ik en ik hoop, dat God Zijn zegen er bij zal zenden.'

Er zijn gezegende zielen op de wereld wier smarten alle in vreugde voor anderen overgaan, wier aardsche hoop, met vele tranen in het graf gelegd, het zaad is, waaruit genezende bloemen en balsem voortgroeien voor bedroefden en noodlijdenden. Onder dezen behoorde die tengere vrouw, die daar zat, en langzame tranen liet droppelen, terwijl zij de gedachtenissen van haar eigen verloren lieveling gereedmaakte voor dien der arme zwervelinge.

Na een poos opende mevrouw Bird een kleerkast, en daaruit een paar sterke japonnen nemende, zette zij zich bij haar werktafeltje, en begon met schaar, naald en draad aan het uitleggen, dat haar echtgenoot had aanbevolen. Zij bleef druk daarmede bezig, tot de klok twaalf sloeg, en zij het zachte gerommel van wielen hoorde.

'Mary,' zeide haar man, met zijn jas over den arm binnenkomende, 'gij moet haar nu wakker maken, wij moeten weg.'

Haastig pakte mevrouw Bird al wat

zij verzameld had in een koffertje, verzocht haren echtgenoot dit in 't rijtuig te laten zetten, en ging de arme vrouw roepen. Spoedig gekleed met een mantel, hoed en doek, die hare weldoenster hadden toebehoord, kwam Eliza, met haar kind op den arm de deur uit. De heer Bird liet haar haastig opstappen; mevrouw kwam buiten aan de trede.

Eliza boog zich uit het portier, en stak hare hand uit, eene hand, even fijn als die haar werd toegestoken. Zij zag mevrouw Bird aan met oogen vol ernstige beteekenis, en scheen te willen spreken. Zij beproefde het een paar maal, en bewoog hare lippen; maar er kwam geen geluid, en naar boven wijzende met eenen blik, dien men nooit vergeten kon, zonk zij achterover op de bank en bedekte haar gelaat. Het portier ging dicht en het rijtuig reed weg.

Welk een toestand voor een patriotistisch Senator, die een heele week lang de wetgevende macht van den staat, waarin hij geboren was, had aangespoord, om strengere maatregelen te verordenen tegen de vluchtelingen en medeplichtigen, die hen voorthielpen! Onze goede Senator had zich in de staatsvergadering door geen zijner broederen te Washington laten overtreffen in die soort van welsprekendheid, welke deze heeren eenen onsterfelijken roem heeft doen verwerven. Hoe statig had hij daar gezeten met zijne handen in zijne zakken, en gesmaald op die sentimenteele zwakheid van hen, die het welzijn van eenige ellendige vluchtelingen boven de groote belangen van den staat willen stellen.

Hij had zeer stout gesproken, en niet alleen zich zelven maar ook zijne hoorders overtuigd. Doch zijn denkbeeld van een vluchteling was alleen het denkbeeld van de letters, waarmede het woord gespeld wordt, of ten hoogste van het courantenprentje, dat een man met een stok en een bundeltje voorstelt en waaronder men leest: ‘weggeloopen van den ondergeteekende.’ De toovermacht van het werkelijk gezicht, van het smeekende oog, van de sidderende hand, van den hulpelooze zieleangst, had hij nog nooit ondervonden. Hij had nooit bedacht, dat een vluchteling eene ongelukkige moeder kon zijn, of een weerloos kind, gelijk dat, hetwelk nu het welbekende mutsje van zijn versoren lieveling droeg, en daar nu onze arme Senator niet van steen of ijzer was, daar hij een mensch was, en wel een recht edelaardig mensch, bevond hij zich, gelijk iedereen zien moet, met zijn patriotismus geweldig in het nauw. Gij behoeft u niet boven hem te verheffen, goede broeder uit de zuidelijke staten, want wij hebben eenige reden om te vermoeden, dat het u in dergelijke omstandigheden niet beter zou gaan. Wij hebben reden om te beweren dat er in Kentucky, zoowel als in Mississippi goede en edele harten zijn, aan welke niemand ooit vruchteloos zijn lijden heeft geklaagd. O goede broeder, is het billijk van u, diensten van ons te verwachten, welke uw eigen goed en edel hart u niet zou toelaten te bewijzen, als gij in onze plaats waart? Dit zij gelijk het wil, indien onze Senator een politiek zondaar was, zoo was hij ook op een goeden weg, om zijne zonde door zijn nachtelijken tocht te boeten. Er was een langdurige regentijd geweest, en de weeke, vette grond van Ohio is, gelijk iedereen weet, uitmuntend geschikt om er modder van te maken, terwijl de weg een Ohiosche kunstweg uit den goeden ouden tijd was.

‘En welk soort van weg mag dat wezen?’ vraagt een Oostersch reiziger, die gewoon is geen andere denkbeelden dan die van gladheid of spoed met eenen spoorweg in verband te brengen.

Weet dan, onnoozele Oostersche vriend, dat in de Westelijke streken, waar de modder eene onpeilbare diepte heeft, wegen gemaakt worden van ruwe, ronde boomstammen, overdwars naast elkander gelegd en met harde graszoden, of wat het eerst bij de hand is, overdekt; en dan noemt de verheugde inboorling dit eenen weg, en beproeft er over te rijden. Na verloop van tijd spoelt de regen het gras en de aarde weg, en doet de boomstammen verzakken in allerlei schilderachtige liggingen, hooger en lager en kruiselings met holen en reten, vol zwarten modder er tusschen.

Over zulk eenen weg hotste onze Senator voort, voortdurend zedekundige bespiegelingen makende, als onder deze omstandigheden te verwachten was. Om een denkbeeld van dit rijden te hebben, verbeelde men zich het gezelschap onder het horten en stooten op de twee banken van het rijtuig gezeten. Opeens helt het op zijde, en tuimelen Senator, vrouw en kind naar den lagen kant. Het rijtuig blijft steken, terwijl men Cudjoe buiten een duchtig rumoer met de paarden hoort maken. Na eenig vruchteloos trekken en sjorren, als de Senator juist op het punt is alle geduld te verliezen, richt zich het rijtuig met een schok op, maar te gelijk zinken de voorwielen in een anderen afgrond, en tuimelen Senator, vrouw en kind over elkander op de voorbank. Des Senators hoed is hem over de oogen gedrukt, zoodat hij niet zien kan, het kind schreit, en Cudjoe houdt buiten weder eene aanspraak tot de paarden, die nu eens trappen en steigeren, dan weder, door herhaalde zweepslagen aangespoord, al hunne krachten inspannen. Het rijtuig springt met een schok weer op, en nu gaan de achterwielen omlaag, en Senator, vrouw en kind rollen op de achterbank; zijne ellebogen drukken haren hoed ineen, en hare voeten raken in zijn hoed beklemd, die hem door den laatsten schok is afgevlogen. Een oogenblik later is men den kuil door, en blijven de paarden hijgende staan; de Senator zoekt zijnen hoed weder op; de vrouw tracht den haren weder in 't fatsoen te krijgen, en sust het kind, en allen zetten zich opnieuw schrap voor hetgeen er nog komen moet.

Eenen tijd lang hotst men tamelijk geregeld voort, slechts nu en dan wat ter zijde overhellende, en zij beginnen zich te vleien, dat het ergste voorbij is; maar opeens komt er een stampende stoot, die allen doet opvliegen en even snel weer neervallen; het rijtuig blijft staan, en na veel opschudding van buiten vertoont Cudjoe zich voor het portier.

‘Als het u belieft, mijnheer, dat is een lastige plaats hier. Ik weet niet hoe wij er door zullen komen. Ik denk, dat wij staken zullen moeten leggen.’

De Senator stapt wanhopig uit, en voelt met de teenen naar iets om den voet op te zetten; daar zakt zijn eene voet in een onpeilbare diepte; hij beproeft hem op te trekken, verliest het evenwicht, valt in den modder, en wordt in een jammerlijken toestand door Cudjoe opgeholpen.

Doch uit medelijden met het beenderengestel onzer lezers houden wij op. Westersche reizigers, die zich soms om middernacht hebben moeten vermaken met staken uit een hek te breken, ten einde hun rijtuig uit een modderpoel te lichten, zullen wel gevoel hebben voor onzen ongelukkigen held. Wij verzoeken hen een stillen traan te laten vallen, en wij gaan verder.

Het was zeer laat in den nacht, toen het rijtuig, druipende en overal bemodderd, de kreek uitkwam, en voor de deur eener groote boerderij bleef stilstaan. Er was niet weinig volharding noodig, om de bewoners wakker te maken, maar eindelijk kwam de eigenaar toch op, en deed de deur open. Het was een grove, ruige man, volle zes voet lang en nog eenige duimen, gekleed in rood flanel. Een bos verward zandkleurig haar en een baard van eenige dagen groei, gaven den braven man een voorkomen, dat, om het minste te zeggen, niet buitengemeen innemend was. Hij bleef een poos met zijne kaars omhoog staan, en keek onze reizigers aan met eene bevreemding en eene verslagenheid, die inderdaad komiek waren. Het kostte onzen Senator eenige moeite, om hem de zaak ten volle te doen begrijpen; en terwijl hij daartoe zijn best deed, willen wij onzen lezers wat nader bekend maken met den eigenaar der boerderij.

De oude brave John van Trompe was eens een aanzienlijk landeigenaar en slavenhouder in den staat Kentucky geweest. Daar hij alleen naar het uitwendige ruw en barsch was, en door de natuur met een groot, edel en gevoelig hart was begaafd, juist in evenredigheid met zijn reusachtig lichaam, was hij eenige jaren lang met verkropten wrevel getuige geweest van de gevolgen van een stelsel, dat voor de onderdrukkers en voor de onderdrukten even slecht is. Eindelijk was eens het groote hart van John te veel ge-

zwollen om zich langer door banden te laten knellen, en zoo nam hij zijn portefeuille uit zijn lessenaar, ging naar Ohio, kocht daar een plek goed, vet land, teekende vrijbrieven voor al zijn volk, mannen, vrouwen en kinderen, pakte allen op wagens en zond ze heen om zich te vestigen, en toen begaf de brave John zich naar de kreek, en vestigde zich insgelijks op eene stille afgelegen hoeve, met zijn geweten en zijne overdenkingen.

‘Zijt gij de man, die eene arme vrouw en haar kind voor de slavenjagers wilt bergen?’ vroeg de Senator ronduit.

‘Dat zou ik nog al denken,’ antwoordde John met zekeren nadruk.

‘Ik dacht het ook wel,’ zeide de Senator.

‘Als er iemand komt,’ hervatte de goede man, zijne forsche gestalte oprichtende, ‘welnu, ik ben hier voor hem klaar, en ik heb zeven zoons ieder zes voet lang, die zullen ook voor hem klaar zijn. Doe hun mijn kompliment en zeg hun, dat het er niet op aankomt hoe spoedig zij komen, dat maakt voor ons geen verschil.’ En daarbij stak John zijne vingers door zijne verwarde haren, en lachte smakelijk.

Flauw en afgemat kwam Eliza met slependen tred naar de deur, met haar kind vast in slaap op haren arm. De ruwe man hield zijn kaars voor haar gezicht, liet een soort van medelijdend geknor hooren, opende de deur eener kleine slaapkamer, naast de groote keuken, waarin hij de vreemden eerst had binnen gelaten, en wenkte haar toe binnen te gaan. Hij stak nog eene kaars aan, zette deze op de tafel, en richtte toen het woord tot Eliza.

‘Ik zeg u, meid, gij behoeft niet bang te zijn, laat hier maar komen wie wil. Ik ben voor al die soort van dingen klaar,’ zeide hij, naar een paar jachtgeweren wijzende, die voor den schoorsteen hingen, ‘en de menschen, die mij kennen, weten ook wel, dat het niet geraden zou zijn in mijn huis te willen komen, als ik er tegen ben. Nu kunt gij dus zoo gerust gaan slapen, alsof uwe moeder u wiegde.’ En daarmede sloot hij de deur.

‘Wel, dat is een buitengewoon mooie meid,’ vervolgde hij tot den Senator. ‘Nu, ja, de mooie hebben somtijds de meeste reden om weg te loopen, als zij dat soort van gevoel over zich hebben, dat ordentelijke vrouwen hebben moeten. Ik weet dat alles wel.’

De Senator verhaalde met weinig woorden Eliza's geschiedenis.

‘Ja, zoo gaat het - of ik het weet,’ zeide de goede man medelijdend. ‘Gejaagd als een wild dier, dat arme schepsel, alleen, omdat zij natuurlijk gevoel heeft en doet wat geen moeder zou kunnen laten. Ik moet zeggen, zulke dingen brengen mij van alles wat er gebeurt het dichtst bij 't vloeken.’ En daarmede veegde de goede John zijn oogen af met den rug zijner ruwe bruine hand. ‘Ik moet u zeggen, vreemdeling, het is jaren aan jaren geweest dat ik geen lid van de kerk wilde worden, omdat de predikanten in onze streek believen te prediken, dat de bijbel dat menschenjagen goedkeurt. Ik kon niet tegen hen aan met hun Grieksch en Hebreeuwsch en zoo kreeg ik een hekel aan hen, met bijbel en al. Ik ben geen lid van de kerk geworden, voordat ik een predikant vond, die tegen hen allen op kan in het Grieksch en dat alles, en die precies het tegendeel zeide; en toen beviel het mij, en voegde ik mij bij de kerk, dat deed ik,’ zeide John, terwijl hij onder het spreken een flesch krachtigen cider opentrok, waaruit hij een paar glazen vulde.

‘Gij moest hier blijven, tot het dag wordt,’ vervolgde hij hartelijk; ‘ik zal de oude vrouw oproepen, en in een oogenblik een bed voor u laten opmaken.’

‘Wel bedankt, goede vriend,’ antwoordde de Senator. ‘Ik moet voort, om met den nachtpost naar Columbus mee te gaan.’

‘Welnu, als gij dat moet, zal ik een eind met u meegaan, en u een dwarsweg wijzen, die beter is dan de weg, dien gij gekomen zijt. Die weg is al heel slecht.’

John maakte zich spoedig gereed, en weldra stapte hij met een lantaren in de hand voor het rijtuig des Senators uit naar eenen weg, die door eene laagte achter zijne woning liep. Toen zij scheidden, stopte de Senator hem een briefje van tien dollars in de hand.

‘Dat is voor haar,’ zeide hij kortaf.

‘Ja wel,’ antwoordde John even kort. Zij gaven elkander de hand, en scheidden.

Hoofdstuk X.
De koopwaar wordt afgehaald.

De Februarimorgen liet zich grauw en regenachtig aanzien door het raam van oom Tom's hut. De gezichten daarbinnen stonden terneergeslagen; beelden van bedroefde harten. Voor het vuur stond de kleine tafel, bedekt met een strijkdeken, een paar helder schoone, grove hemden, pas gestreken, hingen over den rug van een stoel voor het vuur, en tante Chloe had een ander voor zich uitgespreid op de tafel. Zorgvuldig streek zij iederen plooi en zoom met de grootste nauwkeurigheid, terwijl zij telkens hare hand naar haar gezicht ophief, om de tranen weg te vegen, die haar over de wangen rolden.

Tom zat er bij, met zijn testament open op zijn knie, en met zijn hoofd op zijn hand geleund, maar geen van beiden sprak. Het was nog vroeg, en de kinderen lagen nog te slapen in hun ruwe ledekantjes.

Tom, die in hooge mate het zachtaardige, huiselijke gemoed had, dat helaas! een eigenaardigheid is geweest van zijn ongelukkig ras, stond op, en ging in stilte eens naar zijn kinderen zien.

‘Het is de laatste keer,’ zeide hij.

Tante Chloe antwoordde niet, maar streek op en neer over het grove hemd, dat reeds zoo glad was als handen het maken konden; en eindelijk haar strijkijzer plotseling neerzettende met een wanhopige beweging, ging zij aan de tafel zitten, en weende luid.

‘We zullen ons wel moeten schikken; maar hoe kan ik dat? Als ik maar wist waar gij heen gaat, of hoe men u zou behandelen! Mevrouw zegt, dat zij zal trachten u los te koopen in een paar jaar; maar wie dáár heen gaat, komt er niet weer van terug! Zij doen u den dood aan! Ik heb er van gehoord hoe ze daar op de plantages moeten werken.’

‘Daar is dezelfde God, Chloe, als hier.’

‘Dat zal wel zijn,’ zeide tante Chloe; ‘maar de Heere laat soms vreeselijke dingen toe. Daarin vind ik geen troost.’

‘Ik ben in God's hand,’ zeide Tom, ‘het kan niet erger zijn dan Hij het toelaat; en er is één ding, waarvoor ik Hem danken kan. Het is, dat ik het ben, die verkocht wordt en naar het Zuiden gaat, en niet gij of de kinderen. Gij zijt hier veilig; wat gebeuren zal, overkomt mij alleen; en de Heere zal mij helpen, dat weet ik.’

Ach, braaf, mannelijk hart, dat uw eigen leed smoort, om hen te troosten die gij liefhebt! Tom sprak met een beklemde keel, en met een heesche stem, maar hij sprak dapper en stout. ‘Laat ons aan Zijne genade denken!’ voegde hij er bij, bevende, alsof hij voelde dat hij noodig had er goed aan te denken.

‘Genade!’ zeide tante Chloe; ‘ik zie er geen genade in! 't Is niet zooals 't behoort. Mijnheer had er nooit toe moeten overgaan u te verkoopen voor zijn schulden. Ge hebt wel tweemaal zooveel voor hem verdiend, als hij voor u krijgt. Hij was verplicht u vrij te laten, al jaren geleden. Het is wel mogelijk, dat hij zich nu niet anders redden kan, maar ik voel, dat het onrecht is. Dat kan niemand mij uit het hoofd praten. Zulk

een trouw man als gij geweest zijt, die altijd zijn belang vóór uw eigen behartigd en voor hem gezorgd hebt, nog meer dan voor uw eigen vrouw en kinderen. Wie harteliefde en hartebloed verkoopt om uit zijn verlegenheid te raken, dien zal de Heere bezoeken.'

'Chloe! als je me lief hebt, spreek dan niet zoo in misschien de laatste oogenblikken, die we ooit samen zullen zijn, en ik zeg je, Chloe, het hindert mij, een woord te hooren tegen mijnheer. Is hij mij niet als een klein kind in de armen gegeven? Is het niet natuurlijk, dat ik veel van hem houd? Men kan niet verwachten, dat hij even veel houdt van den armen Tom. Heeren zijn gewoon, dat al die dingen voor hen gedaan worden, en natuurlijk denken zij er niet zoo veel over; dat kan men niet van hen verwachten. Stel hem naast

andere meesters; wie is zoo behandeld en heeft het zoo goed gehad als ik. En hij zou het nooit zoo ver hebben laten komen, als hij het voorzien had, dat weet ik.'

'Nu, in elk geval er is iets niet behoorlijks in,' zeide tante Chloe, in wie een onverzettelijk begrip van rechtvaardigheid een heerschende karaktertrek was; 'ik kan niet juist uitmaken wat er aan hapert; maar er is iets niet in orde, daar ben ik zeker van.'

'Gij moet opzien tot den Heere hier boven; Hij staat boven alles; geen muschje valt op aarde zonder Hem.'

'Het schijnt mij niet te kunnen troosten; misschien later,' zeide tante Chloe. 'Maar het helpt niet, dat wij er langer over praten; ik zal even den koek opzetten, en u een goed ontbijt gereed maken, niemand weet wanneer gij weer een goed ontbijt zult krijgen.'

Ten einde zich een denkbeeld te kunnen maken van het lijden van negers, die naar het Zuiden verkocht worden, moet men zich herinneren, dat alle instinktmatige genegenheden van dat ras buitengewoon sterk zijn. Hunne gehechtheid aan plaatsen is zeer blijvende. Zij zijn van natuur niet stoutmoedig en ondernemend, maar vol gehechtheid aan hun huis. Voeg daarbij al de schrikaanjagende dingen, waarmede de onkunde het onbekende omkleedt, en voeg er ook bij, dat verkocht te worden naar het Zuiden aan den neger van jongs af als de strengste straf is voor oogen gehouden. Een straf, die meer uitwerkt dan geeseling of pijniging van eenige soort, is de bedreiging de rivier af te zullen gezonden worden. Wij hebben hen zelven dat gevoel hooren uitdrukken, en de ongeveinsde vrees gezien, waarmede zij in hunne keuveluurtjes vreeselijke dingen vertellen van dat 'de rivier af,' hetgeen voor hen is:

'Dat onbekende land, van welks grenzen Geen reiziger terugkeert.'

Een zendeling onder de vluchtelingen in Canada verhaaide ons, dat velen van de vluchtelingen bekenden, te zijn weggeloopen van betrekkelijk goede meesters, en dat zij in bijna alle gevallen de gevaren van wegloopen hadden getrotseerd wegens de wanhopige vrees, die zij hadden, om naar het Zuiden verkocht te worden; een lot, dat hun zelven of hunne vrouwen of kinderen steeds boven 't hoofd hing. Dit geeft den neger, van nature geduldig, beschroomd en niet ondernemend, een heldhaftigen moed, en brengt er hem toe, honger, koude, pijn, de gevaren der wildernis, en de nog erger strafoefening als hij wordt opgevangen, te doorstaan.

Het eenvoudige morgenmaal stond op de tafel nu te dampen; mevrouw Shelby had tante Chloe dien morgen op het groote huis vrij gegeven. De arme ziel had al hare krachten besteed aan dezen afscheidsmaaltijd, zij had haar beste kuiken geslacht en gebraden, en haren koek met de uiterste zorg gereed gemaakt, juist naar den smaak van haren man, en zij had op den schoorsteenmantel zekere geheimzinnige potten uitgezet met ingemaakte vruchten, die niet dan bij extra-gelegenheden voor den dag kwamen.

'Kijk eens, Pieter,' zeide Mozes, opgetogen, 'hebben we niet een heerlijk ontbijt van morgen?' terwijl hij intusschen een stukje van het kuiken pakte.

Tante Chloe gaf hem een klap om de ooren: 'wil je nu nog wat wegkapen van het laatste ontbijt, dat je arme vader t'huis zal gebruiken?'

'Ach, Chloe!' zeide Tom zachtmoedig.

‘Wel, ik kan het niet uitstaan,’ zeide tante Chloe, haar gezicht in haren voorschoot verbergende; ‘ik ben zoo in de war, dat ik leelijk doe.’

De jongens stonden volkomen stil, eerst naar hun vader en dan naar hun moeder ziende, terwijl het kleintje tegen haar opklimmende een geweldig geschrei aanhief.

‘Daar nu!’ zei tante Chloe, haar oogen afvegende, en het kind opnemende, ‘nu is het gedaan, hoop ik, eet nu wat. 't Is mijn beste kuiken. Daar jongens, jelui zult ook wat hebben, arme jongens! moeder is hard geweest voor je.’

De jongens behoefden niet tweemaal genoodigd te worden, zij vielen met gretigheid op de gerechten aan, en dat was goed ook, dewijl anders door 't gezelschap slechts weinig zou gebruikt zijn.

‘Nu,’ zei tante Chloe, na 't ontbijt aan 't werk gaande, ‘nu moet ik uw kleeren inpakken. Het is heel wel mogelijk, dat hij u alles afneemt. Ik weet hoe ze doen; ze zijn tot alles in staat, dat zijn ze! Nu, uw flanellen borstrokken tegen de rheumatiek zitten hier; pas er goed op, want niemand zou je nieuwe maken. Hier zijn je oude hemden, en hier je nieuwe. Gisteren avond heb ik de teenen van je kousen nog over gestopt, en de kluwen er bij in gedaan. Maar wie zal voortaan je kousen stoppen?’ En tante Chloe weder aangedaan, legde haar hoofd op den kant van 't koffertje, en snikte. ‘Als ik er aan denk, dat niemand zich met u bemoeien zal, gezond of niet, ik kan haast niet langer braaf blijven!’

Toen de jongens alles hadden opgegeten wat er op de ontbijttafel stond, begonnen zij ook eenig bewustzijn te krijgen van 't geval; en toen zij hunne moeder zagen schreien, en hun vader zeer ernstig kijken, begonnen zij ook te huilen, en hunne vuisten in hunne oogera te wrijven. Oom Tom had het kindje op zijn knie, en liet het begaan naar hartelust met trekken aan zijn haar en krabben in zijn gezicht, waarbij de kleine het nu en dan uitkraaide van pleizier.

‘Ja, kraai maar, arm schaap!’ zeide tante Chloe, ‘je zult het ook nog wel beleven, dat je man verkocht wordt, of misschien, dat je zelf verkocht wordt, en dat je jongens worden verkocht, als ze ergens goed voor worden. Wat maakt het uit, of negers niets overhouden!’

Hier riep een van de jongens: ‘daar komt mevrouw aan!’

‘Zij kan ons toch niet helpen; waar dient dat voor?’ zeide tante Chloe.

Mevrouw Shelby kwam binnen. Tante Chloe zette een stoel voor haar op eene manier, die onvriendelijk en wrevelig was. Mevrouw scheen dit echter niet op te merken, zij zag er bleek en bezorgd uit.

‘Tom,’ zeide zij, ‘ik kom om...’ en eensklaps inhoudende, en de stilzwijgende groep beschouwende, zette zij zich in den armstoel, en haar gevaat met haren zakdoek bedekkende, begon zij te snikken.

‘Kom, mevrouw, doe dat niet, doe dat niet!’ zeide tante Chloe, op hare beurt in tranen uitbarstende, en gedurende eenige oogenblikken weenden allen. En in die tranen, die zij te zamen stortten, de voorname en de geringen, smolt het zieleleed en de gemelijkheid van de verdrukten weg. O, gij, die de verdrukten bezoekt, weet gij dat al wat uw geld kan knoopen, gegeven met een koud afwerend gezicht, niet zooveel waard is als een enkele traan, gestort uit werkelijk medelijden?

‘Mijn goede man,’ zeide mevrouw Shelby, ‘ik kan u niets geven, dat u eenigszins van dienst kan zijn. Als ik u geld geef, zal 't u eenvoudig worden afgenomen. Maar ik zeg u plechtig, God hoort mij, dat ik u in 't oog zal houden, en u terughalen zoo spoedig als ik het geld bijeen heb; en tot zoo lang, vertrouw op God.’

Hier riepen de jongens, dat de heer Haley kwam, daarop werd plotseling de deur met een voet losgestooten. Daar stond Haley, zeer slecht gehumeurd, daar hij den nacht te voren zeer hard gereden had, en niet geslaagd was in zijne pogingen, om zijne prooi terug te krijgen.

‘Kom,’ zeide hij, ‘neger, zijt gij gereed? Je dienaar, mevrouw,’ zeide hij, zijn hoed afnemende, toen hij mevrouw Shelby zag.

Tante Chloe sloot het koffertje, en opstaande keek zij norsch naar den handelaar, terwijl hare tranen plotseling vonken vuur schenen geworden te zijn.

Tom stond langzaam op, om zijn nieuwen meester te volgen, en nam zijn zware koffertje op zijn schouder. Zijn vrouw nam het kindje op den arm, om mee te gaan tot aan den wagen, en de kinderen, die nog steeds schreiden, kwamen achterna.

Mevrouw Shelby ging naar den handelaar toe, hield hem eenige oogenblikken staande, en sprak ernstig met hem; en terwijl zij dat deed begaf zich de heele familie naar eenen wagen, die ingespannen voor de deur stond. Een menigte oud en jong volk van de plaats stond er omheen, om hunnen ouden kameraad vaarwel te zeggen. Tom was altijd door iedereen beschouwd gewor-

den als de voornaamste knecht, en tevens als een Christen leermeester, en er was veel oprecht medelijden en leedwezen over hem, vooral onder de vrouwen.

‘Wel, Chloe, gij trekt het u niet zoo

aan, als wij doen!’ zeide een van de schreiende vrouwen, toen zij de sombere kalmte zag, waarmede Chloe bij den wagen stond.

‘Ik ben uitgeschreid!’ zeide zij, grimmig naar den handelaar ziende, die nader kwam. ‘Ik kan niet schreien in 't bijzijn van dien ouden schurk!’

‘Stap in!’ zeide Haley tot Tom, terwijl hij tusschen al die bedienden doorging, die hem met norsche gezichten aankeken.

Tom stapte in, en Haley, van onder de bank een paar zware ijzeren boeien te voorschijn halende, deed die vast om iederen enkel.

Een gesmoorde stem van verontwaardiging liep door den geheelen kring, en mevrouw Shelby zeide van onder de veranda: ‘Mijnheer Haley, ik verzeker u, dat die voorzorg geheel onnoodig is.’

‘Ik weet het niet, mevrouw; ik heb hier op de plaats vijf honderd dollars verloren, en ik kan 't niet wagen nog meer kans op verlies te loopen.’

‘Wat kon zij ook anders van hem verwachten?’ zeide tante Chloe met verontwaardiging, terwijl de beide jongens, die nu opeens huns vaders lot schenen te begrijpen, haar bij de kleeren vasthielden en hevig snikten en huilden.

‘Het spijt mij!’ zeide Tom, ‘dat de jongeheer George niet hier is.’

George was twee of drie dagen gaan doorbrengen bij een vriendje op eene naburige hoeve, en daar hij vertrokken was in den vroegen morgen voor dat Tom's ongeluk was bekend geworden, had hij voor zijn vertrek er niets van gehoord.

‘Doe mijne groeten aan jongeheer George,’ zeide hij ernstig.

Haley legde de zweep over het paard, en met een onafgewenden, droevigen blik tot het laatst op de oude plaats gericht, rolde Tom snel voort.

De heer Shelby was op dat oogenblik niet thuis. Hij had Tom verkocht onder den drang eener klemmende noodzakelijkheid, om uit de macht te raken van eenen man, dien hij vreesde, en zijn eerste gevoel na het sluiten van den koop was geweest een gevoel van verlichting. Maar de tegenwerpingen zijner vrouw deed zijn halfsluimerend berouw ontwaken; en de mannelijke zelfopoffering van Tom vermeerderde het onaangename van het gevoel, dat hij over zich had. 't Was tevergeefs dat hij tot zich zelven zeide, dat hij het r e c h t er toe had, dat iedereen het deed! en dat sommigen het zelfs deden zonder de verontschuldiging van noodzakelijkheid; hij kon het met zijn gevoel niet eens worden, en om niet bij de onaangename tooneelen van het afscheid te zijn, was hij om eene kleine aangelegenheid van huis gegaan, hopende dat alles voorbij zou zijn, als hij weer t'huis kwam.

Tom en Haley rammelden voort langs den stoffigen weg; voorbij iedere welbekende plek, tot zij voorbij de grenspalen van de plaats op den grooten weg waren.

Na een klein half uur gereden te hebben, hield Haley eensklaps stil voor de deur van een smidswinkel, om aan een paar handboeien eene kleine verandering te laten maken.

‘Deze zijn wat te klein voor zijn hand,’ zeide Haley, op Tom wijzend.

‘Wel, hoe heb ik het nu; dat is immers Shelby's Tom; dien heeft hij toch niet verkocht?’ vroeg de smid.

‘Ja, dat heeft hij,’ zeide Haley.

‘Daar doe je niet goed aan, werkelijk,’ zeide de smid, ‘wie zou dat gedacht hebben! Maar gij behoeft hem op die manier geen boeien aan te doen. Hij is de trouwste, de beste kerel.’

‘Ja, ja,’ zeide Haley, ‘maar die goede kerels zijn juist degenen, die willen wegloopen. Die domme kerels, wien het niet schelen kan waar zij heen gaan, onverschillige dronkaards, die nergens om geven, blijven wel, en het lijkt hun wel, wat rondgesold te worden; maar die beste kerels, die haten dat als de pest. Het best is ze te boeien, zij hebben beenen; zij zullen er gebruik van maken, reken er op.’

‘Wel,’ zei de smid, in zijn gereedschap grabbelence, die plantages daar de rivier af, heerschap, zijn ook niet juist de plaats waar een Kentuckyneger zal verlangen heen te gaan, zij zijn spoedig aan hun eind, niet waar?’

‘Ja, tamelijk spoedig, gedeeltelijk door 't klimaat en door andere oorzaken sterven zij, zoodat de markt nogal levendig blijft,’ zeide Haley.

‘Wel nu, dan zou men toch zeggen, dat het jammer is, dat een brave, beste kerel als Tom de rivier af gaat, om spoedig aan zijn eind te komen op een van die suikerplantages.’

‘Wel, h i j heeft het goed getroffen. Ik heb beloofd, dat ik goed voor hem zorgen zal. Ik zal hem een plaats bezorgen als huisknecht in een goede, oude familie, en dan als hij de koorts en 't klimaat uithoudt, zal hij een onderkomen hebben, zoo goed als een neger het maar verlangen kan.’

‘Maar hij is van zijn vrouw en kinderen af.’

‘Ja, maar hij kan daar wel een andere vrouw krijgen. Och, er zijn daar overal vrouwen genoeg,’ zeide Haley.

Tom zat gedurende dat gesprek droevig te kijken buiten voor de smederij. Plotseling hoorde hij den vluggen hoefslag van een paard achter zich, en vóór dat hij goed en wel van zijn verwondering bekomen was, sprong de jongeheer George den wagen in, sloeg zijn armen om Tom's hals, en snikte en beklaagde hem geweldig.

‘Ik zeg dat het door en door gemeen is, het kan mij niet schelen wat de anderen zeggen. Het is meer dan laag! Als ik mondig was, zou 't niet gebeuren; zóó niet!’ zeide George met een soort van onderdrukt huilen.

‘O, jongeheer George! dit doet mij goed!’ zeide Tom. ‘Ik kon 't niet uitstaan, dat ik weg moest, zonder u te zien. Ik kan je niet zeggen hoe het mij goed doet.’ Hier maakte Tom eenige beweging met zijn voeten, en George's oogen vielen op de boeien.

‘Hoe schandelijk!’ riep hij uit, zijn handen opheffende. ‘Ik zal dien ouden vent op zijn kop slaan, dat zal ik.’

‘Neen, dat zult gij niet, jongeheer George, en gij moet niet zoo luid spreken. Het zou mij geen goed doen als hij boos werd.’

‘Nu, om uwentwil zal ik het dan

niet doen, maar is het geen schande, er aan te denken. Men heeft mij niet laten halen, mij geen bericht gezonden, en als Tom Lincoln het mij niet verteld had, zou ik er niets van gehoord hebben. Ik zeg je, dat ik hun thuis allen duchtig de waarheid gezegd heb.'

'Dat was misschien niet goed, jongeheer George!'

'Ik kan 't niet helpen! Ik zeg, dat het een schande is. Zie eens hier, oom Tom,' zeide hij geheimzinnig zijn rug naar de smederij keerende: 'h i e r b r e n g i k j e m i j n d o l l a r !'

'O, ik zou er niet aan kunnen denken dien aan te nemen! jongeheer George, volstrekt niet,' zeide Tom, aangedaan.

'Maar gij m o e t hem aannemen!' zeide George, 'kijk eens hier! ik zeide aan tante Chloe, dat ik dat doen wilde, en zij ried mij aan er eerst een gaatje in te boren en er een koordje door te doen, dan kondt gij hem aan den hals hangen, zoodat ze hem niet zien konden, anders zou die gemeene vent hem u afnemen. Ik zeg je, Tom, ik zou hem met pleizier den nek omdraaien.'

'Neen, jongeheer George, dat zou mij geen goed doen.'

'Nu, om uwentwil,' zeide George, terwijl hij Tom den dollar om den hals hing, 'knoop uw jas goed dicht en bewaar hem, en houd in gedachten, elken keer als gij hem ziet, dat ik u achterna zal komen, en u terughalen. Tante Chloe en ik hebben er samen over gesproken. Ik zeide haar, dat zij niet ongerust moest wezen, ik zou er een oog op houden, en ik zou vader niet met rust laten, als hij het niet deed.'

'O, jongeheer George, gij moet niet zoo spreken over uw vader.'

'Och, oom Tom, ik meen er niets kwaads mede.'

'En nu, jongeheer George,' zeide Tom, 'moet gij een brave jongen zijn, bedenk hoevele harten u genegen zijn. Houd u altijd aan uwe moeder. Volg die dwaze jongens niet na, die denken, dat zij te groot worden, om zich aan hunne moeders te storen. Zal ik je eens wat zeggen, jongeheer George, de Heere geeft vele goede dingen tweemaal; maar eene moeder geeft Hij maar eens. Zulk een vrouw ziet gij nooit weer, al wordt gij ook honderd jaar oud. Dus houd u aan haar, en groei op als een troost voor haar, beste jongen; dat zult ge immers?'

'Ja, dat zal ik, oom Tom,' zeide George ernstig.

'En wees zorgvuldig in uw spreken, jongeheer. Jongelieden, als zij op uw leeftijd komen, zijn soms eigenzinnig, dat brengt hun natuur zoo mee. Maar echte heeren, zooals ik hoop, dat gij er een worden zult, gebruiken nooit woorden tegenover hunne ouders, die niet betamelijk zijn. Gij neemt het toch niet kwalijk, jongeheer George.'

'Ik ben ouder, weet u,' zeide Tom, met zijn groote hand over het fraaie, krullige hoofd van den jongen strijkende, en met een zachte, als vrouwelijke stem sprekende: 'ik zie al wat er nog in u sluimert. O, jongeheer George, gij hebt alle voorrechten: het leeren, het lezen en schrijven en gij zult opgroeien om een groot, geleerd, goed man te worden, en alle menschen op de plaats en uw moeder en vader zullen trotsch op u wezen! Wees een goed meester, zooals uw vader; en wees een christen zooals uw moeder. Gedenk aan uwen Schepper in de dagen uwer jongelingschap, jongeheer George.'

'Ik wil goed worden, oom Tom, dat zeg ik u,' zeide George. 'Ik wil een meester worden; en vertrouw maar op mij; ik zal je nog op de plaats terughalen. Zooals ik tante Chloe dezen morgen gezegd heb; ik zal je huis nieuw opbouwen, en gij zult

een vertrek hebben tot voorkamer, met een kleed op den grond, als ik groot ben. O, gij zult nog een goeden tijd beleven.'

Haley kwam nu aan de deur met de handboeien in de hand.

'Hoor eens, mijnheer,' zeide George uit de hoogte, terwijl hij uit den wagen steeg, ik zal vader en moeder zeggen, hoe gij oom Tom behandelt.'

'Dat moogt gij,' zeide de handelaar.

'Mij dunkt ge moest u schamen, uw geheele leven te besteden met het koopen van mannen en vrouwen, en hun ketenen aan te doen als vee; mij

dunkt, gij moest dat telt laag vinden,' zeide George.

'Zoolang de groote lui mannen en vrouwen wenschen te koopen,' zeide Haley, 'ben ik niet slechter dan zij; verkoopes is niet lager dan koopen.'

'Ik zal geen van beide doen, als ik groot ben,' zeide George, 'ik schaam mij nu, dat ik een Kentuckiër ben; vroeger was ik er altijd trotsch op;' en George zat fier te paard, en keek rond met een gezicht, alsof hij dacht, dat de staat niet onverschillig was aangaande zijn oordeel.

'Nu, vaarwel, oom Tom; houd maar moed,' zeide George.

'Vaarwel, jongeheer George,' zeide Tom, hem met genegenheid en bewondering aanziende. 'God zegene u. Ach! Kentucky heeft er niet veel zoo!' zeide hij uit de volheid zijns harten, toen het open, jeugdig gelaat uit zijn gezicht verdween. Weg ging hij, en Tom keek hem na, totdat het geklepper van de hoeven van zijn paard wegstierf; het laatste wat hem aan zijn vroegere omgeving herinnerde. Maar over zijn hart scheen een warme plek gekomen te zijn, waar die jonge handen dien kostbaren dollar geplaatst hadden. Tom legde de hand op zijn hart.

'Nu, ik zal je wat zeggen, Tom,' zeide Haley, terwijl hij naar den wagen kwam, en de handboeien er in gooide. 'Ik wil verder gaan met u, dan ik gewoonlijk doe met mijn negers; en ik zeg je nu, om te beginnen, dat als gij u goed houdt, ik u goed behandelen zal; ik ben nooit hard voor mijn negers. Ik ben er op uit het voor hen zoo goed te maken als ik kan. Nu, zie je, het best is, dat gij u schikt, en geen streken uitdenkt;, want ik ken alle streken van de negers, die helpen hun niets. Als negers bedaard zijn, en niet trachten weg te loopen, dan hebben zij het goed bij mij; anders, wel, dan is het hun schuld, en niet de mijne.'

Tom verzekerde Haley, dat hij niet voornemens was weg te loopen. Inderdaad de vermaning scheen wel wat overbodig tegenover een man met een paar zware boeien aan de voeten. Maar Haley was gewoon de kennismaking met zijn koopwaar te beginnen met kleine vermaningen van dien aard, geschikt, naar hij meende, om opgeruimdheid en vertrouwen in te boezemen, en de noodzakelijkheid te voorkomen van eenige onaangename tooneelen.

En hier nemen we voorloopig afscheid van Tom, om de lotgevallen van andere personen in ons verhaal verder na te gaan.

Hoofdstuk XI.
Waarin een slaaf voorkomt, die zich in de slavernij niet schikt.

Het was op een laten, regenachtigen namiddag, dat een reiziger afstapte voor de deur van eene kleine dorpsherberg te N. in Kentucky. In de gelagkamer vond hij een zeer gemengd gezelschap, saamgebracht door het slechte weer; en het vertrek had het gewone aanzien van zulk een plaats. Lange, grofbeenderige Kentuckiërs in jachtgewaad, die, met de beenen van elkaar, een groote ruimte besloegen, met de ongegeneerdheid aan hun ras eigen; jachtgeweren in een hoek gezet, kogelzakken, weitasschen, jachthonden, en negerjongens, allen samengevlijd in de hoeken, waren het opvallende in het tafereel.

Aan elken hoek van den haard zat een langbeenige heer, met zijn stoel achterover gewipt, met den hoed op het hoofd, en de hielen van zijn modderige laarzen hoog

op den schoorsteenmantel rustende; eene houding, welke men in Westersche herbergen zeer dikwijls door reizigers ziet aannemen.

De herbergier, die achter het buffet stond, was, gelijk de meeste van zijn landgenooten, groot van gestalte, goedaardig en lenig van lijf en leden met een ruigen bos haar op het hoofd, en een hoogen hoed daar bovenop.

Inderdaad ieder in de kamer droeg op zijn hoofd dat karakteristiek zinnebeeld van de mannelijke waardig heid; hetzij die hoed was van vilt, van palmblad, van vette beverhuid of een fijne, nieuwe zijden, daar rustte hij met ware republikeinsche onafhan-

kelijkheid. Het scheen het eigenaardig onderscheidingsteeken te zijn van iedere persoonlijkheid. Sommigen droegen het kranig op zijde, dat waren grappige snaken, ongegeneerde schalken; anderen droegen het voorover op den neus hangende, dat waren mannen van karakter door en door, die hun hoeden droegen juist zoo naar hun zin en hem niet wenschten af te nemen; dan waren er, die hem achterover droegen; dat waren wakkere mannen, die van zich af wilden zien; terwijl zorgelooze mannen, die niet wisten, hoe hun hoed stond, of er niet om gaven, hem in allerlei stand zetten. Die verschillende hoeden waren volkomen een Shakespeareaansche studie.

Verschillende negers in wijde pantalons, en geen weelde vertoonende wat hun linnengoed aangaat, liepen heen en weer, zonder veel anders uit te voeren dan hunne bereidwilligheid aan den dag te leggen, om, ten gevalle van den waard en de gasten, alles ter wereld onderste boven te halen. Voeg bij dit alles een vroolijk, knetterend vuur, dat hoog opvlamde in een zeer wijden schoorsteen, terwijl de deur en elk raam wijd open waren gezet en de katoenen gordijnen heen en weer klapten in de vochtige lucht, dan hebt gij een denkbeeld van de liefelijkheden van eene Kentuckische herberg.

De hedendaagsche Kentuckiër is een goede illustratie van de leer van overgeleverde instinkten en eigenaardigheden. Zijn voorvaders waren machtige jagers; mannen, die leefden in de bosschen en onder den blooten hemel sliepen met de sterren als nachtkaarsen, en hun afstammeling tot den huidigen dag doet steeds alsof zijn huis zijn kamp was; hij heeft altijd den hoed op, keert zichzelven ondersteboven, en legt zijn hielen boven op stoelruggen en schoorsteenmantels; juist zooals zijn voorvader op den groenen grasgrond ging liggen, en zijn beenen op boomen en balken legde; hij houdt alle deuren en vensters open, winter en zomer, em lucht genoeg te hebben voor zijn wijde longen, hij noemt ieder ‘vreemdeling’ met goedhartige ongegeneerdneid, en is over 't geheel de openhartigste, inschikkelijkste en joviaalste vent van de wereld.

In zulk een ongegeneerd gezelschap kwam onze reiziger binnen. Hij was een kort dik man, met zorg gekleed, met een rond, goedhartig gelaat, en iets eenigszins bewegelijks in zijn voorkomen. Hij droeg veel zorg voor zijn valies en voor zijn parapluie, die hij zelf naar binnen bracht, zonder de diensten van een van de verschillende bedienden volstrekt te willen aannemen. Hij keek de gelagkamer rond met een eenigszins onrustig voorkomen, en terwijl hij met zijn reisgoed in 't warmste hoekje ging zitten, waar hij het goed onder zijn stoel legde, keek hij vrij ongerust naar eenen heer, die met zijn hielen op den hoek van den schoorsteenmantel zat, en rechts en links van zich afspuwde, met een vrijpostigheid, die verontrustend was voor heeren met gevoelige zenuwen, en bijzondere gewoonten.

Wel, vreemdeling, hoe maakt ge 't?’ zei de heer bovengenoemd, een saluutschot van tabaksnat doende in de richting van den nieuw aangekomene.

‘Dat gaat wel,’ was het antwoord van den andere, die met eenige bezorgdheid het saluutschot ontweek.

‘Iets nieuws?’ zeide de andere, een eind pruimtabak en een groot jachtmes uit zijn zak halende.

‘Niet, dat ik weet,’ zeide de man.

‘Pruimen?’ zeide de eerste spreker, den ouden heer met broederlijke gulhartigheid een eindje pruimtabak toereikende.

‘Neen, dank u; ik doe er niet aan,’ zeide de kleine man, zich afwendende.

‘Doe je niet?’ zeide de ander, ongedwongen en het stukje in zijn eigen mond stekende, om voort te gaan met de levering van tabaksnat ten behoeve van 't gezelschap.

De oude heer sprong telkens een weinig op zijde, wanneer zijn nevenman in zijn richting afvuurde, en toen zijn buurman dit had opgemerkt, keerde hij zeer goedaardig zijn geschut naar den anderen kant, en ging voort een der haardijzers te beschieten met een mate van militair talent,

volkomen voldoende om een vesting in te nemen.

‘Wat is dat daar?’ vroeg de oude heer, toen hij zag, dat eenigen van 't gezelschap een kring vormden om een groot aanplakbiljet.

‘Een neger geadverteerd!’ zei een van 't gezelschap kortaf.

De heer Wilson, want dat was de naam van den ouden heer, stond op, en na zorgvuldig zijn valies en zijn

parapluie goed gelegd te hebben, nam hij zijn bril, en zette dien op den neus, en daarmede klaar zijnde, las hij als volgt:

> ‘Weggeloopen van den ondergeteekende zijn mulat George. Gezegde George, zes voet lang, zeer licht van kleur, bruin krulhaar, is zeer ontwikkeld, spreekt goed, kan lezen en schrijven; zal misschien trachten door te gaan voor een blanke; heeft diepe litteekens op rug en schouders, is gebrand in zijn rechterhand met de letter H.
> Ik loot vier honderd dollars uit aan wie hem levend terugbezorgt, en dezelfde som voor geldig bewijs, dat hij gedood is.’

De oude heer las deze annonce van begin tot het eind met een zachte stem, alsof hij ze bestudeerde.

De langbeenige veteraan, die het haardijzer beschoten had, zooals we straks zeiden, liet nu zijn beenen zakken, en zijne lange gedaante oprichtende, ging hij ook naar die kennisgeving, en spuwde er eene volle lading tabaksnat op. ‘Dat is mijn opinie er over!’ zeide hij kortaf, en ging weer zitten.

‘Wel, vreemdeling, waartoe dient dat?’ zeide de waard.

‘Ik zou het evenzoo op den schrij-

ver van die advententie doen, als hij hier was,' zeide de lange man, bedaard zijn werk van tabaksnijden hervattende. 'Ieder, die zulk een jongen bezit, en hem niet beter weet te behandelen, v e r d i e n t , dat hij hem verliest. Zulke papieren zijn eene schande voor Kentucky; dat is mijn gevoelen ronduit, als iemand het weten wil!'

'Nu, dat is opgeschreven,' zeide de herbergier, toen hij iets in zijn boek had genoteerd.

'Ik heb een ploeg jongens, mijnheer,' zeide de lange man, weer beginnende met het beschieten van het haardijzer, 'en ik heb tot hen gezegd "jongens," zei ik: "loop maar weg! Spit en doe precies wat ge wilt! Ik zal niet meer naar je om zien!" dat is de manier, waarop ik handel. Ik zeg hun, dat zij vrij kunnen wegloopen, en dat maakt juist, dat zij niet wegloopen. Ik heb vrijbrieven voor hen allen laten opmaken, voor 't geval dat mij iets overkwam, en zij weten het; en ik zeg u, vreemdeling, dat er niemand in deze streek is, die meer van zijn negers kan gedaan krijgen dan ik. Mijn jongens zijn wel naar Cincinnati geweest met vijfhonderd dollars waarde aan jonge paarden, en zij hebben mij altijd het geld behoorlijk teruggebracht. Dat spreekt van zelf, behandel ze als honden, en zij zullen zich gedragen als honden. Behandel ze als menschen, en zij zullen zich gedragen als menschen.' En de brave paardenkooper bevestigde deze zedeleer in zijn ijver door een salvo vreugdeschoten naar den haard.

'Ik geloof dat gij volkomen gelijk hebt, vriend,' zei de heer Wilson, en deze jongen, beschreven in die annonce, i s een knappe jongen - zonder twijfel. Hij heeft voor mij een jaar of zes in mijn zeildoekfabriek gewerkt, en hij was mijn beste knecht, mijnheer. Hij is een schrandere jongen ook; hij vond eene machine uit tot het schoonmaken van de hennep, een beste machine, in verscheidene fabrieken is zij reeds ingevoerd. Zijn meester heeft er patent op!'

'Dat zou 'k denken,' zei de paardenkooper, 'en hij slaaf er geld uit, en brandmerkt den jongen nog in zijn rechterhand. Als ik hem beet kon krijgen, zou ik h e m eens brandmerken, denk ik, dat hij er een tijd mee loopen zou.'

'Die knappe jongens zijn altijd lastig en brutaal,' zei een gemeen uitziende vent van de andere zijde van 't vertrek, 'daarom worden ze geranseld, en gebrandmerkt. Als zij zich goed gedroegen, zou dat niet gebeuren.'

'Dat is te zeggen, God heeft hen tot menschen gemaakt, en het is niet gemakkelijk ze tot beesten te maken,' zei de paardenkooper droogjes.

'Buitengewone negers zijn geen voordeel voor hun meesters,' ging de andere voort, goed verschanst achter zijn ruwe stompzinnigheid tegen de minachting van zijn tegenpartij; 'waartoe dienen talenten en zulke dingen, als gij ze zelf niet kunt gebruiken; al het gebruik, dat zij er van maken, is u beet te nemen. Ik had ook een paar van zulke jongens; ik heb ze de rivier af verkocht. Ik wist, dat ik ze anders te eeniger tijd toch zou kwijt raken.'

't Was nog beter dat gij orders gaaft aan onzen lieven Heer op een stel geheel zonder zielen,' zeide de paardenkooper.

Hier werd het gesprek gestoord door het stilhouden voor de herberg van een rijtuigje met één paard. Het zag er netjes uit, en een knap gekleed heer zat op de voorbank naast een kleurling, die de teugels hield. Het heele gezelschap bekeek den nieuw aangekomene met die belangstelling, waarmede een troep menschen, die zich vervelen, gewoonlijk op een regenachtigen dag, een nieuwen gast bekijken. Hij was zeer lang, met een donkere, Spaansche gelaatskleur, mooie, donkere oogen met veel uitdrukking en had glanzig, donker krulhaar. Zijn welgevormde arendsneus, zijn

regelmatige dunne lippen, en de schoone omtrekken van zijn krachtige ledematen, maakten terstond op het heele gezelschap den indruk van iets buitengewoons.

Hij kwam ongedwongen binnen, en met een wenk wees hij zijn bediende, waar hij zijn koffer moest zetten, maakte een buiging voor 't gezelschap, en met den hoed in de hand ging hij naar de toonbank en gaf zijn naam

op als Henry Butler, Oaklands, Kentucky, Shelby County; en met een onverschillig voorkomen zich keerende naar de advertentie, ging hij er heen, en las ze.

‘Jim,’ zeide hij tot zijn bediende, ‘ik geloof dat wij zulk een persoon ontmoet hebben bij Bernan, is 't niet zoo?’

‘Ja, mijnheer,’ zeide Jim, ‘maar wat de hand betreft, daar ben ik niet zeker van.’

‘Ik heb er natuurlijk ook niet naar gekeken,’ zeide de vreemdeling, terwijl hij onverschillig geeuwde. Toen naar den waard gaande, verlangde hij een afzonderlijk vertrek, daar hij terstond eenig schrijfwerk te doen had.

De herbergier was zeer dienstvaardig, en een stel van zeven negers, oud en jong, mannelijke en vrouwelijke, kleine en groote, waren spoedig in de weer, als een koppel patrijzen, haastig heen en weer loopende, elkaar op de teenen trappende, en tegen elkaar aanloopende, in hun ijver om mijnheer's kamer gereed te krijgen, terwijl hij zich op zijn gemak in een leuningstoel in 't midden van 't vertrek neerzette, en een gesprek begon met een man, die naast hem zat.

De zeikloekfabrikant, de heer Wilson, had terstond bij 't binnenkomen den vreemdeling met onrustige nieuwsgierigheid gadegeslagen. Hij scheen hem eenigszins te kennen, maar hij kon hem niet thuis brengen. Telkens als de man sprak, zich bewoog, of glimlachte, sloeg hij eensklaps de oogen naar hem op, maar spoedig weer neer, wanneer de levendige donkere oogen de zijne ontmoetten met die koele vrijpostigheid. Eindelijk scheen eene plotselinge herinnering bij hem op te komen, want hij staarde naar den vreemdeling met zulk een gezicht van duidelijke verbazing en ontroering, dat deze naar hem toekwam.

‘Mijnheer Wilson, geloof ik,’ zeide hij, als hem herkennende, en hem de hand toestekende. ‘Neem me niet kwalijk, ik had u niet terstond herkend. Ik zie nu, dat gij mij ook herkent, ik ben Butler uit Oaklands, Shelby County.’

‘Ja, ja, ja, mijnheer,’ zeide de heer Wilson, als iemand, die in een droom spreekt.

Juist kwam toen een neger zeggen, dat mijnheer's kamer gereed was.

‘Jim, zorg voor de koffers,’ zeide de heer, achteloos, en toen zich tot den heer Wilson wendende, voegde hij er bij: ‘ik zou u gaarne eenige oogenblikken willen spreken over zaken, in mijn kamer, als 't u belieft.’

De heer Wilson volgde hem, als iemand, die in den slaap wandelt, en zij gingen naar eene ruime bovenkamer, waar een pas aangelegd vuur knetterde, en verscheidene bedienden heen en weer liepen, hier en daar nog iets terecht zettende.

Toen alles klaar was, en de bedienden vertrokken waren, deed de jonkman de deur goed op slot en den sleutel in zijn zak stekende ging hij met de armen over elkander voor den heer Wilson staan en keek hem strak aan.

‘George!’ zeide de heer Wilson.

‘Ja wel, George,’ zeide de jonkman.

‘Had ik dat kunnen denken!’

‘Ik ben tamelijk onkenbaar, dunkt mij,’ zeide de jonkman met een glimlach. ‘Een weinig walnotenbast heeft mijn gele huid mooi bruin gemaakt, en ik heb mijn haar zwart geverfd; dus ziet gij, dat ik niet gelijk op de advertentie.’

‘O, George! dit is een gevaarlijk spel, dat gij speelt; ik zou u dat niet hebben aangeraden.’

‘Ik kan het doen op mijn eigen verantwoordelijkheid,’ zeide George, met denzelfden onbevreesden glimlach.

Wij merken in 't voorbijgaan op, dat George van vaders zijde van blanke afkomst was. Zijne moeder was een van die ongelukkigen van haar ras, die door hare persoonlijke schoonheid de slavinnen worden van de hartstochten harer meesters, en de moeder van kinderen, die nooit eenen vader leeren kennen. Van een van de hooghartigste families in Kentucky had hij zijn fraaie Europeesche trekken geërfd en een hooghartig ontembaar gemoed. Van zijn moeder had hij slechts een lichte mulattentint ontvangen, ruimschoots gewijzigd door zijn sprekend donker oog. Eene kleine verandering in den tint van zijn huid,

en de kleur van zijn haar had hem veranderd in den Spanjaard, die hij nu scheen te zijn, en daar bevalligheid van bewegingen en goede manieren hem waren aangeboren, viel hem de stoute rol die hij aangenomen had, van een heer reizende met zijn knecht, volstrekt niet moeilijk.

De heer Wilson, een goedaardig maar zeer vreesachtig en omzichtig oud heer, trippelde op en neer de kamer door; hij scheen met zichzelven in tweestrijd in zijn wensch om George te helpen en een zeker verward begrip om wet en orde te handhaven. Zoo heen en weer loopende zeide hij:

'Ik veronderstel, George, dat gij weggeloopen zijt van uwen wettigen meester, dat verwondert mij niet, en toch spijt het mij, George, ja, bepaald, mij dunkt, ik moet het u zeggen, het is mijn plicht.'

'Wat spijt u, mijnheer?' zeide George kalm.

'Wel, dat gij u als 't ware stelt tegenover de wetten van uw land.'

'M i j n land!' zeide George met een bitteren nadruk; 'welk land heb ik dan het graf, en ik wenschte van harte dat ik er in lag!'

'Neen, George, zoo moet gij niet spreken; dat is slecht en tegen de Schrift. George, gij hebt een harden meester, inderdaad, hij handelt afkeurenswaardig, ik wil hem niet verdedigen. Maar gij weet, hoe de engel aan Hagar gebood om terug te koeren tot haren meesteres en zich aan haar te onderwerpen; en de apostel zond Onesimus terug aan zijnen meester.'

'Haal den bijbel niet aan bij mij, mijnheer Wilson,' zeide George met een flikkerend oog, 'doe dat niet! want mijne vrouw is een christin en ik wil het worden, als ik ooit kom, waar ik wezen wil, maar den bijbel aan te halen hij iemand in mijn omstandigheden is voldoende om hem dien geheel te doen verwerpen. Ik beroep mij op God, ik wil de zaak voor Hem brengen, en Hem vragen, of ik slecht handel met mijn vrijheid te zoeken.'

'Deze gevoelens zijn volkomen natuurlijk, George,' zeide de goedaardige man zijn neus snuitende. 'Ja, zij zijn natuurlijk; maar het is mijn plicht, ze niet in u aan te moedigen. Ja, jongen, het spijt mij van u, het is een kwaad geval, zeer kwaad; de apostel zegt: 'laat ieder blijven in den staat, waartoe hij geroepen is, wij moeten ons allen schikken in de wegen der Voorzienigheid, George, begrijpt gij?'

George stond met achterovergebogen hoofd, zijn armen over de breede borst gekruist, en een bitteren glimlach om de lippen.

'Het zou mij verwonderen, mijnheer Wilson, indien de Indianen kwamen, en u als gevangene medenamen, van uw vrouw en kinderen af, en u geheel uw leven gebruikten om hun land te bebouwen, of gij het dan uw plicht zoudt rekenen te blijven in den staat, waartoe gij geroepen waart? Ik zou eerder denken, dat gij het eerste losse paard, dat gij vinden kondt, zoudt beschouwen als een vingerwijzing van de Voorzienigheid; zoudt gij niet?'

Het oude mannetje sperde beide oogen open bij deze beschouwing van 't geval; maar ofschoon niet sterk in 't redeneeren, had hij het gezond verstand, waarin sommige praters over dit bijzondere punt niet uitmunten, om niets te zeggen, waar niets gezegd kon worden. Alzoo zijn parapluie glad strijkende ging hij voort met algemeene vermaningen:

'Gij ziet, George, en gij weet het, ik ben u altijd genegen geweest, en wat ik ooit gezegd heb, heb ik altijd in uw belang gezegd, maar nu schijnt het mij, dat gij een groot gevaar loopt. Gij kunt niet verwachten, dat het u gelukken zal. Indien gij

opgevangen wordt, zult gij er erger aan toe zijn dan ooit; zij zullen u mishandelen, u half doodstaan, en u de rivier af verkoopen.'

'Dat alles weet ik, mijnheer Wilson,' zeide George. 'Ik loop gevaar, maar' - en hier sloeg hij zijn overjas open, en liet twee pistolen en een dolkmes zien - 'daar,' zeide hij, 'ik kan hen afwachten. De rivier af ga ik nooit. Neen, als het daartoe komt, kan ik mij zelf ten minste zes voet vrijen grond veroveren, de eerste en de laatste, waar ik ooit eige-

naar van zal kunnen zijn in Kentucky.'

'Wel, George, die gemoedstoestand is vreeselijk; werkelijk, wanhopig George. Het gaat mij aan 't hart, de wetten van uw land te breken!'

'Alweer m i j n land! Mijnheer Wilson, g i j hebt een land, maar welk land heb i k , of iemand als i k , die uit een slavin geboren is? Welke wetten zijn er voor ons? Wij maken ze niet, wij stemmen er niet voor; wij hebben er niets mede uit te staan, al wat zij voor ons doen, is ons verpletteren, en ons er onder houden. Heb ik niet uwe redevoeringen van 4 Juli gehoord? Vertelt gij ons niet eens per jaar, dat de Regeeringen hun rechtmatig gezag ontleenen aan den wil van het volk? Iemand, die zulke dingen hoort, kan die ze met elkaar rijmen?'

Het gemoed van den heer Wilson kon gevoeglijk vergeleken worden bij een baal katoen, donzig, zacht, inschikkelijk en onvast. Hij had werkelijk medelijden met George, van ganscher harte, en kon zich eenig duister begrip vormen van zijn gevoelens; maar hij achtte het zijn plicht voort te gaan met hem neer te zetten.

'George, 't is niet goed. Ik moet het u zeggen als vriend, gij moest liever niet zulke denkbeelden koesteren, zij zijn niet goed, George, voor jongens in uw positie;' en de heer Wilson ging aan een tafel zitten, en begon zenuwachtig te bijten op den knop van zijn parapluie.

'Hoor eens hier, mijnheer Wilson,' zeide George, naar hem toekomende, en zich vlak tegenover hem zettende. 'Hoor eens hier. Zit ik niet tegenover u, even zoo goed als een man als gij zijt; mijn gezicht, mijn handen, mijn lichaam,' hier stond de jonkman fier op; 'waarom ben ik niet even zoo goed een man als ieder ander? Wel, mijnheer Wilson, luister eens naar 't geen ik u vertellen zal. Ik had een vader, een van uw Kentuckische heeren, die zich niet genoeg aan mij liet gelegen liggen, om te verhinderen, dat ik werd verkocht met zijn paarden en honden, toen hij stierf. Ik zag dat mijn moeder gerechtelijk verkocht werd met haar zeven kinderen; zij werden voor haar oogen verkocht, een voor een, allen aan verschillende meesters, en ik was de jongste. Zij kwam en knielde voor den vader van onzen meester en smeekte hem, dat hij haar niet mij zou koopen opdat zij ten minste één kind overhield en hij schopte haar uit den weg met zijn groote laars, ik zag dat hij het deed; en het laatste wat ik hoorde was haar gekerm en geschrei, terwijl ik aan den hals van zijn paard werd gebonden en weggevoerd naar zijne hoeve.'

'En wat toen?'

'Mijne meester onderhandelde met een van de koopers, en kocht mijn oudste zuster. Zij was een vroom, goed meisje, lidmaat van de Batistenkerk, even knap als mijne arme moeder was geweest. Zij was goed opgebracht en had goede manieren. Eerst was ik blij, dat zij gekocht was, want nu had ik ten minste één vriendin. Spoedig speet het mij. Mijnheer, ik heb aan de deur gestaan, en haar hooren geeselen, en iedere zweepslag drong tot diep in mijn hart en ik kon niets doen, om haar te helpen; en zij werd zoo geslagen, mijnheer omdat zij een fatsoenlijk, christelijk leven wilde leiden, waarop uwe wetten aan geen slavin recht geven, en eindelijk zag ik haar in kluisters bij een troep slaven, die naar Nieuw-Orleans naar de markt gingen. En dat om geen andere reden, mijnheer; en ik heb niet weer van haar gehoord. Nu, ik groeide op, jaren achtereen, zonder vader, zonder moeder, zonder zuster, met niemand, die iets meer om mij gaf dan om een hond, niets dan slaag, knorren, hongerlijden. Wel, mijnheer, ik ben wel zoo hongerig geweest, dat ik met blijdschap de beenderen opraapte, die zij hun honden toewierpen, en toch toen ik nog een kleine jongen was,

en heele nachten wakker lag te schreien, schreide ik niet van honger, en niet omdat ik geslagen was. Neen, mijnheer, maar om m i j n e m o e d e r , en om m i j n e z u s t e r s ; het was, omdat ik niemand had op de wereld, die ik kon liefhebben. Er is nooit een vriendelijk woord tot mij gesproken, dan toen ik bij u in de fabriek aan 't werk kwam, mijnheer Wilson. Gij hebt mij

goed behandeld, gij hebt mij aangemoedigd om mijn best te doen, te leeren lezen en schrijven, en te trachten iets te worden, en God weet hoe dankbaar ik u daarvoor ben. Toen, mijnheer leerde ik mijne vrouw kennen, gij hebt haar gezien, gij weet hoe schoon zij is. Toen ik merkte, dat zij veel van mij hield, toen ik met haar trouwde, kon ik nauwelijks gelooven, dat het geen droom was, zoo gelukkig was ik, en mijnheer, zij is even goed als zij schoon is. Maar wat nu? Wel, nu komt mijn meester, neemt mij zoo maar weg van mijn werk, van mijn vrienden, van alles, en laat mij het allervuilste werk doen. En waarom dat? Omdat, zegt hij, ik vergeten had wie ik was, omdat hij mij wilde leeren, dat ik slechts een neger ben. Ten laatste, komt hij tusschen mij en mijne vrouw, en zegt, dat ik haar moet laten varen, en met eene andere vrouw leven. En uwe wetten geven hem het recht, om dit alles te doen, in spijt van God en de menschen. Mijnheer Wilson, bedenk dat. Niets van al wat de harten mijner moeder en mijner zuster, van mijne vrouw, en van mij zelven gebroken heeft, of het wordt toegelaten door uwe wetten aan ieder in Kentucky en niemand kan er iets tegen doen. Noemt gij dat de wetten van m i j n land? Ik heb geen land, mijnheer, evenmin als ik een vader heb, maar ik zal een land krijgen. Van uw land verlang ik niets, dan dat men mij met vrede laat, om er stil uit te gaan; en wanneer ik Canada bereik, waar de wetten mij zullen erkennen en beschermen, zal dat mijn land zijn, en daar zal ik gehoorzamen aan de wetten. Maar indien iemand trachten wil mij tegen te houden, laat hij zich in acht nemen, want ik sta voor niets. Ik zal mijn vrijheid verdedigen tot het laatste toe. Gij zegt, dat uwe voorvaders dat deden; als dat hun recht was, dan is het ook het mijne!'

Deze woorden, gesproken, terwijl hij nu eens aan te tafel stond en dan weer gedeeltelijk de kamer op en neer liep, onder tranen, met flikkerende oogen, en met wanhopige gebaren, waren te veel voor den goedaardigen ouden man, tot wien zij gesproken werden, en die eenen grooten zijden zakdoek had uitgehaald, om zijn gezicht af te drogen.

'Dat de duivel hen hale!' barstte hij plotseling los. 'Heb ik het niet altijd gezegd, dat helsche oude onrecht! Ik hoop niet, dat ik me bezondig. Wel, ga je gang, George, ga je gang; maar wees voorzichtig, jongen, schiet niemand dood, George, tenzij... maar 't is beter, dat je niet schiet, dunkt me; ten minste ik zou liever niemand raken, weet je. Waar is uw vrouw, George?' voegde hij er bij, terwijl hij zenuwachtig opstond, en in de kamer op en neer ging.

'Zij is weggeloopen, mijnheer, met haar kind in de armen, God alleen weet waarheen, naar het Noorden; en of wij ooit weer bij elkander komen in deze wereld, kan niemand zeggen.'

'Is het mogelijk! 't is verwonderlijk van zulk een lieve familie!'

'Lieve families raken in schulden, en de wetten van dit land veroorloven hun het kind van de moederborst af te verkoopen, om de schulden van den meester te betalen,' zeide George bitter.

'Wel, wel,' zeide de brave oude man, in zijn zak frommelende. 'Misschien, ik ga niet naar mijn oordeel te werk, verduiveld, mijn oordeel wil ik niet volgen,' voegde hij er plotseling bij; 'zie hier, George,' en een rolletje bankpapier uit zijn portefeuille nemende, bood hij ze George aan.

'Neen, mijn beste heer,' zeide George; 'gij hebt veel voor mij gedaan, en dit mocht u in ongelegenheid brengen. Ik heb geld genoeg, hoop ik, om te komen waar ik wezen moet.'

‘Neen, George, gij moet het aannemen; geld komt overal te pas; gij kunt niet te veel geld hebben, indien gij er eerlijk aankomt. Neem het maar aan, jongen.’

‘Ik zal het aannemen op voorwaarde, dat ik het mag terugbetalen in later tijd,’ zeide George, terwijl hij het geld aannam.

‘En nu, George, hoe lang denkt gij op die manier te reizen? niet lang, en niet ver, hoop ik. Het is goed bedacht, maar al te stoutmoedig. En die zwarte knecht, wie is hij?’

‘Een trouwe vent, die meer dan een jaar geleden naar Canada ging. Toen hij daar aangekomen was, hoorde hij, dat zijn meester zoo boos was om zijn wegloopen, dat hij zijn arme, oude moeder had laten ranselen; en hij is den ganschen weg teruggekomen om haar te troosten, en te zien, of hij haar mee kon krijgen.’

‘Heeft hij haar meegekregen?’

‘Nog niet, hij heeft zich opgehouden in de nabijheid van de plaats, maar heeft nog geen gelegenheid kunnen vinden. Intusschen is hij met mij naar Ohio gegaan, om mij bij vrienden te brengen, die hem geholpen hebben, en dan wil hij naar haar terugkeeren.’

‘Gevaarlijk, zeer gevaarlijk,’ zeide de oude man.

George richtte zich fier op met een verachtenden glimlach.

De oude man beschouwde hem van 't hoofd tot de voeten met een soort van kinderlijke bewondering.

‘George, er is iets, dat u verwonderlijk veranderd heeft. Gij ziet er uit en spreekt alsof gij een ander man geworden zijt,’ zeide de heer Wilson.

‘Omdat ik nu een vrij man ben,’ zeide George fier. ‘Ja, mijnheer, ik heb voor den laatsten keer m e e s t e r gezegd tot iemand; ik ben vrij.’

‘Wees voorzichtig; gij zijt nog niet zeker, gij kunt gevat worden.’

‘Alle menschen zijn vrij, en gelijk i n h e t g r a f, als het daartoe komt, mijnheer Wilson,’ zeide George.

‘Ik sta letterlijk versteld over uwe vermetelheid!’ zeide de heer Wilson, ‘om regelrecht naar de naaste herberg te komen.’

‘Mijnheer Wilson, het is zoo vermetel, en de herberg is zoo dichtbij, dat er geen vermoedens bij hen zullen opkomen; zij zullen veel verderop naar mij zoeken, en gij zelf zoudt mij niet herkend hebben. Jim's meester woont niet in dit land, hij is in deze streek niet bekend. Bovendien is hij opgegeven; niemand zoekt meer naar hem, en uit de advertentie zal niemand mij kennen, denk ik.’

‘Maar het brandmerk in uwe hand!’

‘George trok zijn handschoen uit, en liet een pas genezen litteeken zien.

‘Dat is een afscheidsgedachtenis van de voorzichtigheid van den heer Harris,’ zeide hij met minachting. ‘Veertien dagen geleden viel het hem in het mij te geven, omdat, zeide hij, hij geloofde, dat ik wel trachten zou eerlang weg te loopen. Het is zeer interessant, niet waar?’ zeide hij, terwijl hij den handschoen weer aantrok.

‘Ik moet zeggen, mijn bloed verstijft er van, wanneer ik denk aan uw toestand, en 't gevaar, dat gij loopt,’ zeide de heer Wilson.

‘Mijn bloed is verscheidene jaren verstijfd geweest, mijnheer Wilson; maar nu is het nagenoeg op het kookpunt,’ zeide George, ‘en,’ ging hij voort na eenige oogenblikken zwijgens, ‘ik zag, dat gij mij herkendet, ik dacht, dat het goed was met u te spreken, opdat uwe verwonderde blikken mij niet verraden mochten. Morgen vroeg vóór het aanbreken van den dag vertrek ik, morgennacht hoop ik veilig in Ohio te slapen. Ik zal overdag reizen, mijn intrek nemen in de beste hôtels, en aan tafel gaan met de grootste heeren van dit land. En nu, vaarwel, mijnheer, als gij hoort, dat ze mij gevat hebben, weet gij dat ik dood ben!’

George stond rechtop als een rots, en stak zijn hand uit met het voorkomen van een prins. De vriendelijke oude man schudde ze hartelijk, en na eenige vermaningen tot voorzichtigheid trippelde hij de kamer uit.

George stond in gedachten verzonken naar de deur te kijken, toen de oude man haar achter zich dicht gedaan had. Er scheen hem iets in gedachten te komen, hij opende haar, en zeide: ‘Mijnheer Wilson, nog een woordje!’ De oude heer kwam weer binnen, en George sloot de deur weer als te voren; daarna stond hij eenige oogenblikken als besluiteloos naar den vloer te staren. Eindelijk zeide hij als met inspanning: ‘Mijnheer Wilson, gij hebt u een Christen betoond tegenover mij, ik verzoek u nog om een laatste Christelijke daad.’

‘Wel, George.’

‘Wel, mijnheer, gij hebt de waarheid gezegd; ik loop een groot gevaar, maar er is op de wereld niemand anders dan mijn arme vrouw, die er iets om geeft of ik omkom; ik zal er uitgeschopt worden en begraven als een

hond. Mijn arme vrouw, die arme ziel! zal weenen en treuren; zoudt gij de goedheid willen hebben, mijnheer Wilson, om haar dit speldje te zenden? Zij gaf het mij als een kerstgeschenk, het arme kind! Geef het haar, en zeg haar, dat ik haar tot het laatst heb liefgehad. Wilt gij het doen? wilt gij?' vroeg hij met ernst.

'Ja, zeker, arme kerel!' zeide de oude heer, het speldje aannemende, met tranen in de oogen, en een bevende stem.

'Zeg haar één ding,' zeide George; 'het is mijn laatste wensch, dat zij naar Canada ga, als zij k a n . Om 't even hoe goed hare meesteres is, om 't even hoezeer zij aan haar huis gehecht is; laat zij nooit terugkeeren, want slavernij eindigt altijd in ellende. Zeg haar, dat zij onzen jongen groot brengt als een vrij man, dan zal hij niet te lijden krijgen wat ik lijd. Zeg haar dat, mijnheer Wilson, wilt gij?'

'Ja, George, ik zal het haar zeggen; maar ik vertrouw, dat gij wel in leven zult blijven; houd maar moed, gij zijt een kloeke kerel. Heb vertrouwen op God, George. Ik zou van harte wenschen, dat gij er maar doorheen waart, dat doe ik.'

'Is er een God, op wie men vertouwen kan?' vroeg George op zulk een bitter wanhopigen toon, dat de oude man plotseling zweeg. 'O, ik heb mijn heele leven door dingen zien gebeuren, die mij deden denken, dat er geen God zijn k a n . Gij christenen grijpt niet, welken indruk die dingen op ons maken. Er is misschien voor u een God, maar is er ook een voor ons?'

'O, mijn jongen, spreek toch niet zoo,' zeide de oude man, bijna snikkende, 'koester toch niet zulke gevoelens. Er i s een God, er is er een; wolken en duisternis omgeven Hem; maar gerechtigheid en gericht zijn de grondvesten van Zijn troon, geloof het, George; heb vertrouwen in Hem, en ik ben zeker, dat Hij u helpen zal. Alles zal terecht komen, zoo niet in dit leven, dan hiernamaals.'

De ongeveinsde vroomheid en welwillendheid van den eenvoudigen ouden man gaven hem waardigheid en gezag, terwijl hij sprak. George staakte zijn peinzend wandelen door de kamer, stond stil, en zeide toen bedaard: 'ik dank u, dat gij mij dat gezegd hebt, goede vriend, ik zal er o v e r n a d e n k e n .'

Hoofdstuk XII.
Een afzonderlijk geval in den wettigen handel.

> Eene stem is gehoord in Rama, geklaag geween, en groot gekerm; Rachel beweerd hare kinderen, en wil niet vertroost wezen, omdat zij niet meer zijn.

De heer Haley en Tom hotsten op den wagen voort, beiden voor een poos in hun gedachten Verzonken. Nu zijn de overdenkingen van twee mannen, die naast elkander zitten op dezelfde bank, met gelijke oogen, ooren, handen en andere organen, bij 't voorbijgaan van dezelfde voorwerpen langs den weg, iets verwonderlijke, wat het verschil daartusschen aangaat.

Wat bijvoorbeeld de heer Haley betreft: hij dacht in de eerste plaats

aan Tom's lengte, breedte en hoogte, en voor hoeveel hij hem zou kunnen verkoopen, als hij welgedaan aan de markt kwam. Hij dacht er aan hoe hij zijn troep bijeen zou krijgen; hij dacht aan de marktwaarde van elk der mannen, vrouwen en kinderen, waaruit de veronderstelde troep zou bestaan, en aan de andere daarmee verwante handelszaken; verder dacht hij aan zichzelven, hoe menschlievend hij was, dewijl hij zijn negers alleen boeien aan de voeten deed, en andere handelaars aan handen en voeten beide; dat hij Tom het gebruik van zijn handen liet, zoolang hij zich goed gedroeg; en hij dacht er met weemoed aan, hoe ondankbaar de menschelijke natuur was, zoodat er zelfs aan getwijfeld kon worden, of Tom zijn goede behandeling wel op prijs stelde. Hij was zoo dikwijls bedrogen door negers, die hij goed behandeld had; maar toch was hij verwonderd over zich zelven, als hij bedacht hoe goedaardig hij toch bleef!

Wat Tom betreft, hij dacht na over zekere woorden van een oud boek, dat uit de mode is; hem kwamen telkens de woorden voor den geest: ‘wij hebben hier geene blijvende stad, maar wij zoeken de toekomende. Daarom schaamt zich God hunner niet, hun God genaamd te worden, want Hij heeft hun eene stad bereid.’ Deze woorden uit een oud boek, voornamelijk door onkundigen en ongeletterde mannen geschreven, hebben door alle tijden heen een zonderlinge macht uitgeoefend over het gemoed van arme, eenvoudige lieden zooals Tom. Zij wekken de ziel op uit hare diepte, en roepen als met bazuingeschal moed, geestkracht en geestdrift op, waar vroeger slechts duistere wanhoop was.

De heer Haley haalde verscheidene nieuwsbladen uit zijn zak, en keek met veel oplettendheid de advertenties na. Het lezen ging hem niet vlot af, hij las uit gewoonte halfluid, opdat zijn ooren hulp konden verleenen aan zijn oogen. Op die wijze prevelde hij langzaam de volgende paragraaf:

> ‘Verkoop bij executie. - Negers! - Krachtens gerechtelijke machtiging zullen op Dinsdag 20 Februari, voor de deur van het raadhuis in de stad Washington, Kentucky, verkocht worden de volgende negers: Hagar, oud 60; John, oud 30; Ben, oud 21; Saul, oud 25; Albert, oud 14 jaar. Te verkoopen ten voordeele van de crediteuren en erfgenamen in den boedel van Jesse Elutchford.
> AMUEL MORRIS en TOMAS FLINT,
> Executeuren.’

‘Daar moet ik naar kijken,’ zeide hij tot Tom, bij gebrek aan iemand anders om tegen te spreken. ‘Zie je, Tom, ik wil een mooie troep met je meenemen: goed gezelschap zal het gezellig en aangenaam maken, weet je. We moeten in de allereerste plaats naar Washington rijden, en dan zal ik u laten opsluiten, zoolang ik de zaken doe.’

Tom ontving dit aangenaam bericht zeer onderworpen, zich alleen in zijn hart bekommerende hoevelen van die mannen vrouwen en kinderen zouden hebben, en of zij hetzelfde zouden gevoelen als hij, indien zij ze verlaten moesten. Het moet echter gezegd worden, dat de naïeve, onderhandsche kennisgeving, dat hij in de gevangenis zou gezet worden, geenszins eenen aangenamen indruk maakte op den armen kerel, die altijd roem gedragen had op een strikt eerlijken en oprechten levenswandel. Ja, wij moeten het erkennen, Tom was min of meer trotsch op zijn braafheid, de arme kerel had niet veel anders om trotsch op te zijn; als hij tot eenigen

hoogeren trap der maatschappij behoord had, zou hij misschien niet tot die trotschheid alleen beperkt zijn geweest. Hoe dit zij, de dag ging om, en de avond zag Haley en Tom onder dak gekomen te Washington: de een in eene herberg, en de andere in eene gevangenis.

Des anderen daags, tegen elf uur, was er een gemengd gedrang rondom de trappen van het gerechtshof, van rookende, tabak pruimende, spuwende, vloekende en pratende liefhebbers, al naar hun bijzonderen smaak en aanleg, wachtende, dat de verkoop beginnen zou.

De mannen en vrouwen, die verkocht zouden worden, zaten in een

afzonderlijke groep zacht met elkaar te praten. De vrouw, die geannonceerd was onder den naam van Hagar, was eene echt Afrikaansche van gezicht en gestalte. Zij was eigenlijk zestig, maar was versleten door zwaar werken en ziekte, was gedeeltelijk blind en gebrekkig door rheumatiek. Naast haar stond haar eenig overgebleven zoon, Albert, een flink uitziende jongen van veertien jaar, de eenige overgeblevene van eene talrijke familie, die achtereenvolgens van hare zijde wegverkocht was naar een zuidelijke markt. De moeder hield hem met beide, bevende handen vast, en zag met angst op naar ieder, die naderde om hem te bezichtigen.

'Wees niet bang, tante Hagar,' zei de oudste van de mannen. 'Ik heb met den jongenheer Thomas er over gesproken, en hij dacht, dat hij er in slagen zou, u met hem samen te verkoopen.'

'Zij behoeven niet te zeggen, dat ik al versleten ben,' zeide zij, terwijl zij hare bevende handen ophief. 'Ik kan nog koken, schrobben en schuren; ik ben nog waard gekocht te worden, als het niet te duur is; zeg hun dat, zeg het hun,' voegde zij er met ernst bij.

Haley baande zich nu een weg tusschen den troep, ging eerst naar den ouden man, deed hem den mond los, en keek er in, voelde aan zijn tanden, liet hem rechtopstaan, en zich uitrekken, zijn rug buigen, en verschillende bewegingen maken, om zijne spieren te kunnen zien; en ging toen naar den volgenden, en liet hem dezelfde proeven doorstaan. Het laatst naar den jongen toegaande, voelde hij zijn armen; rekte zijn handen uit, bekeek zijn vingers, en liet hem springen om zijne vlugheid te toonen.

'Hij wordt niet zonder mij verkocht,' zeide de oude vrouw met angstige gejaagdheid; 'hij en ik worden samen verkocht; ik ben nog sterk, mijnheer, ik kan nog veel werk doen, mijnheer, nog veel werk.'

'Op een plantage?' zei Haley met een minachtenden blik.

'Dat lijkt er wel naar!' en als voldaan met zijn onderzoek ging hij weg en keek, en bleef staan met zijn handen in zijn zakken, zijn sigaar in den mond, en zijn hoed op één oor, alsof hij nu iets doen wou.

'Wat zegt gij van hen?' zeide een man, die Haley nagegaan was bij zijn onderzoek, als om er zich naar te regelen.

'Wel,' zeide Haley, spuwende. 'Ik zal op een paar van de jongsten bieden, en op den jongen.'

'Zij willen den jongen en de oude vrouw samen verkoopen,' zeide de man.

'Dat zal niet gemakkelijk gaan; zij is een oude zak met beenderen; haar zout niet waard.'

'Gij zoudt haar dus niet hebben willen?' zeide de man.

'Hij zou een gek zijn, die dat wilde. Zij is half blind, krom van de rheumatiek, en half onnoozel er bij.'

'Er zijn menschen, die die oude schepsels koopen, en zeggen, dat er veel meer werk in zit dan men denken zou,' zei de man in ernst.

'Loop heen,' zei Haley. 'Ik zou haar niet present willen hebben; ik heb haar gezien!'

'Wel, het zou jammer zijn haar niet met haar zoon te verkoopen; zij schijnt aan hem gehecht. Als zij haar half op den koop toegeven.'

'Dat is goed voor iemand, die geld weg te gooien heeft. Ik zal bieden op den jongen voor plantagearbeider; maar haar er bij koopen, dat doe ik niet, al kreeg ik haar toe,' zeide Haley.

'Zij zal als razend te werk gaan,' zeide de man.

‘Natuurlijk zal zij dat,’ zei de handelaar koeltjes.

Het gesprek werd hier afgebroken door een gemompel onder 't publiek, en de afslager, een kort mannetje, baande zich met veel deftigheid een weg tusschen de menigte. De oude vrouw haalde diep adem, en hield instinktmatig haren zoon vast.

‘Blijf maar dicht bij mij, Albert, dicht bij mij; ze zullen ons te zamen verkoopen,’ zeide zij.

‘Och moeder, ik ben bang, dat zij dat niet doen zullen,’ zeide de jongen.

‘Dat moeten zij, kind; ik kan niet leven, volstrekt niet, als zij 't niet doen,’ zeide het oude mensch heftig.

De zware stem van den afslager, roepende dat men ruimte zou maken, maakte nu bekend, dat de veiling beginnen zou. Er werd ruimte gemaakt en het bieden begon. De verschillende mannen op de lijst waren spoedig verkocht tegen prijzen, die een levendigen kooplust bewezen; Haley kreeg er twee van.

‘Nu gij, jongen,’ zei de afslager, den jongen een tik gevende met den hamer, ‘kom, en laat eens zien, hoe vlug gij zijt.’

‘Verkoop ons te gelijk, mijnheer, asjeblieft te zamen, mijnheer,’ zeide de oude vrouw, terwijl zij haren jongen vasthield.

‘Laat hem los,’ zeide de man, terwijl hij onzacht hare handen losmaakte, ‘gij komt het laatst. Nu zwartje, spring er op,’ en daarbij duwde hij den jongen naar het toonblok, terwijl er een diepe zware zucht achter hem geslaakt werd. De jongen stond even stil, en keek achterom, maar er was geen tijd, en de tranen uit zijn groote heldere oogen wisschende, stond hij weldra op het blok.

Zijn welgemaakte gestalte, vlugge leden en schrander uitzicht wekten terstond kooplust, en een half dozijn bieders lieten zich te gelijk hooren. Angstig, half verschrikt keek hij van den eenen kant naar den anderen, dan hier, dan daar, waar hij hoorde bieden, totdat de hamer viel. Haley had hem gekocht. Hij werd van het blok af naar zijn nieuwen meester gebracht, maar stond even stil en keek achterom, waar zijn arme moeder, bevende over haar geheele lichaam, hare handen naar hem uitstrekte.

‘Koop mij ook, mijnheer, om Gods wil, koop mij ook! ik zal 't besterven, als gij 't niet doet.’

‘Ge zult het besterven, als ik het doe; dat is de zaak,’ zei Haley. ‘Neen!’ En hij keerde zich om.

Het bieden voor het arme, oude schepsel duurde kort. De man, die Haley had aangesproken, en die eenig medelijden scheen te hebben, kocht haar voor een kleinigheid en de toeschouwers begonnen uiteen te gaan.

De andere slachtoffers van de veiling, die jaren achtereen op dezelfde plantage hadden samengewoond, verdrongen zich rondom de wanhopige oude moeder, wier doodsangst aandoenlijk was te zien.

‘Konden zij er mij niet één laten? Mijnheer zeide altijd, dat ik er één behouden zou, dat zeide hij,’ herhaalde zij telkens en telkens op hartbrekenden toon.

‘Vertrouw op den Heer, tante Hagar,’ zeide de oudste van de mannen weemoedig.

‘Wat zal mij dat helpen?’ zeide zij, hevig snikkende.

‘Moeder! moeder! schrei maar niet!’ zei de jongen, ‘zij zeggen, dat gij een goed meester gekregen hebt.’

‘Om 't even! om 't even! O, Albert, mijn jongen; gij zijt mijn jongste. Heere! hoe kan ik het dragen?’

‘Kom, neem haar mee! Kan niet iemand haar meenemen?’ zeide Haley droog weg, ‘'t is niet goed voor haar zoo te klagen.’

De oude mannen van 't gezelschap maakten, deels door overreding, deels met hun handen, hare wanhopig vasthoudende handen los, en terwijl zij haar wegbrachten naar den wagen van haar nieuwen meester, trachtten zij haar te troosten.

‘Nu,’ zeide Haley, zijn drie aankoopen bij elkaar zettende, en een bos handboeien voor den dag halende, die hij hun om de polsen deed en ze aan een langen keten vastmakende, ‘nu,’ en hij dreef ze voor zich uit naar de gevangenis.

Een paar dagen daarna was Haley met zijn koopwaar behouden aangekomen op een van de Ohio-booten. Het was het begin van zijn troep, die, naarmate de boot verder voer, vermeerderd moest worden met verschillende andere koopwaar van dezelfde soort, die hij of een agent op verschillende plaatsen langs den oever bijeengebracht had.

De boot L a b e l l e R i v i è r e, zoo groot en schoon als ooit de wateren van hare naamgenoote kliefden, voer vroolijk den stroom af, onder een helderen hemel; de sterren en lijnen van de Amerikaansche vlag wapperden boven de hoofden der welgekleede heeren en dames, die op het dek van het schoone weer genoten. Alles was vol leven, opgetogen en

vroolijk; allen - behalve Haley's troep, die met ander vrachtgoed benedendeks verborgen waren, en die hunne verschillende voorrechten niet schenen op prijs te stellen, terwijl ze bij elkander zacht zaten te praten.

‘Jongens!’ zeide Haley, eensklaps naar hen toekomende, ‘ik hoop, dat gij u goed houdt en vroolijk blijft. Geen gejank! vroolijk zijn! doe het mij naar den zin, en ik zal het u naar den zin maken.’

De aangesproken jongens antwoordden met het onveranderlijke: ‘ja, mijnheer!’ sedert eeuwen het wachtvoord van het arme Afrika; maar men moet eerlijk zeggen, dat zij er niet heel vroolijk uitzagen, zij hadden ieder de een of ander, aan wie ze met weemoedige liefde dachten: vrouwen, moeders, zusters en kinderen, die zij voor 't laatst gezien hadden, en hoewel diegenen, die hen verdrukten, verlangden, dat zij v r o o l i j k zouden zijn, werden zij dat maar niet zoo aanstonds. ‘Ik heb een vrouw,’ zeide het handelsartikel, John genaamd, oud dertig, en hij legde zijn geboeide hand op Tom's knie, ‘en 't arme mensch weet er niets van.’

‘Waar woont zij?’ vroeg Tom.

‘In een herberg, een eind hier vandaan,’ zeide John, ‘ik wou maar, dat ik haar nog eens weerzag op deze wereld,’ voegde hij er bij.

Arme John! het was nog al natuurlijk, en de tranen, die hem over de wangen liepen, terwijl hij sprak, waren even natuurlijk als van een blanke.

Uit Tom's beklemd hart welde een diepe zucht en hij trachtte op zijne eenvoudige manier den man te troosten.

En boven hunne hoofden, in de kajuit zaten vaders en moeders, gehuwde paren, en vroolijke, dansende kinderen bewogen zich tusschen hen, als zoovele vlinders, en alles ging er aangenaam en prettig toe.

‘O, mama,’ zeide een jongen, die juist van beneden gekomen was, ‘er is een slavenhandelaar aan boord; hij heeft vier of vijf slaven meegebracht.’

‘Arme schepsels!’ zeide de moeder op een toon van medelijden en verontwaardiging.

‘Wat is er?’ zeide een andere dame.

‘Eenige arme slaven beneden,’ zeide de moeder.

‘En zij hebben ketens aan,’ zei de jongen.

‘Welk een schande voor ons land, dat zooiets hier te zien is!’ zeide eene andere dame.

‘O, er is veel voor en tegen,’ zeide eene nette dame, die aan de deur van 't pavaljoen zat te naaien, terwijl haar beide kinderen, een jongetje en een meisje, om haar heen speelden. ‘Ik ben in 't zuiden geweest, en ik moet zeggen, dat naar mijn gevoelen de negers het er beter hebben, dan of ze vrij waren.’

‘In sommige opzichten hebben ze het er beter, dat erken ik,’ zeide de dame, op wier opmerking zij geantwoord had. ‘Het verschrikkelijkste van de slavernij is, naar mijn oordeel, het vertreden van gevoelens van genegenheid: het scheiden bijvoorbeeld van gezinnen.’

‘Dat is voorzeker een kwaad ding,’ zeide de andere dame, een kinderjurkje in de hand houdende, dat zij juist had afgewerkt, en waarvan zij met aandacht het belegsel nazag, ‘maar ik geloof niet, dat het veel voorkomt.’

‘Ja, dat doet het wel,’ zeide de eerste dame driftig; ‘ik heb verscheidene jaren in Kentucky gewoond en ook in Virginia, en ik heb genoeg gezien, om 't iemand wee

om 't hart te maken. Veronderstel eens, mevrouw, dat uwe beide kinderen daar van u afgenomen werden, en verkocht!'

'Wij kunnen onze gewaarwordingen niet vergelijken met die van die klasse van menschen,' zei de andere dame, eenige wol op haren schoot uitzoekende.

'Inderdaad, mevrouw, als gij zoo spreekt, weet gij er niets van,' antwoordde de eerste dame met warmte. 'Ik ben geboren en opgevoed onder hen. Ik weet, dat zij gevoel hebben evenzeer als wij: zelfs meer misschien.'

De dame zeide: 'zoo?' gaapte en keek het raampje uit en herhaalde tot slot de aanmerking, waarmede zij begonnen was: 'en toch geloof ik, dat zij er beter aan toe zijn, dan wanneer zij vrij waren.'

‘Het is ontwijfelbaar de bedoeling der Voorzienigheid, dat het Afrikaansche ras dienstbaar, in onderwerping zal zijn,’ zeide een deftig uitziend heer in 't zwart, een geestelijke, gezeten bij de deur der kajuit. ‘Gevloekt zij Kanaän, een dienstknecht van dienstknechten zal het zijn, zegt de Schrift.’

‘Is het dat wat die tekst bedoelt, vreemdeling?’ vroeg een lang man die er bij stond.

‘Ongetwijfeld. Het behaagde de Voorzienigheid, om ondoorgrondelijke redenen, het geslacht tot dienstbaarheid te veroordeelen, eeuwen geleden; en wij moeten ons daar niet tegen verzetten.’

‘Wel nu dan, dan moeten wij allen maar negers gaan opkoopen,’ zeide de man, ‘als dat de wegen der Voorzienigheid zijn, nietwaar, mijnheer?’ zeide hij, zich tot Haley wendende, die met de handen in de zakken bij de kachel had gestaan, met aandacht luisterende naar het gesprek.

‘Ja,’ ging de lange man voort, ‘dan moeten wij ons allen schikken in de raadsbesluiten der Voorzienigheid. Negers moeten verkocht worden, en versleept en ten onder gehouden; daarvoor zijn zij geschapen. Zulke begrippen zijn zeer verkwikkelijk, naar 't schijnt, niet waar, vreemdeling?’ zeide hij tot Haley.

‘Daar heb ik nooit over nagedacht,’ zeide Haley. ‘Zooiets zou ik zelf niet hebben kunnen zeggen, daar ben ik niet geleerd genoeg toe. Ik ben den handel begonnen om een bestaan te hebben; als het niet goed was, wilde ik bijtijds er mee ophouden, weet u.’

‘En nu zult gij u de moeite besparen, niet waar?’ zeide de lange man. ‘Dat is het, als men de Schrift kent. Indien gij uw bijbel maar had bestudeerd, zooals deze goede man, dan hadt gij het van te voren geweten. Gij hadt kunnen zeggen: ‘vervloekt zij (hoe heet hij ook weer?) en alles zou in orde geweest zijn.’ En de vreemdeling, die niemand anders was dan de brave paardenkooper, dien wij onzen lezers hebben leeren kennen in de herberg in Kentucky, ging zitten, en begon te rooken met een zonderlingen glimlach op zijn lange, droge gezicht.

Een lang, rank jongmensch met een uitdrukking van veel gevoel en schranderheid op het gelaat viel hier in, en herhaalde de woorden: ‘wat gij wilt, dat u de menschen doen, doe hun desgelijks. Mij dunkt, dat is de Schrift,’ voegde hij er bij, ‘evengoed als ‘gevloekt zij Kanaän.’

‘Wel, die tekst schijnt even duidelijk, vreemdeling,’ zeide John, de paardenkooper, ‘voor eenvoudige kerels, als wij zijn,’ en John ging voort met dampen als een vulkaan.

De jonkman zweeg, maar scheen nog iets te willen zeggen, toen de boot plotseling stil bleef liggen, en het gezelschap, als gewoonlijk, naar het dek liep, om te zien, waar zij aanlegde.

Zijn dat allebei dominee's?’ vroeg John aan een van de mannen, terwijl zij naar buiten gingen.

De man knikte.

Terwijl de boot stil lag, kwam eene negerin woest de plank oploopen, sprong tusschen de passagiers door naar de plaats, waar de troep slaven zat, viel dat stuk koopwaar, te voren bekend geworden als ‘John, dertig jaar oud,’ om den hals, en maakte zich onder snikken en tranen bekend als zijne vrouw.

Maar waartoe dient het, de geschiedenis te vertellen, die maar al te vaak verteld is, elken dag, van verscheurde banden der liefde en gebroken harten; van de zwakken, gebroken en vaneengescheurd ten gevalle en ten voordeele van de sterken! Het

behoeft niet verteld te worden: elke dag vertelt het, ook ten aanhoore van Eén, die niet doof is, al zwijgt Hij lang stil.

De jonkman, die gesproken had voor de zaak van God en de menschheid, stond met over elkaar geslagen armen naar dit tooneel te kijken. Hij keerde zich om, en Haley stond naast hem. ‘Mijn vriend,’ zeide hij met een gesmoorde stem: ‘hoe kunt gij, hoe durft gij zulk een handel drijven? Zie eens naar die arme schepsels! Ik verheug mij op den oogenblik, dat ik huiswaarts ga naar vrouw en kind, en dezelfde bel, die het sein geeft om mij nader bij hen te brengen, zal dien armen man voor

altijd van zijn vrouw scheiden. Reken er op, God zal u daarvoor ter verantwoording roepen.'

De handelaar wendde zich af, maar zei niets.

'Ik zeg maar,' zeide de paardenkooper, hem aan den elleboog stootende, 'dat er onderscheid is tusschen dominees en dominees, niet waar? "Gevloekt zij Kanaän" schijnt bij dezen niet op te gaan, wel?'

Haley maakte een geluid, alsof hij niet op zijn gemak was. 'En dat zijn riet de slechtste,' zeide John, 'bij God zal het ook wel niet opgaan, als gij eerlang met Hem zult moeten afrekenen, zooals wij allen zullen moeten, denk ik.'

Haley ging nadenkend naar het andere eind van de boot.

'Als ik nog een paar maal een goede winst maak, houd ik er mee op,' dacht hij, 'het wordt werkelijk gevaarlijk. En hij nam zijn zakboekje ter hand, en begon zijn rekening op te maken, een werk waarin vele heeren behalve de heer Haley een krachtdadig middel vinden tegen een ontrust geweten.

De boot stak statig van wal af en alles ging als te voren. De mannen redeneerden, verveelden zich, en lazen en rookten. De vrouwen waren bezig met naaiwerk, de kinderen speelden en de boot voer haars weegs.

Eens dat zij een poos stil lag voor een kleine stad in Kentucky, ging Haley het stadje in voor zaken.

Tom, wiens kluisters hem niet verhinderden, zich eenigermate te bewegen, was naar de verschansing gegaan en stond daarover te kijken. Na een poos zag hij den handelaar terugkeeren met vluggen tred, in gezelschap van eene kleurlinge, die een jong kind op den arm droeg. Zij was netjes gekleed, en een kleurling was bij haar, die een koffertje droeg. De vrouw stapte vroolijk voort, onderwijl pratende met den man, die het koffertje droeg, en zoo ging zij de plank over op de boot. De bel luidde, de stoom siste, de machine stampte en kuchte, en voort ging de boot de rivier af.

De vrouw stapte tusschen de kisten en balen door, en terwijl zij ging zitten liefkoosde zij haar kindje.

Haley ging een paar maal de boot op en neer, ging toen naast de vrouw zitten en zeide op onverschilligen toon iets tot haar.

Tom zag, dat er een zware wolk trok over het gelaat van de vrouw, en dat zij snel en zeer driftig antwoordde. 'Dat geloof ik niet, volstrekt niet,' hoorde hij haar zeggen. 'Gij houdt mij voor den mal.'

'Als gij mij niet gelooven wilt, zie hier dan!' zei de man, een papier voor den dag halende, 'dit is de verkoopbrief, hier staat de naam van uw meester; ik heb een behoorlijke som voor u betaald, dat kan ik u zeggen, aldus.'

'Ik geloof niet, dat mijn meester mij zoo bedriegen zou, het kan niet waar zijn!' zeide de vrouw met toenemende ontroering.

'Vraag het aan een van deze mannen, die lezen kunnen. Hier,' zeide hij tot een man, die langs kwam, 'lees dit eens even voor, alsjeblieft. Deze meid wil mij niet gelooven, als ik haar zeg wat het is.'

'Wel, het is een verkoopbrief, geteekend door John Fosdick,' zeide de man, 'waarbij de meid Lucy en haar kind aan u verkocht zijn. 't Is volkomen duidelijk voor zoover ik zie.'

De hartstochtelijke uitroepen van de vrouw deden verscheidene menschen om haar heen komen, en de handelaar legde hun de oorzaak van de beweging uit.

‘Hij zeide mij, dat ik naar Louisville ging, om uitgehuurd te worden als keukenmeid in dezelfde herberg, waar mijn man werkt; dat zeide mijnheer mij zelf, en ik kan niet gelooven, dat hij zoo zou liegen,’ zeide de vrouw.

‘Maar hij heeft u verkocht, arme vrouw, daar is geen twijfelen aan,’ zeide een goedaardig uitziend man, die de papieren ingezien had, ‘hij heeft het gedaan, dat is zeker.’

‘Dan helpt er geen praten aan,’ zeide de vrouw, eensklaps volkomen kalm wordende, en haar kind vaster in hare armen sluitende, en zij ging zitten op haar koffer, keerde zich om, en staarde lusteloos in de rivier.

‘Zij zal er zich nu wel in schikken,’

zeide de handelaar. ‘De meid trekt het zich niet erg aan, dat zie ik wel.’

Terwijl de boot voortvoer, bleef de vrouw kalm, een liefelijk zacht zomerwindje woei als een meedoogende geest over haar hoofd - het liefelijke windje, dat nooit vraagt of het gelaat, dat het afkoelt, betrokken of helder is. En zij zag de zon in 't water schijnen, in gouden rimpels, en zij hoorde vroolijke stemmen vol rust en vreugde overal rondom haar; maar 't was alsof een zware steen op het hart gevallen was. Haar kindje klom tegen haar op en streelde haar de wangen met zijne kleine handjes, en opspringende en kraaiende scheen het haar wakker te willen maken. Zij klemde het plotseling in hare armen, en langzaam viel de eene traan na de andere op het gezichtie, dat zich verwonderde en niets begreep, en gaandeweg scheen zij kalmer te worden, en zich met het verzorgen van het kindje bezig te houden.

Het kind, een jongetje van tien maanden, was buitengewoon groot en sterk voor zijn leeftijd en zeer ontwikkeld van lijf en leden. Zijn moeder moest altijd bezig zijn, om hem vast te houden en zijne levendigheid te bewaken.

‘Dat is een mooi kindje,’ zeide een man, die eensklaps voor haar bleef staan, met zijn handen in zijn zakken. ‘Hoe oud is hij?’

‘Tien en een halve maand,’ zeide de moeder.

De man floot tegen het kind, en gaf hem een klontje suiker, dat hij gretig aanvatte, en weldra in zijn mondje stak.

‘Een schrandere jongen!’ zei de man. ‘Hij weet zijn weetje!’ en hij floot, en ging verder. Toen hij aan 't andere eind van de boot gekomen was, kwam hij bij Haley, die zat te rooken op een stapel kisten.

De vreemdeling haalde een lucifer uit den zak, en stak een sigaar aan, terwijl hij zeide:

‘Dat is een knappe meid, die je daar gekocht hebt, vreemdeling.’

‘Ja, mij dunkt ook, dat zij nog al knap is,’ zeide Haley, den rook wegblazende.

‘Brengt gij haar naar 't Zuiden?’ vroeg de man.

Haley knikte en rookte door.

‘Voor een plantage?’ zei de man.

‘Ja,’ zeide Haley, ‘ik heb een bestelling voor een plantage, en ik denk, dat ik haar daar bij zal doen. Men zeide mij, dat zij een goede keukenmeid was; men kan haar dus daarvoor gebruiken, of haar aan de katoen zetten; zij heeft er goede vingers voor, dat heb ik gezien. In elk geval, zij is goed te verkoopen,’ en Haley rookte verder.

‘Het kind zullen ze op een plantage wel niet kunnen gebruiken,’ zei de man.

‘Ik zal 't verkoopen bij de eerste gelegenheid de beste,’ zeide Haley, een nieuwe sigaar opstekende.

‘Ge zult er wel niet veel geld voor vragen,’ zei de vreemdeling, terwijl hij ook op zijn gemak op de kisten ging zitten.

‘Dat weet ik nog niet,’ zeide Haley; ‘'t is een duchtig mooi kind, vleesch zoo vast als steen.’

‘Dat is waar, maar 't opbrengen kost zorg en geld.’

‘Nonsens!’ zeide Haley, ‘niets is gemakkelijker, even gemakkelijk als jonge honden. Binnen een maand kan deze al loopen.’

‘Ik heb een goede gelegenheid om ze op te brengen, en ik wil er nog wat bij koopen,’ zeide de man. ‘Verleden week verloor een keukenmeid haar kind; verdronken in een waschkuip, terwijl zij het goed ophing; ik kon haar dus dit laten opbrengen.’

Haley en de vreemdeling zaten een poos zwijgend te rooken; het scheen, dat geen van beiden den koop in kwestie verder wilde aanroeren. Eindelijk hervatte de man:

'Ge zult er toch zeker niet meer dan tien dollars voor vragen, dewijl gij hem toch van de hand moet doen.'

Haley schudde het hoofd, en spuwde beteekenisvol.

'Daar kunt ge hem niet voor krijgen,' zeide hij, en rookte.

'Welnu dan, vreemdeling, hoeveel?'

'Nu,' zeide Haley: 'ik k o n hem zelf opvoeden of laten opvoeden; hij is zeer gezond en flink, en over zes maanden zou ik er honderd dollars voor maken, en binnen een paar jaar tweehonderd op een goede markt, dus

moet ik er nu vijftig voor hebben.'

'Wel, vreemdeling! dat is onzinnig,' zei de man.

'Zoo?' zeide Haley, 'ik zal u wat zeggen; ik wil 't verschil deelen, en zeggen vijf en veertig; meer doe ik niet.'

'Nu, accoord!' zei de man na een poos.

'Top!' zei Haley. 'Waar stapt gij aan wal?'

'Te Lousville,' zei de man.

'Louisville!' zeide Haley. 'Dat komt goed uit; daar zijn we tegen schemeravond. Dan is de jongen in slaap; mooi, dan hebben we geen geschreeuw, dat komt goed uit; ik houd er van de dingen stil af te doen; ik haat al dat gedoe en gehaspel.' En zoo, nadat er uit de portefeuille van den man eenige banknootjes in de handen van den handelaar waren overgegaan, rookte deze weer door.

Het was een mooie, stille avond, toen de boot te Louisville aanlegde. De vrouw had met haar kind, dat sliep, in den arm gezeten. Toen zij de naam van de plaats hoorde, legde zij het kind neer in een soort wiegje, dat zij tusschen de kisten gemaakt had, terwijl zij haar mantel er over legde, en liep naar den kant der boot, hopende dat zij haar man mocht zien tusschen de verschillende kellners der logementen. In die hoop drong zij zoover mogelijk naar voren, en zoo raakte zij een eindje van haar kind af tusschen de menschen.

'Nu is het uw tijd,' zei Haley, terwijl hij het kind opnam, en aan den vreemdeling overgaf. 'Maak hem niet wakker, dat hij aan 't schreeuwen gaat; dan zou de meid een duivelsch spektakel maken.' De man nam het pak zorgvuldig over, en was spoedig aan wal.

Toen de boot met veel stoomens en klotsens was afgevaren, en langzaam hare vaart voortzette, keerde de vrouw naar hare zitplaats terug. De handelaar zat er, maar - het kind was weg.

'Waar? waar is het kind?' begon zij met wilde verbijstering.

'Lucy,' zei de handelaar, 'uw kind is weg; ik kan het je nu even goed zeggen als later. Ge kondt hem niet goed meenemen naar het Zuiden, zie je, en ik kreeg gelegenheid om hem in een zeer aanzienlijke familie te verkoopen, die zal hem beter opvoeden dan gij kunt.'

De handelaar had dat toppunt van Christelijke en politieke volkomendheid bereikt, dat in den laatsten tijd door zekere predikers en staatkundigen van het noorden bereikt is, waarin hij alle menschelijke zwakheid en vooroordeel volkomen overwonnen had. Zijn hart was juist daar, mijnheer, waar het uwe en het mijne met behoorlijke inspanning en bewerking ook konden gebracht worden.

De wilde blik van angst en wanhoop, dien de vrouw op hem wierp, zou iemand, die er minder tegen kon, ontsteld hebben, maar hij was er aan gewend. Hij had dien blik honderden malen gezien. Gij, mijn vriend, kunt er ook aan gewend raken, en het is het groote doel van den laatsten tijd, om onze geheele noordelijke maatschappij er aan gewend te maken, tot roem van de Unie. Zoo beschouwde de handelaar den doodelijken angst, dien hij op die donkere gelaatstrekken zag, die gesloten vuisten, en hijgenden adem, als noodzakelijke omstandigheden bij den handel, en het was hem slechts niet geheel onverschillig, of zij zou gaan schreeuwen en opschudding maken op de boot; want evenals andere verdedigers van onze eigenaardige instelling, was hij bepaald tegen opschuddingen.

Maar de vrouw schreeuwde niet. Het schot was haar te onverwacht en juist midden door 't hart gegaan, dan dat zij schreeuwen of schreien kon.

Wezenloos ging zij zitten. De handen hingen haar slap langs het lijf. Hare oogen staarden recht voor zich uit; maar zij zag niets. Al het geraas op de boot en het stampen der machine klonk haar verward in de ooren als een droom; en het arme, verpletterde hart kon zich niet in geluiden of tranen lucht geven. Zij was volkomen stil.

De handelaar, die, met het oog op zijn gunstige omstandigheid, bijna even humaan was, als sommigen van onze regeeringsmannen, scheen zich geroepen te gevoelen, om haar zulken troost toe te spreken, als het geval toeliet.

‘Ik weet wel, Lucy, dat dit eerst hard valt,’ zeide hij; ‘maar zulk een knappe, verstandige meid als gij, zal daaraan niet veel toegeven. Gij ziet, dat het n o o d i g was en niet te vermijden!’

‘O, spreek zoo niet, mijnheer!’ zei de vrouw met een stem als van iemand die stikt.

‘Gij zijt een flinke meid, Lucy,’ herhaalde hij, ‘ik heb het goed met je voor, en zal je een goede plaats bezorgen in 't Zuiden, en spoedig zult gij een anderen man hebben, zulk een knappe meid als gij.....’

‘Och, mijnheer, spreek liefst niet tot mij,’ zei de vrouw op zulk een toon van diep gevoeld leed, dat de handelaar begreep, dat er in dit geval iets schuilde, dat zijn begrip te boven ging. Hij stond op, en de vrouw keerde zich af, en verborg haar hoofd in haren mantel.

De handelaar ging eenigen tijd op en neer, en bleef van tijd tot tijd naar haar staan kijken.

‘Zij neemt het toch hoog op,’ zei hij in zichzelven; ‘maar ze is bedaard; laat haar maar een weinig uitmokken; dan zal zij wel weer op streek komen.’

Tom had het geheele geval van het begin tot het einde aanschouwd, en begreep den stand van zaken volkomen. Voor hem was het iets onuitsprekelijk akelings en wreedaardigs, omdat hij (de arme, onnoozele, zwarte ziel!) niet geleerd had wat tot nut van de maatschappij strekte en omdat hij geen ruimen blik had. Indien hij maar onderwezen was door zekere Christelijke bedienaren des Woords, had hij er beter over kunnen denken, en had hij er slechts een gewoon geval van wettigen handel in gezien; een handel, die het levensbeginsel is van eene instelling, welke sommige Amerikaansche godgeleerden ons zeggen, dat geene andere bezwaren heeft dan zulke, die onafscheidelijk zijn van alle andere zaken in het maatschappelijk en huiselijk leven. Maar Tom, zooals wij zien, een arme, onkundige man, bij wien het gelezene zich bepaalde tot zijn nieuwe Testament, kon zich niet troosten en opbeuren met inzichten als deze. Zijne ziel bloedde in hem om hetgeen hem toescheen o n r e c h t te zijn aan het arme lijdende h a n d e l s a r t i k e l , dat als een geknakt riet op de kisten lag, het gevoelende, levende, bloedende en toch onsterfelijke handelsartikel, hetwelk de staatswetten van Amerika zonder gewetensbezwaar gelijk stelt met de pakken, balen en kisten, waar het tusschen ligt.

Tom kwam nader, en trachtte iets te zeggen, maar zij zuchtte slechts.

Met oprechte deelneming en met de tranen op de wangen sprak hij van een hart vol liefde boven de wolken, van een liefderijken Jezus, en van een eeuwig vaderland; maar het oor was verdoofd door smart, en het verlamde hart kon niet gevoelen.

De nacht kwam, een kalme, stille, heldere nacht met zijn tallooze plechtige engelenoogen, schoon, naar zwijgend. Er werd geen opwekkend of vertroostend woord gehoord, geen helpende hand, die nederdaalde van dat verheven uitspansel. Het gewoel van zaken of vermaak stierf weg, het eene geluid na het andere, allen op de boot sliepen, en de kabbelingen tegen den voorsteven kon men duidelijk hooren. Tom ging liggen op een kist, en terwijl hij daar lag, hoorde hij telkens een gesmoorden snik of kreet van het terneergeslagen schepsel. ‘O, wat zal ik beginnen? O, Heere! O, goede God, help mij!’ en zoo telkens, totdat het klagen wegstierf.

Tegen middernacht werd Tom plotseling wakker. Iets zwarts ging snel langs hem heen naar de kant van de boot, en hij hoorde een plomp in het water. Niemand anders hoorde of zag iets. Hij hief zijn hoofd op; de plaats van de vrouw was leeg! Hij stond op, en zocht in 't rond, te vergeefs! Het arme bloedende hart was eindelijk tot rust

gekomen, en de rivier kabbelde en stroomde even helder, alsof zij niets in haren schoot meevoerde.

Geduld, geduld! gij, wier hart van verontwaardiging zwelt bij zulk onrecht. Geen enkele klopping van angst, geen enkele traan van de verdrukten wordt vergeten door den Man van Smarte, den Heer der Heerlijkheid. In Zijn geduldigen, edelmoedigen boezem draagt Hij de angsten eener wereld. Draagt ook gij, evenals Hij, in geduld, en werkt in liefde, want zoo zeker

als Hij God is, ‘de dag Zijner verlosten zal komen.’

De handelaar werd vroeg in den morgen frisch wakker, en kwam voor den dag om naar zijn koopwaar om te zien. Nu was het zijn beurt om rond te zien in ontsteltenis.

‘Waar voor den drommel is die meid?’ zeide hij tot Tom.

Tom, die geleerd had zich te bedenken, voelde zich niet geroepen, om zijne opmerkingen en vermoedens mee te deelen; hij zeide, dat hij het niet wist.

‘Zij kan onmogelijk van nacht aan een van de aanlegplaatsen van de boot gegaan zijn, want ik was wakker, en stond op den uitkijk telkens als de boot aanlegde, ik vertrouw dat nooit aan een ander.’

Deze mededeeling werd geheel in vertrouwen aan Tom gedaan, alsof hem dat heel wat belang kon inboezemen.

Tom antwoordde niet.

De handelaar doorzocht de boot van den voorsteven tot den achtersteven tusschen kisten, balen, vaten, rondom de machine bij den schoorsteen, te vergeefs.

‘Nu, zeg eens, Tom, wees oprecht,’ zeide hij, toen hij na zijn vruchteloos zoeken kwam, waar Tom stond. ‘Gij weet er iets van, ontken het niet, ik ben zeker, dat gij er van weet. Omstreeks tien uur zag ik de meid hier liggen, en weer om twaalf uur, en weer tusschen een en twee uur; en om vier uur was zij er niet meer, en gij laagt hier al dien tijd te slapen. Dus moet gij er wel iets van weten.’

‘Wel, mijnheer,’ zeide Tom, ‘tegen den morgen kwam er iets langs mij heen, ik werd er half wakker van; en toen hoorde ik een zwaren plomp, en toen werd ik voor goed wakker, en de meid was weg. Dat is al wat ik weet.’

De handelaar was niet ontsteld, noch verslagen, omdat hij, zooals wij te voren hebben gezegd, gewoon was aan zeer vele dingen, waar gij niet aan gewoon zijt. Zelfs de aanwezigheid van den dood joeg hem geen huivering aan. Hij had in zijn handel den dood menigmaal gezien, en was met hem bekend en hij dacht alleen aan hem als een lastigen klant, die hem bij zijn zaken zeer lastig in de wielen reed; en zoo zeide hij in zich zelven, dat die meid een bankroetje was, en dat hij duivelsch ongelukkig was, en dat, als de zaken zoo gingen, hij geen cent winst zou maken. Kortom, hij beschouwde zich zelven als een man, die er aan te kort kwam, maar dat hielp niet, dewijl de vrouw ontsnapt was naar een staat, ‘die nooit een voortvluchtige zal uitleveren,’ zelfs niet op aanvrage van de gansche roemrijke Unie. De handelaar ging derhalve misnoegd zitten, nam zijn zakboekje en schreef de ontbrekende af onder het hoofd v e r l i e z e n !

Hij is een verfoeilijke vent, die handelaar, nietwaar? Zoo ongevoelig! 't Is vreeselijk, inderdaad!

O, maar niemand laat zich gelegen liggen aan die handelaars! Zij zijn algemeen veracht; nooit worden zij toegelaten in fatsoenlijk gezelschap.

Maar wie, mijnheer, maakt den handelaar? Wie is het meest te veroordeelen? De verlichte, beschaafde, ontwikkelde man, die het stelsel in wezen houdt, waarvan de handelaar het noodzakelijk gevolg is, of de arme slavenhandelaar zelf?. Gij veroorzaakt de publieke opinie, die dien handel in bescherming neemt, die den handelaar slecht en bedorven maakt, totdat hij er geen schande meer in ziet; in welk opzicht zijt gij hier beter dan hij?

Zijt gij welopgevoed en hij onwetend, gij aanzienlijk en hij gering, gij verfijnd en hij ruw, gij talentvol en hij onkundig? In een toekemstigen dag des oordeels kunnen die beoordeelingen het voor hem dragelijker maken dan voor u.

Bij 't vermelden van deze voorvallen in den wettigen handel, verzoeken wij de wereld niet te denken, dat Amerikaansche wetgevers geheel ontbloot zijn van menschenliefde, als misschien ten onrechte kon worden opgemaakt uit de vele pogingen in onze vergaderzalen gedaan, om dezen handel in bescherming te nemen en te doen voortduren!

Wie weet niet, hoe onze groote mannen hun uiterste best doen in het uitweiden tegen den b u i t e n l a n d -

s c h e n slavenhandel. Er zijn eene menigte Clarksons en Wilberforces onder ons opgestaan over dat onderwerp, zeer stichtelijk om te zien en te hooren. Handel drijven in negers uit Afrika! Het is om niet aan te denken! Maar ze te koopen uit Kentucky - wel, dat is iets heel anders!

Hoofdstuk XIII.
Het Kwakersdorp.

Waarlijk vredig en rustig is het tooneel, waarheen wij ons nu zien verplaatst. Een ruime, net geverfde keuken, met hare gele, glanzige, gladde vloer, zonder een enkel stofje er op; een nette, glimmend gepoetste kookkachel; rijen van blinkend tinnen keukengereedschap, dat doet denken aan allerlei lekkere dingen; glimmende stoelen van gewoon hout, oud en stevig; een kleine schommelstoel, bekleed met een kussen, bestaande uit wollen lapjes van allerlei kleur, netjes samengenaaid, en een grootere, aartsvaderlijk en oud, welks wijdgeopende armen u gastvrij uitnoodigen, mede uit naam van de veeren kussens; werkelijk een gemakkelijke, verleidelijke oude stoel,

een degelijk meubelstuk, dat gemakkelijk kan opwegen tegen een dozijn van die fijne, teere salonstoeltjes. Op dien stoel zat gebogen over eenig fijn naaiwerk, zacht heen en weer schommelend, onze oude vriendin Eliza. Ja, daar zit zij, bleeker en magerder dan te huis in Kentucky, met een wereld van stille smart onder de schaduw harer lange wimpers, en om de trekken van haren vriendelijken mond! Het was duidelijk te zien, hoe oud en ervaren het maagdelijk hart geworden was onder de beproeving van zwaar leed; en wanneer zij straks haar donker oog opslaat, om de koddige sprongen te volgen van haren kleinen Harry, die als een tropische vlinder heen en weer dartelt over den vloer, ziet men eene kloekheid en beradenheid op haar gelaat, die er vroeger, in hare gelukkige dagen, niet op zichtbaar waren.

Naast haar zit een vrouw met een blanke tinnen pan in haren schoot, bezig zorgvuldig eenige gedroogde perziken uit te zoeken. Zij was tusschen de vijftig en zestig; maar zij had een van die gezichten, die door den tijd meer aantrekkelijk schijnen te worden. De sneeuwwitte gladde muts naar 't eenvoudige kwakermodel, de effen witte neteldoeksche halsdoek in plooien over

hare borst, de donkergrijze omslagdoek en japon, duiden terstond de gezindte aan, tot welke zij behoorde. Haar gelaat was rond en frisch met een zachten blos van gezondheid, die deed denken aan een rijpe perzik. Heur haar, gedeeltelijk grijs, was hoog opgestreken uit het voorhoofd, waarop de tijd geen anderen indruk had neergelegd dan van vrede op aarde en welwillendheid jegens de menschen, en daaronder blonken een paar heldere, groote, trouwe liefdevolle, bruine oogen; gij behoefdet er maar even in te kijken, om op den bodem te zien van een hart, zoo goed en zoo trouw, als er ooit klopte in een vrouwenborst. Er is reeds zooveel gezegd en gezongen van schoone jonge meisjes, waarom voelt zich niet iemand aangetrokken door de schoonheid van bejaarde vrouwen? Indien iemand een model mocht wenschen, dan verwijzen wij naar onze goede vriendin Rachel Halliday, juist zooals zij daar zit in haar schommelstoel. Dat stoeltje had een neiging om te kraken en te piepen, hetzij door gevatte kou in zijn jeugd, of door aanvallen van kortademigheid, of misschien wel door de zenuwen; want naarmate de vrouw voor- en achterover zacht schommelde, maakte de stoel ook een zacht geluid, dat in een anderen stoel niet uit te staan zou geweest zijn. Maar de oude Simeon Halliday verklaarde dikwijls, dat het even goed als muziek voor hem was, en de kinderen zeiden, dat zij 't geluid van moeders stoel voor nog zooveel niet wilden missen. Waarom? Omdat er gedurende twintig jaren, en langer, niet anders dan liefderijke woorden en zachte vermaningen, en moederlijke teederheid uit dezen stoel waren uitgegaan, hoofdpijn, en hartepijn van allerlei aard was daar tot bedaren gekomen, geestelijke en tijdelijke bezwaren daar uit den weg geruimd, allen door een goede, liefderijke vrouw. God zegene haar!

‘En dus wilt gij altijd nog naar Canada gaan, Eliza?’ vroeg zij, terwijl zij rustig de perziken nazag.

‘Ja, juffrouw,’ zeide Eliza met vastheid, ‘ik moet verder. Ik mag hier niet blijven.’

‘En wat wilt gij doen, als gij daar zijt? Daar moet gij aan denken, mijn dochter.’

‘Mijn d o c h t e r ,’ kwam ongezocht van de lippen van Rachel Halliday; want zij zelf zag er zoo uit, dat men niets beter dan ‘moeder’ tot haar zeggen kon.

Eliza's handen beefden en eenige tranen vielen op haar werk, maar zij antwoordde kloek: ‘ik zal alle werk doen, dat ik vinden kan; ik hoop, dat ik werk zal vinden.’

‘Ge weet, dat gij hier kunt blijven, zoolang als gij verkiest,’ zeide Rachel.

‘O, ik dank u,’ zeide Eliza, ‘maar,’ (zij wees op Harry) ‘ik kan 's nachts niet slapen, ik kan niet rusten; gisteren nacht droomde ik, dat ik dien man de werf op zag komen,’ zeide zij sidderend.

‘Arm kind!’ zeide Rachel, hare tranen afvegende, ‘gij moet u niet zoo ongerust maken. De Heere heeft er voor gewaakt, dat nog nooit een vluchteling uit ons dorp is weggehaald. Uw jongen zal wel niet de eerste zijn.’

Hier ging de deur open, en een kort en dik, rond, welgedaan vrouwtje stond aan de deur met een bloeiend, frisch gezicht als een rijpe appel. Zij was gekleed, gelijk Rachel, in eenvoudig grijs met den neteldoekschen doek netjes over de zwellende horst geplooid.

‘Ruth Stedman,’ zeide Rachel, vroolijk naar haar toegaande; ‘hoe gaat het, Ruth?’ vroeg zij, terwijl zij hartelijk hare beide handen vatte.

‘Heel goed,’ zeide Ruth, terwijl zij haren grijzen hoed afzette, en daarbij een rond kwakerhoofd ontblootte, waarop, ondanks het gladgestreken haar, de kwakermuts netjes stond. Eenige lokken krulhaar waren voor den dag gekomen, en moesten eerst met de kleine, mollige handen weer op hare plaats gestreken worden; en toen ging

de nieuw aangekomene, die ongeveer vijf en twintig mocht zijn, van den kleinen spiegel weg, waar zij voorgestaan had; zij zag er behagelijk uit, zeker naar 't oordeel ook van allen die haar aanzagen, want zij was bepaald zulk een gezond, frisch en vroolijk vrouwtje, als ooit het hart van eenen man verheugde.

‘Ruth, deze vriendin is Eliza Harris, en dit is de kleine jongen, over wien ik u gesproken heb.’

‘Ik ben blijde u te zien, Eliza, zeer blijde,’ zeide Ruth, terwijl zij haar de hand gaf, alsof Eliza een oude vriendin geweest ware, die zij lang verwacht had; ‘en is dit uw lieve jongen? ik heb een koek voor hem meegebracht,’ zeide zij, terwijl zij den jongen een koekje voorhield, dat hij eenigszins verlegen, tusschen de krullen doorkijkend, aannam.

‘Waar is uw kleintje, Ruth?’ zeide Rachel.

‘Hij komt; maar uw Mary heeft hem opgenomen, toen ik binnenkwam, en is met hem naar de schuur geloopen, om hem aan de kinderen te laten zien.’

Op dit oogenblik ging de deur weer open, en Mary, een frisch, blozend meisje, met groote bruine oogen, als hare moeder, kwam met het kindje binnen.

‘Ah, ha!’ zeide Rachel, naar haar toegaande en het groote, blanke, mollige kindje op den arm nemende, ‘wat ziet hij er goed uit en wat is hij gegroeid!’

‘Zeker,’ zeide de levendige Ruth, terwijl zij het kind overnam, en een klein blauw, zijden hoedje, en verschillende omslagdoekjes afnam, daarna hier een kneepje en daar een streekje doende, hem hartelijk kuste en op den grond zette, om tot zich zelf te komen. Het kind scheen aan een en ander volkomen gewend, want hij stak zijn duim in den mond (alsof dat zoo behoorde) en scheen weldra geheel bezig met zich zelf, terwijl de moeder ging zitten en, een kous voor den dag halende, ijverig begon te breien.

‘Mary, gij moest den ketel eens vullen?’ zei de moeder op zachten toon.

Mary nam den ketel mee naar den put, en toen zij een oogenblik later terugkwam zette zij dien op de kookkachel, waar hij weldra uitnoodigend en vroolijk stoomde en zong.

Na een paar gefluisterde woordjes van Rachel stonden ook weldra de perziken, door dezelfde hand, in een stoofpan op het vuur.

Rachel nam nu een sneeuwwitte kneedplank van den wand, en zich een voorschoot voorbindende, begon zij bedaard wat beschuiten te maken, na nog eerst tot Mary gezegd te hebben: ‘laat John een kuiken gereed maken,’ waarop het dochtertje verdween.

‘En hoe gaat het met Abigail Peters?’ vroeg Rachel, terwijl zij voortging met haar beschuiten.

‘O, zij is wat beter,’ zeide Ruth; ‘ik ben van morgen bij haar geweest; ik heb haar bed opgemaakt, en het huiswerk gedaan. Lea Hills is er van middag heengegaan, en heeft er brood en gebak gemaakt voor eenige dagen, en ik heb beloofd er van avond weer heen te gaan.’

‘Morgen zal ik eens gaan zien,’ zei Rachel, ‘en er wat schoonmaken en 't verstelwerk doen.’

‘Ah, dat is goed,’ zei Ruth. ‘Ik heb gehoord,’ voegde zij er bij, ‘dat Hanna Stanwood ziek is. John is er gisteren avond geweest; ik moet er morgen heen.’

‘Als gij er den heelen dag blijven moet, dan kan John hier wel komen eten,’ zeide Rachel.

‘Ik dank u, Rachel, wij zullen zien; maar daar komt Simeon.’

Simeon Halliday, een lang, rijzig, gespierd man in een grijzen rok en broek, en een hoed met breeden rand, kwam binnen.

‘Hoe gaat het Ruth?’ zeide hij hartelijk, terwijl hij haar zijn groote hand toestak, ‘en hoe gaat het John?’ ‘O, John is goed in orde, en al de anderen ook,’ zeide Ruth op opgeruimden toon.

‘Is er wat nieuws, vader?’ zeide Rachel, terwijl zij haar beschuiten in den oven zette.

‘Peter Stebbins heeft mij gezegd, dat zij vanavond uit moesten met v r i e n d e n ,’ zeide Simeon beteekenisvol, terwijl hij in een achterhokje zijn handen waschte boven een zindelijken gootsteen.

‘Zoo?’ zeide Rachel, nadenkend naar Eliza kijkende.

‘Hebt gij niet gezegd, dat uw naam Harris is?’ zeide Simeon tot Eliza, toen hij weer binnenkwam.

Rachel sloeg een snellen blik op haren man, toen Eliza onrustig ant-

woordde ‘ja’, altijd bevreesd, dat er wellicht eene advertentie over haar was aangeplakt.

‘Moeder!’ zei Simeon, in het portaaltje staande, en Rachel naar buiten roepende.

‘Wat is er, vader?’ zeide Rachel, haar met meel bedekte handen afvegende, terwijl zij naar het portaaltje ging.

‘De man van dit kind is in het dorp en zal vanavond hier komen,’ zeide Simeon.

‘Is dat toch waar, vader?’ zeide Rachel, terwijl haar gelaat straalde van vreugde.

‘Het is werkelijk waar. Peter is gisteren met den wagen naar de andere plaats geweest, en daar vond hij eene oude vrouw en twee mannen, en de een zeide, dat zijn naam was George Harris, en naar hetgeen hij van zijn geschiedenis vertelde, ben ik zeker wie hij is. Hij is een knap, schrander man.’

‘Zullen wij het haar zeggen?’ vroeg Simeon.

‘Laten wij het Ruth eens vragen,’ zeide Rachel. ‘Ruth kom eens hier.’

Ruth legde haar breiwerk neer, en was in een ommezien in het achterportaal.

‘Ruth, wat dunkt u er van?’ zeide Rachel. ‘Vader zegt, dat Eliza's man bij het laatste gezelschap is en vanavond hier zal komen.’

Een uitbarsting van vreugde van het kwakervrouwtje brak het gesprek af. Zij sprong zoo hoog van den vloer op, terwijl zij tegelijk in de handen klapte, dat er twee lange krullen onder haar muts heen vielen tot op haar witten halsdoek.

‘Stil nu eens, lieve!’ zeide Rachel, ‘stil nu eens, Ruth, wat dunkt u, zullen we 't haar zeggen?’

‘Wel zeker! terstond! Denk eens, als het mijn John eens was, hoe ik mij gevoelen zou! Zeg het haar aanstonds.’

‘Gij denkt slechts aan u zelve, om daaruit te leeren hoe uwen naaste lief te hebben, Ruth,’ zeide Simeon, Ruth met welgevallen aanziende.

‘Wel zeker! Daarvoor zijn we geschapen. Als ik niet mijn John en mijn kindje liefhad, zou ik mij niet in hare plaats kunnen denken. Kom mee, zeg het haar,’ en zij legde hare hand verzoekenderwijs op Rachel's arm.

‘Neem haar mee naar uw slaapkamer, en laat mij onderwijl het kuiken maar braden.’

Rachel kwam in de keuken, waar Eliza zat te naaien en de deur van een slaapvertrekje open doende, zeide zij zachtjes: ‘Kom eens even hier, mijn dochter, ik heb u wat nieuws te vertellen.’

Het bloed steeg Eliza in het bleeke gelaat, zij stond op, bevende van angst, en keek naar haren jongen.

‘Neen, neen,’ zei de kleine Ruth, naar haar toespringende en hare handen vattende. ‘Wees maar niet bang, het is goed nieuws, Eliza, ga binnen, ga binnen!’ En zij schoof haar zachtjes de deur in, die achter haar dicht ging, en toen zich omkeerende, ving zij den kleinen Harry in hare armen op, en begon hem te kussen.

‘Uw vader komt, kleintje; weet gij het al? Uw vader komt,’ zeide zij herhaalde malen, terwijl het kind haar met verwondering aanstaarde.

Inmiddels had er binnen een ander tooneel plaats. Rachel Halliday trok Eliza naar zich toe en zeide: ‘De Heere is u genadig geweest, dochter, uw man is ontkomen aan het huis der dienstbaarheid.’

Het bloed steeg plotseling op naar Eliza's wangen, en stroomde even snel weer naar het hart terug. Bleek en bezwijmend ging zij zitten.

‘Heb moed, kind,’ zeide Rachel, haar de hand op het hoofd leggende.

‘Hij is onder vrienden, die hem vanavond hier zullen brengen.’

‘Van avond!’ herhaalde Eliza, ‘van avond!’ zij begreep er niets van; haar hoofd was verward, alles was voor een oogenblik in een nevel gehuld.

Toen zij tot zich zelve kwam, vond zij zich zacht neergelegd op een bed, met een deken over zich, terwijl Ruth haar de handen met kamfer wreef. Zij opende de oogen in een staat van droomerige, verrukkelijke uitputting, als iemand, die lang een zwaren last heeft

gedragen, en die zich afgenomen voelt, en nu wenscht te rusten.

De spanning der zenuwen, die sedert de eerste uren van hare vlucht nooit had opgehouden, was verdwenen, en een vreemd gevoel van veiligheid en rust kwam over haar, en terwijl zij daar lag met hare groote, donkere oogen open, volgde zij als in een rustigen droom de bewegingen van de menschen, die om haar heen waren. Zij zag door de open deur in de andere kamer, zag hoe het avondeten werd aangericht op het sneeuwwitte tafellaken, hoorde het gezellige zingen van den theeketel, zag Ruth heen en weer trippelen met borden vol koek, en schoteltjes met ingelegde vruchten, en telkens een koekje in Harry's handje stoppende, of zijn hoofdje streelende. Zij zag de teedere, moederlijke gedaante van Rachel als deze gedurig aan het bed kwam, en hier en daar het beddegoed instopte, om toch ook wat voor haar te doen; zij voelde dat Rachel's groote, vriendelijke bruine oogen als zonneschijn over haar straalden.

Zij zag Ruth's man binnenkomen, zag hoe Ruth naar hem toevloog en ernstig met hem begon te fluisteren, met beteekenisvolle gebaren, terwijl zij met haren vinger naar de kamer wees. Zij zag haar met haar kindje in den arm aan de theetafel zitten; zij zag allen aan tafel zitten, en de kleine Harry in een kinderstoel onder Rachel's hoede; er werd gefluisterd, theelepeltjes lieten zich hooren, een welluidend gerinkel van kopjes en schoteltjes, alles dooreen in droomende rust. Eliza viel in slaap, zooals zij nog niet weer geslapen had, sedert het vreeselijke middernachtelijke uur, toen zij haar kind had opgenomen, en gevlucht was onder het koele starrenlicht.

Zij droomde van een schoon land, een land, dat haar toescheen een land van rust, van groene oevers, schoone weilanden en prachtige watervlakten te zijn, en daar in een huis, dat, zooals vriendelijke stemmen haar zeiden, haar tehuis was, zag zij haren jongen spelen, als een vrij en gelukkig kind. Zij hoorde de voetstappen van haren man, zij voelde, dat hij nader kwam; hij had zijn arm om haar heengeslagen, terwijl zijn tranen op haar gelaat vielen, en zij ontwaakte! Het was geen droom meer. Het was reeds lang avond; haar kind lag rustig naast haar te slapen; er brande een kaars op het tafeltje, en haar man zat snikkende naast haar.

De volgende morgen was een vroolijke morgen in het kwakerhuis. ‘Moeder’ was bijtijds bij de hand, en omringd door drukke meisjes en jongens, die wij nauwelijks tijd hadden aan onze lezers voor te stellen, en die allen gewillig Rachel's ‘het was toch wel zoo goed’ of ‘was het niet zoo nog beter?’ volgden, bij het werk van ontbijt gereed maken; want een ontbijt in de weelderige valleien van Indiania is een veelzijdig, omslachtig ding, en evenals andere fijne bezigheden, vereischt dat andere handen dan die van de Indiaansche moeder. Terwijl derhalve John naar den welput liep om frisch water, en Simeon, de tweede, meel zifte voor pannekoeken, en Mary koffie maalde, ging Rachel stil en rustig heen en weer, terwijl zij beschuit bakte, een kuiken voorsneed en een soort van zonneglans over het geheel uitstortte. Indien er al eens eenig gevaar voor botsing ontstond uit den wat onbesuisden ijver van zooveel jonge medearbeiders, dan was haar ‘kom, kom!’ of ‘dat zou ik niet doen,’ volkomen voldoende om de moeilijkheid uit den weg te ruimen. Dichters hebben geschreven over den gordel van Venus, die de hoofden der geheele wereld in opeenvolgende geslachten beheerschte. Wij voor ons zouden den gordel van Rachel Halliday verkiezen, die verhinderde, dat de hoofden in de war gingen, en alles in

harmonie deed gaan. Wij gelooven, dat zulks voor onzen tijd meer gewenscht zou zijn.

Terwijl alle andere toebereidselen in gang waren, stond vader Simeon in zijn hemdsmouwen voor een kleinen spiegel in een hoek, bezig met de anti-patriarchale bezigheid van zich te scheren. Alles ging gezellig en rustig in de groote keuken; ieder scheen zijn bezigheid aangenaam te vinden;

overal heerschte wederkeerig vertrouwen en kameraadschap; zelfs de messen en de vorken rammelden gezellig met elkaar, als zij op tafel kwamen, het kuiken en de ham sisten prettig en vroolijk in de pan, alsof zij niets liever deden; en toen George en Eliza met Harry binnenkwamen, werden zij zóó hartelijk welkom geheeten, dat het hun toescheen alsof zij in een droom verkeerden.

Ten laatste zaten zij allen aan 't ontbijt, terwijl Mary bij de kachel maiskoekjes stond te roosteren, die naarmate zij goudgeel werden, handig over de tafel rondgereikt werden. Rachel zag er nooit zoo recht gelukkig uit als aan 't hoofdeind van hare tafel. Er was zooveel moederlijkheid en hartelijkheid zelfs in de manier, waarop zij een schoteltje met koekjes overreikte, of een kop koffie inschonk, dat er een wijding scheen te komen over hetgeen zij te eten of te drinken aanbood.

Het was de eerste keer, dat George ooit op gelijken voet aan eens blanken tafel zat, en in 't eerst gevoelde hij zich niet op zijn gemak; maar dit gevoel verdween als een nevel voor de schoone morgenstralen van de eenvoudige, innemende vriendelijkheid.

Dit inderdaad was een t e h u i s : een woord, waarvan George de beteekenis nog nooit goed begrepen had, en een geloof in God en vertrouwen in Zijne voorzienigheid begon zijn hart te omstrengelen als met een gouden wolk van bescherming en vertrouwen. Sombere, menschenhatende, kniezende, godloochenende twijfelingen en wilde wanhoop smolten weg voor het licht van een levend evangelie, geschreven in levende aangezichten, gepredikt door duizend onbewuste daden van liefde en goedgunstigheid aan welke, gelijk de beker koud water, gegeven in naam eens discipels, nooit haar l o o n z a l o n t g a a n !!

'Vader,' zeide Simeon de tweede, terwijl hij boter op zijn koek deed, 'als ze u nu eens weer betrapten!'

'Dan zou ik mijn boete betalen,' zeide Simeon bedaard.

'Maar als ze u dan eens in de gevangenis zetten!'

'Kondt gij en moeder dan niet de boerderij waarnemen?' zeide Simeon, glimlachende.

'Moeder kan haast alles doen,' zeide de jongen. 'Maar is het geen schande, zulke wetten te maken?'

'Gij moet geen kwaad zeggen van uwe overheid, Simeon,' zeide de vader ernstig. 'De Heere alleen geeft onze wereldsche goederen, opdat wij gerechtigheid en genade zouden doen, indien onze overheid daarvoor een prijs van ons eischt, dan moeten wij dien betalen.'

'Nu, ik haat die oude slavenhouders!' zeide de jongen, met evenveel onchristelijk gevoel als een modernen hervormer betaamde.

'Ik sta verwonderd over je, mijn zoon,' zeide Simeon, 'uw moeder heeft u dat nooit geleerd. Ik zou hetzelfde doen voor den slavenhouder als voor den slaaf, als de Heere hem aan mijn deur bracht in nood.'

Simeon de tweede werd hoogrood, maar zijn moeder glimlachte slechts, en zeide: 'Simeon is mijn beste jongen, hij zal gaandeweg wel ouder worden, en dan zal hij zijn, gelijk zijn vader.'

'Ik hoop, mijn goede heer, dat gij om onzentwil niet in ongelegenheid kunt komen,' zeide George bezorgd.

'Vrees niet, George, want daarvoor zijn wij in de wereld.'

‘Indien wij ons geen ongelegenheid wilien getroosten voor eene goede zaak, waren wij onzen naam niet waard.’

‘Maar voor mij,’ zeide George, ‘dat zou ik niet kunnen uitstaan.’

‘Vrees niet, vriend George; het is niet voor u, maar voor God en de menschheid, dat wij het doen,’ zeide Simeon. ‘En nu moet gij vandaag uitrusten en vanavond om tien uur zal Phineas Fletcher u wegbrengen naar de volgende rustplaats, u en de uwen. Uw vervolgers zijn u op de hielen, wij moeten geen tijd verliezen.’

‘Als dat het geval is, waarom dan wachten tot vanavond?’ zeide George.

‘Overdag zijt gij hier veilig, want ieder in het dorp is een vriend, en allen houden de wacht. Men heeft het veiliger gevonden bij nacht te reizen.’

Hoofdstuk XIV.
Evangeline.

De Mississippi! Hoe zijn de tooneelen daar als door een tooverstaf veranderd, sedert Chateaubriand zijne poëtische beschrijving in proza daarvan gaf als van een rivier van machtige onafgebroken eenzaamheden, voortrollende tusschen niet vermoede wonderen van de dieren- en plantenwereld.

Maar als in één uur tijds is deze rivier van droomen en wilde romantische tooneelen eene werkelijkheid geworden, nauwelijks minder verwonderlijk en prachtig. Welke andere rivier der wereld draagt op hare wateren den rijkdom en de onderneming van zulk een land naar den Oceaan? Een land, welks produkten alles omvatten, wat er bestaat tusschen de keerkringen en de polen? Die woelige wateren, stroomende, schuimende, voorthollende als wedijverende met die geweldige reuzenkracht, welke hare wateren klieft en dienstbaar is aan een geslacht, dat voortvarender en krachtiger is dan eenig volk, dat de oude wereld ooit te aanschouwen gaf. Ach, het ware te wenschen, dat het niet tevens een vreeselijker vracht meevoerde, namelijk de tranen van de verdrukten, de zuchten der hulpeloozen, de bittere gebeden der arme, onwetende harten tot eenen onbekenden God, onbekend, ongezien en zwijgende, maar die toch uit Zijne plaats zal uitgaan, om alle armen der aarde te redden!'

De schuinsche stralen der ondergaande zon trillen op de onmetelijke wateren der rivier; het bewegelijke riet, en de hooge donkere cypressen, behangen met kransen van donker rouwmos, gloeien in de gouden stralen, terwijl de zwaarbeladen stoomboot verder vaart.

Opgestapeld liggen de katoenbalen

van menige plantage op het dek en langs de boorden, zoodat zij op een afstand gelijkt op een grooten, grijzen klomp; zoo gaat het voort naar de naderende marktplaats. Wij moeten eenigen tijd rondzien op het volgeladen dek, voor wij onzen nederigen vriend Tom zullen ontdekken.

Hoog on het bovendek in een hoekje tusschen de overal liggende katoenbalen zullen wij hem eindelijk vinden.

Gedeeltelijk van wege het vertrouwen, ingeboezemd door de verzekering van den heer Shelby, en gedeeltelijk door zijn eigen buitengewoon goedaardig en stil karakter, had Tom langzamerhand het vertrouwen gewonnen zelfs van een man als Haley.

Eerst had hij hem den geheelen dag nauwlettend gadegeslagen, en nooit toegelaten, dat hij 's nachts sliep zonder boeien; maar het voorbeeldig geduld en de blijkbare onderworpenheid van Tom hadden er hem gaandeweg toe gebracht deze maatregelen na te laten, en gedurende eenigen tijd had Tom, als op zijn woord van eer, op de boot mogen rondgaan waar hij wilde.

Altijd rustig en gedienstig, en bereid altijd een handje te helpen als de gelegenheid zich voordeed, bij het scheepsvolk beneden had hij ieders genegenheid gewonnen, en besteedde menig uurtje om hen te helpen, even goedwillig als hij ooit op een hoeve in Kentucky gewerkt had.

Als er niets voor hem te doen viel, klom hij boven op een hoogen stapel katoenbalen op het bovendek, en hield zich bezig met in zijn bijbel te lezen, en zoo zien wij hem nu zitten.

Gedurende meer dan honderd mijlen boven Nieuw-Orleans is de rivier hooger dan het omliggende land, en stuwt zijn geweldige wateren voort tusschen zware dijken van meer dan twintig voet hoog. De reiziger op het dek van de stoomboot kan, als van den top van een hoog kasteel, de heele landstreek overzien, uren ver in het rond. Tom kon zich dus bij de eene plantage na de andere een denkbeeld maken van het leven, dat hem te wachten stond. Hij zag op een afstand slaven aan hun werk, hij zag van verre hunne dorpen van hutten in lange rijen, op verscheidene plantages afgewisseld door de fraaie buitens en wandelparken van den eigenaar; en terwijl het panorama voortging, ging zijn arm, dwaas hart terug naar de hoeve in Kentucky, met hare oude schaduwrijke beuken, naar het huis van den heer Shelby, met zijn ruime, koele zalen, en de daarbij gelegen kleine hut, begroeid met multiflora's en bignonia's. Daar zag hij als 't ware bekende gezichten van makkers, die met hem opgegroeid waren;

hij zag zijne altijd bezige vrouw zijn avondeten klaarmakende, hij hoorde het vroolijke lachen van de jongens bij hun spelen, en het kraaien van zijn kindje aan zijne knieën, en dan in eens verdween alles, en hij zag weder de moerassen en cypressen en de voorbijsnellende plantages, en hoorde weer het stampen en zuchten van de machine, hetwelk hem maar al te duidelijk verkondigde, dat dat tijdperk

van zijn leven voor altijd was voorbijgegaan.

Wanneer gij op reis zijt, schrijft gij een brief aan uw vrouw, en zendt tijding aan uwe kinderen, maar Tom kan niet schrijven, voor hem bestond er geen post, en over de klove der scheiding was zelfs geen brug van vriendelijke woorden of teekens.

Is het dus vreemd, dat er eenige tranen vallen op de bladen van zijnen bijbel, terwijl hij dien op de katoenbaal legt, en met een geduldigen vinger van woord tot woord de beloften nagaat? Daar hij het lezen laat geleerd had, ging het niet vlot, en het eene vers na het andere kostte hem moeite. Gelukkig voor hem, dat het boek, waar hij mee bezig was, er niet bij verliest, dat het langzaam gelezen wordt, neen, 't is een boek, welks woorden, als staven goud, dikwijls noodig schijnen te hebben afzonderlijk gewogen te worden, opdat de geest de onschatbare waarde goed moge in zich opnemen. Laten wij hem een oogenblik volgen, terwijl hij eik woord met den vinger volgende, en halfluid uitsprekende, leest:

> 'Uw - hart - worde - niet -
> ontroerd. - In - het - huis -
> mijns - Vaders - zijn - vele -
> woningen. - Ik - ga - heen -
> om - u - plaats - te - bereiden.'

Toen Cicero zijn lieveling, zijn eenige dochter, ten grave bracht, had hij een hart vol oprechte smart, evenals de arme Tom, misschien niet erger, want beiden waren slechts menschen; maar Cicero kon niet zulke verheven woorden van hoop lezen, noch uitzicht krijgen op een hereeniging in de toekomst; en als hij ze gelezen had, zou hij ze, tien tegen een, niet geloofd hebben. Hij zou zijn hoofd eerst gebroken hebben met een duizendtal vraagstukken over de echtheid van het handschrift en de nauwkeurigheid der vertaling. Maar wat de arme Tom betreft, daar lag het, juist wat hij noodig had, zoo blijkbaar waar en goddelijk, dat de mogelijkheid van twijfel niet in zijn eenvoudig hoofd opkwam. Het m o e s t waar zijn, want, zoo niet, hoe kon hij leven?

Wat Tom's bijbel betreft, hoewel er geen aanteekeningen noch kantteekeningen in waren van geleerde uitleggers, toch was hij verrijkt met zekere merkteekens en terechtwijzingen van Tom's eigen vinding, die hem meer van dienst waren dan de geleerdste uitleggingen. Het was zijn gewoonte geweest zich den bijbel te laten voorlezen door de kinderen van zijnen heer, inzonderheid door den jongen heer George, en terwijl zij lazen, teekende hij met groote teekens en strepen, met pen en inkt de plaatsen aan, die bijzonder zijn oor troffen of zijn hart aandeden. Zijn bijbel was dus overal voorzien van merken en teekens; aldus kon hij in een oogenblik de geliefde plaatsen vinden, zonder het moeilijke werk van te lezen wat er tusschen in stond, en terwijl hij daar voor hem lag, scheen hem iedere plaats in zijn bijbel, die iets van vroeger te binnen bracht, alles te zijn wat er van dit leven overbleef, zoowel als de belofte van een volgend.

Onder de passagiers op de boot was een jong heer van aanzien, die in Nieuw-Orleans woonde, en den naam droeg van St. Clare. Hij had een dochtertje van vijf of zes jaar bij zich, en eveneens een dame, die met beiden in betrekking scheen te staan, en de kleine onder haar bijzonder opzicht had.

Tom had dikwijls blikken opgevangen van dat kleine meisje, want zij was een van die levendige, heen en weer trippelende kinderen, die evenmin kunnen opgesloten

worden in eenige plaats als een zonnestraal of een zomerkoeltje; ook kon men haar niet weer vergeten, als men haar eens gezien had.

Haar uiterlijk was een toonbeeld van kinderlijke schoonheid, zonder de gewone plompheid van vormen. Er was in haar eene losse bevalligheid, als van een wezen uit een tooversprookje. Haar gelaat was opmerkelijk, minder wegens volkomen schoonheid van trekken, dan wegens den eigenaardigen ernst van uitdrukking, die den opmerkzame trof, wanneer hij haar aankeek, en die indruk maakte op den oppervlakkige, zonder dat hij wist waarom. De vorm van haar hoofd, de houding van haar hals en bovenlijf was edel, en het lange, goudbruine haar, dat

er omheen golfde, de diepe ernst van haar blauwe oogen, overschaduwd door lange gouden wimpers, alles onderscheidde haar van andere kinderen, en deed ieder naar haar kijken, terwijl zij op de boot heen en weer trippelde. Toch was het kind niet wat men strak of droefgeestig zou genoemd hebben. Integendeel, eene vriendelijke, onschuldige dartelheid lag als een schijnsel van zomergroen over haar kinderlijk gelaat en geheel haar uiterlijk uitgespreid. Zij was altijd in beweging, altijd met een glimlach om haar rozigen mond, heen en weer trippelende met een lichten, veerkrachtigen tred, zingende in zichzelve, alsof zij zich bewoog in een gelukkigen droom. Haar vader en haar bewaakster waren altijd achter haar, maar als zij werd opgevangen, ontsnapte zij weer als een zomerwolk; en daar er nooit een woord van berisping tot haar kwam om wat zij ook verkoos te doen, ging zij overal haar eigen weg op de boot. In haar witte kleedje bewoog zij zich als een schim overal tusschen door, zonder smet of vlek te krijgen; en er was geen plekje, boven of beneden, of haar voetjes hadden dien gedrukt, en haar gouden kopje met haar blauwe oogen was er verschenen.

De stoker, terwijl hij opkeek van zijn heeten arbeid, zag somtijds die oogen met verwondering in de gloeiende diepte van 't fornuis en met angst en medelijden op hem neerzien, dewijl zij dacht, dat hij in groot gevaar verkeerde. Soms hield de stuurman glimlachend het rad stil, wanneer het schilderachtige kopje voor een oogenblikje voor hem kwam staan, en weer verdween. Duizendmaal per dag riepen ruwe stemmen haar een vriendelijk woord toe, en kwamen er ongewone glimlachen op barsche gezichten, als zij voorbijkwam, en als zij zonder vrees over gevaarlijke plaatsen trippelde, werden er ruwe, zwarte handen onwillekeurig uitgestoken om haar te helpen of op te vangen.

Tom, die de goedhartige natuur had van zijn ras en zich altijd aangetrokken gevoelde door het eenvoudige en kinderlijke, sloeg het schepseltje gade met steeds toenemende belangstelling. Hem scheen zij bijna iets goddelijks toe, en als nu en dan haar gouden kopje, met de diepe blauwe oogyen van achter een grijze katoenbaal of over een rij pakgoederen naar hem keek, dacht hij half, dat hij een van de engelen zag, waarvan hij in zijn Nieuwe Testament gelezen had.

Herhaalde malen kwam zij medelijdend langs de plaats, waar Haley's troep mannen en vrouwen zaten met hunne ketens. Zij ging tusschen hen door met een pijnlijken en deelnemenden ernst; en somtijds lichtte zij hunne ketens op met hare teere handjes, en zuchtte, terwijl zij wegliep. Verscheidene malen verscheen zij eensklaps tusschen hen, met hare handen vol klontjes suiker, noten en sinaasappelen, die zij vriendelijk aan hen uitdeelde, en dan spoedig wegliep.

Tom sloeg het juffertje lang gade, vóór hij het waagde eenige poging tot kennismaking te doen. Hij kende allerlei manieren, om het kleine volkje tot zich te trekken, en besloot zijn talent in praktijk te brengen. Hij kon aardige mandjes snijden uit kersepitten, hij kon koddige gezichten maken van noten en duikelmannetjes van vlierpit, en hij was een meester in 't maken van allerlei fluitjes. Zijn zakken waren vol van verschillende aantrekkelijke zaken, die hij vroeger maakte voor de kinderen van zijnen heer, en die hij nu met loffelijke voorzichtigheid en spaarzaamheid een voor een voor den dag haalde, als aanknoopingspunten van kennismaking en vriendschap.

Het kleintje was eerst schuw, haar belangstelling in alles was voorbijgaande, en 't was niet gemakkelijk hare aandacht te boeien. Gedurende een poos ging zij als een

kanarievogel nabij Tom zitten op een kist of baal, terwijl Tom bezig was met de bovengenoemde kunstjes, nam dan met een zekere beschroomdheid de dingen aan, die hij haar voorhield, en zoo kwamen zij eindelijk op een vertrouwelijken voet.

'Hoe heet gij, juffertje?' vroeg Tom eindelijk, toen hij zoover gekomen was, dat hij die vraag kon doen.

'Evangeline St. Clara,' zeide het

kind, ‘maar papa en ieder ander noemt mij Eva. En hoe heet gij?’

‘Mijn naam is Tom; de kindertjes noemden mij oom Tom, toen ik nog in Kentucky was.’

‘Dan wil ik u ook oom Tom noemen, omdat ik veel van je houd,’ zeide Eva. ‘Waar ga je naar toe, oom Tom?’

‘Dat weet ik niet, juffer Eva.’

‘Weet ge dat niet?’ vroeg Eva.

‘Neen, ik word verkocht aan den een of ander; maar aan wien, weet ik niet.’

‘Papa kan u wel koopen,’ zeide

Eva snel, ‘en als hij u koopt, zult gij het goed hebben. Ik zal het hem aanstonds vragen.’

‘Ik dank u, juffertje,’ zei Tom.

De boot legde op dit oogenblik aan bij een kleine plaats, om hout in te nemen, en Eva, haars vaders stem hoorende, huppelde vlug weg. Tom stond op en ging naar voren, om zijn dienst aan te bieden bij 't hout dragen, en was spoedig bezig met het volk.

Eva en haar vader stonden samen bij de afsluiting, om de boot van het steiger te zien afvaren, het rad had twee- of driemaal rondgedraaid, toen door een plotselinge beweging het meisje eensklaps het evenwicht verloor en van de boot af in het water viel. Haar vader, nauwelijks wetende, wat hij deed, was op het punt haar achterna te springen, maar werd door anderen teruggehouden, omdat zij zagen, dat een betere redder reeds nabij het kind was.

Tom stond juist onder haar op het benedendek, toen zij viel. Hij zag haar zinken en was in een oogenblik te water. Voor hem, een breedgeschouderde sterke man, was het niets zich drijvende te houden, totdat binnen een paar seconden het kind bovenkwam, en hij het greep, er mede naar de boot zwom en het overreikte aan honderd handen voor een, die haar, druipende van water, trachten aan te nemen. Nog eenige oogenblikken, en de vader droeg haar, druipende en bewusteloos, naar de dameskajuit, waar, als gewoonlijk in dergelijke gevallen, een welgemeende en hartelijke wedstrijd ontstond onder de dames, wie het meest opschudding zou maken, en op allerlei wijzen het weer bijkomen zou vertragen.

De volgende dag was een heete, benauwde dag, toen de stoomboot Nieuw-Orleans naderde. Een algemeene drukte van verwachtingen en toebereidselen heerschte op de boot, in de kajuit haalde ieder zijn zaken bijeen, om zoo spoedig mogelijk aan wal te kunnen gaan. De hofmeester en de hofmeesteres, en allen waren druk met schoonmaken en opredderen van de prachtige boot, om een waardigen intocht te doen.

Op het benedendek zat onze vriend Tom, met de armen over elkander, en met gespannen aandacht kijkende naar een groep menschen aan 't andere einde der boot. Daar stond het schoone Evangelientje, een weinig bleeker dan den vorigen dag, maar overigens geen sporen dragende van 't geen haar overkomen was. Een knap, elegant jong heer stond naast haar, achteloos met zijn elleboog leunende op een baal katoen, terwijl er een groot zakhoek open voor hem lag. Het was blijkbaar, dat die heer Eva's vader was. Dezelfde edele houding, dezelfde blauwe oogen, hetzelfde goudbruine haar; toch was de uitdrukking geheel anders. In de groote, heldere blauwe oogen, hoewel in vorm en kleur gelijk, was niet die diepte van uitdrukking; alles was helder, kloek en schrander, maar met eene uitdrukking geheel van deze wereld: de schoongevormde mond had eene stoute, eenigszins spotachtige uitdrukking, terwijl uit elke zijner sierlijke bewegingen een soort van ongedwongen meerderheid sprak. Hij luisterde met goedhartige, achtelooze aandacht, half gekscherend, half met minachting naar Haley, die met een vloed van woorden uitweidde over de kwaliteit van 't handelsartikel, waarover zij in onderhandeling waren.

‘Alle zedelijke en schristelijke deugden compleet gebonden in zwart marokkijn!’ zeide hij, toen Haley ophield.

‘Wel, goede vrind, wat is de prijs? Wat moet dat ding kosten? Voor hoeveel moet ik beetgenomen worden? Zeg op.’

‘Wel,’ zeide Haley, ‘als ik zei dertienhonderd dollars voor den man, dan had ik nog geen cent winst, werkelijk niet.’

‘Arme kerel!’ zeide de jonge man, zijn scherpe, spotachtige oogen op den handelaar richtende; ‘maar ik veronderstel, dat gij hem mij daarvoor laten zult, uit een bijzondere achting voor mij?’

‘Wel, de jongejuffer schijnt met hem ingenomen, en dat is ook natuurlijk!’

‘O zeker, er is een aanspraak op uw welwillendheid, mijn vriend. Nu, uit een oogpunt van Christelijke liefde, hoe goedkoop kunt gij hem laten, om de jongejuffer te verplichten, die zoo op hem gesteld is?’

‘Maar bedenk eens,’ zei de handelaar, ‘en bekijk hem eens, met zijn sterke ledematen, zijn breede borst, sterk als een paard. Kijk eens naar zijn hoofd, dat hooge voorhoofd is altijd het kenmerk van een slimmen neger, die overal toe te gebruiken is, dat weet ik bij ondervinding. Nu, zulk een neger is altijd veel waard, alleen reeds om zijn lichaamsbouw, al was hij dom; maar voeg er zijn slimheid bij, die, durf ik beweren, buitengewoon is, wel natuurlijk, dat maakt hem duurder; hij bestuurde alleen de hoeve van zijn meester. Hij heeft een buitengewone kennis van zaken.’

‘Dat deugt niet, volstrekt niet; hij weet te veel!’ zei de jonge man met denzelfden spottenden glimlach om de lippen. ‘Hij is niet te gebruiken. Die slimme snaken loopen altijd weg, stelen paarden, en maken drommels veel te doen. Mij dunkt, wegens zijn slimheid moest gij een paar honderd dollars laten vallen.’

‘Wel, er kon iets van aan zijn, indien hij niet zoo'n goed karakter had; maar ik kan u getuigschriften laten zien van zijn meester en anderen, om te bewijzen, dat hij een

van die echt vrome, nederige, biddende kerels is, als er maar te vinden zijn. Wel, hij werd een prediker genoemd op de plaats, waar hij vandaan komt.'

'Dan kon ik hem zeker als huisprediker gebruiken,' zeide de jonge man droogjes. 'Dat is een goed idee! Godsdienst is een zeer schaarsch artikel in ons huis.'

'Dat meent ge zeker niet.'

'Waarom denkt gij dat? Ge hebt hem aanbevolen als prediker: is hij geëxamineerd door een Synode of ker

keraad? Kom, geef de papieren eens over.'

Indien de handelaar niet begrepen had, uit zeker goedhartig knipoogen, dat al dat schertsen slechts dienen moest om van den koopprijs wat af te krijgen, dan zou hij misschien wat ongeduldig zijn geworden, nu echter legde hij een vettige portefeuille op de katoenbalen, en begon aandachtig zekere papieren uit te zoeken, terwijl de jonge man er met een uitdrukking van schalksche achteloosheid naar stond te kijken.

'Papa, koop hem maar! om 't even wat hij kost,' fluisterde Eva, zachtjes op een baal kruipende, en den arm om haars vaders hals slaande. 'Gij hebt geld genoeg, ik wou hem graag hebben.'

'Waarvoor, poesje? wilt gij hem als hobbelpaard gebruiken, of wat wilt gij met hem doen?'

'Ik wil hem gelukkig maken.'

'Dat is zeker een geldige reden.'

Hier gaf de handelaar een getuigschrift over, geteekend door den heer Shelby, hetwelk de jonge man met de toppen zijner vingers aannam, en achteloos doorkeek.

'Fatsoenlijk schrift, en geen spelfouten, maar ik ben nog niet voldaan omtrent zijn godsdienst,' zeide hij, terwijl de spotachtige uitdrukking weer op zijn gelaat kwam; 'het land wordt haast opgegeten door vrome, blanke lieden, zulke vrome staatkundigen, als we hebben vóór dat de verkiezingen beginnen, en zulke vrome bemoeiingen in alle onderdeelen van kerk en staat, dat een mensch niet meer weet wie hem het eerst bedriegen zal. Bovendien weet ik ook niet hoe hoog de godsdienstigheid aan de markt genoteerd staat op het oogenblik. Ik heb er in den laatsten tijd in de nieuwsbladen niet naar gekeken. Hoeveel honderd dollars rekent gij voor zijn godsdienst?'

'Gij gelieft te gekscheren,' zei de handelaar, 'maar toch het is alles geen onzin. Ik weet, er is godsdienst en godsdienst. Sommige godsdienst is ellendig; daar hebt ge die vromen van de bidstonden, dan hebt ge de zingende en schreeuwende, die beteekenen niets, zwarten noch blanken, maar deze is echt vroom; ik heb ze onder negers zoo vaak gezien, die ware, zachtmoedige, stille, gestadige, brave vromen, die door de heele wereld er niet toe kunnen gebracht worden, om iets te doen wat slecht is, en gij ziet uit dezen brief wat Tom's vroegeren eigenaar van hem zegt.'

'Nu,' zeide de jonge man, aandachtig zijn portefeuille met bankbilletten naziende, 'indien gij mij kunt verzekeren, dat ik werkelijk dien soort van vrome koop, en dat ik er in het boek hierboven voor gecrediteerd zal worden, dan zou ik er wel iets meer voor willen betalen. Hoeveel zeg je?'

'Daar kan ik niet voor instaan,' zei de handelaar, 'ik geloof, dat hierboven ieder voor zichzelf zal moeten opkomen.'

'Dat is toch wel wat hard voor iemand, die afzonderlijk betaalt voor godsdienst en er niets aan heeft in den staat, waar hij er het meest behoefte aan heeft, is dat niet waar?' zeide de jonge man, die een rolletje bankbriefjes had samengevouwen. 'Tel nu je geld maar eens, oude jongen!' voegde hij er bij, terwijl hij den handelaar het rolletje overhandigde.

'Dat is in orde,' zeide Haley, terwijl er een glans van vreugde op zijn gelaat kwam, en een oud inktkokertje uit den zak halende, ging hij aan 't opstellen van een verkoopbrief, dien hij na eenige oogenblikken den jongen man ter hand stelde.

'Ik zou wel eens willen weten, als ik gewaardeerd werd om verkocht te worden,' zeide de laatste, terwijl hij het papier doorzag, 'hoeveel ik zou opbrengen. Zooveel

voor den vorm van mijn hoofd, zooveel voor mijn hoog voorhoofd, zooveel voor mijn armen, voor mijn beenen, en dan zooveel voor opvoeding, kundigheden, talenten, braafheid, godsdienst! Drommels! dat laatste zou, denk ik, niet hoog aangerekend worden. Maar kom Eva,' zeide hij, en zijn dochtertje bij de hand vattende, stapte hij over de boot, en achteloos de top van zijn vinger onder Tom's kin houdende, zeide hij schertsend: 'kijk eens op, Tom, en zie eens hoe uw nieuwe meester u bevalt.'

Tom keek op. Men kon dat opgeruimde, jonge, schoone gelaat niet aanzien,

zonder een gevoel van genoegen en Tom voelde de tranen in zijn oogen komen, toen hij hartelijk zeide: ‘God zegene u, mijnheer.’

‘Ik hoop het; wellicht zal Hij het nog eerder doen op uw verzoek dan op het mijne. Kunt gij met paarden omgaan, Tom?’

‘Ik heb altijd met paarden omgegaan,’ zeide Tom. ‘De heer Shelby fokte er veel.’

‘Wel, dan denk ik, dat ik u als koetsier zal gebruiken op voorwaarde, dat gij niet meer dan éénmaal per week dronken zijt, behalve bij bijzondere gelegenheden, Tom.’

Tom keek verwonderd en eenigszins gekrenkt, en zeide: ‘Ik drink nooit, mijnheer.’

‘Ik heb dat al vernomen, Tom, maar we zullen zien. Het zal een aanbeveling zijn bij allen. Om 't even, jongen,’ voegde hij er schertsend bij, toen hij zag, dat Tom nog ernstig keek, ‘ik twijfel volstrekt niet, of gij zult uw plicht doen.’

‘Dat zal ik, mijnheer!’ zeide Tom.

‘En gij zult het goed hebben, zeide Eva. ‘Papa is goed voor iedereen, maar hij lacht altijd om de menschen.’

‘Papa is blij, dat je zoo goed over hem denkt,’ zeide St. Clare lachende, terwijl hij op zijn hiel ronddraaide en heenging.

Hoofdstuk XV.
Over Tom's nieuwen meester en verschillende andere dingen.

Daar de levensdraad van onzen vriend thans samengestrengeld is met dien

van meer aanzienlijken, is het noodig, den lezer eenigszins met hen kennis te doen maken.

Augustinus St. Clare was de zoon van een rijken planter van Louisiana. De familie was afkomstig uit Canada.

Van twee broeders, zeer overeenkomende in geaardheid en karakter, had de een zich gevestigd op een bloeiende hoeve in Vermont, terwijl de ander een rijk planter werd in Louisiana.

De moeder van Augustinus was eene Hugenootsche Fransche dame, wier familie uitgeweken was naar Louisiana in de eerste dagen van de stichting dier kolonie. Augustinus en nog een broeder waren de eenige kinderen hunner ouders. Daar hij van zijn moeder een zeer zwak gestel had geëerfd, werd hij op aanraden van de dokters gedurende verscheidene jaren van zijne jeugd naar Vermont gezonden onder de hoede van zijnen oom, opdat zijn gestel mocht worden versterkt door een kouder klimaat.

In zijn kindsheid was hij bekend om zijn uiterst gevoelig karakter, meer hebbende van de zachtheid eener vrouw dan van de gewone hardheid van zijn eigen geslacht. De tijd evenwel bracht over die zachtheid de meer ruwe schors der mannelijkheid, en slechts weinigen wisten hoe levendig en frisch zij nog in den kern lag. Zijn talenten waren van den eersten rang, ofschoon zijn gemoed altijd eene voorliefde toonde voor het ideale en aesthetische en er was in hem een afkeer van de dagelijksche bezigheden des levens, die gewoon is bij personen van zijn aard en talent. Spoedig na de voltooiing zijner studieën werd zijne ziel door een hevigen romantischen hartstocht in vuur en vlam gezet. Zijn uur kwam, het uur, dat slechts éénmaal komt; zijn star ging op aan den horizont, die star, die zoo dikwijls te vergeefs opgaat, om naderhand slechts als de herinnering aan een droom voort te leven, en voor hem ging zij te vergeefs op. Om figuurlijke taal te laten varen: hij zag in een der noordelijke staten een edelaardig en schoon meisje, won hare liefde, en zij werden verloofd. Hij keerde naar het Zuiden terug, om schikkingen te maken voor hun huwelijk, toen, zeer onverwacht, zijne brieven hem werden toegezonden over de post, met een kort briefje van haren voogd, hem meldende, dat, vóórdat deze brief hem bereikte, de dame de echtgenoot van een ander zou zijn. Razend van spijt hoopte hij te vergeefs, zooals vele anderen gedaan hebben, dat hij de heele zaak door eene wanhopige inspanning van zijn hart zou kunnen afwentelen. Te hoogmoedig om een opheldering te vragen of te zoeken, wierp hij zich in eens in een maalstroom van fatsoenlijk gezelschap, en binnen veertien dagen na den noodlottigen brief was hij de erkende minnaar van de heerschende b e l l e van het seizoen, en zoo spoedig de schikkingen konden gemaakt worden, werd hij de echtgenoot van een schoon gelaat, een paar schoone donkere oogen en een honderdduizend dollars, en natuurlijk beschouwde iedereen hem als een gelukkig man.

Het jonggetrouwde paar bracht hun wittebroodsdagen, omringd van aanzienlijke gasten, door op hunne prachtige villa nabij het meer Pontchartrain, toen hij op een keer een brief van een hem w e l b e k e n d e hand ontving. De brief werd hem overhandigd, terwijl hij in vroolijk en genoegelijk gesprek was in een kamer vol gasten. Hij werd doodsbleek, toen hij het handschrift zag, maar bleef bedaard en ging voort met schertsen met eene dame tegenover hem, maar een poos daarna was hij uit het gezelschap verdwenen. In zijn kamer alleen zijnde, opende hij den brief, en las hem, hoewel de inhoud nu voor hem van nul en geener waarde meer was. Hij

was van haar, en bevatte een lang verhaal van eene vervolging, waaraan zij had blootgestaan van den kant van de familie van haren voogd, om er haar toe te krijgen, dat zij hun zoon tot haar echtgenoot nam, en zij verhaalde, hoe zij gedurende geruimea tijd geen brieven van hem ontvangen had, hoe zij herhaalde malen geschreven had, totdat zij den moed verloor en aan hem begon te twijfelen, hoe hare gezondheid had geleden onder hare ongerustheid, en hoe zij ten laatste het gansche bedrog tegenover hen beiden ontdekt had. De brief eindigde met uitdrukkingen van hoop en dank-

baarheid, en betuigingen van onveranderde genegenheid, die den ongelukkigen jongen man bitterder waren dan de dood. Hij schreef haar onmiddellijk:

'Ik heb uw brief ontvangen, maar - te laat. Ik geloofde wat ik vernam. Ik was wanhopig. - Ik ben thans g e t r o u w d , en alles is voorbij. V e r g e t e n alleen blijft ons beiden over.'

En zoo eindigde de heele roman, en het geheele i d e a l e leven voor Augustinus St. Clare. Maar het w e r k e l i j k e leven bleef. Het w e r k e l i j k e als het platte, bloote, moerassige slijk bij de ebbe, wanneer het blauwe, blinkende zeewater, met al zijn voorbijzwevende booten en witvleugelige scheepjes, zijn muziek van roeiriemen en kabbelende golfjes verdwenen is, en het slijk daar ligt, geweldig prozaïsch.

Natuurlijk breken in een roman de harten der menschen en zij sterven, en daar is het mee uit; en in een verhaal is dat zeer gemakkelijk. Maar in 't werkelijke leven sterven we nog niet, wanneer alles, wat het leven aantrekkelijk maakt, voor ons verdwijnt. Er blijft nog over een drukke, gewichtige opeenvolging van eten, drinken, kleeden, wandelen, bezoeken afleggen, koopen en verkoopen, praten, lezen, en al wat datgene uitmaakt, wat gewoonlijk l e v e n genoemd wordt, en dit bleef voor Augustinus over. Indien zijne vrouw een echte vrouw ware geweest, had zij nog iets kunnen doen, zooals vrouwen dat kunnen - om de verbroken levensdraden weer wat aaneen te hechten, en er weer een schoonen draad van te maken. Maar Marie St. Clare zag niet eens in, dat die draden gebroken waren. Zooals gezegd, zij bestond uit een schoon gelaat, een paar schoone oogen, en honderdduizend dollars, en geen van deze dingen waren datgene, waaraan een gebroken gemoed behoefte had.

Toen men Augustinus, bleek als de dood, vond liggen op de sofa, en hij een plotselinge hoofdpijn voorwendde als de reden van zijn ongesteldheid, raadde zij hem aan wat geest van hartshoorn te ruiken, en toen de bleekheid en de hoofdpijn week aan week aanhielden, zeide zij slechts, dat zij niet dacht, dat de heer St. Clare ziekelijk was, maar dat hij zeer onderhevig scheen aan hoofdpijnen, en dat dit zeer ongelukkig voor hem was, omdat hij er geen behagen in vond, met haar visites te maken, en dat het vreemd was, dat zij zoo dikwijls alleen ging, nadat zij pas getrouwd waren. Augustinus was innerlijk blij, dat hij een vrouw getrouwd had met zoo weinig doorzicht, maar toen de schoone dagen en de voorkomendheden der wittebroodsweken voorbij waren, ontdekte hij, dat eene schoone jonge vrouw, die haar geheele leven gevleid en gediend is geweest, kan blijken eene harde meesteres in 't huiselijk leven te zijn.

Marie had nooit veel vatbaarheid getoond voor liefde noch veel gevoel, en het weinige dat zij in zich had, was overgegaan tot eene sterke, onbewuste zelfzucht; eene zelfzucht, des te meer hopeloos, omdat zij geheel blind was en geene andere rechten erkende dan hare eigene. Van hare kindsheid af was zij omringd geweest door bedienden, die er alleen voor leefden, om hare grillen te gehoorzamen; de gedachte, dat zij gevoelens of rechten hadden, was nooit in haar opgekomen, zelfs niet in de verste verte. Haar vader, wiens eenige kind zij was geweest, had haar nooit iets geweigerd, wat binnen menschelijk bereik lag, en toen zij de wereld inging, schoon, vol talenten en rijk, had zij natuurlijk een menigte aanbidders aan hare voeten, en zij twijfelde geenszins of Augustinus was een gelukkig man, dat hij haar tot vrouw gekregen had. Het is eene groote dwaling te veronderstellen, dat een, vrouw zonder hart daarom ook minder liefde van een minnaar of echtgenoot zal verwachten. Er

bestaat op de wereld geen meereischend schepsel, wat liefdebetoon van anderen betreft, dan een door en door zelfzuchtige vrouw, en hoe minder lief zij zelve wordt, hoe jaloerscher en scherper zij liefde eischt tot het uiterste toe. Toen derhalve St. Clare die voorkomendheden en kleine beleefdheden, die in het eerst nog overbleven uit den tijd der verloving, langzamerhand begon uit het oog te verliezen, vond hij zijne sultana volstrekt niet bereid, om haren

slaaf los te laten; er kwamen tranen, kwade buien, kleine onweders, verdrietelijkheden en verwijten in overvloed. St. Clare was goedhartig en vredelievend, en zocht zich met presentjes en vleierijen los te koopen; en toen Marie moeder werd van een schoon dochtertje voelde hij werkelijk een tijdlang een gevoel van teederheid in zijn hart ontwaken.

St. Clare's moeder was een vrouw geweest van buitengewone geestvermogens en reinheid van karakter, en hij gaf aan dat kind den naam zijner moeder, zich voorstellende; dat zij zou blijken haar evenbeeld te worden. Zijne vrouw had dat met levendige jaloezie opgemerkt, en zij zag met achterdocht en wangunst de buitengewone gehechtheid van haren man voor dit kind; al wat aan het kind geschonken werd scheen haar toe te geschieden ten koste van haar zelve. Van 't oogenblik af van de geboorte van het kind begon hare gezondheid te kwijnen. Een leven van voortdurende werkeloosheid naar lichaam en geest, de invloed van onophoudelijke ergernis en onvoldaanheid, gevoegd bij de gewone verzwakking gedurende het tijdperk van het moederschap, deed binnen weinige jaren de bloeiende, jonge schoone veranderen in eene gele, vervallen, ziekelijke vrouw, wier tijd verdeeld was tusschen verschillende ingebeelde ziekten en die zich zelve in elk opzicht beschouwde als het meest tekortkomende en lijdende wezen ter wereld.

Er was geen einde aan haar klagen; maar hare ergste kwaal scheen hoofdpijn te zijn, waarmede zij drie dagen van de zes op hare kamer bleef. Daar natuurlijk alle huishoudelijke aangelegenheden door dienstboden werden afgedaan, vond St. Clare, dat zijne huishouding alles behalve geregeld ging. Zijn eenige dochter was teer, en hij vreesde, dat, aangezien zich niemand haar bijzonder aantrok of voor haar zorgde, haar leven en gezondheid opgeofferd zouden worden aan de zwakheden harer moeder. Hij had haar meegenomen op een uitstapje naar Vermont, en had zijne nicht Ophelia St. Clare overgehaald met hem mee te gaan naar zijn woonplaats in het Zuiden, en zij zijn nu op de boot, waar wij hen aan onze lezers hebben voorgesteld.

En nu, terwijl de koepeldaken en torenspitsen van Nieuw-Orleans voor onze oogen opdoemen, is er nog tijd, om kennis te maken met juffrouw Ophelia.

Al wie gereisd heeft in de staten van Nieuw-Engeland zal zich wel in een of ander dorp de groote hoeve herinneren met zijn keurig grasperk, overschaduwd door het dichte gebladerte van den suikermispel, en het voorkomen van orde en stilte, van onveranderlijke rust, dat er scheen te heerschen over de geheele plaats. Niets verwaarloosd of ongeregeld, geen latje los in het hekwerk, geen spiertje stroo op het gras, schoone seringenbosschen, groeiende onder de ramen. Binnenshuis zal hij zich nog herinneren de ruime, zindelijke kamers, waar nooit iets schijnt behoeven gedaan te worden, waar alles altijd behoorlijk op zijp plaats staat, en waar alle huiselijke bezigheden haren gang gaan met de regelmatigheid van de oude huisklok in den hoek. In de bewaarkamer, zooals zij genoemd wordt, zal hij zich de deftige boekenkast herinneren met hare glazen deuren, waar Rollin's historie, Milton's Verloren Paradijs, Bunyan's Reis naar de eeuwigheid en Scott's Familie-Bijbel naast elkander staan in onberispelijke orde met eene menigte andere boeken, even deftig en eerbiedwaardig. Er zijn geene dienstboden in huis, alleen de dame met de sneeuwwitte muts, met den bril op, die elken namiddag te midden van hare dochters zit te naaien, alsof er nooit iets anders te doen was, zij heeft met hare meisjes heel vroeg in den voormiddag de noodige bezigheden verricht en voor de rest van den dag, op welk uur gij haar ziet, is het werk gedaan. De oude

keukenvloer schijnt nooit eenig spatje of stofje te krijgen, de tafels, de stoelen en de verschillende kookgereedschappen schenen nooit onklaar of van de plaats, hoewel er driemaal en soms viermaal daags gekookt wordt, hoewel het wasschen en strijken daar geschiedt, en hoewel ponden boter en

kaas op eene geheimzinnige manier, naar 't schijnt, daar gemaakt worden.

Op zulk eene hoeve, in zulk een huis en familie, had juffrouw Ophelia een rustig leven van een vijf en veertig jaar doorgebracht, toen haar neef haar uitnoodigde om zijn zuidelijk verblijf te bezoeken. Als de oudste van eene groote familie werd zij steeds beschouwd door hare ouders als een van de k i n d e r e n , en het voorstel, dat zij naar O r l e a n s zou gaan, was een zeer gewichtig in de familie. De bejaarde, grijze vader nam Morze's atlas uit de boekenkast, en zag de juiste lengte en breedte daarin na, en hij las: F l i n t 's R e i z e n i n h e t Z u i d e n e n W e s t e n , om een helder denkbeeld van de streek te hebben.

De goede moeder vroeg bezorgd, ‘of Orleans niet een schrikkelijk goddelooze plaats was,’ zeggende, dat het haar toescheen, alsof het nagenoeg als de Sandwich-eilanden was, of ergens anders onder de heidenen.

Het werd bekend bij den predikant aan huis, en bij den dokter en bij de modemaakster, juffrouw Peabody, dat juffrouw Ophelia St. Clare er aan dacht, met haren neef naar Orleans te gaan; en natuurlijk kon het heele dorp niet anders doen dan zich met dit gewichtig onderwerp bezig te houden. De predikant, die behoorde tot de voorstanders van de afschaffing der slavernij, was van oordeel, dat zulk een stap strekken zou, om de Zuidelijken te stijven in het houden van hunne slaven; terwijl de dokter, tot de meening overhelde, dat juffrouw Ophelia behoorde te gaan, om aan de menschen te Orleans te toonen, dat men toch nog niet zoo heel slecht over hen dacht. Hij was inderdaad van gevoelen, dat de menschen in 't Zuiden wat moesten worden opgebeurd. Toen het echter bekend was, dat zij werkelijk zou meegaan, werd zij veertien dagen lang dagelijks door vrienden en buren op de thee gevraagd, en werden hare plannen en uitzichten uitgehoord. Juffrouw Moseley, die in huis kwam, om bij het naaiwerk te helpen, kon dagelijks berichten geven omtrent de aanwinsten van juffrouw Ophelia's uitzet. Men verzekerde, dat de oude heer Sinclare (zooals zijn naam in den omtrek werd samengetrokken) vijftig dollars had uitgeteld en aan juffrouw Ophelia gegeven, en haar gezegd had, dat zij er die kleedingstukken voor mocht koopen, die zij het best oordeelde, en dat er twee zijden japonnen en een hoed uit Boston ontboden waren. Wat nu betreft het al of niet gepaste van zulke uitgaven, daaromtrent was de openbare meening verdeeld; terwijl sommigen zeiden, dat men alles welbeschouwd, voor een enkele maal zooiets wel doen mocht, beweerden anderen stoutweg, dat het beter ware geweest het geld aan de zendelingen over te maken, maar alle partijen kwamen daarin overeen, dat er in die streken nog nooit zulk een parasol gezien was als uit New-York was gezonden, en dat zij één zijden kleed had, zoo zwaar, dat men het rechtop kon zetten. Er liepen vertrouwbare geruchten ook van een gestiktere zakdoek, en die geruchten gingen zoover, dat zij spraken van een zakdoek, geheel omboord met kant, men voegde er zelfs bij, dat hij in de hoeken g e b o r d u u r d was, maar dit laatste punt is tot den huidigen dag nooit tot klaarheid gebracht.

Juffrouw Ophelia staat op dit oogenblik voor u in een glimmend bruin linnen reisjapon, lang, vierkant en hoekig. Haar gelaat is smal een eenigs zins scherp in zijn omtrekken, hare lippen samengeknepen als van iemand; die onophoudelijk bezig is over de dingen na te denken, terwijl de scherpe, donkere oogen iets zoekends hadden, als naar iets, dat zij bijzonder bewaken moest. Al hare bewegingen waren kordaat en flink, en hoewel zij nooit bijzonder praatziek was, waren hare woorden altijd zeer gepast en ter snede.

In hare gewoonte was zij de verpersoonlijking van orde, regelmaat en stiptheid. In dit laatste was zij letterlijk als eene klok, en onverbiddelijk als een locomotief, al wat daarmede in strijd was verachtte en verfoeide zij.

De grootste zonde in hare oogen - de som van alle verkeerdheden - werd uitgedrukt door een woord, dat zeer gewoon en gewichtig was in haren woordenschat, namelijk: o n b e h o l -

p e n h e i d . Hare uiterste minachting drukte zij uit door het woord o n b e h o l p e n h e i d met nadruk uit te spreken, en daarmede bestempelde zij alle handelingen, die niet rechtstreeks een doel hadden. Menschen, die niets deden, of niet goed wisten wat zij zouden gaan doen, of niet goed aanpakten wat zij gingen doen, waren voorwerpen harer minachting, welke minachting zij niet zoozeer toonde door woorden, als wel door een soort van ijzige grimmigheid, alsof het beneden haar was een woord over de zaak te zeggen.

Wat hare verstandelijke ontwikkeling betreft, zij had een helderen, krachtigen, werkzamen geest, had veel gelezen over geschiedenis en de oude Engelsche letterkunde, en binnen zekere beperkte grenzen redeneerde zij zeer juist. Hare godgeleerde stellingen waren allen opgemaakt in zeer stellige en duidelijke vormen en zoo opgeborgen als de pakjes in haar naaikistje, er waren er ook juist zooveel, en er zouden er ook geen meer bijkomen. Zoo ook waren hare ideeën ten opzichte van de meeste dingen in het dagelijksche leven, zooals het huishouden in al zijn takken, en de verschillende staatkundige belangen van haar geboortedorp. En boven alles, hooger dan iets anders, stond het sterkste beginsel van haar karakter, namelijk: nauwgezetheid van geweten. Bij niemand is nauwgezetheid van geweten zoo alles beheerschende als bij de vrouwen van Nieuw-Engeland. Het is de granietformatie, die het diepst ligt en toch opstijgt tot de hoogste toppen der bergen.

Juffrouw Ophelia was bepaald een slavin van het m o e t e n . Als zij eenmaal zeker vas, dat de w e g v a n p l i c h t , zooals zij 't gewoonlijk noemde, in een gegeven richting lag, dan kon vuur noch water er haar afbrengen.

Zij zou regelrecht in een put loopen, of tegen den mond van een geladen kanon, als zij zeker wist, dat daar het pad liep. Haar standaard van recht was zoo hoog, zoo alomvattend, zoo haarfijn en hield zoo weinig rekening met de menschelijke broosheid, dat, hoewel zij met vurigen heldenmoed hem trachtte te naderen, zij hem toch nooit bereikte, en dus een kwellend gevoel van tekortkoming over zich kreeg. Dit gaf hare godsdienstige stemming eene strenge en eenigszins sombere kleur.

Maar hoe ter wereld kon juffrouw Ophelia opschieten met Augustinus St. Clare, vroolijk, ongedwongen, ver van nauwgezet, onpraktisch, twijfelachtig, in 't kort met ongegeneerde en achtelooze vrijheid heenstappende over al hare meest geliefde gewoonten en beginselen?

Om de waarheid te zeggen, juffrouw Ophelia beminde hem. Toen hij nog een jongen was, was het haar taak geweest hem zijn catechismus te onderwijzen, zijn kleeren te verstellen, zijn haar uit te kammen, en in 't algemeen hem te leiden op den weg, dien hij gaan zou; en daar haar hart daarin deelnam, had Augustinus, zooals hij gewoonlijk deed met de meeste menschen, een groot deel van haar hart voor zich veroverd; daardoor viel het hem niet moeilijk haar te overtuigen, dat het pad van haren plicht liep in de richting van Nieuw-Orleans, en dat zij met hem behoorde te gaan, om zorg te dragen voor Eva, en er voor te waken, dat niet alles te gronde ging gedurende de aanhoudende ongesteldheden zijner vrouw.

Het idee van een huis, zonder iemand om voor de huishouding te zorgen, ging haar ter harte; bovendien hield zij veel van het lieve meisje, zooals bijna iedereen, en hoewel zij Augustinus beschouwde als een halve heiden, toch hield zij van hem, lachte om zijne grappen, en verdroeg zijne gebreken op een wijze, die allen die haar kenden, ongeloofelijk voorkwam. Voor het overige moet de lezer juffrouw Ophelia uit eigen aanschouwing leeren kennen.

Daar zit zij nu in haar kamertje, omringd door een menigte van kleine en groote reistasschen, doozen, mandjes, elk afzonderlijke dingen bevattende; zij bindt ze dicht, sluit ze, zij pakt ze in met grooten ernst.

'Nu, Eva, hebt gij voor uw dingen gezorgd? Zeker niet; kinderen doen dat niet; daar is de gevlekte reistasch, en het blauwe doosje met uw besten hoed, dat is twee, dan het zakje van

guttapercha, dat is drie; mijn werkdoosje is vier; en mijn handkoffertje is vijf; mijn kraagjesdoos is zes; en dat haren koffertje zeven. Waar hebt ge uw parasol gelaten? Geef hem mij maar, dat ik er een papier om doe, en hem aan mijn parapluie vastbinde, tegelijk met mijn parasol.'

'Wel, tante, wij zijn aanstonds thuis; waar dient dat voor?'

'Om het netjes te bewaren, kind; men moet zorgdragen voor zijn goed, als men 't niet kwijt wil raken; hebt ge uw vingerhoed opgeborgen?'

'Ik weet het waarlijk niet, tante.'

'Wel, om 't even; ik zal uw doos wel nazien: vingerhoed, was, twee klosjes, een mesje, rijgpen; alles in orde; doe het hier maar in. Hoe hebt ge gedaan, kind, toen ge met uw papa alleen waart op de heenreis? Het verwondert mij, dat gij niet alles verloren hebt.'

'Wel, tante, ik heb ook veel verloren; en als we dan ergens aanlegden, kocht papa het maar weer nieuw.'

'Goede hemel, kind, wat een manier van doen!'

'Het was een gemakkelijke manier van doen, tante,' zeide Eva.

'Hoe roekeloos!' zei tante.

'Wel, tante, wat wilt gij nu doen?' zeide Eva; 'die koffer is te vol, die kan niet dicht.'

'Hij m o e t dicht,' zeide tante, met den blik van een generaal, terwijl zij de dingen er in duwde, en op den deksel sprong; toch bleef er nog een reetje.

'Ga er bij opstaan, Eva!' zeide juffrouw Ophelia, 'wat dicht geweest is, kan weer dicht. Die koffer m o e t dicht, er is niets anders op.'

En de koffer, zeker bang geworden door die woorden, schikte zich. De kram gleed in het gat, en tante Ophelia draaide den sleutel om en stak hem zegevierend in den zak.

'Nu zijn we klaar. Waar is uw papa? Mij dunkt, dat het tijd is, dat de bagage gereed gezet worde. Kijk eens, Eva, of gij uw papa ook ziet.'

'O, ja, hij is ginds aan het andere eind van de heerenkajuit; hij eet een sinaasappel.'

'Hij weet misschien niet, dat wij zoo dichtbij zijn,' zeide tante, 'was het niet beter, dat gij er eens heenliept, en het hem zeidet?'

'Papa maakt nooit haast, om niets,' zeide Eva, 'en we zijn nog niet aan het steiger. Ga eens op het dek, tante. Kijk, daar in die straat is ons huis.'

De boot begon nu met zware zuchten, als een groot vermoeid monster langzamerhand tusschen de vele stoombooten door nar het steiger toe te varen. Eva wees met vreugde naar de verschillende torenspitsen, koepeldaken, en andere dingen, waaraan zij hare geboorteplaats herkende.

'Ja, ja, lieve, dat is zeer mooi,' zeide juffrouw Ophelia. 'Maar goede hemel! de boot ligt stil! waar is uw papa?' En nu volgde de gewone drukte van 't aan wal stappen: knechts liepen naar alle kanten, mannen sleepten met koffers, reistasschen, doozen, vrouwen riepen bezorgd hunne kinderen, en allen verdrongen elkaar om naar de landingsplank te komen.

Juffrouw Ophelia zette zich dapper op den laatst bemachtigden koffer, en van hare andere bangage eene verschansing opbouwende, scheen zij die tot het laatst te willen verdedigen.

'Zal ik uw koffer dragen, mevrouw? zal ik uw bagage opladen? Laat mij maar voor uw goed zorgen. Zal ik u helpen, juffrouw?' klonk het om haar heen, zonder

dat zij er op lette. Zij bleef, haar bundel van parapluies en parasols vasthoudende, stokstijf zitten en keek zoo zuur, dat zelfs een huurkoetsier er bang voor moest worden, tusschenbeide Eva aansprekende om te betuigen, dat zij niet begreep, waar haar papa bleef.

'Hij kan toch niet overbood gevallen zijn, er moet zeker iets gebeurd wezen.'

Juist toen zij zich inderdaad angstig begon te maken, kwam St. Clare met zijne gewone onverschilligheid aanwandelen en nadat hij Eva een vierdepart van een sinaasappel had gegeven, dien hij bezig was te eten, zeide hij:

'Wel nicht Vermont, ik geloof haast dat ge klaar zult zijn.'

'Ik heb al haast een uur zitten wachten,' antwoordde Ophelia, 'ik begon waarlijk ongerust over u te worden.'

'Welnu,' zeide hij, 'het rijtuig staat

te wachten, en het gedrang is over, zoodat men nu op een fatsoenlijke manier aan land kan gaan, zonder geduwd en gestooten te worden. Hier,' vervolgde hij tot een koetsier, die achter hem stond, 'neem die dingen eens op.'

'O, ik zal ze zelf wel dragen en bergen,' zeide Ophelia.

'Kom, kom, nicht, waartoe dat?'

'Nu in alle geval wil ik dit, en dit,

en dit zelf dragen,' zeide Ophelia, drie doozen en een reistaschje uitzoekende.

'Maar, lieve juffrouw Vermont, gij moet hier niet doen, alsof gij in de Groene Bergen waart. Gij moet tenminste iets van onze zuidelijke manieren overnemen, en u zelve niet zoo bevrachten. Men zou u voor een kamenier aanzien. Geet die dingen maar aan dien man; hij zal er zoo voorzichtig mee omgaan, alsof het eieren waren.'

Juffrouw Ophelia liet zich met een wanhopig gezicht al hare schatten ontnemen, en was zeer blijde, toen zij er behouden mee in het rijtuig zat.

'Waar is Tom?' zeide Eva.

'Hij zit achterop, poesje. Ik zal hem aan mama geven als een presentje om vrede te maken, en haar dien dronken kerel te doen vergeten, die de kast heeft omgesmeten.'

'O, Tom zal zeker een uitmuntend koetsier zijn,' zeide Eva, 'hij zal zich nooit bedrinken.'

Het rijtuig hield stil voor een oud huis, hetwelk die zonderlinge mengeling van den Spaanschen en den Franschen bouwtrant vertoonde, waarvan men in sommige gedeelten van Nieuw-Orleans nog staaltjes ziet. Het was een vierkant gebouw, dat een binnen-

plein omsloot, hetwelk men door eene gewelfde poort opreed. Dit binnenplein was blijkbaar ingericht om aan een schilderachtigen en weelderigen smaak te voldoen. Om al de vier zijden liepen breede galerijen met bogen, ranke pilaren, en snijwerk versierd, die den geest, als in eenen droom, terugvoerden naar den romantischen tijd van de overheersching der Mooren in Spanje. In het midden spoot eene fontein hare zilveren waterstraal op, die als een regen in een marmeren bekken neerviel, omzoomd met een breeden rand van geurige bloemen. Het water in het bekken, zoo helder als kristal, wemelde van goud- en zilvervischjes, die als zooveel levende juweelen flikkerend heen en weerschoten. Om de fontein liep een pad, gevloerd met keitjes als mozaïek, en dit was wederom omgeven door een grasperk, zoo effen als groen fluweel, terwijl een breed rijpad het geheel omsloot. Twee groote oranjeboomen, thans met geurige bloesems beladen, gaven eene verkwikkende schaduw, en in een kring op het gras stonden fraai gebeeldhouwde vazen van marmer met de keurigste bloeiende heesters der keerkringslanden. De galerijen om dit binnenplein waren gedrapeerd met gordijnen van gebloemde stof, die naar welgevallen konden neergelaten worden, om de zonnestralen af te weren. Het voorkomen van het geheel was bij uitstek weelderig en romantisch. Toen men de poort inreed, geleek Eva, in hare opgewonden blijdschap op een vogeltje, dat zijn kooi wilde verbreken.

‘O, is het hier niet mooi, niet heerlijk?’ zeide zij tot juffrouw Ophelia. ‘Hoe vindt gij ons huis? Is het niet allerliefst?’

‘Het is heel aardig,’ antwoordde Ophelia uitstappende, ‘hoewel het mij wel wat ouderwetsch en heidensch voorkomt.’

Tom stapte van het rijtuig, en keek met stil, maar innig genot om zich heen. De neger, moet men bedenken, is afkomstig uit het heerlijkste land der wereld, en heeft een hartstochtelijke zucht voor alles wat prachtig, rijk en weelderig is, een zucht, welke hem, wanneer hij haar met zijnen onbeschaafden smaak volgt, aan den spot der koelere, juister oordeelende blanken blootstelt.

St. Clare, die in zijn hart een poëtische wereldling was, glimlachte bij Ophelia's oordeel over zijne woning, en zich tot Tom wendende, die nog met een glans van bewondering op zijn zwart gelaat stond rond te zien, zeide hij: ‘Wel, Tom, mijn jongen, dat schijnt u te bevallen.’

‘Ja meester,’ antwoordde Tom, ‘dat doet 't.’

Dit alles gebeurde in een oogenblik, terwijl de koffers werden afgeladen, de huurkoetsier betaald werd en een troep mannen, vrouwen en kinderen door de galerijen boven en beneden kwam aanloopen om hun meester te zien komen. Vooraan plaatste zich een jonge mulat, blijkbaar een zeer gewichtige persoonlijkheid, die overdreven zwierig en naar de mode gekleed was, en sierlijk met een geparfumeerden witten zakdoek stond te wuiven.

Deze persoon joeg met grooten ijver den geheelen troep van bedienden terug.

‘Ik schaam mij over u,’ zeide hij op een toon van gezag. ‘Zoudt gij u bij meesters naaste familiebetrekkingen willen indringen in het eerste uur van zijn terugkomst?’

Allen stonden verslagen over deze fraaie bestraffing, die met niet weinig air werd uitgesproken en bleven op eenen afstand, met uitzondering van twee sterke negers, die nader kwamen en de bagage begonnen weg te dragen.

Master Adolf had het zoo aangelegd, dat er, toen St. Clare den huurkoetsier had betaald en zich omkeerde, niemand in het gezicht was behalve hij zelf, die door zijn

satijnen vest, gouden horlogeketting en wit linnengoed genoeg in 't oog liep en met onbeschrijfelijke gratie en vriendelijkheid stond te buigen.

‘Ha, Adolf, zijt gij daar?’ zeide zijn meester, hem de hand toereikende. ‘Hoe gaat het, jongen?’ En daarop bracht Adolf met groote vlugheid eene aanspraak voor den dag, welke hij sedert veertien dagen zorgvuldig had bedacht, en van buiten geleerd.

‘Goed, goed,’ zeide St. Clare, met zijn gewone spottende onverschilligheid voortstappende: ‘dat is alles heel mooi bijeengelapt, Adolf. Zorg eens, dat de

bagage goed geborgen wordt. Ik zal zoo meteen bij het volk komen.' En met deze woorden bracht hij juffrouw Ophelia naar eene kamer, die op de galerij uitkwam.

Terwijl dit voorviel, was Eva als een vogeltje naar een klein vertrek gevlogen, dat insgelijks op de galerij uitkwam. Een rijzige, geelbleeke vrouw met donkere oogen richtie zich half op van de sofa, waarop zij lag.

'Mama!' riep Eva in een verrukking van blijdschap, sloeg hare armpjes om haren hals, en kuste haar nogmaals en nogmaals.

'Dat is genoeg; pas op, kind, maak niet dat ik hoofdpijn krijg', zeide de moeder, na haar flauw een kus te hebben gegeven.

Nu kwam St. Clare binnen, gaf zijne vrouw een ouderwetschen echtelijken kus, en stelde haar daarna zijne nicht voor. Marie sloeg met zekeren zweem van nieuwsgierigheid haar groote oogen naar Ophelia op, en ontving haar met kwijnende beleefdheid. Een troep bedienden verdrong elkander nu bij den ingang; de voorste daaronder was eene mulattin van middelbare jaren en een zeer fatsoenlijk voorkomen, die van vroolijk ongeduld scheen te beven.

'O, daar is Mammy!' riep Eva, vloog de kamer door, wierp zich in hare armen, en kuste haar verscheidene malen.

Deze vrouw sprak niet van hoofdpijn, maar liefkoosde haar, en lachte en schreide, tot men er aan twijfelen kon, of zij wel bij haar verstand was, en toen zij haar losliet, vloog Eva van den een naar den ander, handen gevende en kussende, op eene manier, waarvan juffrouw Ophelia naderhand zeide, dat zij er werkelijk misselijk van was geworden.

'Nu,' zeide zij, 'uwe kinderen uit het Zuiden kunnen iets doen, dat m i j niet mogelijk zou zijn.'

'Wat is dat?' zeide St. Clare.

'Wel, ik wil wel tegen iedereen vriendelijk zijn, en zou niemand willen kwaad doen; maar negers - - -'

'Negers kussen,' zeide St. Clare, 'daartoe zijt ge niet in staat, niet waar?'

'Ja, dat is het, hoe kan zij het doen?'

St. Clare lachte en stapte de gang in.

'Hola daar, waar blijft gij nu? Hier allemaal! Mammy, Jimmy, Polly, Sukey, blij dat gij meester weerziet?' zeide hij, en gaf alsen na elkander de hand. 'Pas op de kinderen,' vervolgde hij, toen hij struikelde over een gitzwarten kleuter, die op handen en voeten kroop. 'Als ik er op een trap, laat hij het dan maar zeggen.'

Gelach en zegewenschen in overvloed beloonden den meester, toen hij kleingeld onder hen uitdeelde.

'En maak nu dat ge wegkomt, als goede jongens en meiden,' zeide hij, en de geheele verzameling, zwart en bruin, stoof de deur uit naar de galerij, gevolgd door Eva, die een grooten zak meenam, dien zij op de geheele reis naar huis met appelen, kant en allerlei snuisterijen had gevuld.

Toen St. Clare zich omkeerde om heen tegaan, viel hem Tom in het oog, die onrustig nu op den eenen, dan op den anderen voet stond te wiegelen, terwijl Adolf, tegen eenen pilaar leunende, hem door een lorgnet bekeek met een gezicht, dat een modeheertje tot eer zou hebben gestrekt.

'Gij aap!' zeide zijn meester, en sloeg hem het lorgnet uit de hand, 'is dat nu de manier om uw kameraden te behandelen? Mij dunkt, Dolf,' met zijn vinger naar het

gebloemd satijnen vest wijzende, waarmede Adolf pronkte, ‘mij dunkt, dat is mijn vest.’

‘O, meester, dat vest was overal neet wijn bevlekt. Natuurlijk kon een heer van meesters fatsoen zulk een vest nooit meer dragen. Ik dacht, dat ik het wel hebben mocht. Voor een armen neger, zooals ik, is het nog mooi genoeg.’

Adolf wierp zijn hoofd in den nek, en streek zijn vingers sierlijk door zijne geparfumeerde haren.

‘Zoo? Is dat het geval?’ zeide St. Clare onverschillig. ‘Nu ik zal Tom aan zijne meesteres laten zien, en neem hem dan mede naar de keuken, en pas op, dat gij u niet meer zulke a i r s tegenover hem geeft. Hij is meer waard dan twee zulke apen als gij.’

‘Meester wil altijd gekscheren,’ zeide Adolf lachende; ‘ik ben blij, dat ik meester weer vroolijk zie.’

‘Hier Tom!’ zeide St. Clare, Tom wenkende.

Tom trad de kamer binnen. Hij zag de tapijten en de voorbeeldelooze pracht der spiegels, schilderijen, beelden en gordijnen, en gelijk de koningin van Scheba voor Salomo, er was geen geest meer in hem. Hij scheen zelfs bevreesd te zijn om zijn voet neer te zetten.

‘Zie eens hier, Marie,’ zeide St. Clare tot zijne vrouw, ‘nu heb ik eindelijk een koetsier voor u gekocht, zooals gij hebben wildet. Hij is zoo zwart en deftig als een lijkstatie, en zal u ook zoo deftig rijden als gij maar wilt. Doe uw oogen nu eens open, en zie hem aan. Zeg nu niet meer, dat ik nooit om u denk, als ik uit ben.’

Marie opende haar oogen en keek naar Tom, maar zonder zich op te richten.

‘Ik weet toch wel, dat hij ook drinken zal,’ zeide zij.

‘Neen, men heeft er voor ingestaan, dat hij vroom en drankvrij is.’

‘Nu, ik hoop, dat het zich met hem schikken zal,’ zeide de dame; ‘maar dat is meer dan ik verwacht.’

‘Dolf,’ zeide St. Clare, wijs Tom den weg naar de keuken. En pas op,’ voegde hij er bij, ‘onthoud wat ik u gezegd heb.’

Adolf trippelde sierlijk heen. Tom volgde hem met zwaren tred.

‘Hij gelijkt wel een olifant,’ zeide Marie.

‘Kom aan, Marie,’ zeide St. Clare, zich hij de sofa op een stoel zettende, ‘wees nu eens lief, en zeg me iets vriendelijks.’

‘Gij zijt veertien dagen over den tijd uitgebleven,’ zeide de dame pruilende.

‘Maar gij weet wel, ik heb u de reden geschreven.’

‘Zulk een korten, koelen brief.’

‘Maar mijn hemel, de post zou vertrekken; ik moest kort schrijven of niet.’

‘Zoo is het altijd,’ zeide de dame; ‘altijd is er iets, om uwe reizen lang, en uwe brieven kort te maken.’

‘Zie nu eens hier,’ hervatte hij, een sierlijk fluweelen doosje uit den zak halende, ‘hier is een presentje, dat ik u uit New-York heb meegebracht.’

Het was eene photografie, zoo duidelijk en fraai als eene gravure, Eva en haar vader voorstellende, naast elkander zittende hand in hand.

Marie bekeek de portretjes met een ontevreden gezicht. ‘Waarom moest ge in zulk een stijve houding zitten?’

‘Nu, over de houding mag verschil van meening zijn; maar wat vindt gij van de gelijkenis?’

‘Als gij u aan mijn gevoelen in dat opzicht niet stoort, dan zult gij het ook wel in andere opzichten niet doen,’ antwoordde zij, de doos dicht doende.

‘Welk een onaangenaam mensch!’ dacht St. Clare bij zich zelven, maar overluid zeide hij: ‘Komaan nu, Marie, wat dunkt u van de gelijkenis? Wees nu niet dwaas.’

‘Het is al zeer ongevoelig van u, St. Clare,’ antwoordde de dame, ‘dat gij mij dwingt om nu naar allerlei dingen te kijken, en er over te spreken. Gij weet wel, dat ik den geheelen dag met hoofdpijn heb gelegen, en sedert gij in huis gekomen zijt, is er zulk een geweld gemaakt, dat ik half dood ben.’

‘Zijt gij zoo aan hoofdpijn onderhevig, mevrouw?’ zeide juffrouw Ophe1ia, eensklaps uit de diepte van een kussenstoel oprijzende, waarin zij stil was blijven zitten, bij zich zelve eenen inventaris van meubelen makende, en berekenende wat zij moesten gekost hebben.

‘Ja, ik hen een martelares daarvan,’ hernam de dame.

‘Jeneverbessenthee is heel goed tegen hoofdpijn,’ zeide Ophelia; ‘ten minste Augusta, de vrouw van den ouden Abraham Perry, placht zoo te zeggen, en zij had veel ondervinding.’

‘Ik zal de eerste jeneverbessen, die in onzen tuin bij het racer rijp worden, opzettelijk daarvoor laten komen,’ zeide St. Clare zeer ernstig, en trok tegelijk aan de bel. ‘Ondertusschen, nicht, zult gij wel gaarne naar uwe kamer willen gaan, om u na de reis wat op te frisschen, Dolf,’ vervolgde hij, ‘laat Mammy terstond eens hier komen!’

De mulattin, die Eva met zooveel verrukking had geliefkoosd, trad wel-

dra binnen. Zij was zeer net gekleed en had een rood-gestreepten tulband op, dien Eva haar zoo pas had meegebracht, en dien het meisje zelf haar om het hoofd had gedaan.

‘Mammy,’ zeide St. Clare; ‘ik stel deze dame onder uwe zorg; zij is moede, en heeft rust noodig. Breng haar naar hare kamer, en zorg dat zij alle gemakken heeft.’

Daarop verdween Ophelia, voorafgegaan door Mammy.

Hoofdstuk XVI.
Tom's meesteres en hare meeningen.

‘En nu, Marie,’ zeide St. Clare, ‘komt er een gulden tijd voor u. Hier is onze knappe, handige nicht uit Nieuw-Engeland, die alle last en zorgen van uw schouders zal afnemen, en u tijd geven, om u geheel op te frisschen en weer jong en schoon te worden. De plechtigheid van 't overreiken der sleutels kan gevoegelijk terstond plaats hebben.’

Dit werd gezegd aan de ontbijttafel, een paar dagen na de komst van juffrouw Ophelia.

‘Het is haar gaarne gegund,’ zeide Marie, het hoofd kwijnend op de hand latende rusten. ‘Ik denk, dat zij daarbij één ding zal opmerken, en dat is, dat wij meesteressen hier in 't Zuiden eigenlijk slavinnen zijn.’

‘O, zeker zal zij dat merken, en een wereld van heilzame waarheden bovendien, zonder twijfel,’ zeide St. Clare.’

‘Men spreekt van slaven houden, alsof wij het deden voor ons gemak,’ zeide Marie. ‘Indien wij op ons gemak bedacht waren, moesten wij ze stellig allen terstond laten gaan.’.

Evangeline sloeg hare groote, ernstige oogen op haars moeders gelaat met eene zekere verbijstering, en zeide toen eenvoudig: ‘Waarom houdt u ze dan, Mama?’

‘Ik weet het waarlijk niet, we hebben er niets anders dan last van; zij zijn de plaag van mijn leven. Ik geloof, dat mijne gezondheid er meer onder heeft geleden, dan onder iets anders; en de onze, dat weet ik, zijn de ergste, die ooit menschen geplaagd hebben.’

‘Och, kom, Marie, gij zijt van morgen wat zwaartillend,’ zeide St. Clare, ‘gij weet wel, dat het zoo niet is. Daar is b.v. Mammy, het beste schepsel, dat er leeft; hoe zoudt gij haar kunnen missen?’

‘Mammy is de beste, die ik ooit gekend heb,’ zeide Marie, ‘en toch is die Mammy zoo zelfzuchtig, vreeselijk zelfzuchtig; dat is het gebrek van het geheele ras.’

‘Zelfzucht is een schrikkelijk gebrek,’ zeide St. Clare ernstig.

‘Nu, die Mammy,’ zeide Marie, ‘slaapt 's nachts zoo vreeselijk vast; dat is zelfzucht, dunkt me; ze weet, dat ik bijna ieder uur kleine diensten noodig heb, als ik die erge buien krijg, en toch is zij zoo moeilijk wakker te krijgen. Ik ben bepaald niet goed van morgen wegens de inspanning, die het mij gekost heeft om haar wakker te maken.’

‘Heeft zij niet in den laatsten tijd dikwijls bij u gewaakt?’ vroeg Eva.

‘Hoe weet gij dat?’ zeide Marie scherp; ‘ik veronderstel, dat zij er over geklaagd heeft.’

‘Zij heeft er niet over geklaagd; zij heeft mij eenvoudig verteld, hoeveel slechte nachten u in den laatsten tijd achtereen gehad hebt.’

‘Waarom laat gij Jane of Rosa niet eens in hare plaats waken voor een paar nachten?’ zeide St. Clare, ‘en laat haar dan rusten.’

‘Hoe kunt gij dat voorstellen?’ zeide Marie. ‘St. Clare, gij denkt volstrekt niet na. Zoo zenuwachtig als ik ben, hindert mij het geringste en een vreemde hand zou mij bepaald dol maken. Als Mammy zooveel belang in mij stelde, als zij behoorde te doen, dan zou zij natuurlijk gemakkelijker wakker worden. Ik heb gehoord van menschen, die zulke verknochte bedienden hadden; maar zoo gelukkig ben ik nooit geweest,’ zeide Marie met een zucht.

Juffrouw Ophelia had dit gesprek aangehoord met scherpe, ernstige oplettendheid; zij hield hare lippen op elkander geknepen, alsof zij besloten

had hare menschen door en door te leeren kennen, vóór zij een oordeel vormde.

‘Mammy heeft wel een soort van goedhartigheid,’ zeide Marie; ‘zij is zachtzinnig en onderdanig, maar in den grond is zij zelfzuchtig. Zij houdt nooit op te kniezen en te malen over dien man van haar. Toen ik getrouwd was, en natuurlijk hier moest komen wonen, moest ik haar meenemen; en

mijn vader kon haren man niet missen. Hij was smid, en dus zeer noodig. Ik dacht toen en zeide het haar ook, dat Mammy en haar man beter zouden doen elkaar op te geven, daar het niet waarschijnlijk was, dat zij ooit weer samen zouden kunnen leven. Het spijt mij nu, dat ik er niet op aangedrongen heb, en aan Mammy een anderen man heb gegeven; maar ik was dwaas en toegefelijk, en drong er niet verder op aan. Ik zeide Mammy in der tijd, dat zij er niet op rekenen moest haren man meer dan eens of tweemaal in haar leven weer te zien, want de lucht op mijns vaders plaats is niet goed voor mijn gezondheid, ik kan er niet heengaan, en ik raadde haar aan iemand anders tot man te nemen; maar neen! dat wilde zij niet. Mammy heeft nu en dan een soort van stijlhoofdigheid over zich, die niemand zoo goed opmerkt als ik doe.’

‘Heeft zij kinderen?’ vroeg juffrouw Ophelia.

‘Ja, zij heeft er twee.’

‘Ik veronderstel, dat zij hun gemis voelt.’

‘Natuurlijk; ik kon ze niet meebrengen; het waren kleine, vuile wurmen, ik kon ze niet om mij dulden, en bovendien zij zouden te veel van haren tijd vergen; maar ik denk, dat Mammy altijd een soort van wrok daarover gehouden heeft. Zij wilde nie-

mand anders tot man hebben, en ik geloof, hoewel zij weet hoe zeer ik haar noodig heb, en hoe zwak mijne gezondheid is, dat zij morgen aan den dag naar haren man zou gaan, als zij maar kon. Dat geloof ik vast,' zeide Marie; 'zij zijn nu eenmaal zoo zelfzuchtig, de besten niet uitgezonderd.'

''t Is treurig er aan te denken,' zeide St. Clare droogjes.

Juffrouw Ophelia keek hem scherp aan, en zag den blos van ergernis en wrevel, en de spottend vertrokken lippen, terwijl hij sprak.

'Nu is Mammy altijd een troetelkind van mij geweest,' zeide Marie. 'Ik wilde wet, dat uwe vrije bedienden in het Noorden hare kleerkasten eens konden zien, haar zijden en mousselinen kleedjes en een van echt kamerdoek, die zij daar heeft hangen. Ik heb soms heele namiddagen gewerkt aan het opmaken harer mutsen, en om haar te kleeden voor een partijtje. Wat mishandelen betreft, zij weet niet eens wat dat is; zij is hoogstens één of tweemaal in haar leven gegeeseld. Zij heeft dagelijks hare sterke koffie en haar thee met witte suiker er in. 't Is verfoeilijk, maar St. Clare wil, dat er beneden ook op een grooten voet geleefd wordt, en zij leven er allen zooals zij goed vinden. De zaak is, dat onze bedienden worden bedorven. Ik denk, dat het gedeeltelijk onze schuld is, dat zij zelfzuchtig zijn, en doen als bedorven kinderen; maar ik heb er met St. Clare over gesproken, tot ik er moe van was.'

'En ik ook,' zeide St. Clare, terwijl hij het morgenblad opnam.

Eva, het mooie Eva'tje, had staan luisteren naar hare moeder, met die uitdrukking van diepen en geloovigen ernst, die haar eigen was. Zij ging zachtjes om haars moeders stoel, en sloeg haar de armen om den hals.

'Wel, Eva, wat doet ge?' zeide Marie.

'Mama, zou ik niet eens een nacht bij u kunnen waken, maar één nacht? Ik zou u zeker niet zenuwachtig maken en niet in slaap vallen, ik lig toch dikwijls 's nachts wakker te denken....'

'O, gekheid, kind! gekheid!' zeide Marie; 'gij zijt zulk een vreemd kind.'

'Maar mag ik, mama? ik geloof,' zeide zij beschroomd, 'dat Mammy niet goed in orde is. Zij heeft mij gezegd, dat zij in den laatsten tijd altijd hoofdpijn had.'

'O, dat is juist een van Mammy's streken! Mammy is juist als de anderen; zij maakt groot gewag van een weinigje pijn in 't hoofd of in den vinger; men moet daaraan geen voet geven. Ik heb mijn meening daaromtrent,' zeide, zij, zich tot juffrouw Ophelia wendend; 'gij zult de noodzakelijkheid daarvan inzien. Indien gij bedienden toegeeft in allerlei kleine onaangename gewaarwordingen, krijgt gij de handen vol. Ik zelf klaag nooit; niemand weet wat ik lijd. Ik acht het mijn plicht het stil te dragen, en dat doe ik.'

Juffrouw Ophelia's ronde oogen drukten eene onverholen verbazing uit bij dit gezegde, hetwelk St. Clare zoo geweldig grappig vond, dat hij in een luid lachen uitbarstte.

'St. Clare lacht altijd als ik maar even zinspeel op den slechten staat mijner gezondheid,' zeide Marie met de stem van een martelares. 'Ik hoop maar, dat de dag niet komen zal waarop hij er berouw over krijgt,' en Marie bracht haren zakdoek aan hare oogen.

Natuurlijk ontstond er een min of meer gedwongen stilzwijgen. Eindelijk stond St. Clare op, keek op zijn horloge en zeide, dat hij aan 't einde der straat iemand moest gaan spreken. Eva trippelde hem achterna, en juffrouw Ophelia en Marie bleven alleen aan de tafel zitten.

‘Zoo doet St. Clare nu altijd!’ zeide Marie, haren zakdoek eenigszins driftig wegnemende, toen de overtreder, die er door getroffen had moeten worden, niet meer tegenwoordig was. ‘Hij begrijpt nooit, en kan niet begrijpen, en zal nooit begrijpen, wat ik lijd en jaren lang geleden heb. Als ik tot de klagenden behoorde, of ooit eenig gewag maakte van mijne ongesteldheden, dan zou er eenige reden voor zijn. De mannen vinden een klagende vrouw natuurlijk vervelend. Maar ik heb alles vóór mij gehouden, en gedragen, totdat St. Clare is gaan denken, dat ik alles uitstaan kan.’

Juffrouw Ophelia wist niet recht welk antwoord hierop van haar verwacht werd.

Terwijl zij er over nadacht wat zij zeggen zou, droogde Marie gaandeweg hare tranen af, en streek hare veeren glad, zooals een duif haar Ioilet maakt na een regenbui, en begon een huishoudelijk gesprek met juffrouw Ophelia over kasten, linnenpersen, provisiekamers en andere onderwerpen, waarover deze laatste bij onderling goedvinden het bestuur zou overnemen; daarbij gaf zij haar zooveel terechtwijzingen en orders, dat een hoofd, dat minder vast en huishoudelijk ware geweest dan dat van juffrouw Ophelia, er van geduizeld zou hebben.

'En nu,' zeide Marie, 'nu, geloof ik, dat ik u alles gezegd heb, zoodat, wanneer mijn eerstvolgende aanval komt, gij in staat zult zijn alleen op te treden; alleen omtrent Eva...; die heeft toezicht noodig.'

'Het schijnt een zeer goed kind te zijn,' zeide juffrouw Ophelia. 'Ik heb nooit een goedaardiger kind gezien.'

'Eva is een vreemd kind,' zeide hare moeder, 'een zeer vreemd kind. Zij heeft iets zonderlings over zich; zij is niet als ik, volstrekt niet.' En Marie zuchtte, alsof dit eene waarlijk treurige omstandigheid was.

Juffrouw Ophelia zeide in haar hart: 'dat is te hopen,' maar zij was voorzichtig genoeg het niet te zeggen.

'Eva is altijd gaarne bij de bedienden geweest, en ik geloof, dat dit voor sommige kinderen niet kwaad is; ik speelde altijd met vaders negertjes, het heeft mij nooit kwaad gedaan. Maar Eva schijnt zich altijd op een voet van gelijkheid te stellen met ieder, die haar nabij komt. 't Is iets vreemds in het kind. Ik heb het haar nooit kunnen afleeren. St. Clare, geloof ik, sterkt haar daarin. St. Clare geeft in alles toe, tegenover iedereen, die onder zijn dak is, behalve tegenover zijn eigen vrouw.'

Wederom bewaarde juffrouw Ophelia het stilzwijgen.

'Nu, men kan met bedienden niet omgaan,' zeide Marie, 'zonder ze onderdanig te maken en te houden. Dat was mij altijd eigen van kindsbeen af. Eva zou een huisvol bedienden bedierven. Hoe zij doen zal, als zij zelf eens huis zal moeten houden, weet ik niet. Ik ben altijd g o e d voor bedienden, altijd; maar men moet hen laten voelen, w a a r z i j s t a a n m o e t e n. Dat doet Eva nooit, het is niet mogelijk het kind maar eenigszins aan 't verstand te brengen waar de plaats is van een bediende. Gij hebt gehoord, dat zij 's nachts bij mij waken wilde, om Mammy te laten slapen! Zóó nu zou het kind aldoor doen, als men haar liet begaan.'

'Wel,' zeide juffrouw Ophelia openhartig, 'ik veronderstel, dat gij uwe bedienden toch ook als menschelijke schepsels zult beschouwen, die rust noodig hebben, als ze moe zijn.'

'Zeker, natuurlijk. Ik ben er op gesteld, dat zij alles krijgen wat goed uitkomt, alles wat iemand niet ongelegen is; weet u, Mammy kan op de eene of andere wijze haar slaap wel inhalen; maar zij is het slaperigste wezen, dat ik ooit gezien heb; onder 't naaien, zittende, staande, altijd valt zij in slaap, altijd en overal. Zij krijgt haar slaap wel, reken daarop. Maar dat behandelen van de bedienden alsof het uitheemsche planten waren, of chineesche vazen, is werkelijk belachelijk,' zeide Marie, terwijl zij kwijnend wegzonk in de diepte van een groot donzig canapékussen, en een sierlijke kristallen flacon opnam.

'Gij ziet,' ging zij voort met eene kwijnende damesstem als het laatste geluid van eene stervende Arabische jasmijn of iets dergelijks, 'gij ziet, nicht Ophelia, dat ik niet dikwijls over mij zelve spreek. 't Is niet mijn g e w o o n t e ; ik vind er geen

behagen in. Ik heb er ook de kracht niet toe. Maar er zijn punten, waarin St. Clare en ik verschillen. St. Clare heeft mij nooit begrepen, mij nooit gewaardeerd. Ik geloof, dat dit de oorzaak is van mijne zwakke gezondheid. Ik moet gelooven, dat St. Clare het goed meent; maar mannen zijn uit den aard zelfzuchtig en zonder attenties voor vrouwen. Dat is ten minste de indruk, dien ik er van heb.'

Juffrouw Ophelia, die niet weinig echt Nieuw-Engelandsche voorzichtigheid bezat, en zeer afkeerig was van betrokken te worden in huiselijke

moeielijkheden, begon nu in te zien, dat haar zoo iets boven 't hoofd hing; alzoo haar gelaat in een strakke, neutrale plooi zettende, en uit haren zak een lange breikous te voorschijn halende (die zij er op na hield als een krachtdadig middel tegen hetgeen Dr. Watts beweert een personeele gewoonte van den Satan te zijn, wanneer menschen met leege handen zitten), begon zij met grooten ijver te breien hare lippen op elkander knijpende, om te zeggen, zoo goed als in woorden: ‘tracht maar niet mij aan 't spreken te krijgen, ik wil mij niet met uw zaken bemoeien,’ kortom, zij zag er even deelnemend uit als een steenen leeuw. Maar Marie lette daar niet op. Zij had nu iemand om tegen te praten, en zij voelde, dat het haar plicht was te spreken, en dat was genoeg; en zich opwekkende door eens aan den flacon te ruiken, ging zij voort:

‘Gij moet weten, dat ik mijn vermogen en mijne bedienden in eigendom gehouden heb, toen ik met St. Clare trouwde, en ik heb een wettig recht, om er op mijne eigen manier mede te handelen. St. Clare heeft zijn vermogen en zijne bedienden, en ik heb er volstrekt niet tegen, dat hij daarmede naar zijn zin handelt; maar St. Clare wil zich altijd met het mijne bemoeien. Hij heeft wonderlijk buitensporige denkbeelden over allerlei dingen, vooral over de behandeling van bedienden. Hij doet waarlijk, alsof hij zijne bedienden boven mij stelt en ook boven zich zelven; want hij laat zich allerlei last door hen veroorzaken, en verroert geen vinger. Nu is St. Clare, wat sommige dingen betreft, schrikkelijk ongemakkelijk - zoodat hij mij bang maakt, hoe goedaardig hij er ook uitziet. Zoo heeft hij zich in 't hoofd gezet, dat er geen klap in huis mag gegeven worden, wat er ook gebeure, behalve door mij of door hem; en dat drijft hij door op eene manier, dat ik er mij waarlijk niet tegen durf verzetten. Nu zult gij wel zien, waar dat op uitloopt, want St. Clare zou de hand niet oplichten, al liepen zij allen over hem heen, en ik - gij begrijpt wel, hoe barbaarsch het zijn zou van mij te vergen, dat ik mij zoo zou vermoeien. En toch gij weet wel, de bedienden zijn niet anders dan volwassen kinderen.’

‘Daar weet ik niets van, en ik dank den Heere, dat ik er niets van weet,’ antwoordde Ophelia nu kortaf.

‘O, gij zult het wel leeren, en ten uwen koste, als gij hier blijft. Gij weet nog niet welke onverdragelijke, domme, loszinnige, onredelijke, kinderachtige, ondankbare ellendelingen zij zijn.’

Marie scheen altijd een verwonderlijke kracht te krijgen, als zij aan dit onderwerp begon. Zij hield nu hare oogen open, en scheen hare kwijnende zwakheid geheel te vergeten.

‘Gij weet nog niet,’ ging zij voort, ‘en kunt nog niet weten, hoe eene huishoudster altijd en overal door hen geplaagd wordt. Maar het baat niet bij St. Clare daarover te klagen. Hij houdt dan de wonderlijkste redeneeringen. Hij zegt: wij hebben hen gemaakt wat ze zijn, en moeten hen verdragen. Hij zegt, dat al hunne gebreken aan ons te wijten zijn, en dat het wreed zou wezen eerst de schuld te veroorzaken, en dan te straffen. Hij zegt, dat wij in hunne plaats niet beter zouden doen; alsof er tusschen hen en ons vergelijkingen konden gemaakt worden.’

‘Gelooft gij niet, dat de Heere hen uit éénen bloede met ons geschapen heeft?’ zeide Ophelia weer kortaf.

‘Wel zeker niet! dat zou wat moois zijn. Zij zijn een verachtelijk geslacht.’

‘Gelooft gij niet, dat zij onsterfelijke zielen hebben?’ zeide juffrouw Ophelia met toenemende verontwaardiging.

‘O,’ zeide Marie gapende, ‘dat wel, natuurlijk, niemand twijfelt daaraan. Maar wat betreft ze op eenigen voet van gelijkheid met ons te stellen, weet ge, alsof wij met elkaar konden vergeleken worden, wel dat is onmogelijk! Nu, St. Clare sprak er mij werkelijk van alsof Mammy van haren man af te houden hetzelfde was, alsof ik van mijn man werd afgehouden. Dat staat niet gelijk. Mammy kan niet hetzelfde gevoelen als ik. Dat is heel iets anders, natuurlijk en St. Clare zegt, dat hij dat niet kan inzien. En alsof Mammy haar kleine, vuile kinderen evenzeer kon liefhebben als ik Eva! Toch trachtte St. Clare eens werkelijk mij te overtuigen, dat het mijn plicht was, met

mijn zwakke gezondheid, en al wat ik lijd, Mammy te laten gaan, en iemand anders in hare plaats te nemen. Dat was een weinig te veel zelfs voor m i j om aan te hooren. Ik laat niet dikwijls mijn gevoelens blijken. Ik stel het mij tot plicht alles in stilte te lijden; dat is het harde lot van de vrouw, en ik draag het. Maar toen brak ik toch los, zoodat hij dat onderwerp nooit meer heeft aangeroerd. Maar aan zijn gezicht kan ik zien, en aan kleinigheden, die hij zegt, kan ik merken, dat hij nog altijd zoo denkt, en dat is zoo onaangenaam, zoo uittartend!'

Juffrouw Ophelia keek alsof zij bang was dat haar iets ontvallen zou; maar hare breinaalden tikten voort op eene wijze, die boekdeelen vol in zich bevatte, als Marie het maar had kunnen verstaan. 'Alzoo, ge begrijpt nu wel,' ging zij voort, 'wat gij na te gaan hebt; een huishouding zonder orde of regel, waar de bedienden hun eigen gang gaan en doen wat zij verkiezen, behalve in zooverre als ik met mijn zwakke gezondheid er orde op gesteld heb. Ik heb mijn zweep bij de hand, en somtijds gebruik ik die, maar dat vermoeit mij altijd te zeer. Indien St. Clare maar wilde doen, zooals anderen - -'

'En hoe is dat?'

'Wel, ze naar den c a l a b o o z e zenden of naar een van de andere plaatsen om afgestraft te worden, dat is de eenige manier. Als ik niet zoo'n arm zwak schepsel was, geloof ik, dat ik met dubbel zooveel flinkheid zou te werk gaan, als St. Clare.'

'En hoe gaat St. Clare dan te werk?' zeide juffrouw Ophelia. 'Gij zegt, dat hij nooit een klap geeft.'

'Wel, mannen hebben iets meer gebiedends, weet ge; het is voor hen gemakkelijker; bovendien, indien gij hem goed in de oogen gekeken hebt, het is vreemd, die oogen, als hij beslist spreekt, is er een soort van flikkering in. Ik ben er zelfs bang voor, en de bedienden weten, dat zij oppassen moeten. Met razen en knorren zou ik niet zooveel gedaan krijgen, als St. Clare met een opslag van zijn oog, als hij eenmaal ernstig is. St. Clare behoeft zich geen moeite te geven, dat is de reden dat hij voor mij geen gevoel heeft. Maar gij zult ondervinden, als gij de huishouding doet, dat men niet verder komt zonder gestrengheid: zij zijn zoo slecht, zoo bedriegelijk, zoo lui.'

'Het oude deuntje,' zeide St. Clare, die zachtjes binnen kwam. 'Welk eene vreeselijke rekening zullen die booze schepsels te vereffenen hebben ten laatste; vooral wegens die luiheid! Gij ziet, nicht,' zeide hij, terwijl hij zich in zijn volle lengte op een sofa tegenover die van Marie uitstrekte, 'zij is volstrekt onverschoonbaar in hen, met het oog op het voorbeeld, dat Marie en ik hun geven: die luiheid!'

'Kom, St. Clare, gij maakt het al te erg!' zeide Marie.

'Doe ik? wel mij dunkt, dat ik al heel goed sprak voor mijn doen. Ik tracht altijd uwe opmerkingen kracht bij te zetten.'

'Gij weet wel, dat gij er niets van meent, St. Clare,' zeide Marie.

'O, dan moet ik mij vergist hebben. Ik dank u, beste, dat gij 't mij zegt.'

'Gij tracht werkelijk ergerlijk te zijn,' zeide. Marie.

'Och kom, Marie, de dag wordt warm, en ik heb juist een lange twist gehad met Dolf, die mij zeer vermoeid heeft; wees dus niet onvriendelijk, en laat een mensch rusten in het licht van uwen glimlach.'

'Wat is er met Dolf?' vroeg Marie. 'De onbeschaamdheid van dien jongen is mij letterlijk onverdragelijk geworden. Ik wou maar dat ik eens vrij over hem beschikken kon, ik zou hem wel klein krijgen.'

‘Wat gij zegt, mijn waarde, draagt den stempel van uwe gewone scherpzinnigheid en gezond verstand,’ zeide St. Clare. ‘Wat Dolf betreft, de zaak is deze: dat hij zoolang er zich op toegelegd heeft mijne manieren en gewoonten na te doen, dat hij ten laatste zich zelven voor zijn meester heeft aangezien; en ik ben verplicht geweest hem die vergissing een weinig aan 't verstand te brengen.’

‘Hoe?’ zeide Marie.

‘Wel, ik was genoodzaakt hem duidelijk te doen begrijpen, dat ik liever e e n i g e van mijn kleeren voor mijn persoonlijk gebruik hield; ook heb ik

Zijne Excellentie op een rantsoen van eau de cologne gesteld, en ik ben zoo wreedaardig geweest hem te beperken tot één dozijn van mijn kamerdoeksche zakdoeken. Dolf was er erg over ontstemd, en ik moest hem vaderlijk toespreken, om hem tot bedaren te brengen.'

'O, St. Clare, wanneer zult gij leeren, hoe gij uwe bedienden moet behandelen? 't Is verschrikkelijk de manier, waarop gij hun toegeeft,' zeide Marie.

'Wel, wat voor kwaad steekt er goed beschouwd in, dat de arme sukkel wil zijn als zijn meester, en als ik hem niet beter opgevoed heb dan dat hij voornamelijk smaak heeft in eau de cologne en kamerdoeksche zakdoeken, waarom zou ik ze hem dan niet geven?'

'En waarom hebt gij hem niet beter opgevoed?' zeide juffrouw Ophelia botweg.

''t Was te veel moeite: luiheid, nicht, luiheid, die meer zielen bederft dan gij beknorren kunt. Als de luiheid het niet verhinderd had, zou ik zelf een volmaakte engel geworden zijn. Ik ben geneigd te gelooven, dat luiheid is, wat uw oude Dr. Botherem in Vermont placht te noemen het wezen van 't zedelijk kwaad. Dat is zekerlijk eene vreeselijke beschouwing.'

'Ik ben van gevoelen, dat gij, slavenhouders, eene vreeselijke verantwoordelijkheid op u laadt,' zeide juffrouw Ophelia. 'Ik zou ze voor nog zooveel niet op mij willen nemen; gij behoort uwe slaven op te voeden en ze te behandelen als redelijke wezens, als onsterfelijke schepsels, voor wie gij verantwoordelijk zijt voor Gods rechterstoel. Dat is mijn gevoelen,' zeide de goede dame, en liet aldus eensklaps al den toorn uitbarsten, dien zij den geheelen morgen in haar gemoed had opgekropt.

'Och, kom, kom!' zeide St. Clare, snel opstaande: 'Wat weet gij van ons?'

Hij zette zich voor de piano en begon een vroolijk stuk te spelen. St. Clare had bepaald aanleg voor de muziek. Zijn aanslag was schitterend en ferm, en zijn vingers vlogen over de toetsen als vogeltjes zoo vlug en toch stipt nauwkeurig. Hij speelde het eene stuk na het andere als iemand, die zich in een goed humeur wil spelen. Nadat hij eenigen tijd gespeeld had, stond hij op, en zeide vroolijk:

'Wel, nicht, gij hebt ons een goede les gegeven, en hebt uw plicht gedaan; ik acht er u te meer om. Ik twijfel niet, of gij hebt mij een echten diamant van waarheid naar het hoofd gegooid, hoewel hij mij zoo vlak in 't gezicht trof, dat hij in 't eerst niet naar waarde geschat werd.'

'Wat mij betreft, ik zie niet, dat zulk praten ergens toe dient,' zeide Marie. 'Ik zou wel eens iemand willen zien, die meer voor zijn bedienden doet dan wij, en het doet hun toch geen goed, geen zier, zij worden al erger en erger. Wat praten of zoo iets betreft, ik heb tegen hen gepraat, tot ik er moe en heesch van werd, en hun hunnen plicht voorgehouden en al dat; en zij kunnen naar de kerk gaan, wanneer zij willen, hoewel zij toch even weinig van de preek verstaan, als zooveel varkens zouden doen, zoodat het hun toch niet veel baat, of zij gaan; zoo denk ik er over. Maar zij gaan toch, en hebben dus alle gelegenheid; maar zooals ik reeds gezegd heb, zij zijn een verachtelijk geslacht, en zij zullen dat altijd blijven, er is niets aan hen te doen; gij kunt niets van hen maken, al doet gij nog zoo uw best. Gij begrijpt wel, nicht Ophelia, ik heb het beproefd en gij nog niet, ik ben onder hen geboren en opgevoed en ik weet het goed.'

Juffrouw Ophelia dacht, dat zij genoeg gezegd had en zweeg dus; St. Clare floot een deuntje.

‘St. Clare, ik wenschte dat gij niet floot,’ zeide Marie; ‘het verergert mijn hoofdpijn.’

‘Dan zal ik het niet doen,’ zeide St. Clare. ‘Is er nog iets anders dat gij wenscht dat ik laten zal?’

‘Ik wensch dat gij eenig gevoel hebt voor mijn lijden, gij hebt nooit eenig gevoel voor mij.’

‘Mijn lieve aanklagende engel!’ zeide St. Clare.

‘'t Is tergend zóó toegesproken te worden.’

‘Hoe wilt gij dan toegesproken worden? Ik zal spreken zooals gij 't wilt,

alleen om u genoegen te geven.'

Een vroolijk gelach van het binnenplein klonk door de zijden gordijnen van de veranda. St. Clare ging naar buiten, lichtte het gordijn op, en begon ook te lachen.

'Wat is er?' vroeg juffrouw Ophelia, terwijl zij aan de leuning trad.

Daar zat Tom op een kleine mosbank op de binnenplaats, al zijne knoopsgaten bestoken met Kaapsche jasmijnen, en Eva, vroolijk lachende, hing een krans van rozen om zijn hals, en toen ging zij op zijn knie zitten, als een uit hout gesneden vogeltje, steeds lachende.

'O, Tom, wat ziet ge er nu grappig uit!'

Tom glimlachte stil en goedaardig, en scheen op zijn bedaarde manier evenveel schik te hebben in de grap als zijne kleine meesteres. Hij keek op, toen hij zijn meester zag, met een vragenden blik, alsof hij vergiffenis wille vragen.

'Hoe kunt gij haar dat toelaten?' vroeg juffrouw Ophelia.

'Waarom niet?' zeide St. Clare.

'Wel, ik weet het niet, maar het komt mij zoo raar voor.'

'Gij zoudt het toch niet raar vinden, als een kind een grooten hond streelde, maar van een schepsel, dat kan denken en voelen, en dat onsterfelijk is, hindert het u, beken het maar, nicht. Ik begrijp het gevoel van u, noordsche menschen, tamelijk goed. Niet dat er eenige deugd in steekt, dat wij het niet hebben; maar de gewoonte bij ons doet wat het Christendom behoorde te doen, zij neemt het gevoel van persoonlijk vooroordeel weg. Ik heb dikwijls opgemerkt, bij mijne reizen in het noorden, hoeveel sterker dit was bij u dan bij ons. Gij hebt een afschuw van hen als van een slang of een padde, en toch hindert het u, als hun onrecht aangedaan wordt. Gij kunt niet zien, dat zij mishandeld worden; maar gij zelven wilt liefst niets met hen te maken hebben. Gij zoudt hen naar Afrika willen zenden, buiten uw gezichts- en uwe reukorganen, en hun een paar zendelingen toezenden, om al de zelfverloochening, die noodig is, om hen te verbeteren, in eens af te doen. Is het niet zoo?'

'Ja, neef,' zeide juffrouw Ophelia, nadenkend, 'daar is wel iets van waar.'

'Wat zouden de armen en geringen doen zonder de kinderen?' zeide St. Clare, tegen de leuning staande en Eva gadeslaande, terwijl zij weghuppelde, en Tom bij de hand leidde. 'Het kind is de eenige ware democraat. Tom is voor Eva een held; zijne vertellingen zijn wonderen in haar oog, zijn liedjes en Methodistische gezangen zijn beter dan een opera, en de snuisterijen in zijn zak zijn een mijn vol juweelen, en hij zelf is de verwonderlijkste Tom, die ooit in een zwarte huid stak. Dit is een van de rozen in den hof van Eden, die de Heer opzettelijk heeft laten vallen voor de armen en geringen, die niet veel anders krijgen.'

''t Is vreemd, neef,' zeide juffrouw Ophelia, 'men zou haast denken, dat gij een professor waart, als men u hoort spreken.'

'Een professor?' vroeg St. Clare.

'Ja, een professor in den godsdienst.'

'Volstrekt niet, geen professor, zooals gij, stadsche menschen, zegt, en wat erger is, vrees ik, geen beoefenaar.'

'Wat doet u dan zoo spreken?'

'Niets is gemakkelijker dan spreken,' zeide St. Clare. 'Ik geloof haast, dat Shakespeare iemand laat zeggen: ik zou gemakkelijker aan twintig menschen kunnen voorpreken wat goed zou zijn, dat zij deden, dan een van de twintig te zijn om het

te doen. ‘Het is slechts verdeeling van den arbeid. Mijn kracht is s p r e k e n , en de uwe, nicht, is d o e n .’

In Tom's uiterlijken toestand was op dat oogenblik, zooals de wereld zegt, niets beklagenswaardigs. De genegenheid van de kleine Eva voor hem, de instinctmatige dankbaarheid en liefheid van een edelaardig wezen had er haar toe gebracht haren vader te verzoeken, dat hij haar eigen bediende mocht zijn, wanneer zij geleide noodig had op hare wandelingen of ritjes; en Tom had orders alles te laten rusten en jongejuffrouw Eva te begeleiden als zij hem noodig had, welke orders, zooals de lezer wel begrijpen zal, ver van onaangenaam voor

hem waren. Hij ging goed gekleed, want St. Clare was op dit punt zeer keurig. Zijn staldienst was slechts een eerepost, en bestond enkel in een dagelijksche zorg en toezicht, en in 't geven van terechtwijzingen aan een minderen bediende, want Marie St. Clare verklaarde, dat zij niet kon uitstaan, dat hij paardelucht aan zich had, wanneer hij in hare nabijheid kwam, en dat hij bepaald niet aan eenig werk mocht gezet worden, dat hem voor haar onaangenaam maakte, dewijl haar zenuwgestel volstrekt niet bestand was voor eenige beproeving van dien aard, omdat het inademen van iets onaangenaams volgens haar zeggen, volkomen voldoende was, om in eens aan al haar aardsche lijden een einde te maken. Tom zag er dus, met zijn lakensche pak, zijn gladde vilten hoed, zijn glimmende laarzen, onberispelijke handboorden en halsboord en zijn deftig, goedaardig voorkomen, eerwaardig genoeg uit om bisschop van Karthago te zijn, zooals mannen van zijne kleur in vroeger eeuwen wel eens waren. Bovendien woonde hij op een fraai landgoed, eene omstandigheid, waarvoor zijn gevoelig ras nooit onverschillig is; en hij zag met welgevallen de vogels, de bloemen, de fonteinen, de geurige, welverlichte schoonheid van het binnenplein, de zijden gordijnen en de schilderijen, en lusters en beeldjes, en verguldsels, die de kamers tot een soort van Aladin's paleis voor hem maakten.

Indien Afrika ooit zal bewoond worden door een hoogbegaafd en ontwikkeld ras, en dat moet te eeniger tijd komen in het groote drama van menschelijken vooruitgang, dan zal het leven daar ontwaken met een grootschheid en een pracht, waarvan onze oude Westersche stammen slechts een flauw begrip hebben. In dat verwijderde geheimzinnige land van goud en diamanten, en specerijen, en wuivende palmboomen, en wondervolle bloemen, en verwonderlijke vruchtbaarheid zullen nieuwe vormen van kunst ontwaken, nieuwe stijlen van pracht; en dat negerras, niet langer veracht en vertrapt, zal misschien blijken geven van de laatste en prachtigste openbaringen van het menschelijk leven. Zeker zullen de negers met hunne zachtmoedigheid, met hunne nederigheid van hart, met hunne neiging om meer verheven geesten te vertrouwen en zich op hoogere macht te verlaten, met hunne kinderlijke eenvoudigheid, liefderijkheid en vergevensgezindheid, den hoogsten vorm van het eigenaardig christelijk leven aan den dag leggen, en misschien, daar God kastijdt wien Hij liefheeft, heeft Hij het arme Afrika, thans zoo diep vernederd, uitgekozen, om het te maken tot het hoogste en edelste in dat Koninkrijk, dat opgericht zal worden, wanneer alle andere koninkrijken zijn gewogen en te licht bevonden, want de eersten zullen de laatsten zijn, en de laatsten de eersten.

Was het dit waarover Marie St. Clare nadacht, toen zij prachtig gekleed onder de veranda stond op een Zondagmorgen, en een diamanten armband om haren dunnen pols vastmaakte? Waarschijnlijk wel. Of, indien het dat niet was, was het iets anders; want Marie was een voorstandster van het goede, en zij ging nu in hare volle kracht, met diamanten, zijde, kant, juweelen en zoo voort, naar eene kerk voor de aanzienlijken, om haren godsdienst waar te nemen. Op Zondag maakte Marie er altijd veel werk van godsdienstig te zijn. Daar stond zij, zoo rank, zoo elegant, zoo luchtig en golvend in hare bewegingen, terwijl haar kanten sluier haar als in een nevel hulde. Zij zag er uit als een bevallig schepsel, en voelde, dat zij zeer goed was en zeer elegant. Juffrouw Ophelia stond naast haar, een volkomen tegenstelling. Niet dat zij niet een even schoon zijden kleed en shawl aanhad, en een even fraaien zakdoek; maar stijfheid en houterigheid lagen evenzeer over geheel haar voorkomen

verspreid, als zekere gratie over dat harer bekoorlijke nicht: niet de gratie Gods evenwel; dat is iets anders.

‘Waar is Eva?’ vroeg Marie.

‘Het kind is op de trap blijven staan, om iets aan Mammy te zeggen.’

En wat zeide Eva tot Mammy op de trap? Luister eens, lezer, en gij zult het hooren, hoewel Marie het niet hoort.

‘Lieve Mammy, ik weet dat gij erge hoofdpijn hebt.’

‘God zegen u, jongejuffrouw Eva! Ik heb tegenwoordig altijd hoofdpijn, maar gij moet u daarover niet ongerust maken.’

‘Nu, ik ben blij, dat gij nu uitgaat; en hier’ (en het kind sloeg den arm om haar heen) ‘Mammy, gij moet mijn flacon meenemen.’

‘Hoe! uw mooien flacon met goud en juweelen? Neen, jongejuffrouw, dat zou mij niet passen.’

‘Waarom niet? Gij hebt hem noodig en ik niet. Mama doet het altijd voor de hoofdpijn; dat zal u goed doen. Neen, gij moet hem meenemen, om mij pleizier te doen.’

‘Hoor dat lieve kind eens!’ zeide Mammy, terwijl Eva hem voor in haar japon stopte, en haar een kus gevende, de trap afliep naar hare moeder.

‘Waarom hebt ge u opgehouden?’

‘Om Mammy mijn flacon mee te geven naar de kerk.’

‘Eva!’ zeide Marie, ongeduldig met den voet stampende, ‘uw gouden flacon aan Mammy? Wanneer zult gij toch eens leeren wat pas geeft. Ga hem terstond terughalen.’

Eva keek bedroefd voor zich en keerde zich langzaam om.

‘Zeg eens, Marie, laat het kind begaan, zij mag doen, zooals zij verkiest,’ zeide St. Clare.

‘St. Clare, hoe zal zij ooit door de wereld komen?’ zeide Marie.

‘Dat weet God,’ zeide St. Clare, ‘maar zij zal in den hemel komen, beter dan gij of ik.’

‘O, papa, spreek zoo niet,’ zeide Eva, hem zacht aan den elleboog stootende; ‘dat ergert mama.’

‘Wel, neef, zijt gij gereed, om naar de oefening te gaan?’ zeide juffrouw Ophelia, zich vlak voor St. Clare plaatsende.

‘Ik ga niet, wel verplicht.’

‘Ik wenschte, dat St. Clare altijd naar de kerk ging,’ zeide Marie; ‘maar hij heeft geen greintje godsdienst aan zich. 't Is niet zooals het hoort.’

‘Dat weet ik,’ zeide St. Clare. ‘Gij, dames, gaat naar de kerk, om te leeren door de wereld te komen, veronderstel ik, en uw vroomheid brengt fatsoenlijkheid over ons. Indien ik ging, zou ik gaan, waar Mammy gaat, daar is iets, wat een mensch ten minste wakker houdt.’

‘Hoe! die schreeuwende Methodisten? 't Is vreeselijk!’ zeide Marie.

‘Allesbehalve de doode zee van uwe fatsoenlijke kerken, Marie. 't Is bepaald te veel geëischt van een man. Eva wilt gij gaarne gaan? Kom, blijf maar thuis, dan zullen we samen spelen.’

‘Dank u, papa, ik wil liever naar de kerk gaan.’

‘Is het er niet vreeselijk vervelend?’ vroeg St. Clare.

‘'t Is er wel eens vervelend,’ zeide Eva; ‘en ik krijg slaap ook, maar ik tracht wakker te blijven.’

‘Waarom gaat ge er dan heen?’

‘Wel, papa, weet u,’ zeide zij fluisterend, ‘nicht zegt, dat God dat gaarne van ons heeft, en Hij geeft ons alles, weet u, en het is geen groote moeite, en zoo heel vervelend is het toch ook niet.’

‘Gij, lieve, kleine, gewillige meid!’ zeide St. Clare, terwijl hij haar kuste, ‘ga maar en bid voor mij.’

‘Zeker, dat doe ik altijd,’ zeide het kind, en sprong na hare moeder in het rijtuig.

St. Clare stond op de trap, en maakte een kushand, toen het rijtuig wegreed; groote tranen stonden in zijn oogen.

‘O, Evangeline! wel moogt gij dien naam dragen,’ zeide hij, ‘heeft God u niet tot een evangelie voor mij gemaakt?’

Zoo dacht en gevoelde hij voor een oogenblik, toen stak hij een sigaar op en las een mooi boek, en dacht niet meer aan zijn evangelietje. Verschilde hij veel van andere menschen?

‘Gij begrijpt wel, Evangeline,’ zeide hare moeder, ‘het is wel goed, vriendelijk te zijn jegens de bedienden, maar het is niet goed ze zóó te behandelen als we familieleden zouden behandelen of menschen van onzen stand. Nu, als Mammy ziek was, zoudt gij haar niet in uw eigen bed willen leggen?’

‘Dat zou ik juist willen doen, Mama,’ zeide Eva, ‘omdat ik haar dan beter op kon passen, en weet u, omdat mijn bed beter is dan het hare.’

Marie was wanhopig over het totaal gebrek aan begrip van fatsoen, dat in dit antwoord gelegen was.

‘Wat kan ik doen,’ zeide zij, ‘om te maken, dat het kind mij begrijpt?’

‘Niets,’ zeide juffrouw Ophelia met nadruk.

Eva keek een oogenblik bedroefd en verslagen; maar bij kinderen blijft een indruk gelukkig niet lang bestaan, en weldra lachte zij weder vroolijk over allerlei dingen, die zij in 't voorbijrijden zag.

***

‘Wel, dames,’ zeide St. Clare, toen zij op hun gemak aan het diner zaten, ‘wat was het onderwerp van de preek vandaag?’

‘O, Ds. G. heeft mooi gepreekt,’ zeide Marie; ‘juist zulk een preek moest gij eens hooren, zij drukte juist mijne gedachten uit.’

‘Dat zal zeer stichtelijk geweest zijn,’ zeide St. Clare; ‘en het onderwerp moet ook uitgebreid geweest zijn.’

‘Wel, ik meen al mijne inzichten over de maatschappij en dergelijke dingen,’ zeide Marie. ‘De tekst was: “Hij heeft ieder ding schoon gemaakt in zijnen tijd,” en hij bewees hoe alle rangen en onderscheidingen in de maatschappij van God kwamen; en dat het zoo gepast en schoon was, dat sommigen hoog en anderen gering waren, dat sommigen geboren worden om te gebieden, en anderen om te dienen, en al zoo meer, en hij paste dat zoo goed toe op de belachelijke beweging die er gemaakt wordt over de slavernij, en hij bewees duidelijk, dat de bijbel op onze zijde was, en al onze instellingen bevestigde. Ik wenschte, dat gij hem gehoord hadt.’

‘Och, ik had dat niet noodig,’ antwoordde St. Clare; ‘ik kan dat zelfde wel in boeken lezen, en er dan nog een sigaar bij rooken, dat ik in de kerk niet doen kan.’

‘Gelooft gij dus niet aan zulke stellingen?’

‘Wie, ik? gij weet, ik ben zulk een ongeloovige, dat die godsdienstige inzichten over zulke onderwerpen mij niet veel stichten. Als ik iets zeggen moest over die slavernij-aangelegenheid, dan zou ik ronduit zeggen: we zitten er nu mee; we hebben ze, en willen ze houden; het is voor ons gemak en voordeel. Dat is toch het lange en het korte er van, en daar komen die schijnheilige praatjes eigenlijk op neer; mij dunkt, dat zou voor ieder en overal verstaanbaar zijn.’

‘Ik vind, dat gij al heel oneerbiedig zijt, Augustinus,’ zeide Marie, ‘ik vind het ijselijk u zoo te hooren spreken.’

‘IJselijk? het is de waarheid. Dat godsdienstig gepraat over zulke dingen waarom drijven zij het niet nog wat verder, en bewijzen, hoe schoon het is, als iemand op zijn tijd een glas te veel drinkt, of wat te laat bij de kaarten blijft zitten, kortom het schoone van al die beschikkingen der Voorzienigheid, die onder ons, jongelieden, tamelijk dikwijls voorkomen; wij zouden gaarne willen hooren, dat al die dingen ook recht en goddelijk zijn.’

‘Maar,’ zeide Ophelia, ‘houdt gij nu de slavernij voor recht of onrecht?’

‘Gij moet mij niet op die akelige Nieuw-Engelandsche manier met zulke rechtstreeksche vragen komen bestoken, nicht,’ zeide St. Clare schertsend. ‘Als ik die eene vraag beantwoord, weet ik, dat gij mij nog met een half dozijn andere op het lijf valt, de eene al lastiger dan de andere, en dat wil ik niet afwachten. Ik ben een van die soort, die wel met steenen wil werpen naar de glazen huizen van anderen, maar nooit zelf een glazen huis willen bouwen, om het te laten begooien.’

‘Dat is de manier, waarop hij altijd praat,’ zeide Marie. ‘Men kan nooit bepaald antwoord van hem krijgen. Ik geloof dat het is, omdat hij niet van den godsdienst houdt, dat hij er altijd zoo om heen praat.’

‘Godsdienst!’ zeide St. Clare op een toon, die beide dames naar hem deed opzien. ‘Godsdienst? Is dat wat gij daar in de kerk hoort, godsdienst? Is dat wat men zoo kan buigen en wringen, om in al de kronkelingen van eene eigenlievende, aardschgezinde maatschappij te passen, godsdienst? Is dat godsdienst wat minder billijk, minder edelmoedig, minder rechtvaardig, minder meedoogend voor den mensch is, dan mijn eigen ongods-

dienstig, aardschgezind, verblind gemoed? Neen, als ik naar godsdienst zoek, dan moet ik zoeken naar iets, dat boven mij, niet naar iets, dat beneden mij is.'

'Dus gelooft gij niet, dat de bijbel de slavernij rechtvaardigt?' zeide Ophelia.

'De bijbel was mijns moeders boek,' antwoordde St. Clare, 'daarmede heeft zij geleefd, en is zij gestorven, en het zou mij zeer spijten, als ik denken moest, dat de bijbel de slavernij rechtvaardigt. Ik zou mij even gaarne zien bewijzen, dat mijne moeder brandewijn dronk en tabak pruimde, en vloekte, om mij zóó gerust te stellen, dat ik recht had hetzelfde te doen. Dat zou mij met die dingen in 't geheel niet beter tevreden maken, en het zou mij den troost benemen van haar te eerbiedigen; en het is waarlijk een troost in deze wereld, iets te hebben, dat men eerbiedigen kan. Kortom,' vervolgde hij, eensklaps zijn schertsenden toon hernemende,' al wat ik verlang is, dat verschillende dingen in verschillende doozen bewaard worden. Het geheele samenstel der maatschappij, zoowel in Amerika als in Europa, is van allerlei dingen gemaakt, die niet voor de proef eener maar eenigszins strenge zedelijkheid bestand zijn. Men is het tamelijk algemeen eens, dat de menschen niet naar het absolute recht streven, maar alleen ongeveer zoo goed willen zijn als anderen. Als nu iemand opstaat, en spreekt als een man, en zegt, dat de slavernij noodig is voor ons, dat wij er niet buiten kunnen, dat wij doodarm zouden worden, als wij er van afzagen, en dat wij dus natuurlijk meenen ze te moeten behouden, dan is dat krachtige, duidelijke, bondige taal, die het achtenswaardige der oprechtheid heeft; en als wij op het doorgaande gebruik kunnen afgaan, zal de meerderheid der menschen ons daarin gelijk geven. Maar als hij een lang gezicht wil zetten, teemerige preken houden, en de Schrift er bij aanhalen, dan begin ik te denken, dat hij niet van de beste soort is.'

'Gij oordeelt zeer liefdeloos,' zeide Marie.

'Wel,' hervatte St. Clare, 'onderstel eens, dat iets den prijs van de katoen voor altijd zoodanig deed dalen, dat slaven geen waarde meer hadden, zoudt gij dan niet denken, dat wij spoedig een andere uitlegging van de Schrift zouden krijgen? Welk een vloed van licht zou dan opeens in de kerk stroomen, en oogenblikkelijk doen ontdekken, dat de bijbel geheel het tegendeel leerde.'

'Nu,' zeide Marie, zich op de sofa uitstrekkende, 'ik ben in allen gevalle blijde, dat ik ergens geboren ben, waar de slavernij bestaat, en ik geloof, dat zij rechtmatig is; ik voel dat zij dat wezen moet, en in allen gevalle, ik zou er niet buiten kunnen.'

'Nog eens, wat denkt gij, poesje?' zeide St. Clare tot Eva, die juist met een bloem in de hand binnenkwam.

'Waarover, papa?'

'Wel, wat bevalt u beter, zoo te leven als bij uw oom in Vermont, of in een huis vol bedienden, zooals wij?'

'O, natuurlijk, onze manier is veel pleizieriger,' zeide Eva.

'Waarom?' zeide St. Clare, haar hoofd streelende.

'Wel, dan heeft men er zooveel meer om zich heen, om lief te hebben,' antwoordde Eva, hem ernstig aanziende.

'Dat is weer zoo wonderlijk gesproken, als gij altijd doet, Eva,' zeide Marie.

'Is dat zoo wonderlijk gesproken, papa?' fluisterde Eva, toen zij op zijn knie was geklommen.

'Een beetje wonderlijk, poesje, bij 't geen de wereld gewoonlijk zegt,' antwoordde St. Clare. 'Maar waar is mijn kleine Eva onder 't middageten geweest?'

‘Ik ben bij Tom geweest op zijn kamertje, en heb hem hooren zingen; tante Dina heeft mij eten gegeven.’

‘Zoo! hebt gij Tom hooren zingen?’

‘Ja, hij zingt zulke mooie dingen van het Nieuw-Jeruzalem, en de heerlijke engelen en het land van Kanaän.’

‘Dat is nog mooier dan in de opera, niet waar?’

‘Ja, hij zingt voor mij, en ik lees voor hem in mijnen bijbel, en hij verklaart wat het beteekent, weet u?’

‘Nu, dat zal kluchtig zijn,’ zeide Marie.

‘Tom is zoo onknap niet in 't uitleggen van de Schrift, wil ik wedden,’ zeide St. Clare. ‘Hij heeft een natuurlijken aanleg voor den godsdienst. Ik wilde van morgen vroeg de paarden hebben, en ging dus naar Tom's kamertje boven den stal, en daar hoorde ik hem op zijn eentje oefening houden en waarlijk ik heb in langen tijd niet iets zoo hartelijks gehoord, als het gebed van Tom. Hij bad voor mij met een ijver, die waarlijk apostolisch was.’

‘Misschien kon hij gissen, dat gij stondt te luisteren; ik heb wel meer van die streken gehoord.’

‘Als hij dat vermoedde, was het niet zeer leep van hem, want hij gaf den Heer zijne opinie over mij, tamelijk vrijpostig. Tom scheen te denken, dat er nog wel wat aan mij te verbeteren viel, en scheen het ernstig met mijne bekeering te meenen.’

‘Ik hoop, dat gij het ter harte zult nemen,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Het schijnt, dat gij van 't zelfde gevoelen zijt,’ antwoordde St. Clare, ‘we zullen zien, - niet waar, Eva?’

Hoofdstuk XVII.
De verdediging van een vrij man.

Er was een aardige drukte in het kwakerhuis, toen de namiddag ten einde liep. Rachel Halliday bewoog zich rustig heen en weer, terwijl zij uit haren huiselijken voorraad zulke benoodigdheden bijeen bracht als in een klein bestek konden saamgepakt worden voor de reizigers, die dien avond op reis zouden gaan. De namiddag-schaduwen strekten zich naar 't oosten, en de ronde, roode zon stond nadenkend aan den horizont, en hare stralen schenen geel en kalm in het slaapkamertje, waar George en zijne vrouw zaten. Hij zat met zijn kind op zijn knie, en de hand zijner vrouw in de zijne. Beiden zagen er nadenkend en ernstig uit, en er waren sporen van tranen op hunne wangen.

‘Ja, Eliza,’ zeide George, ‘ik weet, dat alles waar is wat gij zegt. Gij zijt een goed kind, veel beter dan ik ben, en ik zal trachten te doen, zooals gij zegt. Ik zal trachten te handelen, zooals een vrij man betaamt, en te gevoelen als een Christen. God almachtig weet, dat ik bedoeld heb goed te handelen, en het met moeite beproefd heb, toen alles tegen mij was; en nu wil ik al het verledene vergeten, en elk hard en bitter gevoel van mij afzetten, en mijn bijbel lezen, en trachten een braaf man te zijn.’

‘En wanneer wij in Canada komen,’ zeide Eliza, ‘kan ik u helpen. Ik kan goed japonnen maken; en ik kan wasschen en strijken, en samen kunnen wij wel ons bestaan vinden.’

‘Zeker, Eliza, zoolang wij elkander hebben, en onzen jongen. O, Eliza, als die menschen wisten wat een zegen het is voor een man, te gevoelen, dat zijn vrouw en kind h e m toebehooren! Ik heb mij dikwijls verwonderd te zien, dat mannen, die hunne vrouwen en kinderen de hunne konden noemen, zich toch nog over iets anders bezorgd maakten. Wel, ik gevoel mij rijk en sterk, ofschoon wij niets anders hebben dan onze ledige handen. Het is mij alsof ik God te nauwernood om iets meer zou kunnen bidden. Ja, ofschoon ik elken dag hard gewerkt heb, tot ik vijf-en-twintig jaar oud ben, en geen cent bezit, noch een dak of stukje grond, dat ik mijn eigen kan noemen, toch zal ik tevreden zijn en dankbaar, als ze mij slechts met vrede willen laten; ik wil werken, en het geld voor u en mijn jongen terugzenden. Wat mijn ouden

meester betreft, hij is vijfdubbel betaald voor al wat hij aan mij besteed heeft. Hem ben ik niets schuldig.'

'Maar wij zijn nog niet buiten gevaar,' zeide Eliza; 'wij zijn nog niet in Canada.'

''t Is waar,' zeide George, 'maar het is mij alsof ik de vrije lucht reeds ruik, en dat maakt mij sterk.'

Op dit oogenblik werden er stemmen gehoord, die in de groote kamer in ernstig gesprek waren, en weldra werd er op de deur geklopt. Eliza sprong op, en opende.

Daar was Simeon Halliday, en met hem een kwakerbroeder, dien hij bekend maakte als Phineas Fletcher.

Phineas was lang en schraal, met rood haar en een uitdrukking van groote schranderheid en sluwheid. Hij had niet het bedaarde, rustige, onwereldsche voorkomen van Simeon Halliday: integendeel, een bijzonder wakker en bijdehand voorkomen, als een man, die er zich op laat voorstaan te weten, waar hij aan toe is, en goed op den uitkijk staat, eigenaardigheden, die tamelijk vreemd afstaken bij zijn stijve kleeding en zijne manier van spreken.

'Onze vriend Phineas heeft iets van belang ontdekt, George,' zeide Simeon; ''t is goed voor u het te vernemen.'

'Dat heb ik,' zeide Phineas, 'en er blijkt uit, dat het goed is voor een mensch, om op sommige plaatsen altijd te slapen met één oor open, zooals ik ook altijd geegd heb. Gisteren avond hield ik stil aan een kleine, eenzame herberg aan den weg. Gij herinnert u de plaats wel, Simeon, waar we verleden jaar appels verkochten aan die dikke vrouw met haar groote oorringen. Nu, ik was moe van het harde rijden; en nadat ik gegeten had, legde ik mij neer op een hoop zakken in een hoek, en haalde een buffelhuid over mij, totdat mijn bed klaar zou zijn, en zie, daar val ik vast in slaap.'

'Met één oor open, Phineas?' vroeg Simeon bedaard.

'Neen, ik sliep en ook mijn ooren, gedurende een paar uur, want ik was tamelijk vermoeid, maar toen ik wakker begon te worden, merkte ik, dat er eenige mannen in de kamer waren, die rondom een tafel zaten te drinken, en te praten, en ik dacht, vóórdat ik veel beweging maakte, ik moest eens zien gewaar te worden, wat zij voor hadden, inzonderheid dewijl ik hen iets hoorde zeggen van de kwakers. Zóó, zegt er een, zij zijn dus in het kwakerdorp? Zonder twijfel, zegt de andere. Toen luisterde ik met beide ooren en ik merkte, dat zij over ulieden spraken. Toen hoorde ik hen voor den dag komen met al hunne plannen. De jonge man, zeiden zij, moest naar zijn meester in Kentucky toegezonden worden, die zou hem dan wel ten voorbeeld stellen, om alle negers af te schrikken van 't wegloopen, en zijn vrouw zou door twee van hen naar Nieuw-Orleans gebracht worden om ze daar te verkoopen; zij rekenden zestien à achttien honderd dollars voor hen te krijgen. Het kind, zeiden zij, zou naar den handelaar gaan, die het gekocht had, en dan was er nog een jongen, Jim, en zijn moeder, die zouden teruggaan naar hunne meesters in Kentucky. Zij zeiden, dat er twee gerechtsdienaren waren in een stadje, een weinig verderop, die hen zouden helpen om hen op te vangen, en de jonge vrouw zou voor den rechter gebracht worden, en een van de kerels, die klein was en een zachte stem had, zou zweren, dat zij zijn eigendom was, en die zou haar dan krijgen, om in 't zuiden te verkoopen. Zij zijn gewaar geworden, welken kant wij van avond wilden uitgaan, en zij zullen ons achterna zetten, zes of acht man sterk. Alzoo, wat moet er gedaan worden?'

De groep, die in verschillende houdingen stond na deze mededeeling, was waard te worden uitgeschilderd. Rachel Halliday, die hare handen uit een beschuittrog had getrokken, om het nieuws te hooren, stond met die niet meel bedekte handen en met een gelaat vol van de grootste belangstelling, Simeon zag er zeer nadenkend uit. Eliza had haren arm om haren man geslagen en keek naar hem op. George stond met gebalde vuisten, en glociende oogen, en zag er uit als eenig ander man er uit zou zien, wiens vrouw men in 't publiek wilde gaan verkoopen, en wiens zoontje men zou zenden naar een slavenhandelaar, alles onder de bescherming van de wetten van een Christelijk volk.

'Wat zullen wij doen, George?' zeide Eliza vreesachtig.

‘Ik weet wel, wat ik doen zal,’ zeide George, terwijl hij zijne pistolen begon na te zien.

‘Ja, ja,’ zeide Phineas, Simeon toeknikkende, ‘gij ziet, Simeon, wat er van zal komen.’

‘Dat zie ik,’ zeide Simeon niet een zucht; ‘ik bid, dat het zoover niet komen moge.’

‘Ik wil er niemand in betrekken,’

zeide George, ‘indien gij mij uw wagen leenen en eenige inlichtingen geven wilt, zal ik alleen naar de naaste schuilplaats rijden. Jim is een sterke vent, en dapper tot het uiterste, en dat ben ik ook.’

‘Maar vriend,’ zeide Phineas, ‘gij hebt toch een voerman noodig. Gij moogt het vechten wel alleen doen, weet gij, maar ik weet een en ander omtrent den weg, dat gij niet weet.’

‘Maar ik zou er u niet gaarne in betrekken,’ zeide George.

‘Er in betrekken,’ zeide Phineas met een bijzondere uitdrukking op zijn gelaat. ‘Als gij er mij in betrekt, eilieve, laat het mij dan weten.’

‘Phineas is een wijs man met ondervinding,’ zeide Simeon. ‘Gij zult wèl doen, George, u aan zijn oordeel te houden; en,’ voegde hij er bij, terwijl hij George de hand op den schouder legde, en naar de pistolen wees, ‘wees daar niet al te haastig mee; jong bloed is heet.’

‘Ik zal niemand aanvallen,’ zeide George. ‘Alles wat ik verlang in dit land is, dat men mij met vrede late, en ik zal er vreedzaam uitgaan; maar,’ (hier hield hij op en zijn gelaat werd somber en zijn wenkbrauwen fronsten zich) ‘mijn zuster is verkocht op de markt te Nieuw-Orleans, ik weet wel, waartoe zij verkocht worden, en zal ik aanzien dat ze mijne vrouw nemen, en haar verkoopen, terwijl God mij een paar sterke armen gegeven heeft, om haar te verdedigen? Neen, zoo waarlijk! Ik zal vechten tot den laatsten adem, vóór ze mij mijn vrouw en kind zullen afnemen. Kunt gij dat afkeuren?’

‘Geen mensch kan u ongelijk geven, George. Vleesch en bloed konden niet anders doen,’ zeide Simeon. ‘Wee over de wereld vanwege de ergernis; maar wee over hen, door wie de ergernis komt.’

‘Zoudt gij in mijne plaats niet hetzelfde doen, mijnheer?’

‘Ik bid, dat ik niet beproefd worde,’ antwoordde Simeon. ‘Het vleesch is zwak.’

‘Ik denk dat mijn vleesch in zulk een geval tamelijk sterk zou zijn,’ zeide Phineas, een paar armen uitstekende, die naar de wieken van een windmolen geleken. ‘Ik ben niet zeker, vriend George, of ik niet een kerel voor u zou vasthouden, als gij eene rekening met hem te vereffenen hadt.’

‘Indien een mensch ooit het kwaad behoort te wederstaan,’ zeide Simeon, ‘dan moet George aanleiding gevoelen om dat nu te doen; maar de leidslieden van ons volk hebben ons een meer uitmuntenden weg geleerd; want de toorn des mans wekt Gods gerechtigheid niet; maar deze strijdt bitter tegen den verdorven wil des menschen “en niemand kan haar ontvangen dan zij, aan wie zij gegeven wordt.” Laat ons den Heere bidden, dat wij niet verzocht worden.’

‘Dat doe ik ook,’ zeide Phineas, ‘maar indien wij te veel in verzoeking komen - wel, laten ze dan oppassen, dat is al.’

‘Het is duidelijk, dat gij geen geboren kwaker zijt,’ zeide Simeon met een glimlach. ‘De oude natuur blijft nog tamelijk sterk in u.’

Om de waarheid te zeggen, Phineas was een forsche, hardhandige boschman geweest, een geweldig jager en scherpschutter; maar verliefd op eene bevallige kwakerin, was hij door de macht harer bekoorlijkheid bewogen, om zich bij het gezelschap in deze streek aan te sluiten; en hoewel hij een eerlijk en nuttig lid der gemeente was, en er niets bijzonders op zijn gedrag was te zeggen, konden toch de meer geestelijk gezinden niet nalaten een bijzonder gebrek aan heilige zachtmoedigheid bij hem op te merken.

‘Vriend Phineas zal altijd zijn eigen manieren hebben,’ zeide Rachel glimlachende; ‘maar wij allen denken toch, dat zijn hart op de rechte plaats zit.’

‘Welnu,’ zeide George, ‘is het niet goed, dat wij onze vlucht verhaasten?’

‘Ik ben om vier uur opgestaan, en heb allen spoed gemaakt; wij zijn twee of drie uur vóór hen, als zij vertrekken op den tijd, dien zij afspraken. Het is in allen gevalle niet veilig te vertrekken eer het donker is; want er zijn eenige booze menschen in de dorpen verder op, die genegen konden zijn om zich met ons te bemoeien, als zij onzen wagen zagen, en dat

zou ons meer ophouden dan het wachten; maar over twee uur denk ik, kunnen wij het wagen. Ik zal naar Michaël Cross gaan, en hem vragen om op zijn harddraver achter ons aan te komen, en onderweg scherp uit te zien, en ons te waarschuwen, als er een gezelschap aankomt. Michaël heeft een paard, dat de meeste andere paarden spoedig kan vooruitloopen; en hij zou vooruit kunnen rijden, en het ons doen weten, als er eenig gevaar was. Ik ga nu Jim en de oude vrouw waarschuwen, om zich gereed te houden, en naar de paarden te zien. Wij zijn een goed eind vooruit, en hebben dus kans om in veiligheid te komen, eer zij ons inhalen. Heb dus goeden moed, vriend George; het is niet de eerste keer, dat ik met uw volk leelijk in het nauw ben geweest,' zeide Phineas, terwijl hij de deur sloot.

'Phineas is schrander,' zeide Simeon, 'hij zal ook het beste doen, dat voor u gedaan kan worden, George.'

'Wat mij erg spijt,' zeide George, 'is het gevaar voor u.'

'Gij zult ons zeer verplichten, vriend George, met daarvan niets meer te zeggen. Wat wij doen, zijn wij volgens ons geweten verplicht te doen; wij kunnen niet anders. En nu, moeder,' zeide hij, zich naar Rachel wendende, 'haast u met uwe toebereidselen voor deze vrienden, want wij moeten hen niet zonder mondvoorraad wegzenden.'

Terwijl Rachel en hare kinderen bezig waren met korenkoek te bakken, ham en hoenders te braden en andere toebereidselen voor het avondmaal te maken, zaten George en Eliza in hun kamertje met de armen om elkander geslagen, en in zulke gesprekken verdiept, als man en vrouw met elkander moeten hebben, wanneer zij weten, dat zij over weinige uren voor altijd van elkander gescheiden kunnen raken.

'Eliza,' zeide George, 'menschen, die vrienden, huizen, land, geld en wat al niet meer bezitten, kunnen elkander niet zoo liefhebben als wij, die niets hebben dan elkander. Vóór dat ik u kende, Eliza, had niemand mij ooit liefgehad, behalve mijn ongelukkige moeder en mijne zuster. Ik zag de arme Emily nog op den ochtend, toen de handelaar haar meenam. Zij kwam naar den hoek, waar ik lag te slapen, en zeide: "arme George, uwe laatste vriendin gaat heen. Wat zal er van u worden? arme jongen." En ik stond op, en sloeg mijne armen om haar heen, en schreide en snikte, en zij schreide ook; en dat waren de laatste vriendelijke woorden, die ik in tien lange jaren gehoord heb; en mijn hart verdroogde geheel en al, tot ik u ontmoette. En toen gij mij liefhadt: wel het was bijna alsof iemand uit den dood werd opgewekt. Ik ben sedert dien tijd een nieuw mensch geworden. En nu, Eliza, zal ik mijn laatsten droppel bloed geven, maar zij zullen u niet van mij afnemen. Wie u krijgt, zal over mijn lijk moeten stappen.'

'O, Heere, wees barmhartig,' zeide Eliza snikkende. 'Als Hij ons maar te zamen uit dit land wil laten komen; dat is al wat wij vragen.'

'Is God dan op hunne zijde?' zeide George, minder tot zijne vrouw sprekende dan zijne eigene bittere gedachten uitstortende. 'Ziet Hij al wat zij doen? Waarom laat Hij zulke dingen gebeuren? En men zegt, dat de Bijbel op hunne zijde is; zeker is alle macht op hunne zijde. Zij zijn rijk, gezond en welvarende, zij zijn leden van de kerk, en denken in den hemel te komen; het gaat hen goed in de wereld en zij hebben in alles hun zin; en arme, oprechte, getrouwe christenen, zoo goed of nog beter dan zij, liggen in het stol onder hunne voeten. Zij koopen en verkoopen hen, en drijven handel met hun hartebloed, hunne zuchten en tranen, en God laat hun dat toe?'

'Vriend George,' zeide Simeon uit de keuken, 'luister eens naar dezen psalm, hij zal u misschien goed doen.'

George schoof zijn stoel naar de deur, en Eliza, hare tranen afdrogende, kwam ook nader om te luisteren, terwijl Simeon las:

'Maar mij aangaande, mijne voeten waren bijna uitgeweken, mijne treden waren bijkans uitgeschoten. Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddeloozen vrede. Want er zijn geene banden, tot hunnen dood toe, en hunne kracht is trisch. Zij zijn niet in moeite

als andere menschen, en worden met andere menschen niet geplaagd. Daarom omringt hen de hoovaardij als een keten, het geweld bedekt hen als een gewaad. Hunne oogen puilen uit van vet, zij gaan de verbeeldinge des harten te boven. Zij mergelen de lieden uit, en spreken boozelijk van verdrukking; zij spreken uit de hoogte. Daarom keert zijn volk zich hiertoe, als hun wateren eens vollen bekers worden uitgedrukt, dat zij zeggen: hoe zou God het weten, en zou er wetenschap zijn bij den Allerhoogste?' Is het nu zoo niet, dat gij denkt, George?'

'Zoo is het waarlijk,' antwoordde George, 'zoo goed alsof ik het zelf geschreven had.'

'Hoor dan,' zeide Simeon. 'Nochtans heb ik gedacht om dit te mogen verstaan, maar het was moeite in mijne oogen; totdat ik in Gods heiligdommen inging en op hun einde merkte. Immers zet Gij hen op gladde plaatsen, en doet hen vallen in verwoestingen. Als Gij opwaakt, o Heer, dan zult Gij hun beeld verachten. Ik zal dan geduriglijk bij U zijn. Gij hebt mijne rechterhand gevat. Gij zult mij leiden door Uwen raad, en daarom zult Gij mij in heerlijkheid opnemen. Het is mij goed nabij God te wezen; ik zet mijn betrouwen op den Heer.'

Deze woorden van heilig vertrouwen, door den vriendelijken ouden man uitgesproken, waren als hemelsche muziek, in staat den ontrusten geest van George te stillen, en toen het lezen ophield, droegen zijne trekken eene uitdrukking van kalmte en onderwerping.

'Indien deze wereld alles was, George,' zeide Simeon, 'dan mochten wij wel vragen: waar is de Heere? Maar het zijn dikwijls diegenen, die het minste in dit leven hebben, welke Hij voor zijn Koninkrijk uitkiest. Stel uw vertrouwen op Hem, en wat u hier ook overkome, Hij zal het hiernamaals wèl maken.'

Indien deze woorden door een vermaner van de gewone soort waren gesproken, in wiens mond zij slechts vrome, redekunstige spreekwijzen zouden geweest zijn, dan hadden zij misschien niet veel indruk gemaakt; maar uit den mond van iemand, die zich voor de zaak van God en den mensch dagelijks koelbloedig aan boeten en gevangenis blootstelde, hadden zij een gewicht, dat men niet kon nalaten te gevoelen; en beide ongelukkige vluchtelingen vonden, dat hun daardoor kalmte en kracht werden ingeboezemd.

Nu nam Rachel Eliza vriendelijk bij de hand, en bracht haar naar de tafel, waarop het avondeten gereed stond. Toen zij zaten, werd er zachtjes aan de deur geklopt, en daarop trad Ruth binnen.

'Ik kom eens even aanloopen,' zeide zij, 'met deze kousjes voor den kleinen jongen, drie paar, van lekker warme wol. Het zal zoo koud zijn, weet ge, daar in Canada. Houdt ge wel goeden moed, Eliza?' vervolgde zij, kwam om de tafel heen naar haar toe, en drukte haar hartelijk de hand, terwijl zij te gelijk Harry een kruidkoekje toestopte. 'Ik heb er een pakje van voor hem meegebracht,' zeide zij, al trekkende, om het bedoelde pakje uit haren zak te krijgen. 'Kinderen, weet gij, willen toch altijd eten.'

'O, ik dank u, ge zijt al te goed,' zeide Eliza.

'Kom, Ruth, ga mede aanzitten,' zeide Rachel.

'Ik kan onmogelijk. Ik heb John bij het kleintje gelaten, en ik heb beschuit in den oven; en ik kan geen oogenblik blijven, of John zal de beschuit laten verbranden, en het kind al de suiker in de pap geven. Dat is zijn manier zoo,' zeide het kwakerinnetje.

‘Goeden dag, Eliza, goeden dag, George, de Heere geve u eene voorspoedige reis.’ En daarmede trippelde Ruth de deur weer uit.

Een poosje na het avondeten kwam er een groote overdekte wagen voor de deur. Het was een heldere sterrennacht, en Phineas sprong vlug van het bankje, om zijn passagiers te plaatsen. George kwam de deur uit met zijn kind op den eenen arm en zijne vrouw aan den anderen. Zijn tred was vast, zijn gezicht ernstig, maar kalm. Rachel en Simeon kwamen ook buiten.

‘Stap eens even uit,’ zeide Phineas tot hen, die reeds in den wagen zaten, ‘en laat ik het achtereind van den

wagen gereed maken voor de vrouwen en het kind.'

'Hier zijn de twee buffelhuiden,' zeide Rachel. 'Maak de plaatsen maar zoo zacht als gij kunt, want het is toch hard genoeg, den heelen nacht te rijden.'

Jim stapte het eerst af en hielp toen voorzichtig zijne oude moeder, die zich aan zijn arm vastklemde en angstig rondzag, alsof zij ieder oogenblik een vervolger verwachtte.

'Jim, zijn uwe pistolen in orde?' vroeg George met een zachte maar vaste stem.

'Ja, wel zeker,' antwoordde Jim.

'En gij zult u niet bedenken wat te doen, als zij komen?'

'Ik geloof haast van neen,' antwoordde Jim, zoo diep ademhalende, dat zijn breede borst opzwol. 'Denkt gij dat ik moeder weder zal laten krijgen?'

Onder dit korte gesprek had Eliza afscheid genomen van hare liefderijke vriendin Rachel. Zij werd nu door Simeon in den wagen geholpen, en met haar kind naar het achtereinde kruipende, zette zij zich op de buffelhuiden neer.

De oude vrouw werd vervolgens in den wagen geholpen en naast haar geplaatst; George en Jim zetten zich op de harde bank in het midden, en Phineas klom voorop.

'Vaartwel, mijne vrienden!' riep Simeon van buiten.

'God zegene u!' was het antwoord uit den wagen, en rammelend en hotsend op den bevroren grond rolde hij weg.

Wegens het geraas der wielen was het niet mogelijk een gesprek te voeren. Men hotste dus uur op uur maar voort, door lange, donkere streken boschland, over uitgestrekte barre vlakten, tegen heuvelen op, en in dalen af. Het kind viel spoedig in slaap, en lag zwaar op den schoot zijner moeder. De arme oude vrouw vergat eindelijk haar angst, en zelfs Eliza bevond, toen het later in den nacht werd, dat al hare bekommeringen niet in staat waren om hare oogen het dichtvallen te beletten. Phineas scheen over het geheel de levendigste van het gezelschap, en kortte zich den tijd van den langen tocht door het fluiten van zeer onkwakerachtige deuntjes.

Tegen drie uur ving George's gehoor het geklepper van snelle hoefslagen op, die achter hen aankwamen; hij stiet Phineas aan den elleboog; Phineas hield stil en luisterde. 'Dat moet Michaël zijn,' zeide hij, 'ik meen het geluid van zijn galop te herkennen.'

Hij stond op, en keek nauwlettend langs den weg.

Nu kon men op den top van eenen heuvel een man te paard onderscheiden, die haastig aankwam.

'Daar is hij, geloof ik,' zeide Phineas.

George en Jim sprongen beiden van den wagen, eer zij recht wisten wat zij deden. Allen tuurden doodstil naar den verwachten bode. Hij naderde. Nu daalde hij in een vallei af, waar zij hem niet zien konden; maar zij hoorden toch de snelle hoefslagen al dichter en dichterbij komen; eindelijk zagen zij hem op den top eener hoogte, zoodat zij verstaan konden wat hij zeide.

'Ja, dat is Michaël,' zeide Phineas, en zijne stem hoog verheffende riep hij: 'hola daar! Michaël!'

'Phineas, zijt gij dat?'

'Ja! Wat nieuws? Komen zij?'

'Vlak achter mij aan. Met hun achten of tienen. Dol van brandewijn, vloekende en schuimbekkende als wolven.'

En terwijl hij dit zeide, voerde de wind het anders nauw hoorbare geluid van galoppeerende ruiters aan.

‘Stap weer op, jongens!’ zeide Phineas, ‘als gij vechten moet, wacht dan tot gij een eind verder zijt.’

Beiden sprongen weder in den wagen, en Phineas bracht de paarden door zweepslagen in eenen ren, terwijl de ruiter naast hen bleef. Hotsend en stootend vloog de wagen over den bevroren grond; maar al duidelijker werd toch het geluid der achterna komende ruiters. De vrouwen hoorden dit ook, en uitkijkende zagen zij ver achter zich, op den rug van eenen heuvel een troep mannen, tegen het roode schijnsel van den dageraad afstekende. Nog een heuvel, en de vervolgers hadden blijkbaar den wagen in het oog gekregen, daar de witte kap dezen in de verte deed onder-

scheiden, en een woeste zegekreet werd door den wind overgevoerd. Met een gevoel alsof zij flauw zou vallen, drukte Eliza haar kind vaster aan hare borst; de oude vrouw kermde en bad, George en Jim grepen met de kracht der wanhoop hunne pistolen. De vervolgers wonnen nu snel. De weg kreeg een bocht, en bracht den wagen vlak bij de steile rotsen, die zich bijna loodrecht verhieven, terwijl de omtrek geheel

vlak was. Deze groep rotsen, die zwart afstak tegen de lucht, scheen eene schuilplaats, waarvan men zich veiligheid kon beloven. Zij waren aan Phineas goed bekend, dewijl hij in vroeger tijd, op de jacht, dikwijls op die plaats geweest was; en om die te bereiken had hij de paarden zoo voortgezweept.

'Nu komt het er op aan,' zeide hij, de paarden inhoudende en op den grond springende, vervolgde hij: 'terstond allen er uit, en met mij de rotsen op; Michaël, bind uw paard achter aan den wagen, en rijd dan door naar Amariah; laat hij met zijn jongens mee terug komen, om met die kerels te spreken.'

In een oogenblik waren allen uit den wagen.

'Kom,' zeide Phineas, Harry opnemende, 'neem ieder een van de vrouwen, en loop dan zooals ge nog nooit in uw leven geloopen hebt.'

Zij hadden geen aansporing noodig. Sneller dan wij het verhalen kunnen, waren allen over het staketsel langs den weg, en haastten zij zich naar de rotsen, terwijl Michaël van zijn paard sprong, het aan den wagen bond, voorop klom, en weg reed zoo hard hij kon.

'Komt mee,' zeide Phineas, toen zij de rotsen bereikten, en een ruw be-

groeid voetpad zagen. ‘Komt mee! dat is een van onze oude jagersholen.’

Phineas ging vooruit, en klom als een geit tegen de rotsen op niet het kind in zijn armen. Jim, die zijn oude moeder droeg, was de tweede; George en Eliza kwamen achteraan. De ruiters waren nu aan 't staketsel en stegen schreeuwende en vloekende af, om hen te volgen. Een poos klauterens bracht de vluchtenden op den top der eerste steilte; vervolgens liep het pad door een enge kloof, waar zij slechts een voor een door konden, tot zij plotseling gestuit werden door een diepe kloof van meer dan een el breedte, en meer dan dertig voet diep met wanden zoo steil als muren. Phineas sprong over de spleet heen, en zette het kind op het witte, veerkrachtige mos neer.

‘Spring er over!’ riep hij; ‘doe nu eens een sprong voor uw leven.’

Weldra waren allen er over.

Er lag een hoop losse steenen zoodanig opeen gestapeld, dat zij een soort van borstwering vormden, zoodat men daarachter zijnde niet van beneden kon gezien worden.

‘Zoo, daar zijn wij allen,’ zeide Phineas over de borstwering kijkende naar de vervolgers, waarvan een deel de rots opklauterde, terwijl de anderen beneden bleven. ‘Laten ze ons nu maar krijgen, als zij kunnen; die hier wil komen moet een voor een tusschen de beide rotsen door, onder bereik van uwe pistolen, ziet gij wel jongens?’

‘Ik zie het,’ antwoordde George, ‘en daar de zaak ons alleen aangaat, zoo laat ons al het gevaar op ons nemen, en alleen vechten.’

‘Ik gun u het vechten wel alleen, George,’ zeide Phineas, terwijl hij op eenige bessenbladeren kauwde, ‘maar ik zal toch wel de aardigheid van toekijken mogen hebben. Maar zie, de kerels staan daar beneden te overleggen, en kijken naar boven, als kippen die naar 't rek willen vliegen. Zou het niet goed zijn hun een woordje van goeden raad te geven, eer zij komen, en hen eerlijk te waarschuwen, dat er op hen geschoten zal worden?’

De troep beneden, thans duidelijk zichtbaar, bestond uit onze oude bekenden, Tom Loker en Marks, met twee gerechtsdienaars en eenige kerels, die zich in de naaste herberg door wat brandewijn hadden laten bewegen, om voor pleizier mede op de jacht te gaan.

‘Wel, Tom, het wild is in de val,’ zeide een van hen.

‘Ja, ik zag ze recht hier opgaan,’ antwoordde Tom, ‘en dáár is een pad; ik ben er voor, om terstond op hen af te gaan. Zij kunnen toch niet in eens naar beneden springen, en het zal niet lang duren, of wij vinden ze.’

‘Maar, Tom, zij kunnen wel van achter de rotsen op ons vuren,’ zeide Marks, ‘en dat zou leelijk zijn.’

‘Bah!’ zeide Tom smalend, ‘gij wilt altijd uwe huid sparen, Marks! Wees maar niet bang! Negers zijn veel te laf.’

‘Ik weet niet, waarom ik mijn huid niet zou sparen,’ antwoordde Marks. ‘Het is het beste wat ik heb, en negers vechten somtijds als duivels.’

Op dit oogenblik verscheen George op den top der rots boven hen, en zeide met een heldere en vaste stem: ‘heeren, daar beneden, wie zijt gij, en wat zoekt gij hier?’

‘Wij zoeken een troep weggeloopen negers,’ antwoordde Tom Loker: ‘zekeren George Harris en Eliza Harris en hun zoon, en Jim Selden en eene oude vrouw. Wij hebben de beambten hier, en eene volmacht om hen te vatten; en wij zullen hen krijgen ook. Hoort gij wel. Zijt gij George Harris niet, die aan den heer Harris in Kentucky toebehoort?’

‘Ik ben George Harris. Voorzeker, de heer Harris noemde mij eens zijn eigendom. Maar nu ben ik een vrij man, en sta op den vrijen grond, en mijne vrouw en kind behooren mij toe.’

‘Och, kom, kom,’ zeide een kort zwaarlijvig mannetje, naar voren komende, en terwijl hij dat deed, zijn neus snuitende, ‘jonkman, dat is eene taal die u geheel niet past, gij ziet, wij zijn ambtenaren van het gerecht. Wij hebben de wet op onze zijde, en de macht ook. Gij zult dus wel doen u vreedzaam over te geven, ziet ge, want gij moet het toch eindelijk zeker opgeven.’

‘Ik weet zeer wel, dat gij de wet en de macht aan uwe zijde hebt,’ antwoordde George met bitterheid. ‘Gij meent mijne vrouw te Nieuw-Orleans te gaan verkoopen, en mijn kind als een kalf in het hok van een handelaar

op te sluiten, en Jim's oude moeder weder naar dien beestachtigen kerel te brengen, die haar vroeger gegeeseld heeft, omdat hij haar zoon niet mishandelen kon. Gij wilt Jim en mij terugbrengen, om gemarteld en vertrapt te worden onder de voeten van hen die zich onze meesters noemen, en uwe wetten zullen dat goedkeuren, des te meer schande voor u en uwe wetten. Maar gij hebt ons nog niet. Wij erkennen uwe wetten niet, wij erkennen uw land niet; wij staan hier onder den vrijen hemel als vrije lieden, gelijk gij zijt, en bij den grooten God, die ons geschapen heeft, wij zullen voor onze vrijheid vechten tot wij sterven.' George stond in het volle gezicht zijner vijanden boven op de rots, toen hij deze verklaring van onafhankelijkheid aflegde; de gloed van den dageraad gaf een blos aan zijn bruine wangen, en verontwaardiging en wanhoop gaven vuur aan zijne donkere oogen, en alsof hij zich van de menschen op de rechtvaardigheid Gods beriep, hief hij onder 't spreken zijne hand ten hemel op.

Als hij nu maar een jeugdig Hongaar geweest ware, die in eene bergvesting den aftocht der vluchtelingen beveiligde, die van uit hun vaderland een wijkplaats wilden zoeken in Amerika, dan zou dit een verheven heldenmoed zijn geweest; maar nu hij een jonkman van Afrikaansche afkomst was, die vluchtelingen uit Amerika naar Canada verdedigde, zijn wij natuurlijk te wel onderwezen, en te vaderlandslievend, om daarin heldenmoed te zien, en indien iemand onzer lezers dit doet, moet hij het op zijn eigen verantwoording nemen.

Wanneer wanhopige Hongaarsche vluchtelingen, tegen het gezag, en ondanks de nasporingen hunner wettige regeering, naar Amerika ontsnappen, dan weergalmen drukpers en vergaderzalen van toejuichingen en welkomstgroeten. Wanneer wanhopige Afrikaansche vluchtelingen hetzelfde doen - dan is het - wat is het dan?

Dat zij dan zooals het wil! Zeker is het dat de houding, de oogen en de stem van den spreker den troep beneden voor een oogenblik tot stilte brachten. Vastberaden stoutmoedigheid heeft iets, dat zelfs het ruwste gemoed voor een oogenblik ontzag inboezemt. Marks was de eenige, die geheel ongetroffen bleef. Hij spande bedaard den haan van zijn pistool, en in het oogenblik van stilte, dat op de toespraak van George volgde, gaf hij vuur op hem!

'Gij begrijpt, gij krijgt dood of levend evenveel voor hem in Kentucky,' zeide hij koeltjes, en veegde zijn pistool op zijn mouw af.

George sprong achteruit; Eliza gaf een gil, de kogel was bijna door zijn haar en dicht langs de wang zijner vrouw gegaan. 'Het is niets Eliza,' zeide George snel.

'Gij moet liever uit het gezicht blijven, als gij aanspraken houdt,' zeide Phineas. 'Het zijn gemeene schurken.'

'Zie nu of uwe pistolen in orde zijn, Jim,' zeide George, en pas met mij op de engte. Op den eersten, die zich vertoont, geef ik vuur, gij neemt den tweeden, en zoo verder. Het zou niet gaan, weet gij, twee schoten kruit aan een te verspillen.'

'Maar als gij niet raakt?'

'Ik zal raken,' antwoordde George koelbloedig.

'Goed zoo! dat is een jongen, die hart heeft,' prevelde Phineas binnensmonds.

De troep beneden bleef, toen Marks gevuurd had, een poos besluiteloos staan.

'Ik ben er voor om recht op hen af te gaan,' zeide Tom. 'Ik ben nooit bang voor negers geweest, en dat wil ik ook nu niet worden. Wie volgt mij?' riep hij, en klauterde tegen de rots op.

George hoorde deze woorden duidelijk. Hij haalde een pistool te voorschijn, keek het nog eens na, en richtte het naar dat punt der engte, waar de eerste man zich vertoonen moest. Een der dappersten van den troep volgde Tom, en toen aldus het voorbeeld gegeven was, begonnen allen tegen de rotsen op te klimmen, terwijl de achtersten de voorsten voortduwden, sneller dan zij wel uit zich zelven zouden gestapt hebben. Zoo kwamen zij aan, en een oogenblik later vertoonde zich de breede gestalte van Tom bijna aan den rand der kloof. George gaf vuur - de kogel trof Tom in de zijde, doch hoewel gekwetst, wilde hij niet terugdeinzen, maar met een brullenden kreet,

als een razende stier, deed hij een sprong, die hem over de kloof, onder de vluchtelingen zou gebracht hebben.

‘Vriend,’ zeide Phineas eensklaps vooruitkomende en hem met zijn lange armen een duw gevende, ‘gij zijt hier niet noodig.’

Tom stortte in de kloof, en tuimelde tusschen de krakende takken van boomen en struiken door, tot hij dertig voet diep op de afgebrokkelde steenen bleef liggen. Deze val zou hem het leven hebben gekost, als hij niet gebroken was, doordat zijne kleeren aan de takken bleven haken, hij kwam echter met meer kracht neer dan hem aangenaam was.

‘Zij zijn gevaarlijke duivels!’ zeide Marks, en stoof vooruit, de rots weder af, veel vlugger dan hij mee opgeklommen was. Al de anderen volgden hem, de dikke gerechtsdienaar hijgde er van.

‘Hoor eens! jongens,’ zeide Marks, ‘gij moest er omheen loopen en Tom opnemen, terwijl ik naar mijn paard ga, en terugrijd om hulp te halen.’

En zonder zich te storen aan het smalen en uitjouwen zijner makkers, deed Marks wat hij gezegd had, en reed weldra in galop heen.

‘Heb ik ooit zulk een laffe schobbejak gezien?’ zeide een van den troep. ‘Wij komen hier voor zijne zaken, en hij loopt weg, en laat ons hier in den steek.’

‘Nu wij moeten zijn kameraad toch gaan opzoeken,’ zeide een ander, ‘maar het zal mij weinig hinderen of hij levend of dood is.’

Op het geluid afgaande, klauterden en kropen zij door de struiken, en stronken en steenen heen, tot zij aan de plek kwamen, waar onze held beurtelings lag te vloeken en te kermen.

‘Gij laat u tamelijk hard hooren, Tom,’ zeide er een, ‘zijt gij erg bezeerd?’

‘Dat weet ik niet. Neem mij maar op, als gij kunt. De duivel hale dien helschen kwaker. Ware hij er niet geweest, dan zou ik er een van den troep naar beneden hebben gesmeten, om te zien hoe hun dat aanstond.’

Met veel moeite en veel gekerm werd de gevallen held opgeholpen, en hem onder de armen vasthoudende, brachten zij hem tot bij de paarden.

‘Zie nu maar dat gij mij naar de herberg terugbrengt; geef mij een zakdoek, of zoo iets, om hier in te stoppen, en dat duivelsche bloeden te stelpen.’

George keek over de rotsen, en zag hen beproeven den loggen Tom op een paard te tillen. Na een paar vruchtelooze pogingen zwaaide hij duizelend om en viel met een slag op den grond.

‘Ik hoop maar, dat hij niet dood is,’ zeide Eliza, die nu met al de anderen stond toe te zien.

‘Waarom?’ zei Phineas. ‘Het zou niet meer dan zijn verdiende loon zijn.’

‘Omdat na den dood het oordeel komt,’ antwoordde Eliza.

‘Ja,’ zeide de oude vrouw, die onder al het voorgevallene op haar methodisten-manier had zitten kermen en bidden, ‘dat zou verschrikkelijk wezen voor de ziel van het arme schepsel.’

‘Op mijn woord, zij laten hem liggen,’ zeide Phineas.

Dit was de waarheid, want na eenig beraad stegen al de anderen te paard en reden weg. Toen zij uit het gezicht waren, achtte Phineas het raadzaam ook niet langer te toeven.

‘Wij moeten afklimmen en een eind te voet gaan,’ zeide hij. ‘Ik heb Michaël gezegd, dat hij spoedig met den wagen moet terugkomen, maar wij zullen hem een

eind weegs tegemoet dienen te gaan. De Heer geve, dat hij spoedig kome! Het is nog vroeg op den dag, en er zullen nog niet veel voetgangers op den weg zijn. Wij zijn niet veel meer dan een paar mijlen van de rustplaats af. Als de weg niet zoo slecht was geweest, zouden wij hun geheel zijn ontkomen.'

Toen de vluchtelingen het hek langs den weg naderden, zagen zij in de verte hun eigen wagen weder aankomen, door eenige mannen te paard vergezeld.

'Zoo, daar is Michaël en Stephen en Amariah!' riep Phineas met blijdschap uit. Nu zijn wij behouden - zoo goed alsof wij er al waren.'

'Maar blijf dan nog even,' zeide Eliza, 'en doe iets voor dien armen man, hij kermt zoo akelig.'

'Het zou niet meer dan Christelijk zijn,' zeide George, 'laten wij hem maar optillen en meenemen.'

'En hem onder de kwakers genezen!' zeide Phineas, 'dat zou wel

aardig zijn. Nu, ik heb er niets tegen. Maar laten wij eerst eens naar hem gaan kijken.'

En Phineas, die in zijn jagersleven eenige ondervinding in de heelkunde had opgedaan, knielde bij den gekwetste neer, en begon zorgvuldig zijnen toestand te onderzoeken.

'Marks,' zeide Tom met een flauwe stem. 'Zijt gij dat, Marks?'

'Neen, dat is niet te denken, vriend,' antwoordde Phineas. 'Hoeveel Marks ook van u houdt, hij houdt toch nog meer van zijn eigen huid, hij is al lang weg.'

'Ik geloof dat het met mij gedaan is,' zeide Tom. 'Die lafhartige rekel! mij hier alleen te laten sterven! Mijn goede oude moeder heeft altijd gezegd, dat het zoo gaan zou.'

'Och, hoor dat arme schepsel eens! Hij heeft nog eene moeder!' zeide de oude negerin. 'Ik kan het niet helpen, maar ik heb medelijden met hem.'

'Zacht wat, zacht wat, zoo kleinzeerig en driftig niet, vriend,' zeide Phineas, toen Tom ineenkromp en zijne hand wegstiet. 'Gij gaat er mee, als ik het bloeden niet stuit.' En Phineas maakte haastig een verband van zijn eigen zakdoek en van dien, welken hij bij het gezelschap nog krijgen kon.

'Gij hebt mij daar afgestooten,' zei Tom met een flauwe stem.

'Wel, als ik dat niet gedaan had, zoudt gij er ons hebben afgestooten,' antwoordde Phineas, zich bukkende, om het verband aan te leggen. 'Kom, laat ik u helpen. Wij meenen het goed met u. Gij zult naar een huis gebracht worden, waar men u goed zal oppassen, zoo goed als uw eigen moeder het zou kunnen doen.'

Tom kermde slechts, en sloot zijn oogen. Bij menschen van zijne soort zijn kracht en moed geheel lichamelijk, en vloeien met het bloed weg; de reusachtige kerel zag er inderdaad jammerlijk uit in zijn hulpeloosheid.

De anderen kwamen nu aan. Men nam de banken uit den wagen, men legde de buffelhuiden in vieren gevouwen geheel langs eene zijde en daarop tilden vier mannen met groote moeite den loggen Tom er in. Eer men hem neerlegde, was hij geheel flauw. De oude negerin ging in haren overvloed van medelijden op den grond zitten, en nam zijn hoofd in haren schoot.

'Wat denkt gij van hem?' vroeg George, die naast Phineas voorop zat, 'Het is maar eene tamelijk diepe vleeschwonde; maar dat kneuzen en krabben bij zijn vallen heeft hem geen goed gedaan. Hij heeft tamelijk sterk gebloed; hij is haast leeg geloopen, met zijn courage en al; maar hij zal het wel te boven komen en er misschien iets door geleerd hebben.'

'Ik ben blijde, dat ik het hoor,' zeide George, 'het zou altijd een drukkende gedachte voor mij geweest zijn, als ik zijn dood veroorzaakt had, zelfs in eene rechtvaardige zaak.'

'Ja,' zeide Phineas, 'dooden is een leelijk ding, hoe men het ook neemt: mensch of beest. Ik ben in mijn tijd een groot jager geweest, en ik zeg u, ik heb dikwijls gezien, dat een reebok, die geschoten was en stierf, iemand zóó aankeek, dat hij haast een gevoel had, alsof hij eene goddeloosheid had gedaan; en met menschelijke wezens is het nog erger, omdat, zooals uwe vrouw straks zeide, voor hen na den dood het oordeel komt. Ik weet dus niet of de begrippen van ons volk over die dingen wel te nauw zijn; en als men bedenkt hoe ik ben opgegroeid, heb ik ze tamelijk wel overgenomen.'

'Wat zullen wij nu met den armen kerel doen?' vroeg George. 'O, hem naar Amariah brengen. Daar is de oude grootmoeder Stephens (Dorcas noemen zij haar)

zij kan verbazend goed zieken oppassen. Dat is haar natuurlijk vak; zij is nooit beter in haar schik dan wanneer zij eenen zieke heeft te verzorgen. Wij kunnen hem wel een veertien dagen bij haar laten.'

Na omtrent een uur rijdens kwam men aan eene witte boerenwoning, waar de vermoeide reizigers terstond op een goed ontbijt werden onthaald. Tom Loker werd spoedig voorzichtig neergelegd op een bed, veel zachter en zindelijker dan hij ooit gewoon was geweest te beslapen. Zijne wonde werd zorgvuldig gereinigd en verbonden, toen bleef hij stil liggen als een vermoeid kind, zijn oogen kwijnend sluitende en weer openende, om naar de witte gordijnen in de kamer, en de zacht voorbij

zwevende gedaanten te turen. En hiermede nemen wij voorloopig van dit gezelschap afscheid.

Hoofdstuk XVIII.
Juffrouw Ophelia's ondervindingen en meeningen.

Onze vriend Tom, in zijn eigen eenvoudige mijmeringen, vergeleek dikwijls zijn meer gelukkig lot in de slavernij, waarin hij geraakt was, met dat van Jozef in Egypte; en inderdaad, naarmate de tijd voortging, en hij zich onder 't oog van zijnen meester meer en meer ontwikkelde, ging die vergelijking nog meer door.

St. Clare was onoplettend en zorgeloos in geldzaken. Tot hiertoe was het inkoopen van benoodigdheden voornamelijk bezorgd door Adolf, die al even zorgeloos en buitensporig was als zijn meester; en met hun beiden zetten zij het werk van verkwisting met groote snelheid voort. Sedert vele jaren gewoon zijnde om het eigendom van zijnen meester te beschouwen als aan zijne zorgen toevertrouwd, zag Tom met een leedwezen, dat hij nauwelijks verbergen kon, de verkwisting in de huishouding; en op de bedaarde, zijdelingsche manier, welke die soort van menschen zich dikwijls eigen maken gaf hij soms zijn eigen opmerkingen ten beste.

St. Clare stelde hem in 't eerst slechts nu en dan in 't werk, maar, getroffen door zijn gezond oordeel en kennis van zaken, stelde hij meer en meer vertrouwen in hem, totdat hem langzamerhand alle inkoopen werden opgedragen.

‘Neen, neen Adolf,’ zeide St. Clare op zekeren dag, toen Adolf zich beklaagde over deze vermindering van zijn macht, ‘laat Tom maar begaan. Gij weet alleen wat er noodig is: Tom weet ook wat het kost en waar alles het best te krijgen is; en als we niet iemand daarop laten acht slaan, kon het met het geld wel eens verkeerd uitkomen.’

Een onbepaald vertrouwen genietende van een zorgeloos meester, die hem een wissel ter hand stelde zonder dien in te zien, en het teruggebrachte geld opstak zonder het te tellen, had Tom alle gelegenheid en verzoeking tot oneerlijkheid; en niets anders, dan eene onaantastbare eenvoudigheid van natuur, versterkt door christelijk geloof, kon hem voor oneerlijkheid bewaren. Maar juist het onbeperkte vertrouwen dat men in hem stelde, was een drangrede en eene heilige verplichting tot de striktste nauwgezetheid.

Met Adolf was het geval anders geweest. Onnadenkend, begeerig, niet beteugeld door een meester, die het gemakkelijker vond toe te geven dan te regelen, was hij volkomen in de war geraakt omtrent het begrip van m i j n en d i j n , tusschen hem zelf en zijn meester, zoodat St. Clare er soms mee verlegen raakte. Zijn eigen gezond verstand zeide hem, dat zulk eene behandeling van zijne bedienden niet goed, zelfs gevaarlijk was. Een soort van voortdurend zelfverwijt bleef hem overal bij, hoewel niet sterk genoeg om een bepaalde verandering te weeg te brengen; en juist dit zelfverwijt maakte hem weer toegefelijk. Hij stapte licht heen over de ernstigste gebreken, omdat hij tot zich zelven zeide, dat zonder zijn toedoen zijn bedienden daartoe niet vervallen zouden zijn.

Tom beschouwde zijnen vroolijken, luchthartigen, innemenden jongen meester met eene zonderlinge mengeling van getrouwheid, eerbied, en vaderlijke bezorgdheid. Dat hij nooit in den bijbel las, nooit ter kerk ging, dat hij overal mee gekscheerde,

dat hij zijne Zondagavonden in de opera of den schouwburg doorbracht, dat hij naar partijen, societeiten en feesten ging, vaker dan juist goed was - dat waren dingen, die Tom even goed zag als ieder ander, en waarop hij zijne overtuiging grondde, dat ‘zijn meester geen christen was’; eene overtuiging echter, die hij niet gemakkelijk aan een ander zou gezegd hebben, maar die hem vele gebeden ingaf op zijne eigen eenvoudige manier, als hij alleen was in zijn slaapkamertje. Niet dat Tom niet zijn eigen wijze van spreken zou gehad hebben nu en dan, met iets van den takt, dien men in zulke menschen kan opmerken; bij voorbeeld daags na den vroeger beschreven Zondag was St.

Clare op eene gezellige partij van vroolijke snaken genoodigd, en werd tusschen een en twee uur in den nacht thuis gebracht in een toestand welke weinig verschilde van smoordronken. Tom en Adolf hielpen hem te bed. De laatste was zeer vroolijk; hield de zaak blijkbaar voor een grap, en lachte hartelijk om de onnoozele ontsteltenis van Tom, die inderdaad eenvoudig genoeg was, om het grootste gedeelte van den nacht wakker te blijven liggen en te bidden voor zijn jongen meester.

'Wel Tom, waar wacht gij op?' vroeg St. Clare den volgenden morgen, terwijl hij in zijn kamerjapon in zijn studeerkamer zat, en aan Tom juist verschiliende boodschappen en eenig geld had gegeven. 'Is het niet in orde?' vervolgde hij, toen Tom nog bleef staan.

'Ik vrees van niet, mijnheer,' zeide Tom met een ernstig gezicht.

St. Clare legde zijn dagblad neer, zette zijn kop koffie op de tafel, en keek Tom aan.

'Wel Tom, wat is er niet in orde? Gij ziet er zoo ernstig uit.'

'Ik voel mij niet goed in orde, mijnheer. Ik heb altijd gedacht, dat mijnheer goed was voor iedereen.'

'Wel Tom, ben ik dat dan niet? Kom, wat verlangt gij? Er is zeker iets, dat gij wenscht te hebben, zou 'k denken, en gij wilt dat ter sprake brengen.'

'Mijnheer is altijd goed voor mij geweest. Daarover heb ik niets te klagen. Maar er is er één voor wien mijnheer niet goed is.'

'Wel Tom, wie is dat dan? Zeg op, wien meent gij?'

'Gisterennacht tusschen een en twee dacht ik: mijnheer is niet goed voor z i c h z e l v e n.'

Tom zeide dit met den rug naar zijn meester gekeerd, en zijn hand aan de kruk van de deur. St. Clare kreeg een geweldige kleur, maar hij lachte.

'O, is dat alles?' zeide hij vroolijk.

'Alles!' zeide Tom zich eensklaps omkeerende, en op zijn knieën vallende.

'Och mijn beste jonge meester! ik vrees, dat het verkeerd zal uitloopen voor ziel en lichaam. Het goede boek zegt: "het bijt als een slang en steekt als een adder!" mijn beste meester.'

Tom's stem stokte, en de tranen liepen hem over de wangen.

'Gij arme, onnoozele, malle vent!' zeide St. Clare met tranen in zijn eigen oogen. 'Sta op, Tom. Ik ben niet waard, dat gij over mij schreit.'

Maar Tom wilde niet opstaan, en keek hem smeekend aan.

Nu, ik zal niet meer naar die vervloekte partijen gaan, Tom,' zeide St. Clare, 'op mijn woord niet. Ik weet niet waarom ik er niet reeds lang vandaan gebleven ben. Ik heb er altijd een hekel aan gehad, en aan mij zelven er bij. Alzoo Tom, veeg je tranen maar af en ga uwe boodschappen doen. Kom, kom,' voegde hij er bij, 'geen dankbetuigingen. Ik ben niet zoo verbazend braaf,' zeide hij, terwijl hij Tom zachtjes de deur uitschoof. 'Ik geef er u mijn woord van eer op, Tom, dat gij mij niet weer zoo zien zult,' zeide hij; en Tom ging, zijn oogen afdrogende, met groote vreugde heen.

'Ik zal tegenover hem mijn woord houden ook,' zeide St. Clare, terwijl hij de deur sloot.

En St. Clare hield zijn woord: want grove zinnelijkheid, in welken vorm ook, was niet het bijzonder zwak zijner natuur.

Maar wie zal de menigvuldige verdrietelijkheden beschrijven van onze vriendin Ophelia, die in zulk een zuidelijk huishouden de taak van huishoudster aanvaardde?

Tusschen de bedienden in zuidelijke huisgezinnen bestaat alle mogelijke verschil al naarmate het karakter en de geschiktheid zijn van de meesteressen, die hen hebben opgebracht.

In het Zuiden, zoowel als in 't Noorden, zijn er vrouwen, die een buitengewone gave hebben als gebiedster, en overleg in het opvoeden. Dezulken zijn in staat, blijkbaar zonder moeite, en zonder gestrengheid, de verschillende leden van hunnen kleinen staat aan haren wil te onderwerpen, en er vrede en orde onder te brengen; hunne eigenaardigheden te beheerschen, en zoo de gebreken van den een te vereffenen door de meerdere geschiktheid van den ander.

Zulk eene vrouw was mevrouw Shelby, die wij reeds beschreven hebben en onze lezers herinneren zich mis-

schien dezulken ontmoet te hebben. Indien zij in het Zuiden niet veel voorkomen, is het, omdat zij over de heele wereld niet talrijk zijn. Zij zijn er evenals overal elders, en als zij er zijn, dan vinden zij in dien bijzonderen maatschappelijken toestand eene schitterende gelegenheid hun huishoudelijk talent aan den dag te leggen.

Zulk een huishoudster was Marie St. Clare niet, noch ook hare moeder vóór haar. Vadzig en kinderachtig, zonder regel en zonder voorzorgen kon men niet verwachten, dat bedienden, onder haar zorg opgebracht, dit niet eveneens zouden zijn; en zij had aan juffrouw Ophelia zeer juist den toestand van verwarring beschreven, die in 't gezin heerschte, hoewel zij de ware oorzaak er van niet had opgegeven.

Den eersten morgen van haar bestuur was juffrouw Ophelia reeds om vier uur op; en nadat zij toegezien had hij het in orde brengen van haar eigen kamer, zooals zij van den beginne af gedaan had (tot groote verwondering van de kamermeid) maakte zij zich gereed tot een duchtig ingrijpen in de kasten en bergplaatsen van het huis, waarvan zij de sleutels had.

De provisiekamer, de linnenpersen, de porseleinkast, keuken en kelder kregen allen dien dag een flinke beurt. Verborgen dingen werden voor den dag gehaald in zoo groote hoeveelheid, dat alle belanghebbenden bij keuken en kamers er over verbaasd stonden, en de vergadering van het dienstpersoneel deed mompelen van: die dames uit het Noorden.

De oude Dina, de hoofdkokkin en de voornaamste machthebbende in de keuken, was erg uit haar humeur over wat zij beschouwde als een inbreuk op haar voorrechten. Geen leenman kon in den tijd van het M a g n a C h a r t a meer ontsticht zijn geweest over zulk eene aanmatiging van de Kroon.

Dina was een eigenaardig mensch, en 't zou eene onbillijkheid zijn aan hare nagedachtenis gepleegd, indien wij den lezer niet een klein denkbeeld van haar gaven. Zij was een echte, geboren keukenmeid, evenals tante Chloe, zoo als het koken een aangeboren talent is van het Afrikaansche ras, maar Chloe was eene stelselmatig gevormde, die in een ordelijk huiselijk gareel liep, terwijl Dina zichzelve had gevormd, en daarom, gelijk geniën in 't algemeen, in de hoogste mate hoofdig en eigenwijs was. Gelijk een zekere soort van wijsgeeren van de nieuwe richting, koesterde Dina de diepste minachting voor redeneering, in welken vorm ook, en vond altijd een uitvlucht in hare overtuiging, dat zij het goed voor had, en daarmee was zij dan volkomen onaantastbaar. Geenerlei macht of gezag noch overreding kon haar doen gelooven, dat eenige andere manier beter was dan de hare, of dat de weg, dien zij in de kleinste aangelegenheid volgde, ook maar in 't geringste kon gewijzigd worden. Dit was een uitgemaakt punt geweest met hare oude mevrouw, Marie's moeder, en juffrouw Marie, zooals Dina haar jonge meesteres altijd noemde, zelfs na haar huwelijk, vond het gemakkelijker zich er aan te onderwerpen dan er tegen te twisten, en zoodoende was Dina oppermachtig geworden. Dit was des te gemakkelijker, dewijl zij uitgeleerd was in de kunst van de meest mogelijke inschikkelijkheid in manieren te vereenigen met de uiterste onverzettelijkheid in handelingen.

Dina was meesteres in de kunst van uitvluchten zoeken in elk denkbaar geval. Inderdaad het was een onomstootelijke waarheid dat de keukenmeid geen verkeerdheden kan doen, en eene keukenmeid in een keuken in 't Zuiden vindt genoeg hoofden en schouders waar zij alle gebreken en tekortkomingen op schuiven kan, zoodat zij zich zelve altijd vrijpleit. Indien 't een of ander gerecht niet goed uitgevallen

was, waren er vijftig goede redenen voor, en vijftig andere personen hadden er onwederlegbaar schuld aan. Maar het gebeurde zelden, dat er aan Dina's werk iets haperde. Hoewel hare manier van doen omslachtig was en geen rekening hield met tijd en plaats, hoewel hare keuken er meestal uitzag, alsof er een orkaan in gewoed had en er voor hare gereedschappen evenveel plaatsen waren, als er dagen in 't jaar zijn, toch, als men geduld had, kwam het middagmaal in volkomen orde en toebereid op eene wijze, dat een lekkerbek zelfs er geen aanmerking op kon maken.

Het was nu tijd om te beginnen met

toebereidselen voor het middagmaal. Dina, die veel tijd noodig had tot nadenken en rust, en bedacht was op haar gemak bij al wat zij deed, zat op den vloer in de keuken, en rookte uit een kort stompje pijp, waaraan zij zeer verslaafd was, en dat zij altijd opstak als een soort van wierookvat als zij behoefte gevoelde aan een zekere wijding bij haar werk; zij riep er de huiselijke muzen bij op.

Rondom haar waren verschillende leden van dat opkomend geslacht gezeten, dat talrijk aanwezig is in eene zuidelijke huishouding, bezig met erwten doppen, aardappelen schillen, gevogelte plukken, en ander keukenwerk, terwijl Dina van tijd tot tijd hare overdenkingen afbrak, om een por of een tik op het hoofd te geven aan den een of anderen van de jonge helpers met de taartrol, die naast haar lag. Inderdaad, Dina heerschte over de wollige hoofden van de jongere leden met een ijzeren roede en scheen te denken, dat zij nergens anders voor geboren waren, dan om haar het werk uit de handen te nemen. Het was de geest van de wijze van werken, waaronder zij was opgegroeid en zij bracht dien ten volle in beoefening.

Juffrouw Ophelia, na de ronde gedaan te hebben door alle andere afdeelingen van het huishouden, kwam nu aan de keuken. Dina had van verschillende kanten gehoord wat er gaande was en besloot eene verwerende en afwachtende houding aan te nemen, in zich zelve besloten hebbende aan geenerlei nieuwigheid eenige aandacht te schenken, zonder er over te twisten.

De keuken was een groot vertrek met steenen vloer, met een grooten ouderwetschen haard, die ééne zijde geheel innam, eene inrichting welke St. Clare te vergeefs bij Dina had trachten te verwisselen met een modern kookfornuis. Neen! Geen behoudsman van eenige partij was ooit meer gehecht aan oud-eerwaardige ongemakkelijkheden dan Dina.

Toen St. Clare eerst uit het Noorden was teruggekeerd, onder den indruk van overleg en orde in de keuken van zijn oom, had hij zijn eigen keuken ruim voorzien van kasten en gereedschappen, om bij Dina orde en regel te bevorderen in haar werk. Hij kon ze evengoed hebben toegesteld voor een eekhoorn of een ekster. Hoe meer bergplaatsen en laadjes er waren, des te meer bergplaatsen kon Dina maken voor oude vodden, kammen, oude schoenen, linten, weggeworpen kunstbloemen, en andere artikelen, waarin hare ziel een onschuldig behagen vond.

Toen juffrouw Ophelia de keuken binnen kwam, stond Dina niet op, maar rookte deftig voort, hare bewegingen uit een hoek van haar oog gadeslaande, maar blijkbaar alleen acht gevende op het werk, dat om haar heen gedaan werd.

Juffrouw Ophelia begon met een latafel los te trekken.

‘Waar dient deze lade voor, Dina?’ vroeg zij.

‘Die is handig voor allerlei dingen, juffrouw,’ zeide Dina. Dat scheen wel 't geval te zijn. Van de verscheidenheden, die zij bevatte, haalde juffrouw Ophelia het eerst een mooi damasten tafellaken voor den dag; aan de roode vlakken kon men zien, dat er rauw vleesch in gewikkeld was geweest.

‘Wat is dat, Dina? Gij wikkelt toch geen rauw vleesch in mevrouw's beste tafellakens?’

‘O, juffrouw, neen; er waren geen handdoeken, daarom heb ik het daar maar in gedaan. Ik wou het in de wasch doen, daarom heb ik het daar maar ingelegd.’

‘Roekeloos!’ zeide juffrouw Ophelia, voortgaande de lade verder te onderzoeken; zij vond daarin nog een notenmuskaatrasp en twee of drie muskaatnoten, een methodistisch gezangboek, een paar vuile zakdoeken, eenig garen en breiwerk, een

zakje met tabak en een pijp, een paar notekrakers, een paar porseleinen schoteltjes met pommade, een paar oude schoenen, een stuk flanel, zorgvuldig samengespeld, bevattende eenige witte uitjes, verscheidene damasten servetten, eenige grove keukenhanddoeken, wat bindgaren en eenige stopnaalden, en verscheidene gescheurde papieren zakken, waaruit gedroogde kruiden in de lade vielen.

'Waar bewaart gij uwe muskaatnoten. Dina?' vroeg juffrouw Ophelia met het voorkomen van iemand, die om geduld verzoekt.

‘Zoowat overal, juffrouw; er liggen er in dien gebarsten theepot, en er liggen er ook in die kast.’

‘En er zijn er hier ook in de rasp,’ zeide juffrouw Ophelia, ze in de hand houdende.

‘O ja, daar heb ik ze van morgen ingedaan; ik heb die dingen gaarne bij de hand,’ zeide Dina. ‘Jij Jake, waarvoor houdt gij op? werk door!’ voegde zij er bij, terwijl zij met haar rol den schuldige een tik gaf.

‘Wat is dit?’ zeide juffrouw Ophelia, het schoteltje met pommade in de hand houdende.

‘Wel, dat is mijn haarsmeersel, ik heb het daar ingelegd, om het bij de hand te hebben.’

‘Gebruikt ge daarvoor mevrouw's beste schoteltjes?’

‘Och, dat kwam omdat ik zoo'n haast had; ik wou het er vandaag juist afdoen.’

‘Hier zijn twee damasten servetten.’

‘Die heb ik daarin gelegd, om ze binnen kort in de wasch te doen.’

‘Hebt gij geen vaste plaats voor dingen die in de wasch moeten?’

‘Wel, mijnheer heeft er die kist voor gekocht; maar die is mij zoo gemakkelijk om beschuit op te maken, en dan is het niet handig, als men het deksel moet oplichten.’

‘Waarom maakt gij de beschuit dan niet op de aanrecht?’

‘Och, juffrouw, die staat zoo vol schotels en andere dingen, daar is geen plaats.’

‘Maar dan moest gij de schotels afwasschen en ze opbergen.’

‘De schotels afwasschen?’ zei Dina op een hoogen toon, terwijl haar toorn meester begon te worden over haar gewone beleefdheid, ‘wat weten dames van werken, dat moet ik weten. Wanneer zou mijnheer zijn eten krijgen; als ik al den tijd besteedde aan het afwasschen en opbergen van schotels? Juffer Marie zeide mij er nooit iets van?’

‘En hier zijn die uitjes.’

‘Welzeker,’ zeide Dina, ‘daar heb ik ze in gedaan; ik kon 't mij niet herinneren. Die bijzondere lekkere uitjes had ik bewaard voor dit gerecht, maar ik had vergeten, dat ze in die lap flanel lagen.’

Juffrouw Ophelia nam die gescheurde zakjes met kruiden er uit.

‘Ik wou, dat de juffrouw die liet liggen. Ik houd er van, dat ik mijn dingen vinden kan, als ik ze noodig heb,’ zeide Dina eenigszins beslist.

‘Maar er behoeven toch geen gaten in die zakken te zijn.’

‘Dat is gemakkelijk, als men er wat uit wil schudden,’ zeide Dina.

‘Maar gij ziet, het valt alles door de lade.’

‘Natuurlijk, als de juffrouw alles zoo overhoop haalt, valt het er uit. Als de juffrouw maar naar boven wou gaan, tot mijn tijd van opredderen gekomen is, dan zal alles in orde zijn; maar als er dames hier zijn, kan ik niets doen, dat is hinderlijk; Sam, geef jij dat kind den suikerpot niet, ik zal je een tik geven, als je niet oppast.’

‘Ik kijk de keuken eens na, en breng alles op orde, voor eens, Dina, en dan verwacht ik, dat ge zorgt, dat het zoo blijft.’

‘Och kom, juffrouw Ophelia, dat is geen werk voor dames. Dat heb ik dames nooit zien doen; de oude mevrouw en juffer Marie deden dat nooit, en ik zie er de noodzakelijkheid niet van in,’ en Dina stapte met verontwaardiging rond, terwijl juffrouw Ophelia schotels opeenstapelde en uitzocht, verscheidene kopjes vol suiker in een suikerpot ledigde, servetten, tafellakens en handdoeken uitzocht voor de wasch,

eigenhandig afwaschte, afdroogde en opstapelde, en dat wel met eene vlugheid en handigheid, dat Dina er over verbaasd stond.

‘Lieve help, als de dames in 't Noorden zoo doen, dan zijn het geen dames,’ zei Dina tot sommigen van hare omgeving half hoorbaar. ‘Ik heb mijn dingen in orde, zoo goed als iemand, als mijn tijd van opredderen komt; maar ik moet geen dames om mij heen hebben, dat is hinderlijk, die leggen mijn dingen, waar ik ze niet vinden kan.’

Om Dina recht te laten wedervaren, zij had op ongeregelde tijden buien van opredderen en verschikken, die zij opreddertijd noemde; dan begon zij met grooten ijver, en keerde elke kast en lade ondersteboven op den vloer of de tafel, en maakte de verwarring nog eens zoo groot. Dan stak zij haar pijp op,

en begon op haar gemak op te bergen, na te kijken, er over te praten, het jonge volk aan 't schuren te zetten van het tin, en een groote rommel te maken gedurende verscheidene uren, die zij dan aan de vragers uitlegde als haar o p r e d d e r t i j d . ‘Zij kon het zoo niet langer aanzien, zij zou het jonge volk eens wat meer orde leeren’; want Dina zelf hield zich voor een toonbeeld van orde, en het was alleen het j o n g e v o l k , en ieder ander in huis, die de oorzaak waren, dat er in dit opzicht soms iets aan haperde. Als al het tin geschuurd was, en de tafels sneeuwwit gepoetst, en alles wat niet pluis was, weggestopt in hoeken en gaten, dan kleedde Dina zich netjes aan, met een schoonen boezelaar en een hoogen, prachtigen tulband, en joeg dan al het rondslenterende jonge volk de keuken uit, want zij wou het nu eens netjes houden. Die tijdelijke drukte was dikwijls een last in 't huishouden; want Dina was dan zoo gesteld op het blank houden van haar tin, dat het nergens meer voor mocht gebruikt worden; tenminste zoolang de ijver van opredderen nog nawerkte.

Juffrouw Ophelia hervormde in weinige dagen elke afdeeling van 't huishouden, tot eene vaste regeling, maar voor zoover deze van de medewerking der bedienden afhing, was het een Danaïdenvat, of een steen van Sisiphus; men kwam er nooit mee klaar. In wanhoop nam zij eens haar toevlucht tot St. Clare.

‘Het is mij volstrekt onmogelijk hier in huis alles op regel te krijgen.’

‘Dat kan wel zijn,’ zeide St. Clare.

‘Zulk een verkwistend huishouden, zoo roekeloos en ordeloos, heb ik nooit gezien.’

‘Dat geloof ik gaarne.’

‘Maar gij zoudt dat niet zoo koeltjes opnemen als gij huishoudster waart.’

‘Lieve nicht, gij moet begrijpen, dat wij, meesters, verdeeld zijn in twee klassen: verdrukkers en verdrukten. Wij, die goedaardig zijn, en strengheid haten, schikken ons in vele onaangenaamheden. Indien wij tot ons gemak een troep domme, loszinnige menschen met ons willen doen leven, welnu dan moeten wij de gevolgen voor lief nemen. Sommige zeldzame gevallen heb ik gezien van menschen, die door een bijzondere gave, orde en regel kunnen handhaven zonder strengheid; maar tot die menschen behoor ik niet, en daarom heb ik er mij reeds lang in geschikt, de dingen te laten gaan zooals zij gaan. Ik wil niet dat de arme drommels zullen mishandeld worden, en zij weten het, en natuurlijk weten zij nu dat zij den staf in handen hebben.’

‘Maar geen tijd, geen plaats, geen orde te hebben, alles maar te laten voortgaan op dien voet van verspilling!’

‘Lieve nicht, gij menschen van de noordpool hecht een buitensporig gewicht aan den tijd! Wat ter wereld beteekent tijd voor iemand, die tweemaal zooveel tijd heeft, als hij gebruiken kan? Wat orde en regel betreft, waar niets te doen is dan op de sofa te liggen en te lezen, beteekent een uur vroeger of later aan 't ontbijt, of aan 't middagmaal al bitter weinig. Nu, Dina kookt goed: soep, ragout, gevogelte, gebak, pudding en al, en zij schept dat alles uit een chaos en duisternis daar in die keuken. Mij dunkt, 't is voortreffelijk zooals zij het werk doet. Maar de hemel beware ons, als wij ons daar in wagen in dien rook en dat gedoe van voorbereidselen, dan vergaat ons de eetlust. Lieve nicht, houd u daar buiten. 't Is meer dan een boetedoening en even onnut. Gij raakt er maar bij uit uw humeur en hindert Dina. Laat haar maar begaan.’

‘Maar Augustinus, gij weet niet hoe ik de dingen gevonden heb.’

‘Weet ik dat niet? Weet ik niet dat de taartrol onder haar bed ligt, en de notenmuskaatrasp in haar zak bij haar tabak; dat er zes en vijftig verschillende

suikerpotjes zijn, in elk hoekje één: dat zij nu eens bij 't vaten wasschen een servet gebruikt, en dan weer eens een lap van een ouden rok? Maar de slotsom is: zij kookt heerlijk en zet lekkere koffie, en men moet haar beoordeelen zooals staatsmannen en generaals worden beoordeeld: naar de uitkomst van haar werk.'

'Maar de uitgaven!'

'Och ja, sluit alles weg wat gij kunt, en bewaar den sleutel. Geef uit bij kleine hoeveelheden, en vraag nooit naar de overschotjes; dat is het beste.'

'Dat maakt mij ongerust, Augustinus.

Ik kan niet gelooven, dat die bedienden s t r i k t e e r l i j k zijn. Zijt gij zeker dat men hen vertrouwen kan?'

Augustinus lachte geweldig over het ernstige gezicht, waarmede juffrouw Ophelia die vraag deed.

'O, nicht, dat is al te grappig, e e r l i j k ! Alsof men dat verwachten kon! Eerlijk! wel natuurlijk zijn zij dat niet! Waarom zouden zij dat zijn? Wat ter wereld zou hen eerlijk gemaakt hebben?'

'Waarom leert gij hun dat dan niet?'

'Hun leeren! Gekheid! Hoe zou ik hun wat leeren? Daar ben ik de man niet naar. Wat Marie betreft, zij is bij de hand genoeg, om een heele plantage uit te roeien, als men haar den wil liet; maar zij zou er toch de oneerlijkheid niet uit krijgen.'

'Zijn er dan geen eerlijke?'

'Nu en dan eens een, die door de natuur zoo onbeholpen, eenvoudig, braaf en trouw gemaakt is, dat de slechtst mogelijke invloeden hem niet bederven kunnen. Maar, weet gij, van de moederborst af voelt het kleurlingetje en ziet het, dat er geen andere dan sluiksche wegen voor hen openstaan. Hij kan op andere wijze niet voortkomen met zijn ouders, zijn meesteres, zijn jongen meester, en de juffertjes, zijn speelgenooten. List en bedrog worden noodige, onvermijdelijke gewoonten. Men kan rederlijkerwijs niet anders van hen verwachten. Hij behoorde er niet over gestraft te worden. Wat eerlijkheid betreft, wordt de slaaf gehouden in dien afhankelijken, half kindschen staat, dat hij nooit inzicht krijgt in de rechten van eigendom, noch gevoelt, dat zijns meesters goed niet het zijne is, als hij het zich kan toeëigenen. Ik voor mij zie niet in hoe zij eerlijk zouden worden. Zulk een kerel als onze Tom is een zedelijk wonder.'

'En wat wordt er dan van hunne zielen?' vroeg juffrouw Ophelia.

'Dat gaat mij niet aan voor zoover ik weet,' zeide St. Clare: 'ik bemoei mij alleen met dit leven. De zaak is dat men vrij algemeen van oordeel is, dat het heele ras, ten onzen gevalle, in d e z e wereld aan den duivel vervallen is, hoe het dan ook moge gaan in de volgende!'

'Dat is bepaald verfoeielijk!' zeide juffrouw Ophelia; 'gij moest u over uzelf schamen.'

'Dat weet ik nog niet. Wij staan met dat al tamelijk gelijk, zooals de menschen meestal zijn,' zeide St. Clare 'Zie naar de aanzienlijken en naar de geringen, de heele wereld door, het is hetzelfde gesteld: de geringen slijten lichaam en geest ten bate van de aanzienlijken. Zoo is het in Engeland; zoo is het overal; en toch staat het geheele Christendom versteld, en gloeit van verontwaardiging, omdat wij hetzelfde doen in weinig anderen vorm dan zij het doen.'

'In Vermont gaat het niet zoo.'

'Ja, ik geef toe, dat het in Nieuw-Engeland en in de vrije Staten beter toegaat. Maar daar luidt de bel, dus nicht, laat ons voor een poos onze vooroordeelen ter zijde stellen, en gaan eten.'

Toen juffrouw Ophelia laat in den namiddag in de keuken was, riepen eenige van de zwarte kinderen: Kijk eens! daar komt Prue aan, al brommende zooals zij altijd doet.'

Een lange, beenderige kleurlinge kwam daarop de keuken binnen, terwijl zij op haar hoofd een mand vol beschuiten en broodjes droeg.

'Wel, Prue, zijt gij daar?' zeide Dina.

Prue had een erg stuursch gezicht, en eene onaangenaam snorrende stem. Zij zette haar mand neer, hurkte er zelve bij en zeide met haar ellebogen op hare knieën; ‘och! ik wenschte dat ik maar dood was.’

‘Waarom wenscht gij dood te zijn?’ vroeg juffrouw Ophelia.

‘Dan was ik uit mijn ellende,’ zeide de vrouw norschweg en zonder van den vloer op te kijken.

‘Waarom drinkt gij u ook dronken, zoodat je slaag krijgt, Prue?’ vroeg een nette kleurlinge, een kamermeisje, terwijl zij hare koralen oorbellen liet bengelen.

De vrouw keek naar haar met een zuur en knorrig gezicht. ‘Het kan je ook zoo gaan mettertijd; ik wensch het je toe; dan zul je ook wel een dropje lusten, om je ellende te vergeten, zoo goed als ik.’

‘Kom Prue,’ zeide Dina, ‘laat ons uw beschuit maar eens zien, de juffrouw hier wil er van koopen.’

Juffrouw Ophelia nam er een paar dozijn uit de mand.

‘Er liggen nog eenige kaartjes in die oude gebarsten kan daar boven op de plank,’ zeide Dina. ‘Toe Jake, klim er eens bij, en krijgt ze er uit.’

‘Kaartjes? Waarvoor?’ vroeg juffrouw Ophelia.

‘Wij koopen kaartjes van haren meester, en zij geeft er ons brood voor.’

‘En zij tellen mijn geld en mijn kaartjes, als ik t'huis kom, om te zien of het uitkomt; en als het niet uitkomt, slaan ze mij half dood.’

‘En dat is je verdiende loon,’ zeide Jane, het nette kamermeisje, ‘als jij hun geld gebruikt, om je dronken te drinken. Dat doet zij, juffrouw.’

‘En dat w i l ik doen, ik kan anders niet leven; ik moet drinken, om mijn ellende te vergeten.’

‘Het is slecht en dwaas van u,’ zeide juffrouw Ophelia, ‘dat gij het geld van uw meester steelt, om u zelf tot een beest te maken.’

‘Dat is wel zoo, juffrouw, maar ik wil het toch doen; toch wil ik het doen; och! was ik toch maar dood! ik wou dat ik dood was, en uit mijn ellende!’ En langzaam richtte het oude schepsel haar stijve lichaam op, en zette haar mand weer op haar hoofd: maar vóór zij ging, keek zij naar de nette kleurlinge, die pronkte met haar oorbellen.

‘Ge denkt wel heel mooi te zijn met die bellen! je schudt zoo met het hoofd, en kijkt op iedereen met minachting neer. Nu, om 't even, ge kunt nog wel zoo'n arm, oud, afgeleefd schepsel worden als ik, als je maar tijd van leven hebt. Ik hoop van harte, dat gij 't wordt, of je dan ook zult drinken, drinken, drinken, jezelf naar de hel, en dan hebt gij uw verdiende loon!’ en met een boosaardig geluid ging het mensch de keuken uit.

‘Een walgelijk oud beest!’ zei Adolf, die het scheerwater voor zijn meester haalde. ‘Als ik haar meester was, zou ik haar nog beter afranselen.’

‘Dat zoudt ge niet kunnen,’ zei Dina. ‘Haar rug is al zoo toegetakeld, dat zij er geen kleedingstuk meer op lijden kan.’

‘Mij dunkt, zulke gemeene schepsels moest men niet meer naar fatsoenlijke huizen zenden,’ zeide juffer Jane. ‘Wat denkt mijnheer St. C l a r e er van?’ vroeg zij, terwijl zij haar hoofd behaagziek naar Adolf wendde.

Men moet weten, dat onder de dingen van zijn meester, die Adolf zich toeëigende, ook diens naam en adres was, en dat hij onder de kleurlingen van Nieuw-Orleans gemeenlijk de heer St. Clare genoemd werd.

‘Ik ben volkomen van uw gevoelen, juffer B e n o i r ,’ zeide Adolf. B e n o i r was de familienaam van Marie St. Clare, en Jane was een van hare dienstmeisjes.

‘Ei lieve! juffer Benoir mag ik vragen of die oorbellen voor 't bal van morgenavond zijn? Zij zijn verrukkelijk.’

‘Ik begrijp niet hoe die mannen zoo onbeschaamd durven zijn!’ zeide Jane, terwijl zij haar aardig kopje nog eens luchtig omzwaaide vanwege de oorbellen. ‘Ik wil den ganschen avond niet met je dansen, als je me nog meer vragen doet!’

‘O, dat meent gij niet, ik wou juist eens vragen of ge in uw paarse tarlatan japon zult verschijnen?’ zeide Adolf.

‘Wat is er aan de hand?’ vroeg Rosa, eene andere kleine nette kleurlinge, die juist de trap afkwam. Wel, is mijnheer St. Clare zoo onbeschaamd?’

‘Op mijn woord,’ zeide Adolf, ‘nu laat ik het aan juffer Rosa over.’

‘Ik weet wel, dat hij altijd een ondeugend schepsel is,’ zeide Rosa, zich wiegende op een van haar nette voetjes en schalks naar Adolf kijkende, ‘hij maakt mij altijd boos.’

‘O, dames, dames, gij breekt mij het hart met u beiden,’ zeide Adolf. ‘Op een goeden morgen word ik nog dood in mijn bed gevonden, en dat zal uw schuld zijn.’

‘Hoor die ondeugende vent eens praten!’ zeiden beide dames tegelijk, terwijl zij schaterden van lachen.

‘Maakt dat je weg komt! ik kan dat gelach in de keuken niet hebben,’ zeide Dina.

‘Tante Dina is boos, omdat zij niet naar 't bal kan gaan,’ zeide Rosa.

‘Die bals van lichte kleurlingen, waar gij voor blanken wilt doorgaan, kan ik best missen. Met dat al zijt gij toch negers zoogoed als ik.’

‘Tante Dina smeert haar wol alle dagen met vet, om te maken, dat het glad zit,’ zeide Jane.

‘En het blijft toch wol,’ zeide Rosa, terwijl zij boosaardig haar lange zijden krullen schudde.

‘Wel, is wol niet even goed als haar?’ zeide Dina. ‘Ik zou wel eens willen

weten wat juffrouw Ophelia er van zegt, wie meer waard zijn, een paar als gij, of een paar zooals ik ben. Maakt dat je weg komt, ik kan je hier niet langer hebben.’

Hier werd het gesprek op tweeërlei wijze afgebroken: St. Clare's stem werd gehoord boven aan de trap, terwijl hij vroeg of Adolf den heelen dag meende weg te blijven met het scheerwater; en juffrouw Ophelia, de eetkamer uitkomende, zeide:

‘Jane en Rosa, waarom staat gij uw tijd hier te verbeuzelen? gaat aan uw naaiwerk.’

Onze vriend Tom, die in de keuken was geweest gedurende het gesprek met de oude beschuitvrouw, was haar op straat nagegaan. Hij zag haar voortgaan, telkens diep zuchtende.

Eindelijk zette zij hare mand neer op een stoep, en begon den ouden, verschoten doek, die haar schouders bedekte, wat op te trekken.

‘Ik zal je mand wel een poos dragen,’ zei Tom medelijdend.

‘Waarom zoudt ge dat doen?’ zei de vrouw, ‘ik heb geen hulp noodig.’

‘Ge schijnt ziek te zijn, of niet goed in orde,’ zei Tom.

‘Ik ben niet ziek,’ zei de vrouw kortaf.

‘Ik wou,’ zei Tom, terwijl hij haar ernstig aanzag, ‘ik wou dat ik u kon overhalen om dat drinken te laten. Weet ge niet, dat het uw ondergang zal zijn naar lichaam en ziel?’

‘Ik weet, dat ik naar de hel ga,’ zeide de vrouw knorrig. ‘Dat behoeft ge mij niet te zeggen; dat is slecht; dat is leelijk. Ik ga regelrecht naar de hel. Ik wou dat ik er al was!’

Tom rilde bij die vreeselijke woorden, gesproken in toornigen ernst. ‘O! de H e e r e zij u genadig! arm schepsel. Hebt ge nooit van Jezus Christus gehoord?’

‘Jezus Christus? wie is dat?’

‘Wel, hij is d e H e e r e ,’ zeide Tom.

‘Ik heb wel eens hooren spreken van den H e e r e , en van het oordeel en van de hel.’

‘Maar heeft u niemand ooit gesproken over den Heere Jezus, die ons, arme zondaars, liefhad, en voor ons stierf?’

‘Daar weet ik niet van,’ zei de vrouw; ‘niemand heeft mij ooit liefgehad, sedert mijn oude man dood is.’

‘Waar zijt gij opgegroeid?’ vroeg Tom.

‘In Kentucky. Een man hield mij om kinderen voor de markt op te brengen; hij verkocht ze, als ze groot genoeg waren; ten laatste verkocht hij mij aan een handelaar en mijn meester heeft mij van hem gekocht.’

‘Hoe zijt gij op dien slechten weg van drinken gekomen?’

‘Om mijn ellende te vergeten. Ik had nog één kind, toen ik hier kwam, en ik dacht, dat ik het zou mogen opbrengen omdat mijn meester geen speculant was. Het was een heel aardig kleintje en mevrouw scheen er eerst wel mee op te hebben; het schreeuwde nooit; het was lief en mollig. Maar mevrouw werd ziek, en ik moest haar oppassen; en toen kreeg ik de koorts, en mijn zog ging weg, en het kind werd zoo mager als een hout, en mevrouw wilde er geen melk voor koopen. Zij wilde mij niet aanhooren, als ik zei, dat ik geen zog meer had. Zij zei, ik kon het wel opbrengen met hetgeen andere menschen eten; en het kindje schreide en schreeuwde, schreeuwde dag en nacht, en werd hoe langer hoe magerder, en mevrouw kreeg er een hekel aan, zij zeide 't was niets dan dwingen. Zij wenschte, dat het dood was, zeide zij, en zij wilde het 's nachts niet bij mij laten, omdat het mij wakker hield, zeide zij, en omdat het nergens voor diende. Zij liet mij in hare kamer slapen, en ik moest het kindje in een klein zolderkamertje wegleggen, en daar heeft het zich op een nacht doodgeschreeuwd. En toen kwam ik aan 't drinken, om 't schreeuwen in mijn ooren niet langer te hooren. En daarom w i l ik drinken! al ga ik er ook om naar de hel! Mijn meester zegt, dat ik naar de hel ga, en ik zeg tot hem, dat ik er al in ben.’

‘O, arm schepsel!’ zeide Tom, ‘heeft niemand u ooit gezegd hoe de Heere Jezus u liefheeft, en voor u gestorven is? Hebben ze u niet gezegd, dat Hij u helpen wil, en dat gij naar den hemel kunt gaan, en ten laatste rust hebben?’

‘Ik zie er wel naar uit, om in den hemel te komen!’ zei de vrouw. ‘Is dat niet waar de blanke menschen heen gaan? Veronderstelt ge, dat ze mij daar hebben willen? Ik zou nog liever naar de hel gaan, en van mijnheer en mevrouw af zijn,’ en met haar gewoon geknor zette zij haar mand weer op het hoofd, en liep boos weg.

Tom keerde zich om, en ging verdrietig naar huis. Op het binnenplein ontmoette hij de kleine Eva met een krans van tuberosen op haar hoofd, en hare oogen stralende van vreugde.

'O, Tom, zijt gij daar, ik ben blij dat ik u gevonden heb. Papa zegt, dat gij de ponnies moogt aanspannen, en met mij gaan toeren in mijn nieuwe rijtuigje,' zeide zij, zijne hand vattende. 'Maar wrat is er Tom? gij ziet er niet opgeruimd uit.'

'Ik voel mij niet al te wel, jongejuffrouw Eva,' zeide Tom; 'maar ik zal de ponnies voor u inspannen.'

'Maar zeg dan eerst wat is er, Tom, ik heb je zien praten met die knorrige oude Prue.'

Tom verhaalde op zijne onopgesmukte manier aan Eva de geschiedenis van die vrouw. Zij deed geen uitroepen, zij verbaasde zich niet, zij schreide niet zooals andere kinderen zouden doen. Hare wangen werden bleek, en er kwam

eene ernstige uitdrukking in hare oogen. Zij legde de beide handen op de borst, en zuchtte diep.

Hoofdstuk XIX.
Verdere ondervindingen en meeningen van juffrouw Ophelia.

‘Tom, span maar n i e t in; ik wil liever niet gaan,’ zeide zij.

‘Waarom niet, jongejuffrouw Eva?’

‘Die dingen maken mij zoo bedroefd, Tom,’ zeide Eva. ‘Zij maken mij zoo bedroefd,’ herhaalde zij ernstig. ‘Ik wil liever niet gaan,’ en zij liet Tom staan, en ging in huis.

Een paar dagen later kwam er eene andere vrouw in Prue's plaats, om de beschuiten te brengen, juffrouw Ophelia was in de keuken.

‘Zeg eens!’ zeide Dina, ‘waar is Prue?’

‘Prue komt voortaan niet meer,’ zeide de vrouw geheimzinnig.

‘Waarom niet?’ vroeg Dina. ‘Zij is toch niet dood?’

‘Wij weten het niet recht; zij zit in den kelder,’ zeide de vrouw, een blik slaande op juffrouw Ophelia.

Nadat juffrouw Ophelia de beschuiten uit de mand had genomen, volgde Dina de vrouw naar de deur.

‘Wat is er toch met Prue gebeurd?’ vroeg zij.

De vrouw scheen wel iets te willen zeggen, maar toch liever te zwijgen; zij antwoordde zacht en geheimzinnig:

‘Nu, gij moet het aan niemand vertellen: Prue is weer dronken geweest, toen is zij in den kelder gezet, den heelen dag, en ik heb hooren zeggen, dat de vliegen haar hebben aangevallen, en dat zij dood is.’

Dina stak de handen op, en toen zij zich omkeerde, zag zij dicht achter zich de engelachtige gedaante van Evangeline, hare groote geheimzinnige oogen wijd open van afgrijzen, en doodsbleek.

‘Wel heb ik ooit! jongejuffrouw Eva zal flauw vallen! Waarom laten we haar ook zulke dingen hooren! Haar pa zal er erg boos over zijn.’

‘Ik zal niet flauw vallen, Dina,’ zeide het kind bedaard; ‘waarom zou ik dat niet mogen hooren? Het is voor mij niet zoo erg, om het te hooren, als voor Prue, om het te ondergaan.’

‘Och heden! zulke zachte, teere juffertjes als gij moeten zulke dingen niet hooren; zij zouden het kunnen besterven.’

Eva zuchtte weder, en ging langzaam en droefgeestig de trap op.

Juffrouw Ophelia vroeg met belangstelling naar de vrouw, Dina deed een zeer woordenrijk verhaal van hare geschiedenis, waar Tom de bijzonderheden bijvoegde, die hij dien morgen van haar zelve gehoord had.

‘Een akelige geschiedenis, zeer afschuwelijk!’ riep zij uit, terwijl zij de kamer binnentrad, waar St. Clare de courant lag te lezen.

‘Wel, wat voor akeligs is er gebeurd?’ vroeg hij.

‘Wel, die menschen hebben Prue doodgegeeseld!’ zeide juffrouw Ophelia, met veel nadruk de ergste bijzonderheden van 't verhaal nog eens vertellende.

‘Ik dacht wel, dat het er nog eens toe komen zou,’ zeide St. Clare, terwijl hij voortging met lezen.

‘Dacht gij dat wel? En hebt gij er niets tegen gedaan?’ vroeg juffrouw Ophelia. ‘Is hier geen politie of zoo, die er zich mee bemoeit?’

‘Er wordt algemeen verondersteld, dat het b e l a n g van den eigenaar genoeg waarborg is in die gevallen. Als de menschen hun eigendom willen vernietigen, weet ik niet wat men er tegen doen zou. Het schijnt, dat het arme schepsel stal en dronk; zoodoende kon men niet veel medelijden met haar verwachten.’

‘Het is meer dan verschrikkelijk! het is afschuwelijk, Augustinus! Het zal wraak over u brengen!’

‘Lieve nicht, ik heb het niet gedaan, en ik kan het niet verhelpen; ik zou het willen doen, als ik maar kon. Als gemeen, ruw volk naar hunnen aard handelt, wat zal ik er dan tegen doen? Zij hebben de volle macht, zij zijn verantwoordelijke heerschers. Tusschenbeide te komen zou nergens toe dienen; er bestaat geen wet, die daartoe een middel aan de hand geeft. Het beste wat wij doen kunnen is onze oogen en ooren te sluiten, en hen te laten

begaan. Dat is de eenige weg, die ons open staat.'

'Hoe kan men zijn ooren en oogen sluiten? Hoe kan men zulke dingen toelaten?'

'Lieve kind, wat verwacht gij? Hier is een heele klasse - verdierlijkt, onkundig, traag, koppig, onleerzaam en onhandelbaar - zonder eenige beperking of bedinging onder de macht gesteld van menschen, gelijk de meeste menschen in de wereld zijn, menschen die niets ontzien en geenerlei macht over zich zelven hebben, die niet eens een recht begrip hebben van hun eigenbelang, want dat is het geval met de grootste helft van 't menschdom. In een maatschappij zóó ingericht kan een fatsoenlijk humaan man natuurlijk niets anders doen dan zijn oogen sluiten en zijn hart verharden. Ik kan niet ieder ellendig schepsel, dat ik zie, koopen. Ik kan geen dolende ridder worden, en trachten elk persoonlijk geval van onrecht in een stand als deze te herstellen. Het meeste dat ik doen kan, is te beproeven er mij zelven vrij van te houden.'

St Clare's schoone gelaat was voor een oogenblik betrokken, hij zag er eenigszins verdrietig uit, maar weldra vroolijk glimlachende, zeide hij:

'Kom nicht, sta daar niet als een ongeluksprofetes; gij hebt ook wel een kijkje in de wereld gehad, om te weten wat er al zoo gebeurt. Als we alle akeligheden in de wereld wilden nagaan, zouden we den moed verliezen. 't Is hetzelfde, als Dina's keuken al te scherp te willen nazien'; en St. Clare ging met zijn dagblad achterover liggen op de sofa.

Juffrouw Ophelia haalde haar breiwerk voor den dag en bleef vol verontwaardiging zitten breien. Zij breide en breide, maar onderwijl schoot haar gemoed zoo vol, dat zij eindelijk losbarstte.

'Ik moet u zeggen, Augustinus, ik kan de dingen niet zoo van mij afzetten als gij. Het is onverantwoordelijk van u zulk een toestand te verdedigen; dat is m i j n gevoelen.'

'Hoe nu?' zeide St. Clare, opziende. 'Beginnen we opnieuw?'

'Ik zeg, dat het onverantwoordelijk van u is zulk een toestand te verdedigen!' zeide juffrouw Ophelia met toenemende opgewondenheid.

'Zou ik dien verdedigen, lieve nicht? Wie zegt, dat ik hem verdedig?' zeide St. Clare.

'Natuurlijk, gij verdedigt hem, gij allen hier in 't Zuiden, doet dat. Hoe kunt gij anders slaven houden?'

'Zijt gij zoo onnoozel om te denken, dat niemand in de wereld ooit iets doet, dat hij wel weet dat niet recht is. Hebt gij zelve dat nooit eens gedaan?'

'Dan heb ik er berouw van gehad, zou 'k denken,' zeide juffrouw Ophelia, terwijl zij driftig voortbreide.

'Zoo heb ik er ook berouw van,' zeide St. Clare, terwijl hij een sinaasappel schilde, 'ik heb er al dien tijd berouw van.'

'Waarom gaat gij er dan mee voort?'

'Hebt gij nooit iets blijven doen, nadat gij er berouw over hadt, mijn beste nicht?'

'Alleen dan, wanneer het mij erg aanlokte,' zeide juffrouw Ophelia.

'Nu, het lokt mij juist erg aan,' zeide St. Clare, 'dat is de groote moeilijkheid.'

'Maar ik doe dan altijd mijn best om het voor goed te laten.'

'Dat doe ik al tien jaar lang,' zeide St. Clare, 'maar het is mij nog niet gelukt. Is het u in alle dingen gelukt, die verkeerd waren, nicht?'

'Neef Augustinus,' zeide juffrouw Ophelia ernstig, terwijl zij haar breiwerk neerlegde, 'ik veronderstel, dat ik wel verdien, dat gij mijne verkeerdheden laakt. Ik

weet, dat wat gij zegt veel waars bevat, maar er is tusschen u en mij toch een verschil. Het schijnt mij toe, dat ik eerder dan gij mijn rechterhand zots afhouwen, liever dan voort te gaan met wat mij onrecht voorkwam. Maar mijn doen komt zoo weinig overeen met mijn woorden, dat het mij niet verwondert, dat gij mij berispt.'

'O kom, nicht,' zeide Augustinus, terwijl hij zich voor haar op den grond zette en zijn hoofd tegen haar aanlegde, 'neem het niet zoo vreeselijk ernstig op! Gij weet wel, welk een deugniet ik altijd geweest ben. Ik heb er pleizier in u te plagen, anders is het niet. Ik weet wel, dat gij wanhopig, ontzettend

braaf zijt, ik word er bang van, als ik er aan denk.'

'Maar dit is een ernstig onderwerp, August, mijn jongen,' zeide Ophelia, hare hand op zijn voorhoofd leggende.

'Akelig ernstig,' zeide St. Clare, 'en ik - maar ik praat niet gaarne ernstig bij warm weder. Met de muskieten en al dat, gelukt het iemand toch niet een heele hooge zedelijke vlucht te nemen, en ik geloof - daar vind ik eene verklaring,' zeide hij eensklaps opstaande - 'ik begrijp nu de reden, waarom gij noordelijke natiën altijd deugdzamer zijt dan wij zuidelijke, ik versta nu de geheele zaak.'

'O, August, gij zijt toch een ongelukkige losbol.'

'Ben ik? Nu dan ben ik dat; maar ik wil dan nu toch eens ernstig zijn; maar gij moet mij dat mandje met sinaasappelen eens overreiken, want bij die inspanning moet ik mij eens verkwikken.' En het mandje naar zich toenemende zeide Augustinus: 'ik begin: als het in den loop der wereldsche zaken voor iemand noodig wordt, twee of drie dozijn van zijne medeaardwormen in gevangenschap te houden, dan vereischt een voegzaam ontzag voor de gevoelens der maatschappij....'

'Ik zie niet, dat gij ernstiger wordt,' viel Ophelia in de rede.

'Wacht maar; ik kom er toe; gij zult hooren. Om kort te gaan, nicht,' zeide hij, terwijl zijn gezicht eensklaps zeer strak en ernstig werd, 'over de slagvernij, in het algemeen beschouwd, kan naar ik veronderstel, slechts één gevoelen bestaan. Planters, die er geld mede moeten winnen; geestelijken die planters naar den mond moeten praten; staatsmannen, die er gezag door willen voeren, mogen de taal en de zedeleer verwringen, zoodat de wereld verbaasd staat over hunne schranderheid, zij kunnen de natuur en den bijbel, en wat weet ik al meer, in hunnen dienst pressen; maar met dat alles gelooven zij en de wereld toch geen aasje te meer er van. Het komt van den duivel, kortaf gezegd en naar mijn begrip is het een goed staaltje van 't geen hij in zijn vak doen kan.'

Juffrouw Ophelia hield op neet breien, en keek verwonderd op: en St. Clare, blijkbaar genietende van hare verwondering, ging voort: 'gij schijnt u te verwonderen; maar als gij mij wilt laten uitspreken, zal ik u ronduit zeggen wat ik denk. Die vervloekte zaak, vervloekt door God en de menschen, wat is zij? Ontdoe haar van al hare tooisels; zoek naar hare kern en haren wortel en wat is zij dan? Wel, omdat

mijn broeder Quashy onkundig en zwak is, en ik schrander en sterk ben; omdat ik weet hoe ik dat kan doen, en de macht heb, daarom mag ik alles stelen wat hij heeft, het behouden, en hem alleen zooveel geven, als mij belieft. Al wat te zwaar, te vuil, te onaangenaam voor mij is, mag ik Quashy laten doen. Omdat ik niet gaarne werk, zal Quashy werken. Omdat de zon mij zengt zal Quashy in de zon staan. Quas-

hy zal 't geld verdienen, en ik zal 't verteren. Quashy zal zich in een modderplas leggen, opdat ik er droogvoets kan overstappen. Quashy zal mijn wil doen, en niet den zijnen al de dagen van zijn leven op aarde, en eindelijk slechts zooveel kans op den hemel hebben, als mij gelegen komt. Dat houd ik ten naastenbij voor wat de slavernij is. Ik zet het iedereen om ons slavenwetboek te lezen, en er iets anders uit te halen. Men praat van m i s b r u i k e n der slavernij. Draaierij! De zaak zelve is een gruwelijk misbruik. En de eenige reden waarom het land er niet onder verzinkt, gelijk Sodom en Gomorra, is omdat zij oneindig beter wordt g e b r u i k t dan zij is. Uit barmhartigheid, uit schaamte, omdat wij menschen zijn uit vrouwen geboren, en geen wilde dieren, willen velen van ons niet, durven velen van ons niet, achten wij ons te goed, om de volle macht te gebruiken, die onze gruwelijke wet in onze handen stelt. En hij, die het verste gaat, en het ergste doet, gebruikt nog maar met mate de macht, die de wet hem geeft.'

St. Clare was opgestaan en ging met haastige schreden op en neer. Zijn gelaat gloeide door het vurige van zijn gevoel, zijn blauwe oogen flikkerden, en, zonder het zelf te weten, maakte hij heftige gebaren. Ophelia had hem nog nooit in zulk eene stemming gezien en bleef roerloos zitten, zonder een woord te spreken.

'Ik verklaar u,' vervolgde hij eensklaps blijvende staan voor zijn nicht, 'het baat wel niet wat men over de zaak denkt, of zegt, maar ik verklaar u toch, er zijn oogenblikken geweest waarin ik dacht, dat, als het geheele land maar verzonk, en al dat onrecht, en die ellende voor het licht verborg, ik gaarne mede wilde verzinken. Toen ik op onze booten reisde, of over land, en er over nadacht, dat iedere ruwe, gemeene vent, dien ik ontmoette, door onze onbeperkte wetten heerscher kon worden over zooveel mannen, vrouwen en kinderen als hij voor 't onrechtvaardigst mogelijk verkregen geld kon koopen, als ik zulke kerels werkelijk eigenaars gezien heb van hulpelooze kinderen, jonge meisjes en vrouwen, dan kon ik mijn land, ja het gansche menschdom vervloeken.'

'Augustinus! Augustinus!' zeide jutfrouw Ophelia, 'dat is duidelijk genoeg gesproken; nog nooit in mijn leven heb ik zoo iets gehoord, zelfs niet in 't Noorden.'

'In 't Noorden!' zeide St. Clare met een plotselinge verandering van toon. 'Bah! uwe noordelijke menschen zijn koudbloedig; gij zijt koel in alles! Gij kunt niet zoo hartelijk vervloeken als wij, wanneer wij er eens toe komen.'

'Maar de vraag is....,' zeide juffrouw Ophelia.

'O ja, zeker de vraag is, en eene duivelsche vraag is het: "hoe zijt gij in dien staat van zonde en ellende gekomen?" Nu, ik zal antwoorden in de goede oude woorden, die gij mij 's Zondags placht te leeren: ik ben zoo geworden door de gewone voortplanting des geslachts. Mijne bedienden waren die van mijn vader, en wat nog meer zegt, van mijne moeder; en nu zijn zij de mijne, zij en hun kroost, dat al vrij aanzienlijk is. Mijn vader, zooals gij weet, kwam uit Nieuw-Engeland; hij was juist zulk een man als uw vader, een echte oude Romein, oprecht, vol werkkracht, edelhartig, met een ijzeren wil. Uw vader vestigde zich in Nieuw-Engeland, om rotsen en steenen aan zich dienstbaar te maken, en aan de natuur zijn bestaan af te dwingen; m i j n vader zette zich neer in Louisiana, om mannen en vrouwen aan zich dienstbaar te maken, en hun zijn bestaan af te dwingen. Mijne moeder,' zeide St. Clare, opstaande, en naar een portret gaande aan 't eind van de kamer, en dat met eerbied aanstarende, 'zij was bovennatuurlijk! Kijk mij niet zoo aan! gij weet wat ik meen. Zij was waarschijnlijk van menschelijke geboorte; maar zoover ik ooit kon

merken, was er geen spoor van menschelijke zwakheid of dwaling in haar; en ieder die haar gekend heeft, hetzij slaaf of vrije, familielid of kennis, allen zeggen hetzelfde.

'Nu, nicht, die moeder was al wat er stond tusschen mij en het volkomenste ongeloof gedurende jaren achtereen.

'Zij was een rechtstreeksche verpersoonlijking van het Nieuwe Testament, een levend verschijnsel, dat niet anders kon verklaard worden dan door de waarheid van die leer. O, moeder!

moeder!' zeide St. Clare zijne handen in verrukking samenvouwende; en toen zich plotseling bedwingende kwam hij terug, en zich op de sofa zettende, ging hij voort: 'Mijn broeder en ik waren tweelingen; en men zegt, zooals gij weet, dat tweelingen veel met elkander gemeen hebben; maar wij waren op alle punten tegenstellingen. Hij had donkere, vurige oogen, koolzwart haar, een sterk, schoon Romeinsch profiel, en een schoone, bruine gelaatskleur. Ik had blauwe oogen, gouden haar, Grieksche vormen en een blanke gelaatskleur. Hij was ijverig en opmerkzaam, ik droomerig en weinig werkzaam. Hij was edelmoedig jegens zijn vrienden en gelijken, maar trotsch en gebiedend jegens ondergeschikten, en zeer hard voor wie zich tegen hem verzette. Waarheidlievend waren we beiden, hij uit trotschheid en moed, ik uit zeker besef van hooger leven. Wij hielden van elkander, zooals jongens dat over 't algemeen doen; hij was de lieveling van mijn vader, ik die mijner moeder.

'Er was eene ziekelijke gevoeligheid in mij over alle mogelijke dingen, waarvan hij en mijn vader geen begrip hadden, en waarin zij in 't minst niet deelden. Maar mijne moeder wel, en als ik dus met Alfred getwist had, en vader mij streng aankeek, dan ging ik naar moeders kamer, en bij haar zitten. Ik kan mij haar nog zoo goed voorstellen met haar bleek gelaat, hare diepe, donkere, ernstige oogen, haar witte japon (zij ging altijd in 't wit gekleed) en als ik las van heiligen, die in 't wit gekleed waren, dan dacht ik altijd aan haar. Zij had veel verschillende talenten, vooral in de muziek, en zij placht op haar orgel klassieke katholieke kerkmuziek te spelen, en er bij te zingen; zij had eene stem meer van een engel dan van een vrouw; dan legde ik soms mijn hoofd op haren schoot, en schreide, en droomde, en voelde wat ik op verre na niet in woorden had kunnen uitdrukken! In die dagen kwam de slavernij niet ter sprake, zooals nu, niemand zag er het minste kwaad in.

'Mijn vader was een geboren aristocraat. Mij dunkt in een vroegeren toestand van leven moet hij tot de hoogere geesten behoord hebben, en uit die kringen zijnen hoogmoed hebben meegebracht, want die was hem in merg en been aangeboren, hoewel hij niet van adellijke noch rijke afkomst was Mijn broeder was zijn evenbeeld.

'Nu, een aristocraat, zooals ge weet heeft nergens ter wereld menschlievende gevoelens, dan binnen zekere grenzen. Die grenzen zijn verschillend in Engeland, in Birmah en in Amerika; maar de aristocraat van al die landen gaat niet buiten die grenzen. Wat hardheid en onrecht zou geweest zijn in zijn eigen klasse, was in eene andere eene onverschillige zaak. Mijn vader stelde zijn grens in de kleur. Onder z i j n s g e l i j k e n was niemand ooit meer edelmoedig en rechtvaardig dan hij, maar hij beschouwde den neger, door alle mogelijke tinten van kleur heen, als slechts een overgang tusschen mensch en dier, en op die veronderstelling grondde hij al zijne ideeën van rechtvaardigheid en edelmoedigheid. Misschien als iemand hem botweg gevraagd had, of hij dacht, dat zij onsterfelijke zielen hadden, zou hij na eenig overdenken j a gezegd hebben. Maar hij was er geen man naar, om zich af te geven met spiritualisme; godsdienstig gevoel had hij niet, behalve een zekeren eerbied voor God, als bepaald het hoofd zijnde der hoogere klasse.

'Nu, mijn vader had ongeveer vijfhonderd negers in 't werk; hij was een onverbiddelijk, voortvarend, stipt man van zaken; alles moest naar vaste regels gaan, met de grootste nauwkeurigheid. Als gij nu in aanmerking neemt, dat er naar zulke regels gewerkt moest worden door een troep luie, babbelzieke, onhandige arbeiders, die hun leven lang geen lust en ook geen reden hadden gehad, om iets anders te leeren dan d a g d i e v e n , dan zult gij begrijpen, dat er op zijne plantage vele dingen moesten

gebeuren, die een gevoelig kind, zooals ik, droevig en akelig moesten voorkomen. Buitendien had hij een opzichter, een lange, grove kerel, met zware, forsche vuisten, die eene regelmatige leerschool van hardheid en ruwheid had doorgemaakt, en meester in dat vak was geworden. Mijne moeder kon hem nooit uitstaan, en ik ook niet; maar mijn vader had hij geheel voor zich ingenomen, en deze man heerschte dus op de plaats als onbeperkt gebieder.

‘Ik was toen een kleine jongen, maar ik had reeds dezelfde genegenheid voor alle soorten van menschelijke wezens, een soort van hartstocht voor de studie der menschheid, hoe zij zich ook mocht voordoen. Ik verkeerde veel in de hutten en onder de arbeiders op het veld, en was dus natuurlijk een groot gunsteling. Allerlei grieven en klachten werden mij in 't oor gefluisterd; ik vertelde ze aan mijne moeder, en wij met ons beiden vormden een soort van commissie tot herstel van grieven.

‘Veel wreedheden werden door ons voorkomen, en wij verheugden ons, dat wij veel goed deden, totdat, zooals vaak gebeurt, mijn ijver te ver ging. Stubbs beklaagde zich bij mijn vader, dat hij 't werkvolk niet regeeren kon, en voor zijn betrekking moest bedanken. Mijn vader was een liefdevol, toegevend echtgenoot, maar een man die nooit verslapte in iets, dat hij noodig achtte; en derhalve kwam hij als een rots te staan tusschen ons en het werkvolk. Hij zeide aan mijne moeder in volkomen beleefde bewoordingen, maar tevens zeer duidelijk, dat zij over het huispersoneel in alle opzichten kon beschikken, maar dat hij over het plantage-volk geen bemoeiingen kon toelaten.

‘Somtijds hoorde ik dat mijn moeder met hem redeneerde, en trachtte, hem tot hare gevoelens over te halen. Hij luisterde dan naar de roerendste woorden met de meest ongevoelige beleefdheid.

‘Dat komt hierop neer,’ zeide hij dan: ‘moet ik Stubbs laten gaan, of hem houden; Stubbs is de stiptheid zelve, eerlijk en degelijk door en door, en zoo menschlievend als anderen. De volmaaktheid kunnen wij niet hebben, en als ik hem houd, moet ik zijn gezag in zijn g e h e e l steunen, al gebeurt er nu en dan eens iets, dat eene uitzondering is. Alle uitoefening van gezag sluit hardheid in, die noodig is. Algemeene regels kunnen hard neerkomen op bijzondere gevallen.

‘Deze laatste grondstelling scheen mijn vader afdoende te zijn in de meeste gevallen van besproken wreedheden. Nadat hij dat gezegd had, trok hij gewoonlijk zijn voeten op de sofa als iemand, die een zaak als afgedaan beschouwt, en ging over tot het lezen van de courant, of tot het doen van een dutje.

‘Mijn vader had aanleg om een staatsman te zijn. Hij had Polen kunnen verdeelen, even gemakkelijk als een oranjeappel, of Ierland kunnen vertrappen even kalm en naar een vast plan als iemand ter wereld. Eindelijk werd mijn moeder wanhopig, en gaf het op. Men zal nooit te weten komen, wat edele en gevoelige naturen als zij hebben gevoeld, als zij totaal hulpeloos zaten in wat hun toescheen te zijn een afgrond van onrecht en wreedheid, en wat niemand in hunne omgeving zoo inzag. Voor zulke naturen is onze eeuw een eeuw van diep leedgevoel. Wat bleef hun anders over dan hunne kinderen op te voeden in hunne eigen inzichten en gevoelens? Nu, wel beschouwd zult gij zeggen aangaande het opvoeden van kinderen, dat zij opgroeien, hoofdzakelijk om te worden, wat zij van natuur zijn, en niets anders. Van kindsbeen af was Alfred een aristocraat; en naarmate hij opgroeide waren zijne voorliefde en redeneeringen instinctmatig in die richting, en alle vermaningen van moeders zijde vlogen in den wind. Wat mij betreft, zij zonken diep in mijn hart. Zij sprak mijnen vader nooit bepaald tegen, noch scheen rechtstreeks van hem in gevoelen te verschillen, maar zij prentte het mij in, brandde het in mijn ziel, met al de kracht van hare diepe, ernstige natuur, dat de laagste menschelijke ziel toch nog waarde en adel heeft. Met diep ontzag zag ik soms op naar haar gelaat, wanneer zij mij 's avonds naar de starren wees, en zeide: ‘Zie daar, August! de armste, geringste ziel op onze

plaats zal nog bestaan, wanneer al die starren voor altijd vergaan zijn; zij zal leven, zoolang God bestaat!'

'Zij had eenige schoone, oude schilderijen; inzonderheid eene die Jezus voorstelde, eenen blinde genezende. Zij waren zeer schoon, en maakten eenen sterken indruk op mij. "Zie, August," zeide zij soms, "die blinde was een bedelaar, arm en geminacht; daarom wilde H i j hem niet genezen a c h t e r a f ! Hij riep hem tot zich, en l e g d e h e m d e h a n d e n o p . Bedenk dat altijd, mijn jongen!" Indien ik geheel was opgegroeid onder hare zorg, dan zou zij

in mij, ik weet niet welke geestdrift aangekweekt hebben. Ik zou een geestelijke, een hervormer, een martelaar hebben kunnen worden; maar helaas! helaas! ik ging van haar af, toen ik slechts dertien jaar oud was, en ik heb haar nooit weergezien.'

St. Clare liet zijn hoofd op zijne handen rusten, en zweeg gedurende eenige minuten. Na een poos zag hij op, en ging voort: 'hoe armzalig, min en ellendig is toch die heele menschelijke deugd! grootendeels een gevolg van aardrijkskundige lengte en breedte, en ligging in verband met natuurlijk gestel! Uw vader, bijvoorbeeld, vestigt zich in Vermont, in een staat, waar allen inderdaad vrij en gelijk zijn; hij wordt een deftig lid der kerk, en ouderling, voegt zich gaandeweg bij 't genootschap tot afschaffing der slavernij, en houdt ons allen voor weinig beter dan heidenen. En toch is hij duidelijk in karakter en denkwijze een dubbelganger van mijn vader. Ik zie dat op vijftig verschillende manieren doorstralen, duidelijk zie ik denzelfden krachtigen, heerschzuchtigen, aanmatigenden geest. Gij weet wel, hoe onmogelijk het is, sommigen van de lieden in uw dorp te doen gelooven, dat de heer Sinclair zich niet boven hen verheven acht. De waarheid is, dat hij, schoon hij in eenen democratischen tijd leeft, en eene democratische theorie heeft omhelsd, in zijn hart een aristocraat is, even goed als mijn vader, die over vijf- of zeshonderd slaven gebood.'

Ophelia voelde zich wel eenigszins geneigd, om bedenkingen hiertegen te maken, en legde haar breiwerk neer, om te beginnen, maar St. Clare voorkwam haar: 'ik weet alles wat gij zeggen wilt, ik weet wel, dat zij niet werkelijk aan elkaar gelijk waren. De een kwam in een toestand, waarin alles zijne natuurlijke neigingen tegenwerkte, en de ander in omstandigheden, waarin alles die sterker deden ontwikkelen; en zoo werd de eerste een tamelijk eigenzinnige, onverbiddelijke, aanmatigende, oude democraat, en de ander een eigenzinnige, onverbiddelijke, oude despoot. Als heiden nu plantages in Louisiana hadden gehad, dan zouden zij op elkander geleken hebben, als twee kogels, in een en denzelfden vorm gegoten.'

'Wat een oneerbiedige zoon zijt gij toch!' zeide juffrouw Ophelia.

'Mijne bedoeling is niet aan den eer bied iets te kort te doen,' zeide St. Clare, 'hoewel eerbied mijn sterke zijde niet is. Maar om tot mijn verhaal terug te keeren: 'toen mijn vader stierf, liet hij de geheele bezitting aan ons beiden, jongens, na, om te worden verdeeld zooals wij zouden goedvinden. Er leeft wat zijns gelijken betreft, in de geheele wereld geen flinker, edelmoediger kerel dan Alfred; en die eigendomszaak bedisselden wij zonder een enkel onbroederlijk woord of gedachte. Wij ondernamen samen de plantage voort te zetten, en Alfred, wiens krachten dubbel de mijne waren, werd een hartstochtelijk planter, die verwonderlijk voorspoedig was.

'Doch twee jaar proefneming was voldoende,' om mij te overtuigen, dat ik geen deelgenoot in die zaak kon zijn. Een troep van zeven honderd slaven, die ik niet persoonlijk kon kennen, en in wie ik geen persoonlijk belang kon stellen, als zooveel ossen te laten opkoopen, drijven, stallen, voederen en werken, terwijl de vraag: 'hoe weinig van de gewone genietingen des levens voldoende waren, om hen tot werken in staat te houden,' gedurig opnieuw moest overlegd worden, en de noodzakelijkheid van opzichters en drijvers met hunne eeuwige zweep, de eerste, de laatste, de eenige drangrede; dat alles was mij onuitstaanbaar walgelijk en stuitend, en als ik naging hoe mijne moeder dacht: over één arme menschelijke ziel, dan werd het mij vreeselijk.

'Het is onzin naar mijn idee, te willen zeggen, dat slaven met dat alles tevreden zijn. Ik heb nooit de wartaal kunnen uitstaan, die sommigen van uwe Noordlanders,

onze vrienden, hebben bijeengelapt, om onze zonden te verschoonen. Wij weten het allen wel beter. Zeg mij, dat er iemand op de wereld is, die al de dagen van zijn leven, van den dageraad tot den avond, onder het scherpziend oog van een meester, verlangt te werken, zonder in eenig opzicht zijn eigen wil te mogen doen, altijd aan denzelfden, vervelenden, eentoniger arbeid, en dat alles voor twee broeken en twee paar schoenen in 't jaar met juist genoeg voedsel

en huisvesting, om hem tot werken in staat te houden; iemand die denkt, dat menschelijke wezens op die manier nagenoeg even weltevreden kunnen zijn als op eenige andere manier: ik wenschte dat hij het eens beproefde! Ik zou dien hond koopen, en met een gerust geweten als slaaf gebruiken.'

'Ik heb altijd gemeend,' zeide Ophelia, 'dat gij allen met die dingen tevreden waart, en ze voor recht hieldt, volgens de Schrift.'

'Praatjes! zoover zijn wij nog niet heen. Alfred, die zulk een onverbiddelijk heerscher is, als er ooit een leefde, wil zich niet met zulk eene verdediging behelpen. Neen, hij beroept zich, trotsch en stout op dat oude eerwaardige recht, het recht van den sterkste; en hij zegt (en ik geloof met reden) dat de Amerikaansche planter slechts datgene in eenen anderen vorm doet, wat de Engelsche aristocraten en kapitalisten met de lagere klassen doen; en dat is, naar ik meen, ze zich t o e - e i g e n e n met lichaam en ziel, om ze tot hun voordeel en genoegen te gebruiken. Hij verdedigt beiden, en mij dunkt, dat hij daarin tenminste juist is.

Hij zegt, dat er geen hooge trap van beschaving kan bestaan, zonder dat de massa's, hetzij uitdrukkelijk en in naam of toch inderdaad, slaven zijn.

'Er moet,' zegt hij, 'een lagere klasse wezen, die aan lichamelijken arbeid gebonden is, en slechts eene dierlijke natuur heeft; en een hoogere, die daardoor middelen en tijd krijgt, om haar verstand te ontwikkelen, en hare talenten te volmaken, waarmede zij tevens de ziel en beheerscheres der lagere wordt.'

'Zoo redeneert hij omdat hij, gelijk ik zeide, een geboren aristocraat is; en ik geloof het dus niet, omdat ik democraat geboren ben.'

'Hoe ter wereld kunnen die twee dingen met elkander vergeleken worden?' zeide Ophelia. 'De Engelsche arbeider wordt immers niet verkocht en verhandeld, niet van zijne familie gescheiden, niet gegeeseld?'

'Hij hangt evenzeer van den wil zijns meesters af, alsof deze hem gekocht had. De slavenhouder kan zijn weerspannigen slaaf laten doodgeeselen; de kapitalist kan hem laten doodhongeren. Wat de familie betreft, is het moeilijk te zeggen wat erger is: zijne kinderen te zien verkoopen, of hen te huis te zien hongerlijden. Maar het is geene rechtvaardiging der slavernij, te bewijzen, dat zij niet erger is dan een ander kwaad.'

'Ik heb haar ook niet willen rechtvaardigen: ja, ik zeg bovendien, dat onze schennis van de rechten der menschheid stouter en openlijker is. Een mensch werkelijk te koopen, gelijk een paard, zijne tanden te bekijken, zijne gewrichten te laten knappen, hem te laten toonen hoe hij loopt, en zich beweegt, en dan zijn prijs te betalen; speculanten, opfokkers, handelaars en makelaars in menschelijke lichamen en zielen te hebben: dat stelt de zaak in eene meer tastbare gedaante voor de oogen der beschaafde wereld, schoon het andere, dat men doet in zijnen aard eigenlijk hetzelfde is; namelijk het toe-eigenen en gebruiken van de eene klasse van menschen tot voordeel en genoegen eener andere, zonder op hare eigene belangen acht te geven.'

'Op die wijze heb ik nooit over de zaak gedacht,' zeide juffrouw Ophelia.

'Ik heb in Engeland gereisd, en heb tamelijk veel over den toestand der lagere klassen aldaar gelezen, en ik denk waarlijk, dat men Alfred niet kan tegenspreken, als hij zegt, dat zijn slaven er beter aan toe zijn dan een groot gedeelte der bevolking van Engeland. Gij moet echter uit hetgeen ik gezegd heb niet opmaken, dat Alfred is, wat men een hard meester noemt, want dat is hij niet. Hij is een heerscher en ongenadig in geval van weerspannigheid; hij zou eenen kerel, die hem weerstand

bood met even weinig gewetenswroeging neerschieten als een reebok. Maar over 't geheel stelt hij er een soort van trots in, dat zijn slaven goed gevoed en verzorgd worden.'

'Toen ik bij hem was, drong ik er op aan, dat hij iets zou doen voor hun onderwijs; en om mijnentwil nam hij een kapelaan aan, en liet hen 's Zondags catechiseeren, ofschoon hij in zijn hart dacht, geloof ik, dat het evenveel nut deed, alsof hij een kapelaan bij zijn paarden en honden aanstelde. En het is een waarheid, dat een gemoed, dat verstompt en verdierlijkt wordt van

zijn geboorte af, en voorts dag aan dag, week aan week aan werktuiglijk werk besteedt, aan een paar uren op Zondag niet veel heeft. De onderwijzers aan Zondagsscholen onder de bevolking der fabriekssteden in Engeland, en onder het werkvolk op de plantages in ons land, konden misschien hetzelfde getuigen d a a r en h i e r. Toch zijn er bij ons opvallende uitzonderingen, wegens het feit, dat de neger van nature meer ontvankelijk is voor indrukken van godsdienstig gevoel dan de blanke.'

'En hoe kwaamt gij er toe,' vroeg juffrouw Ophelia, 'om uw plantageleven op te geven?'

'Wel, wij sukkelden samen voort gedurende eenigen tijd, totdat Alfred duidelijk zag, dat ik geen planter was. Hij vond het ongerijmd, nadat hij, om het mij naar den zin te maken, overal hervormingen, veranderingen en verbeteringen had ingevoerd, dat ik nog onvoldaan bleef. Het geval was, dat ik aan de heele z a a k een hekel had: het gebruiken van die mannen en vrouwen, de voortduring van al die onkunde, dierlijkheid en ondeugd - en dat om te maken, dat ik er geld aan verdiende! Bovendien bemoeide ik mij altijd met bijzonderheden. Daar ik zelf een van de luiste menschen was, had ik altijd te veel toegefelijkheid voor de luiaards; en wanneer arme, onbeholpen negers steenen legden op den bodem van hunne katoenmanden, om ze zwaarder te doen zijn; of wanneer ze hunne zakken vulden met drek en katoen er boven op, dan scheen het mij toe, dat ik in hunne plaats precies hetzelfde zou gedaan hebben: ik kon en zou hen er niet voor hebben laten geeselen. Nu, er was natuurlijk een grens van tucht op de plantage, en Alfred en ik kwamen ongeveer tot hetzelfde punt, dat ik en mijn geëerbiedigde vader jaren te voren tegenover elkander hadden ingenomen. Hij zeide mij, dat ik overgevoelig was als een vrouw, en nooit zou deugen, als man van zaken, en hij ried mij aan om de aandeelen in de bank en het huis te Nieuw-Orleans te nemen, en verzen te gaan schrijven, en hem de plantage te laten besturen. Aldus gingen wij van elkander af, en ik kwam hier.'

'Maar waarom liet gij uwe slaven niet vrij?'

'Wel, zoover had ik het nog niet gebracht. Ze houden als werktuigen om geld mee te maken, dat kon ik niet; hen gebruiken, om mij te helpen in 't uitgeven van mijn geld, dat scheen mij niet zoo slecht toe. Sommigen van hen waren oude huisbedienden, aan welke ik gehecht was; en de jongeren waren kinderen van de ouderen. Allen waren tevreden met wat zij waren.' Hij hield op, en wandelde nadenkend de kamer op en neer.

'Er was,' zeide St. Clare, 'een tijd in mijn leven, waarin ik plannen maakte en hoop had, om iets in deze wereld te doen, anders dan zoo met den stroom mee te drijven. Ik had een onbestemd, nevelachtig verlangen, om een soort van strijder voor de gelijkmaking te worden, om mijn vaderland van die schandvlek te verlossen. Alle jonge lieden, geloof ik, hebben eens zulke koortsvlagen; maar dan.....'

'Waarom deedt gij dat niet?' vroeg Ophelia, 'gij hadt uwe hand aan den ploeg moeten slaan.'

'Nu, het ging mij niet, zooals ik verwacht had, en toen kreeg ik hetzelfde verdriet in 't leven als Salomo kreeg. Ik veronderstel, dat het voor ons beiden een noodzakelijke weg tot wijsheid was; maar hoe dan ook, in plaats van te handelen en de maatschappij te verbeteren, werd ik een stuk drijfhout, en heb mij sedert maar laten slingeren en afdrijven. Alfred knort op mij, zoo dikwijls wij elkaar ontmoeten, en ik erken, dat hij mij overtreft, want werkelijk, hij voert iets uit; zijn leven is een natuurlijk gevolg van zijn meeningen, en het mijne is eene verachtelijke wankelmoedigheid.'

‘Lieve neef, kunt gij tevreden zijn met op zulk een manier uw proeftijd te besteden?’

‘Tevreden! Heb ik u niet zooeven gezegd, dat ik ze minachtte? Maar om op dat punt terug te komen; wij spraken over dat vrijlaten. Ik geloof niet dat mijne gevoelens over de slavernij iets bijzonders zijn; ik ontmoet vele menschen, die in hun hart evenzoo denken. Het land lijdt er onder; en hoe slecht het ook zij voor den slaaf, het is nog erger voor den meester. Men heeft geen

bril noodig, om te zien dat eene groote klasse van slechte, zorgelooze, laaggezonken lieden, onder ons, een kwaad zijn voor ons, zoogoed als voor hen zelven. De kapitalist en de aristocraat van Engeland kunnen dat niet zoo voelen als wij, omdat zij niet in aanraking komen met de klasse die zij verlagen, zooals wij. Zij zijn in onze huizen; zij gaan om met onze kinderen, en hebben op hen meer invloed dan wij, want zij zijn een ras, waaraan kinderen zich altijd hechten en waarvan zij iets overnemen. Indien Eva niet zoo buitengewoon goed was, zou zij verloren zijn. Het zou evengoed zijn, alsof wij de kinderpokken onder hen lieten komen, en dachten, dat onze kinderen de pokken wel niet zouden krijgen, als hen onbeschaafd en slecht te laten, en te denken dat onze kinderen er niets van meekrijgen zouden. Toch verhinderen onze wetten bepaald een goede algemeene manier van opvoeding, en dat doen zij met reden; want als men een geslacht goed begint op te voeden, dan vliegt de heele zaak in de lucht. Als wij hun de vrijheid niet lieten, zouden zij ze nemen.'

'En wat denkt gij dat het einde van dit alles zal zijn?' vroeg juffrouw Ophelia.

'Dat weet ik niet. Eén ding is zeker; over de heele wereld vereenigen zich de massa's, en vroeger of later komt er een d i e s i r a e , een dag des oordeels. Hetzelfde is er gaande op 't vaste land van Europa, in Engeland, en hier te lande. Mijne moeder sprak van een duizendjarig rijk, dat komen zou, wanneer Christus zou regeeren, en alle menschen vrij en gelukkig zouden zijn. En toen ik een kind was, leerde zij mij bidden: "Uw Koninkrijk kome!" Somtijds denk ik, dat al dat zuchten, en kermen en rammelen in de dorre beenderen ons voorspelt wat zij placht te zeggen dat komen zou. Maar wie zal den dag van die toekomst beleven?'

'Augustinus, somtijds denk ik, dat gij niet ver af zijt van dat Koninkrijk,' zeide juffrouw Ophelia, haar breiwerk neerleggende, en met meer dan gewonen ernst haren neef aanstarende.

'Ik dank u voor uwe goede meening, maar het gaat op en neer met mij; op naar de poorten des hemels in theorie, neer in het stof der aarde in de praktijk. Maar daar luidt de bel voor de thee, laat ons gaan, en zeg nu niet dat ik niet eens in mijn leven een ernstig gesprek heb gevoerd.'

Aan tafel sprak Marie over het geval met Prue. 'Ik veronderstel, nicht,' zeide zij, 'dat gij zult denken, dat wij allen barbaren zijn.'

'Ik denk dat het een barbaarsch geval is,' zeide Ophelia, 'maar ik denk niet, dat gij allen barbaren zijt.'

'Nu,' zeide Marie, 'ik weet dat het onmogelijk is met sommigen van die negers overweg te komen. Zij zijn zoo slecht, dat zij er niet moesten wezen. Ik gevoel niet het minste medelijden met zulke gevallen. Als zij zich goed gedroegen, zouden die niet voorkomen.'

'Maar mama,' zeide Eva, 'het arme schepsel was ongelukkig; daarom dronk zij.'

'Och, gekheid! alsof dat eene verontschuldiging was! Ik ben ook ongelukkig, zeer dikwijls. Ik geloof,' zeide zij peinzend, 'dat ik meer redenen er toe gehad heb dan zij. Het komt, omdat zij zoo slecht zijn. Er zijn sommigen die men door geenerlei strengheid kan verbeteren. Ik herinner mij dat papa een man had, die zoo lui was, dat hij wegliep om niet te werken, en zich dan in 't moeras ophield, om te stelen en allerlei kwaad uit te voeren. Die man werd opgevangen en gegeeseld, telkens weder, en het heeft nooit geholpen; den laatsten keer kroop hij weg, want hij kon haast niet meer loopen, en stierf in 't moeras. Er bestond geenerlei reden toe, want papa's werkvolk werd altijd goed behandeld.'

‘Ik heb eens een man getemd,’ zeide St. Clare, ‘aan wien alle opzichters en meesters te vergeefs hun krachten beproefd hadden.’

‘Gij!’ zeide Marie; ‘nu, ik ben benieuwd te weten hoe gij zoo iets gedaan hebt.’

‘Wel, het was een sterke, reusachtige kerel, een geboren Afrikaan; en hij scheen het instinct voor vrijheid in eene hooge mate in zich te hebben. Het was een echte Afrikaansche leeuw. Zij noemden hem Scipio. Niemand kon iets met hem beginnen; en hij werd verkocht van den eenen planter aan den anderen, totdat Alfred hem eindelijk

kocht, omdat hij dacht dat hij hem wel zou kunnen regeeren. Nu, op een goeden dag wierp hij den opzichter op den grond, en vluchtte naar 't moeras. Ik was op bezoek op Alfred's plantage, want het was nadat wij van elkander af waren. Alfred was erg vertoornd; maar ik zeide hem, dat het zijn eigen schuld was, en ging een weddenschap met hem aan, dat ik den man temmen zou, en per slot van rekening werd er bepaald, dat, als ik hem opving, ik hem zou hebben om een proef mee te doen. Alzoo voegden zich zes of zeven man bij elkaar met geweren en honden voor de jacht. De menschen, weet ge, kunnen soms evenveel liefhebberij hebben in 't jacht maken op een mensch als op een reebok, als zij het maar gebruikelijk vinden; ik werd zelf een weinig opgewonden, hoewel ik er slechts in betrokken was als een soort van middelaar, in geval hij gevangen werd.

'Nu, de honden blaften en huilden, en wij reden door dik en dun, en eindelijk jaagden wij hem op. Hij liep en sprong als een reebok, en bleef ons een tijdlang voor; maar eindelijk kwam hij tot staan in een ondoordringbaar rietveld; toen wachtte hij de honden af; en ik vertel u, dat hij zich zeer dapper verweerde. Hij smeet ze rechts en links van zich af, en sloeg er drie dood enkel met zijn vuisten, toen een geweerschot hem op den grond deed vallen, en hij gewond en bloedende bijna voor mijne voeten lag. De arme kerel keek met mannenmoed en wanhoop in zijn oogen naar mij op. Ik hield de honden terug en de mannen, en eischte hem op als mijn gevangene. Het was al wat ik doen kon, om hen van schieten terug te houden in den ijver van 't oogenblik; maar ik hield mij aan de overeenkomst en Alfred verkocht hem aan mij. Nu, ik nam hem tot mij, en in veertien dagen heb ik hem volkomen handelbaar en onderworpen gemaakt.'

'Hoe ter wereld hebt gij dat aangelegd?' vroeg Marie.

'Wel, op een heel eenvoudige manier; ik nam hem op mijn eigen kamer, liet hem op een goed bed liggen, verbond zijn wonden, en paste hem zelf op, totdat hij weer gaan kon. En na eenigen tijd liet ik een vrijbrief voor hem opmaken, en zeide hem dat hij nu gaan kon waar hij wilde.'

'En ging hij?' vroeg juffrouw Ophelia.

'Neen. De dwaze vent scheurde het papier in tweeën en weigerde bepaald van mij weg te gaan. Ik heb nooit beter kerel gehad, trouw en vertrouwbaar als goud. Later werd hij Christen, en werd zoo gedwee als een kind. Hij hield het opzicht over mijne plaats aan 't meer, en deed het opperbest. In den tijd van de cholera verloor ik hem. Hij offerde zich werkelijk voor mij op. Want ik was ziek, bijna dood; en toen van schrik bijna ieder mij verliet, deed Scipio zijn best bij mij als een reus, en bracht mij werkelijk weer in 't leven terug. Maar de arme kerel! hij kreeg zelf de ziekte, en bezweek er aan. Ik heb nooit een man meer betreurd dan hem.'

Eva was gaandeweg naderbij gekomen, terwijl haar vader dat geval vertelde, met open mond, wijd geopende oogen en met de grootste belangstelling.

Toen hij geëindigd had, sloeg zij hem de armen om den hals, en barstte los in tranen en snikte hevig.

'Lieve Eva! wat is er?' zeide St. Clare, terwijl het kind beefde van aandoening. 'Dit kind,' voegde hij er bij, 'moest die soort van dingen niet hooren; zij is te zenuwachtig.'

'Neen, papa, ik ben niet zenuwachtig,' zeide Eva, zich bedwingende, met eene zelfbeheersching, opmerkelijk in zulk een kind; 'ik ben niet zenuwachtig; maar die dingen zinken mij in het hart.'

‘Wat meent gij, Eva?’

‘Dat kan ik u niet zeggen, papa. Ik heb zeer veel gedachten; misschien zal ik ze u te eeniger tijd kunnen zeggen.’

‘Welnu, heb dan maar gedachten, lieve, maar schrei niet en maak uwen vader niet ongerust,’ zeide St. Clare. ‘Kijk eens hier, wat een mooie perzik heb ik hier voor je!’

Eva nam ze en glimlachte, hoewel er nog zenuwachtige trekkingen waren om de hoeken van haar mondje.

‘Kom, laten wij nu eens naar de goudvischjes gaan kijken!’ zeide St. Clare haar bij de hand vattende, en naar de veranda gaande. Eenige oogenblikken daarna hoorde men vroolijk gelach door de zijden gordijnen, terwijl Eva

en St. Clare elkander met rozen gooiden, en elkander naliepen door de paadjes van het binnenplein.

Er is alle kans op, dat onze nederige vriend Tom vergeten wordt bij de lotgevallen der aanzienlijken; maar als onze lezers ons willen vergezellen naar het kleine kamertje boven den stal, dan kunnen zij misschien een en ander omtrent hem vernemen. Het was een net kamertje met een bed, een stoel en een klein, eenvoudig tafeltje, waarop Tom's bijbel en gezangboek liggen, en waar hij zit met zijn lei voor zich op dit oogenblik, bezig met iets, dat hem groote inspanning schijnt te kosten.

De zaak is, dat Tom's heimwee zoo sterk was geworden, dat hij Eva om een vel schrijfpapier had gevraagd, en met al zijn aangeleerde schrijfkunst, onder toezicht van den jongenheer George verworven, het stoute plan had opgevat om een brief te schrijven; en hij was nu bezig op zijn lei die in klad te maken. Tom was niet weinig in verlegenheid, want de vorm van sommige letters had hij geheel vergeten, en die hij nog kende, wist hij toch niet recht te gebruiken. En terwijl hij zich daarmede inspande, stond Eva over den rug van zijn stoel achter hem er naar te kijken.

'O, oom Tom! wat voor grappige figuren maakt gij daar!'

'Ik wil eens probeeren aan mijn arme oude vrouw een brief te schrijven, jongejuffrouw Eva, en aan mijn kinderen,' zei Tom, terwijl hij met den rug van zijn hand over zijn oogen streek, 'maar ik ben bang, dat ik er niet mee klaar kom.'

'Ik wou dat ik je helpen kon, Tom! ik heb ook leeren schrijven. Verleden jaar kende ik alle letters; maar ik vrees dat ik ze weer vergeten ben.'

Zoo hield Eva haar krullekopje dicht naast zijn hoofd, en de twee begonnen ernstig te beraadslagen, beiden even ijverig en nagenoeg even onkundig; doch met veel overleggen en beraden van ieder woord, begon het werk eindelijk toch werkelijk naar schrift te gelijken.

'Ja, oom Tom, nu begint het werkelijk mooi te worden,' zeide Eva, met welgevallen er naar ziende. 'Wat zal uw vrouw blij zijn! en uwe arme kinderen! O, het is schande, dat gij van hen vandaan moest! Ik zal papa vragen, dat hij u te eeniger tijd terug laat gaan.'

'Mevrouw heeft gezegd, dat zij geld voor mij zou overzenden, zoo spoedig zij het bij elkaar kon krijgen,' zeide Tom, 'en ik verwacht, dat zij het ook doen zal. De jongeheer George zei, dat hij mij zou komen halen, en hij gaf mij dezen dollar als een teeken,' en Tom haalde van onder zijn kleeren den kostbaren dollar te voorschijn.

'O, dan zal hij zeker komen!' zeide Eva. 'Ik ben er blij om.'

'En nu wilde ik hun een brief zenden, weet ge, om hun te laten weten waar ik was, en aan de arme Chloe te melden, dat ik het goed heb, omdat zij zoo ongerust was, de arme ziel!'

'Hoor eens Tom!' zeide St. Clare, die op dat oogenblik in de deur kwam staan. Tom en Eva keken verschrikt op.

'Wat doet ge?' vroeg St. Clare, naar de lei kijkende.

'Dat is Tom's brief. Ik help hem dien schrijven,' zeide Eva, 'is het niet mooi?'

'Ik wil u geen van beiden het werk uit de hand nemen,' zeide St. Clare; 'maar ik geloof toch, Tom, dat het beter is, dat gij mij dien brief maar voor u laat schrijven. Als ik van mijn rijtoertje t'huis kom, zal ik het doen.'

‘Hij moet volstrekt schrijven,’ zeide Eva, ‘omdat zijn mevrouw geld voor hem wil zenden, om hem los te koopen, weet ge Papa: hij heeft mij gezegd, dat het hem beloofd was.’

St. Clare dacht in zijn hart, dat dit waarschijnlijk slechts een van die beloften was, die goedhartige eigenaars aan hun bedienden doen, om het akelige van verkocht te worden wat te verzachten, zonder eenig voornemen om de aldus opgewekte verwachtingen ooit te vervullen. Maar hij zeide daaromtrent niets; hij beval alleen Tom de paarden in te spannen voor een rijtoertje.

Dien avond nog werd Tom's brief behoorlijk voor hem geschreven, en op de post gedaan.

Juffrouw Ophelia ging voort met haar werk in de huishouding. Bij 't dienstpersoneel was men algemeen van gevoelen, van Dina af tot den kleinsten

jongen toe, dat juffrouw Ophelia bepaald r a a r was, een woord, waardoor een bediende in 't Zuiden wil zeggen, dat de heer of dame niet heel en al naar hun zin is. De hoogere kring van dat personeel, namelijk Adolf, Jane en Rosa was het eens, dat zij geen eigenlijke d a m e was: d a m e s immers waren nooit zoo aanhoudend bezig met werken; dat zij zich volstrekt niet voornaam voordeed, en het verwonderde hen, dat zij een familielid van de St. Clare's was. Zelfs Marie verklaarde, dat het bepaald vermoeiend was nicht Ophelia altijd zoo bezig te zien. En inderdaad, juffrouw Ophelia's ijver was zoo aanhoudend, dat er wel eenige grond was voor die klacht. Zij naaide en stikte maar door van den vroegen morgen tot den avond, met de vlijt van emand, die door een onmiddellijken drang gedreven wordt; en dan als het begon te schemeren, en het naaiwerk werd opgeborgen, dan kwam opeens het altijd gereede breiwerk voor den dag, en dan ging het weer even ijverig voort. Het was werkelijk vermoeiend haar te zien.

Hoofdstuk XX.
Topsy.

Eens op een morgen, terwijl juffrouw Ophelia bezig was met eenige huishoudelijke aangelegenheden werd St. Clare's stem beneden aan de trap gehoord: ‘Kom eens beneden, nicht! ik heb iets om u te laten zien!’

‘Wat is het?’ vroeg juffrouw Ophelia, naar beneden komende met haar naaiwerk in de hand.

‘Ik heb wat voor u gekocht, zie eens hier,’ zeide St. Clare, en met deze woorden schoof hij voor zich uit een klein negerinnetje van acht of negen jaar. Zij was een van de zwartste soort, en haar ronde blinkende oogen, glinsterend als glazen kralen, keken rusteloos naar alles in 't rond. Haar mond, half open van verwondering over de dingen in de kamer van den nieuwen meester, liet een stel prachtige witte tanden zien. Haar wollig hoofdhaar was in korte staartjes gevlochten. De uitdrukking van haar gelaat was een zonderlinge mengeling van schranderheid en sluwheid, waarover op eene allervreemdste manier als het ware een sluier lag van droefgeestigheid en ootmoed. Zij had niets aan dan één vuil, gescheurd kleedingstuk, dat van grof linnen gemaakt was; zij stond met hare handen gevouwen stil voor zich. Over 't geheel was er iets zoo wonderlijks, en kabouterachtigs in haar voorkomen, zooals juffrouw Ophelia naderhand zeide, iets zoo h e i d e n s c h , dat de goede dame er naar van werd; en zich tot St. Clare wendende zei zij:

‘Waarom ter wereld hebt gij dat kind hier gebracht, Augustinus?’

‘Voor u, om het op te voeden, en op te brengen zooals het behoort. Mij dacht het was een grappig exemplaar. ‘Hier Topsy,’ ging hij voort, even fluitende, als iemand die een hond roept, ‘laat ons eens een liedje hooren, en laat eens zien hoe gij dansen kunt.’

De zwarte oogjes glinsterden met een soort van guitige schalkschheid en het kind hief met een helder stemmetje een oud negerliedje aan, terwijl zij met handen en voeten de maat aangaf, draaiende in 't rond, klappende in de handen, de beentjes tegen elkander slaande op een koddige manier; en al die kluchtige geluiden voortbrengende, die aan de oorspronkelijke muziek van haar ras eigen zijn; en ten laatste deed zij een paar luchtsprongen, en met een lang aangehouden slottoon, zoo

onnatuurlijk schel als een stoomfluitje, kwam zij met een bons op den vloer neer, en bleef staan met gevouwen handen en een gezicht, dat een schijnheiligen ernst en ootmoed vertoonde, gelogenstraft door de looze blikken, die zijwaarts uit hare half dichtgeknepen oogen schoten.

Ophelia stond sprakeloos en verstijfd van verbazing.

St. Clare, ondeugd als hij was, scheen zich te vermaken met hare verbazing, en zeide tot het kind: 'Topsy, dit is uw nieuwe meesteres; ik geef u nu aan haar; pas op, dat gij gehoorzaam zijt.'

'Ja, mijnheer,' zeide Topsy met gehuichelden ernst, terwijl hare spotachtige, ondeugende oogen flikkerden.

'Ge moet nu braaf oppassen, verstaat ge wel, Topsy,' zeide St. Clare.

'O ja, mijnheer,' zeide Topsy, weder

met dien flikkerenden blik en gevouwen handen.

‘Maar, Augustinus, waar dient dat nu voor?’ vroeg juffrouw Ophelia. ‘Uw buis is al zoo vol van die kleine plaaggeesten, dat men haast geen voet kan verzetten, zonder op een van hen te trappen. Als ik 's morgens opkom ligt er een achter de deur te slapen, en een zwart hoofd steekt van onder de tafel uit; een ligt er op de vloermat. Zij maken kuren en grappen tusschen de leuning van de trap, en rollen in de keuken op den vloer over elkander. Waartoe ter wereld brengt gij er nu nog een mee?’

‘Voor u, om op te voeden, heb ik u dat niet reeds gezegd? Gij redeneert altijd over opvoeding. Nu wilde ik u een nieuw exemplaar present doen, en er uw krachten aan laten beproeven, om haar behoorlijk op te brengen.’

‘Daar ben ik niet op gesteld; ik heb er al meer mee te doen, dan mij lief is.’

‘Zoo zijt gij christenen allen! gij richt een genootschap op, en neemt een armen zendeling aan, om zijn heele leven onder zulke heidenen door te brengen; maar wie neemt er zelf een in zijn huis, om de moeite der bekeering zelf op zich te nemen? Neen, als het daarop aankomt, dan zijn zij te vuil, te onaangenaam, er is te veel zorg aan verbonden, en zoo voort.’

‘Zoo heb ik er nooit over gedacht, Augustinus,’ zeide juffrouw Ophelia, die blijkbaar begon te wankelen. ‘Nu, het kon wel eens een zendingswerk zijn,’ zeide zij, het kind met meer goedwilligheid aanziende.

St. Clare had de rechte snaar aangeroerd. Juffrouw Ophelia's geweten was altijd terstond wakker. ‘Maar,’ ging zij voort, ‘ik zie toch werkelijk geen reden om er een bij te koopen, er zijn er genoeg in uw huis, om mijn tijd en mijn talenten aan te besteden.’

‘Welnu dan, nicht,’ antwoordde St. Clare, haar ter zijde nemende, ‘ik moet u eerst verschooning vragen voor mijne ondeugende plagerijen. Gij zijt waarlijk zoo goed en braaf, dat zij volstrekt

niet te pas komen. De zaak is, dat dit slavinnetje toebehoorde aan een paar dronken schepsels, die een gemeene herberg houden, waar ik dagelijks voorbij moet, en dat het mij verveelde haar te hooren gillen, als zij werd afgeranseld. Ook zag zij er schrander en geestig uit, alsof er wel iets van haar te maken zou zijn, en zoo kocht ik haar, en geef haar nu aan u. Beproef nu eens haar eene goede orthodoxe Nieuw-Engelandsche opvoeding te geven, en zie wat gij van haar maken kunt. Gij weet wel, ik heb voor zooiets geen talenten, maar ik zou het u gaarne eens zien beproeven.'

'Nu, ik zal doen wat ik kan,' zeide juffrouw Ophelia, en zij naderde haar nieuw pleegkind ongeveer als iemand een zwarte spin zou naderen, met welke hij eenig welwillend oogmerk had.

'Zij is vreeselijk vuil, en half naakt,' zeide zij.

'Nu, breng haar naar beneden, en laten ze haar reinigen en aankleeden.'

Juffrouw Ophelia nam haar mede naar de keuken.

'Ik begrijp niet,' zeide Dina, 'waarom mijnheer St. Clare nog meer negers noodig heeft,' terwijl zij de nieuw aangekomene met alles behalve vriendelijke blikken aanzag. 'Ik wil haar hier niet in den weg hebben loopen, dat weet ik wel.'

'Bah!' zeiden Rosa en Jane met diepe minachting, 'laat zij mij ook niet voor de voeten loopen; wat ter wereld mijnheer wil aanvangen met nog meer van die gemeene negers, begrijp ik niet.'

'Loop heen! gij zijt zelf even goed een negerin, juffer Rosa,' zeide Dina, die er iets kwetsends voor zich in zag.

'Gij beiden denkt zeker blanken te wezen, maar gij zijt niet blank en niet zwart. Ik ben liever het een of het andere.'

Juffrouw Ophelia merkte, dat er niemand onder de bedienden was, die 't ondernemen wilde, de nieuw aangekomene te reinigen en aan te kleeden, zoodoende was zij wel genoodzaakt het zelve te doen met eenige onwillige en onvriendelijke hulp van Jane.

Het is voor beschaafde ooren niet voegzaam de bijzonderheden aan te hooren van het eerste toilet van een verwaarloosd en mishandeld kind. In werkelijkheid moeten er op deze wereld groote menigten leven en sterven in eenen staat, waarvan de beschrijving de zenuwen hunner medemenschen te veel zou schokken. Juffrouw Ophelia was nog al vastberaden en bij de hand, en zij bracht het walgelijk werk ten einde, hoewel, het moet gezegd worden, hare beginselen haar hierbij toch niet verder konden brengen dan tot lijdzame volharding. Toen zij op den rug en de schouders van het kind diepe striemen en vereelte plekken zag, onuitwischbare teekens van het systeem, waaronder het tot dusverre was opgegroeid, kromp haar hart van medelijden ineen.

'Zie hier!' zeide Jane op de litteekens wijzende, 'bewijst dat niet, dat zij een deugniet is? We zullen wat met haar te stellen hebben, denk ik. Ik mag die negerjonkjes niet, ze zijn walgelijk! ik begrijp niet waarom mijnheer haar gekocht heeft.'

Het n e g e r j o n k j e hoorde al die opmerkingen aan met een onderworpen en droevig gezicht, dat haar tot eene gewoonte scheen te zijn geworden, en keek slechts nu en dan tersluiks met hare flikkerende oogen naar de sieraden, die Jane in hare ooren droeg. Toen zij eindelijk voegzaam was gekleed, en heur haar kort afgeknipt

was, zeide Ophelia met zekere tevredenheid, dat zij er nu wat christelijker uitzag, en begon terstond te denken over de beste manier om haar te onderrichten.

Terwijl zij ging zitten met het kind voor zich, begon zij haar te vragen: ‘Hoe oud ben je Topsy?’

‘Weet niet, juffrouw,’ antwoordde de kleine met een gegrinnik, waarbij al hare tanden zichtbaar werden.

‘Weet je niet hoe oud je bent? Heeft niemand je dat ooit gezegd? Wie was je moeder?’

‘Had nooit moeder!’ zeide het kind weder grinnikend.

‘Heb je nooit een moeder gehad? Hoe meen je dat? Waar zijt ge geboren?’

‘Nooit geboren!’ grinnikte Topsy al weder, en keek zoo kabouterachtig, dat, zoo juffrouw Ophelia maar eenigszins zenuwachtig ware geweest, zij zich had kunnen verbeelden een kabouterkind uit het kabouterland voor zich te hebben; maar juffrouw Ophelia was niet zenuwachtig, maar eenvoudig flink,

en zij zeide eenigszins kortaf: ‘Gij moet mij niet zulke antwoorden geven kind; ik scheer niet den gek met je. Zeg me waar ge geboren zijt, en wie uw vader en moeder waren.’

‘Ben niet geboren,’ herhaalde het schepseltje met nadruk; ‘heb nooit vader en moeder gehad; niets gehad Ik ben grootgebracht door een handelaar met een troep anderen. Oude tante Sue paste op ons.’

Het kind was blijkbaar oprecht; en Jane, die in een lach schoot, zeide; ‘Wel, juffrouw, zoo zijn er zooveel; de handelaars koopen ze goedkoop, als zij klein zijn, en laten ze opbrengen voor de markt.’

‘Hoe lang ben je bij je meester en meesteres geweest?’

‘Weet niet, juffrouw.’

‘Een jaar? of langer, of korter?’

‘Weet niet, juffrouw.’

‘Och, juffrouw, die akelige negers weten dat niet; zij weten niets af van tijd,’ zeide Jane, ‘zij weten niet wat een jaar is; zij weten niet, hoe oud zij zijn.’

‘Heb je wel eens ooit iets gehoord van God, Topsy?’

Het kind keek verbaasd op; maar grinnikte slechts.

‘Weet ge niet wie u geschapen heeft?’

Het kind lachte even, en zeide: ‘Geschapen? weet niet van.’

Dat idee scheen haar te vermaken, want haar oogen glinsterden, en zij voegde er bij: ‘ik ben van zelf gegroeid, zonder iemand.’

‘Kunt gij al naaien?’ vroeg juffrouw Ophelia, die haar vragen wat meer begrijpelijk wilde maken.

‘Neen, juffrouw.’

‘Wat kunt gij dan? Wat deedt ge voor uw meester en meesteres?’

‘Water halen, borden wasschen, messen slijpen, en de menschen bedienen.’

‘Waren ze goed voor u?’

‘Ik geloof het wel,’ zeide het kind, juffrouw Ophelia wantrouwend aanziende.

Juffrouw Ophelia stond op na dat bemoedigend gesprek; St. Clare stond achter haren stoel.

‘Gij vindt daar een maagdelijken grond, nicht; breng er uwe denkbeelden in; gij zult er niet veel behoeven uit te roeien.’

Juffrouw Ophelia's begrippen over opvoeding, gelijk al hare andere denkbeelden waren zeer bepaald en stellig, en van die soort, die een eeuw geleden in Nieuw-Engeland heerschende waren, en die thans nog voorkomen in zeer afgelegen en onbedorven streken, waar geen spoorwegen zijn. Zij zouden samen te vatten zijn in weinig woorden: te leeren opletten, als er tot hen gesproken werd; den catechismus, het naaien en het lezen te leeren; en te worden geranseld, als zij gelogen hadden. En hoewel natuurlijk in den stroom van licht, die nu over opvoeding is uitgestort, deze dingen ver achteraf staan, is het toch een onbetwistbaar feit, dat onze grootmoeders onder die leer eenige tamelijk knappe mannen en vrouwen hebben opgevoed, als velen onzer zich kunnen herinneren en getuigen. In elk geval, juffrouw Ophelia wist niet anders; en derhalve nam zij haar heidinnetje onder handen met den meesten ijver.

Het kind werd ingeleid en beschouwd in huis als juffrouw Ophelia's meisje; en daar zij in de keuken niet met goede oogen werd aangezien, besloot juffrouw Ophelia haren kring van opvoeding en onderricht hoofdzakelijk tot haar eigen kamer te

beperken. Met een zelfopoffering, die sommigen van onze lezers zullen weten te waardeeren, besloot zij in plaats van op haar gemak haar eigen bed op te maken, haar eigen kamer te stoffen en te boenen, zooals zij tot hiertoe gedaan had, met uiterste afwijzing van alle hulp van 't kamermeisje in huis, zich voortaan er in te schikken, het martelaarschap op zich te nemen van Topsy te leeren, dat werk te doen. Een ontzettend besluit! Heeft iemand van onze lezers ooit hetzelfde gedaan, dan eerst kan men de hoegrootheid harer zelfopoffering waardeeren.

Juffrouw Ophelia dan begon met Topsy in haar eigen kamer te nemen en den eersten morgen een plechtigen cursus te beginnen in de kunst en de geheimen van bedopmaken.

Ziehier nu Topsy, gewasschen en geknipt, ontdaan van al die kleine staartjes, waarmede zij zoo ingenomen was, gekleed ïn een zindelijk kleedje, met een gesteven boezelaar, staande met alle ontzag voor juffrouw Ophelia, met

een uitdrukking van plechtigen ernst als voor een begrafenis.

‘Nu, Topsy, nu zal ik je eens wijzen hoe mijn bed moet worden opgemaakt. Ik ben zeer keurig op mijn bed. Gij moet vooral goed opletten hoe gij het moet opmaken.’

‘Ja, juffrouw,’ zegt Topsy met een diepen zucht, en een gezicht vol pijnlijken ernst.

‘Nu, Topsy, let op, dit is de zoom van het laken, dit is de rechterkant van het laken, en dit is de linkerkant; zult ge 't onthouden?’

‘Ja, juffrouw,’ zegt Topsy met nog een zucht.

Nu het onderlaken moet ge over de peluw leggen - zóó - en het goed onder de matras strijken, gladjes - zoo - ziet ge?’

‘Ja, juffrouw,’ zegt Topsy met groote aandacht.

‘Maar het bovenlaken,’ zeide juffrouw Ophelia, ‘moet op deze manier gelegd en aan 't voeteneind glad gestreken worden - zóó - de smalle zoom beneden.’

‘Ja, juffrouw,’ zeide Topsy als te voren; maar wij moeten er bijvoegen hetgeen juffrouw Ophelia niet zag, dat gedurende al dien tijd, als de goede juffrouw haar rug gekeerd had, in den ijver van hare handbewegingen, haar jonge leerling, een paar handschoenen, en een lint had weten weg te pakken, en behendig in haar mouwen te stoppen, en dan weer behoorlijk met gevouwen handen stond als te voren.

‘Nu Topsy, laat ons nu eens zien hoe gij 't kunt,’ zeide juffrouw Ophelia, terwijl zij de lakens er aftrok en ging zitten.

Topsy deed het met grooten ernst en handigheid volkomen naar den zin van juffrouw Ophelia, de lakens gladstrijkende, elken rimpel wegmakende, en een ernst aan den dag leggende, waarover hare leermeesteres zeer tevreden was. Maar bij ongeluk hing er een tipje van het lint uit een van haar mouwen, juist toen zij gedaan had, en dit trok de aandacht van juffrouw Ophelia. Terstond nam zij haar onder handen: ‘wat is dit? gij, ondeugend kind, hebt ge dat weggepakt?’ Het lint werd uit Topsy's mouw gehaald; zij was er echter niet 't minst over verlegen; zij keek er slechts naar met het meest verwonderde en onnoozelste gezicht.

‘Wel, wel, dat is immers het lint van de juffrouw, hoe kan dat in mijn mouw gekomen zijn?’

‘Topsy, ondeugend kind, lieg nu maar niet, gij hebt het weggepakt.’

‘Juffrouw, ik verzeker u van niet; ik heb het eerst nu gezien.’

‘Topsy,’ zeide juffrouw Ophelia, ‘weet ge niet dat het slecht is om zoo te liegen?’

‘Ik lieg nooit, juffrouw Feely,’ zeide Topsy met het onschuldigste gezicht; ‘ik heb u de zuivere waarheid gezegd.’

‘Topsy, ik zal u de roe moeten laten voelen, als ge zoo liegt.’

‘Maar, juffrouw, al slaaf gij mij den heelen dag, dan kan ik toch niet anders zeggen,’ zeide Topsy, terwijl zij begon te huilen. ‘Ik heb het niet gezien; het moet van zelf in mijn mouw geraakt zijn. Juffrouw Feely moet het in bed hebben laten liggen tusschen het beddegoed, en zoo is het in mijn mouw gekomen.’

Juffrouw Ophelia was zoo verontwaardigd over die brutale leugen dat zij het kind bij de schouders vatte en door elkaar schudde.

‘Zeg dat nu niet weer!’

Het schudden deed de handschoenen op den vloer vallen uit de andere mouw.

‘Ziedaar!’ zeide juffrouw Ophelia, ‘en wil je nu nog volhouden, dat ge het lint niet hebt weggepakt?’

Topsy bekende nu, dat zij de handschoenen had weggenomen, maar van het lint bleef zij ontkennen.

‘Nu, Topsy,’ zeide juffrouw Ophelia, ‘als gij nu alles bekent, zal ik je ditmaal niet slaan.’

Alzoo gerustgesteld, bekende Topsy van het lint en van de handschoenen, beide met veel betuigingen van berouw.

‘Zeg nu eens, ge hebt zeker al meer dingen weggenomen, sedert ge hier in huis zijt, want ik heb je gisteren maar vrij laten rondloopen. Zeg het nu maar, als ge iets weggenomen hebt, ik zal je niet slaan.’

‘Och, juffrouw, ik heb dat roode dingetje weggenomen, dat jongejuffrouw Eva om haren hals draagt.’

‘Hebt ge dat gedaan, ondeugend kind en wat nog meer?’

‘Ik heb ook die roode oorbellen weggenomen van Rosa.’

‘Breng terstond alles hier.’

‘Och, juffrouw, dat kan ik niet; ze zijn verbrand.’

‘Verbrand! loop heen! ga ze halen of ik zal je slaan.’

Topsy verzekerde luide met tranen en zuchten, dat zij ze niet halen k o n , omdat ze verbrand waren.

‘Waarom hebt ge ze dan verbrand?’ vroeg juffrouw Ophelia.

‘Omdat ik zoo ondeugend ben! ik kan het niet helpen, maar ik ben zoo ondeugend.’

Juist op dat oogenblik kwam Eva zonder erg in de kamer, met het bedoelde koralen snoer om den hals.

‘Wel, Eva, waar hebt gij uw halssnoer teruggekregen?’ vroeg juffrouw Ophelia.

‘Teruggekregen? wel ik heb het altijd om gehad,’ zeide Eva.

‘Hebt ge 't gisteren ook om gehad?’

‘Ja, tante, en wat grappig is, ik heb het 's nachts omgehouden; want toen ik naar bed ging, heb ik vergeten het af te doen.’

Juffrouw Ophelia keek verbijsterd op, en nog meer toen Rosa op dat oogenblik de kamer inkwam met een mand vol pas gestreken linnengoed op haar hoofd, en de koralen bellen in haar ooren.

‘Ik weet waarlijk niet, wat ik met zulk een kind zal aanvangen,’ zeide juffrouw Ophelia wanhopig. ‘Waarom ter wereld hebt ge mij gezegd, dat ge die dingen hebt weggenomen, Topsy?’

‘Wel, de juffrouw zei, dat ik moest bekennen, en ik kon niets anders bedenken om te bekennen,’ zeide Topsy, terwijl zij in haar oogen wreef.

‘Maar ik meende niet, dat ge dingen zoudt bekennen, die ge niet gedaan hadt,’ zeide juffrouw Ophelia; ‘dat is evengoed liegen als het andere.’

‘Och, is het dat?’ zeide Topsy met een uitdrukking van onschuldige verwondering.

‘Van waarheid spreken zit er niets in dat ding in,’ zei Rosa, met verontwaardiging naar Topsy kijkende. ‘Als ik mijnheer St. Clare was, zou ik haar ranselen, dat het bloed er uit kwam, dat zou ik, ik zou het haar eens laten voelen.’

‘Neen, neen, Rosa,’ zeide Eva, met zeker gezag, dat het kind soms kon aannemen; ‘zoo moet gij niet spreken, dat mag ik niet hooren.’

‘Neen, warempel! jongejuffrouw Eva, gij zijt te goed; gij weet niet, hoe men met negers moet omgaan, men moet ze streng behandelen, dat zeg ik u.’

‘Rosa!’ zeide Eva, ‘houd u stil, spreek zoo niet!’ en het oog van het kind schoot vuur, en haar wangen gloeiden.

Rosa zweeg terstond.

‘Jongejuffrouw Eva heeft St. Clare-bloed in zich, dat is duidelijk, zij kan spreken precies als haar papa,’ zeide zij, terwijl zij de kamer uitging.

Eva stond naar Topsy te kijken.

Daar stonden de beide kinderen, vertegenwoordigsters van de beide uitersten der maatschappij. Het blanke, welopgevoede kind met haar gouden krullen, haar sprekende oogen, haar geestvol, edel gelaat, en vorstelijke houding, en daarnaast het zwarte, doortrapte, kruipende, maar toch schrandere slavinnetje. Zij stonden als vertegenwoordigsters van hare rassen. De Saksische, gesproten uit eeuwen van beschaving, heerschappij, opvoeding, lichamelijk en geestelijk de meerdere; de Afrikaansche, gesproten uit eeuwen van onderdrukking, onderwerping, onkunde, hard werk en ondeugd!

Iets van zulke gedachten misschien ging er om in Eva's ziel. Maar de gedachten van een kind zijn eenigszins onbepaalde instincten, en in Eva's edel gemoed worstelde iets, waaraan zij geen uitdrukking kon geven. Toen juffrouw Ophelia uitweidde over Topsy's ondeugend, boosaardig gedrag, zeide het kind, ontdaan en medelijdend op zachten toon: ‘arme Topsy, waartoe hebt ge noodig te stelen? Er zal goed voor je gezorgd worden voortaan. Ik wil u liever wat geven, dan te zien dat ge steelt.’

Dit was het eerste vriendelijke woord, dat het kind in haar leven ooit gehoord had, en de zachte toon maakte een bijzonderen indruk op het ruwe, onbeschaafde gemoed, en er kwam iets als een traan in haar oog, hoewel de korte lach en 't gewone grinneken niet weg bleven. Neen, het oor, dat niet anders gewoon is dan hardheid, is wantrouwig tegenover iets zoo hemelsch als goedheid. Topsy vatte Eva's woorden slechts op als iets dat voor de grap gezegd

was, iets onbegrijpelijks; zij geloofde er niets van.

Maar wat moest er met Topsy gedaan worden? Juffrouw Ophelia wist geen raad met het geval; haar regels van opvoeding waren hier niet te pas te brengen. Zij wilde tijd nemen, om er over te denken, en bij wijze van tijdwinnen en in de hoop dat er in een donkere kast wellicht onbepaalde zedelijke deugden aanwezig mochten zijn, sloot juffrouw Ophelia Topsy op in een van de kasten, totdat zij zelve hare ideeën over het onderwerp in 't reine zou gebracht hebben.

'Ik zie niet,' zeide juffrouw Ophelia tot St. Clare, hoe ik dat kind zal kunnen regeeren zonder slaan.'

'Welnu, sla haar dan naar hartelust, ik geef u volkomen verlof.'

'Kinderen moeten altijd geslagen worden,' zeide juffrouw Ophelia; 'ik heb nooit gehoord, dat men ze kan opvoeden zonder slaan.'

'Welnu,' zeide St. Clare, 'doe zooals gij goedvindt. Alleen wil ik deze opmerking maken: ik heb dit kind zien slaan met een pook, met de aschschop, met de tang, met al wat maar bij de hand lag; en aangezien ze aan zulke dingen dus gewend is, zult gij toch hard moeten slaan, om eenigen indruk bij haar te maken.'

'Wat moet er dan met haar gedaan worden?' vroeg juffrouw Ophelia wel wat opgewonden.

'Gij hebt eene ernstige vraag opgeworpen,' zeide St. Clare, 'ik wenschte, dat gij ze beantwoordet. Wat is er te doen met een menschelijk wezen, dat alleen met de zweep te regeeren is, in geval die zweep niet meer helpt; het is een gewone staat van zaken hier.'

'Waarlijk ik weet het niet; ik heb nooit zulk een kind gezien.'

'Zulke kinderen zijn zeer gewoon onder ons, en zulke mannen en vrouwen ook. Hoe moeten ze geregeerd worden?' vroeg St. Clare.

'Het is meer dan ik zeggen kan,' zeide juffrouw Ophelia.

'Of ik,' zeide St., Clare. 'De afgrijselijke wreedheden en mishandelingen, die nu en dan in de dagbladen staan, zulke gevallen als met Prue, bij voorbeeld, waar komen die vandaan? In vele gevallen is het een toenemende verharding van beide zijden: de eigenaar wordt al hardvochtiger en hardvochtiger, naarmate de slaaf al ongevoeliger en ongevoeliger wordt. Geeselen en mishandelen zijn als laudanum: men moet de dosis verdubbelen, naarmate de gevoeligheid afneemt. Ik zag dat in, al spoedig, nadat ik eigenaar was en ik besloot er niet mede te beginnen, omdat ik niet wist, waar ik eindigen zou, en ik besloot ten minste mijn eigen zedelijke natuur te vrijwaren. Het gevolg is, dat mijne bedienden doen als bedorven kinderen; maar dat komt mij voor beter te zijn, dan dat wij van weerskanten verdierlijken. Gij hebt veel gesproken nicht, over onze verantwoordelijkheid bij de opvoeding; ik zou u gaarne eens de p r o e f z i e n n e m e n met één kind, dat een staaltje is van duizenden onder ons.'

'Het is uwe wijze van doen, die zulke kinderen vormt,' zeide juffrouw Ophellia.

'Dat weet ik, maar zij zijn er nu eenmaal, en wat moet er mee gedaan worden?'

'Nu, ik kan niet meer zeggen, dat ik u voor de proefneming bedank; dus daar het mij een plicht toeschijnt, zal ik volharden, en trachten mijn best te doen,' zeide juffrouw Ophelia.

En juffrouw Ophelia deed met loffelijken ijver haar best aan haar nieuwe pleegkind. Zij stelde regelmatige uren en bezigheden voor haar in, en begon haar lezen en naaien te leeren.

In het lezen maakte het kind al spoedig vorderingen; zij leerde de letters verwonderlijk snel, en kon al heel spoedig lezen; maar met het naaien ging het niet zoo vlot. Het ding was zoo lenig als een kat, bewegelijk als een aap, en het stilzitten bij 't naaien was haar ondragelijk; zij brak de naaiden, gooide ze stil het raam uit, of stak ze in de reten der muren; zij brak het garen af, maakte het vuil of gooide behendig een heele klos weg. Haar bewegingen waren bijna zoo vlug als van een goochelaar, en niet minder haar veranderen van gelaatstrekken; en hoewel juffrouw Ophelia wel begreep, dat zooveel ongelukken niet zoo achter elkaar konden gebeuren, kon zij haar toch niet betrappen, tenzij zij volstrekt niet

anders had willen doen dan daarop te letten.

Topsy was weldra een gewichtig persoontje in huis. Haar talent voor allerlei soort van potsen, grimassen en kuren, voor het dansen, buitelen, klauteren, zingen, fluiten en nabootsen van allerlei geluiden, scheen onuitputtelijk. In hare speeluren had zij altijd alle andere kinderen om zich heen; zij gaapten haar aan met verbazing en bewondering, zelfs de kleine Eva niet uitgezonderd; zij werd aangelokt, naar 't scheen, door hare grappen, zooals een duif soms wordt aangelokt door een glinsterende slang. Ophelia maakte er zich ongerust over, dat Eva zooveel behagen schepte in Topsy's gezelschap, en drong er bij St. Clare op aan, het zijn dochtertje te verbieden.

'Och, laat het kind maar begaan,' zeide St. Clare. 'Topsy zal haar goed noen.'

'Maar Topsy is zulk een ondeugend kind! Zijt ge niet bang, dat zij haar kwaad zal leeren?'

'Zij kan haar geen kwaad leeren. Andere kinderen mag zij het kunnen doen; maar langs Eva's gemoed loopt het kwaad af, als de dauw van een koolblad; geen droppel trekt er in.'

'Wees daaromtrent niet al te gerust,' zeide juffrouw Ophelia, 'ik weet wel, dat ik een kind van mij nooit zou laten spelen met Topsy.'

'Welnu, uw kinderen dat behoeft ook niet; maar de mijne mogen het; als Eva had kunnen bedorven worden, dan zou dat al jaren geleden het geval geweest zijn.'

In 't eerst werd Topsy geminacht, ja veracht door de voornamere bedienden, maar zij hadden spoedig reden om hun opinie te veranderen. Men merkte spoedig, dat wie Topsy van iets betichtte, eerlang zeker iets onaangenaams ondervond; hetzij dat er een paar oorringen of iets anders weg was, of dat er een kleedingstuk plotseling geheel bedorven was, of dat die persoon toevallig kwam te struikelen over een emmer water, of van boven een bak met vuil water op zijn beste kleeren kreeg, zonder dat men bij al die gelegenheden den dader vinden kon. Topsy werd wel telkens verdacht, maar zij wist zich altijd vrij te pleiten. Niemand twijfelde er aan, of zij had het gedaan, maar juffrouw Ophelia was te rechtvaardig, om op enkele vermoedens af te gaan.

Daarbij kwam, dat de tijd voor het kattekwaad altijd zoo gekozen was, dat de schuldige daardoor nog meer werd beschut. Zoo werd, om op Rosa en Jane, de twee kamermeisjes, wraak te nemen, altijd een tijd gekozen, wanneer zij, gelijk niet zelden gebeurde, bij hare meesteres in ongenade waren, en dan vonden hare klachten natuurlijk geen gehoor. Kortom, Topsy deed het huishouden spoedig begrijpen, dat het raadzaam was haar met vrede te laten, en men liet haar dus met vrede.

Topsy was handig en flink in allerlei handenwerk; wat haar geleerd werd, vatte zij wonderlijk snel. In weinige lessen had zij geleerd juffrouw Ophelia's kamer te doen, zóó, dat de juffrouw er geenerlei aanmerking op had. Geen andere handen konden een sprei netter leggen, of een peluw gladder, beter stoffen en vegen dan Topsy, als zij wilde, maar zij wilde niet altijd. Zoodra juffrouw Ophelia, na drie of vier dagen geduldig toezicht, meende te mogen denken, dat Topsy eindelijk voor goed haar plicht zou doen, en haar toezicht dus overbodig was, en dat zij zich met iets anders kon bezig houden dan maakte Topsy gedurende een paar uur het grootste rumoer; in plaats van 't bed op te maken, trok zij de kussensloopen er af en liep met haren kroeskop storm op de kussens, totdat hij soms overal met veeren was versierd, die haan in 't haar waren blijven zitten; zij klom tegen de stijlen van 't ledikant op, en liet zich met het hoofd omlaag van den hemel afhangen; zij spreidde lakens en dekens over den vloer uit, kleedde de peluw in juffrouw Ophelia's nachtgoed, en

speelde daarmee een soort van comedie, zingende, fluitende, en in den spiegel grimassen makende; kortom, zij maakte wat juffrouw Ophelia noemde: een beestachtigen boel.

Eens vond juffrouw Ophelia Topsy met haar allerbeste, roode krippen shawl om het hoofd gewonden als een tulband, terwijl zij zich op allerlei wijze in den spiegel bekeek; juffrouw Ophelia had namelijk onbegrijpelijkerwijs den sleutel op hare lade laten zitten.

‘Topsy!’ zeide zij, terwijl al haar

geduld op was, ‘waarom doet ge dat?’ ‘Weet niet, juffrouw; ik denk omdat ik zoo ondeugend ben.’

‘Ik weet niet wat ik met je beginnen zal, Topsy.’

‘Wel juffrouw, gij moet mij slaan; mijn vorige meesteres sloeg mij altijd. Ik deug niet voor 't werk, als ik niet geslagen word.’

‘Wel, Topsy, ik wil u niet slaan, als gij wilt kunt gij goed werken; waarom wil je dan niet?’

‘Wel, juffrouw, ik ben gewoon geslagen te worden; ik denk, dat het goed voor mij is.’

Juffrouw Ophelia beproefde het middel, en Topsy maakte een geweldig geschreeuw en gekerm, maar een half uur later, als zij onder de veranda zat tusschen een troep bewonderende j o n k j e s , dan scheerde zij den gek met de heele kastijding.

‘Nu nog mooier, juffrouw Feely slaag geven! Zij zou geen vlieg dood- slaan; dan had je mijn vorigen meester moeten zien, die kon slaan.’

Topsy gaf altijd hoog op van de streken, die zij had uitgevoerd; zij stelde er blijkbaar een eer in.

‘Och, jij negers,’ zei ze soms tot eenigen van hare toehoorders, ‘weet je wel, dat je zondaars bent? Ieder is een zondaar. De blanken zijn ook zondaars; dat zegt juffrouw Feely; maar ik denk, dat negers toch de ergsten zijn; maar geen van jelui is zoo erg als ik. Ik ben zoo slecht, dat niemand iets met mij kan uitvoeren. Mijn vorige meesteres vloekte altijd tegen mij. Ik geloof dat ik het slechtste schepsel ben op de wereld,’ en Topsy maakte een bokkensprong en klom dan vlug en jolig ergens in de hoogte, en was blijkbaar trotsch op haar voorrang.

Des Zondags gaf zich juffrouw Ophelia veel moeite om Topsy te onderwijzen in den catechismus. Topsy kon zeer goed van buiten leeren, en hare onderwijzeres was zeer over hare vorderingen tevreden.

‘Welk nut zal het haar doen, denkt gij?’ vroeg St. Clare.

‘Wel, het heeft kinderen altijd goed gedaan. Dat moeten de kinderen altijd leeren weet ge,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Of zij 't verstaan of niet?’ vroeg St. Clare.

‘Och, kinderen begrijpen het nooit terstond, maar als zij volwassen zijn dan wordt het hun duidelijk.’

‘Het is mij nog niet duidelijk geworden, ofschoon ik gaarne wil getuigen, dat gij 't mij goed geleerd hebt toen ik een jongen was.’

‘Ja, gij kondt goed leeren, August, ik had veel verwachting van u,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Wel, hebt gij die nu niet meer?’ vroeg St. Clare.

‘Ik wenschte dat gij zoo braaf waart, als toen gij een jongen waart.’

‘Dat ben ik nicht,’ zeide St. Clare ‘Nu, ga maar voort met catechiseeren met Topsy, misschien zal u dan iets blijken.’

Topsy, die gedurende dat gesprek als een zwart beest met gevouwen handen gestaan had, ging nu voort op een teeken van juffrouw Ophelia, ‘onze eerste ouders, overgelaten zijnde aan de vrijheid van hun eigen wil, vielen uit dien staat, waarin zij geschapen waren.’

Topsy's oogen flikkerden, en zij zag Ophelia vragend aan.

‘Wat is er,’ zeide deze.

‘As je blieft, juffrouw, was dat de Staat Kentucky?’

‘Welke staat, Topsy?’

‘Die staat, waaruit zij vielen. Ik placht meester te hooren zeggen, dat wij uit Kentucky gekomen waren.’

St. Clare lachte. ‘Gij zult haar eene meening moeten geven, of zij zal er zich eene maken,’ zeide hij. ‘Er schijnt hier van een leer van volksverhuizing gesproken te worden.’

‘O, Augustinus, zwijg toch!’ zeide Ophelia. ‘Hoe kan ik iets doen, als gij er om lacht?’

‘Welnu, ik zal uwe lessen niet meer storen, dat beloof ik u,’ zeide St. Clare, en ging met zijn dagblad naar het venster, waar hij bleef zitten, totdat Topsy hare lessen had opgezegd. Dat ging zeer goed, slechts nu en dan veranderde zij de volgorde van eenige beteekenisvolle woorden, en ofschoon men haar op die vergissing opmerkzaam maakte, zij bleef er hij; en St. Clare, ondanks al zijn beloften om er niet in mee te spreken vond een eigenaardig vermaak in die vergissingen, en riep Topsy bij zich, als hij zich wilde amuseeren, om

om haar de bedoelde uitdrukkingen nog eens te laten zeggen, ondanks de tegenwerpingen van Ophelia.

‘Hoe zal ik met het kind iets aanvangen als gij zoo voortgaat?’ zeide zij dan.

‘Inderdaad, het is niet goed; ik zal 't niet weer doen; maar ik hoor het kleine ding toch zoo gaarne die gewichtige woorden verhaspelen.’

‘Maar gij stijft haar zoodoende op den verkeerden weg.’

‘Wat kwaad steekt daarin? Het eene woord is even goed als het andere voor haar.’

‘Gij wilt dat ik haar goed zal opvoeden, gij moest bedenken, dat zij een redelijk wezen is, zie dus toe welken invloed gij op haar uitoefent.’

‘Och, ja dat moest ik doen; maar zooals Topsy zelf zegt: ik ben zoo ondeugend.’

Op die wijze ging Topsy's opvoeding voort gedurende een jaar of twee, terwijl juffrouw Ophelia zich van dag tot dag met haar afsloofde, als met een soort van voortdurend ongemak, aan welks kwellingen zij gaandeweg gewoon werd, zooals andere menschen soms gewoon raken aan hoofdpijn of iets anders.

St. Clare schepte hetzelfde soort van behagen in het kind als iemand, die zich vermaakt met een papegaai of een jongen hond. Als Topsy's ondeugendheden haar bij anderen in ongenade brachten, nam zij haar toevlucht achter zijn stoel; en St. Clare maakte het op eene of andere wijze weer goed voor haar. Zij kreeg van hem nu en dan eenig kleingeld, waar zij noten of klontjes voor kocht, en ze dan mild uitdeelde aan al de kinderen, want Topsy, dat moest men haar nageven, was goedhartig en mededeelzaam, en alleen boos in zelfverdediging. Zij is nu voor goed opgenomen in ons c o r p s d e b a l l e t en op haar beurt zal zij van tijd tot tijd optreden met andere vertooners.

Hoofdstuk XXI.
Kentucky.

Het zal onzen lezers wellicht niet ongevallig zijn, voor een korte poos een blik terug te slaan in oom Tom's hut, op de hoeve in Kentucky, en eens te zien wat er voorgevallen is onder diegenen, die hij achtergelaten heeft.

Het was laat op een zomernamiddag, en de deuren en ramen van 't groote huis stonden alle open, om elk koeltje binnen te laten, dat een kijkje wilde komen nemen. De heer Shelby zat in de groote zaal, die de heele lengte van 't huis innam, en aan beide zijden een balkon had. Hij rookte zijn sigaar na den eten, achterovergeleund in zijn stoel, met zijn voeten op een anderen. Mevrouw Shelby zat in de deur, bezig met eenig naaiwerk, zij zag er uit alsof zij iets op het hart had, waarvoor zij een gelegenheid zocht om het ter sprake te brengen.

‘Weet gij, dat Chloe een brief van Tom gekregen heeft?’ vroeg zij.

‘Zoo, heeft zij? Tom schijnt daar dan een goede vriend te hebben; hoe gaat het den ouden jongen?’

‘Hij is verkocht aan een zeer aanzienlijke familie, zou 'k denken,’ zeide mevrouw Shelby, ‘hij wordt goed behandeld, en heeft geen zwaar werk.’

‘Nu, daar ben ik blij om, zeer blij,’ zeide de heer Shelby belangstellend. ‘Tom zal nu wel verzoend raken met het verblijf in 't Zuiden, hij zal niet eens verlangen terug te komen.’

‘Integendeel, hij vraagt zeer bepaald,’ zeide mevrouw Shelby, ‘wanneer het geld voor zijn loskooping zou komen.’

‘Ik weet het waarlijk niet,’ zeide de heer Shelby. ‘Als de zaken eens niet goed gaan, dan schijnt er geen einde aan te komen. Het is als in een moeras waar men van 't eene gaf in 't andere springt; van de een leenen, om den anderen te betalen; en dan die verwenschte wissels, die vervallen vóórdat een mensch tijd heeft om zich om te keeren, en een sigaar op te steken; en die maanbrieven en maanboodschappen maken mij altijd verlegen en gejaagd.’

‘Het schijnt mij toch toe, dat er iets gedaan kon worden om de zaak te bespoedigen. Veronderstel eens, dat wij alle paarden verkochten en een van de hoeven, om in eens alle schulden te betalen.’

‘O, bespottelijk, Emily! Gij zijt de knapste vrouw in Kentucky; maar toch

hebt gij geen verstand genoeg, om in te zien, dat gij van zaken niets afweet, dat doen vrouwen over het geheel niet.'

'Maar zoudt gij mij dan tenminste niet een weinig inzicht in de uwe kunnen geven; een lijstje van al uwe schulden, en van al wat gij te vorderen hebt, en laat ik dan eens beproeven of ik niet wat bezuinigen kan.'

'Och, plaag mij niet Emily! Ik kan dat zoo niet zeggen, ik weet wel nagenoeg, hoe het waarschijnlijk loopen zal, maar ik kan mijn zaken niet zoo netjes afpassen, als Chloe hare taartjes. Gij weet niets van handelszaken af, zeg ik u.' En de heer Shelby, geen ander middel ziende om zijne gedachten ingang te doen vinden, verhief zijn stem, eene manier van redeneeren, die zeer gepast en overtuigend is wanneer een heer met zijn vrouw over zaken spreekt.

Mevrouw Shelby zweeg dus maar, met iets als een zucht. De zaak was, dat hoewel haar echtgenoot had uitgemaakt dat zij een vrouw was, zij toch een helderen, krachtigen, practischen geest had en een vastheid van karakter, die in alle opzichten die van haren man overtrof, zoodat het niet zoo heel ongerijmd zou geweest zijn te veronderstellen, dat zij wèl in staat was zaken te besturen, ondanks de meening van den heer Shelby. Haar hart wilde hare belofte nakomen, aan Tom en Chloe gedaan, en het was haar pijnlijk daarin verhinderd te worden.

'Zouden we er toch niet iets op kunnen vinden, om dat geld bij elkaar te krijgen? Die arme tante Chloe! Zij heeft er haar hart zoo op gezet.'

'Dat spijt mij voor haar. Ik heb wat lichtvaardig beloofd. Mij dunkt, het is het beste, dat maar aan Chloe te zeggen, laat zij zich er in schikken. Binnen een paar jaar zal Tom wel een andere vrouw hebben, en zij kon ook wel een anderen man nemen.'

'Neen, mijnheer Shelby, ik heb mijn volk geleerd, dat hun huwelijk even heilig is als het onze. Ik zou Chloe nooit zulk een raad kunnen geven.'

''t Is jammer, vrouw, dat gij hun begrippen van zedelijkheid gegeven hebt boven hun stand en vooruitzichten. Zoo heb ik er altijd over gedacht.'

''t Is slechts de zedeleer van den bijbel, mijnheer Shelby.'

'Nu, Emily, ik wil niets afdingen op uwe godsdienstige begrippen; alleen zijn zij zeer ongeschikt voor menschen in dien stand.'

'Dat is zoo, inderdaad,' zeide mevrouw Shelby, 'en daarom, bij mijn ziel, haat ik de heele zaak. Ik zeg u, mijn waarde, ik kan mij zelve niet ontslaan van de beloften, die ik aan die hulpebooze schepsels gedaan heb. Als ik het geld niet op een andere manier bijeen kan krijgen, dan zal ik muzieklessen gaan geven, ik kan er genoeg krijgen, dat weet ik, en dan wil ik het geld zelve verdienen.'

'Gij zoudt u tech zoo niet willen vernederen, Emily, daar zou ik mijn toestemming niet toe geven.'

'Vernederen? Zou mij dat meer vernederen, dan mijn woord te breken aan die menschen? Neen, voorzeker!'

'Nu, gij zijt altijd heldhaftig,' zeide de heer Shelby, 'maar mij dunkt, gij moest er liever nog eens over nadenken, vóórdat gij tot zulk een maatregel overgaat.'

Hier werd het gesprek afgebroken door de verschijning van tante Chloe, aan 't eind der veranda.

'Als 't u belieft, mevrouw,' zeide zij.

'Wat is er Chloe?' zeide hare meesteres, opstaande en naar haar toegaande.

'Zou mevrouw eens even willen komen kijken naar dat gevogelte.'

Mevrouw Shelby glimlachte, toen zij eenige hoenders en eenden op den grond zag liggen, waar Chloe in diep gepeins bij stond.

‘Ik wou vragen of mevrouw er een kippenpastei van hebben wil.’

‘Doe maar zooals gij goed vindt, tante Chloe, het is mij onverschillig.’

Chloe stond ze in gedachten te beschouwen; het was echter duidelijk, dat zij eigenlijk niet over het gevogelte dacht. Eindelijk zeide zij met dien korten lach, waarmede haar ras dikwijls een verzoek begint: ‘Och, mevrouw! waarom zouden mijnheer en mevrouw zich kwellen over dat geld, en niet doen waar zij recht op hebben,’ en Chloe lachte weer.

‘Ik begrijp u niet Chloe,’ zeide mevrouw Shelby, niet twijfelende, zoo

goed kende zij Chloe, of deze had elk woord van het gesprek tusschen haar en haar echtgenoot gehoord.

‘Och, mevrouw!’ zeide Chloe, weder lachende, ‘andere menschen huren hunne negers uit, en maken er geld mee; zij houden er niet zoo'n grooten troep op na, die hun de ooren van 't hoofd eten.’

‘Nu, Chloe, wie zoudt ge dan willen, dat we uithuurden?’

‘Och, ik wil niets; maar Sam heeft mij gezegd, er was in Louisville een banketbakker, die hulp noodig had bij 't maken van koek en pasteien; hij wilde vier dollars loon geven in de week dat wilde hij.’

‘Welnu, Chloe.’

‘Nu, mevrouw, me dunkt, dat Sally wel wat meer aan 't werk moet gezet worden. Sally is mijn helpster geweest in den laatsten tijd, en zij doet het haast even goed als ik. Als mevrouw mij nu maar liet gaan, dan kon ik helpen het geld bij elkaar te krijgen. Ik durf mijn koeken en pasteien wel naast die van den banketbakker zetten.’

‘Maar, Chloe, zoudt ge van uw kinderen willen weggaan?’

‘Och, mevrouw! de jongens zijn groot genoeg om hun werk te doen; zij doen het tamelijk goed; en Sally kan wel voor de kleine zorgen; zij is zoo bij de hand; men kan dat wel aan haar overlaten.’

‘Maar Louisville is een heel eind weg.’

‘Och kom, dat is niet erg! het is de rivier af, dan ben ik misschien wat dichter bij mijn ouden man,’ zoo sprak Chloe; het laatste op een eenigszins vragenden toon, terwijl zij mevrouw Shelby aankeek.

‘Neen, Chloe, dat is vele honderden mijlen ver weg,’ zeide mevrouw Shelby.

Chloe's gelaat betrok.

‘Om 't even, het zal u toch nader brengen tot het doel; gij moogt gaan; en het loon, dat gij verdient, zal tot den laatsten cent terzijde gelegd worden voor de loskooping van uw man.’

Chloe's gelaat helderde op, zooals een zonnestraal een donkere wolk kan verzilveren.

‘Ach, mevrouw is meer dan goed! Ik dacht er ook aan, dat ik dan geen kleeren, noch schoenen, noch iets anders meer zou noodig hebben: ik kan alles besparen. Hoeveel weken zijn er in een jaar, mevrouw?’

‘Twee- en vijftig,’ zeide mevrouw Shelby.

‘Zooveel? En vier dollars in iedere week, hoeveel is dat samen?’

‘Twee honderd en acht dollars,’ zeide mevrouw Shelby.

‘Wel, zooveel?’ zeide Chloe met verwondering en vreugde, ‘en hoelang zou het zijn voor de heele som, mevrouw?’

‘Vier of vijf jaar, Chloe; maar gij behoeft het niet alleen te doen; ik zal er ook wat bij doen.’

‘Ik zou niet willen, dat mevrouw lessen gaf of zoo iets; daar heeft mijnheer gelijk in; dat zou geen pas geven. Ik hoop, dat geen van de familie zooiets zal doen, zoolang ik handen aan 't lijf heb.’

‘Wees maar niet bang, Chloe; ik zal wel zorgen voor de eer van de familie,’ zeide mevrouw Shelby glimlachende. ‘Maar wanneer zoudt gij willen gaan?’

‘Dat weet ik niet; Sam gaat naar de rivier met eenige veulens, en hij zeide, dat ik met hem kon gaan; daarom heb ik mijn goed ingepakt. Als mevrouw het goedvindt,

zou ik morgenvroeg willen gaan met Sam; als mevrouw dan mijn pas, en een getuigschrift wilde schrijven.'

'Nu, Chloe, ik zal 't in orde maken, als mijnheer er niets tegen heeft. Ik zal 't hem vragen.'

Mevrouw Shelby ging naar boven, en tante Chloe ging opgetogen naar hare hut, om verdere toebereidselen te maken.

'Wel, jongeheer. George, weet gij dat ik morgen naar Louisville ga?' vroeg zij aan George, toen deze, hare hut binnengaande, haar bezig vond met het uitzoeken van kinderkleeren, terwijl zij zeide: 'ik moet dat kindergoed eens nazien en in orde maken; maar ik ga van hier, jongeheer, en zal vier dollars per week verdienen, en mevrouw zal het geld terzijde leggen om mijn man los te koopen.'

'Wel, wel!' zeide George, 'dat is geen kleinigheid! Hoe gaat gij?'

'Morgen met Sam. En nu, jongeheer wilt gij nu eens even gaan zitten en een brief schrijven aan mijn ouden man, en het hem vertellen?'

'Zeker wel,' zeide George; 'oom Tom zal blij zijn, als hij eens iets van

ons hoort. Ik zal papier en inkt van huis halen; en dan zal ik hem alles schrijven, ook van de veulens.'

'Zeker, doe dat, jongeheer, dan zal ik u onderwijl een kippeboutje of iets anders klaar zetten; de arme Chloe zal het vooreerst niet vaak meer kunnen doen.'

Hoofdstuk XXII.
Het gras verdort; de bloem verwelkt.

Het leven gaat voorbij voor ons allen, dag aan dag; zoo ging het ook met onzen vriend Tom, tot er twee jaren verloopen waren. Hoewel gescheiden van al wat hem dierbaar was, en hoewel dikwijls verlangende naar 't geen ver weg was, was hij toch niet bepaald ongelukkig; want zóó goed is de harp van 't menschelijk gevoel besnaard, dat niets dan een slag, die alle snaren ineens verbreekt, de harmonie geheel kan vernielen, en wanneer men terugziet op dagen, die in de herinnering dagen van ontbering en beproeving schijnen, dan kunnen wij ons tevens herinneren, dat ieder uur, terwijl het voorbijging verlichting en afleiding meebracht, zoodat wij, ofschoon niet gelukkig, toch ook niet volkomen ongelukkig waren.

Tom las in zijn eenig leesboek van iemand, die geleerd had tevreden te zijn, in welken toestand hij ook was. Dat scheen hem een goede en verstandige leer, zij kwam goed overeen met de aangewende kalmte, die hij had ontleend aan 't lezen van datzelfde boek.

Zijn brief naar huis, zooals wij in 't vorige hoofdstuk verhaald hebben, werd behoorlijk beantwoord door den jongeheer George, met een goede, ronde schooljongenshand, waarvan Tom zeide, dat zij uit elken hoek van de kamer leesbaar was. De brief bevatte verschillende aardige berichten van huis, zooals de lezer kan nagaan; hij bevatte ook het bericht, dat tante Chloe was uitgehuurd aan een banketbakker in Louisville, waar zij met hare bekwaamheid in 't pastijen-bakken verbazend veel geld verdiende, dat (zoo werd aan Tom gemeld) alles bespaard zou worden, om de som bijeen te krijgen voor zijne los kooping; verder: dat Mozes en Peter goed opgroeiden; en dat het kleintje overal door 't huis trippelde onder de zorg van Sally en al de anderen. Tom's hut was voor het oogenblik gesloten; maar George weidde breed uit over de versieringen en verbeteringen, die gemaakt zouden worden tegen Tom's terugkomst.

Het overige van den brief was een lijst van George's schoolstudies, versierd met prachtige hoofdletters: en verder de namen van vier nieuwe veulens, die sedert Tom's vertrek op de plaats gekomen waren, waarbij tevens gemeld werd, dat vader en moeder welvarende waren. De stijl van den brief was bepaald kort en bondig; maar Tom hield hem voor een van de meest verwonderlijke staaltjes van dien aard in den laatsten tijd verschenen. Hij kon den brief nooit lang genoeg bekijken, en beraadslaagde zelfs met Eva hoe hij hem achter een lijst met glas zou kunnen krijgen, om hem in zijn kamer op te hangen. Alleen de moeilijkheid om de beide zijden tegelijk zichtbaar te krijgen, stond de onderneming in den weg.

De vriendschap tusschen Tom en Eva was met het kind gegroeid. Het zou moeilijk te zeggen zijn geweest, welke plaats het kind innam in 't zachtaardig, gevoelig hart van den getrouwen dienstknecht. Hij hield van haar als iets aardsch en vergankelijks, en aanbad haar bijna tevens als iets hemelsch en goddelijks. Hij zag naar haar op

met liefde en eerbied tegelijk, en 't was Tom's grootste genoegen hare lieve innemende invallen tegemoet te komen, en die duizend eenvoudige behoeften te vervullen, die de kindsheid omgeven als een veelkleurige regenboog. Op de markt 's morgens, zochten zijne oogen altijd naar de zeldzaamste ruikers op de bloemenstalletjes, en de mooiste perzik of oranjeappel gleed in zijn zak, eveneens voor haar; en niets ging boven zijn vreugd, als hij haar van verre zag staan met haar zonnige kopje, wachtende op zijne terugkomst, en gereed met de vraag: 'Wel, oom Tom, wat hebt ge voor me meegebracht?'

En Eva was niet minder bedacht, om hem wederkeerig kleine diensten te bewijzen. Hoewel nog zoo jong, kon zij toch bijzonder mooi voorlezen; zóó had

Tom den bijbel nooit te voren hooren lezen. Eerst las zij slechts om Tom genoegen te doen; maar weldra vond hare ernstige natuur iets aantrekkelijks in het eerbiedwaardige boek, en Eva hield er van omdat het in haar zonderlinge verlangens, en sterke onbepaalde aandoeningen opwekte, zooals kinderen met veel gevoel en verbeeldingskracht dat gewoon zijn. De gedeelten, die haar het meest behaagden, waren de Openbaring en de Profeten, wier duistere, vreemde beeldspraak en vurige taal een des te diepenen indruk op haar maakten, omdat zij vruchteloos naar de beteekenis daarvan vroeg. Zij, en haar eenvoudige vriend, het jonge kind en het oude, stonden in dit opzicht met elkander gelijk. Al wat zij wisten was, dat er gesproken werd van eene heerlijkheid, die geopenbaard zal worden; iets wonderbaars, dat nog komen moest, en waarin hunne ziel zich verheugde, zonder dat zij wisten waarom. En schoon het in de natuurkundige wetenschappen zoo niet wezen moge, in de zedelijke wetenschap is datgene, wat men niet begrijpt, niet altoos nutteloos, want de ziel ontwaakt, als een schroomvallige vreemdeling, tusschen twee duistere eeuwigheden: het eeuwige verleden en de eeuwige toekomst. Het licht beschijnt slechts een kleine ruimte om haar heen, zij moest dus naar het onbekende verlangen en de stemmen en schimachtige gedaanten, die voor den zienersblik van den schrijver verrijzen, vinden in hare eigen verwachtingen een weerklank en een antwoord. De geheimzinnige beelden zijn zoovele juweelen als talismans met onbekende letterteekens beschreven, zij verbergt ze in haren boezem, en verwacht ze eens te zullen lezen, als zij den sluier zal hebben weggeschoven.

Op dezen tijd van ons verhaal was het geheele huishouden van St. Clare naar de villa aan 't meer Pontchartrain verhuisd. De zomerhitte had allen, die in staat waren de benauwde ongezonde stad te verlaten, daaruit verdreven, om de oevers van het meer en den koelen zeewind te gaan opzoeken.

De villa van St. Clare was een gebouw in den Oost-Indischen trant, door lichte veranda's van bamboes omgeven, en aan alle kanten op tuinen en plantsoenen uitziende. De gewone huiskamer kwam op een tuin uit, vol van de geurige en sierlijke planten en bloemen der keerkringsgewesten, tusschen welke slingerpaden voortliepen tot aan den oever van het meer, welks zilveren waterspiegel, in den zonneschijn rijzende en dalende, een tafereel aanbiedt, dat nooit een uur lang hetzelfde blijft, en met ieder uur schooner schijnt te worden.

De zon ging nu onder met dien vurigen gouden glans, welke den hemel tot eenen onmetelijken stralenglans en het water tot een tweede uitspansel maakt.

Het meer lag in rooskleurige of gouden banen, behalve daar waar witvleugelige scheepjes her- en derwaarts gleden, als zoovele geesten; en kleine gouden starren flikkerden in den gloed en spiegelden zich trillende in het water.

Tom en Eva zaten op een met mos begroeiden boomtak aan het eind van den tuin. Het was Zondagavond, en Eva's bijbel lag open op haren schoot. Zij las: ‘en ik zag een zee van glas gemengd met vuur.’

‘Tom,’ zeide Eva, eensklaps ophoudende en naar het meer wijzende, ‘daar is zij.’

‘Wat is daar, jongejuffrouw Eva?’

‘Ziet gij ze niet, daar?’ vroeg het kind, wijzende naar het glanzige water dat naarmate het op en neer golfde den gloed van het uitspansel weerkaatste, ‘daar is de zee van glas, gemengd met vuur.’

‘Dat is waar, jongejuffrouw Eva,’ zeide Tom; en hij zong:

‘O, had ik nu de vleugels van den morgen,
Ik vloog van hier naar Kanaäns kust,
En blinkende engelen zouden mij geleiden
Naar 't nieuw Jeruzalem.’

‘Waar zoudt gij denken, oom Tom, dat het nieuw Jeruzalem is?’ vroeg Eva.

‘O, h oog boven de wolken, jongejuffrouw Eva.’

‘Dan geloof ik, dat ik het zie,’ zeide Eva. ‘Kijk maar eens in die wolken; zij zien er uit als groote poorten van parelen, en gij kunt nog veel verder zien; het is alles goud. Tom, zing nog eens van die glinsterende geesten.’

Tom zong nu de woorden van een welbekend methodistenlied:

> ‘De schaar der geesten zie ik zweven,
> Hun kleed is vlekkeloos rein en wit;
> Hun is de zaligheid gegeven,
> De palm der zege in hun bezit.’

‘Oom Tom, ik heb ze gezien,’ zeide Eva.

Tom twijfelde er volstrekt niet aan:

het verwonderde hem niet 't minst. Indien Eva hem gezegd had, dat zij in den hemel geweest was, dan zou hij zulks voor zeer wel mogelijk gehouden hebben.

‘Die geesten komen soms bij mij in mijn slaap,’ en Eva's oogen werden droomerig, en zij neuriede zacht:

> ‘Hun is de zaligheid gegeven, De palm der zege in hun bezit.’

‘Oom Tom,’ zeide Eva, ‘daar ga ik ook heen.’

‘Waarheen, jongejuffrouw Eva?’

Het kind stond op, en wees met haar handje naar den hemel. Het gloeiende avondrood gaf aan haar gouden lokken en blozende wangen een bovenaardschen glans, en hare oogen staarden ernstig naar boven.

‘Ik ga daarheen,’ zeide zij, ‘naar de zalige geesten, Tom, ik ga b i n n e n k o r t.’

Het oude, trouwe hart voelde eens klaps eene stekende pijn. Tom bedacht zich, hoe dikwijls hij er in de laatste zes maanden op gelet had, dat Eva's handjes smaller schenen, en haar kleur nog blankgr, haar adem korter scheen te worden; en dat zij, als zij in den tuin liep en speelde gelijk zij voorheen uren lang kon doen, spoedig moede werd. Hij had juffrouw Ophelia dikwijls van eenen kuch hooren spre-

ken, dien al hare huismiddeltjes niet konden wegnemen; en zelfs op dit oogenblik gloeiden de wangen en de bandjes van het kind als van koortsachtige hitte; en toch was de gedachte, welke Eva's woorden opwekten, hem nog nooit zoo ingevallen als op dit oogenblik.

Heeft er ooit een kind als Eva geleefd? Wel zeker hebben er zulke geleefd; maar hunne namen staan altijd op grafsteenen, en hun liefelijke glimiachjes, hunne hemelsche oogen, hunne zonderlinge woorden en manieren zijn onder de begraven schatten van verlangende harten. In hoeveel families hoort men de overlevering, dat al de goedheid en innemendheid van de levenden niets zijn in vergelijk met de bijzondere eigenschappen van eene d i e i s h e e n g e g a a n ? Het is alsof de Hemel eene afzonderlijke schaar van engelen had, wier taak het was voor een tijd hier te vertoeven, en het eigenlievend menschelijk hart te lokken en te winnen, om het met zich opwaarts te voeren bij hun vlucht hemelwaarts. Als gij dat hemelsche licht in kinderoogen ziet; als het zieltje zich openbaart in woorden, liefelijker en wijzer dan de gewone woorden van kinderen: hoop dan niet dat kind te behouden, want het draagt het zegel des hemels, en wat het uit de oogen straalt, is het licht der onsterfelijkheid.

Zoo is het met u, lieftallige Eva, vreugde van uw huis. Gij gaat heen, en zij die u het meest liefhebben weten het niet.

Het gesprek tusschen Tom en Eva werd gestoord door een haastig roepen van juffrouw Ophelia.

‘Eva, Eva, wel kind! er valt dauw; gij moet niet langer buiten blijven.’

Eva en Tom gingen haastig naar binnen.

Juffrouw Ophelia was niet jong meer, en was wel ervaren in 't kinderen verzorgen. Zij was uit Nieuw-Engeland, en kende zeer goed de eerste verschijnselen van die stille, verraderlijke kwaal, die zoo velen van de schoonsten en beminnelijksten wegsleept, en vóórdat er één levensdraadje schijnt gebroken te zijn, hen onherroepelijk ten doode wijdt. Zij had den korten, drogen hoest, de dagelijks meer gloeiende wangen wel opgemerkt, en ook de glans der oogen, en de levendige opgewondenheid der koorts was haar niet ontgaan. Zij meende hare ongerustheid aan St. Clare te moeten meedeelen, maar hij beantwoordde hare vrees met wrevel, verschillende van zijne gewone, gbedaardige onverschilligheid.

‘Zeur niet, nicht,’ zeide hij soms, ‘daar houd ik niet van, ziet gij niet, dat het kind sterk groeit? Kinderen, die sterk groeien, worden altijd eenigszins zwak.’

‘Maar die kuch?’

‘Och kom, met dien kuch! dat beteekent niets; zij heeft misschien een weinig kou gevat.’

‘Maar juist met zoo'n kuch zijn Eliza, Jane, en Ellen en Maria Sanders heengegaan.’

‘Nu, laat die vertelsels uit de kinderkamer maar rusten. Gij, dames van ondervinding, wordt zoo wijs, dat een kind niet kan niezen noch hoesten, of gij hebt de wanhoop en den dood voor oogen. Zorg goed voor het kind, houd haar buiten de avondlucht, en laat haar niet al te vermoeid worden door spelen, en dan zal zij wel gezond blijven.’

Zoo sprak St. Clare; maar toch werd hij bezorgd en ongerust. Hij sloeg Eva dag aan dag gade met een zekeren angst zooals men kon opmaken uit zijn gedurig zeggen; ‘dat het kind heel wel was; dat er in dat hoesten niets bijzonders was; dat het eene aandoening in de maag was, zooals kinderen dikwijls hadden.’ Maar hij bleef bij

haar, meer dan vroeger, nam haar meer dan vroeger mee uit rijden, bracht nu en dan recepten mee van versterkende middelen: ‘niet,’ zeide hij, ‘dat het kind het noodig had; maar het kon haar geen kwaad doen.’

Om de waarheid te zeggen: wat zijn hart het meest verontrustte, was de dagelijks toenemende rijpheid van de ziel en de gewaarwordingen van het kind. Bij alle aardige bevalligheden van een kind, liet zij zich vaak onbewust woorden ontvallen, waarin zulk eene diepe gedachte lag en eene zonderlinge bovenaardsche wijsheid, dat zij op ingeving geleken. In die oogenblikken voelde St. Clare eene plotselinge trilling; dan sloot hij haar in zijn armen, alsof die omarming haar redden kon; en zijn

hart scheen dan een woest besluit op te vatten, om haar zóó vast te houden en nooit weer los te laten.

Hart en ziel van het kind schenen geheel op te gaan in werken van goedheid en liefde. Zij was altijd goedhartig van aard geweest; maar er was thans in haar een roerende, vrouwelijke diepdenkendheid, die iedereen opmerkte. Zij hield er nog altijd van om met Topsy en andere kleurlingetjes te spelen; maar zij scheen nu meer een toeschouwstertje te zijn hij de spelen; zij kon een half uur lang zitten lachen over de oude grappen van Topsy, en dan kwam er soms een waas over haar gelaat en oogen, en hare gedachten waren ver weg.

'Mama,' zeide zij eens plotseling tot hare moeder, 'waarom leeren wij onze bedienden niet lezen?'

'Wat een vraag, kind. Dat doet men nooit.'

'Waarom doet men dat niet?' vroeg Eva.

'Omdat zij niet noodig hebben te lezen. Het helpt hen niet bij 't werken, en zij hebben niets anders te doen dan werken.'

'Maar zij moesten toch den bijbel kunnen lezen Mama, om Gods wil te verstaan.'

'O, dat kunnen zij hooren lezen, zooals voor hen voldoende is.'

'Mij dunkt, mama, de bijbel is voor ieder om zelf te lezen. Dikwijls zouden zij hem willen hooren lezen, als er niemand is om voor hen te lezen.'

'Eva, ge zijt een vreemd kind,' zeide hare moeder.

'Nicht Ophelia heeft Topsy leeren lezen,' ging Eva voort.

'Ja, en gij ziet hoeveel goed het haar gedaan heeft: Topsy is 't ondeugendste schepsel dat ik ooit gezien heb.'

'En de arme- Mammy!' zeide Eva. 'Zij houdt zooveel van den bijbel, en zij zou zoo gaarne kunnen lezen! Wat zal zij doen als ik haar niet kan voorlezen?'

Marie antwoordde, terwijl zij eene lade uitpakte: 'wel natuurlijk, Eva, zult ge mettertijd aan andere dingen moeten denken dan aan de bedienden den bijbel voor te lezen. Niet dat het ongepast is; toen ik nog gezond was, deed ik het ook wel. Maar als gij in gezel schappen moet gaan, en u moet kleeden, dan hebt gij er geen tijd meer voor. Zie hier!' voegde zij er bij, 'deze juweelen krijgt gij van mij, als gij in de wereld gaat. Ik heb ze aangehad op mijn eerste bal. Ik verzeker u, Eva, dat ik de aandacht trok.'

Eva nam het juweelenkistje en nam er een diamanten halssnoer uit. Hare groote, diepzinnige oogen staarden er op, maar 't was duidelijk, dat hare gedachten elders waren.

'Wat kijkt gij ernstig, kind,' zeide Marie.

'Is dat veel geld waard, mama?'

'Zeker! mijn vader heeft ze uit Frankrijk laten komen; het heeft een half vermogen gekost.'

'Ik wou dat ik ze had,' zeide Eva, 'om er mee te doen wat ik wilde.'

'En wat zoudt gij er dan mee doen?'

'Ik zou ze verkoopen, en een plaats knopen in de vrije Staten; en al onze bedienden meenemen daar naar toe, en leermeesters in dienst nemen, om hun te leeren lezen en schrijven.'

Eva kon niet voortgaan wegens het luid lachen harer moeder.

'Dus een kostschool opzetten! Zoudt ge hun ook niet leeren pianospelen en schilderen?'

‘Ik zou hun leeren hun eigen bijbel te lezen, en hun eigen brieven te schrijven, en de brieven te lezen, die hun geschreven worden,’ antwoordde Eva zeer bedaard. ‘Ik weet, mama, dat het hun zeer hard valt, dat zij dit niet kunnen doen. Tom voelt het, en Mammy en vele anderen, en ik houd het voor verkeerd.’

‘Kom, kom, Eva, ge zijt nog maar een kind. Gij weet nog lang niet wat goed is,’ zeide Marie; ‘en bovendien, uw praten bezorgt mij maar hoofdpijn.’

Marie had altijd haar hoofdpijn bij de hand voor een gesprek, dat haar niet erg beviel. Eva ging stil weg; maar van dien tijd af gaf zij Mammy geregeld les in 't lezen.

Hoofdstuk XXIII.
Henrique.

Omstreeks dien tijd bracht St. Clare's broeder Alfred, met zijn oudsten zoon,

een jongen van twaalf jaar, een paar dagen door bij de familie aan het meer.

Niets kon vreemder en schooner zijn dan het zien van deze beide tweelingbroeders. De natuur, in plaats van overeenkomst te brengen tusschen hen, had hen in elk opzicht tot elkaar's tegenstellingen gemaakt; toch scheen een geheimzinnige band hen in eene meer dan gewone vriendschap te vereenigen. Zij plachten arm in arm de paden en lanen van den tuin op en neer te wandelen. Augustinus met zijn blauwe oogen en goudblonde lokken, zijn tengere, buigzame gestalte en levendige trekken; Alfred met zijn donker uitzicht, zijn trotschen Romeinschen gelaatsvorm, zijn forschgebouwde leden en deftige houding. Zij hekelden altijd elkanders gevoelens en gedrag, en toch waren zij daarom niet minder op elkanders gezelschap gesteld; juist hunne tegenstrijdigheid scheen hen te vereenigen, als de aantrekkingskracht tusschen de beide tegenovergestelde polen van een magneet.

Henrique, de oudste zoon van Alfred, was een edele, vorstelijke jongen, met donkere oogen, vol geest en levendigheid, en van 't eerste oogenblik af scheen hij geheel betooverd door de geestige bevalligheden van zijn nichtje Evangeline.

Eva had een kleinen, lieven pony, sneeuwwit van kleur. Het was een uiterst mak diertje, zachtaardig als zijn kleine meesteres; Tom bracht nu den pony voor de veranda, terwijl een kleine mulat van ongeveer dertien jaar een klein zwart Arabisch paard voorbracht; dit diertje was pas met groote kosten voor Henrique ontboden. De jongen was er zeer mee ingenomen, en terwijl hij naderbij kwam, en de teugels overnam van het stalknechtje, bekeek hij het paardje nauwlettend, waarop zijn gezicht betrok.

‘Hoe is dat Dodo, kleine luiaard? Hebt ge van morgen mijn paard niet geroskamd?’

‘Jawel, jongeheer,’ zeide Dodo, onderdanig, ‘maar hij is weer bestoven geraakt.’

‘Houd je mond, deugniet!’ zeide Henrique, driftig zijn karwats opheffende. ‘Hoe durft ge dat zeggen?’

De jongen was een aardige mulat met schitterende oogen, nagenoeg evengroot als Henrique, en zijn krulhaar hing rondom een hoog, fier voorhoofd. Hij had blank bloed in zijn aderen, zooals men kon zien aan zijn blozen, en aan 't fonkelen van zijn oog, terwijl hij nog meer wilde zeggen.

‘Jongeheer Henrique,’ begon hij.

Henrique sloeg hem met zijn karwats over 't gezicht, en hem bij den arm grijpende, dwong hij hem te knielen, en hij sloeg hem tot hij zelf bijna buiten adem was.

‘Onbeschaamde leugenaar! Ik zal je leeren niet tegen te spreken, als ik iets zeg. Breng het paard weer naar den stal, en maak het behoorlijk schoon.’

‘Jongeheer,’ zeide Tom, ‘ik heb gezien, dat hij het paard geroskamd heeft, maar het dier is zoo dartel, dat het zich op den grond gerold heeft, terwijl het uit den stal kwam; daardoor is het vuil geworden.’

‘Houd uw mond, tot ik u iets vraag,’ zeide Henrique, zich omkeerende, en de trap weer opgaande om tot Eva te spreken, die gereed stond voor het ritje.

‘Lieve nicht, het spijt mij, dat die jongen oorzaak is, dat gij staat te wachten,’ zeide hij. ‘Laat ons hier op de bank gaan zitten tot zij komen... Maar wat scheelt er aan, gij ziet er zoo ernstig uit?’

‘Hoe kondt ge zoo hardvochtig en onbillijk zijn met den armen Dodo?’ vroeg Eva.

‘Hardvochtig en onbillijk!’ zeide de jongen met ongeveinsde verwondering. ‘Wat meent ge, lieve Eva?’

‘Noem mij maar niet “Lieve Eva,” als gij zoo doet,’ zeide Eva.

‘Lieve nicht, ge kent Dodo niet; als men zoo niet doet, is er niets met hem aan te vangen, hij is vol leugens en uitvluchten. Men moet hem niet laten tegenspreken, hem terstond laten zwijgen, dat doet papa ook!’

‘Maar oom Tom liegt nooit, en hij zeide u, hoe het gekomen was.’

‘Dan is hij een buitengewone oude neger!’ zeide Henrique; ‘maar Dodo liegt altijd.’

‘Gij maakt dat hij liegt, als gij hem zóó behandelt.’

‘Wel, Eva, gij hebt zooveel op met Dodo, dat ik er jaloersch van word.’

‘Maar gij hebt hem geslagen, en hij verdiende het niet.’

‘Nu, dat kan al eens gebeuren. Hij wordt ook wel eens niet geslagen, als hij het wel verdient, een paar klappen zijn nooit te veel bij Dodo, hij is een doortrapte snaak, dat kan ik u verzekeren; maar als het u hindert, zal ik hem in uw bijzijn niet weer slaan.’

Eva was daarmede niet tevreden, maar begreep, dat zij te vergeefs zou

trachten haren overigens aardigen neef hare gevoelens te doen begrijpen.

Dodo verscheen weldra met de paardjes.

‘Nu, Dodo,’ zeide de jongeheer tevreden; ‘nu hebt ge best opgepast, houd jongejuffrouw Eva's pony nu eens vast, terwijl ik haar help opstijgen.’

Dodo hield Eva's pony vast. Zijn gezicht stond ontdaan: hij scheen geschreid te hebben.

Henrique, die zich inbeeldde in alle opzichten een volmaakt ridder te zijn, had spoedig zijn nichtje in den zadel geholpen, en haar de teugels in handen gegeven, maar Eva boog zich over naar de andere zijde, waar Dodo stond, en zeide, terwijl Dodo nu den teugel losliet: ‘ik dank je wel: Dodo, gij zijt een beste jongen!’

Dodo keek met verbazing naar dat lieve jongemeisjes-gelaat; het bloed steeg hem in de wangen, en er kwamen tranen in de oogen.

‘Kom hier, Dodo!’ riep zijn meester gebiedend.

Dodo haastte zich, en hield het paardje vast, terwijl zijn meester opsteeg. ‘Daar hebt ge wat om klontjes voor te koopen Dodo,’ zeide Henrique, ‘ga nu maar heen.’

En Henrique reed achter Eva de laan af. Dodo keek hen na. De een had

hem geld gegeven, en de andere had hem gegeven wat hem veel meer waard was: een vriendelijk woord. Dodo was nog slechts weinige maanden van zijn moeder af. Zijn meester had hem gekocht om zijn goed uiterlijk, als goed passende bij den fraaien pony, en hij werd nu gedresseerd door zijn jongen meester.

Het tooneel van dat slaan was door de beide broeders St. Clare van verre aanschouwd.

Augustinus gloeide van verontwaardiging; maar met zijn gewone scherpe onverschilligheid, zeide hij: ‘dat mogen we, geloof ik, we1 een republikeinsche opvoeding noemen, Alfred.’

‘Henrique is een duivel van een jongen, als hij driftig wordt,’ zeide Alfred achteloos daarheen.

‘Gij beschouwt dit zeker als een leerzame oefenschool voor hem,’ zeide Augustinus droogjes.

‘Het zou mij niet baten, als ik het anders beschouwde. Henrique is een zeer opgewonden jongen; zijn moeder en ik hebben te vergeefs getracht hem te beheerschen. Maar die Dodo is ook een echte guit; een goed pak ransel doet hem geen kwaad.’

‘Dat is dan voor Henrique zooveel als de eerste paragraaf van een republikeinschen catechismus: a l l e m e n s c h e n z i j n v a n g e b o o r t e v r i j e n g e l i j k !’

‘Bah!’ zeide Alfred; ‘een van Tom Jefferson's staaltjes van Fransche overgevoeligheid en onzin. Het is letterlijk belachelijk tot hiertoe dat onder ons te verkondigen.’

‘Dat dunkt mij ook,’ zeide St. Clare met nadruk.

‘Omdat we duidelijk genoeg zien kunnen,’ zeide Alfred, ‘dat alle menschen van geboorte niet vrij noch gelijk zijn: wat mij betreft, ik beschouw dat republikeinsche gezwets voor de grootste helft als klinkenden onzin. De kundigen, de beschaafden, de gegoeden behooren gelijke rechten te hebben, maar het canaille niet.’

‘Als gij 't canaille maar bij die meening kunt houden,’ zeide Augustinus. ‘Het heeft zich in Frankrijk al eens laten gelden.’

‘Natuurlijk moet het o n d e r g e h o u d e n worden met kracht en volharding; o p d i e m a n i e r ,’ zeide Alfred terwijl hij zijn voet met kracht neerzette, alsof hij er iemand onder had.

‘'t Is iets vreeselijks, als het er bovenop komt,’ zeide Augustinus, ‘zoo als op St. Domingo bijvoorbeeld.’

‘Bah!’ zeide Alfred, ‘daar zullen wij hier in 't land wel voor zorgen. Wij moeten opkomen tegen al dat gepraat over opvoeden en opheffen, dat tegenwoordig aan de orde is; de lagere klassen moeten niet worden opgevoed.’

‘Dat is niet meer te verhinderen,’ zeide Augustinus, ‘opgevoed zullen zij worden, wij hebben niet te zeggen hoe. Onze wijze is opvoeden in barbaarschheid en verdierlijking. Wij breken alle banden van menschelijkheid, en maken hen tot wilde beesten; en als zij de overhand krijgen, zullen zij blijken dat te zijn.’

‘Zij zullen nooit de overhand krijgen,’ zeide Alfred.

‘Goed gezegd,’ zeide St. Clare, ‘maak maar stoom, maak de veiligheidsklep dicht, ga er op zitten, en zie waar gij belanden zult.’

‘Nu,’ zeide Alfred, ‘we zullen zien. Ik ben niet bang om op de veiligheidsklep te zitten, zoolang de ketels sterk zijn, en de machine goed werkt.’

‘De adel in den tijd van Lodewijk XVI dacht ook zoo; en Oostenrijk en de Paus denken nog zoo, en op een goeden morgen kunt gij allen te zamen wel eens in de lucht gevlogen zijn, als de ketels springen.’

‘De tijd zal het leeren,’ zeide Alfred lachende.

‘Ik zeg u,’ zeide Augustinus, ‘als er i e t s is in onzen tijd, dat met de kracht van een goddelijke wet geopenbaard wordt, dan is het dit: dat de massa's opkomen, en dat de lagere klasse de hoogere wordt.’

‘Dat is rood-republikeinsche onzin, Augustinus! Waarom zijt gij geen volksredenaar geworden? Gij zoudt er bijzonder voor geschikt zijn! Nu, ik hoop het niet te beleven, dat die smerige massa's er bovenop komen.’

‘Smerig of niet smerig, zij zullen u de wet voorschrijven, als hun tijd gekomen is,’ zeide Augustinus, ‘en zij zullen juist zulke regeerders zijn, als waartoe gij hen maakt. De Fransche adel wilde het volk laten loopen s a n s

culotte, zij hebben sans culottes-regeerders gehad naar hartelust. Het volk van Haïti - - - -'

'Och, kom, Augustinus!' alsof we nog niet genoeg hadden gehad over dat vertoeielijke en verachtelijke Haïti! De Franschen van Haïti waren geen Anglo-Saksers; waren zij dat geweest, dan zou het anders gegaan zijn. Het Anglo-Saksische is het overheerschende ras der wereld, en behoort dat te zijn.'

'Nu, er is een tamelijk sterke hoeveelheid Anglo-Saksisch bloed in onze slaven tegenwoordig,' zeide Augustinus. 'Er zijn er genoeg onder hen, die alleen nog zooveel Afrikaansch bloed in zich hebben, om een soort van tropische warmte en drift te geven aan onze berekenende en vooruitziende flinkheid. Als het St. Domingo-uur komt, dan zal Anglo-Saksisch bloed de leiding op zich nemen. Zonen van blanke vaders, met al onzen fierheidsgloed in hunne aderen, zullen niet ten eeuwigen dage gekocht en verkocht worden. Zij zullen zich verheffen, en met zich het ras van hunne moeders.'

'Klinkklare onzin!'

'Nu,' zeide Augustinus, 'van oudsher placht men wel te zeggen: Zooals het was in de dagen van Noach, zoo zal het zijn; zij aten en dronken, en plantten, en bouwden en zij merkten den zondvloed niet, voor hij hen meevoerde.'

'Over 't geheel, Augustinus, zijt gij een welsprekend man; maar maak u niet bang om onzentwil; zalig zijn de bezitters,' zeide Alfred lachende. 'Wij hebben de macht in handen. Het onderworpen ras,' zeide hij, weder met den voet stampende, 'is er onder en zal er onder blijven! Wij hebben flinkheid genoeg, om ons kruit droog te houden.'

'Zonen, die opgevoed zijn als uw Henrique zullen oppermagazijnmeester zijn over ons kruit,' zeide Augustinus, 'zij zijn zoo bedaard, en meester over zich zelven. Maar het spreekwoord zegt: wie zich zelven niet kan beheerschen kan ook niet over anderen heerschen.'

'Daar is wel iets bedenkelijks in,' zeide Alfred nadenkend. 'Zonder twijfel is ons stelsel een moeielijk stelsel, om er kinderen bij op te voeden. Het geeft over 't geheel te veel speelruimte aan de hartstochten, die in ons klimaat toch al vurig genoeg zijn. Ik heb moeite met Henrique. De jongen is edelmoedig en heeft een warm hart, maar als hij driftig wordt, is hij een echte vuurvreter. Ik denk dat ik hem in 't belang van zijn opvoeding naar 't Noorden zal zenden, waar gehoorzamen gebruikelijk is, en waar hij meer zal omgaan met zijns gelijken, en minder met ondergeschikten.'

'Dewijl het opvoeden van kinderen eene hoofdzaak is bij het menschelijk geslacht,' zeide Augustinus, 'komt het mij wel opmerkelijk voor, dat ons stelsel voor de opvoeding bij onze kinderen niet deugt.'

'In sommige opzichten niet,' zeide Alfred, 'in andere wel. Het maakt onze jongens mannelijk en moedig; en het aanschouwen van de ondeugden van een verworpen ras sterkt hen in de tegenovergestelde deugden. Ik geloof, dat Henrique nu een beter begrip heeft van schoonheid en waarheid, omdat hij het liegen en bedriegen ziet van alle mogelijke slaven.'

'Dat is zeker eene Christelijke beschouwing van 't onderwerp!' zeide Augustinus.

'Het is waar, Christelijk of niet; maar het is ongeveer even Christelijk als de meeste andere dingen in de wereld,' zeide Alfred.

'Dat kan wel zijn,' zeide St. Clare.

‘Nu, wij komen met praten niet verder, Augustinus. Ik geloof, dat wij 't nu al wel vijfhonderd maal van alle zijden bekeken hebben. Wat zegt gij van een spelletje triktrak?’

De beide broeders gingen de verandatrap op, en zaten weldra aan een sierlijk bamboetafeltje met het spel tusschen zich. Terwijl zij de schijven opzetten, zeide Alfred, ‘ik zeg u, Augustinus, als ik dacht zooals gij, dan zou ik ook iets doen.’

‘Dat geloof ik wel, gij zijt een van die menschen, die wat doen; maar wat?’

‘Wel, uw eigen slaven vrijmaken als een voorbeeld,’ zeide Alfred met een halfspottenden glimlach.

‘Van mij te eischen dat ik mijn volk zal opheffen, terwijl de gansche maatschappij het toch neerdrukt, dat zou hetzelfde zijn, als hun den berg Etna op het hoofd te zetten, en hun dan te

zeggen, dat zij moeten opstaan. Eén man kan niets doen tegen eene heele maatschappij. Opvoeding, als zij wat doen zal, moet van den staat uitgaan, of er moeten zich genoeg menschen vereenigen, om er eene gemeenschappelijke zaak van te maken.'

'Gij doet den eersten worp,' zeide Alfred; en de beide broeders waren spoedig verdiept in hun spel, totdat zij 't getrappel van paarden onder de veranda hoorden.

'Daar komen de kinderen terug,' zeide Augustinus opstaande. 'Kijk eens Alf, hebt ge ooit iets mooiers gezien?' En inderdaad het was schoon om te zien. Henrique met zijn fier gelaat, zijn donkere, glanzige krullen, zijn gloeiende wangen, lachte vroolijk naar zijn schoon nichtje, terwijl zij nader kwamen. Zij had een blauw rijkleedje aan met een muts van dezelfde kleur. Het ritje had haar een blos op de wangen gebracht, waarbij haar doorschijnend blanke kleur en hare gouden lokken des te meer uitkwamen.

'Goede hemel! wat ziet zij er prachtig uit!' zeide Alfred. 'Ik zeg u, August, zij zal eerlang menig hoofd op hol brengen.'

'Dat is zeer mogelijk! Niemand weet hoe het mij veronrust!' zeide St. Clare op een neerslachtigen toon, terwijl hij zich haastte, om haar van 't paardje af te lichten.

'Ge hebt u toch niet te zeer vermoeid, lieve?' zeide hij, terwijl hij haar in zijn armen nam.

'Neen, papa,' zeide het kind; maar hare korte ademhaling verontrustte haren vader.

'Waarom hebt ge zoo hard gereden, lieve? Gij weet, dat het niet goed voor u is.'

'Ik voelde mij zoo goed, en vond er zooveel genoegen in, dat ik het vergat.'

St. Clare droeg haar in zijn armen de kamer in, en legde haar op de sofa.

'Henrique, gij moet met Eva voorzichtig zijn,' zeide hij, 'gij moet niet hard rijden met haar.'

'Ik zal goed op haar passen,' zeide Henrique, terwijl hij zich dicht bij de sofa neerzette, en Eva's hand vatte. Eva voelde zich spoedig beter. Haar vader en haar oom hervatten hun spel, en de kinderen werden alleen gelaten. 'Ik moet u zeggen, Eva, dat het mij spijt, dat papa hier nog slechts twee dagen blijft; dan zal ik u in lang niet weer zien! Als ik hier bleef, zou ik mijn best doen om goed te zijn, en niet hardvochtig met Dodo. Ik meen hem ook niet slecht te behandelen, maar ziet ge, ik ben een weinig driftig van aard. Ik meen het werkelijk niet kwaad met Dodo. Ik geef hem nu en dan wat zakgeld, en ziet ge, hij gaat goed gekleed. Over 't geheel dunkt me, heeft Dodo het goed.'

'Zoudt ge denken het goed te hebben, als er geen schepsel ter wereld bij u was, die van u hield?'

'Ik? wel, natuurlijk niet.'

'En gij hebt Dodo van al zijn familie en vrienden weggehaald, en nu heeft hij geen mensch om zich, die van hem houdt; op die manier kan niemand goed zijn.'

'Ja, dat kan ik niet verhelpen, zoover ik weet. Ik kan zijn moeder niet hier halen, en ik zelf kan hem niet liefhebben, noch iemand anders, voor zoover ik weet.'

'Waarom kunt gij dat niet?' vroeg Eva.

'Dodo liefhebben! Wel, Eva, dat zoudt gij toch niet van mij verlangen. Ik mag hem wel lijden; maar bedienden liefhebben, dat gaat toch niet.'

'Ik heb hem toch werkelijk lief.'

'Hoe vreemd!'

'Zegt de bijbel niet, dat wij alle menschen moeten liefhebben?'

‘O, de bijbel, ja, die zegt verscheidene zulke dingen; maar niemand denkt er aan ze te doen, Eva.’

Eva zeide niets; zij keek, in gedachten verzonken, strak voor zich gedurende eenige oogenblikken.

‘In elk geval,’ zeide zij, ‘waarde neef, heb Dodo lief, en wees goed voor hem, om mijnentwil.’

‘Om uwentwil zou ik alles kunnen liefhebben, lieve nicht; want gij zijt het liefste meisje, dat ik ooit gezien heb.’

En Henrique sprak met een ernst, die zijn schoon gelaat deed kleuren. Eva hoorde het aan met de grootste eenvoudigheid, en zonder blozen; zij zeide enkel: ‘ik ben blijde, dat gij zoo denkt, lieve Henrique! Ik hoop dat gij het u zult herinneren.’

De bel voor het middagmaal maakte een einde aan 't gesprek.

Hoofdstuk XXIV.
Voorteekenen.

Twee dagen later vertrokken Alfred St. Clare en Henrique, en Eva, door 't gezelschap van haren jongen neef opgewekt tot inspanningen boven hare krachten, begon merkbaar te verzwakken. St. Clare besloot er eindelijk toe geneeskundige hulp in te roepen, iets waar hij altijd tegen op had gezien, omdat het de erkentenis was, van eene onwelkome waarheid.

Gedurende een paar dagen was Eva zoo onwel, dat zij niet buiten kon komen; de dokter werd gehaald.

Marie St. Clare had geen acht geslagen op het langzaam achteruitgaan in gezondheid en krachten van 't kind; zij had al hare aandacht gewijd aan twee of drie nieuwe vormen van ziekte, waarvan zij zelve het slachtoffer meende te zijn. Vóór alles dacht Marie, dat er geen grooter lijderes was dan zij zelve, en daarom zette zij altijd met zekere verontwaardiging de gedachte van zich af, dat er iemand in hare omgeving ziek zou kunnen zijn. Zij was altijd overtuigd in zoodanig geval, dat het niets was dan luiheid of gebrek aan flinkheid; en dat, indien iemand leed wat zij leed, hij of kij weldra het onderscheid zou merken.

Juffrouw Ophelia had verscheidene malen getracht hare moederlijke gevoelens omtrent Eva wakker te maken, maar altijd te vergeefs.

‘Ik zie niet, dat het kind iets heeft,’ zeide zij dan, ‘het loopt rond, en speelt immers.’

‘Maar zij hoest zoo.’

‘Hoesten! praat mij niet van hoesten; ik heb mijn heele leven gehoest. Toen ik zoo oud was, als Eva nu is, dacht men dat ik tering had. Alle nachten zat Mammy bij mij op; Eva's hoesten heeft niets te beduiden.’

‘Maar zij wordt zwak en kortademig.’

‘Ach, dat heb ik jaren lang gehad; dat zijn zenuwen.’ ‘Maar zij zweet zoo sterk 's nachts.’

‘Dat doe ik al tien jaar. Zeer dikwijls zijn mijn kleeren nacht op nacht doornat; er is geen droge draad aan, en Mammy moet de lakeis ophangen om ze te drogen! Zoo sterk zweet Eva zeker niet.’

Juffrouw Ophelia zweeg nu maar. Doch nu Eva zichtoaar erg verzwakte, en de dokter gehaald werd, sloeg Marie eensklaps een anderen toon aan.

‘Zij wist het wel,’ zeide zij; ‘zij had het altijd wel gevoeld, dat zij de ongelukkigste moeder was, met hare wankelende gezondheid, en met het vooruitzicht haar eenig dierbaar kind ten grave te zien dalen,’ en Marie liet Mammy 's nachts geen rust, en keef en knorde den ganschen dag erger dan ooit, tengevolge van dit nieuwe onheil.

‘Lieve Marie, spreek zoo niet!’ zeide St. Clare. ‘Gij moet u de zaak niet terstond zoo erg aantrekken.’

‘Gij hebt niet het gevoel van een moeder, St. Clare. Al voelt g i j niet, dat uw eenig kind in dien verontrustenden toestand is, daarom voel i k het wel. Het is een al te zware slag voor mij, bij al wat ik reeds geleden heb.’

‘Dat is waar,’ zeide St. Clare, ‘Eva is niet sterk, dat heb ik altijd wel geweten; ook dat zij uit haar kracht gegroeid is; en dat haar toestand bedenkelijk is. Maar op dit

oogenblik lijdt zij door de hitte en door de opgewondenheid van 't bezoek van haar neef, en de inspanning die zij gehad heeft. De dokter zegt, dat er nog wel hoop is.'

'Natuurlijk! als gij de zaak van den schoonsten kant kunt inzien, doe dat; 't is gelukkig, als men niet zoo fijngevoelig is; maar ik kan het niet van mij afzetten; het maakt mij diep ongelukkig. Ik wenschte er ook zoo onder te kunnen zijn als gij en de anderen.'

En de 'anderen' hadden maar al te veel redenen om denzelfden wensch te uiten; want Marie gebruikte haren nieuwen jammer tot een voorwendsel om allen, die haar genaakten, te kwellen. Ieder woord dat er gesproken, al wat gedaan of niet gedaan werd, was een nieuw bewijs, dat zij omringd was door hardvochtige, gevoellooze wezens, die zich niet om haar teed bekommerden. De arme Eva hoorde sommige van die gezegden, en schreide van medelij-

den met hare mama en van leedwezen, dat zij haar zooveel droefheid veroorzaakte.

In een paar weken werden de verschijnselen veel gunstiger, een van die bedriegelijke tusschenpoozen, waardoor die onverbiddelijke ziekte zoo dikwijls de beangste harten misleidt, zelfs aan den rand van 't graf. Eva kwam weer in den tuin, onder de veranda; zij speelde en lachte weer, en haar vader, in vervoering van vreugde, zei, dat zij spoedig weer zoo flink zou zijn als iemand.

Juffrouw Ophelia echter en de dokter waren niet zoo vol moed. En er was nog een hart, dat geen hoop had, en dat was het hartje van Eva.

Wat is het, dat soms in de ziel zoo kalm zegt, zoo duidelijk, dat haar aardsche tijd kort is? Is het 't heimelijk instinct van de stervende natuur, of het geheimzinnig bewustzijn der ziel, dat de onsterfelijkheid nadert? Laat het zijn wat het wil, het woonde in het hart van Eva, de kalme, zoete, profetische zekerheid, dat de hemel nabij was; kalm als het licht der ondergaande zon, zoet als de heldere stilte van het najaar; daarin vond haar hartje rust, alleen bekommerd over diegenen, die haar zoo liefhadden.

Want het kind, hoewel zoo teeder verzorgd, en schoon het leven zich voor haar opende met al de heerlijkheid, welke liefde en overvloed geven konden, had voor zich zelve geen leed over het sterven.

Uit dat boek, hetwelk zij en haar eenvoudige vriend zoo dikwijls samen gelezen hadden, had zij in haar jeugdige hartje het beeld in zich opgenomen van Een, die de kinderkens liefhad; en terwijl zij staarde en mijmerde, had Hij opgehouden een beeld en een voorstelling te zijn van het verleden; Hij was een levende, alles omgevende werkelijkheid geworden. Zijne liefde omsloot haar kinderlijk hart met meer dan vergankelijke teederheid; tot Hem ging zij, zooals zij zeide, en naar Zijn huis.

Maar haar hart bekommerde zich liefdevol om al wat zij moest achterlaten. Vooral om haren vader; want Eva voelde instinctmatig, dat zij in zijn hart woonde meer dan eenig ander, hoewel zij het nooit duidelijk tot een begrip maakte. Zij had hare moeder Lief, omdat dit zoo in haar lag, en al de zelfzucht, die zij in hare moeder had opgemerkt, smartte en bedroefde haar; want zij koesterde het blinde vertrouwen van een kind, dat hare moeder geen kwaad kon doen, er was iets in haar, waarvan Eva zich nooit eene verklaring kon geven; zij legde het zoo uit, dat zij toch hare mama was en zij had haar werkelijk lief.

Zij was ook begaan met die goede, getrouwe bedienden, voor wie zij een zonneschijn was. Kinderen bekommeren zich gewoonlijk niet om algemeene belangen; maar Eva was buitengewoon ontwikkeld voor haar leeftijd; en de dingen, waarvan zij getuige was geweest met betrekking tot de verkeerdheden van het stelsel waaronder men leefde, waren een voor een diep doorgedrongen in haar ontvankelijk gemoed. Zij had een onbepaald verlangen om iets voor hen te doen om niet alleen h e n gelukkig te maken maar alten van hunnen stand; dat verlangen maakte een droevige tegenstelling met de zwakheid harer krachten.

'Oom Tom,' zeide zij eens, terwijl zij haren vriend voorlas: 'ik kan heel goed begrijpen waarom Jezus voor ons w i l d e sterven.'

'Hoe zoo, jongejuffrouw Eva?' 'Omdat ik dat ook gevoeld heb.'

'Wat is dat dan, jongejuffrouw Eva? Ik begrijp u niet.'

'Ik kan het u niet zeggen; maar toen ik die arme schepsels op de boot zag, toen gij en ik er op kwamen, weet ge, toen ik hoorde dat sommigen hunne moeder hadden verloren, sommigen hunne echtgenooten, dat sommige moeders schreiden om hare

kinderen, en toen ik hoorde van de arme Prue; o, was dat niet schrikkelijk! En verscheiden malen bovendien heb ik gevoeld, dat ik gaarne sterven zou, als mijn sterven al die ellende kon doen ophouden. Ik zou w i l l e n sterven voor hen, Tom, als ik kon,' zeide het kind ernstig, terwijl zij haar handje op de zijne legde.

Tom zag naar het kind met eerbied; en toen zij op het roepen van haren vader wegliep, veegde hij een traan uit zijn oog, en staarde haar na.

'Het helpt niet dat men beproeft

jongejuffrouw Eva hier te houden,' zeide hij tot Mammy, die hij een oogenblik later ontmoette. 'Zij draagt het teeken des Heeren aan het voorhoofd.'

'Ach ja,' zeide Mammy, hare handen opheffende: 'dat heb ik altoos gezegd. Zij was nooit als een kind, dat kon blijven leven, er was altijds iets dieps in hare oogen. Ik heb het mevrouw meermalen gezegd, nu komt het uit; wij zien het allen - het lieve schaap!'

Eva kwam de trappen der veranda op naar haren vader. Het was laat in den namiddag, en het schijnsel der zon wierp een soort van stralenkrans achter haar, terwijl zij in haar witte kleedje naar hem toekwam, met haar gouden haar, en gloeiende wangen, met hare onnatuurlijk schitterende oogen vanwege de slepende koorts, die brandde in hare aderen. St. Clare had haar geroepen om haar een beeldje te laten zien, dat hij voor haar gekocht had; maar haar voorkomen, terwijl zij naar hem toekwam, deed hem eensklaps pijnlijk aan. Er is een soort van schoonheid, zoo opvallend en toch zoo broos, dat wij er niet naar kunnen zien. Haar vader drukte haar plotseling in zijn armen, en vergat bijna wat hij haar zeggen wilde.

'Gij zijt beter dezer dagen, Eva, zijt gij niet?'

'Papa,' zeide Eva eensklaps met een zekere kloekheid, 'ik heb u al lang iets willen zeggen; ik zal het u nu zeggen, vóór ik nog zwakker word.'

St. Clare beefde, terwijl Eva op zijn schoot ging zitten. Zij legde haar hoofd tegen zijn borst, en zeide: 'het dient nergens toe, papa, dat ik het langer verzwijg; de tijd nadert dat ik van u zal weggaan. Ik ga heen om nooit terug te keeren!' en Eva snikte.

'Och, mijn lieve Eva'tje!' zeide St. Clare, met een bevende stern, en toch zoo opgeruimd mogelijk 'ge zijt zenuwachtig en gedrukt; ge moet daar niet aan toegeven; kijk eens hier, ik heb een mooi beeldje voor je gekocht!'

'Neen, papa,' zeide Eva, niet naar het beeldje ziende, 'misleid u zelven niet! ik ben niet beter, dat weet ik heel goed, en binnenkort ga ik van u weg. Ik ben niet zenuwachtig en niet gedrukt. Als het niet was om uwentwil, papa, en om de anderen, dan zou ik zeer gelukkig zijn, ik wil graag heengaan, ik verlang er naar.'

'Wel, mijn lieve kind, wat heeft uw hartje zoo droevig gestemd; ge hebt immers alles gehad wat u gelukkig kon maken?'

'Maar ik wou toch liever in den hemel zijn. Er zijn hier zooveel dingen, waarover ik mij bedroeven moet, die mij zoo vreeselijk toeschijnen; ik wou liever daarboven zijn; maar het breekt mij bijna het hart, dat ik u verlaten moet.'

'Waarover moet gij u bedroeven, en wat schijnt u vreeselijk toe, Eva?'

'Och, de dingen, die gedaan worden, telkens weer. Ik heb medelijden met onze arme bedienden; zij hebben mij lief, en zijn allen zoo goed voor mij. Ik wenschte, papa, dat zij allen v r i j waren.'

'Wel, Eva, mijn kind, denk je dat zij 't niet goed hebben?'

'Och, papa, als u iets overkwam, wat zou er dan van hen worden? Er zijn zeer weinig menschen, zooals gij zijt, papa. Oom Alfred is niet zooals gij, en mama ook niet; en denk eens aan de eigenaars van de arme, oude Prue! Wat doen de menschen wreede dingen, en wat kunnen zij niet al doen!' en Eva rilde.

'Lief kind, ge zijt te gevoelig. Het spijt mij dat die dingen je ter oore zijn gekomen.'

'Och, papa, dat is het wat mij geen rust laat. Gij wilt dat ik zoo gelukkig zal leven, en nooit eenig leed zal ondervinden, zelfs geen treurig geval hooren verhalen, terwijl arme schepsels niets anders dan leed en smart hebben, hun gansche leven door; dat schijnt zelfzuchtig. Ik moet die dingen weten, ik moet ze gevoelen. Die dingen zijn

mij altijd ter harte gegaan, diep; ik heb er aldoor over nagedacht. Papa, is het niet mogelijk alle slaven vrij te maken?'

'Dat is een moeilijk vraagstuk, mijn lieve. Zonder twijfel wordt er thans niet goed gehandeld, zoo denken vele menschen, en ik ook. Ik zou van harte wenschen dat er geen enkele slaaf in 't land was; maar ik weet niet wat er zou moeten geschieden in dat opzicht.'

'Papa, gij zijt zulk een goed man, en zoo edel en vriendelijk, en gij zegt

altijd zulke goede, aardige dingen, kondt gij niet eens rondgaan, en de menschen overreden om anders te doen.

‘Als ik dood ben, papa, zult gij aan mij denken, doe het dan om mijnentwil. Als ik het zelf kon doen, dan deed ik het.’

‘Als gij dood zijt, Eva,’ zeide St. Clare hartstochtelijk. ‘Kind, spreek zoo niet tegen mij! Gij zijt al wat ik heb op de wereld.’

‘Het kind van de arme, oude Prue was ook al wat zij had, en toch moest zij het hooren schreeuwen, en zij kon het niet helpen. Papa, die arme schepsels hebben hare kinderen lief, evenveel als gij mij liefhebt Och, doe iets voor hen! De arme Mammy heeft haar kinderen ook lief. Ik heb haar zien schreien, als zij er van sprak. En Tom heeft zijn kinderen ook lief; 't is vreeselijk, papa, dat zulke dingen aldoor plaats hebben!’

‘Hoor eens, lief kind,’ zeide St. Clare op deelnemenden toon, ‘kwel u zelve daar niet mee, en spreek mij niet van sterven, en ik zal alles doen wat gij verlangt.’

‘En beloof mij, lieve vader, dat Tom zijn vrijheid zal hebben, zoodra als’ - zij hield op, doch ging daarna op aarzelenden toon voort: ‘zoodra als ik zal zijn heengegaan.’

‘Ja, mijn lieve, ik zal alles ter wereld doen voor je.’

‘Lieve papa,’ zeide het kind, terwijl zij hare gloeiende wang tegen de zijne legde: ‘ik wenschte dat wij samen konden heengaan.’

‘Waarheen, liefste?’ vroeg St. Clare.

‘Tot onzen Heiland; daar is het zoo goed en vreedzaam, alles zoo liefderijk!’ Het kind sprak onbewust als van een plaats, waar zij dikwijls geweest was. ‘Zoudt gij ook niet graag heengaan, papa?’ vroeg zij.

St. Clare antwoordde niet; maar trok haar dichter naar zich toe.

‘Gij zult bij mij komen,’ zeide het kind, sprekende met kalme zekerheid, zooals zij dikwijls onbewust deed.

‘Ik zal bij je komen; ik zal je niet vergeten.’

Het werd al donkerder en donkerder, terwijl St. Clare zwijgend zijn kind aan zijne borst drukte. Hij zag haar diepe oogen niet meer, maar er kwam eene stem over hem als die van een geest, en als in een soort van oordeelsvisioen, rees zijn geheele, voorbijgegane leven voor zijn oogen op: de zangen en gebeden zijner moeder; zijn eigen kinderlijke verlangens en wenschen voor het goede; en tusschen deze en het tegenwoordige oogenblik jaren van wereldsgezindheid en twijfelzucht, en wat men noemt fatsoenlijk leven. In een oogenblik kunnen wij v e e l, zeer veel, overdenken. St. Clare zag en voelde vele dingen, doch sprak niet; en daar het steeds donkerder werd, bracht hij zijn kind naar hare slaapkamer; en toen zij haar nachtgewaad aan had, zond hij de bedienden weg, en wiegde haar in zijn armen, tot zij in slaap was.

Hoofdstuk XXV.
De kleine evangelist.

Het was Zondag-namiddag, St. Clare lag op een bamboebank onder de veranda een sigaar te rooken. Marie lag op de sofa tegenover het deurraam van de veranda onder een behangsel van gaas, wegens de muskieten; zij hield kwijnend een fraai ingebonden kerkboek in de hand, omdat het Zondag was, en zij verbeeldde zich, dat zij er in gelezen had, ofschoon zij er slechts voortdurend over had zitten dutten.

Juffrouw Ophelia had na eenig rondvragen, eene kleine Methodisten-bijeenkomst ontdekt, niet al te ver verwijderd; zij was er heengereden, met Tom als koetsier; en Eva was meegegaan.

‘Zeg eens, Augustinus,’ zeide Marie na eenig dutten. ‘Ik moet uit de stad mijn ouden dokter Posey laten halen; ik heb zoo'n steek in mijn hart.’

‘Waarom zoudt gij hem laten halen? De dokter, die over Eva gaat, schijnt knap te zijn.’

‘In een ernstig geval zou ik geen vertrouwen in hem hebben,’ zeide Marie, ‘en ik geloof, dat het mijne ernstig wordt! Ik heb er de laatste twee, drie nachten over gedacht; ik heb zulk een hevige pijn en zoo'n vreemd gevoel.’

‘Och, Marie, gij zijt zwartgallig, ik geloof niet, dat het een hartkwaal is.’

‘Dat dacht ik wel,’ zeide Marie, ‘ik was er op voorbereid. Gij zijt ongerust als Eva hoest, of maar het minste heeft, maar aan mij denkt gij niet.’

‘Als gij dan volstrekt eene hartkwaal hebben wilt, welnu, dan zal ik het er voor houden, dat gij die hebt,’ zeide St. Clare: ‘maar ik dacht het niet.’

‘Nu, ik hoop, dat het u niet spijten zal, als het te laat is!’ zeide Marie; ‘ge kunt het gelooven of niet gelooven, maar de ongerustheid over Eva en de inspanningen, die ik met het lieve kind gehad heb, hebben teweeggebracht, wat ik reeds lang vreesde.’

Welke die inspanningen waren, waarvan Marie sprak, dat zou moeilijk uit te maken zijn geweest. St. Clare maakte in zichzelf dat uit en ging voort met rooken, als een hardvochtig man, die hij was, totdat er een rijtuig voor de veranda stil hield, en Eva en juffrouw Ophelia er uitstapten.

Juffrouw Ophelia ging regelrecht naar hare kamer, om haar hoed en shawl af te doen, zooals zij altijd deed, vóór zij een woord sprak. Eva, door St. Clare geroepen, zat weldra op zijn knie, en gaf een verslag van de godsdienstoefening, die zij hadden bijgewoond.

Weldra hoorde men in de kamer van Ophelia, die insgelijks op de veranda uitkwam, eenige luide uitroepen, en daarna een vinnige bestraffing, tot den een of ander gericht.

‘Welk nieuw kattekwaad zou Topsy weer uitgevoerd hebben?’ zeide St. Clare. ‘Die opschudding is werk van haar, wil ik wedden.’

Een oogenblik later kwam Ophelia binnen, ten hoogste verbolgen en de schuldige met zich meetrekkende.

‘Kom hier,’ zeide zij. ‘Nu zal ik het uw meester zeggen.’

‘Wat is er?’ vroeg Augustinus.

‘De zaak is, dat ik met dit kind niet langer wil geplaagd zijn. Het is niet uit te houden; vleesch en bloed kunnen het niet uitstaan. Daar had ik haar opgesloten, en een gezang gegeven om van buiten te leeren; en wat heeft zij gedaan? Afgeloerd, waar ik mijn sleutel opborg, mijn kast opengemaakt, er een voering van een hoed uitgehaald, en geheel aan stukjes geknipt om er poppejakies van te maken. Ik heb nooit in mijn leven zoo iets gezien.’

‘Ik heb het u wel gezegd, nicht,’ zeide Marie, ‘dat ge ondervinden zoudt, dat die schepsels niet zonder strengheid kunnen opgebracht worden. Als ik mijn zin nu deed,’ vervolgde zij, terwijl zij St. Clare verwijtend aanzag, ‘dan zou ik die meid eens goed laten geeselen; ik zou haar laten geeselen, dat ze niet meer staan kon.’

‘Daar twijfel ik niet aan,’ zeide St. Clare. ‘Spreek mij maar van de zachte heerschappij der vrouw. Ik heb nooit meer dan een half dozijn vrouwen gekend, die niet in staat zouden zijn, om een paard of een meid te laten doodslaan, als zij haar zin mochten doen.’

‘Ik weet niet, hoe ge u nog langer bedenken kunt, St. Clare,’ hernam Marie. ‘Nicht is een verstandige vrouw, en zij ziet het nu even goed als ik.’

Ophelia was wet in staat om zich zoo boos te maken, als een goede huishoudster behoort te kunnen doen, en zij had zich over de listigheid en baldadigheid van het kind zoo boos gemaakt, als zij maar kon; doch wat Marie voorsloeg was haar toch al te erg, en zij voelde zich terstond veel minder opgewonden.

‘Om nog zooveel zou ik het kind niet zoo willen laten mishandelen,’ zeide zij, ‘maar waarlijk, Augustinus, ik weet niet wat ik beginnen moet. Ik heb haar onderwezen, en met haar gepraat tot vervelens toe; ik heb haar klappen gegeven; ik

heb allerlei straffen op haar toegepast, die ik uitdenken kon, en zij is nog altijd dezelfde.'

'Kom hier, Tops, gij kleine aap!' zeide St. Clare, het kind bij zich roepende.

Topsy kwam naar hem toe; hare ronde, scherpe oogen glinsterden van vrees en tegelijkertijd van hare gewone schalkschheid.

'Waarom gedraagt gij u zoo slecht?' zeide St. Clare, die ondanks zichzelven om het voorkomen van het kind lachen moest.

'Ik denk, omdat ik zoo slecht ben,' zeide Topsy ootmoedig; 'juffrouw Feely zegt het.'

'Weet ge niet, hoeveel juffrouw Ophelia voor u gedaan heeft? Zij heeft alles voor u gedaan, wat zij maar kon, zegt zij.'

'Och, ja mijnheer! de oude juffrouw

zei dat ook altijd. Zij sloeg mij veel harder, en trok mij bij 't haar, en bonsde mij met het hoofd tegen de deur; maar het heeft niet geholpen. Ik geloof, al had zij mij alle haren een voor een uit het hoofd getrokken, dat het toch niet zou geholpen hebben; ik ben zoo ondeugend; och, ik ben niets anders dan een negerin.'

'Nu ik zal er mijn handen moeten aftrekken,' zeide juffrouw Ophelia; 'ik kan dat verdriet niet langer hebben.'

'Ik wou u juist nog een vraag doen,' zeide St. Clare.

'Welke vraag?'

'Wel, als uw Evangelie niet sterk genoeg is om één heidensch kind te behouden, dat gij hier in huis bij u hebt, waartoe zal het dan dienen, een of twee zendelingen heen te zenden tusschen duizenden, die even zoo zijn? Ik geloof, dat dit kind een goed staaltje is van 't geen duizenden heidenen zijn.'

Juffrouw Ophelia gaf niet aanstonds antwoord en Eva, die als zwijgende toeschouwster van het tooneel tot dusverre er bij gestaan had, wenkte Topsy, dat zij haar volgen zou. Er was een glazen kamertje aan 't einde van de veranda, waar St. Clare gewoonlijk zat te lezen, en Eva en Topsy verdwenen samen daarin.

'Wat gaat Eva doen?' vroeg St. Clare, 'ik wil 't eens gaan zien,' en op zijn teenen loopende lichtte hij het gordijn op van de glazen deur, en keek naar binnen. Een oogenblik daarna zijn vinger op den mond leggende, wenkte hij juffrouw Ophelia om ook te komen zien. Daar zaten de beide kinderen op den vloer, zoodat zij haar vlak in het gezicht konden zien. Topsy met haar gewone voorkomen van zorgelooze guitachtigheid, en tegenover haar Eva, haar gezicht stralende van gevoel, en met tranen in haar groote oogen.

'Waarom zijt gij toch zoo ondeugend, Topsy? Waarom tracht ge niet goed te zijn? Houdt ge van n i e m a n d , Topsy?'

'Ik weet niet wat dat is, van iemand houden; ik houd veel van klontjes en zoo, dat is alles,' zeide Topsy.

'Maar gij houdt toch ook van uw vader en moeder.'

'Die heb ik niet gehad, weet u; dat heb ik u al eens gezegd.'

‘Dat is waar,’ zeide Eva, op een bedroefden toon; ‘maar hadt ge ook geen broer of zuster of een tante, of - -’

‘Niets, niets; ik heb nooit iets of iemand gehad.’

‘Maar, Topsy, als gij nu eens uw best deed om gehoorzaam te zijn, dan - - -’

‘Dan kon ik toch nooit iets anders wezen dan een negerin, al was ik ook nog zoo gehoorzaam,’ zeide Topsy. ‘Als ik kon gevild worden en blank worden, dan zou ik het probeeren.’

‘Maar al zijt gij zwart, Topsy, kunnen de menschen toch wel veel van u houden. Juffrouw Ophelia zou veel van u houden, als ge maar goed waart’

Topsy grinnikte kortaf, zooals zij gewoon was, om hare ongeloovigheid te kennen te geven.

‘Gelooft gij het niet?’ vroeg Eva.

‘Neen, zij mag mij niet lijden, omdat ik een negerin ben; zij zou nog liever een padde dicht bij zich hebben.

‘Niemand kan van negers houden; negers kunnen niets goeds doen! Ik geef er niets om,’ zeide Topsy; terwijl zij begon te fluiten.

‘O, Topsy, arm kind, ik houd veel van u,’ zeide Eva met eene plotselinge uiting van gevoel, en terwijl zij haar mager handje op Topsy's schouder legde, zeide zij: ‘ik houd veel van u, omdat gij geen vader of moeder, noch vrienden gehad hebt; omdat gij een arm, mishandeld kind zijt geweest! Ik houd veel van u, en ik zou graag zien, dat gij goed waart. Ik ben ziek, Topsy, en ik geloof niet, dat ik lang meer leven zal, en het doet mij veel verdriet, dat ge zoo ondeugend zijt; ik zou graag zien, dat ge om mijnentwil wildet trachten goed te zijn; ik zal niet lang meer bij u zijn.’

De ronde, scherpe oogen van het zwarte kind stonden vol tranen; groote droppels rolden een voor een op het witte handje. Ja, op dat oogenblik was er een straal van werkelijk geloof, een straal van hemelsche liefde, doorgedrongen in het duister van hare heidensche ziel! Zij legde haar hoofd op hare knieën, en schreide en snikte, terwijl het schoone, blanke kind, zich over haar buigende, er uitzag als het beeld van een schoone engel, die zich neerbuigt, om een zondaar te verlossen.

‘Arme Topsy,’ zeide Eva, ‘weet ge niet dat Jezus allen even lief heeft? Hij wil u evenzeer liefhebben als mij. Hij heeft lief evenals ik, alleen nog meer, omdat hij zooveel beter is. Hij wil u helpen om goed te zijn; en gij komt ten laatste in den hemel, en wordt voor altijd een engel; even zoo goed alsof gij blank waart. Bedenk eens Topsy, gij kunt een van die blinkende geesten worden, waarvan oom Tom zingt.’

‘O, lieve jongejuffrouw Eva, lieve jongejuffrouw Eva!’ riep het kind; ‘ik zal het trachten, ik zal het trachten; vroeger gaf ik er niets om.’

St. Clare liet nu het gordijn vallen. ‘Dat herinnert mij mijne moeder,’ zeide hij tot juffrouw Ophelia. ‘Het is waar wat zij mij gezegd heeft; als wij blinden ziende willen maken, dan moeten wij willen doen wat Jezus deed: ze tot ons roepen, en h u n d e h a n d e n o p l e g g e n.’

‘Ik heb altijd een vooroordeel gehad tegen negers,’ zeide juffrouw Ophelia, ‘en het is waar, dat ik niet kon hebben, dat dat kind mij aanraakte; maar ik dacht niet, dat zij het wist’

‘Dat merken kinderen al zeer spoedig,’ zeide St. Clare; ‘dat kan men voor hen niet verbergen. Maar ik geloof, dat alle pogingen om een kind wel te doen, en alle wezenlijke gunsten, die men het bewijzen kan, nooit eenige opwelling van dankbaarheid kunnen teweeg brengen, zoolang dat gevoel van tegenzin in het hart blijft; het mag zonderling zijn, maar het is zoo.’

‘Ik weet niet, hoe ik het veranderen kan,’ antwoordde Ophelia. ‘Zij zijn mij onaangenaam, en dit kind in 't bijzonder. Hoe kan ik dat gevoel bedwingen?’

‘Eva doet het toch, naar het schijnt.’

‘Maar zij is ook zoo liefhebbend!’ zeide Ophelia. ‘Evenwel zij is toch niet meer dan Christelijk. Ik wenschte, dat ik ook zoo ware. Zij zou mij nog wel eene les kunnen geven.’

‘Het zou de eerste maal niet zijn, dat een klein kind gebruikt was, om een ouden discipel te onderwijzen,’ zeide St. Clare.

Hoofdstuk XXVI.
Dood.

Weent niet over hen, die de sluier des grafs in 's levens vroegen morgen
aan ons oog onttrokken heeft!

Eva's slaapkamer was een ruim vertrek, hetwelk gelijk alle kamers in het luis uitkwam onder de breede veranda. Aan den eenen kant had zij gemeenschap met de slaapkamer harer ouders, aan den anderen kant met die van juffrouw Ophelia.

St. Clare had zijn eigen smaak gevolgd in het meubileeren van dit vertrek in een trant, die volkomen strookte met het karakter van haar, voor wie het bestemd was. De ramen waren met gordijnen van rozenrood en wit ne-

teldoek behangen; de vloer was bedekt met eene mat, die men uit Parijs ontboden had, naar een patroon van zijn eigen teekening, het had in 't rond een rand van rozenknoppen en bladeren, en in 't midden een perk van geheel ontloken rozen. Het ledikant, de stoelen en de sofa's waren van bamboes, in bijzonder sierlijke figuren gevlochten. Aan het hoofdeinde van 't ledikant was een albasten console, waarop een schoon gebeeldhouwde engel stond met saamgevouwen vleugels; hij hield een mirtenkrans in de hand, en van dien krans hingen de lichte gordijnen van rooskleurig, met zilver gestreept gaas af, welke die beschutting gaven, die in dat klimaat een onmisbaar vereischte voor elke slaapplaats is. Op de sierlijke sofa's van bamboes lagen kussens van rooskleurig damast, en daarover hingen, door beelden opgehouden, dergelijke gordijnen als die van het ledikant. Een fraaie, insgelijks van bamboes gevlochten tafel stond midden in het vertrek, en daarop een wit marmeren vaas in den vorm eener lelie met knoppen; zij was altijd met bloemen gevuld. Op deze tafel lagen Eva's boeken en snuisterijen, en stond bok een sierlijke albasten inktkoker, dien haar vader haar gegeven had, toen hij zag, dat zij moeite deed om te leeren schrijven. Er was een stookplaats in het vertrek, en op den schoorsteenmantel stond een uitmuntend gebeeldhouwde groep, voorstellende: Jezus de kinderen zegenende, tusschen twee marmeren vazen, welke Tom zorgde elken morgen van frissche ruikers te voorzien. Eenige schoone schilderijen van kinderen in verschillende houding, versierden de wanden. Kortom, het oog kon zich nergens heenwenden, zonder de beelden van kindsheid, schoonheid en zielevrede te ontmoeten. Die beide oogjes openden zich nooit voor het morgenlicht zonder iets zien, dat het hartje streelen kon, en veredelende gedachten moest inboezemen.

De opflikkering, welke gedurende een korten tijd bij Eva had plaats gehad, was spoedig voorbijgegaan, al zeldzamer en zeldzamer werden hare voetstappen onder de veranda, en men vond haar telkens uitgestrekt op een kleine sofa bij het open raam, terwijl hare groote, diepe oogen gevestigd waren op het rijzen en dalen van het water in het meer.

Het was tegen het midden van den dag, terwijl zij eens zoo lag, met haren bijbel half open en ha1e doorschijnende vingertjes lusteloos tusschen de bladen liggende, dat zij eensklaps de stem harer moeder hoorde, driftig sprekende onder de veranda.

'Wat nu, deugniet! wat hebt ge nu weer uitgevoerd! De bloemen afgeplukt, he?' En Eva hoorde het geluid van een flinken klap.

'Och, mevrouw! zij zijn voor jongejuffrouw Eva,' hoorde zij een stem zeggen, die zij als die van Topsy herkende.

'Voor jongejuffrouw Eva! Een mooie uitvlucht! Denkt ge, dat zij bloemen van u hebben wil, ondeugende negerin? pak je weg!'

In een oogenblik was Eva van hare sofa opgestaan, en onder de veranda.

'Och, doe dat niet, mama! Ik wou die bloemen graag hebben; geef ze mij, als 't u belieft.'

'Wel Eva, er zijn er in overvloed in uw kamer.'

'Ik kan er niet te veel hebben,' zeide Eva. 'Topsy, breng ze mij hier!'

Topsy, die versuft had gestaan met een hangend hoofd, kwam nu naar haar toe, en bood haar de bloemen aan. Zij deed het aarzelend en met schaamte, veel verschillende van hare gewone vrijpostigheid en guitigheid.

'Het is een mooie ruiker!' zeide Eva, dien bekijkende.

Die ruiker had iets eigenaardigs; een prachtige ronde geranium en een witte japonica, met hare glanzige bladen. Hij was blijkbaar met het oog op de tegenstelling in de kleuren en over 't geheel met zorg saamgebonden.

Topsy was in haar schik, toen Eva zeide: ‘Topsy, gij kunt mooie ruikers maken. In deze vaas heb ik geen bloemen. Wilt gij er mij elken dag een ruiker voor maken?’

‘Kom, hoe dwaas!’ zeide Marie, ‘waarom ter wereld wilt ge dat?’

‘Om 't even, mama, gij zoudt misschien liever willen, dat Topsy dat niet deed, niet waar?’

‘Och, zooals ge verkiest, lieve! Topsy, ge hoort wat de jongejuffrouw verlangt; zorg er nu voor.’

Topsy knikte en keek voor zich; en toen zij wegging, zag Eva een traan langs haar zwarte wang biggelen.

‘Weet u, mama, ik begreep, dat Topsy iets voor mij wilde doen,’ zeide Eva tot hare moeder.

‘Kom, onzin! 't is alleen omdat zij kwaad wil doen. Zij weet wel, dat zij geen bloemen mag afplukken, daarom doet zij het juist; dat is al wat er achter schuilt. Maar als gij wilt, dat zij ze afplukken zal, is het goed.’

‘Mama, ik geloof, dat Topsy veranderd is; zij wil een gehoorzaam meisje worden.’

‘Dat zal haar niet spoedig gelukken,’ zeide Marie met een onverschilligen lach.

‘Nu, ge weet, mama, dat die arme Topsy altijd alles tegen zich gehad heeft.’

‘Toch niet sedert zij hier is. Er is tegen haar gepraat en zij is vermaand, en men heeft alles aan haar gedaan; en zij is even slecht gebleven; er is niets van 't schepsel te maken.’

‘Maar, mama, er is een groot onderscheid, te worden opgevoed zooals ik, met zooveel vrienden, zooveel dat mij goed en gelukkig moest maken, en opgebracht te worden zooals zij al den tijd, totdat zij hierkwam.’

‘Daar is iets van waar,’ zeide Marie geeuwende; ‘maar wat is het heet!’

‘Mama, gij gelooft toch, niet waar, dat Topsy ook wel een engel zou kunnen worden, even goed als een van ons, als zij maar een Christin was?’

‘Topsy? wat een grappig idee! Niemand anders dan gij zou zoo iets kunnen uitdenken; maar ik geloof het ook wel.’

‘Maar, mama, is God niet haar Vader, zoo goed als de onze? En is Jezus niet haar verlosser?’

‘Nu, dat kan wel zijn. Ik veronderstel dat God ons allen geschapen heeft,’ zeide Marie, ‘waar is mijn flacon?’

‘'t Is zoo jammer, och zoo jammer!’ zeide Eva, naar het meer ziende, en half in zich zelve sprekende.

‘Wat is jammer?’ vroeg Marie.

‘Wel, dat iemand, die een blinkende engel zou kunnen worden, en leven met engelen, al dieper en dieper zou zinken, en niemand helpen zou! Och, och!’ ‘Wel, wij kunnen er niets aan doen; het helpt niets dat wij er ons mee kwellen, Eva! Ik zou niet weten wat er aan te doen, wij behooren slechts dankbaar te zijn voor onze eigen voorrechten.’

‘Dat valt mij moeilijk,’ zeide Eva, ‘zoolang ik met leedwezen bedenken moet, dat die arme menschen geenerlei voorrecht hebben.’

‘Dat is vreemd van u; wat mij betreft, mijn godsdienst maakt mij dankbaar voor mijne voorrechten.’

‘Mama,’ zeide Eva, ‘ik zou gaarne iets van mijn haar afgeknipt hebben, nog al veel.’

‘Waarvoor?’ vroeg Marie.

‘Ik wenschte er iets van te geven aan mijne vrienden, terwijl ik het hun nog zelve geven kan. Zoudt gij tante niet eens willen verzoeken het mij af te knippen?’

Marie zette haar stem uit, en riep juffrouw Ophelia uit de andere kamer.

Het kind rees half op van haar kussen, toen zij binnenkwam, en hare lange gouden krullen losschuddende, zeide zij op eenigszins vroolijken toon: ‘Kom, lieve tante, scheer gij nu het schaapje eens.’

Juffrouw Ophelia kwam met hare schaar.

‘Pas op, dat ge haar niet ontsiert!’ zeide haar vader, ‘knip ze onderuit, waar het niet zichtbaar is. Ik ben trotsch op Eva's krullen.’

‘Och, papa,’ zeide Eva op droevigen toon.

‘Ja, ik wil ze mooi houden, tot dat ik u naar oom's plantage zal brengen, waar Henrique is,’ zeide St. Clare op vroolijken toon.

‘Daar zal ik nooit komen, papa; ik ga naar een beter land. O, geloof mij! Ziet gij niet, papa, dat ik elken dag zwakker word?’

‘Waarom wilt gij dat ik iets zoo droevigs gelooven zal, Eva?’ vroeg haar vader.

‘Alleen omdat het de w a a r h e i d is, papa, en als gij mij gelooft, dan zult gij er misschien toe komen er over te denken als ik.’

St. Clare kneep zijn lippen op elkander, en stond met sombere gedachten te kijken naar de lange, schoone krullen, die, naarmate zij afgeknipt waren,

een voor een op haren schoot waren neergelegd. Zij nam ze op, bekeek ze ernstig, wond ze om hare vermagerde vingers, en zag van tijd tot tijd bekommerd naar haren vader.

'Dat is juist wat ik voorspeld heb,' zeide Marie, 'dat is juist wat mijne gezondheid zoo heeft aangetast, en wat mij in het graf zal brengen, al let ook niemand er op. Ik heb dit al lang voorzien. St. Clare gij zult binnenkort zien, dat ik gelijk had.'

'En dat zal u een groote troost zijn zonder twijfel!' zeide St. Clare op een drogen, bitteren toon.

Marie legde zich achterover op een sofa, en bedekte zich het gelaat met haar fijnen zakdoek.

Eva's heldere, blauwe oogen gingen van den een naar den ander. Het was de kalme, gedachtenvolle blik van eene ziel, die reeds half van haar aardsche banden ontdaan was; het was duidelijk, dat zij het onderscheid tusschen die beiden zag, voelde en waardeerde. Zij wenkte met hare hand naar haren vader. Hij kwam, en ging bij haar zitten.

'Papa,' zeide zij, 'ik voel dat mijne krachten dagelijks afnemen, en dat ik moet heengaan. Ik wensch nog een en ander te doen, en te zeggen, en gij hebt niet gaarne dat ik dat doe. Maar het oogenblik moet komen, het kan geen uitstel lijden. Vindt gij goed dat ik het nu zeg?'

'Kind, ik vind het goed!' zeide St. Clare, zijne hand over zijne oogen leggende, en met de andere Eva's hand vattende.

'Dan zou ik gaarne al onze bedienden bij elkander hebben; ik moet hun iets zeggen.'

'Goed,' zeide St. Clare op een toon van stille onderwerping.

Juffrouw Ophelia liet ze bijeenroepen, en weldra waren allen in de kamer.

Eva rustte op hare kussens; hare lokken hingen los om haar hoofd, haar roode wangen kwamen sterk uit tegen haar blankheid, en tegen hare uitgeteerde vormen; haar groote, bezielde oogen rustten ernstig op allen.

De bedienden waren allen geroerd. Het verstandig gelaat, de lange lokken, die afgeknipt op haren schoot lagen; het afgewend gelaat van haren vader, en het snikken harer moeder maakten terstond indruk op dat voor indrukken zoo vatbare ras; toen zij binnenkwamen keken zij elkander aan, zuchtten en schudden het hoofd. Er was eene diepe stilte, als bij eene begrafenis.

Eva richtte zich op, en keek lang en ernstig rond naar ieder. Allen waren bedroefd en bekommerd. Vele vrouwen bedekten haar gelaat met haar voorschoot.

'Ik heb u allen laten roepen, lieve vrienden,' zeide Eva, 'omdat ik u liefheb. Ik heb u allen lief, en ik heb u iets te zeggen, dat ik wensch dat gij u altijd zult herinneren... Ik ga van u weg. Binnen weinige weken zult gij mij niet meer zien...'

Hier werden de woorden van het kind afgebroken door zuchten, weeklachten en snikken van allen, die tegenwoordig waren, hare zwakke stem was niet meer verstaanbaar. Zij wachtte een oogenblik, en toen, sprekende op een toon, die het snikken deed ophouden, zeide zij; 'als gij mij liefhebt, moet gij mij het spreken niet zoo beletten. Luistert naar hetgeen ik zeggen zal. Ik wenschte te spreken over uwe zielen...; velen uwer, vrees ik, zijn zorgeloos. Gij denkt alleen aan deze wereld. Ik wensch dat gij bedenkt dat er eene schoone wereld is, waar Jezus leeft. Daar ga ik heen, en daar kunt gij ook komen. Zij is voor u zoo goed als voor mij. Maar als gij daar komen wilt, moet gij geen ijdel, zorgeloos, gedachtenloos leven leiden. Gij moet christenen zijn. Gij moet bedenken, dat ieder van u een engel kan worden, en voor

eeuwig blijven.... Als gij christenen wilt zijn wil Jezus u helpen. Gij moet tot Hem bidden; gij moet lezen.....'

Hier hield het kind op, keek hen medelijdend aan, en zeide droevig: 'maar ach! gij kunt niet lezen, arme zielen!' en zij verborg haar gelaat in de kussens en snikte, terwijl menige gesmoorde snik van hen tot wie zij sprak, en die op den vloer knielden, haar oor trof.

'Om 't even,' zeide zij, het gelaat opheffende, en glimlachende tusschen hare tranen door, 'ik heb voor u gebeden, en ik weet dat Jezus u helpen zal, al kunt gij ook niet lezen. Doet uw

best; bidt iederen dag; vraagt Hem dat Hij u helpe, en laat u den bijbel voorlezen, zoo dikwijls gij kunt; dan geloof ik, dat ik u allen in den hemel zal weerzien.'

'Amen!' was het zachte antwoord van de lippen van Tom en Mammy; en van eenige anderen, die tot de Methodisten-gemeente behoorden. De jongeren en onnadenkenden, op dit oogenblik diep aangedaan, snikten, terwijl zij, met hunne hoofden over hunne knieën gebogen, neerzaten.

'Ik weet,' zeide Eva, 'dat gij mij allen liefhebt.'

'Ja, o ja, dat doen wij! God zegene u!' was het onwillekeurig antwoord van allen.

'Ik weet, dat gij dat doet! Niemand van u, die niet altijd goed voor mij is geweest; en ik wensch u iets te geven, waarbij gij altijd aan mij zult denken, als gij het ziet: ik geef ieder een lok van mijn haar, en als gij het ziet, bedenkt dan dat ik u liefhad, en naar den hemel ben gegaan, en dat ik u allen gaarne daar eenmaal zien zou.'

Het is onmogelijk het tooneel te beschrijven, toen zij onder tranen en snikken het jonge schepseltje omringden, en uit hare handen aannamen, wat hun een laatste teeken van hare liefde toescheen. Zij vielen op hunne knieën, snikten en baden, en kusten den zoom van haar kleedje; en de oudsten stortten een vloed van teedere benamingen uit, met gebeden en zegenwenschen, naar de manier van hun ras, dat voor indrukken zoo vatbaar is.

Terwijl ieder de gift aannam, gaf juffrouw Ophelia aan ieder een wenk, om de kamer uit te gaan; zij vreesde voor de jonge lijderes de gevolgen van zooveel opwinding. Eindelijk waren dan ook allen heengegaan, behalve Tom en Mammy.

'Hier, oom Tom,' zeide Eva, 'is een mooie voor u. O, ik ben zoo blij, oom Tom, als ik er aan denk, dat ik u in den hemel zal weerzien, want dat zal ik zeker; en Mammy, goede, lieve Mammy!' zeide zij, terwijl zij haar als hare vroegere min, de armen om den hals sloeg, 'ik weet zeker, dat gij daar ook eenmaal komen zult.'

'Och, lieve jongejuffrouw Eva, hoe zal ik zonder u leven?' zeide het trouwe schepsel. 'Het is mij, of alles op eens uit het huis zal worden weggedragen!' en Mammy gaf lucht aan hare diepe smart.

Juffrouw Ophelia schoof nu ook haar en Tom zachtjes het vertrek uit, en dacht, dat zij nu allen weg waren; maar toen zij zich omkeerde, zag zij Topsy daar nog staan.

'Waar zijt gij vandaan gekomen?' vroeg zij.

'Ik was hier,' zeide Topsy, de tranen uit haar oogen wisschende.

'Och, jongejuffrouw Eva, ik ben een stoute meid geweest; maar krijg ik niet ook een haarlok?'

'Ja zeker Topsy! hier is er een voor u; telkens als gij er naar ziet, moet gij bedenken, dat ik u liefheb, en gaarne zou zien, dat gij een goed meisje waart.'

'Och, jongejuffrouw Eva, ik doe mijn best!' zeide Topsy ernstig; 'maar och, het is zoo moeilijk, goed te zijn! Ik schijn er volstrekt niet voor te deugen.'

'De Heere Jezus kent u; het spijt Hem van u; maar Hij wil u helpen.'

Topsy werd nu, terwijl zij haar voorschoot voor de oogen hield, ook stil uit de kamer gebracht door juffrouw Ophelia; terwijl zij heenging, borg zij de kostbare haarlok voor in haar kleed.

Toen allen weg waren, sloot juffrouw Ophelia de deur. Die goede dame had ook menigen traan uit haar eigen oog weggeveegd gedurende dat tooneel; maar ongerustheid omtrent de gevolgen daarvan vervulden haar geheel.

St. Clare had den ganschen tijd daarbij in dezelfde houding gezeten met de hand voor zijn oogen. Toen allen weg waren, zat hij nog zoo.

'Papa!' zeide Eva, zacht hare hand op de zijne leggende.

Hij schrikte plotseling op; maar gaf geen antwoord.

'Lieve Papa!' zeide Eva.

'Ik k a n het niet dragen,' zeide nu St. Clare opstaande, 'ik k a n dat niet dragen. De Almachtige bezoekt mij zwaar,' en St. Clare sprak deze woorden met bitterheid.....

'Augustinus! heeft God niet het recht om te doen wat Hij wil met hetgeen Hem toebehoort?' vroeg juffrouw Ophelia.

'Misschien wel; maar dat maakt de zaak niet gemakkelijker te dragen,'

zeide hij met droge gevoelloosheid, terwijl hij zich afwendde.

‘Papa, gij breekt mij het hart!’ zeide Eva opstaande, en zich in zijne armen werpende; ‘zulke gevoelens moet gij niet omdragen!’ en het kind snikte en weende met eene hevigheid, die allen verontrustte, en leidde haars vaders gewaarwordingen in eene andere richting.

‘Ja, Eva, ja, mijne liefste! Stil! Stil! ik had ongelijk, het was verkeerd. Ik zal mij schikken, ik zal andere gevoelens koesteren; maar kwel dan u zelve niet zoo, en snik niet zoo. Ik zal er in berusten, het was slecht van mij, zoo te spreken.’

Eva lag weldra als een vermoeid duifje in haars vaders armen, en zich over haar buigende bracht St. Clare haar tot bedaren, door al wat hij maar kon bedenken.

Marie stond op, en liep eensklaps naar hare kamer, waar zij het hevig op de zenuwen kreeg.

‘Aan mij hebt gij geen haarlok gegeven, Eva,’ zeide haar vader met een bedroefden glimlach.

‘Zij behooren u en mama allen,’ zeide zij glimlachend; ‘en gij moet er aan de lieve tante zooveel van geven, als zij er verlangt. Aan onze bedienden heb ik ze zelve gegeven, alleen omdat zij misschien zouden vergeten worden, als ik er niet meer ben, en omdat ik dacht dat zij het beter in aandenken zouden houden. Gij zijt immers een Christen, papa?’ zeide Eva eenigszins in twijfel.

‘Waarom vraagt ge dat?’

‘Dat weet ik niet. Gij zijt zoo goed, ik zou niet weten hoe gij anders zoo goed kondt zijn.’

‘Wat is dat, een Christen te zijn, Eva?’

‘Christus boven alles lief te hebben,’ zeide Eva.

‘Doet gij dat, Eva?’

‘Zeker doe ik dat.’

‘Maar gij hebt Hem nooit gezien,’ zeide St. Clare.

‘Dat maakt geen verschil,’ zeide Eva. ‘Ik geloof in Hem, en binnen weinige dagen zal ik Hem zien;’ haar jeugdig gelaat straalde van vreugde.

St. Clare zeide niets meer. Hetzelfde gevoel had hij bij zijne moeder gezien: maar er trilde geen snaar in hem zelven.

Eva ging snel achteruit; er was geen flikkering van hoop meer mogelijk. Haar fraai slaapvertrek was een ziekenkamer, dag en nacht paste juffrouw Ophelia haar op, en in geen ander opzicht had zij zich nog zoo verdienstelijk gemaakt, en was zoo gewaardeerd.

Met zulke welgeoefende oogen en handen, zulk een bedrevenheid in alle zorgen en kunstgrepen, om zindelijkheid en gemak te bevorderen, en alle onaangename bijomstandigheden eener ziekenkamer buiten het oog te houden; met zulk eene stipte oplettendheid voor den tijd, met zulk een helder, nooit verbijsterd hoofd, met zulk een trouw geheugen voor alle voorschriften van den dokter, was zij thans alles voor hen. Zij, die de schouders hadden opgehaald over hare kleine zonderlingheden en stiptheid in beuzelingen, zoo strijdig met de achtelooze vrijheid der manieren van het Zuiden, erkenden thans dat zij juist diegene was, die men noodig had.

Oom Tom was veel in Eva's kamer. Het kind leed veei van zenuwachtige onrust, en het was een verlichting voor haar, gedragen te worden; en het was Tom's grootste genoegen haar tenger lichaam in zijn armen te dragen, liggende op een peluw, nu eens op en neer in de kamer, dan eens onder de veranda; en wanneer de frissche

koeltjes van het meer afkwamen, en het kind zich 's morgens opgefrischt gevoelde, dan wandelde hij soms met haar in den tuin onder de oranjeboomen, of ging met haar op een bekend plekje zitten, en zong haar een van hunne geliefde gezangen voor.

Haar vader deed dikwijls hetzelfde, maar hij was niet zoo sterk, en als hij dan moe werd, zeide Eva tot hem:

'Och, papa, laat Tom mij overnemen. De arme Tom, het is voor hem een genoegen, en gij weet dat hij thans niets anders te doen heeft, en hij wil toch iets doen.'

'Maar ik ook, Eva,' zeide haar vader.

'Wel, papa, gij kunt alles doen, en zijt voor mij alles. Gij leest mij voor; gij zit 's nachts bij mij op, en Tom heeft alleen dit te doen, en te zingen, en ik weet dat het hem niet zoo vermoeit als u. Hij is zoo sterk.'

Het verlangen om iets te doen was niet alleen aanwezig bij Tom. Elke be-

diende van het huis toonde hetzelfde verlangen en zij deden, ieder op zijne wijze, wat zij konden.

Het hart van Mammy trok naar hare lieveling; maar daags noch 's nachts vond zij gelegenheid bij haar te komen, daar Marie verklaarde, dat zij in een geestestoestand verkeerde, die haar geen rust liet; en natuurlijk was het tegen haar beginselen aan iemand anders rust te gunnen. Twintig maal in één nacht werd Mammy wakker gemaakt om haar de voeten te wrijven, haar hoofd met water te verkoelen, haar zakdoek te zoeken, te gaan zien wat er voor geluid was in Eva's kamer, om een gordijn neer te laten omdat er te veel licht was, of om het op te trekken, omdat het te donker was; en over dag, als zij verlangde eenig aandeel te hebben aan 't verzorgen van haar lief kind, dat was Marie buitengewoon vindingrijk om haar ergens mee bezig te houden, hier of daar in huis of met haar eigen persoon, zoodat een kort bezoek steelsgewijze, en een kijkje voor een oogenblik alles was wat Mammy krijgen kon.

'Ik voel, dat het mijn plicht is,' zeide Marie, 'om bijzonder zorg te dragen voor mij zelve, thans nu ik zoo zwak ben en de heele zorg en oppassing van dat lieve kind op mij rust.'

'Inderdaad, lieve,' zeide St. Clare, 'ik dacht dat onze nicht dat voor u waarnam.'

'Gij spreekt als man, St. Clare, alsof eene moeder k o n worden vervangen bij een kind in dien toestand, maar nu, het is hetzelfde, niemand weet wat ik gevoel! Ik kan die dingen zoo maar niet van mij afzetten, zooals gij doet.'

St. Clare glimlachte. Gij moet het hem niet kwalijk nemen, hij kon niet anders want hij kon nog glimlachen. Want zoo schoon en kalm was de afreis van de kleine ziel, door zulke zachte, geurige koeltjes werd de kleine boot voortgeduwd naar de hemelsche kusten, dat men zich onmogelijk kon voorstellen, dat het de dood was, die naderde. Het kind voelde geen pijn slechts eene zachte, stille verzwakking die dagelijks bijna onmerkbaar toenam, en zij was zoo schoon, zoo liefdevol, zoo vol vertrouwen, zoo gelukkig, dat men onwillekeurig onder den invloed geraakte van dien toestand van onschuld en vrede die om het kind scheen te heerschen. St. Clare voelde dat er eene ongewone kalmte over hem kwam. Hoop was het niet; dat was onmogelijk, berusting was het ook niet; het was slechts een bedaard vrede hebben met het tegenwoordige hetwelk zoo goed scheen, dat hij aan de toekomst maar liever niet dacht. Het was als de kalmte van den geest, die wij in de statig schoone herfstbosschen gevoelen; wanneer het geboomte een helderen koortsblos vertoont, en de laatste bloemen nog bij de beek bloeien, en wij van dat alles des te meer genieten, omdat wij weten, dat het spoedig er mee gedaan zal zijn.

De vriend, die het meest begreep van Eva's voorstellingen en voorgevoelens was haar getrouwe drager Tom. Aan hem zeide zij, waar zij haren vader liever niet mee lastig viel. Aan hem deelde zij die geheimzinnige vertrouwelijkheden mede, die de ziel bemerkt, als de banden beginnen los te gaan, vóór dat zij haar stoffelijk omhulsel voorgoed verlaat.

Tom sliep in 't laatst niet meer in zijn eigen kamertje, maar lag den ganschen nacht buiten onder de veranda, gereed om op te staan, zoodra hij geroepen werd.

'Oom Tom,' zeide juffrouw Ophelia, 'waarom ter wereld ligt gij daar maar zoo op den grond te slapen als een hond? Ik dacht dat gij juist een van die ordentelijke bedienden waart, die er op gesteld zijn in een bed te liggen als een Christenmensch.'

'Daar houd ik ook wel van, juffrouw Feely,' zeide Tom eenigszins geheimzinnig, 'maar nu.....'

‘Hoe? wat nu?’

‘Wij moeten niet zoo luid spreken, mijnheer moet er niet van hooren; maar juffrouw Feely, er moet iemand zijn, die de komst van den bruidegom afwacht.’

‘Wat meent gij, Tom?’

‘Gij weet, dat er in de Schrift staat: “te middernacht kwam er een groot geroep: zie de bruidegom komt,” dat verwacht ik nu iederen nacht, juffrouw Feely, en ik zou niet zoo ver weg kunnen slapen, dat ik het niet hoorde.’

‘Wel, oom Tom, hoe komt gij daar zoo aan?’

‘Jongejuffrouw Eva spreekt met mij:

de Heere zendt zijnen bode naar de ziel. Ik moet er bij zijn, juffrouw Feely; want als dat lieve kind van ons naar het koninkrijk gaat, dan zal de poort zoo wijd opengezet worden, dat wij allen een blik kunnen slaan in die heerlijkheid, juffrouw Feely.'

'Oom Tom, heeft dan jongejuffrouw Eva tot u gezegd, dat zij zich van avond minder goed gevoelde dan anders?'

'Neen, maar zij zeide mij dezen morgen, dat zij naderbij kwam; er zijn er, die haar dat zeggen, juffrouw Feely; dat zijn de engelen; dat is de bazuin vóór het aanbreken van den dag,' zeide Tom als eene aanhaling uit een geliefd gezang.

Deze samenspraak tusschen juffrouw Ophelia en Tom had plaats tusschen tien en elf uur, toen alle beschikkingen voor den nacht gemaakt waren, en de juffrouw de buitendeur ging sluiten, waarbij zij Tom vond liggen buiten voor de deur onder de veranda.

Zij was niet zenuwachtig of licht aangedaan, maar die ernstige, uit het hart komende wijze van doen trof haar toch. Eva was dien namiddag bijzonder opgewekt en vroolijk geweest, had in haar bedje opgezeten om al hare snuisterijen en kostbaarheden nog eens te bekijken, en uit te maken, aan wie van hare vrienden dit of dat zou gegeven worden; zij was daarbij meer opgewekt geweest, en hare stem meer natuurlijk dan in de laatste weken. Haar vader was tegen den avond binnengekomen, en had gezegd, dat Eva weer meer dezelfde scheen te zijn dan anders gedurende hare ziekte; en toen hij haar goedennacht kuste, zeide hij tot juffrouw Ophelia: 'Nicht, misschien behouden wij haar nog; zij is beter'; en hij was heengegaan met een geruster hart dan in weken het geval was geweest.

Maar tegen middernacht, het bijzonder geheimzinnige uur! als de sluier tusschen het vergankelijk tegenwoordige en het eeuwige toekomende dun is geworden - toen kwam de bode!

Er was een geluid in die kamer, als van iemand, die snel stapt. Het was juffrouw Ophelia, die niet naar bed was gegaan, en die omstreeks dat uur had opgemerkt, wat ervaren ziekenoppasseressen eene v e r a n d e r i n g noemen. De buitendeur werd spoedig geopend, en Tom, die buiten gewaakt had, was terstond bij de hand.

'Ga den dokter halen, Tom, terstond,' zeide juffrouw Ophelia; en naar den anderen kant gaande, klopte zij op St. Clare's deur.

'Neef,' zeide zij, 'ik zou graag zien, dat gij eens kwaamt.'

Deze woorden vielen op zijn hart als aardkluiten op een doodkist. Waarom dat? Hij was oogenblikkelijk in de kamer, en boog zich over Eva, die lag te slapen. Wat zag hij, dat zijn hart deed stilstaan? Waarom sprak geen van beiden een woord? Gij, die diezelfde uitdrukking aanschouwd hebt op een gelaat dat u dierbaar was, gij verstaat dien onbeschrijfelijken, hopeloozen, onmiskenbaren aanblik, die u zegt, dat de veelgeliefde niet langer de uwe is.

Op het gelaat van het kind echter was geen akelige uitdrukking; integendeel, een schoone, bijna verhevene, als van geestelijke naturen, de dageraad van het onsterfelijke leven in die kinderlijke ziel.

Zij stonden daar zoo stil, starende naar haar, dat zelfs het tikken van de klok te luid scheen. Eenige oogenblikken later verscheen Tom met den dokter. Deze sloeg een blik op het kind, en stond sprakeloos als de anderen.

'Wanneer is die verandering gekomen?' vroeg hij fluisterend aan juffrouw Ophelia.

'Te middernacht,' was het antwoord.

Marie kwam, toen zij den dokter hoorde binnenkomen, haastig uit hare kamer.

‘Augustinus! Nicht! Och! Wat!’ begon zij haastig.

‘Stil!’ zeide St. Clare met een heesche stem; ‘zij is s t e r v e n d e ! ’

Mammy hoorde die woorden, en liep haastig om de bedienden te wekken. Het gansche huis was weldra in beweging; men zag lichten, en hoorde voetstappen; angstige gezichten verdrongen zich onder de veranda en keken met tranen in de oogen door de glazen deur; maar St. Clare hoorde en zag niets; hij zag alleen die v e r a n d e r i n g op het gelaat van de jeugdige slaapster.

‘Och, kon zij nog ontwaken, en een woord spreken!’ zeide hij; en zich over haar buigende, sprak hij in haar oor: ‘lieve Eva!’

De groote blauwe oogen openden

zich; er kwam een glimlach over haar gelaat; zij deed een poging om het hoofd op te richten en te spreken.

‘Kent gij mij, Eva?’

‘Lieve papa,’ zeide het kind met een laatste poging, haar armen om zijnen hals slaande. Terstond echter vielen zij weer neer, en St. Clare, zijn hoofd opheffende, zag dat er een doodstrijd over het gelaat kwam; zij snakte naar adem, en stak hare handjes op.

‘Ach God, dat is vreeselijk!’ zeide hij, zich afwendende, en Tom bij de hand grijpende, nauwelijks bewust van wat hij deed. ‘O, Tom, jongen, het is mijn dood!’

Tom hield zijns meesters hand vast; en terwijl de tranen langs zijn donkere wangen rolden, zag hij op om hulp, daar waar hij die altijd gezocht had.

‘Och, mocht het kort zijn!’ zeide St. Clare; ‘het breekt mij het hart!’

‘Dank God, beste meester!’ zeide Tom, ‘het is g e d a a n ; zie maar.’

Het kind lag hijgende, als iemand die uitgeput is; de groote heldere oogen opgeslagen en strak. Ach, wat zeiden die oogen, die zoo van den hemel spraken? De aarde was voorbijgegaan met haar leed; maar zoo plechtig, zoo geheimzinnig was de zegevierende schoonheid van dat gelaat, dat het snikken der smart er door gestuit werd. Men stond in ademlooze stilte rondom haar.

‘Eva,’ zeide St. Clare zacht.

Zij hoorde hem niet meer.

‘Eva, zeg ons wat gij ziet!’ zeide haar vader.

Een schoone glimlach kwam over haar gelaat, en zij zeide afgebroken: ‘O, liefde - vreugde, vrede!’ zij slaakte een zucht, en ging over van den dood tot het leven!

Vaarwel, geliefd kind! de heerlijke, eeuwige deuren zijn achter u gesloten, wij zullen uw lief gelaat niet meer aanschouwen. Ach! wee hun, die uw ingaan in den hemel hebben aanschouwd, als zij ontwaken en alleen de koude, grauwe lucht van het dagelijksch leven vinden, en gij voor altijd zijt heengegaan!

Hoofdstuk XXVII.
‘Dit is het laatste van de aarde.’
John. Q. Adams.

De beeldjes en schilderijen in Eva's kamer waren met witte overtrekken bedekt, men hoorde daar slechts gesmoord ademhalen, en met zachte, voorzichtige schreden gaan,

en het licht, door de neergelaten gordijnen vallende, verspreidde er een plechtige schemering.

Het bed was met een sprei bedekt; en daar, onder de zwevende engelengedaante, lag de kleine slaapster, die sliep, om nooit weder te ontwaken.

Daar lag zij, gekleed in een van die eenvoudige witte jurken, die zij bij haar leven placht te dragen; het rooskleurig licht door de gordijnen wierp een warmen gloed over het ijskoude des doods. De lange wimpers lagen zacht op de reine wangen; het hoofd was een weinig ter zijde gekeerd, gelijk in een natuurlijken slaap, maar elke trek van het gezichtje deelde in die hemelsche uitdrukking en rust, die, 'H i j a a n Z i j n e geliefden geeft.'

Voor dezulken als gij, Eva, is er geen dood; geen duisternis of schaduw des doods; niets anders dan zulk een helder verbleeken, gelijk wanneer de morgenster in den gouden dageraad verdwijnt. Voor hen is het een zege zonder strijd;

een kroon zonder kamp. Zoo dacht St. Clare, terwijl hij met over elkaar geslagen armen daar stond 'te staren. Ach! wie zal zeggen, wat hij verder dacht? Want van het oogenblik af, dat hij had hooren zeggen: ‘zij is overleden,’ was het alles een akelige nevel, een drukkende benauwdheid voor hem geweest. Hij had rondom zich stemmen gehoord; er waren hem vragen gedaan; hij had ze beantwoord; men had hem gevraagd, wanneer hij verkoos dat de begrafenis zou plaats hebben, en waar zij begraven moest worden, en hij had ongeduldig geantwoord, dat het hem onverschillig was.

Adolf en Rosa hadden de kamer in orde gebracht. Zoo lichtzinnig, wispelturig en kinderachtig zij over 't algemeen waren, hadden zij toch een week hart, vol gevoel; en terwijl juffrouw Ophelia over alles het opzicht hield, wat orde en netheid betreft, waren het hunne handen, die de poëtische toevoegsels aanbrachten, die aan de sterfkamer dat sombere en drukkende ontnamen, dat maar al te vaak eene lijkplechtigheid in Nieuw-Engeland kenmerkt. Er stonden bloemen, allen wit, keurig en welriekend met sierlijke, neerhangende bladen. Eva's tafeltje, met een wit kleed bedekt, droeg haar geliefkoosde vaas, met één enkelen knop van een witte mosroos er in. De plooien van de draperie, de plooi der gordijnen waren geschikt en nog eens geschikt door Adolf en Rosa met die netheid en smaak, die hun ras kenmerkt. Zelfs nu, terwijl St. Clare daar in gedachten verzonken stond, kwam Rosa zachtjes de kamer binnentrippelen met een mandje vol witte bloemen. Toen zij St. Clare zag, ging zij terug en bleef eerbiedig staan; maar ziende, dat hij niet op haar lette, naderde zij om de bloemen rondom de doode te rangschikken. St. Clare zag haar als in een droom, terwijl zij in de kleine hand een schoone Kaapsche jasmijn stak, en met verwonderlijken smaak andere bloemen rondom de legerstede neerlegde.

De deur ging nogmaals open, en Topsy verscheen met van schreien gezwollen oogen, iets onder haren voorschoot houdende. Rosa maakte snel eene afwerende beweging, doch zij deed een stap in de kamer.

‘Gij moet er uitgaan,’ zeide Rosa fluisterend op een scherpen, strengen toon, ‘ge hebt hier niets te maken.’

‘Och, laat mij maar! ik breng een bloem, zulk een bloem!’ zeide Topsy, eene half ontloken knop van een theeroos in de hand hebbende. ‘Laat mij er even een daarin zetten.’

‘Ga heen!’ zeide Rosa kortaf.

‘Laat haar begaan!’ zeide St. Clare met zijn voet trappende. ‘Laat haar binnen komen.’

Rosa verwijderde zich schielijk, en Topsy kwam binnen, en legde hare bloem aan 't voeteneind; toen wierp zij zich met een wilden en bitteren gij langs het bed op den vloer, en weende en klaagde luid.

Juffrouw Ophelia haastte zich naar de kamer, en trachtte haar op te beuren en tot bedaren te brengen, maar te vergeefs.

‘O, jongejuffrouw Eva! o, jongejuffrouw Eva! ik wou dat ik ook maar dood was!’ Er was in dien uitroep een doordringende wildheid, het bloed steeg in 't bleeke marmerachtige gelaat van St. Clare, en de eerste tranen, die hij nog gestort had sedert Eva's dood, kwamen nu in zijn oogen op.

‘Sta op, kind,’ zeide juffrouw Ophelia met een zachte stem: ‘schrei niet zoo, jongejuffrouw Eva is naar den hemel gegaan; zij is nu een engel.’

‘Maar ik kan haar niet zien!’ zeide Topsy. ‘Ik zal haar nooit weerzien!’ en zij snikte weder.

Allen stonden een oogenblik zwijgend.

‘Zij had mij lief,’ zeide Topsy, ‘dat had zij! Och! Och! nu is er niemand meer, die mij liefheeft!’

‘Dat is maar al te waar,’ zeide St. Clare; ‘maar toch,’ zeide hij tot juffrouw Ophelia, ‘zie eens, of gij 't arme kind niet troosten kunt.’

‘Ik wou, dat ik maar nooit geboren was,’ schreide Topsy; ‘ik begrijp niet waarom ik geboren ben.’

Juffrouw Ophelia hief haar zachtjes op, en bracht haar uit de kamer, maar terwijl zij dat deed vielen haar de tranen uit de oogen.

‘Topsy, arm kind,’ zeide zij, terwijl zij haar bij zich in de kamer hield, ‘geef de hoop niet op. Ik kan u ook wel liefhebben, al ben ik ook niet zooals dat lieve kind. Ik hoop, dat ik van

haar iets van de liefde in Christus geleerd heb. Ik kan u wel liefhebben, en ik zal trachten u te helpen om op te groeien als een goed Christenmeisje.'

Juffrouw Ophelia's stem drukte nog meer uit dan haar woorden, en meer dan dat waren de oprechte tranen, die langs hare wangen rolden. Van dat oogenblik af kreeg zij een invloed op het gemoed van het arme kind, dien zij nooit weer verloor.

'Ach mijne Eva, wier korte leven op aarde zooveel goeds deed,' dacht St. Clare, 'welke rekenschap kan ik geven van mijn vele jaren?'

Er was voor een poos zacht gefluister en gekniel in de kamer, naarmate de een na den ander stil binnen kwam, om nog eens naar de doode te zien; en toen kwam het doodkistje, en daarna had de begrafenis plaats, en er kwamen rijtuigen voor de deur en er kwamen vreemdelingen, die gingen zitten; en er waren witte lamfers en linten en krippen banden en rouwdragers met rouwfloers; en er werden woorden uit den bijbel voorgelezen; en er werden gebeden gedaan, en St. Clare leefde en ging, en bewoog zich als iemand, die uitgeschreid is. Tot het laatste toe zag hij slechts één ding, dat gouden kopje in de lijkkist; maar toen zag hij de kist sluiten en het kleed er over gespreid; en hij ging, toen hij naast de anderen was geplaatst, naar een plaatsje aan het einde van den tuin, en daar, dicht bij d e zodenbank, waar zij en Tom dikwijls samen gesproken hadden en gezongen en gelezen, daar was het graf. St. Clare stond er bij, zag er half onbewust in neder, hij zag, dat het kistje er in neergelaten werd; hij hoorde dof de plechtige woorden: 'Ik ben de opstanding en het leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven.' En toen de aarde er in gestort werd en het grafje gevuld was, kon hij zich nog niet voorstellen, dat het fijne Eva was, die men voor zijn oog had weggeborgen.

Ook was zij het niet! niet zijne Eva, slechts de broze kiem van die onsterfelijke gedaante, die eens te voorschijn zal treden op den dag van den Heere Jezus.

Toen waren allen weggegaan, en de rouwdragers gingen terug naar hun huis.

Marie's kamer was donker, en zij lag op het bed, snikkende en zuchtende in onuitsprekelijke smart, en roepende elk oogenblik al hare bedienden tot zich om haar te helpen. Zij hadden natuurlijk geen tijd om te schreien; waarom zouden zij schreien? Het leed was h a a r leed, en zij was ten volle overtuigd, dat niemand ter wereld voelde, noch kon gevoelen, zooals zij gevoelde.

'St. Clare,' zeide zij, 'had geen traan gestort; hij stemde niet met haar leed in; het was verwonderlijk, hoe gevoelloos en hardvochtig hij was, terwijl hij toch immers moest weten hoe vreeselijk haar lijden was.'

Zoozeer zijn sommige menschen onder den invloed van hun oog en hun oor, dat velen van de bedienden werkelijk dachten, dat mevrouw de grootste lijderes was in dit geval, vooral, omdat Marie het op de zenuwen begon te krijgen, om den dokter zond, en eindelijk verklaarde, dat zij ook zou sterven; en door al dat heen en weer loopen, en aanbrengen van warme flesschen en het heet maken van flanellen doeken, en het wrijven en al die drukte was er werkelijk een afleiding.

Tom echter had een gevoel in zijn hart, dat hem tot zijn meester trok. Hij volgde hem overal, oplettend en treurig; en als hij hem zag zitten, zoo bleek en stil in Eva's kamer, voor zijn oogen haar open bijbeltje houdende, hoewel hij geen woord of letter zag van 't geen er in stond, dan was er voor Tom in dat stille, strakke, droge oog meer smart te lezen, dan in al het zuchten en klagen van Marie.

Weinige dagen daarna was de familie St. Clare terug in de stad; Augustinus met de onrust van de smart, verlangde naar verandering, om aan den loop zijner gedachten

eene andere richting te geven. Zij hadden huis en tuin met het kleine graf verlaten, en waren terug in Nieuw-Orleans; en St. Clare wandelde door de straten, en trachtte de leegte in zijn hart aan te vullen door verstrooiing en verandering van plaats; en wie hem op straat zag of in een koffiehuis ontmoette merkte zijn verlies alleen aan den rouwband om zijn hoed; want hij lachte en praatte en las de nieuwsbladen, en redeneerde over de politiek en over zaken; wie kon denken, dat dat alles slechts een hol deksel was

over een hart, dat een donker en stil graf was?

'St. Clare is een zonderling man,' zeide Marie tot juffrouw Ophelia, op klagenden toon. 'Ik dacht altijd, dat als er iets in de wereld was, dat hij liefhad, het onze lieve, kleine Eva was; maar hij schijnt haar gemakkelijk te kunnen vergeten. Ik kan er hem niet eens toe krijgen, om over haar te praten. Ik dacht werkelijk dat hij meer gevoel zou tonnen.'

'Stille waters hebben diepe gronden, heeft men mij altijd gezegd,' zeide juffrouw Ophelia bij wijze van opheldering.

'Och, daar geloof ik niet aan; dat zijn maar praatjes. Als menschen gevoel hebben, dan laten zij 't wel blijken; dat kunnen zij niet laten; maar toch is het een groot ongeluk gevoel te hebben. Ik wou, dat ik zoo was als St. Clare. Mijn gevoel overstelpt mij zoo!'

'Werkelijk, mevrouw, mijnheer wordt zoo mager als een schim, zij zeggen dat hij haast niets eet,' zeide Mammy. 'Ik weet zeker dat hij jongejuffrouw Eva niet vergeten kan. Niemand kan dat, dat lieve schepseltje!' voegde zij er bij, haar oogen afvegende.

'Nu, in alle geval heeft hij geen medelijden met mij,' zeide Marie; 'hij heeft mij nog geen enkel troostwoord toegesproken; hij moest weten hoeveel meer een moeder voelt dan iemand anders.'

'Ieder hart kent zijn eigen bitterheid,' zeide juffrouw Ophelia ernstig.

'Zoo denk ik er ook over; ik weet wat ik gevoel, beter dan iemand. Eva dacht ook zoo; maar zij is er niet meer!' En Marie ging achterover liggen op de sofa, en begon hevig te snikken.

Marie was een van die ongelukkige menschen, in wier oog datgene wat weg is eene waarde krijgt, die het gedurende het bezit niet had. Wat zij ook bezat, zij scheen het alleen waar te nemen om er een gebrek in te ontdekken; maar was het eens weg, dan stelde zij het bovenmate op prijs. Terwijl dit gesprek in de kamer plaats had, had er een ander plaats in St. Clare's boekenkamer.

Tom, die altijd eenigszins bezorgd zijn meester volgde, had hem eenige uren te voren in de boekenkamer zien gaan; en na te vergeefs gewacht te hebben, dat hij er weer uit zou komen, besloot hij eindelijk er met een boodschap in te gaan. Hij deed zachtkens de deur open, St. Clare zat voor de tafel met Eva's bijbel voor zich op een kleinen afstand; Tom naderde, en bleef staan bij de tafel. Hij aarzelde, maar onderwijl keek St. Clare op. Zijn eerlijk gezicht, zoo vol smart, met zulk een vragende uitdrukking van genegenheid en deelneming trof zijnen meester. Hij legde zijne hand op Tom's hand, en boog er zich over.

'Och Tom, mijn jongen, de heele wereld is leeg als een notedop.'

'Dat weet ik, mijnheer, dat weet ik,' zeide Tom; 'maar als mijnheer maar kon opzien, opzien naar waar onze lieve Eva is; opzien naar den lieven Heere Jezus!'

'Ach Tom! ik zie op; maar zie niets. Ik wenschte iets te kunnen zien.' Tom zuchtte zwaar.

'Het schijnt den kinderen en armen, braven menschen als gij, gegeven te zijn te zien wat wij niet kunnen zien,' zeide St. Clare. 'Hoe komt dat?'

'Gij hebt ze voor de wijzen en verstandigen verborgen, en ze den kinderkens geopenbaard,' pre elde Tom. 'Ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor U.'

'Tom, ik geloof niet - ik kan niet gelooven; ik heb de gewoonte van twijfelen aangenomen,' zeide St. Clare. 'Ik wil dezen bijbel gelooven, en ik kan het niet.'

‘Lieve meester, bid tot den goeden Heere: Heere ik geloof, kom mijn ongeloof te hulp.’

‘Wie weet iets van iets?’ zeide St. Clare, zijn oogen latende rondgaan, en in zich zelf sprekende. ‘Was al die heerlijke liefde, was al dat schoone geloof slechts een der altijd afwisselende verschijnsels van het menschelijk gevoel, dat niets wezenlijks tot grondslag had, en met den laatsten ademtocht werd uitgeblazen? Er is geen Eva meer - geen hemel - geen Christus - niets!’

‘O, lieve meester, Hij is er! Dat weet ik; daarvan ben ik zeker,’ zeide Tom, op zijn knieën vallende. ‘O lieve meester, geloof het toch!’

‘Hoe weet gij, dat er een Christus is, Tom? Gij hebt den Heere nooit gezien.’

‘Ik heb Hem in mijn ziel gevoeld, meester; ik voel Hem nu! O meester, toen ik verkocht werd, en van mijn vrouw en kinderen af moest, toen was het haast gedaan met mij. Het was mij alsof ik niets meer over had; en toen kwam de goede Heere mij te hulp, en zeide: “Wees niet bevreesd, Tom”. En Hij brengt licht en vreugde in de ziel van een armen neger, en maakt alles vrede; en ik ben zoo gelukkig, en heb alle menschen lief, en voel mij gewillig om des Heeren te zijn, en des Heeren wil te laten geschieden, en overal te zijn waar de Heere mij brengen wil. Ik weet, dat dit niet van mij kan komen, omdat ik een arm, zondig schepsel ben: het komt van den Heere, en ik weet, dat Hij gewillig is om dit ook voor meester te doen.’

Tom sprak met een gesmoorde stem, terwijl de tranen hem over de wangen rolden. St. Clare liet het hoofd op zijnen schouder zinken, en drukte de harde, trouwe, zwarte hand.

‘Tom, gij hebt mij lief,’ zeide hij.

‘Ik ben gewillig om mijn leven af te leggen, nog dezen gezegenden dag, om meester een Christen te zien.’

‘Arme, dwaze jongen!’ zeide St. Clare, zich half oprichtende. ‘Ik ben de liefde van een goed, eerlijk hart als het uwe, niet waard.’

‘O, meester, ik niet alleen heb u lief; de Heere Jezus heeft u lief.’

‘Hoe weet gij dat, Tom?’ vroeg St. Clare.

‘Ik voel het in mijn ziel. O, meester, de liefde van Christus gaat alle begrip te boven.’

‘Zonderling!’ zeide St. Clare, zich afwendende, ‘dat de geschiedenis van een man, die achttien honderd jaar geleden leefde en stierf, de menschen nog zoo kan aandoen. Maar hij was geen mensch,’ voegde hij er snel bij. ‘Geen mensch had ooit zulk een lang en leven-

dig vermogen! O, kon ik maar gelooven wat mijne moeder mij leerde, en bidden zooals ik had, toen ik een jongen was!'

'Als mijnheer het doen wou,' zeide Tom. 'Jongejuffrouw Eva placht dit zoo schoon voor te lezen. Zou mijnheer zoo goed willen zijn het voor te lezen. Nu jongejuffrouw Eva weg is, wordt mij haast niet meer voorgelezen.'

Het kapittel was het elfde van Johannis: het treffende verhaal van de opwekking van Lazarus. St. Clare las het luide voor, dikwijls ophoudende om gevoelens te onderdrukken, die werden opgewekt door het aandoenlijke van de geschiedenis. Tom lag geknield voor hem, met gevouwen handen, en met eene afgetrokken uitdrukking van liefde, vertrouwen en aanbidding op zijn kalm gelaat.

'Tom,' zeide zijn meester, 'is dit alles werkelijkheid voor u?'

'Ik kan het mij geheel voor oogen halen, meester,' zeide Tom.

'Ik wenschte dat ik uw oogen had, Tom.'

'Ik wenschte dat de lieve Heer gaf dat mijnheer ze had!'

'Maar Tom, gij weet dat ik veel meer kennis heb dan gij; wat zegt gij er van, als i k u zeg, dat ik dien bijbel niet geloof?'

'Och, meester!' zeide Tom, zijne handen omhoog houdende met een smeekend gebaar.

'Schokt dat uw geloof niet, Tom?'

'Volstrekt niet,' zeide Tom.

'Nu, Tom, gij weet dat ik de meeste kennis heb van ons beiden.'

'O, meester, hebt gij daareven niet voorgelezen, hoe Hij het voor de wijzen en verstandigen verbergt, en het den kinderkens openbaart? Maar mijnheer meent dat zeker niet, wel?' vroeg Tom bezorgd.

'Neen, Tom, ik meende het niet. Ik ben niet afkeerig van 't gelooven; ik geloof dat er redenen bestaan om te gelooven, en toch geloof ik niet. Het is een slechte gewoonte, die ik aangenomen heb, Tom.'

'Indien mijnheer maar wilde bidden.'

'Hoe weet gij, dat ik dat niet doe, Tom?'

'Doet mijnheer dat?'

'Ik zou het doen, als er iemand was tot wien ik bidden kon; maar het is alles spreken in de lucht, als ik bid; maar kom, Tom, bid gij, en doe het mij voor.'

Tom's hart was vol; hij stortte het uit in een gebed, als water, dat lang is opgesloten geweest. Eén ding was duidelijk genoeg; Tom was o v e r t u i g d , dat er één was, die het hoorde het mocht dan zoo zijn of niet. Inderdaad St. Clare voelde zich als gedragen op de vleugelen van Tom's geloof en gevoel, bijna tot aan de poorten van dien hemel, dien Tom zich zoo levendig kon voorstellen. Het scheen dat hij nader tot Eva kwam.

'Ik dank u, mijn jongen,' zeide St. Clare, toen Tom opstond. 'Ik hoor u gaarne, Tom, maar ga nu heen, en laat mij alleen, op een anderen tijd spreken wij weer samen.'

Zwijgend verliet Tom de kamer.

Hoofdstuk XXVIII.
Hereeniging.

Week op week verliep in de woning van St. Clare, en de golven des levens effenden zich weder op de plaats, waar die kleine boot gezonken was. Want hoe gebiedend, hoe onverschillig voor iemands gevoel, stroomt die kille, gewone loop der dagelijksche zaken voort! Nog steeds moeten wij eten, drinken, slapen en weder ontwaken. Nog steeds moeten wij koopen, verkoopen, vragen en antwoorden, kortom duizend schaduwen naloopen, hoewel alle belangstelling daarin voorbij is, de koude, werktuiglijke gewoonte des levens blijft nog, wanneer alles verdwenen is wat er voor ons waarde aan gaf.

Alle hoop en uitzicht van St. Clare's leven had zich, zonder dat hij het zelf wist, samengestrengeld met zijn kind. Het was voor Eva, dat hij zijn vermogen beheerde, om Eva regelde hij het besteden van zijn tijd, en het was zoo lang zijn gewoonte geweest dit of dat voor Eva te doen, iets voor haar te koopen, te verbeteren, te veranderen of te schikken, dat, nu zij er niet meer was, er niets meer te doen of te bedenken scheen. Het is waar, er was een ander leven, een leven, dat, als

reen er aan gelooft, als een ernstig, veelbeteekenend cijfer voor de anders waardelooze nullen van den tijd staat, en deze in eene reeks van geheimzinnige, onberekenbare waarde doet veranderen. St. Clare wist dit wel; en dikwijls had hij in een moedeloos uur, die zachte kinderstem hem naar boven hooren roepen, en gezien dat die kleine hand hem den weg des levens wees; maar eene zware verdooving, door smart, lag op hem: hij kon zich niet verheffen. Hij was een van die naturen, die zich een beter en duidelijker begrip kunnen vormen van godsdienstige zaken uit hun eigen inzicht en instinct, dan menige degelijke en praktische Christen. De gave van de fijnere onderscheidingen en betrekkingen van zedelijke dingen te gevoelen en te beoordeelen, schijnt dikwijls een eigenschap te zijn van hen wier geheele leven eene onverschillige minachting daarvoor toont. Vandaar dat Moore, Byron, Goethe, dikwijls woorden zeggen, waarin het ware godsdienstig gevoel beter beschreven wordt dan in die van iemand, wiens geheele leven daardoor wordt bestuurd. In zulke gemoederen is minachting voor den godsdienst een - des te schrikkelijker verraad, een grootere doodzonde.

St. Clare had zich nooit willen doen doorgaan voor iemand, die zich door godsdienstige plichten liet besturen, en zekere fijnheid van zedelijk gevoel, gaf hem zulk een verheven denkbeeld van de uitgebreide eischen den christendoms, dat hij reeds bij voorbaat terugdeinsde voor hetgeen hij gevoelde dat zijn geweten van hem vorderen zou, wanneer hij ooit besloot zich aan die eischen te onderwerpen. Want zulke tegenstrijdigheden bevat het menschelijk gemoed, vooral te dien aanzien, dat er niet aan te beginnen beter schijnt te zijn dan er wel aan te beginnen, en te kort te schieten.

Intusschen was St. Clare in vele opzichten een ander mensch geworden. Hij las ernstig en oprecht gemeend in Eva's bijbeltje, hij dacht meer opzettelijk na over zijne betrekking tot zijne bedienden: genoeg om hem buitengewoon onvoldaan te maken zoowel over zijne tegenwoordige als over zijne vroegere handelwijs. Eén ding deed hij dan ook, kort na zijne terugkomst in Nieuw-Orleans: hij maakte een aanvang met de noodige wettige maatregelen om Tom vrij te verklaren, hetgeen zoo spoedig geschieden zou, als hij door de vereischte formaliteiten kon heenkomen.

Ondertusschen hechtte hij zich dagelijks meer en meer aan Tom. In de geheele wijde wereld was er niets, dat hem zoozeer aan Eva scheen te herinneren; hij hield hem dus bestendig bij zich, en hoe afkeerig hij anders ook was, om zijn dieper gevoel aan iemand te laten blijken, voor Tom dacht hij bijna overluid. Niemand, die gezien had met welk een gezicht vol dienstvaardige genegenheid Tom zijnen meester gedurig volgde, zou zich ook daarover verwonderd hebben.

‘Wel Tom,’ zeide St. Clare (daags nadat hij een aanvang had gemaakt met de wettelijke formaliteiten voor diens vrijverklaring) ‘ik zal een vrij man van u maken; pak dus uw koffer maar, en houd u gereed om naar Kentucky te vertrekken.’

De glans van blijdschap, die Tom's gezicht eensklaps verhelderde, terwijl hij zijn handen ten hemel hief, en een nadrukkelijk: ‘de Heere zij gezegend!’ ontboezemde, maakte op St. Clare eenen minder aangenamen indruk; hij vond het niet aardig, dat Tom er zoo naar verlangde hem te verlaten.

‘Gij hebt het hier toch zoo slecht niet gehad, Tom’, zeide hij droogjes, ‘dat gij zoo opgetogen behoeft te wezen.’

‘Neen, neen, meester, dat is het niet. Het is dat ik een vrij man zal wezen; dat is het waarover ik zoo blij ben.’

‘Maar Tom, denkt gij niet, dat gij, wat u aangaat, het hier beter hebt, dan gij het als vrij man zult hebben?’

‘Neen, waarlijk niet, mijnheer St. Clare,’ antwoordde Tom met eene opwelling van fierheid, ‘neen, waarlijk niet.’

‘Wel, Tom, gij zoudt toch met werken onmogelijk zulk een kost en zulke kleeren hebben kunnen verdienen, als ik u gegeven heb.’

‘Dat weet ik wel, mijnheer St. Clare. Mijnheer is al te goed geweest; maar ik zou toch liever armoedige kleeren, een armoedig huis, en alles even armoedig willen hebben, als het maar het

mijne was; en ik geloof, dat dat natuurlijk is.'

'Dat denk ik ook, Tom, en dus zult gij over een maand of zoo vertrekken, mij verlaten,' zeide St. Clare eenigszins ontstemd, 'evenwel geen mensch zou kunnen zeggen, waarom gij het niet doen zoudt,' voegde hij op vroolijker toon er bij, en begon op en neer te wandelen.

'Niet, zoolang meester in droefheid is,' zeide Tom. 'Ik zal bij meester blijven, zoolang als hij mij noodig heeft, als ik maar van eenig nut kan zijn.'

'Zoo lang ik in droefheid ben, Tom?' zeide St. Clare, treurig uit het raam ziende. 'Wanneer zal mijn droefheid ten einde zijn?'

'Als meester een christen is,' antwoordde Tom.

'En meent gij werkelijk bij mij te blijven, tot die dag komt?' vroeg St. Clare, zich riet een halven glimlach van het raam afwendende. 'O, Tom, onnoozele jongen,' vervolgde hij, zijne hand op Tom's schouders leggende, 'ik wil u niet tot dien dag laten wachten; ga naar huis, naar uwe vrouw en kinderen, en wees gelukkig met hen.'

'Mijn geloof zegt mij te vertrouwen, dat die dag wel komen zal,' zeide Tom ernstig, en met tranen in de oogen. 'De Heere heeft een werk voor meester.'

'Een werk?' vroeg St. Clare. 'Wel zoo? zeg mij eens wat voor een werk dat wezen zou, naar uw begrip; laat hooren, Tom.'

'Wel, zelfs zulk een arme man als ik, heeft een werk van den Heere, en mijnheer St. Clare, die geleerdheid, geld en vrienden heeft, hoeveel meer zou hij voor den Heere kunnen doen.'

'Gij schijnt dus te denken, Tom, dat de Heere noodig heeft, dat er veel voor Hem gedaan wordt,' zeide St. Clare glimlachende.

'Wij doen voor den Heere, wat wij voor zijne schepselen doen,' antwoordde Tom.

'Dat is goede godgeleerdheid, Tom; beter dan die, welke Ds. B. verkondigt; dat durf ik beweren,' zeide St. Clare.

Hier werd het gesprek gestoord door het aandienen van bezoek. Marie St. Clare voelde het verlies van Eva zoo diep, als zij in staat was iets te gevoelen, en daar zij eene vrouw was, die een groot talent had om iedereen even ongelukkig te maken als zij zelve was, hadden hare eigen bedienden nog des te meer reden om het verlies hunner jonge meesteres te betreuren, dewijl hare innemende hoedanigheden en vriendelijke tusschenkomst dikwijls een bescherming voor hen geweest waren tegen de heerschzuchtige, zelfzuchtige eischen harer moeder. De arme, oude Mammy inzonderheid, wier hart, gescheiden van alle natuurlijke, huiselijke banden, zich getroost had met dit ééne schoone wezentje, was bijna diep rampzalig. Zij schreide dag en nacht, en was tengevolge van hare diepe smart, minder handig en vlug in haar werk bij hare meesteres dan gewoonlijk, 't geen oorzaak was van een voortdurenden storm van scheldwoorden op haar weerloos hoofd.

Juffrouw Ophelia voelde ook het verlies; maar in haar goed en eerlijk hart droeg dit vruchten ten eeuwigen leven. Zij was zachtaardiger, vriendelijker, en hoewel even ijverig in elken plicht, was zij zachter en rustiger dan vroeger; zij was niet te vergeefs in eigen hart afgedaald. Zij gaf zich meer moeite met Topsy te onderwijzen, onderrichtte haar vooral in den Bijbel, was niet meer afkeerig om haar aan te raken, of een kwalijk verborgen walg te laten blijken, omdat zij die niet meer in zich voelde. Zij beschouwde haar nu in het zachtere licht, waarin Eva haar het eerst geplaatst had, en zag in haar slechts een onsterfelijk wezen, hetwelk door God gezonden was, om door haar te komen tot deugd en zaligheid. Topsy werd niet in eens eene heilige;

maar het leven en de dood van Eva bewerkten in haar eene groote verandering. De onverbeterlijke onverschilligheid was verdwenen; er was nu in haar gevoeligheid, hoop, verlangen en streven naar het goede, een streven weliswaar onregelmatig, dikwijls afgebroken, maar toch telkens weer opgevat.

Eens, terwijl Topsy door juffrouw Ophelia was ontboden, kwam zij binnen, en stopte haastig iets weg voor in haar jurk.

'Wat doet gij daar, deugniet? Ge hebt weer wat gestolen, wed ik,' zei de

vinnige kleine Rosa, die haar had geroepen, en haar nu tevens op een ruwe wijze bij den arm pakte.

‘Laat mij los, jut Rosa!’ zeide Topsy, zich lostrekkende, ‘daar hebt gij niets mee noodig.’

‘Geen van je streken!’ zeide Rosa. ‘Ik heb gezien, dat ge iets wegstoptet, ik ken je streken,’ en Rosa pakte haar weer bij den arm, en trachtte hare hand voor in haar jurk te krijgen, terwijl Topsy, woedend schopte en zich dapper verweerde in 't geen zij beschouwde als haar recht. Het rumoer van dien twist brach juffrouw Ophelia en St. Clare naar de plaats.

‘Zij heeft gestolen!’ zeide Rosa.

‘Dat heb ik niet!’ riep Topsy, snikkende van kwaadheid.

‘Geef het mij, wat het ook is!’ zeide juffrouw Ophelia.

Topsy aarzelde, maar toen het bevel herhaald werd, haalde zij uit haar borst een pakje, opgerold in den voet van een oude kous.

Juffrouw Ophelia maakte het los. Er kwam een boekje uit, dat Eva haar gegeven had, waar een enkel vers uit de Schrift in stond voor iederen dag, en in een papiertje de haarlok, die zij gekregen had op dien gedenkwaardigen dag, toen zij afscheid genomen had.

St. Clare was geroerd bij het zien daarvan; het boekje was gewikkeld in een lapje zwart krip.

‘Waarom hebt gij er dat lapje om gedaan?’ vroeg St. Clare, het lapje in de hand houdende.

‘Omdat - omdat - omdat het van jongejuffrouw Eva was. Ach! neem het mij niet af!’ zeide zij; en zich plat op den grond zettende met haar voorschoot over 't hoofd, begon zij hevig te snikken. Het was een zonderling samengaan van het aandoenlijke en het lachwekkende: de kleine oude kous, het zwarte krip, het tekstboekje, de schoone blonde haarlok, en Topsy's groote droefheid.

St. Clare glimlachte, maar er stonden tranen in zijn oogen, terwijl hij zeide: ‘kom, kom, schrei maar niet; gij moogt ze behouden!’ en het bijeen nemende, legde hij het haar in den schoot, en trok juffrouw Ophelia met zich in de kamer. ‘Ik geloof werkelijk, dat gij wel iets van haar maken kunt,’ zeide hij, terwijl hij met zijn duim over zijn schouder naar Topsy wees. ‘Een gemoed, dat vatbaar is voor smart, is tot het goede in staat; gij moet toch beproeven iets van haar te maken.’

‘Het kind is veel verbeterd,’ zei juffrouw Ophelia. ‘Ik heb goede verwachting van haar; maar Augustinus,’ zeide zij, hare hand op zijn arm leggende: ‘ik moet u toch eens iets vragen: aan wien behoort het kind, aan u of aan mij?’

‘Wel, ik heb haar aan u gegeven,’ zeide Augustinus.

‘Maar niet volgens de wet; ik wenschte haar te hebben volgens de wet,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Nu, komaan, nicht,’ zeide Augustinus; ‘wat zullen de abolitionisten daarvan zeggen? Zij zullen een vastendag houden om dezen afval, wanneer gij een slavenhoudster geworden zijt.’

‘O, gekheid! ik wou slechts het recht hebben om haar mee te nemen naar de vrije Staten, en haar haar vrijheid te geven, opdat niet alles ongedaan blijke, wat ik getracht heb te doen.’

‘O, nicht, het is vreeselijk, kwaad te doen, opdat er iets goeds uit voortkome! dat kan ik niet aanmoedigen!’

‘Vat het liever ernstig op, dan te gekscheren,’ zeide juffrouw Ophelia. ‘Het helpt niet of ik al tracht van dit kind een christin te maken, als ik haar niet vrij maak van alle kansen en wisselvalligheden der slavernij; en als gij werkelijk meent, dat ik haar in eigendom hebben zal, dan wensch ik, dat gij een giftbrief of eenig ander wettig bewijs geeft.’

‘Nu, nu,’ zeide St. Clare, ‘ik zal u dat geven,’ en hij ging zitten en nam een nieuwsblad om het te lezen.

‘Maar ik zou het graag nu hebben,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Hoe hebt gij zoon haast?’

‘Omdat, als men iets doen wil, men het liefst terstond moet doen,’ zeide juffrouw Ophelia; ‘hier is papier, pen en inkt, schrijf even zooiets.’

St. Clare, gelijk de meeste menschen van zijne soort, hield niet van dat dadelijk doordrijven, en zoo was hij niets ingenomen met juffrouw Ophelia's aanhouden.

‘Waartoe is dat noodig?’ vroeg hij. ‘Is mijn woord niet genoeg? Men zou

denken, dat ge dat niet voldoende vondt, zoo dringt ge mij.'

'Ik wensch zekerheid te hebben,' zeide juffrouw Ophelia. 'Gij kunt komen te sterven, of in ongelegenheid raken, en dan wordt Topsy publiek verkocht, zonder dat ik er iets tegen doen kan.'

'Waarlijk, gij ziet ver vooruit. Nu, als ik dan toch in de handen van een Yankee ben, is er niets anders op dan toegeven,' en St. Clare schreef een giftbrief in alle vormen der wet, die hij goed kende, teekende zijn naam in zwierige letters en daaronder een duchtige krul.

'Ziedaar, nu hebt gij zwart op wit, juffrouw Vermont,' zeide hij, terwijl hij het overgaf.

'Een beste kerel,' zeide juffrouw Ophelia glimlachend; 'maar moet er geen getuige onder staan?'

'O, drommels! ja. Hier,' zeide hij, terwijl hij de deur van Marie's kamer open deed: 'Marie, nicht heeft uw handteekening noodig; zet even uw naam hieronder:'

'Wat is het?' vroeg Marie, terwijl zij het papier inzag.

''t Is bespottelijk, ik dacht dat nicht te vroom was voor zulke vreeselijke dingen,' zeide zij, terwijl zij achteloos haar naam teekende; 'maar als zij Topsy hebben wil, die is haar gegund.'

'Ziedaar! nu behoort zij u toe naar lichaam en ziel,' zeide St. Clare, terwijl hij het papier overreikte.

'Zij is niet meer mijn eigendom dan zij te voren was,' zeide juffrouw Ophelia: 'Niemand dan God heeft het recht, haar mij te geven, maar nu kan ik haar beschermen.'

'Welnu, zij is dan nu de uwe door de bepaling der wet,' zeide St. Clare, terwijl hij naar de andere kamer en naar zijne courant terugkeerde.

Juffrouw Ophelia, die zelden in Marie's gezelschap bleef, volgde hem weldra, na het papier zorgvuldig te hebben opgeborgen.

'Augustinus,' zeide zij eensklaps, terwijl zij zat te breien, 'hebt gij ooit eenige beschikkingen gemaakt aangaande uwe bedienden, in geval van overlijden?'

'Neen,' zeide St. Clare, terwijl hij voortging met lezen.

'Dan kan het zijn, dat al uwe goedheid jegens hen te Beniger tijd zal blijken groote wreedheid geweest te zijn.'

St. Clara had dat zelf meermalen ook bedacht; maar hij antwoordde los weg: 'nu, ik zal nog eenige beschikkingen maken.'

'Wanneer?' vroeg juffrouw Ophelia.

'Eerstdaags.'

'Maar als gij vóór dien tijd eens kwaamt te sterven.'

'Nicht, hoe heb ik het met u?' vroeg St. Clare, zijn courant neerleggende, en haar aankijkende. 'Zie ik er uit, alsof ik de gele koorts of de cholera zal krijgen, dat gij met zulk een ijver beschikkingen na den dood wilt gemaakt hebben?'

'Te midden van het leven zijn wij in den dood,' zeide juffrouw Ophelia.

St. Clare stond op, en de courant neerleggende, ging hij onverschillig naar de deur, die openstond, onder de veranda, om zoodoende een gesprek af te breken, dat hij niet aangenaam vond. Werktuiglijk herhaalde hij het laatste woord 'd o o d ! ' en terwijl hij tegen de leuning stond, en naar het springende water keek van de fontein, en als in een waas de bloemen en boomen en vazen van het binnenplein zag, herhaalde

hij nogmaals het mystieke woord, zoo gewoon in ieders mond, en toch zoo veelbeteekenend: ‘d o o d ! ’

‘'t Is zonderling,’ zeide hij, ‘dat er zulk een woord is, en zoo iets, en dat wij er niet aan denken; dat men leeft vol hoop, begeerten en behoeften, en den volgenden dag weg is, geheel weg en voor altijd.’

Het was een warme, schoone avond, en toen hij naar 't andere eind der veranda ging, zag hij Tom druk bezig met zijn bijbel, elk woord volgende met zijn vinger, en het zacht in zich zelf fluisterend met een ernstig voorkomen.

‘Zal ik je voorlezen, Tom?’ vroeg St. Clare, terwijl hij zich naast hem neerzette.

‘Als 't u belieft, meester,’ zeide Tom dankbaar, ‘meester maakt het zooveel duidelijker.’ St. Clare nam het boek, en begon een van die passages voor te lezen, die Tom met dikke strepen had aangeschrapt. Zij luidde aldus: ‘En wanneer de Zoon des menschen komen zal in Zijne heerlijkheid, en al de

engelen met Hem, dan zal Hij zitten op den troon Zijner heerlijkheid. En voor Hem zullen al de volken vergaderd worden, en Hij zal ze van elkander scheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt.'

St. Clare las met eene heldere stem voort, tot dat hij aan de laatste verzen kwam.

'Dan zal Hij zeggen tot degenen, die ter linkerhand zijn: gaat weg van Mij, gij vervloekten! in het eeuwige vuur, hetwelk den duivel en zijnen engelen bereid is. Want Ik ben hongerig geweest en gij hebt Mij niet te eten gegeven; Ik was een vreemdeling, en gij hebt Mij niet geherbergd; naakt, en gij hebt Mij niet gekleed; krank en in de gevangenis, en gij hebt Mij niet bezocht. Dan zullen ook dezen Hem antwoorden, en zeggen: 'Heere! wanneer hebben wij U hongerig gezien of dorstig, of eenen vreemdeling, of naakt of krank of in de gevangenis, en hebben U niet gediend?' Dan zal Hij hun antwoorden en zeggen: 'voorwaar, Ik zeg u: voor zooveel gij dit een van deze minderen niet gedaan hebt, zoo hebt gij het ook Mij niet gedaan.'

St. Clare scheen getroffen door die laatste woorden, want hij las ze nog eens langzaam over, alsof hij ze in zichzelven overdacht.

'Tom,' zeide hij daarop, 'die lieden, die zulk een hard vonnis krijgen, schijnen juist gedaan te hebben wat ik doe: goed en fatsoenlijk op hun gemak geleefd te hebben, zonder zich te kwellen met te vragen hoevelen van hunne broederen hongerig of dorstig, ziek of in de gevangenis waren.'

Tom gaf geen antwoord.

St. Clare stond op en wandelde peinzend onder de veranda op en neer, naar het scheen alles vergetende, behalve zijn eigen gedachten. Zoozeer was hij daarin verdiept, dat Tom hem tweemaal moest herinneren, dat de bel voor de thee geluid was.

Onder het theedrinken was St. Clare verstrooid en nadenkend; en na de thee ging hij bij Marie en Ophelia, allen even stil, in de voorkamer zitten.

Marie nam haar gemak op een sofa, onder een zijden muskietengordijn, en was spoedig gerust in slaap. Ophelia zat te breien.

St. Clare zette zich voor het serafineorgel, en begon eene zachte, treurige melodie te spelen. Hij scheen in diep gepeins verzonken, en als het ware eene alleenspraak in muziek te houden. Na eenigen tijd trok hij een der laden open, nam er een oud muziekboek uit, welks bladen geel van ouderdom waren, en keek het door.

Dit was een boek van mijne moeder,' zeide hij tot Ophelia, 'hier is haar schrift. Kom eens zien. Dit heeft ze zelve gearrangeerd uit Mozart's Requiem.'

Ophelia kwam naar hem toe.

'Dit is iets, dat zij dikwijls placht te zingen,' zeide St. Clare. 'Mij dunkt, ik hoor haar nog.'

Hij sloeg eenige statige accoorden aan, en begon toen het oude, verhevene kerklied: D i e s I r a e te zingen.

Tom, die onder de veranda stond te luisteren, werd door deze muziek naar de deur der kamer gelokt. De woorden van het latijnsche lied verstond hij natuurlijk niet, maar de muziek en de manier waarop die gezongen werd, schenen hem zeer aan te doen, vooral wanneer St. Clare de roerendste gedeelten zong. Nog veel dieper zou zijn gemoed zijn bewogen, als hij de beteekenis had verstaan van de treffende woorden:

'Recordare, Jesu pie,
Quod sum causa tuae viae,

Ne me perdas illa die;
Quaerens me sedisti lassus,
Redimisti crucem passus,
Tantus labor non sit cassus.'*)

St. Clare gaf eene diep roerende uitdrukking aan deze woorden; want de nevelachtige sluier der jaren scheen te worden opgelicht, en het was hem, alsof hij de stem zijner moeder met de zijne hoorde zingen.

Toen het lied ten einde was, bleef St. Clare nog een poos met het hoofd

*) Gedenk Heere Jezus dat ik de oorzaak ben van Uwe komst; opdat Gij mij niet laat verloren gaan op dien dag; mij zoekende, hebt Gij vermoeid neergezeten. Gij hebt mij verlost door het lijden des kruises; laat zooveel werk niet vruchteloos zijn geweest.

in de hand zitten, stond toen op, en begon in de kamer op en neer te wandelen.

‘Welk een verhevene voorstelling van het laatste oordeel!’ zeide hij. ‘Al het onrecht van eeuwen hersteld! Alle zedelijke raadselen opgelost door eene onbedriegelijke wijsheid! Het is waarlijk een grootsch tafereel.’

‘Maar geducht voor ons,’ zeide Ophelia.

‘Dat moest het voor mij wezen, zou ik denken,’ zeide St. Clare, peinzend stilstaande. ‘Ik las dezen middag voor Tom dat hoofdstuk van Mattheus, dat eene beschrijving daarvan geeft, en ik ben er waarlijk door getroffen. Men zou verwacht hebben, dat aan diegenen, die van den hemel worden uitgesloten, gruwelijke misdaden zouden ten laste worden gelegd, tot reden daarvan, maar neen - zij worden uitgesloten omdat zij geen bepaald goed hebben gedaan, alsof dat alle mogelijke kwaad in zich sloot.’

‘Misschien,’ zeide Ophelia, ‘is het onmogelijk dat iemand, die geen goed doet, ook geen kwaad doet.’

‘En wat,’ zeide St. Clare redeneerende, maar toch met diep gevoel sprekende, ‘en wat zal er dan gezegd worden van iemand, die door zijn eigen hart, zijne opvoeding en de nooden der maatschappij vruchteloos tot een edel doel geroepen werd? die als een droomerig, onzijdig toeschouwer van den strijd, de angst en het lijden der menschheid heeft doen voortleven, terwijl hij werkzaam had kunnen en moeten zijn?’

‘Ik zou zeggen,’ zeide Ophelia, ‘dat hij berouw moest hebben, en nu beginnen.’

‘Altijd praktisch, en op den man af!’ zeide St. Clare, terwijl een glimlach op zijn gelaat kwam. ‘Gij laat mij nooit tijd, nicht, tot algemeene overdenkingen; gij stelt mij altijd tegenover het practische tegenwoordige; gij hebt in uw gemoed een soort van eeuwigdurend nu.’

‘Alleen met n u heb ik wat uit te staan,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘De lieve Eva, het arme kind!’ zeide St Clare, ‘had hare kleine, eenvoudige ziel gezet op een goed werk voor mij.’

Het was de eerste keer na Eva's

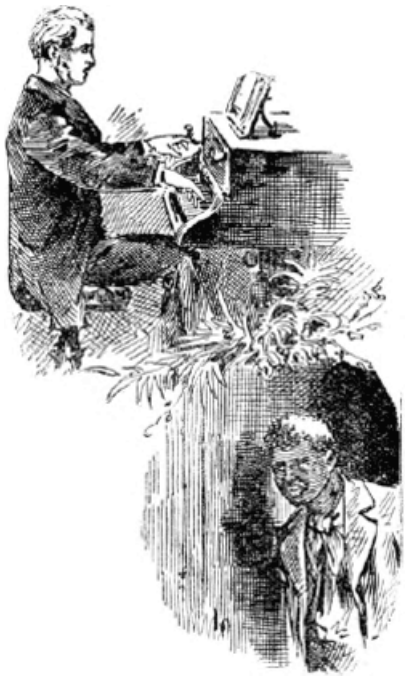

dood, dat hij iets over haar gezegd had, en hij onderdrukte blijkbaar zijn gevoel.

‘Mijn begrip aangaande het christendom is aldus,’ vervolgde hij: ‘ik geloof, dat niemand het kan belijden of hij moet, om zich gelijk te blijven, zich met alle macht keeren tegen het gedrochtelijk stelsel van ongerechtigheid, dat den grondslag uitmaakt van geheel onze maatschappij, en hij moet, zoo het noodig is, zich zelven in dien strijd opofferen. Dat wil zeggen, dat ik meen, dat ik, voor mij, op geene andere wijze een christen zou kunnen zijn, ofschoon ik omgang gehad heb met vele verlichte, christelijke menschen, die zoo iets niet deden; en ik beken, dat de lauwheid van godsdienstige menschen in dit opzicht, hun gebrek aan gevoel bij een onrecht, dat mij deed ijzen, mij meer tot twijfelzucht heeft gebracht, dan iets anders.’

‘Indien gij alles wist,’ zeide Ophelia,

‘waarom hebt gij het niet gedaan?’

‘Och, omdat ik alleen die soort van menschlievendheid heb, die daarin bestaat, dat men op de sofa liggende, de kerk en de geestelijken verwenscht, omdat zij geen belijders en martelaren zijn. Men kan zeer gemakkelijk zien, weet ge, dat anderen martelaren behoorden te wezen.’

‘En zult gij nu anders gaan doen?’ vroeg Ophelia.

‘God alleen kent de toekomst,’ antwoordde St. Clare. ‘Ik ben dapperder dan ik was, omdat ik alles verloren heb; en wie niets te verliezen heeft, kan alles wagen.’

‘En wat zult gij nu gaan doen?’

‘Mijn plicht, hoop ik, jegens armen en geringen, zoodra ik dien maar duidelijk zie,’ antwoordde St. Clare; ‘beginnende bij mijn eigen bedienden, voor wie ik nog niets gedaan heb; en misschien zal het eens blijken, dat ik iets voor de geheele klasse kan doen; iets om mijn land te ontheffen van de schande, welke het thans voor alle beschaafde natiën bedekt.’

‘Acht gij het mogelijk, dat een volk ooit vrijwillig tot de afschaffing der slavernij zal komen?’ vroeg Ophelia.

‘Dat weet ik niet,’ zeide St. Clare. ‘Wij leven in een tijd van groote dingen. Heldenmoed en belangeloosheid komen hier en daar als uit den grond op. De Hongaarsche edelen hebben met verbazend veel geldelijk verlies millioenen van lijfeigenen vrij verklaard, en misschien zullen er onder ons edelmoedige mannen worden gevonden, die eer en recht niet naar dollars en centen waardeeren.’

‘Ik kan het haast niet denken,’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Maar veronderstel eens dat wij morgen opstonden en vrijverklaarden, wie zou dan die millioenen opvoeden, en hun leeren, hoe hunne vrijheid te gebruiken? Zij zouden onder ons nooit tot veel goeds komen. De waarheid is, dat wij zelven te lui en te flauw zijn, om hun een denkbeeld te geven van die geestkracht en vlijt, die vereischt worden om hen tot menschen te vormen. Zij zullen naar het Noorden moeten gaan, waar het arbeiden de mode, het algemeen gebruik is; en zeg mij nu, is er genoeg christelijke menschenliefde in uwe Noordelijke Staten, om het bezwaar van hunne opvoeding en beschaving te dragen? Gij geeft duizenden dollars aan zendelingen naar vreemde landen; maar kunt gij verdragen, dat de heiden naar uwe steden en dorpen gezonden wordt, en kunt gij uwen tijd, uw denken en uw geld besteden, om hem tot den christelijken standaard te verheffen? Dat zou ik willen weten. Als wij vrijverklaren, zijt gij dan bereid om op te voeden? Hoevele huisgezinnen in uwe stad zouden een neger en negerin willen opnemen, hen onderrichten, geduld met hen hebben, en hen tot christenen maken? Hoevele kooplieden zouden Adolf willen nemen, als ik hem als klerk wilde plaatsen, of hoeveel handwerkslieden, als ik hem een ambacht wilde laten leeren? Als ik Jane en Rosa wilde op school laten gaan, hoeveel scholen zijn er dan in de Noordelijke Staten, die haar zouden opnemen? Hoeveel families, die haar zouden willen hebben? En toch zijn zij zoo blank als menige vrouw in het Zuiden en Noorden. Gij ziet, nicht, ik verlang, dat ons recht geschiede. Wij zijn in een slechte positie. Wij zijn de meer o p e n b a r e onderdrukkers van den neger; maar het onchristelijk vooroordeel van het Noorden is een bijna even hard onderdrukker.’

‘Ja, neef, ik weet dat het zoo is,’ antwoordde Ophelia. ‘Ik weet, dat het met mij zoo was, totdat ik zag, dat het mijn plicht was dat vooroordeel te overwinnen, en ik weet dat er vele brave menschen in het Noorden zijn, die in dit opzicht alleen

behoeven te leeren wat hun plicht is, om het ook te doen. Het zou zeker eene grootere zelfverloochening vereischen om heidenen onder ons te ontvangen, dan om hun zendelingen toe te zenden; maar ik denk, dat wij het toch doen zouden.'

'Gij, nicht, zoudt het wel doen,' zeide St. Clare; 'ik zou wel eens willen zien, wat gij niet zoudt doen, als gij het voor uw plicht hieldt.'

'Nu, ik ben niet zoo buitengemeen braaf,' zeide juffrouw Ophelia. 'Anderen zouden ook zoo doen, als zij de dingen zagen zooals ik.'

'Ik zal Topsy meenemen als ik naar huis ga. De menschen bij ons zullen eerst wel vreemd opkijken; maar zij

zullen er wel toe komen te denken zooals ik. Overigens weet ik, dat in het Noorden veel menschen zijn, die juist zoo doen als gij zeidet.'

'Ja, maar zij zijn de minderheid; en als wij machten beginnen vrij te maken op groote schaal, zouden wij van uwen kant spoedig wat anders hooren.'

Juffrouw Ophelia antwoordde niet. Er was eenige oogenblikken stilte, en St. Clare's gelaat had een droevige, droomende uitdrukking.

'Ik weet niet wat mij dezen avond zoo aan mijne moeder doet denken,' zeide hij. 'Ik heb een zonderling gevoel over mij, alsof zij mij nabij was. Ik blijf denken aan dingen, die zij placht te zeggen. 't Is zonderling hoe die dingen uit het verleden ons soms zoo levendig voor oogen staan.'

St. Clare wandelde eenige oogenblikken in de kamer op en neer, en zeide toen: 'ik wil de straat eens opgaan, hooren eens wat voor nieuws er is.'

Hij nam zijn hoed, en ging.

Tom volgde hem het binnenplein over naar den ingang, en vroeg of hij zou meegaan.

'Neen, mijn jongen,' zeide St. Clare, 'over een uur ben ik terug.'

Tom ging onder de veranda zitten. Het was een schoone maneschijnavond, en hij beschouwde de opgaande en neervallende stralen van de fontein, en luisterde naar het gekletter. Hij dacht aan zijn huisgezin, en dat hij weldra een vrij man zou zijn, en in zijn gezin kon terugkeeren. Hij dacht hoe hij werken zou, om zijn vrouw en kinderen te kunnen loskoopen. Hij bevoelde de spieren van zijn forsche armen met een soort van vreugde, terwijl hij bedacht, dat zij weldra aan hemzelven zouden toebehooren, en wat zij doen konden om de zijnen vrij te krijgen. Vervolgens dacht hij aan zijn edelen jongen meester, en daarbij kwam weder het gewone gebed op zijn lippen, dat hij altijd voor hem bad; en toen gingen zijne gedachten over tot de lieve Eva, die hij zich nu voorstelde als bij de engelen te zijn; hij dacht zoo lang aan haar, dat het hem bijna was alsof dat schoone gelaat met de gouden krullen naar hem keek uit de stralen van de fontein. En zoo mijmerende viel hij in slaap, en droomde dat hij haar naar zich toe zag huppelen, zooals zij placht te doen, met een krans van jasmijnen om haar hoofd, met blozende wangen, en oogen stralende van vreugde. Maar terwijl hij keek, rees zij op van den grond, hare wangen werden bleeker, hare oogen hadden een diepen hemelschen glans; een gouden stralenkrans scheen om haar hoofd te komen, en zij verdween van voor zijn aangezicht; en Tom werd wakker door een luid geklop, en het geluid van verscheidene stemmen aan de deur.

Hij haastte zich open te doen; en met gesmoorde stemmen en zwaren tred kwamen verscheiden mannen binnen; zij droegen een mensch, gewikkeld in een mantel, liggende op een vensterluik. Het licht van de lamp viel vol op het gelaat, en Tom slaakte een wilden kreet van ontzetting en wanhoop, die overal gehoord werd, terwijl de mannen voortstapten met hunnen last naar de open kamerdeur, waar juffrouw Ophelia nog steeds zat te breien.

St. Clare was een koffiehuis ingegaan om een of ander avondblad in te zien. Terwijl hij zat te lezen, ontstond er een twist tusschen twee heeren in de kamer; beiden waren eenigszins beschonken. St. Clare en een paar andere heeren deden moeite om hen te scheiden, en St. Clare kreeg daarbij een noodlottigen steek in de zijde met een dolkmes, dat hij een van de beiden uit de hand wilde wringen.

Het huis was vol gegil, geschreeuw en gejammer; de bedienden trokken zich als razend de haren uit, en wierpen zich wanhopend op den grond, of liepen radeloos

heen en weer. Tom en juffrouw Ophelia schenen nog eenige tegenwoordigheid van geest te hebben: want Marie lag in een hevig zenuwtoeval. Op Ophelia's beschikking werd een der sofa's in de voorkamer haastig gereed gemaakt, en de gekwetste daarop neergelegd. St. Clare was van pijn en bloedverlies flauw gevallen; maar toen Ophelia opwekkende middelen aanwendde, kwam hij weder bij, opende de oogen, staarde strak voor zich uit, zocht ernstig in de kamer rond, en liet zijn blik gaan over alle voorwerpen, tot hij eindelijk op het portret zijner moeder bleef rusten.

De dokter kwam en onderzocht zijn

toestand. Men kon uit zijn gezicht terstond opmaken, dat er geen hoop meer was, maar hij maakte toch aanstalten om de wond te verbinden en hij, juffrouw Ophelia en Tom verrichtten dit werk met alle bedaardheid onder het jammeren, snikken en kermen der verschrikte en angstige bedienden, die elkander bij de deur verdrongen.

'Wij moeten al dat volk wegjagen,' zeide de dokter; 'alles hangt er van af, dat hij stil gehouden worde.'

St. Clare opende zijn oogen, en staarde strak naar de bedroefden, welke de dokter en Ophelia uit de kamer trachtten te verwijderen.

'Arme schepsels!' zeide hij, en eene uitdrukking van bitter zelfverwijt kwam op zijn gelaat. Adolf was onmogelijk te verdrijven. Ontzetting had hem bijna van zijn zinnen beroofd; hij wierp zich zoolang hij was op den grond, en niets kon hem bewegen om op te staan. De anderen luisterden naar Ophelia's dringende vermaningen, toen zij zeide, dat het behoud van hunnen meester nu van hunne stilte en gehoorzaamheid afhing.

St. Clare kon maar weinig spreken; hij lag met de oogen dicht, maar blijkbaar worstelde hij met bittere gedachten. Na een poos legde hij zijne hand op die van Tom, die naast hem geknield lag, en zeide:

'Tom, arme kerel!'

'Wat is er, meester?' vroeg Tom ernstig.

'Ik ben stervende!' zeide St. Clare, zijne hand drukkende: 'bid!'

'Wilt gij niet een geestelijke?' vroeg de dokter.

St. Clare schudde snel van neen, en zeide weder tot Tom nog ernstiger, 'bid!'

En Tom bad uit zijn volle gemoed voor de ziel, die heenging; de ziel, die zoo ernstig uit die blauwe oogen scheen te staren. Het was letterlijk een gebed 'met sterke roeping in tranen geofferd.'

Toen Tom zweeg, vatte St. Clare hem nogmaals bij de hand; maar zeide niets. Hij sloot zijn oogen, maar bleef die hand vasthouden; want voor de poort der eeuwigheid drukken de zwarte hand en de blanke elkander als gelijken. Afgebroken en hij tusschenpoozen prevelde St. Clare in zich zelven:

'Recordare Jesu pie -

Ne me perdas illa die,
Quaerens me sedisti lassus.'

Blijkbaar kwamen dus de woorden, welke hij dien avond gezongen had, hem weder voor den geest: woorden van smeeking, gericht tot de oneindige Barmhartigheid. Nu en dan ontglipten enkele afgebroken regels van het lied aan zijne lippen.

'Hij ijlt,' zeide de dokter.

'Neen, ik kom eindelijk tot mij zelven,' zeide St. Clare met nadruk. 'Eindelijk! Eindelijk!'

Het spreken had zijne krachten geheel uitgeput. De bleekheid des doods spreidde zich uit over zijne trekken, maar gepaard gaande met eene uitdrukking van vreedzame kalmte, gelijk die van een vermoeid kind, dat in slaap valt. Het was, als ware een engel tot hem afgedaald, om hem te troosten.

Zoo lag hij eenige oogenblikken. Het was te zien, dat eene machtige hand over hem was uitgestrekt. Op het oogenblik, dat zijn geest wegvlood, opende hij zijn

oogen met een plotseling licht, als van vreugde en herkenning, en zeide ‘m o e d e r ! ’ en hij was heengegaan.

Hoofdstuk XXIX.
De onbeschermd nagelatenen.

Men hoort dikwijls van den treurigen toestand van negerbedienden bij 't verlies van een goeden meester, en niet zonder reden; want geen schepsel op aarde is meer volkomen onbeschermd en ongelukkig dan de slaaf in die omstandigheden.

Het kind dat zijn vader verloren heeft, heeft nog de bescherming van vrienden en van de wet; het is iets, en kan iets doen, heeft erkende rechten en eene erkende plaats; de slaaf heeft niets van dat alles. De wet beschouwt hem in elk opzicht als zonder eenige rechten: als een baal koopwaar. De eenige mogelijke erkenning van de verlangens en behoeften van een menschelijk en onsterfelijk wezen, die tot hem komt, komt tot hem door

den oppermachtigen en onverantwoordelijken wil van zijnen meester; en wanneer die meester komt te vallen, dan blijft er niets over.

Het aantal menschen, dat eene geheel onverantwoordelijke macht menschelijk en edelmoedig weet te gebruiken, is klein. Iedereen weet dat en de slaaf het best van allen; zoodat hij voelt dat er tien kansen zijn tegen een, dat hij een slechten, heerschzuchtigen meester zal vinden in plaats van een goeden. Daarom treurt hij luide en lang over een goeden meester, en heeft er reden toe.

Toen St. Clare den laatsten adem uitblies, overviel al zijn bedienden schrik en ontsteltenis. Hij was zoo in een oogenblik weg geweest in den bloei en de kracht van zijn leven. Overal in huis hoorde men snikken en kreten van wanhoop.

Marie, wier zenuwgestel door hare weekelijke levenswijs geheel was ondermijnd, had niets om haar bij dien schok te ondersteunen. Toen haar echtgenoot den laatsten snik gaf, kreeg zij flauwte op flauwte; en hij, met wien zij door den heiligen huwelijksband was verbonden, was voor altijd van haar gescheiden, zonder dat het zelfs mogelijk was geweest een afscheidswoord te spreken.

Ophelia was met haar eigenaardige geestkracht en zelfbeheersching tot het laatste toe bij haren neet gebleven: geheel oog, geheel oor, geheel oplettendheid om het weinige te doen, dat er nog gedaan kon worden; zij had met geheel haar hart ingestemd in het teedere en vurige gebed, dat door den armen slaaf voor de ziel van zijnen stervenden meester werd opgezonden.

Toen men hem aflegde vond men op zijne borst een klein, eenvoudig medaillon met het miniatuur-portret van eene edele, schoone vrouw, en aan den achterkant onder glas eene lok donker haar. Zij legden het weder op de levenlooze borst, stof bij stof, die treurige overblijfsels van vroegere droomen, die het nu koude hart eens zoo warm hadden doen kloppen!

Tom's geheele ziel was vol gedachten aan de eeuwigheid, en terwijl hij aan die levenlooze stot de laatste diensten bewees, dacht hij niet eens aan den plotselingen slag, die hem in hopelooze slavernij had gelaten. Hij gevoelde zich gerust over zijnen meester; want in dat uur, toen hij zijn gebed voor zijnen God en Vader had uitgestort, had hij in zichzelven een antwoord voelen opwellen, dat zijn gemoed bevredigde. In de diepte van zijn eigen liefderijk hart had hij iets van de volheid der goddelijke liefde kunnen vatten, want een oud orakel had aldus geschreven: ‘Hij, die in de liefde blijft, blijft in God, en God in hem.’ Tom hoopte en vertrouwde, en was gerust.

Maar de begrafenis ging voorbij met al haar vertoon van zwart floers, en gebeden en plechtige gezichten, en de koude, troebele golven van het alledaagsche leven rolden er overheen, en toen kwam de altijd terugkeerende moeielijke vraag: ‘Wat moet er nu gedaan worden?’ Zij kwam op in 't gemoed van Marie, toen zij, in een los ochtendgewaad door angstige bedienden omringd, in een grooten leuningstoel zat, en stalen van rouwgoed bezichtigde. Zij kwam ook bij Ophelia op, die aan haar tehuis in het Noorden begon te denken. Zij kwam ook met stille ontzetting bij de slaven op, die maar al te wel het gevoellooze, grillige karakter van hunne meesteres kenden. Allen wisten zeer wel, dat de zachtheid, waarmede zij behandeld waren, niet van hunne meesteres, in wier handen zij nu gelaten waren, maar van hunnen meester afkomstig was; en dat er, nu hij niet meer leefde, niets meer was om hen te beschermen tegen al de heerschzuchtige kwellingen, die een gemoed zou kunnen uitdenken, dat door verdriet verbitterd was.

Het was omtrent veertien dagen na de begrafenis, toen Ophelia, in hare kamer bezig, zacht aan hare deur hoorde kloppen. Zij opende, en daar stond Rosa, de mooie, jonge kleurlinge, van welke wij vroeger meermalen gesproken hebben, met loshangende haren, en met oogen, gezwollen van het schreien, voor haar.

'Och, juffrouw Feely,' zeide zij, op hare knieën vallende, en haar schort voor het gezicht houdende, 'ga toch voor mij naar mevrouw! Spreek toch voor mij! Zij wil mij zenden om gegeeseld te worden; zie maar!' en zij

gaf aan juffrouw Ophelia een papier over. Het was een order, door Marie's fijne Italiaansche hand geschreven, aan den meester van het g e e s e l h u i s , om aan brengster vijftien zweepslagen toe te dienen.

‘Wat hebt gij dan gedaan?’ vroeg Ophelia.

‘Gij weet, juffrouw Feely, dat ik zoo driftig ben; dat is niet goed van mij. Ik paste mevrouw een nieuw kleed aan, en daarbij gaf zij mij een klap in 't gezicht, en toen werd ik boos en zei onbedachtzaam vinnige woorden; en toen

zeide zij, dat zij mij wel klein zou krijgen, en mij eens vooral zou leeren niet brutaal te zijn; en zij schreef dit, en zeide dat ik het moest brengen. Ik had nog liever gehad, dat zij mij maar had doodgeslagen.’

Juffrouw Ophelia stond er over na te denken met het papier in hare hand.

‘Weet u, juffrouw Feely,’ zeide Rosa, ‘om het geeselen zou ik zooveel niet geven, als mevrouw of gij het moest doen; maar om te worden gezonden naar een m a n ! en naar zulk een akeligen man! en dan de schande: juffrouw Feely.’

Juffrouw Ophelia wist wel, dat het de algemeene gewoonte was, om vrouwen en jonge meisjes naar de geeselhuizen te zenden, in de handen van de gemeenste kerels, gemeen genoeg om daarvan hun beroep te maken, om daar te worden blootgesteld aan brutale behandeling en aan beschamende strat. Zij had het vroeger ook wel geweten, maar tot dusverre had zij er niet over nagedacht, voordat zij de tengere Rosa bijna radeloos van angst, voor zich zag. Het eerlijke vrouwenbloed, het sterk stroomende vrijheidsbloed van Nieuw-Engeland steeg in haar aangezicht, en klopte hevig in haar verontwaardigd hart; maar met hare gewone voorzichtigheid en zelfbeheersching, bleef zij zich meester, en het papier vast in hare hand knijpende, zeide zij enkel tot Rosa: ‘ga zitten, kind, terwijl ik naar uwe meesteres ga.’

‘Schandelijk! monsterachtig! afschuwelijk!’ zeide zij in zich zelve, terwijl zij de kamer doorging.

Zij vond Marie zittende in haar leuningstoel, terwijl Mammy bezig was heur het haar op te maken, en Jane op den grond voor haar, om haar de

voeten te wrijven, wat haar dagelijksche bezigheid was.

‘Hoe bevindt gij u vandaag?’ vroeg juffrouw Ophelia.

Een diepe zucht en het sluiten van de oogen was voor het oogenblik het eenige antwoord; maar vervolgens zeide Marie: ‘och, nicht, ik weet het niet; ik veronderstel, dat ik nooit veel beter zal worden!’

En zij veegde hare oogen af met een fijnen zakdoek, waar een zwarte rand omheen was van een duim breed.

‘Ik wilde eens met u spreken,’ zeide juffrouw Ophelia met een droog kuchje, zooals zij gewoon was bij een lastig geval, ‘ik wilde eens met u spreken over die arme Rosa.’

Marie's oogen gingen nu tamelijk wijd open, en een kleur kwam op hare vale wangen, terwijl zij kortaf antwoordde: ‘nu, wat is het met haar?’

‘Zij heeft veel spijt van hare handelwijs.’

‘Welzoo? Zij zal nog wel meer spijt krijgen, eer ik met haar heb afgedaan! Ik heb de onbeschaamdheid van die meid lang genoeg verdragen; nu zal ik haar klein maken, en laten kruipen in het stof.’

‘Maar zoudt gij haar niet op een andere wijze, kunnen straffen, die minder vernederend was?’

‘Ik wil haar juist vernederen; zij heeft zich haar leven lang laten voorstaan op haar tengerheid en mooiheid, en haar damesachtig voorkomen, zoodat zij vergeten heeft, wie zij is, en ik zal haar eens een lesje geven, dat haar op haar plaats zal zetten, denk ik.’

‘Maar, nicht, bedenk toch, dat als gij kieschheid en gevoel van schaamte uitdooft in een jong meisje, gij haar spoedig geheel bederven kunt.’

‘Kieschheid?’ zeide Marie met een minachtenden lach, ‘een mooi woord voor zulk een wezen; ik zal haar doen zien, dat zij met al haar verbeelding niet beter is dan de gemeenste deerne van de straat. Zij zal bij mij geen airs meer aannemen.’

‘Gij zult aan God verantwoording moeten doen voor zulk eene wreedheid!’ zeide juffrouw Ophelia.

‘Wreedheid? Ik zou wel eens willen weten, waar die wreedheid in stak? Ik heb een order geschreven voor vijftien zweepslagen, en er bij gezet, dat zij niet al te hard moesten zijn. Daar steekt dus geen wreedheid in!’

‘Geen wreedheid?’ vroeg juffrouw Ophelia. ‘Ik ben zeker, dat ieder meisje liever terstond zou worden doodgeslagen.’

‘Iemand met uw gevoelens kan er licht zoo over denken; maar die schepsels worden er gewoon aan, alleen op die manier kan men hen doen gehoorzamen. Als men hun doet gevoelen, dat zij airs van kieschheid over zich moeten hebben, en al dat, wel dan versukkelen ze u, zooals mijn bedienden altijd gedaan hebben. Ik ben nu begonnen hen klein te maken, en ik wil hen allen doen begrijpen, dat ik ze allen, den een zoowel als den anderen, zal laten geeselen, als zij niet oppassen!’ zeide Marie met een streng gezicht rondom zich ziende.

Jane liet het hoofd hangen, en dook weg bij die woorden, want zij voelde, dat die inzonderheid op haar gemunt waren. Juffrouw Ophelia zat voor een oogenblik roerloos, alsof zij een ontploffingsmiddel had ingeslikt, en op het punt was van te barsten. Toen bedenkende hoe geheel doelloos het is te redeneeren tegen iemand van zulk een karakter, kneep zij hare lippen nog vaster opeen, stond op, en ging de kamer uit.

Het was hard terug te gaan, en aan Rosa te zeggen, dat zij niets voor haar doen kon; en spoedig daarna kwam een van de mannelijke bedienden, om te zeggen, dat zijne meesteres had bevolen, dat Rosa naar het geeselhuis moest gebracht worden, waarheen zij dan ook ondanks haar schreien en smeeken werd heengesleept.

Weinige dagen daarna stond Tom te mijmeren bij de veranda, toen hij werd aangesproken door Adolf, die sedert den dood van zijn meester geheel ontdaan en troosteloos was. Adolf wist, dat hij altijd bij Marie in ongenade was geweest; maar gedurende het leven van zijn meester had hij daarop weinig gelet. Nu deze was gestorven, liep hij rond in dagelijksche vrees en beving, niet wetende, wat hem eerstdaags overkomen zou. Marie had meermalen eene bijeenkomst gehad met haren advokaat. Na ruggespraak met St. Clare's broeder

was er besloten de plaats te verkoopen met alle bedienden, uitgenomen die, welke haar persoonlijk eigendom waren; die wilde zij meenemen, en naar haars vaders plantage terugkeeren.

'Weet gij, Tom, dat wij allen zullen verkocht worden?' vroeg Adolf.

'Hoe hebt gij dat gehoord?'

'Ik heb mij verborgen achter de gordijnen, toen mevrouw met den advokaat sprak. Binnen weinige dagen, Tom, zullen wij naar de verkooping gezonden worden.'

'Gods wil geschiede!' zeide Tom, zijn armen over elkander slaande, met een diepen zucht.

'Wij zullen nooit weer zulk een meester krijgen,' zeide Adolf bezorgd; 'maar toch wil ik nog liever verkocht worden dan de kansen afwachten onder mevrouw.'

Tom wendde zich af; zijn hart was vol. De hoop op vrijheid, de gedachte aan zijne veraf zijnde vrouw en kinderen rees op voor zijne geduldige ziel, zooals voor den zeeman, die vlak voor de haven schipbreuk lijdt, het beeld oprijst van de torenspits en de vriendelijke daken van zijn dorp, dat hij boven de donkere golven aanschouwt als tot een laatst vaarwel. Hij drukte zich de armen sterk tegen de borst, onderdrukte zijne bittere tranen, en trachtte te bidden. De arme, oude ziel had zulk een bijzondere, onverklaarbare voorliefde voor de vrijheid, dat het een hard gevoel voor hem was; en hoe meer hij zeide: 'Uw wil geschiede', des te meer voelde hij het.

Hij zocht juffrouw Ophelia op, die hem sedert Eva's dood met blijkbare achting en vriendelijkheid behandeld had.

'Juffrouw Feely,' zeide hij, 'mijnheer St. Clare heeft mij mijne vrijheid beloofd. Hij heeft mij gezegd, dat hij was begonnen de zaak in orde te brengen, en nu misschien, als de juffrouw zoo goed zou willen zijn er met mevrouw over te spreken, zou zij er misschien mee willen voortgaan, zooals het de wensch was van mijnheer.'

'Ik zal voor u spreken, Tom, en mijn best doen,' zeide juffrouw Ophelia, 'maar als het van mevrouw afhangt, heb ik niet veel hoop voor u; toch zal ik mijn best doen.'

Dit voorval had plaats weinige dagen na dat van Rosa, terwijl juffrouw Ophelia toebereidselen maakte om naar het Noorden terug te keeren.

Toen zij er over nadacht, kwam het haar voor, dat zij wellicht in haar vorig gesprek met Marie te haastig en te sterk aanhoudend was geweest, zij besloot dus thans haren ijver wat te matigen, en zoo toegefelijk mogelijk te zijn. Alzoo besloot de goede ziel zich met haar breiwerk naar Marie's kamer te begeven, zoo innemend mogelijk te zijn, en Toms zaak te bepleiten met al de diplomatieke bekwaamheid, waarover zij kon beschikken.

Zij vond Marie languit liggende op een sofa, met den elleboog leunende op een paar kussens, terwijl Jane, die op boodschappen naar winkels was uitgeweest, staaltjes dunne zwarte stoffen voor haar uitspreidde.

'Deze stof zal wel gaan,' zeide Marie er een uitkiezende, 'alleen ben ik niet zeker of het wel echte rouwstof is.'

'Wel, mevrouw,' zeide Jane met veel bespraaktheid, 'mevrouw Derbennon, de weduwe van den generaal, droeg juist deze stof na den dood van den generaal verleden zomer, zij kleedt keurig.'

'Wat dunkt er u van?' vroeg Marie aan juffrouw Ophelia.

'Dat hangt af van de gewoonte, denk ik,' zeide juffrouw Ophelia, 'daarover kunt gij beter oordeelen dan ik.'

''t Is maar zoo gelegen,' zeide Marie, 'dat ik geen enkel kleed heb ter wereld, dat ik kan dragen, en daar ik de huishouding opbreek en de volgende week vertrek, moet ik kiezen.'

'Gaat gij al spoedig?'

'Ja, St. Clare's broeder heeft geschreven, en hij en de advokaat denken, dat het beter is de bedienden en de meubels publiek te verkoopen, en de plaats aan den advokaat in handen te laten.'

'Maar er is één ding, waarover ik nog met u wilde spreken,' zeide juffrouw Ophelia; 'Augustinus heeft aan Tom zijn vrijheid beloofd, en is reeds begonnen de wettige maatregelen te nemen, ik hoop, dat gij uw invloed zult gebruiken om dat gedaan te krijgen.'

'Daar zal ik mij wel buiten houden,' zeide Marie scherp: 'Tom is een van de beste bedienden op de plaats, dat zou volstrekt niet kunnen. Bovendien,

waartoe heeft hij zijn vrijheid noodig? Hij heeft het veel beter zoo.'

'Maar hij1 verlangt er zoo vurig naar, en zijn meester heeft het hem beloofd,' zeide juffrouw Ophelia.

'Ik geloof gaarne, dat hij er naar verlangt,' zeide Marie; 'zij verlangen er allen naar omdat zij een ontevreden slag van menschen zijn, die altijd verlangen naar 't geen zij niet hebben. En nu ben ik uit beginsel tegen alle vrijmaking, h oud den neger onder toezicht van een meester, en hij gedraagt zich tamelijk goed en fatsoenlijk; maar laat hem vrij en hij wordt lui, en wil niet werken, en raakt aan den drank, en zinkt al dieper en dieper. Ik heb het honderden malen gezien. Het is voor hem geen weldaad in vrijheid gesteld te worden.'

'Maar Tom is zoo degelijk, oppassend en vroom.'

'Daar behoeft gij mij niets van te vertellen! Ik heb er honderd gezien zooals hij. Hij zal goed oppassen, zoolang er goed op hem gepast wordt, dat is alles.'

'Maar bedenk toch,' zeide juffrouw Ophelia, 'dat als gij hem laat verkoopen, hij een slechten meester kan krijgen.'

'Och, dat is maar mallepraat,' zeide Marie; 'het gebeurt niet één keer van de honderd dat een goede kerel een slechten meester krijgt, de meeste meesters zijn goed, wat er ook gezegd moge worden. Ik heb hier in 't Zuiden altijd gewoond en ben er opgegroeid, en ik heb nog nooit een meester gekend, die zijn bedienden niet goed behandelde, zoo goed als zij 't verdienden. In dat opzicht koester ik geenerlei vrees.'

'Nu,' zeide juffrouw Ophelia met nadruk, 'ik weet, dat het een van de laatste wenschen was van uw echtgenoot, dat Tom zijn vrijheid zou hebben, het was een van de beloften, die hij deed aan de lieve Eva op haar sterfbed en ik zou niet denken, dat gij de vrijheid moogt nemen daar tegen te handelen.'

Bij dat beroep had Marie haar zakdoek voor 't gelaat, en begon te snikken, en druk gebruik te maken van haar flacon. 'Iedereen is tegen mij!' zeide zij. 'leder heeft zoo weinig gevoel! Ik had niet gedacht, dat gif al die herinneringen zoudt opwekken van al mijn leed, dat is onbedachtzaam! Maar niemand let daarop, mijn lijden is eigenaardig. Het is zoo hard maar één dochter te hebben, en die te moeten missen! En een echtgenoot te hebben, die in alle opzichten voor u geschikt is, en dien ook te moeten missen. En gij schijnt zoo weinig gevoel voor mij te hebben, dat gij het mij maar zoo in eens te binnen brengt, terwijl gij weet hoe het mij aandoet. Ik geloof wel, dat gij het goed meent; maar het is zoo onbedachtzaam.' En Marie snikte, en snakte naar den adem, en riep Mammy, om het raam te openen, en haar de Hofmansdroppels te brengen, en haar hoofd te besprenkelen, en haar japon los te maken; bij die opschudding pakte jutfrouw Ophelia haar biezen en ging naar hare kamer.

Zij begreep, dat het niet baten zou nog meer te zeggen, want Marie had een bijzonderen slag om zenuwtoevallen te krijgen, en als er op de wenschen van haren echtgenoot of van Eva gezinspeeld werd ten opzichte van de bedienden, dan had zij altijd een zenuwtoeval bij de hand. Juffrouw Ophelia deed derhalve wat voor Tom het beste was: zij schreef een brief aan mevrouw Shelby voor hem, bericht gevende van zijn bezorgdheid, en er op aandringende zijn losgeld te zenden.

Den volgenden dag werden Tom en Adolf, en een half dozijn andere slaven naar het slavenmagazijn gebracht om daar het goedvinden van een slavenhandelaar af te wachten, die een partij slaven bijeenbracht voor een publieken verkoop.

Hoofdstuk XXX.
Een slavenmagazijn.

Een slavenmagazijn! Misschien maken zich sommigen mijner lezers een vreeselijk denkbeeld van zulk een plaats. Zij stellen zich voor een vuil, donker hol, een schrikkelijken ‘Tartarus, informis, ingens, cui lumen ademptum.’

Maar neen, al te eenvoudige vriend: in deze dagen heeft men geleerd de kunst van netjes en fatsoenlijk te zon-

digen, zoodat men de oogen en de zinnen van de tatsoenlijke maatschappij niet ergert. De menschelijke koopwaar is hoog in prijs; en wordt derhalve goed gevoed, zindelijk gehouden, verzorgd, en nagegaan, opdat zij vet, krachtig en in goeden staat aan de markt kome. Een slavenmagazijn in Nieuw-Orleans is een huis uiterlijk niet veel onderscheiden van andere huizen, dat zindelijk en net gehouden wordt, en waar gij elken dag buiten onder een soort van luifel rijen van mannen en vrouwen kunt zien, die daar staan als een teeken van de waar, die daar binnen verkocht wordt.

Men zal u beleefd verzoeken binnen te gaan en eens rond te zien, en gij zult er een menigte mannen, vrouwen, broêrs en zusters, vaders, moeders en jonge kinderen vinden, die gij afzonderlijk of bij partijen kunt koopen, al naar het u goeddunkt; en die onsterfelijke zielen, eenmaal gekocht met bloed en angst door Gods Zoon, toen de aarde beefde, en de rotsen vaneen scheurden, en de graven geopend werden, kunnen hier verkocht worden, in beslag genomen, verpand, geruild voor koloniale waren en drogerijen, al naar de handel het goedvindt.

Het was een paar dagen na het gesprek tusschen Marie en juffrouw Ophelia, dat Tom, Adolf, en een half dozijn andere bedienden van St. Clare werden overgedaan aan de liefderijke goedheid van den heer Skeggs, den houder van een depôt in de... straat, om den volgenden dag de publieke verkooping af te wachten.

Tom had bij zich een vrij grooten koffer vol kleeren, evenals de meeste anderen. Zij werden voor den nacht in een lange kamer gebracht, waar vele andere mannen, van allerlei leeftijd, grootte en gelaatskleur waren verzameld, en die een luid gelach en dolle vroolijkheid lieten hooren.

'Ha, ha! dat is goed! ga je gang jongens!' zeide de heer Skeggs, de magazijnhouder. 'Mijn volk is altijd zoo vroolijk! Het is Sambo weer, zie ik,' zeide hij, terwijl hij goedkeurend sprak tot een dikken neger, die grappen en malle vertooningen stond te maken, de oorzaak van het schaterend gelach, dat Tom had gehoord.

Zooals men zich denken kan, was Tom in geen stemming om er aan deel te nemen; en derhalve zijn koffer zoover mogelijk van 't luidruchtige gezelschap af zettende, zette hij er zich op neer met het gezicht naar den muur. De handelaars in menschelijke koopwaar maken er opzettelijk hun werk van om eene luidruchtige vroolijkheid onder hunne negers te bevorderen als een middel om het nadenken te smoren, en hen voor hunnen toestand ongevoelig te maken. De geheele behandeling, welke den neger ten deel valt, van dat hij op de markt in het Noorden wordt gekocht, totdat hij in het Zuiden komt, wordt er stelselmatig op aangelegd om hem te verharden, gedachtenloos te doen worden, en te verdierlijken. De slavenhandelaar verzamelt zijn troep in Virginia, of Kentucky, en brengt dien dan naar eene geschikte, gezonde plaats, om zijne negers vet te mesten. Hier worden zij dagelijks volop gevoed, en daar sommigen wel tot kniezen genegen zijn, wordt er gewoonlijk een viool op nagehouden, en laat men hen alle dagen dansen; en hij, die niet vroolijk wil zijn, in wiens ziel de gedachten aan vrouw of kinderen te sterk zijn om hem te doen lachen en springen, wordt voor een kwaadaardigen en gevaarlijken kerel gehouden, en is blootgesteld aan al het leed, dat het ongenoegen van een gevoelloos mensch, die aan niemand verantwoordelijk is, hem kan aandoen. Levendigheid, vlugheid en vroolijkheid van uitzicht, vooral in het bijzijn van toeschouwers, worden hun voortdurend opgedwongen, zoowel door de hoop om daardoor een goed meester te krijgen, als door de vrees voor alles wat de handelaar hun kan aandoen, wanneer zij onverkoopbaar blijken te zijn.

‘Wat voert die neger daar uit?’ vroeg Sambo, naar Tom toekomende nadat de heer Skeggs was heengegaan. Sambo was een echte zwarte, van reusachtige grootte, zeer levendig en vlug van tong en vol streken en grappen.

‘Waf doet gij daar?’ vroeg Sambo, terwijl hij Tom schertsend een stomp in de zijde gaf. ‘Aan het overdenken, hé?’

‘Ik moet morgen op de verkooping verkocht worden,’ gaf Tom zeer bedaard ten antwoord.

‘Op de verkooping verkocht? Ha, ha, jongens, is dat geen pret? Ik wou dat ik ook dien weg op moest! Zeg, zou ik ze niet laten lachen? Maar hoe is dat? Moet die heele troep morgen gaan?’ vroeg Sambo, en legde zijne hand vrijpostig op Adolf's schouder.

‘Wees zoo goed om van mij af te blijven,’ zeide Adolf barsch, en richtte zich met groote minachting rechtop.

‘Wel, jongens, dat is een van die

blanke negers, een soort van roomkleurige, geparfumeerde,’ zeide hij, naar Adolf toekomende en glimlachende.

‘Goede hemel, die is goed voor een tabakswinkel; zij kunnen hem gebruiken om snuit te parfumeeren! Warempel, hij zou een heelen winkel kunnen gaande houden, dat zou hij.’

‘Ga jij maar heen!’ zeide Adolf boos.

‘Nu, komaan! wat ben je licht geraakt, jij blanke neger! Laat naar je kijken!’ zeide Sambo, en bootste Adolfs manieren na. ‘Zie eens wat een air en een gratie! Zeker bij een voorname familie geweest!’

‘Juist,’ zeide Adolf, ‘mijn meester had u allen kunnen koopen als oude prullen.’

‘Drommels! denk eens na,’ zeide Sambo. ‘Wat een voornaam persoon ik ben!’

‘Ik heb toebehoord aan de familie St. Clare,’ zeide Adolf met trotschheid.

‘Welzoo! Ik laat me hangen, als zij niet blij zijn je nu kwijt te raken, ze zullen je nu zeker verkoopen, tegelijk met wat gebarsten porselein en zoo,’ zeide Sambo spottend grinnikend.

Adolf, nu voorgoed boos geworden, vloog op zijn tegenpartij aan, en vloekte en sloeg van zich af. De overigen lachten en schreeuwden, zoodat het rumoer den magazijnhouder deed binnenkomen.

‘Hoe nu, jongens? Bedaar wat,’ zeide hij, links en rechts klappen uitdeelende.

Allen liepen uit elkaar in verschillende richtingen, uitgenomen Sambo, die, rekenende op de gunst, waarin hij stond bij den magazijnhouder, als een erkende grappenmaker, bleef staan, en zich bukte met een komiek gezicht telkens als zijn meester hem wilde slaan.

'Och, meester, wij doen het niet; wij waren zeer ordelijk, maar dat zijn die nieuwen, die zijn erg lastig, en hebben het op ons gemunt!'

De magazijnhouder wendde zich daarop tot Tom en Adolf, en deelde een paar schoppen en stompen uit, zonder veel te vragen, en ging heen met achterlating van algemeene bevelen, zich ordelijk te gedragen en te gaan slapen.

Terwijl dit plaats had in de slaapzaal van de mannen, zal misschien de lezer nieuwsgierig zijn geweest een kijkje te nemen in de zaal, die voor de vrouwen bestemd was. Uitgestrekt in verschillende houdingen op den vloer, kan hij daar talrijke slapende gedaanten zien, van allerlei gelaatskleur, van het zuiverste zwart tot blank toe, en van elken leeftijd, kinderen en oude lieden, die allen lagen te slapen.

Hier ligt een mooi, bevallig meisje van tien jaar, wier moeder gisteren is verkocht; zij heeft zich in slaap geschreid, zonder dat iemand zich om haar bekommerde. Daar ligt een oude, afgewerkte negerin, wier magere armen en vereelte vingers van harden arbeid getuigen, er op wachtende, dat zij morgen verkocht zal worden als wrakke waar voor 't geen zij nog gelden kan. Veertig à vijftig anderen met het hoofd op allerlei manieren in dekens of kleeren gewikkeld liggen in 't rond. Maar in een hoek, afgezonderd van de anderen, zitten twee vrouwen, wier voorkomen meer dan gewoonlijk de aandacht trekt. Een van deze is een fatsoenlijk gekleede mulatin, van tusschen de veertig en vijftig jaren met zachte oogen en innemende trekken.

Zij heeft een hoogen tulband op het hoofd van een rooden doek van de fijnste stof; hare kleeding zit haar zeer netjes, en is ook van goede stof, aanduidende, dat zij door zorgvuldige handen is gekleed. Naast haar, dicht tegen haar aanleunende, zit een meisje van vijftien jaar, hare dochter. Zij is eene kleurlinge, zooals men aan hare blankere kleur kan zien, hoewel hare gelijkenis op hare moeder zeer duidelijk is. Zij heeft dezelfde donkere oogen met langer wimpers, en haar krullend haar is mooi bruin. Zij is ook zeer net gekleed, en hare witte, fijne handjes verraden weinig gemeenzaamheid met slavenarbeid. Deze twee moeten morgen ook verkocht worden, tegelijk met de bedienden van St. Clare, en de heer aan wien zij toebehooren, aan wien het geld, dat zij opbrengen, moet gezonden worden, is lid van eene Christelijke kerk in Nieuw-York. Hij zal het geld tot zich nemen, en daarna het sacrament van zijnen en haren Heere ontvangen zonder er verder over te denken.

Deze twee, die wij Suze en Emmeline zullen noemen, waren de lijfbedienden geweest van eene beminnelijke en vrome dame in Nieuw-Orleans, door wie zij zorgvuldig en godvruchtig waren onderwezen en opgeleid. Zij hadden leeren lezen en schrijven, waren ijverig onderwezen in de waarheden van den godsdienst, en hun lot was zoo gelukkig geweest als in hunnen toestand mogelijk was. Maar de eenige zoon van hare beschermster had het bestuur over hare eigendommen, en door de zorgeloosheid en buitensporigheden had hij ze met schulden bezwaard en was eindelijk failliet gegaan. Een van de grootste crediteuren was de achtenswaardige firma van B en Co in Nieuw-York. B. en Co. schreven aan hunnen procureur in Nieuw-Orleans, die den boedel had aangeslagen (waarvan deze twee slavinnen en een troepje plantagearbeiders de kostbaarste gedeelten uitmaakten) en die dit naar Nieuw-York had bericht. Daar broeder B. zooals wij gezegd hebben, een Christen

was, woonachtig in een vrijen staat, voelde hij in deze omstandigheden wel eenige ongerustheid. Hij dreef niet gaarne handel in slaven en menschenzielen, natuurlijk niet, maar het was om dertig duizend dollars te doen, en dit was toch wat te veel geld, om voor zijne beginselen op te offeren, en na zich dus wel bedacht te hebben, en raad te hebben gevraagd aan lieden, die hij wist, dat hem een raad naar zijnen zin zouden geven, schreef broeder B. aan zijn procureur, dat hij de zaak moest

behandelen, gelijk hem het best voorkwam, en hem het bedrag maar moest overmaken.

Daags nadat de brief te Nieuw-Orleans aankwam, werden Suze en Emmeline in beslag genomen, en naar het depôt gebracht, om daar de algemeene verkooping af te wachten, en, terwijl zij nu in 't maanlicht, dat door de getraliede vensters sluipt, schemerachtig zichtbaar zijn, kunnen wij naar haar gesprek luisteren. Beiden schreien, maar stil, opdat de eene het niet van de andere hoore.

'Moeder, leg uw hoofd maar op mijn schoot, en zie of gij niet wat slapen kunt,' zeide het meisje, haar best doende om kalm te schijnen.

'Ik heb geen lust om te slapen, Em, ik zou niet kunnen. Het is misschien de laatste nacht, dat wij bij elkander zijn.'

'O, moeder, spreek zoo niet. Misschien zullen wij samen verkocht worden, wie weet?'

'Als het iemand anders betrof, zou ik ook zoo spreken, Em,' antwoordde de moeder; 'maar ik ben zóó bang u te verliezen, dat ik niets anders zie dan gevaar.'

'Waarom, moeder? De man zeide, dat wij er beiden knap uitzagen.' Suze herinnerde zich nu die woorden en blikken van dezen man, en viel bijna flauw van angst, toen zij bedacht hoe hij Emmeline's handen had bekeken, en haar krullende lokken had opgelicht, en gezegd, dat zij p u i k e waar was. Suze was christelijk opgebracht, gewoon om dagelijks in den bijbel te lezen, en gruwde er evenzeer van dat haar kind tot een leven van schande zou verkocht worden, als eenige andere christelijke moeder, maar zij had geen hoop, geen bescherming.

'Moeder, mij dunkt het zou goed zijn, als gij een plaats als keukenmeid kondt krijgen, en ik als kamermeid of naaister bij dezelfde familie. Ik geloof het zeker. Laten wij er maar zoo frisch en vroolijk uitzien als wij kunnen, en alles opnoemen wat wij kunnen verrichten, dan zal het misschien wel gaan,' zeide Emmeline.

'Gij moet morgen al uw haar naar achteren kammen, glad weg,' zeide Suze.

'Waarom moeder? Dan zie ik er lang zoo goed niet uit.'

'Ja, maar gij zult zoo beter verkocht worden.'

'Ik begrijp niet waarom,' zeide het meisje.

'Fatsoenlijke families zullen u liever willen koopen, als gij eenvoudig en stemmig zijt, dan als gij uw best doet om u mooi te maken. Ik ken de manieren van die menschen beter dan gij,' zeide Suze.

'Welnu, moeder, dat zal ik het zoo doen.'

'En Emmeline, als wij elkander na den dag van morgen nooit mochten weerzien; als ik ergens op een plantage word verkocht, en gij ergens anders, onthoud dan altijd hoe gij zijt opgebracht, en alles wat mevrouw u gezegd heeft. Neem uw bijbel mede, en uw gezangboek, en als gij den Heere getrouw zijt, zal Hij u getrouw zijn.'

Zoo spreekt de arme ziel in angstige bekommering, want zij weet, dat morgen iedere man, hoe laag en verdierlijkt, hoe goddeloos en onbarmhartig ook, als hij maar genoeg geld geeft, de eigenaar van haar dochter kan worden naar lichaam en ziel, en hoe zal het kind dan getrouw blijven? Zij denkt aan dat alles, terwijl zij hare dochter in hare armen sluit, en wenscht, dat zij niet zoo welgemaakt en bevallig ware. Het schijnt bijna een verzwaring van haar lot, als zij bedenkt hoe rein en godvruchtig, hoe ver boven den gewonen staat zij is opgebracht. Zij heeft geen andere toevlucht dan 't gebed; en vele zulke gebeden tot God zijn uit die nette, ordelijke en hoogstfatsoenlijke slavengevangenissen opgegaan, gebeden, die God niet vergeten heeft, gelijk een dag der toekomst bewijzen zal; want er staat geschreven: 'Zoo wie

een van deze kleinen ergert, het ware hem beter, dat een molensteen om zijn hals gehangen, en hij in de diepte der zee geworpen ware.'

Het zachte, ernstige, stille maanlicht valt steeds naar binnen, de tralies doende uitkomen van de ramen op de op den grond liggende slaapsters. Moeder en dochter zingen samen een wild en droevig lied, bij de slaven in gebruik als lijkzang:

‘O, waar is schreiende Mary?
O, waar is schreiende Mary?
Gegaan naar het schoone land.
Zij is dood en in den hemel;
Zij is dood en in den hemel;
Gegaan naar het schoone land.’

Deze woorden, door liefelijke en treurige stemmen gezongen, naar eene melodie, welke de zuchten der aardsche wanhoop naar de hemelsche hoop scheen uit te drukken, klonken met aandoenlijke galmen door de gevangenis, terwijl het eene vers het andere volgde:

‘O, waar zijn Paul en Silas?
O, waar zijn Paul en Silas?
Gegaan naar het schoone land!
Dood zijn ze, en in den hemel;
Dood zijn ze, en in den hemel;
Gegaan naar het schoone land.’

Zingt maar voort, arme zielen! De nacht is kort, en de morgen zal u voor altijd scheiden.

Maar nu is het morgen, en ieder is opgestaan; en de waardige mijnheer Skeggs is druk in de weer, want een partij waar moet in orde gebracht worden voor de veiling. Er wordt nauwkeurig gekeken naar het toilet, aan allen wordt bevel gegeven, dat zij hun beste gezicht moeten zetten en opgeruimd zijn; en nu worden allen in een kring geplaatst tot een laatste onderzoek, vóór zij naar de Beurs worden gebracht.

De heer Skeggs, met zijn hoed van palmbladen op het hoofd, en zijn sigaar in den mond, wandelt rond, om de laatste hand aan zijn koopwaar te leggen.

‘Hoe is dat?’ zegt hij naar Suze en Emmeline toegaande; ‘waar zijn je krullen, meid?’

Het meisje keek schroomvallig naar hare moeder, die met de zachte gevatheid van hare klasse antwoordt: ‘ik heb haar gisteravond gezegd, dal zij het haar glad en netjes moest opmaken, en het niet in krullen moest laten fladderen; zij ziet er nu fatsoenlijker uit.’

‘Gekheid!’ zei de man kortaf tot het meisje; ‘ga terstond en maak er de krullen netjes weer in, en,’ voegde hij er bij, terwijl hij met zijn rotting zwiepte, ‘wees spoedig klaar; ga mee en help haar,’ zeide hij tot de moeder; ‘die krullen kunnen haar misschien honderd dollars meer doen gelden.’

Onder een prachtigen koepel liepen mannen van alle naties heen en weer over den marmeren vloer. Aan alle zijden van de ronde ruimte waren kleine tribunes of staanplaatsen, ten gebruike van sprekers of verkoopers. Twee van deze, aan de tegenovergestelde zijden, waren nu bezet door zwierige en welsprekende heeren, die met ophef in eene mengeling van Engelsch en Fransch hunne verschillende waar opvijzelden, om bieders uit te lokken. Eene derde tribune was nog onbezet en omringd door een groep, die stond te wachten, tot de veiling beginnen zou. Hier kunnen wij Tom, Adolf en andere bedienden van St. Clare herkennen; en hier wachten ook Suze en Emmeline angstig hare beurt af. Verschillende toeschouwers, met of zonder voornemen om te koopen, verzamelden zich om die groep, bekeken, betastten en

bepraatten de verschillende eigenschappen en het voorkomen der ten toon gestelden met dezelfde vrijheid, als een jockey over een paard spreekt.

‘Hola daar! Alf, hoe komt gij hier?’ vroeg een jong, pronkerig gekleed heertje aan een ander van denzelfden stempel, hem op den schouder kloppende, terwijl de aangesprokene bezig was Adolf te bekijken door een lorgnet.

‘Wel, ik had een lijfknecht noodig, en daar ik hoorde, dat de troep van St. Clare zou verkocht worden, dacht ik...’

‘Ik ben wel wijzer dan om iets van St. Clare te koopen; allen verwende negers; zoo onbeschaamd als de duivel,’ zeide de andere.

‘Daar ben ik niet hang voor,’ hernam de eerste. ‘Als ik ze maar heb, zal ik hun die verbeelding spoedig afleeren; zij zullen gauw ondervinden, dat zij met een ander soort van meester te doen hebben dan met monsieur St. Clare. Op mijn woord, ik zal dien kerel koopen, ik heb zin in zijn voorkomen.’

‘Gij zult ondervinden, dat het u moeite zal kosten hem te houden; hij is verduiveld buitensporig.’

‘Jawel, maar mylord zal ondervinden, dat hij bij mij niet buitensporig kan zijn. Laat hij maar eerst eens een paar maal naar het geeselhuis gezonden zijn,

dan is hij door en door mak! Ik denk, dat hem dat wel in zijn manieren helpen zal! Ik zal hem wel klein krijgen, dat zul je zien! Ik koop hem, dat is uitgemaakt!'

Tom had met aandacht staan rondkijken naar de menigte, die zich om hem verdrong, en had gezocht naar iemand dien hij tot zijn meester zou willen hebben; en als gij ooit in de noodzakelijkheid mocht komen, waarde lezer, om uit een paar honderd mannen er een uit te zoeken, die uw absolute eigenaar en meester zou worden, dan zoudt gij misschien bemerken evenals Tom, hoe weinigen er bij waren, aan wie gij u genegen zoudt voelen u over te geven. Tom zag genoeg mannen: groot, dik, grof, klein, pieperig, uitgedroogd; allerlei soort van mannen, botterikken en alledaagsche mannen, die hun medemenschen oprapen als papiersnippers, om ze met dezelfde onverschilligheid òf in 't vuur òf in de papiermand te smijten, al naar 't hun goeddunkt; maar hij zag geen St. Clare. Kort voordat de veiling begon, zag hij een kort, breed, grofgespierd man, met een geruit hemd, dat op de borst ver open hing, en met eene beslijkte, versleten broek, zich met de ellebogen door het gedrang werken, gelijk iemand, die niemand ontziet, die hem in den weg is. Zoo kwam hij naar de groep, en begon deze nauwkeurig na te gaan. Zoodra Tom dien man zag komen, voelde hij een onwillekeurig angstig afgrijzen van hem, dat nog toenam, toen hij dichterbij kwam. Hoewel kort, was hij blijkbaar van reusachtige lichaamskracht. Zijn rond, kogelvormig hoofd, zijn groote, lichtgrijze oogen met hunne ruige vlaskleurige wenkbrauwen, en geheel zijn stroef, gerimpeld, door de zon verbrand gezicht, waren zeker niet innemend; zijn groote, grove mond werd zichtbaar uitgerekt door een groote pruim tabak, waarvan hij het sap nu en dan met buitengemeene kracht en ongegeneerdheid uitspoog; zijne handen waren onevenredig groot, behaard, bruin gebrand door de zon, zeer morsig en met lange nagels, in een zeer vuilen toestand. Deze man onderzocht den troep met bijzondere vrijpostigheid. Hij greep Tom bij de kin, en trok zijn mond open, om zijne tanden te bezichtigen; liet hem zijne mouw opstroopen om zijne spieren te toonen; liet hem omkeeren, stappen en springen, om te zien of er niets aan zijn beenen haperde.

'Waar zijt gij opgebracht?' vroeg hij kortaf na dit onderzoek.

'In Kentucky, meester,' antwoordde Tom, rondziende als naar verlossing.

'Wat hebt ge daar gedaan?'

'Ik had het opzicht over mijns meesters hoeve,' antwoordde Tom. 'Nog al waarschijnlijk,' zeide de andere kortaf, en ging verder. Voor Adolf bleef hij slechts een oogenblik staan; toen eene lading tabakssap op zijne glimmende laarzen mikkende, en een gebaar van minachting makende, stapte hij verder. Wederom bleef hij staan voor Suze en Emmeline. Hij stak zijn groote, vuile hand uit, en trok het meisje naar zich toe; streek met de hand over haren hals en borst, bevoelde hare armen, bekeek hare tanden, en zette haar toen weder naast hare moeder, wier lijdend gelaat blijken droeg van den angst, dien zij doorstaan had bij elke beweging van den afschuwelijken vreemdeling.

Het meisje was verschrikt geworden, en schreide.

'Laat dat, jij nuf!' zei de vendumeester, 'geen huilebalkerij hier, zoo aanstonds begint de verkoop.' En juist zoo, de verkoop begon. Adolf werd toegewezen voor een goede som aan den jeugdigen heer, die zijn voornemen had te kennen gegeven om hem te koopen, en de overige bedienden van St. Clare gingen in verschillende handen over.

'Nu, kom maar mee, jongen! hoor je?' zeide de verkooper tot Tom.

Tom stapte op het blok en keek angstig rond; alles scheen op te gaan in een verward geraas: het opnoemen door den verkooper van zijn hoedanigheden in 't Fransch en in 't Engelsch, het kruisvuur der bieders, eveneens in die talen, en het weldra neervallen van den hamer, en de duidelijke nadruk op de laatste lettergreep van het woord d o l l a r s , toen de verkooper den prijs noemde, waarvoor Tom verkocht was: hij had een meester!

Hij werd van het blok afgeduwd, de korte man met zijn stierenkop pakte hem ruw bij den arm, duwde hem ruw op zijde, en zeide met een barsche stem: ‘blijf daar staan.’

Tom was bijna wezenloos; doch steeds ging het bieden voort, afgerammeld in 't Fransch en in 't Engelsch. Weer viel de hamer: Suze is verkocht. Zij stapt van het blok af, kijkt om en blijft staan; hare dochter strekt hare handen naar haar uit. Zij kijkt angstig den man aan, die haar gekocht heeft, een fatsoenlijk man van middelbaren leeftijd met een goedaardig gezicht. 'Och, mijnheer, koop ook mijn dochter!'

'Ik zou het wel willen doen, maar ik vrees, dat het mij te veel zou kosten,' zei de heer met pijnlijke belangstelling naar het meisje kijkende, terwijl zij op het blok steeg en met beschroomde, angstige blikken rondzag.

Het bloed steeg pijnlijk op in hare zoo even kleurlooze wangen; haar oog heeft een koortsachtigen gloed en hare moeder is bekommerd over hare aldus verhoogde schoonheid. De vendumeester ziet zijn voordeel, en schreeuwt met ophef in 't Fransch en in 't Engelsch; er wordt druk geboden. 'Ik zal doen wat ik kan,' zegt de welwillend uitziende heer, al mee biedende. Weldra gaat het boven zijn krachten. Hij biedt niet meer; de vendumeester wordt steeds warmer, maar het bieden wordt minder druk. Het staat nu nog slechts tusschen een voornaam oud heer, en onze kennis met den stierkop. De heer biedt nog eenmaal, minachtend kijkende naar zijn concurrent; maar de stierkop wint het van hem in 't volhouden en in lengte van beurs; de strijd duurt niet lang; de hamer valt: de stierkop heeft het meisje naar lichaam en ziel, tenzij God haar helpe! Haar meester is de heer Legree, eigenaar van een plantage aan de Roode-Rivier. Zij wordt naast Tom en twee andere mannen gezet, en gaat schreiende weg.

Het spijt den welwillenden heer zeer, maar zoo gaat het dagelijks: men ziet bij die veilingen altijd moeders en dochters die schreien; er valt niets tegen te doen enz. en hij gaat met de slavin, die hij gekocht heeft, een anderen kant uit.

Een paar dagen later zendt de procureur van de christelijke firma B. en Co. te Nieuw-York het geld over. Laten zij op den achterkant van den aldus verkregen wissel deze woorden schrijven van den grooten Betaalmeester, aan wien zij in de toekomst rekening en verantwoording zullen moeten doen. 'Hij vergeet het geroep der ellendigen niet, als Hij onderzoek doet.'

Hoofdstuk XXXI.

> 'Gij zijt te rein van oogen dan dat Gij het kwaad zoudt zien, en de kwelling kunt Gij niet aanschouwen; waarom zoudt Gij aanschouwen die trouwelijk handelen! Waarom zoudt Gij zwijgen, als de Goddebooze dien verslindt, die rechtvaardiger is dan hij.'
> Hab. I:13.

Een dag later vinden wij Tom tusschendeks op een kleine, onaanzienlijke boot op de Roode Rivier. Hij had ketenen aan de handen en aan de voeten, en op zijn hart lag iets wat veel zwaarder was dan ketenen. Maan en sterren waren voor hem niet aan den hemel, alles was voor hem voorbij, gelijk de boomen en de oevers nu voorbij gingen, om niet terug te keeren. Vrouw en kinderen in Kentucky en zijn goede meesters; St. Clare's huis met al zijn weelde en pracht; het gouden kopje van Eva, met hare oogen als van eene heilige; de trotsche, vroolijke, innemende, schijnbaar zorgelooze en altijd vriendelijke St. Clare, uren van gemak en aangenamen vrijen tijd; alles voorbij! en in plaats daarvan wat thans?

Het is een der grootste bitterheden van het slavenlot, dat de neger, zoo vatbaar voor streelende indrukken, wanneer hij in beschaafde familie den smaak en het gevoel heeft aangenomen, die als het ware de atmospheer van zulk een verblijf uitmaken, er niettemin aan blootstaat om de slaaf van den gemeensten, ruwsten meester te worden; evenals een stoel of een tatel, die eens een prachtig salon versierde, eindelijk geschonden en geschaafd in de gelagkamer eener gemeene herberg, of in een schuilhoek van schandelijke ontucht komt. Het groote verschil is hierin gelegen, dat de tafel of stoel niet voelen kan, en de mensch wel; want zelfs de

wettelijke bepaling: dat hij als persoonlijk eigendom en roerend goed zal geacht, geoordeeld en toegewezen worden, kan zijn ziel niet uitdelgen, met hare eigene kleine wereld van herinneringen en verlangen, van hoop, vrees en liefde.

De heer Simon Legree, Tom's meester, had op verschillende plaatsen te Nieuw-Orleans slaven gekocht, te zamen acht in getal, en hen paarsgewijze geboeid naar de stoomboot, de Z e e r o o v e r gedreven, die aan den steiger lag, gereed om de Roode-Rivier op te varen.

'Sta op!'

Tom stond op.

'Doe die das af!' en daar Tom, belemmerd door zijn boeien, het trachtte te doen, hielp hij hem, door ze, met geen zachte hand, van zijnen hals af te trekken, en ze in zijn zak te steken.

Nu ging Legree naar Tom's koffer, dien hij te voren reeds had doorsnuffeld, en er een oude broek en een onoogelijke jas uitnemende, die Tom gewoon was geweest bij zijn stalwerk aan te trekken, zeide hij, terwijl hij Tom's handen van de boeien ontdeed, en hem een hoek wijzende tusschen de kisten: 'ga daar heen, en trek ze aan.'

Tom gehoorzaamde, en kwam weldra terug.

'Trek je laarzen uit,' zeide de heer. Tom deed het.

'Daar!' zei zijn meester, terwijl hij hem een paar grove, zware schoenen toewierp, zooals de slaven meestal dragen, 'trek die aan!'

Bij Tom's snelle verwisseling van kleeren, had hij toch niet vergeten zijn geliefkoosden zakbijbel over te steken. Het was goed dat hij dat gedaan had; want toen Legree hem de handboeien weer had aangedaan, begon hij op zijn gemak de zakken der uitgetrokken kleedingstukken te doorzoeken. Hij haalde er een zijden zakdoek uit, en stak dien in zijn eigen zak. Verscheiden kleinigheden, die Tom had bewaard, voornamelijk omdat hij er Eva eens mede vermaakt had, bekeek hij met een verachtelijk gebrom, en smeet ze over zijn schouder in de rivier.

Daarna vond hij Tom's Methodistisch gezangboek, dat deze in zijn haast had vergeten, en bladerde het door.

'Zoo! vroom, wel zeker. Zoo, en dus behoor je tot de kerk?'

'Ja, meester,' zeide Tom vrijmoedig.

'Nu, dat zal ik je spoedig afleeren. Ik heb op mijn plaats geen van die wawelende, biddende en zingende negers; denk daarom, begrijp dat goed,' zeide hij met zijn voet stampende, en met een scherpen' blik op Tom, 'ik ben je kerk, begrijp je, en je doet zooals i k je zeg.'

Er was iets in dien zwijgenden zwarten man dat antwoordde: n e e n ! en als herhaald door een onzichtbare stem, kwamen de woorden van eene oude profetische perkamentrol, zooals Eva hem die dikwijls had voorgelezen: hem in de gedachten. 'Vrees niet, want I k heb u verlost. Ik heb u bij uwen naam geroepen. Gij zijt de mijne!'

Maar Simon Legree hoorde geen stem. Die stem zal hij nooit hoorere. Hij zag een oogenblik naar het ter neder geslagen gelaat van Tom, en ging toen weg. Hij nam Tom's koffer, die vele nette kleedingstukken bevatte, mede naar de voorplecht; weldra stonden er verscheiden mannen van de boot omheen.

Met veel gelach om negers, die heeren wilden zijn, werd het goed gereedelijk verkocht, en eindelijk ook de leege koffer. Het was naar hun meening, grappig om

te zien, hoe Tom vooral zijne dingen nakeek, naarmate zij het eigendom werden van dezen of genen, en 't verkoopen van den koffer gaf nog de meeste pret.

Toen dat afgeloopen was, drentelde Legree weer naar zijn eigendom. ‘Nu, Tom, nu heb ik je verlost van je extrabagage. Pas nu maar goed op je kleeren. Het zal lang duren, eer gij nieuwe krijgt. Ik wil negers zorgvuldig maken; een pak moet een jaar duren op mijn plaats.’

Toen wandelde Simon naar de plaats, waar Emmeline zat, met een keten vast aan een andere vrouw.

‘Wel, meisje,’ zeide hij, haar bij de kin vattende, ‘houd maar goeden moed.’ De onwillekeurige blik van afgrijzen, schrik en afkeer, waarmede het meisje hem aanzag, ontging hem niet.

Hij fronste geweldig de wenkbrauwen.

‘Geen kuren, meid! gij zult een vroolijk gezicht zetten, als ik je aanspreek hoor je? En jij oude, gele, volle maan!’ zeide hij, een duw gevende aan de mulattin,

aan welke Emmeline was vastgeketend, ‘jij moet ook een ander gezicht zetten! Je moet vroolijker kijken, zeg ik je!’

‘En ik zeg u allen,’ ging hij voort, een paar schreden achterwaarts doende: ‘Ziet mij aan; ziet mij aan; ziet mij vlak in de oogen! vlak in de oogen! zeg ik;’ en bij elke pauze stampte hij met den voet.

Als door tooverkracht was nu ieder oog gericht op het glurende, groenachtig grijze oog van Simon.

‘Nu,’ zeide hij, zijn groote zware vuist toeknijpende tot iets, dat naar een smidshamer geleek, ‘zie je die vuist? Voel eens!’ zeide hij, terwijl hij ze op Tom's hand neerlegde. ‘Kijk eens naar die beenderen! Nu, die vuist is zoo hard geworden door 't slaan op de negers. Ik heb nog nooit een neger gezien, die ik niet met één klap mak maakte,’ zeide hij, terwijl hij zijn vuist zóó dicht bij Tom's gezicht hield, dat Tom terugweek. ‘Ik heb geen van die verwenschte opzichters. Ik ben mijn eigen opzichter; en ik zeg je, dat ik opzicht houd. Laat dus iedereen oppassen, en klaar staan, zoodra ik maar spreek. Dat is de weg om vrede met mij te houden. Gij zult geen zacht plekje aan mij vinden, nergens. Pas dus op, want bij mij is geen genade.’

De vrouwen hielden onwillekeurig den adem in, en het geheele troepje zat met neergeslagen, ontdane gezichten. Onderwijl draaide Simon op zijn hiel rond, en ging naar het buffet van de boot, om een borrel te nemen.

‘Dat is de wijze, waarop ik begin met mijn negers,’ zeide hij tot een heerachtig uitziend man, die er bij gestaan had, terwijl hij sprak. ‘'t Is mijn manier om streng te beginnen, om hun te laten begrijpen, wat zij te wachten hebben.’

‘Zoo?’ zeide de vreemdeling, hem aanziende met de weetgierigheid van een natuuronderzoeker, die een afwijkend exemplaar bestudeert.

‘Ja, ik behoor niet tot die heeren planters, met blanke handjes, die rondslenteren en beetgenomen worden door den een of anderen ouden opzichter! Kijk eens naar mijn knokkels en naar mijn vuist. Voel maar eens, het vleesch er op is zoo hard geworden als steen door 't slaan op de negers!’

De vreemdeling hield zijn vinger op de vuist en zeide eenvoudig weg: ‘ze is hard genoeg, en ik veronderstel,’ voegde hij er bij, ‘dat de toepassing uw

hart even zoo hard gemaakt heeft.'

'Nu, ja, dat mag ik zeggen,' zeide Simon met een hartelijken lach. 'Ik houd het er voor, dat er al zoo weinig zachtaardigheid in mij is als in iemand. Niemand kan mij bedotten. Negers kunnen niets van mij gedaan krijgen, noch door huilen, noch door zoete woordjes; dat is uitgemaakt.'

'Gij hebt daar een mooi troepje.'

'Dat is zoo,' zeide Simon. 'Daar heb je dien Tom. Men heeft mij gezegd, dat hij iets bijzonders is. Ik heb hem wel wat duur betaald, dewijl ik voornemens ben een drijver en voorman van hem te maken; als ik er die begrippen maar uit kan krijgen, die hij geleerd heeft door zoo behandeld te worden, als negers nooit moesten behandeld worden, dan zal hij wel goed worden! Met die gele vrouw heb ik het slecht getroffen. Ik geloof, dat zij ziekelijk is; maar ik zal haar behandelen, naar zij waard is; een paar jaar zal zij 't nog wel uithouden. Ik ben niet voor het sparen van negers. Opgebruiken en dan anderen koopen is mijn manier; dat geeft minder moeite, en 't komt ten slotte goedkooper uit,' en Simon slurpte eens uit zijn glas.

'En hoe lang houden zij 't gewoonlijk uit?' vroeg de vreemdeling.

'Och, dat weet ik niet, al naar hun gestel is. Sterke kerels duren zes à zeven jaar, zwakkelijken zijn op in twee à drie. Ik placht, toen ik pas begon, mij veel moeite te geven, om ze het wat langer te doen uithouden, door hun medicijnen te geven, als zij ziek waren, en kleerera en dekens, en wat niet al, om hen, zooals men zegt, fatsoenlijk en goed te houden. Maar, och, het baatte niet: ik legde er geld bij en had nog heel wat moeite bovendien. Nu zet ik ze maar aan, ziek of gezond. Als een neger dood is, koop ik een anderen, en ik vind, dat dit in alle opzichten goedkooper en gemakkelijker uitkomt.'

De vreemdeling keerde zich om, en zette zich naast een jong heer, die met een heimelijk ongenoegen naar dit gesprek had geluisterd.

'Gij moet dien kerel niet voor een staaltje van de zuidelijke planters houden,' zeide hij.

'Ik zou hopen van neen,' antwoordde de jonge heer met nadruk.

'Het is een gemeene, laaghartige, verdierlijkte kerel!' zeide de eerste.

'En toch veroorloven uwe wetten hem een aantal menschelijke wezens in eigendom te hebben, onderworpen aan zijne onbeperkte willekeur, zonder zelfs een zweem van bescherming; en zoo gemeen als hij is, kunt gij toch wel niet zeggen, dat er niet velen zoo zijn.'

'Maar,' zeide de andere, 'er zijn toch ook vele weldenkende, menschlievende mannen onder de planters.'

'Toegestemd,' zeide de jonkman; 'maar naar mijn gevoelen zijn het uwe weldenkende, menschlievende mannen, die verantwoordelijk zijn voor al de gruwelen, die deze ellendelingen plegen; omdat zonder hun invloed het geheele stelsel geen uur langer in stand kon blijven. Als er geen andere planters waren dan zulke als hij,' vervolgde hij, met zijn vinger naar Legree wilzende, die met den rug naar hen toestond, 'dan zou het geheele ding zinken als een molensteen. Het zijn uw fatsoenlijkheid en menschlievendheid, die zijne brutaliteit beschermen.'

'Gij hebt zeker hooge gedachten van miln goed humeur,' zeide de planter glimlachende; 'maar ik raad u aan om niet zoo luid te spreken, dewijl er lieden op de boot zijn, die misschien met zoo verdraagzaam zouden zijn als ik. Wacht liever

tot gij op mijn plantage zijt; daar kunt gij dan on uw gemak ons allen over den hekel halen.'

De jonge heer bloosde en glimlachte, en de twee zaten weldra aan een spec trik-trak. Ondertusschen had er op het voorste gedeeite der boot een ander gesprek plaats tusschen Emmeline en de mulattin aan welke zij was vastgeketend. Zooals natuurlijk was, deelden zij elkander een en ander mete uit bare geschiedenis.

'Aan wien hebt gij toebehoord?' vroeg Emmeline.

'Mijn meester was de heer Ellie; wij woonden in de Hoofdstraat; misschien hebt gij het huis wel gezien.'

'Was hij goed voor u?'

'Meestal; tot hij ziek werd. Hij is langer dan zes maanden ziekelijk geweest, en was verschrikkelijk lastig; het scheen dat hij tag en nacht niemand met rust wilde laten; en hij werd zoo wonderlijk, dat niemand iets naar

zijn zin kon doen. Hij werd met elken dag ongemakkelijker; hield mij 's nachts op, totdat ik geheel af was, en ik niet langer wakker kon blijven; en omdat ik eens 's nachts in slaap viel, voer hij zoo schrikkelijk tegen mij uit, en zeide dat hij mij verkoopen zou aan den hardsten meester, dien hij vinden kon; en hij had me toch mijne vrijheid beloofd, als hij stierf.'

'Hadt gij geene familiebetrekkingen?' vroeg Emmeline.

'Ja, ik had mijn man; hij is een hoefsmid. Meester huurde hem meestal uit. Zij brachten mij zoo haastig weg, dat ik niet eens tijd had hem te zien; en ik heb vier kinderen. Och, och!' zuchtte de vrouw, en bedekte haar gezicht met hare handen.

Het is een natuurlijke neiging bij ieder, die een verhaal van jammer hoort, iets tot troost te willen zeggen. Emmeline wilde gaarne iets zeggen: maar zij kon niets bedenken. Wat viel hier te zeggen? Als hadden zij het afgesproken, vermeden beiden met vrees en angst alle melding van den afschuwelijken man, die nu hun meester was.

Het is waar, er is godsdienstige troost, zelfs voor het donkerste uur. De mulattin, die lid der Methodistenkerk was, bezat, hoewel haar verstand weinig ontwikkeld was, een echten geest van godsvrucht. Emmeline was veel beter opgevoed: zij had leeren lezen en schrijven, en was door eene vrome meesteres zorgvuldig in den bijbel onderwezen; maar was het toch niet het geloof van den standvastigen Christen op de proef stellen, zich, zoo schijnbaar door God verlaten, in de macht van het onmeedoogende geweld te bevinden? Hoeveel meer moest dan het geloof geschokt worden dier arme kleinen van Christus, zwak in kennis en teeder in jaren.

De boot, bevracht met hare lading van jammer, voer voort, den modderigen stroom opwaarts door de kronkelende bochten der Roode-Rivier; en droevige oogen staarden vermoeid op de steile oevers van roode klei, die met akelige eentonigheid voorbijgleden. Eindelijk legde de boot aan bij eene kleine stad, en hier ging Legree met zijn troep van boord.

Hoofdstuk XXXII.
'De duistere plaatsen der aarde zijn vol van de woningen der wreedheid.'

Vermoeid voortgaande achter een zwaren wagen, langs een slecht gebaanden weg, liepen Tom en zijn makkers. In den wagen zat Simon Legree, en de beide vrouwen, steeds aan elkaar gekluisterd, waren er achterin geborgen met eenig vrachtgoed, en het geheele gezelschap was op weg naar Legree's plantage, die nog een goed eind ver verwijderd lag.

Het was een wilde, eenzame weg, nu eens kronkelende door sombere pijnbosschen, waar de wind akelig suisde, en dan over wegen van boomstammen door uitgestrekte cypresmoerassen, waar die sombere boomen, met kransen van zwart mos behangen, uit den modderigen, sponsigen grond opstaken, terwijl men van tijd tot tijd een afzichtelijke slang tusschen de afgebroken stompen en takken zag sluipen, die in het water lagen te rotten.

Dat rijden is akelig genoeg voor den vreemdeling, die daar moet doortrekken met een welgevulde beurs op een goed paard, wanneer zijn zaken hem derwaarts voeren;

maar oneindig woester en akeliger is het voor den armen slaaf, dien elke slepende voetstap nog verder verwijdert van alles wat de mensch liefheeft en waarom hij bidt.

Zoo zou ieder gedacht hebben, die de neerslachtige uitdrukking had gezien op die donkere gezichten; de bewuste, geduldige vermoeidheid, met welke die droevige oogen rustten op het eene voorwerp na het andere, dat zij op hunne treurige reis voorbijkwamen, Legree reed echter naar het scheen welgemoed voort, en nam nu en dan een slok uit de brandewijnflesch, die hij in zijn zak had.

'Zeg eens,' zeide hij, terwijl hij omkeek, en de gedrukte gezichten achter zich zag, 'zingt eens een deuntje, jongens, komaan!'

Zijn slaven zagen elkander aan, het k o m a a n ! werd herhaald, en tegelijk klapte de zweep, die Legree in de hand had. Tom begon een Methodistisch lied:

‘Jeruzalem, mijn vaderland,
Hoe dierbaar zijt gij mij!’

‘Houd op, zwarte lummel!’ bulderde Legree. ‘Denk je dat ik zulk vervloekt

Vermoeid voortgaande achter een zwaren wagen, langs een slecht gebaanden weg, liepen Tom en zijne makkers.

Methodistisch gegalm wil hooren? Zing iets vroolijks, zeg ik, gauw!’

Een der anderen hief een van die zinlooze liedjes aan, die bij de slaven in zwang zijn:

‘Mas'r seed me catch a coon,
High boys, high!
He laugh te split - d'ye see the moon
Ho! ho! ho! boys ho!
Ho! yo! hi-e! oh!’

De zanger scheen dat liedje op zijn eigen houtje te maken, meer lettende op het rijm dan op den zin van den inhoud; en allen herhaalden bij tusschenpoozen in koor:

‘Ho! ho! ho! boys, ho!
High-e-oh! high-e-oh’[1]

Het zingen was luidruchtig met een poging tot gedwongen vroolijkheid; maar geen wanhopige jammerkreet, geen vurig smeekgebed had zulk een diepte van zieleleed kunnen bevatten als de woeste klanken van het koor. Het was alsof het arme bedreigde, tot stomheid veroordeelde hart de toevlucht nam tot die woordelooze vrijplaats der muziek, en daar een taal vond om zijn gebed tot God uit te zuchten. Het was een gebed in eene taal, die Legree niet kon verstaan. Hij hoorde zijn slaven slechts luidruchtig zingen, en was wel in zijn schik, hij hield hen vroolijk.

‘Nu, meisje,’ zeide hij tot Emmeline terwijl hij haar de hand op den schouder legde, ‘nu zijn wij bijna thuis!’

Als Legree knorde en bulderde dan werd Emmeline bang; maar wanneer hij zijne hand op haar legde, en haar toesprak, zooals hij nu deed, dan zou zij veel liever gehad hebben, dat hij haar geslagen had. De uitdrukking van zijn oogen deed haar walgen en huiveren tegelijk. Onwillekeurig drong zij zich nader aan de mulattin naast haar, als ware het hare moeder.

‘Heb je nooit oorbellen gedragen?’ vroeg hij, terwijl hij haar kleine oor tusschen zijn ruwe vingers nam.

‘Neen, meester,’ zeide Emmeline, bevende en voor zich kijkende.

‘Nu, als we thuis komen, zal ik er je een paar geven, als gij goed oppast. Ge behoeft niet zoo bang te zijn; ik wil je geen zwaar werk laten doen. Gij zult het goed bij mij hebben, en zult leven als een dame; als gij maar goed oppast.’

Legree had gaandeweg zooveel gedronken, dat hij geneigd was tot bijzondere goedertierenheid, en op dat oogenblik kwamen de grenzen van de plantage in 't gezicht. De plaats had vroeger toebehoord aan een heer, die rijk was en smaak had, en die veel aandacht gewijd had aan de versiering van zijn goed. Toen deze heer diep in schulden gestorven was, had Legree het zeer goedkoop gekocht, en bewoonde het met geen ander doel, dan om als met alle andere dingen, geld te maken. De plaats had dat haveloos, vervallen aanzien, dat altijd in 't oog valt, als men de zorg van den vorigen eigenaar volkomen veronachtzaamd ziet.

Wat vroeger een effen grasperk was vóór het huis, hier en daar versierd met bloemstruiken, was nu bedekt met wild gras en onkruid; hier en daar met een paal om een paard aan vast te binden; daar was dan het gras weggetrapt. De grond was overigens bestrooid met stukken van emmers, stengels van maïs en ander afval. Hier en daar hing een jasmijn of een kamperfoelie aan een hekwerk, dat scheet getrokken was door het vastbinden van een paard. Wat eens een groote tuin was geweest, was nu geheel met onkruid begroeid, waartusschen hier en daar eene enkele uitheemsche plant eenzaam het hoofd ophiet. Het gebouw, dat eens de serre was geweest, had geen ramen meer, en op de vergane planken stonden eenige bloempotten met verdroogde stengels er in, wier dorre bladeren toonden, dat het eens planten waren geweest.

De wagen rolde over een met onkruid begroeid grintpad, onder eene statige laan van oranjeboomen, wier bevallige vorm en altijd doorgroeiend gebladerte de eenige dingen schenen te zijn, die door de verwaarloozing niet leden, noch veranderd werden:

(1) De zin van het liedje, als men het zin kan noemen, is: ‘meester zag mij sen kraai vangen, he! jongens he! Hij lachte zich slap; zie je de maan? Ho! ho! ho! jongens, ho!

even als edele geesten zoo diep geworteld in het goede, dat zij onder tegenspoed en minachting des te sterker groeien en bloeien.

Het huis was groot en fraai geweest Het was op de Zuidelijke manier gebouwd; eene ruime veranda van twee verdiepingen liep er geheel omheen en alle buitendeuren kwamen er op uit, het benedenste gedeelte rustte op gemetselde pilaren. Maar het huis zag er vervallen en verlaten uit; sommige ramen waren met planken toegespijkerd; andere hadden gebroken ruiten en luiken, die slechts aan één hengsel hingen, hetwelk alles getuigde van erge verwaarloozing en slechte bewoonbaarheid.

Stukken van planken, stroo, oude tonnen en kisten bedekten overal den

grond en drie of vier kwaad uitziende honden, wakker geworden door het geluid der wielen, kwamen met geweld aanloopen, en werden met moeite van Tom en zijn makkers afgehouden door de in lompen gekleede bedienden, die hen achterna kwamen.

‘Gij ziet wat u overkomen zou!’ zeide Legree, terwijl hij de honden streelde met tevreden grimmigheid, en zich wendende tot Tom en zijn makkers. ‘Gij ziet wat u te wachten zou staan, als gij wildet probeeren om weg te loopen. Die honden zijn er op gedresseerd om negers op te sporen, en zij zouden even graag een van u opvreten als hun gewoon voer. Dus neemt u in acht. Hoe is 't gegaan, Sambo?’ vroeg hij aan een in lompen gehulden vent, met een hoed zonder rand ap, en die zich gedienstig aanstelde, ‘hoe is het gegaan?’

‘Heel goed, meester.’

‘Quimbo,’ zeide Legree tot een anderen, die ook ijverig in de weer was om de aandacht te trekken. ‘Heb je er om gedacht wat ik je gezegd heb?’

‘Of ik er om gedacht heb!’

Deze twee kleurlingen waren de voornaamste arbeiders op de plantage. Legree had hen opgebracht, en even stelselmatig afgericht op woestheid en kwaadaardigheid als zijn bulhonden; door lange oefening in gevoelloosheid en wreedheid had hij hunne geheele natuur bijna aan die van deze dieren gelijk gemaakt. Het is eene gewone opmerking, en eene die men voor eene groote grieve tegen het ras houdt, dat de neger als opzichter altijd veel heerschzuchtiger en wreeder is dan de blanke. Het is echter in dat opzicht met zijn ras niet anders gesteld dan met ieder verdrukt ras op de wereld: de slaaf is altijd een tyran, als hij de gelegenheid heeft om het te zijn.

Legree, gelijk sommige vorsten van wie wij in de geschiedenis lezen, bestuurde zijn plantage door een soort van verdeeldheid te zaaien: Sambo en Çuimbo haatten elkander en de arbeiders haatten hen beiden: door nu den een tegen den ander op te zetten was hij tamelijk zeker door de eene of de andere van de drie partijen altijd gewaar te worden wat er voorviel op de plaats.

Niemand kan geheel zonder gezelligen omgang leven; en Legree had dus zijne twee zwarte satellieten tot ruwe gemeenzaamheid met hem toegelaten; eene gemeenzaamheid evenwel, die telkens dreigde den een of den ander in ongelegenheid te brengen, want op den geringsten wenk was een van beiden altijd gereed om het werktuig van 's meesters wraak op den anderen te zijn. Gelijk zij daar bij Legree stonden, schenen zij het bewijs te kunnen leveren van de bewering, dat verdierlijkte menschen lager kunnen zinken dan de dieren zelven. Hunne grove, donkere, logge trekken, hunne groote oogen, die elkander afgunstig begluurden; hunne barbaarsche, gorgelende, half naar dierlijke geluiden zweemende spraak; hunne gescheurde, in den wind fladderende kleeren: alles strookte met het bedorven, ongezonde voorkomen van alles op de geheele plaats.

‘Hier gij, Sambo,’ zeide Legree: ‘breng de jongens naar het kwartier. En hier is een meid, die ik voor u heb gekocht,’ vervolgde hij, terwijl hij de mulattin van Emmeline scheidde, en naar hem toeduwde. ‘Gij weet wel, ik heb u beloofd er u eene mede te brengen.’

De vrouw sprong verschrikt achteruit, en zeide: ‘O, meester, ik heb mijn man in Nieuw-Orleans!’

‘Wat zou dat? Hebt gij er dan hier geen noodig; geen praatjes; pak je weg!’ zeide Legree, terwijl hij zijn zweep ophief.

‘Kom, juffertje,’ zeide hij tot Emmeline, ‘kom jij hier binnen met mij.’

Een donker, wild gezicht vertoonde zich voor een oogenblik voor een der ramen van het huis, en toen Legree de deur open deed, zeide eene vrouwenstem iets op een driftigen, gebiedenden toon. Tom, die met angstige blikken Emmeline nazag, toen zij binnenging, lette er op, en hoorde Legree toornig antwoorden: ‘gij moogt u stil houden, ik zal doen wat ik verkies, of het u bevalt of niet.’

Tom hoorde niets verder, want hij moest Sambo volgen naar het kwartier, Dit kwartier was een soort van straatje van ruwe hutten op eene rij geplaatst, in een gedeelte der plantage, dat ver van het huis verwijderd was. Zij zagen er zeer vervallen en verwaarloosd uit.

Tom's hart werd beklemd, toen hij ze zag. Hij had zich getroost met de gedachte aan een hutje, wel ruw, maar dat hij knap en net kon maken, waar hij een plank kon hebben voor zijn bijbel, en een plaats, waar hij buiten zijn werkuren alleen kon zijn. Hij sloeg een blik in verscheidene; het waren slechts donkere kotten, zonder eenig huisraad, behalve een hoop vuil stroo, ordeloos op den vloer gegooid, welke vloer slechts uit vastgetrapte aarde bestond.

'Welke van die hutten krijg ik?' vroeg hij onderdanig aan Sambo.

'Weet niet! kunt hier wel ingaan, denk ik,' antwoordde Sambo; 'hier kan er nog wel een bij in, denk ik; er zijn nu heel wat negers in; ik weet niet waarom er nog meer moesten zijn.'

Het was laat in den avond, toen de vermoeide bewoners dier hutten bij troepen naar huis kwamen; mannen en vrouwen in vuile gescheurde kleeren, knorrig en wrevelig, en in geene stemming om nieuwe medebewoners vriendelijk aan te zien. Het dorpje weergalmde van geen streelende klanken; schorre stemmen twistten bij de handmolens, waar allen hunne portie hard koren nog tot meel moesten malen, eer de koek er van kon gebakken worden, die hun eenig avondmaal uitmaakte. Van den dageraad af waren zij in het veld geweest, gedwongen tot werken door de drijvende zweep der drijvers; want het was nu in het heetst en drukste van 't seizoen, en geene middelen werden gespaard om ieder voort te jagen, zooveel hij 't maar kon uithouden.

'Wel zeker,' zegt de zorgelooze leeglooper, 'het katoen plukken is geen zwaar werk, niet waar?' En het is ook zulk een groot ongemak niet, dat u een droppel water op het hoofd valt; en toch werd de ergste pijniging der inquisitie te weeg gebracht door droppel na droppel op dezelfde plek te laten vallen. Een werk, dat op zich zelf niet zwaar is, wordt dit wanneer het uren achtereen wordt voortgezet, altijd met dezelfde onverbiddelijke gestrengheid en eentonigheid, zonder dat zelfs de bewustheid van vrijwilligheid het vervelende er van vermindert.

Tom zocht onder dezen troep, die

hem voorbij stroomde, vruchteloos naar een gezicht, dat hem tot gezelligheid uitlokte. Hij zag slechts norsche, woeste, verdierlijkte mannen, en zwakke moedelooze vrouwen, of vrouwen, die geen vrouwen meer konden heeten; de sterken, de zwakken verdringende; de grove, onbedwongen, dierlijke zelfzucht van menschelijke wezens, van welke niets goeds verwacht of verlangd kon worden, en die in alle opzichten als beesten behandeld, ook den rang van beesten zoo nabij waren als voor menschelijke wezens maar mogelijk was. Tot laat in den nacht duurde het geluid van het malen; want de molens waren weinig in getal in vergelijk met de malers, en de vermoeiden en zwakken werden door de sterkeren teruggeduwd, en kwamen het laatst aan de beurt.

'Ho, gij!' zeide Sambo, naar de mulattin komende, en een zak vol koren

voor haar neersmijtende: ‘hoe duivel is uw naam?’

‘Lucy’, antwoordde de vrouw.

‘Wel, Lucy, gij zijt nu mijn vrouw, gij maalt nu dit koren; en bakt voor mij mijn avondeten, hoor je?’

‘Ik ben uw vrouw niet, en ik wil het niet zijn!’ zei de vrouw met den scherpen, driftigen moed der wanhoop, ‘loop jij heen!’

‘Ik zal je een schop geven!’ zeide Sambo, terwijl hij zijn voet dreigende ophief.

‘Ge moogt me doodslaan, als ge verkiest, en hoe eer hoe liever! Ik wou dat ik dood was!’ zeide zij.

‘Zeg eens, Sambo, gij bederft het werkvolk; ik zal het aan meester zeggen,’ zei Quimbo, die bezig was met een molen, waar hij twee of drie vermoeide vrouwen kwaadaardig van had weggejaagd, en die nu stonden te wachten om haar koren te kunnen malen.

‘En ik zal hem zeggen, dat gij de vrouwen niet bij de molens wilt laten, gij oude neger,’ zeide Sambo, ‘let jij maar op je zelven.’

Tom had honger na zijn lange reis; hij viel haast flauw.

‘Dit is voor u!’ zeide Quimbo, terwijl hij een groven zak, die eene maat koren bevatte, voor hem neerwierp: ‘daar, neger, wees er zuinig mee, want deze week krijgt gij verder niets.’

Tom wachtte tot zeer laat, om eene plaats aan de molens te krijgen, en toen medelijden hebbende met de vermoeidheid van twee vrouwen, die hij moeite zag doen om haar portie te malen, maalde hij die voor haar, legde de half-verbrande houten bij elkaar van een vuur, waarbij reeds velen hunne koeken hadden gebakken, en ging eerst toen voor zijn eigen avondeten zorgen. Dit was een geheel nieuwe manier van handelen aldaar, en dit bewijs van christelijke liefde, hoe gering het ook was, deed toch de harten der vrouwen goed, en eene uitdrukking van vrouwelijke vriendelijkheid kwam op hare strakke gezichten. Zij besloegen zijn koek voor hem, en pasten voor hem op het bakken; en Tom zette zich bij het vuur neer, en haalde zijn bijbel te voorschijn: want hij had troost noodig.

‘Wat is dat?’ vroeg eene der vrouwen.

‘Een bijbel,’ antwoordde Tom.

‘Goede hemel! ik heb er geen gezien, sedert ik uit Kentucky ben.’

‘Zijt gij dan in Kentucky grootgebracht?’ vroeg Tom belangstellend.

‘Ja, en goed opgebracht ook; ik had nooit gedacht, dat ik hier zou komen,’ antwoordde de vrouw met een zucht.

‘Wat is dat voor een boek?’ vroeg de andere vrouw.

‘Wel, dat is de bijbel.’

‘Zoo! wat is dat?’ zei de vrouw.

‘Zeg eens! heb je daar nooit van gehoord?’ vroeg de andere vrouw; ‘ik placht mevrouw er uit te hooren voorlezen in Kentucky: maar och, hier hooren wij niets dan vloeken en klappen met de zweep.’

‘Lees eens iets!’ zei de eerste vrouw, nieuwsgierig, toen zij Tom aandachtig in het boek zag turen.

Tom las: ‘Komt tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u ruste geven.’

‘Die woorden zijn niet slecht,’ zei de vrouw, ‘wie zegt ze.’

‘De Heere,’ zeide Tom.

‘Ik zou gaarne weten, waar ik Hem vinden kan,’ zeide de vrouw, ‘dan zou ik naar Hem toegaan, want het schijnt wel, dat ik nooit meer rust zal krijgen. Ik heb overal pijn, en beef over al mijn leden, elken dag, en Sambo slaaf altijd naar mij, omdat ik niet gauwer pluk, en het is meestal middernacht eer ik eten kan; en dan schijnt het, dat ik mijn oogen nog niet gesloten heb, of ik hoor den horen alweer blazen om op te staan, en ik moet er des morgens weer aan. Als ik maar wist waar de Heere was, zou ik Hem dat zeggen.’

‘Hij is hier, Hij is overal,’ zeide Tom.

‘O, dat zult gij mij toch niet wijs maken. Ik weet wel dat de Heere hier niet is,’ zeide de vrouw. ‘Maar praten helpt ook al niet; ik ga liever slapen, terwijl ik kan.’

De vrouwen gingen naar hare hutten, en Tom bleef alleen bij het smeulende vuur zitten, dat een rooden gloed op zijn gezicht wierp.

De heldere, zilveren maan ging op aan den purperen hemel, en zag neer, kalm en stil, als met een goddelijken blik, op het tooneel van ellende en

onderdrukking, op den eenzamen, zwarten man, terwijl hij daar zat met zijn armen over elkander, en zijn bijbel op zijn knie. ‘Is God hier?’ Ach, hoe is

het mogelijk voor het eenvoudige hart zijn geloof ongekrenkt te bewaren in 't gezicht van wanbestuur en tastbare, ongestrafte ongerechtigheid. In dat eenvoudige hart werd een hevige strijd gestreden; het neerdrukkend gevoel van onrecht; het vooruitzicht van een heel leven van toekomstige ellende; het verlies van alle hoop, droevig slingerende in 't oog der ziel, als de doode lichamen van vrouw, en kind, en vriend, oprijzende uit de donkere golven, en

bovendrijvende in 't gezicht van den halfverdronken zeeman! Ach, was liet gemakkelijk hier te gelooven en zich vast te houden aan de groote kenspreuk van het Christelijk geloof, dat God is een belooner is d e r g e n e n , die Hem zoeken?'

Tom stond treurig op, en strompelde haar de hut, die hem was toegewezen. De grond was reeds bedekt met vermoeide slapers, en de vuile lucht dreet hem bijna terug; maar de dichte dauw was kil, zijn leden waren pijnlijk van vermoeienis, en, den gescheurden deken over zich trekkende, die al zijn beddegoed uitmaakte, strekte hij zich op het stroo uit, en viel in slaap. In zijnen droom klonk hem eene zachte stem in de ooren. Hij zat op de bank van mos in den tuin bij het meer Pontchartrain, en Eva, met hare ernstige oogen neergeslagen, las hem voor uit den bijbel, en hij hoorde haar lezen: 'Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstroomen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken. Want Ik ben de Heer, uw God, de Heilige Israëls, uw Heiland.' Langzamerhand schenen die woorden weg te smelten in eene hemelsche muziek; het kind sloeg hare oogen op, en vestigde die liefdevol op hem, en stralen van warmte en troost schenen daaruit in zijn hart neer te dalen, en als werd zij door die muziek gedragen, scheen zij op blinkende vleugels op te stijgen, waarvan vlokken en spranken gouds als sterren neervielen, en zoo verdween zij.

Tom ontwaakte. Was het een droom geweest? Laat het voor een droom doorgaan; maar wie zal zeggen, dat het dien liefderijken, jeugdigen geest, die in het aardsche leven zoozeer verlangde om bedroefden te troosten niet door God veroorloofd werd om na den dood deze daad van vertroosting te verrichten?

Heerlijk is het te gelooven,
Dat wij, waar we gaan of staan,
Steeds omringd zijn door de geesten
Van hen, die zijn heengegaan.

Hoofdstuk XXXIII.
Cassy.

'En ziet, er waren de tranen der verdrukten, en dergenen, die geenen trooster hadden; en van de zijde hunner verdrukkers was macht; zij daarentegen hadden geenen trooster.'
Pred. IV:1.

Tom had slechts weinig tijd noodig om te begrijpen, wat er te hopen of te vreezen was op zijnen nieuwen levensweg. Hij was een ervaren en flink werkman in wat hij ook ondernam, en was uit gewoonte en beginsel voortvarend en trouw. Rustig en vreedzaam in zijnen aard, hoopte hij door onafgebroken ijver tenminste een deel van de kwade dingen van zich af te weren in zijnen stand. Hij zag genoeg mishandeling en ellende om hem ziek en neerslachtig te maken, maar hij besloot vol te houden met godvruchtig geduld, en te vertrouwen op Hem, die rechtvaardig oordeelt, niet zonder hoop, dat hem op eene of andere wijze uitkomst zou toekomen.

Legree nam in stilte kennis van Tom's bruikbaarheid. Hij hield hem voor een uitstekend werkman, en toch voelde hij een geheimen afkeer van hem: de natuurlijke tegenzin van den slechte tegenover den goede. Hij zag duidelijk in, dat wanneer,

zooals dikwijls het geval was, zijn heftigheid en brutaliteit op den hulpelooze neerkwam, Tom dat opmerkte, want zoo gemakkelijk gevoelt men, hoe een ander over ons denkt, dat die meening niet in woorden behoeft te worden uitgesproken, en de opinie van een slaaf zelfs kan eenen meester hinderen. Tom liet op verschillende wijzen gevoel en deelneming met zij lotgenooten blijken, al waren zij hem ook vreemd en nieuw, en dit werd met een kwaad oog door Legree opgemerkt. Hij had Tom gekocht am te eeniger tijd een soort van opzichter van hem te maken, aan wien hij nu en dan hij korte afwezigheid zijn zaken kon toevertrouwen; en in zijn oog was het eerste en laatste vereischte voor die betrekking h a r d v o c h t i g h e i d . Nu overlegde Legree bij zichzelven, dat,

aangezien Tom niet hardvochtig genoeg was, hij hem dit maken zou; en nadat Tom eenige weken op de plaats geweest was, besloot hij die bewerking met hem aan te vangen.

Eens op een morgen, toen het werkvolk werd gemonsterd voor den veldarbeid, merkte Tom met verwondering eene nieuw-aankomelinge onder hen op, wier uiterlijk zijne aandacht trok. Het was eene vrouw van ranke gestalte, met zeer fijne handen en voeten, en gekleed in nette, fatsoenlijke kleeren. Naar het uiterlijk te oordeelen moest zij vijf en dertig à veertig jaar zijn, haar gelaat was zoodanig, dat men het niet kon vergeten, als men het eens gezien had; een van die soort, die ons terstond den indruk geven van eene wilde, pijnlijke, romantische geschiedenis. Haar voorhoofd was hoog en zij had fraai geteekende wenkbrauwen. Haar rechte, welgevormde neus, haar fraai gevormde mond en de bevallige omtrek van haar hoofd en hals toonden aan, dat zij eens zeer schoon geweest moest zijn; maar haar gezicht was doorgroefd van pijnlijke trekken en lijnen van trotsche bitterheid. Haar gelaatskleur was vaal en ongezond, hare wangen vermagerd, hare trekken scherp en hare geheele gedaante was ingevallen. Hare oogen kwamen het meest uit, zoo groot waren zij, zoo gitzwart, met lange wimpers en vol woeste en treurige wanhoop. Wilde, uitdagende trots sprak uit al hare trekken, uit al hare bewegingen; maar in hare oogen zag men eene nachtelijk donkere diepte van zielesmart, eene uitdrukking, zóó hopeloos en strak, dat dit een akelige tegenstelling vormde met den fieren trots, die uit geheel haar voorkomen sprak.

Waar zij vandaan kwam, of wie zij was, wist Tom niet. Hij zag haar nu voor 't eerst, nu zij in de grauwe schemering van den dageraad, trotsch en rechtop gaande naast hem stapte. Aan den troep was zij echter wel bekend; er werd veel omgekeken, en eene gesmoorde, maar toch duidelijk blijkbare, boosaardige blijdschap heerschte onder de havelooze, half verhongerde ellendige wezens, die haar omringden.

‘Eindelijk toch gekomen - blij om!’ zeide er een.

‘Hi, hi, hi!’ zeide een ander; ‘gij zult ondervinden hoe pleizierig het is, juffrouw.’

‘Wij zullen haar eens zien werken.’

‘Benieuwd of zij van avond een pak zal krijgen als wij.’

‘Ik zou haar graag eens zien geeselen, dat weet ik,’ zeide nog een ander.

De vrouw deed of zij die scherpe woorden niet hoorde, zij stapte voort met dezelfde uitdrukking van trotsche verachting, alsof zij niets hoorde. Tom had altijd geleefd onder nette, beschaafde lieden; hij voelde dat zij tot die klasse behoorde door houding en voorkomen; maar hoe zij in dezen vernederenden toestand gekomen was, was hem een raadsel. De vrouw keek niet naar hem, en sprak niet tegen hem, maar den ganschen weg naar het veld bleef zij dicht bij hem.

Tom was spoedig druk aan het werk; maar daar de vrouw niet ver van hem af aan 't werk was, keek hij toch nu en dan naar haar. Hij zag spoedig, dat eene aangeboren handigheid en vlugheid haar de taak lichter maakte dan zij aan vele anderen viel. Zij plukte zeer snel en zeer zindelijk, en met een uitdrukking van minachting, alsof zij èn het werk èn de vernederende omstandigheden, waarin zij gekomen was, verachtte.

In den loop van den dag werkte Tom met de mulattin, die tegelijk met hem gekocht was. Zij was blijkbaar in een zeer lijdenden toestand, en Tom hoorde haar dikwijls bidden, terwijl zij waggelde, en beefde, en op het punt scheen van neer te zullen vallen. Als Tom dicht bij haar kwam, stopte hij stil een paar handen vol katoen van zijnen zak in den haren.

‘Doe dit niet!’ zeide dan de vrouw, met verwondering opkijkende, ‘doe dat niet! het zal u in ongelegenheid brengen.’

Juist toen kwam Sambo nader. Hij scheen een bijzonderen pik op die vrouw te hebben; terwijl hij zijn zweep zwaaide, zeide hij met zijn ruwe, gemeene stem: ‘wat is dat voor gekheid, Lucy?’ en onderwijl gaf hij haar een schop met zij zwaren schoen, en tevens een zweepslag over Tom's gezicht.

Tom ging stilzwijgend weer aan zijn werk; maar de vrouw, nu geheel uitgeput, viel flauw neer.

‘Ik zal haar wel weer bijbrengen!’ zei de drijver met een brutaal grinniken. ‘Ik zal haar wat beters geven dan kamter!’ en een speld van zijn mouw nemende, stak hij haar die tot den knop toe in 't vleesch. De vrouw kermde, en rees half op. ‘Sta op, beest, en werk, of ik zal je nog wat anders laten zien.’

De vrouw scheen voor eenige oogenblikken weer meer dan natuurlijke kracht te hebben verzameld, en werkte driftig.

‘Blijf nu maar aan 't werk,’ zeide de man, ‘of je zult vanavond wenschen dat je dood was.’

‘Dat doe ik nu al!’ hoorde Tom haar zeggen, en verder: ‘Och Heere! hoe lang? Och Heere waarom helpt Gij ons niet?’

Op gevaar af van al wat hem mocht te wachten staan, kwam Tom naar haar toe, en stopte al zijn katoen in den zak van de vrouw.

‘O, doe dat niet!’ zei de vrouw, ‘gij weet niet wat zij u doen zullen!’

‘Ik kan het dragen,’ zei Tom, ‘beter dan gij,’ en hij ging weer naar zijn plaats. Dit geschiedde in een oogwenk.

Eensklaps sloeg de vreemde vrouw, die wij beschreven hebben, en die onder 't werken dicht genoeg nader gekomen was, om Tom's woorden te hooren, hare groote oogen op hem, en keek hem eenige oogenblikken aan; toen eene hoeveelheid katoen uit haren zak nemende stopte zij die in zijn zak.

‘Gij weet nog niets van deze plaats,’ zeide zij, ‘anders zoudt gij het niet gedaan hebben. Als gij hier een maand geweest zijt, zult gij wel niemand meer helpen; gij zult genoeg te doen hebben, om uw eigen huid vrij te houden.’

‘De Heere verhoede dat, juffrouw,’ zeide Tom, instinctmatig den beleefden vorm van spreken aannemende, tegenover zijne medearbeidster in het veld, aan welken vorm hij gewoon was geweest onder de beschaafde lieden bij wie hij geleefd had.

‘De Heere komt niet in deze streek,’ zei de vrouw met bitterheid, terwijl zij vlug met haar werk voortging; en wederom kwam er een minachtende trek om hare lippen.

Maar de drijver had van verre gezien, wat de vrouw gedaan had, en zwaaiende met zijn zweep, kwam hij naar haar toe.

‘Wel, zijt gij aan 't gekheden doen?’ zei hij tot de vrouw op gebiedenden toon. ‘Ga voort met je werk! je staat nu onder mij, pas op, of ik zal je raken.’

Een flikkering als van den bliksem schoot plotseling uit die zwarte oogen, en met bevende lippen en opgetrokken neusgaten zich oprichtende, vestigde zij op den drijver eenen blik, die woede en verachting uitdrukte.

‘Raak mij eens aan, beest, als gij durft!’ zeide zij. ‘Ik heb nog macht genoeg, om je door de honden te laten verscheuren, je levend te verbranden, of in stukken te laten hakken. Dat zou mij maar één woord behoeven te kosten.’

‘Wat duivel! waarvoor ben je dan hier?’ vroeg de man, blijkbaar minder dapper, en een paar stappen achteruit gaande. ‘Ik meen het zoo kwaad niet, juffer Cassy!’

‘Blijf dan op een afstand!’ zei de vrouw. En, de man scheen iets bijzonders te doen te hebben aan 't andere eind van het veld; hij ging ijlings weg.

De vrouw begaf zich weder aan haar werk, en werkte zoo vlug, dat Tom er over verbaasd stond. Zij scheen te tooveren. Vóór dat de dag om was, had zij haar zak opgehoopt vol, en had toch verscheiden malen groote handen vol in Tom's zak gedaan.

Lang na het vallen van den avond ging de geheele vermoeide troep, met hunne manden op het hoofd, naar het gebouw, waar de katoen gewogen en geborgen werd. Legree was daar, en sprak druk met zijn beide drijvers.

‘Die Tom zal ons veel last veroorzaken; hij heeft telkens katoen gestopt in Lucy's zak. Hij zal maken, dat al de negers zich slecht behandeld zullen voelen, als meester er niet op past,’ zeide Sambo.

‘Welnu, die verwenschte zwartkop!’ zeide Legree. ‘Hij zal eens onder handen moeten genomen worden, niet waar jongens?’

De beide negers lachten grijnzend bij die kennisgeving.

‘Ja, ja, laat meester Legree maar begaan met onder handen nemen! De

duivel zelf zou 't niet beter kunnen!'? zeide Quimbo.

'Wel, jongens, het beste is hem het geeselwerk te laten doen, totdat hij van gedachten verandert. We zullen hem wel klaar krijgen.'

'Meester zal veel moeite met hem hebben, om het er uit te krijgen!'

'Maar ik zal het er toch uit krijgen,' zeide Legree, terwijl hij zijn tabakskruim van de eene wang in de andere overbracht.

'En daar heb je ook Lucy, de lastigste, akeligste meid op de plaats,' ging Sambo voort.

'Pas op, Sambo, of ik begin te begrijpen, wat de reden is, waarom je den pik hebt op Lucy.'

'Wel, meester weet, dat zij zich tegen meester opzet, en mij niet hebben wou, toen meester het haar zeide.'

'Ik zal er haar eens voor laten geeselen,' zeide Legree spuwende; 'maar het is thans zoo'n drukke tijd, dat we niemand bij 't werk missen kunnen. Zij is tenger, maar die tengere meiden laten zich liever half doodslaan, dan dat zij hare kuren opgeven.'

'Nu, Lucy was lastig en lui, en wou niets doen, en Tom werkte voor haar!'

'Wel zoo! deed hij dat? Nu, dan zal Tom het pleizier hebben, om haar te geeselen. Dat zal een goed werkje voor hem zijn, en hij zou er ook niet zoo hard op slaan, als gij, duivels.'

Ha! ha! ha! lachten de beide zwarte ellendelingen; en hunne duivelachtige geluiden schenen werkelijk overeen te komen met het boosaardig karakter, dat Legree hun toeschreef.

Maar, meester, Tom en juf Cassy beiden vullen Lucy's mand. Zij zal zeker het vereischte gewicht wel hebben.'

'Maar ik w e e g ! ' zeide Legree met een zekere beteekenis.

Beide drijvers lachten weder met hun helschen lach.

'En heeft juf Cassy haar werk goed gedaan?'

'Zij plukte als de duivel met al zijn engelen.'

'Zij heeft ze ook allen in 't lijf, geloof ik,' zeide Legree; en terwijl hij een ruwen vloek slaakte, ging hij naar de weegkamer.

Langzaam kwam de vermoeide, bedrukte troep achter elkander in die kamer, en met een kruipenden weerzin boden zij hun manden aan om gewogen te worden.

Legree schreef op een lei, op welker zijde een lijst van namen was opgeplakt, het bedrag in ponden aan.

Tom's mand werd gewogen en goedgekeurd, hij keek angstig naar den afloop met de vrouw, die hij geholpen had.

Waggelend van zwakte kwam zij nader, en gaf hare mand over. Zij had het volle gewicht, zooals Legree wel merkte, maar zich boos aanstellende, zeide hij: 'Zoo lui beest, weer te weinig? Blijf hier staan; we zullen het je gauw afleeren.' De vrouw slaakte een geluid van wanhoop en ging op een kist zitten.

Nu kwam de vrouw, die juf Cassy was genoemd, en met een trotsche, onverschillige uitdrukking gaf zij hare mand over. Toen zij dit deed, keek Legree haar aan met een spotachtigen, vragenden blik. Zij vestigde hare zwarte oogen bestendig op hem, hare lippen bewogen zich even, en zij zeide iets in het Fransch. Niemand verstond het; maar Legree's gezicht werd helsch van kwaadheid, terwijl zij sprak; hij hiel zijne

hand half op, alsof hij slaan wilde; zij keek er naar met woeste verachting, keerde zich om, en ging heen.

‘En nu, kom jij eens hier, Tom,’ zeide Legree. ‘Ik heb u gezegd, dat ik u niet gekocht heb voor het alledaagsche werk. Ik wil u verhoogen, en een drijver van u maken, en nu kan je van avond er wel reeds een begin mee maken, en deze meid eens geeselen; je hebt het vaak genoeg gezien, om te weten hoe.’

‘Ik vraag meester om verschooning,’ zeide Tom; ‘ik hoop, dat meester mij daar niet aan zetten zal, daar ben ik niet aan gewoon, dat heb ik nooit gedaan, en kan het ook onmogelijk doen.’

‘Ge zult nog veel moeten leeren, wat ge nooit gedaan hebt, voor ik met u heb afgedaan,’ zeide Legree, en een hondezweep opnemende, gaf hij Tam daarmede een heftige striem over de wang, en daarop verscheiden slagen. ‘Ziedaar!’ zeide hij, terwijl hij ophield

om te rusten, ‘zeg nu nog eens, dat gij 't niet doen kunt.’

‘Ja, meester,’ zeide Tom, met zijn hand het bloed van zijn wang afstrijkende, ‘ik wil gaarne werken, dag en nacht, zoo lang er leven in mij is; maar dat kan ik niet gelooven dat rechtvaardig is om te doen; en meester, n o o i t zal ik het doen, n o o i t ! ’

Tom had eene bijzondere zachte stem, en was uit gewoonte onderdanig. Daaruit

had Legree opgemaakt, dat hij lafhartig was, en gemakkelijk te onderwerpen zou zijn. Toen hij echter deze laatste woorden zeide, ging er een rilling van verbazing door allen; de arme vrouw wrong hare handen en zeide: ‘och Heere!’ en allen zagen elkander aan, hielden hunnen adem in, als om den storm af te wachten, die nu zou losbarsten.

Legree keek eerst verwonderd en ontsteld, maar barstte weldra los; ‘wat jij vervloekt zwart beest, durf jij mij zeggen, dat het onrecht is wat ik je gebied te doen. Wat hebt gij, verwenscht vee, er mee te maken, om er over te denken, wat recht is of niet? Daar zal ik een einde aan maken! Wat denk je te zijn? Misschien wel een heer, dat ge uw meester durft zeggen wat recht is en wat niet. Dus jij bent van gedachten, dat het onrecht is die meid te geeselen?’

‘Ja, dat denk ik, meester,’ zeide Tom; ‘het arme schepsel is ziek en zwak; het zou bepaald wreedaardig zijn; ik zal er niet aan beginnen het te doen. Als meester mij wil doodslaan, goed, sla mij dood; maar mijn hand opheffen over iemand hier op de plaats, dat zal ik nooit doen; liever zal ik sterven.’

Tom sprak bedaard maar met eene beslistheid, waaromtrent men zich niet kon vergissen. Legree beefde van kwaadheid; zijn groene oogen schoten

vuur, en zijn bakkebaarden schenen van kwaadheid rechtop te staan; maar als een wild dier, dat met zijn slachtoffer speelt, vóór hij het verslindt, weerhield hij zich om tot geweld over te gaan, en barstte los in spot:

'Nu, hier is een vrome hond onder ons zondaren gekomen; een heilige, een heer, niets minder, hij zal tot ons spreken over onze zonden! Hij moet wel een machtig, heilig schepsel zijn! Hier gij schavuit, die u zoo vroom wilt houden, hebt gij dan nooit uit uwen bijbel gehoord: "dienstknechten, zijt uwen heeren gehoorzaam?" Ben ik uw meester niet? Heb ik niet twaalf honderd dollars klinkende munt betaald voor al wat er in uw oud, vervloekt, zwart vel steekt? Zijt gij de mijne niet naar lichaam en ziel? Zeg mij dat!' zoo besloot hij, terwijl hij Tom een hevigen schop gaf met zijn zware laars.

Zelfs in de diepte van zijn lichamelijk lijden, door woest, dierlijk geweld onderdrukt, wekte deze vraag een gevoel van zegevierende blijdschap op in 't gemoed van Tom. Hij richtte zich eensklaps op, en ernstig naar den hemel ziende, terwijl tranen en bloed dooreengemengd over zijn gezicht vloeiden, riep hij uit: 'neen, neen, mijn ziel is uw eigendom niet, meester! Die hebt gij niet gekocht; die kunt gij niet koopen! Die is gekocht en ook betaald door Eenen - Eenen - die in staat is om haar te bewaren. Doe dus wat gij wilt, gij kunt mij niet schaden.'

'Niet?' zeide Legree; 'dat zullen wij eens zien. Hier, Sambo en Quimbo, geeft dien hond zulk een pak, dat hij er een maand mooi mee is.'

De beide sterke negers grepen met eene valsche, duivelachtige blijdschap den armen Tom aan. De arme vrouw gilde van angst, en allen stonden onwillekeurig op, toen hij, zonder eenigen tegenstand te bieden, werd weggesleurd.

Hoofdstuk XXXIV.
Geschiedenis der quadrone.

> En ziet, er waren tranen der verdrukten, en dergenen, die geenen trooster hadden; en aan de zijde hunner verdrukkers was macht. Dies prees ik de dooden, die alreede gestorven waren, boven de levenden, die tot nog toe levend zijn.
> Pred. IV:1 en 2.

Het was laat in den nacht, en Tom lag kermende en bloedende alleen in een verlaten vertrek van 't machinehuis, tusschen stukken van gebroken machinerieën, hoopen beschadigd katoen, en anderen afval, dat daar verzameld lag.

De nacht was vochtig en duister, en de drukkende lucht wemelde van muskieten, die de pijn zijner wonden nog verergerden, terwijl een brandende dorst, de ergste van alle kwellingen, de maat vulde van zijn lichamelijk lijden.

'O, goede Heere! Zie op mij neer, en geef mij de overwinning! de overwinning over alles,' zoo bad Tom in zijne ellende.

Een voetstap kwam binnen achter hem, en het licht van een lantaren viel in zijn oogen.

'Wie is daar? Ach, om Gods wil, geef mij eenig water.'

Cassy, want die was het, zette de lantaren neer en schonk water uit een kruik; zij hief zijn hoofd op, en gaf hem te drinken. De eene kop na den anderen werd geledigd met koortsachtige gretigheid.

‘Drink zooveel gij wilt,’ zeide zij. ‘Ik wist hoe het zijn zou, het is niet de eerste keer, dat ik 's nachts ben uitgegaan, om water te brengen aan dezulken.’

‘Ik dank u, juffrouw,’ zeide Tom toen hij gedronken had.

‘Noem mij geen juffrouw; ik ben eene ellendige slavin, zooals gij zelf, lager dan gij ooit kunt zinken!’ zeide zij bitter. ‘Maar nu,’ zeide zij, naar de deur gaande en eene kleine matras binnen trekkende, waarover zij linnen lakens had gespreid, bevochtigd met frisch water, ‘zie eens of gij u hier op kunt leggen.’

Stijf door zijn kneuzingen en wonden kon Tom dat niet gemakkelijk doen; maar toen hij er eenmaal op lag, voelde Tom veel verlichting wegens de koelte op zijne wonden.

De vrouw, door zich dikwijls bemoeid te hebben met de slachtoffers dier

woeste wreedheid, was bekend met vele middelen tot verzachting en genezing, die zij nu ook in toepassing bracht, waardoor de pijn nog meer werd verminderd.

'En dat is nu het beste, dat ik voor u doen kan,' zeide de vrouw, toen zij zijn hoofd op een rol beschadigde katoen had gelegd. Tom dankte haar nogmaals. En de vrouw zette zich voor hem op den grond, trok hare knieën op, sloeg er hare armen omheen, en bleef hem zoo aanzien met een gezicht vol bitter leedgevoel. Haar hoed was achterover geschoven, en haar lange haar hing in lokken om haar vreemd en bedroefd gezicht.

'Het baat niet, arme man!' barstte zij eindelijk uit, 'het baat niets wat gij hebt willen doen. Gij zijt braat en dapper geweest; gij hadt het recht aan uwe zijde, maar het is alles nutteloos; gij kunt er niet tegen worstelen. Gij zijt in des duivels macht; hij is de sterkste, en gij moet het opgeven.'

Opgeven! Hadden niet menschelijke zwakheid en lichaamspijn hem dit reeds vroeger toegefluisterd? Tom maakte eene beweging van schrik; want die verbitterde vrouw, met hare wilde oogen, en treurige stem, kwam hem voor

als eene vleeschgeworden verzoeking, waartegen hij had geworsteld.

'Och, Heere, Heere!' kermde hij. 'Hoe kan ik het opgeven?'

'Het baat niet of gij den Heer aanroept; Hij hoort nooit,' zeide de vrouw koud en stroef. 'Er is, geloof ik, geen God; of, als èr een is, is Hij tegen ons. Alles is tegen ons, hemel en aarde. Alles drijft ons naar de hel. Waarom zouden wij er niet heengaan?' Tom sloot zijn oogen; hij beefde van die verschrikkelijke woorden.

'Gij ziet wel,' hernam de vrouw, 'gij weet er niets van; ik weet het. Ik ben hier al vijf jaar, met lichaam en ziel onder den voet van dien man; en ik haat hem, gelijk ik den duivel haat. Hier zijt gij op eene eenzame plantage, tien mijlen van elke andere, in de moerassen; geen blanke is hier, die het zou kunnen getuigen, als gij levend werd verbrand, of gevild of in kleine stukjes gehakt, en voor de honden geworpen, of opgehangen of dood gegeeseld. Er is hier geen wet van God of menschen, die u of iemand van ons eenig goed kan doen, en die man! er is niets op de wereld, waartoe hij te goed is. Ik zou iemand de haren kunnen doen te berge rijzen, en de

tanden doen klapperen, als ik vertelde wat ik hier gezien heb; tegenstand baat niet. Was het mijn zin, om met hem te leven? Was ik geen beschaafd opgevoede vrouw! En hij - God in den hemel! wat was hij, en is hij? En toch heb ik deze vijf jaar met hem geleefd, en elk oogenblik van mijn leven vervloekt: dag en nacht! En nu heeft hij eene nieuwe, een jong ding, nog maar vijftien jaar; zij is vroom opgebracht, zegt zij. Hare goede meesteres heeft haar in den bijbel leeren lezen, en zij heeft haar bijbel meegebracht; hier, naar de hel!' En de vrouw lachte met een woesten, akeligen lach, die vreemd en bovennatuurlijk door het vervallen gebouw klonk.

Tom vouwde zijn handen; het was alles duisternis en afgrijzen. 'O, Jezus! Heere Jezus! hebt gij ons, arme schepselen, geheel vergeten?' barstte hij eindelijk uit. 'Help, help, Heere! ik verga!'

De vrouw vervolgde op stroeven toon:

'En wat zijn die ellendige, gemeene honden, met wie gij werkt, dat gij om hunnentwil lijden zoudt? Een voor een zullen zij zich tegen u keeren, zoodra zij maar gelegenheid hebben. Zij zijn allen zoo slecht en wreed voor elkander, als zij maar zijn kunnen, en het baat niet, dat gij nog meer lijdt, omdat gij hen niet wilt slaan.'

'Arme schepsels!' zeide Tom. 'Wat heeft hen zoo wreed gemaakt? En als ik toegeef, zal ik er aan gewend raken, en langzamerhand worden zooals zij. Neen, neen, juffrouw! Ik heb alles verloren, vrouw en kinderen, een tehuis en een goeden meester: hij zou mij vrij gemaakt hebben, indien hij slechts een week langer had geleefd. Ik heb alles verloren op deze wereld, en het is voor altijd weg; nu kan ik den hemel niet nog bovendien verliezen, neen ik kan niet slecht worden daarenboven!'

'Maar de Heere kan ons de zonde niet willen toerekenen,' zeide de vrouw; 'Hij zou het ons niet toerekenen, wanneer wij er toe gedwongen zijn; Hij zou het toerekenen aan degenen, die er ons toe dreven.'

'Ja,' zeide Tom, 'maar dat zou niet verhinderen, dat wij slecht werden. Als ik zoo hardvochtig word als die Sambo en even slecht, is het vrij onverschillig hoe ik zoo werd, maar zoo te zijn is waarvoor ik hang ben.'

De vrouw vestigde een wilden, verwonderden blik op Tom, alsof eene nieuwe gedachte haar getroffen had; en toen zwaar zuchtende zeide zij: 'O, genadige God, gij spreekt de waarheid O! o! o!' En zuchtende viel zij op den grond, als iemand die verplet is en worstelt onder den uitersten zieleangst.

Er was een poos stilte, waarbij beider ademhaling hoorbaar was, toen Tom vervolgens zeide: 'och, lieve juffrouw!'

De vrouw stond plotseling op, met haar gelaat in de gewone strakheid en zwaarmoedigheid.

'Lieve juffrouw, ik heb hem mijn jas daar in dien hoek zien smijten, in den zak zit mijn bijbel, als gij dien voor mij krijgen wildet.'

Cassy voldeed aan dit verzoek. Tom opende den bijbel terstond bij eene met zwarte strepen gemerkte plaats 'aangaande het uiteinde van Hem, die gegeeseld is geworden om ons te verlossen.'

'Als de juffrouw nu zoo goed wilde zijn dat daar te lezen; dat is nog beter dan water.'

Cassy nam het boek met een koele, trotsche houding en zag de plaats door. Daarop las zij overluid, met eene zachte stem en eene eigenaardige schoonheid van toon, dat treffende verhaal van lijden en heerlijkheid. Dikwijls stokte haar stem onder het lezen, maar dan hield zij, eene koude bedaardheid veinzende, op, tot zij zich

bedwongen had. Toen zij kwam aan de treffende woorden: ‘Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen,’ wierp zij het boek neer, en haar gezicht met hare lokken bedekkende begon zij stuipachtig te snikken.

Tom schreide eveneens, maar sprak tusschenbeide eenige woorden met eene gesmoorde stem.

‘Als wij dat ook maar konden zeggen,’ zeide hij. ‘Voor Hem scheen het zoo natuurlijk, en wij moeten er zoo hard om strijden. Och, Heere! help ons! Gezegende Heere Jezus, kom ons te hulp.’

‘Juffrouw,’ zeide Tom, na een poos, kan wel zien, dat gij in alles boven mij zijt; maar er is toch één ding, dat

gij van den armen Tom zoudt kunnen leeren. Gij hebt gezegd, dat de Heere tegen ons was, daar Hij ons liet mishandelen en kwaaddoen; maar zie eens wat Zijn eigen Zoon overkomen is, den gezegenden Koning der heerlijkheid. Was Hij niet altijd arm? En zijn wij, of een van ons, ooit zoo diep vernederd als Hij? De Heere heeft ons niet vergeten, daar ben ik zeker van. Indien wij met Hem lijden, zullen wij ook met Hem heerschen, zegt de Schrift; maar als wij Hem verloochenen, zal Hij ons ook verloochenen. Hebben zij niet alles geleden, de Heere en al de zijnen? Er staat geschreven hoe zij gesteenigd zijn en geslagen, en hebben omgezworven in schapenvellen en geitenvellen, en hoe zij ontbloot, bedroefd en gekweld waren. Lijden is nog geen reden voor ons om te denken, dat de Heere tegen ons is; juist het tegendeel, indien wij slechts aan Hem trouw blijven, en ons niet aan de zonde overgeven.'

'Maar waarom brengt Hij ons dan, waar wij moeten zondigen?' vroeg de vrouw.

'Ik geloof, dat wij het kunnen nalaten,' zeide Tom.

'Dat zult gij eens zien,' zeide Cassy. 'Wat zult gij doen? Morgen zullen zij u weer onderhanden nemen. Ik ken hen, ik heb gezien hoe zij doen; ik mag er niet aan denken wat zij u zullen aandoen, en zij zullen 't u doen opgeven ten laatste.'

'Heere Jezus!' zeide Tom, 'Gij zult zorg dragen voor mijne ziel. Och, Heere, maak dat ik niet toegeef.'

'Och!' zeide Cassy, 'ik heb al dat schreien en bidden vroeger ook wel gehoord, en toch zijn zij ten onder gebracht en bezweken. Daar hebt ge Emmeline; zij doet haar best om standvastig te blijven, en gij ook, maar wat baat het? Gij moet het opgeven, of gij zult langzaam doodgemarteld worden.'

'Welnu, dan wil ik sterven,' zeide Tom. 'Laten zij het rekken, zoolang zij kunnen, zij kunnen toch niet beletten, dat ik sterf, en daarna kunnen zij niets meer doen. Ik ben nu gerust. Ik weet, dat de Heere mij helpen zal, en er mij doorbrengen.'

Als antwoord bleef de vrouw zwijgend naar den grond staren.

'Misschien is dat de weg,' prevelde zij in zichzelve; 'maar voor hen, die het hebben opgegeven, voor hen is toch geen hoop! Wij leven in de onreinheid, en wij worden walgelijk, tot wij van ons zelven walgen. Wij verlangen te sterven, en durven niet sterven. Geen hoop; geen hoop; geen hoop! Dit meisje nu, juist zoo oud als ik was! En zie mij nu,' zeide zij, zich tot Tom richtende, en snel sprekende, 'zie wat ik ben. Nu, ik werd in weelde grootgebracht. Het eerste, dat ik mij herinner, is, dat ik, toen ik een kind was, in prachtige salons speelde; toen werd ik gekleed als een pop, en de menschen plachtten mij te prijzen. Er was een tuin, waarop de ramen van 't salon uitzagen, en daar speelde ik schuilhoekje onder de oranjeboomen, met mijne broertjes en zusjes. Ik ging vervolgens naar een klooster; daar leerde ik Fransch, muziek, borduren en wat al meer. Toen ik veertien jaar was, kwam ik er uit voor de begrafenis van mijn vader. Hij stierf zeer onverwacht, en toen de nalatenschap werd geregeld, bevond men, dat er nauwelijks genoeg was om de schulden te betalen, en toen de crediteuren een inventaris van de eigendommen maakten, werd ik ook daarbij opgeschreven. Mijne moeder was eene slavin, en mijn vader was voornemens geweest mij vrij te verklaren; maar hij had het niet gedaan, en zoo werd ik op de lijst gezet. Ik had altijd geweten, wie ik was, maar er nooit veel aan gedacht. Niemand denkt, dat een sterk, gezond man spoedig zal sterven. Mijn vader was gezond vier uur vóór hij stierf: hij was een van de eersten, die te Nieuw-Orleans aan de cholera stierven. Daags na de begrafenis nam de vrouw mijns vaders hare kinderen mede naar de

plantage van haren vader. Ik vond wet, dat zij mij vreemd behandelden, maar ik begreep het niet. Er was een jong rechtsgeleerde, wien zij de zaken in orde liet brengen; hij kwam alle dagen, deed alsof hij te huis was, en sprak zeer beleefd met mij. Hij bracht eens een jongmensch mede, dien ik voor den schoonsten man hield, dien ik ooit gezien had. Ik zal dien avond nooit vergeten: ik wandelde met hem in den tuin. Ik voelde mij zoo eenzaam en bedroefd, en hij was zoo

goed en vriendelijk; hij zeide mij, dat hij mij vroeger wel gezien had, eer ik naar het klooster ging, en dat hij mij al lang had liefgehad, en mijn vriend en beschermer wilde zijn. Kortom, hoewel hij niet zeide, dat hij twee duizend dollars voor mij betaald had, en ik zijn eigendom was, wend ik gewillig de zijne, want ik beminde hem. O, hoe heb ik hem man liefgehad! Hoe bemin ik hem nog, en zat hem altijd beminnen, zoo lang ik adem haal! Hij was zoo schoon, zoo goed, zoo edel! Hij bracht mij in een mooi huis met bedienden, paarden, rijtuigen en meubelen, alles even kostbaar. Al wat voor geld te koop was, gaf hij mij; maar ik hechtte er gees waarde aan: ik gaf om niets dan om hem zelven. Ik beminde hem meer dan mijn God en mijn ziel; en al wilde ik, ik kon toch niets anders doen dan wat hij van mij verlangde.

'Ik wenschte slechts één ding, namelijk dat hij mij zou trouwen. Mij dacht, dat, als hij mij zoo liefhad als hij zeide en ik dat was waarvoor hij mij scheen te houden, hij mij moest vrij verklaren en trouwen. Maar hij overtuigde mij, dat zulks onmogelijk was en hij zeide mij, dat, als wij elkander maar getrouw bleven, het een huwelijik was voor God. Als dat waar is, was ik dan niet de vrouw van dien man? Was ik hem niet getrouw? Heb ik niet zeven jaar lang op al zijne wenken gelet, en alleen geleefd om hem te behagen? Hij kreeg de gele koorts; twintig dagen en nachten heb ik bij hem gewaakt, ik allen. Ik gaf hem zijne medicijnen, en deed alles voor hem. Toes noemde hij mij zijn beschermengel, en hij zeide, dat ik hem het leven had gered. Wij hadden twee mooie kinderen. Het eerste was een jongen; wij noemden hem Henry hij was het beeld van zijnen vader; hij had dezelfde oogen, hetzelfde voorhoofd, zijn haar hing er in krullen omheen; hij had ook geheel den geest en de talenten van zijnen vader. De kleine Eliza, zeide hij, geleek op mij. Hij placht mij dikwijls te zeggen, dat ik de schoonste vrouw in Louisiana was, zoo trotsch was hij op mij en op de kinderen. Hij zag gaarne, dat ik ze mooi kleedde, en nam hen en mij dikwijls merle in een open rjjtuig, ons te hooren wat de menschen van ons zeiden; dan vertelde hij mij wat de menschen van mij en de kinderen zeiden. O, dat wares aelukkige dagen! Ik dacht dat ik zoo gelukkig was, als iemanj maar wezen kon. Maar toes kwamen er booze tijden. Hij had een neef, die naar Nieuw-Orleans kwam, en een boezemvriend van hem was. Hij maakte van hem veel werk. Maar van den eersten keer af, dat ik hem zag, was ik bang voor hem; ik kon niet zeggen waarom, ik gevoelde dat hij ellende over mij zou brengen. Hij bract Henry er toe om met hem uit te gaan, en dikwijls kwam hij dan 's nachts niet voor twee of drie uur thuis. Ik durfde er gees woord van zeggen, want Henry was zeer opvliegend; daar was ik bang voor. Hij bracht hem in speelhuizen, en hij was een van die mannen, die niet meer terug te houden zijn, als zij daar eens toe komen. Ook bracht hij hem in kennis met eene dame, en toen zag ik weldra, dat zijn hart van mij vervreemd was. Hij zeide het mij wel niet, maar ik zag en voelde het tag aan dag. Ik voelde mijn hart breken, maar kon geen woord zeggen. Toen bood die ellendeling hem aan mij en de kinderen van hem te koopen, om zijne schulden te voldoen, die hem verhinderden om naar zijn zin te trouwen, en - hij verkocht ons. Hij zeide mij op zekeren tag, dat hij ons zaken van huis moest, en twee of Brie weken zou uitblijven. Hij sprak vriendelijker dan gewoonlijk; en zeide dat hij zou terugkomen, naar dat bedroog mij niet; ik wist, dat de tijd gekomen was. Ik was als in steen veranderd; ik kon niet spreken en ook niet schreien. Hij kuste mij, en kuste ook de kinderen herhaalde malen, en vertrok. Ik zag hem te paard stijgen; en keek hem na, tot hij uit mijn oogen was, en toen viel ik in zwijm.

Toen kwam hij, die vervloekte ellendeling! toen kwam hij van ons bezit nemen. Hij zeide, dat hij mij en de kinderen had gekocht, en liet mij de papieren zien. Ik vloekte hem voor God, en zeide, dat ik liever wilde sterven dan met hem leven.'

'Juist zooals het u belieft,' zeide hij 'maar als gij u niet verstandig gedraagt, zal ik de kinderen verkoopen en gij zult ze nooit weerzien.' Hij zeide mij, dat hij mij terstond had willen heb-

ben, zoodra hij mij gezien had; dat hij Henry opzettelijk in schulden had gebracht, om hem te bewegen mij te verkoopen, en dat hij hem op eene andere vrouw verliefd had doen worden, en dat ik maar weten moest, dat hij niet van mij af zou zien om wat kuren en tranen.

'Ik gaf mij over, want mijne handen waren gebonden. Hij had mijne kinderen. Wanneer ik hem in iets wilde tegen zijn, sprak hij er telkens van om die te verkoopen, en zoo maakte hij mij zoo onderdanig als hij begeerde. O, welk een leven was dat! Te blijven leven, hoewel ik mijn hart voelde breken, te blijven liefhebben, hoewel het niets anders dan ellende was, en met lichaam en ziel gebonden te zijn aan iemand, dien ik haatte! Ik placht gaarne voor Henry te lezen, te spelen en te zingen; maar alles wat ik voor dezen man deed, was eene kwelling voor mij, en toch was ik bang hem iets te weigeren. Hij was zeer hard en streng voor de kinderen. Eliza was een vreesachtig kind; maar Henry was even stoutmoedig en opvliegend als zijn vader, en had nooit door iemand bedwongen kunnen worden. Hij had dagelijks aanmerkingen en ongenoegen met hem, en zoo had ik ook altijd ongenoegen, vrees en angst. Ik poogde het kind onderdanig te maken; ik trachtte hen van elkander verwijderd te houden, want ik was aan de kinderen gehecht als aan mijn leven; maar het baatte alles niets: hij verkocht de kinderen. Hij nam mij eens met zich uit rijden, en toen ik t'huis kwam, waren zij nergens te vinden! Hij zeide mij, dat hij ze verkocht had. Hij liet mij het geld zien, den prijs van hun bloed. Toen was het alsof al wat goed is mij begaf. Ik raasde en vloekte, ik vloekte God en de menschen; en ik geloof dat hij werkelijk een tijdlang bang voor mij was. Maar hij gaf het niet op. Hij zeide mij, dat mijne kinderen wel verkocht waren, maar dat het van mij zou afhangen, of ik ze ooit zou weerzien, en dat, als ik niet stil en onderdanig was, zij er voor lijden zouden. Nu, gij kunt alles met eene vrouw doen, als gij hare kinderen hebt. Hij bracht mij tot onderwerping; hij deed mij kalmer zijn; hij vleide mij met de hoop, dat hij ze misschien zou terugkoopen, en zoo ging het een paar weken. Eens was ik uit wandelen, en kwam de calaboose (geeselhuis) voorbij. Ik zag een troep volk bij de deur, en hoorde een kinderstem; en eensklaps rukte mijn Henry zich los van een paar mannen die hem vasthielden. Hij kwam gillende naar mij toeloopen en vatte mij bij mijn kleed. Zij kwamen naar hem toe, schrikkelijk vloekende, en een man, wiens gezicht ik nooit vergeten zal, zeide tot hem, dat hij er zoo niet zou afkomen, dat hij weer naar de calaboose moest, en een les zou krijgen, die hij nooit vergeten zou. Ik wilde bidden en smeeken, maar zij lachten mij uit. De arme jongen gilde en zag mij aan, en hield mij vast, totdat zij, om hem mee te krijgen, een lap van mijn kleed afscheurden; zoo sleepten zij hem voort, terwijl hij gilde: moeder! moeder! Een man, die daar stond, scheen medelijden met mij te hebben. Ik bood hem al het geld aan, dat ik bij mij had, als hij tusschenbeide wilde komen. Maar hij schudde het hoofd en zeide, dat de man gezegd had dat de jongen voortdurend brutaal en ongehoorzaam was geweest, zoolang hij hem gehad had, en dat hij hem nu eens voor goed zou laten afstraffen. Ik keerde mij om, en ging snel heen; bij elken tred verbeeldde ik mij, dat ik hem hoorde gillen. Ik kwam t'huis, en liep buiten adem naar de woonkamer, waar ik Butler vond. Ik zeide het hem, en bad hem er heen te gaan en tusschenbeide te komen. Hij lachte en zeide, dat de jongen kreeg wat hij verdiende. Hij moest gedrild worden, zeide hij, hoe eer hoe beter, 'of ik iets anders verwachtte,' vroeg hij. Het scheen, dat er op dat oogenblik iets in mijn hoofd aan stukken sprong. Ik werd duizelig en woedend. Ik herinner mij, dat ik een groot, scherp mes op tafel zag liggen, het

staat mij voor, dat ik er naar greep, en op hem aanvloog; toen werd alles donker, en - ik wist niets meer, vele dagen lang.

‘Toen ik tot mij zelve kwam, was ik in eene nette kamer, maar niet in de mijne. Eene oude, zwarte vrouw paste mij op. Een dokter kwam naar mij zien, en er werd goed voor mij gezorgd. Na eenigen tijd hoorde ik, dat hij weggegaan was, en mij in dit huis had ach-

tergelaten, om verkocht te worden, en daarom zorgde men zoo voor mij.

'Ik dacht niet, dat ik weer beter zou worden, en hoopte het ook niet; maar tot mijn spijt bleef de koorts weg en ik werd weder gezond. Toen dwong men mij alle dagen om mij aan te kleeden; heeren plachten mij te komen zien, en hun sigaar bij mij te staan rooken, mij te bekijken en te vragen en naar den prijs te informeeren. Ik was zoo somber en stil, dat geen van allen mij wilde koopen. Men dreigde mij, dat ik zou gegeeseld worden, als ik niet vroolijker was, en mij aangenaam poogde te maken. Eindelijk kwam er eens een heer, die eenig gevoel voor mij scheen te hebben, hij heette Stuart. Hij begreep, dat ik iets verschrikkelijks op het hart had, en kwam mij verscheiden malen alleen zien, en overreedde mij eindelijk het hem mee te deelen. Hij kocht mij, en beloofde mij alles te zullen doen wat hij kon om mijne kinderen te vinden en terug te brengen. Hij ging naar het hôtel, waar mijn Henry was: men zeide hem, dat hij was verkocht aan een planter aan de Parel-Rivier, en dat was het laatste wat ik ooit vernam.

'Vervolgens ontdekte hij waar mijn dochter was: eene oude vrouw had haar. Hij bood een groote som voor haar, maar men wilde haar niet verkoopen. Butler werd gewaar, dat het voor mij was, dat hij haar koopen wilde, en hij liet mij weten, dat ik haar nooit zou krijgen. Kapitein Stuart was zeer goed voor mij, hij had eene prachtige plantage, en hij nam mij mede daarheen. In den loop van een jaar kreeg ik een zoon. O, dat kind! hoe had ik het lief! Wat leek het op mijn Henry! Maar ik had mij voorgenomen, vast voorgenomen, dat ik nooit weer een kind zou laten opgroeien. Ik nam het kleine wicht in mijn armen, en kuste liet, en schreide er over, en toen gaf ik het l a u d a n u m in, en hield hem aan mijne borst, terwijl hij zich dood-sliep. Wat heb ik er over getreurd en geschreid! Ieder dacht, dat het eene vergissing was, dat ik hem laudanum gegeven had, maar het is een van de weinige daden, waarover ik mij nog verheug, ik heb er geen spijt van, hij is ten minste buiten leed. Wat kon ik hem beters geven dan den dood? Het arme kind! Na een poos kwam de cholera en kapitein Swart stierf; allen, die stierven, zouden gewenscht hebben te blijven leven, en ik, die den dood zocht, ik bleef leven! Toen werd ik verkocht, en ging van de eene hand in de andere; toen werd ik flets en gerimpeld, en ik kreeg koorts, en toen kocht mij deze ellendeling en bracht mij hier, en nu ben ik hier!'

De vrouw hield op; zij had hare geschiedenis verteld met eene wilde, hartstochtelijke haast; somtijds sprekende tot Tom en somtijds in zichzelve pratende. Zoo heftig en overweldigend was de kracht, waarmede zij sprak, dat Tom voor een poos de pijn zijner wonden vergat; en zich opheffende op één elleboog sloeg hij haar gade, terwijl zij rusteloos heen en weer liep met loshangende haren.

'Gij zegt, dat er een God is,' zeide zij na een pauze: 'een God die op ons neerziet en dit alles waarneemt. Het kin zijn, dat het zoo is. De zusters in het klooster plachtten mij te spreken van een dag des oordeels, wanneer alles aan 't licht zou komen; zou er dan geen wrake zijn?'

'Zij denken, dat het niets is, wat wij lijden; niets wat onze kinderen lijden. 't Is alles slechts eene kleinigheid; toch ben ik door de straten gegaan, terwijl het mij was, alsof ik jammer genoeg in het hart droeg, om de geheele stad te doen wegzinken. Ik heb gewenscht, dat de huizen op mij mochten vallen, of de straatsteenen onder mij wegzinken. Ja, en op den dag des oordeels zal ik tegenover God gaan staan, als eene getuige tegen diegenen, die mij en mijne kinderen te gronde gericht hebben naar lichaam en ziel!

‘Toen ik een meisje was, dacht ik dat ik godsdienstig was; ik had God lief en ik bad. Nu ben ik een verloren ziel, vervolgd door duivels, die mij dag en nacht kwellen; zij drijven mij steeds voort, en ik zal het ook eerlang doen,’ zeide zij, haar vuist samenklemmende, terwijl een heillooze gloed in hare zwarte oogen flikkerde. ‘Ik zal hem wegzenden naar waar hij behoort te zijn, langs een korten weg, eerstdaags in een nacht, al zal ik er ook levend

om verbrand worden!' Een lange, woeste lach klonk door de eenzame ruimte, en eindigde in een zenuwachtig snikken; zij wierp zich, stuiptrekkende, op den grond.

Na eenige oogenblikken scheen die razernij te bedaren; zij stond langzaam op en scheen weer tot zich zelve te komen.

'Kan ik nog iets voor u doen, arme man?' vroeg zij, nader bij Tom komende; 'zal ik u nog wat water geven?'

Er was nu een goedaardige, medelijdende zachtheid in hare stem en manieren, terwijl zij dit vroeg, welke een opvallend contrast vormde met hare vorige wildheid.

Tom dronk, en zag haar ernstig en meedoogend in 't gelaat.

'O, juffrouw, ik wenschte, dat gij tot Hem wildet gaan, die u levend water kan geven.'

'Naar Hem toegaan! Waar is Hij? Wie is Hij?' vroeg Cassy. 'Hem, van wien gij hebt voorgelezen: den Heere!'

'Ik placht te zien naar zijn beeld boven het altaar, toen ik een meisje was,' zeide Cassy, terwijl haar oogen eene uitdrukking kregen van sombere droomerigheid; 'maar hier is Hij niet! Hier is niets dan zonde en lange, lange wanhoop! Och!' en zij legde hare hand op hare borst, en hield haren adem in, alsof zij een zware vracht moest optillen.

Tom scheen weer te willen spreken; maar zij hield hem tegen met een korte beweging van hare hand.

'Spreek niet meer, arme man. Tracht te slapen, zoo gij kunt.'

En het water neerzettende onder zijn bereik, en nog iets schikkende tot zijn gemak, verliet Cassy de plaats.

Hoofdstuk XXXV.
De teekenen.

> En onbeduidend zijn soms toch de dingen.
> Die ons den steen weer op het harte dringen,
> Dien wij voor altijd wenschen kwijt te zijn.
> 't Zij een geluid, een bloem, iets nog zoo klein
> 't Vernieuwt den steek der electrieke pijn.'
> (Childe Harold's Pelgrimage. 4e Zang.)

De huiskamer in Legree's woning was een groot, hol vertrek met een hoogen en wijden schoorsteen. Eens was het behangen met een fraai en kostbaar papier, dat nu verschoten, gescheurd en half vergaan, aan de vochtige muren hing. Het vertrek had dien eigenaardigen, walgelijken en ongezonden reuk, veroorzaakt door de samenwerking van vocht en vuil, dien men dikwijls in verwaarloosde, oude huizen opmerkt. Het behangselpapier was hier en daar bespat met bier en wijnvlakken; op andere plaatsen bedekt met lange, opgetelde sommen, met krijt geschreven, alsof iemand zich in 't rekenen had willen oefenen. Onder den schoorsteen stond een komfoor met brandende houtskool, want hoewel het niet koud was, waren de avonden in die dompige kamer altijd kil. Bovendien had Legree vuur noodig, om zijn sigaar aan te steken, en water heet te maken voor zijn grog. De roode gloed van dat koolvuur deed de afzichtelijke verwarring uitkomen, die er heerschte; zadels, toomen en allerlei paardentuig, rijzweepen, overjassen en andere kleedingstukken lagen overal in 't

rond; en de honden, waarvan wij vroeger gesproken hebben, hadden er zich op hun gemak tusschenin gevlijd.

Legree maakte zich juist een glas grog gereed, terwijl hij grommende heet water inschonk uit een gebarsten kan, waar de tuit af was: ‘die duivelsche Sambo! zulk een haspelarij te maken tusschen mij en het nieuwe volk! Die kerel zal nu een week lang niet in staat zijn te werken, en dat juist in het drukste van den tijd.’

‘Ja, dat is zoo uwe manier,’ zeide eene stem achter zijnen stoel. Het was Cassy, die ongemerkt achter hem was komen staan.

‘Zoo, gij duivelin! zijt gij daar terug?’

‘Ja, daar ben ik,’ zeide zij koel; ‘ik wil ook mijn zin eens hebben.’

‘Gij liegt, slet, maar ik zal mijn

woord houden; doe mijn zin, of anders blijf in 't kwartier, en eet en werk met de anderen.'

'Ik wil tienduizend maal liever in 't smerigste kot van het kwartier huizen, dan onder uw paardepoot leven.'

'Maar met dat al zijt gij onder mijn paardepoot,' zeide hij, terwijl hij zich met een woesten grijns tot haar wend de; 'dat is tenminste één troost. Kom, ga eens op mijn knie zitten, schatje, en luister naar rede,' zeide hij, terwijl hij haar bij den pols vatte.

'Simon Legree! wees voorzichtig,' zeide de vrouw met een woesten blik in haar oog, dat flikkerde als in razernij.

'Gij zijt bang voor mij, Simon,' zeide zij kortaf, 'en ge hebt er reden toe! Maar wees voorzichtig; want ik heb den duivel in mij.'

Deze laatste woorden sprak zij sissend vlak bij zijn oor.

'Pak je weg! Bij mijn ziel! ik geloof het ook,' zei Legree terwijl hij haar van zich stiet, en ongerust naar haar keek. 'Maar wel beschouwd, Cassy, waarom kunt gij geen goede vrienden met mij zijn, zooals vroeger.'

'Vroeger!' zeide zij bitter, en bleef steken: de aandoeningen, die in haar opwelden, dreigden haar te doen stikken, zij zweeg dus.

Cassy had altijd over Legree die soort van invloed uitgeoefend, die een sterke, hartstochtelijke vrouw steeds kan behouden over den ruwsten man; maar sedert eenigen tijd was zij onder het afschuwelijke juk harer dienstbaarheid steeds wreveliger en prikkelbaarder geworden, en somtijds barstte hare opgekropte woede in een vlaag van razende krankzinnigheid los, en deze kwaal maakte haar eenigszins gevaarlijk voor Legree, die voor krankzinnigheid dat bijgeloovig afgrijzen koesterde, dat ruwen, onkundigen menschen veelal eigen is.

Toen Legree Emmeline in huis bracht, waren alle vonken van Cassy's uitgedoofd hart weer in gloed geraakt, en had zij partij getrokken voor het meisje. Daarop was een hevige twist tusschen haar en Legree gevolgd. Legree had in toorn gezworen, dat zij aan het veldwerk zou gezet worden, als zij zich niet stil hield.

Cassy had daarop met trotsche minachting verklaard, dat zij naar het veld w i l d e gaan; en nu had zij, gelijk wij beschreven hebben, een dag aldaar gewerkt, om te tonnen hoe zij die bedreiging volkomen verachtte.

Legree was dien geheelen dag heimelijk ongerust geweest, want Cassy bezat een invloed op hem, waarvan hij zich niet kon bevrijden. Toen zij met hare mand naar de schaal kwam, had hij op eenige toenadering gehoopt, en haar op een half verzoenenden, half hoonenden toon toegesproken; maar zij had met de bitterste verachting geantwoord.

De gruwelijke behandeling van den armen Tom had haar nog meer opgewonden; en zij was Legree gevolgd naar het huis, zonder eenig ander bepaald voornemen dan om hem zijn barbaarschheid te verwijten.

'Ik wensch alleen maar, Cassy,' zeide Legree, 'dat gij u betamelijk gedraagt.'

'Gij moogt nog wel spreken van betamelijk gedragen; wat hebt gij gedaan? Gij, die geen verstand genoeg hebt, om u te weerhouden van 't bederven van een van de beste arbeiders midden in den druksten tijd, alleen om uw duivelachtig humeur.'

'Ik ben dwaas geweest, dat is zoo, om tot zulk een gehaspel aanleiding te geven,' zeide Legree, 'maar toen de kerel zijn wil tegenover den mijnen zette, moest ik hem toch klein krijgen.'

'Ik denk niet, dat gij hem ooit zult klein krijgen.'

‘Niet?’ zeide Legree, driftig opstaande; ‘dat zou, ik wel eens willen zien. Hij zou de eerste neger wezen, die het ooit tegen mij uithield. Al zou ik al de beenderen in zijn lijf aan stukken moeten slaan, hij zal het opgeven.’

Juist op dat oogenblik werd de deur geopend en kwam Sambo binnen. Hij naderde al buigende en met een papier in d e hand.

‘Wat is dat, gij rekel?’ vroeg Legree.

‘Het is een tooverding, meester.’

‘Een wat?’

‘Zoo iets, dat de negers van de tooverheksen krijgen. Dat maakt, dat zij niets voelen, als zij gegeeseld worden. Hij had het om zijn hals gebonden met een zwart bandje.’

Legree was, gelijk de meeste goddebooze en wreede menschen, bijgeloovig. Hij nam het papier aan, en opende het

met achterdocht. Er viel een zilveren dollar uit, en een lange glanzige lok blond haar kronkelde zich, alsof het iets levends was, om zijne vingers.

'Verdoemenis!' riep hij, eensklaps opspringende; hij stampte met den voet op den grond, en trok woedend aan het haar, alsof het hem brandde. 'Waar is dat vandaan gekomen? Neem het mij af! verbrand het!' Tierende en schreeuwende rukte hij het zich van de vingers, en wierp het in het komfoor. 'Waarom hebt gij mij dat gebracht?'

Sambo stond met wijd geopenden mond, stom van verbazing, en Cassy die het vertrek had willen verlaten, bleef staan, en zag hem met bevreemding aan.

'Breng mij nooit weer van die duivelsche dingen,' zeide Legree, terwijl hij Sambo met zijn vuist dreigde; Sambo ontweek naar de deur. Toen raapte Legree den dollar op, en wierp hem door een ruit naar buiten in de duisternis.

Sambo was blijde, dat hij er zoo goed afkwam. Toen hij buiten de deur was, scheen Legree zich eenigszins over zijne ontsteltenis te schamen. Hij zette zich gemelijk neder, en begon met een barsch gezicht zijn grog te slurpen.

Cassy ging onderwijl stil heen, om Tom te helpen, zooals wij reeds hebben meegedeeld.

En hoe was het gesteld met Legree? Hoe kon die eenvoudige haarlok dien ruwen man schrik aanjagen? Om dat te verklaren, moeten wij den lezer inwijden in zijn vroegere geschiedenis. Hoe hardvochtig en verstokt de goddebooze vent thans mocht wezen, er was een tijd geweest, dat hij gekoesterd werd aan de borst van eene moeder; dat hij met gebeden en vrome gezangen gewiegd werd; toen zijn voorhoofd, thans gebrandmerkt met het teeken der zonde, werd besproeid met water van den heiligen doop. In zijn vroegste kindsheid had eene vrouw met blonde lokken hem bij het luiden der kerkklok meegenomen, om God te loven, en tot God te bidden. Ver weg in Nieuw-Engeland had de moeder haren eenigen zoon opgevoed met onvermoeide liefde en aanhoudende gebeden; maar het kind zijnde van een hardvochtigen vader, aan wien die zachtzinnige vrouw eenen schat van onopgemerkte liefde had verspild, had Legree de voetstappen van dien vader gevolgd. Woest, onhandelbaar en eigenzinnig, had hij al haren raad geminacht, en zich aan hare berispingen onttrokken; reeds vroeg had hij zich van haar losgerukt, om op zee fortuin te gaan zoeken. Na dien tijd was hij slechts eens thuis gekomen, en toen had zijne moeder, met het smachtend verlangen van een hart, dat iets moest liefhebben, en niets anders had om lief te hebben, zich aan hem gehecht, en met vurige gebeden en sineekingen gepoogd hem van zijn zondig leven af te brengen, en hem te doen denken aan het eeuwige heil zijner ziel.

Dat was voor Legree de dag der genade geweest. Toen hadden goede engelen hem geroepen; toen was hij bijna overgehaald, en de Gendae had hem bij de hand gevat. Zijn hart was innerlijk verzacht, er had een strijd plaats, maar de zonde behaalde de overwinning, en hij zette al de kracht van zijn ruwe natuur tegen de overtuiging van zijn geweten. Hij dronk en vloekte, was wilder en dierlijker dan ooit. En eens op een nacht, toen zijn moeder in den laatsten angst der wanhoop, aan zijn voeten knielde, stiet hij haar van zich, wierp haar bewusteloos op den grond, en ging vloekende weer naar zijn schip. Het eerste wat hij weer van zijn moeder vernam, was, dat op een avond, toen hij in een drinkgelag met zijn makkers zat, hem een brief werd ter hand gesteld. Hij opende dien, en een lok lang, krullend haar viel er uit, en wond zich om zijne vingers. In den brief stond, dat zijne moeder overleden was, en dat zij stervende hem gezegend, en hem vergiffenis geschonken had.

Legree verbrandde den brief en het haar, en toen hij beiden in de vlam zag sissen en knetteren, deed de ge-

dachte aan het eeuwige vuur hem sidderen. Hij beproefde de herinnering te verdrijven door drinken en woeste uitspattingen, maar dikwijls in den nacht, welks plechtige stilte de schuldige ziel tot een gedwongen omgang met zich zelve veroordeelt, had hij die bleeke moeder voor zijn bed zien oprijzen, had hij het zachte klemmen van dat haar om zijne vingers gevoeld, totdat het koude zweet hem van 't gezicht droop, en hij van angst uit zijn bed sprong. Gij, die u verwonderd hebt in hetzelfde Evangelie te hooren, dat God liefde is, en dat God een verterend vuur is; ziet gij niet hoe voor de ziel, die aan het booze is overgegeven, de volmaaktste liefde de schrikkelijkste pijniging is, het vonnis en het zegel der akeligste wanhoop?

'Ik zou voor den duivel wel eens willen weten,' zeide Legree, terwijl hij zijn grog opslurpte, 'waar hij dat gekregen heeft? Het leek er immers precies op; bah! Ik dacht, dat ik het vergeten had. Het is verdoemd, alsof men nooit iets kan vergeten. Ik voel me eenzaam. Ik zal Emmeline eens roepen. Zij mag mij niet lijden, die feeks! maar daar geef ik niet om; ik zal haar toch laten komen.'

Legree ging de ruime gang in, die naar boven leidde; vroeger was daar een fraaie wenteltrap geweest: maar die ruimte was nu vuil en onoogelijk; er stonden kisten en er lag stroo. De trappen, zonder eenigen looper, schenen naar boven te leiden naar het donker, niemand wist waarheen! Het bleeke maanlicht scheen door een raampje boven de deur, de lucht was kil en onaangenaam, als van een grafkelder.

Legree ging onder aan de trap staan, en hoorde toen een stem die zong. Dat klonk zonderling en spookachtig in dat akelige, oude huis, misschien wel wegens zijne reeds geschokte zenuwen. Luister! wat is dat? Eene wilde, roerende stem zingt een lied, dat bij de slaven in zwang is:

> O, 't zal weening, weening wezen
> Voor den rechterstoel van Christus!

'Die verwenschte meid!' zeide Legree! 'ik zou haar kunnen wurgen - Em! Em!' riep hij met zijne grove stem; maar alleen de spottende weergalm der wanden gaf hem antwoord.

De roerende stern ging voort:

> Ouders en kinderen zullen daar scheiden.
> Ouders en kinderen zullen daar scheiden.
> Scheiden voor de eeuwigheid!

En helder en duidelijk klonk door de ledige vertrekken het refrein:

> O, 't zal weening, weening wezen
> Voor den rechterstoel van Christus!

Legree bleef staan. Hij zou zich geschaamd hebben, het te zeggen, maar groote droppels zweet stonden op zijn voorhoofd; zijn hart klopte geweldig van vrees; hij verbeeldde zich zelfs dat hij eene witte gedaante zag oprijzen in de kamer voor zich, en hij sidderde bij de gedachte wat het zijn zou, indien de gedaante zijner afgestorven moeder hem plotseling verschijnen zou.

'Eén ding weet ik,' zeide hij in zichzelven, toen hij naar zijn zitkamer terugging en zich neerzette: 'Ik zal nu dien vent met vrede laten! Wat had ik met zijn vervloekte papier noodig? Ik geloof dat ik betooverd ben! Ik heb sedert altijd gebeefd en gezweet! Waar heeft hij dat haar vandaan gekregen? Het kan toch hetzelfde niet geweest zijn.

Dat heb ik verbrand. Ik weet het zeker: Het zou wat moois zijn, dat haar uit de dooden kon opstaan.'

Ja, Legree, die goudblonde haarlok was betooverd; ieder haartje daarin had de kracht om u schrik en wroeging aan te jagen, en werd door een Hoogere Macht gebruikt om u de wreede handen te binden en te beletten den hulpelooze het uiterste van uw boosheid te doen gevoelen.

'Kom!' riep Legree stampende en de honden fluitende, 'word eens wakker, de een of andere en houd mij gezelschap!' Maar de honden deden slechts één oog open naar hem, en gingen weer slapen.

'Ik zal Sambo en Quimho hier laten komen om te zingen en te dansen, om die afgrijselijke gedachten te verzetten,' zeide Legree; en zijn hoed opzettende, ging hij naar de veranda en blies op

den hoorn, waarmede hij gewoonlijk zijn beide zwarte drijvers ontbood.

Als hij in een goed humeur was, liet Legree deze twee heeren in zijn huiskamer komen, en vermaakte zich, na hen met drank te hebben opgewonden, door hen te laten zingen, dansen of vechten, al naar hij zin had.

Het was tusschen een en twee uur in den nacht, toen Cassy terugkwam van haar liefderijk bezoek bij Tom. Uit

de huiskamer klonk haar een woest gezang, gegil en gejoel tegemoet, afgewisseld door het blaffen van honden en ander rumoer. Zij ging naar het raam onder de veranda, en keek naar binnen. Legree en de twee drijvers, alle drie smoordronken, waren aan 't zingen, schreeuwen en dansen, gooiden de stoelen omver, en maakten allerlei gekke en leelijke grimassen tegen elkander.

Cassy liet hare fijne hand op de vensterbank rusten, en keek strak naar binnen. Er was een wereld van angst, verachting en woeste bitterheid in hare zwarte oogen, terwijl zij zoo zonderling staarde.

‘Zou het een zonde zijn de wereld te verlossen van zulk een ellendeling?’ vroeg zij zichzelve af.

Zij ging haastig heen, en eene achterdeur binnengaande, begaf zij zich stil naar de bovenverdieping, en tikte aan de kamerdeur van Emmeline.

Hoofdstuk XXXVI.
Emmeline en Cassy.

Cassy kwam de kamer binnen, en vond Emmeline bleek van angst in 't uiterste hoekje zittende. Toen zij binnen-

kwam, sprong het meisje verschrikt op; maar ziende wie het was, liep zij naar haar toe, en haar bij den arm grijpende zeide zij: ‘O, Cassy, zijt gij het? Ik ben blij dat gij gekomen zijt! Ik was bang dat het - - - - - O! gij weet niet wat een vreeselijk geweld dezen avond hier beneden is geweest!’

‘Dat weet ik heel goed,’ zeide Cassy droogjes. ‘Ik heb het dikwijls genoeg gehoord!’

‘Och, Cassy, zeg eens! zouden wij niet hier vandaan kunnen komen? Om 't even waarheen; naar de moerassen, bij de slangen, om 't even, zouden wij niet kunnen wegkomen?’

‘Niet anders dan naar ons graf,’ zeide Cassy.

‘Hebt gij 't ooit beproefd?’

‘Ik heb van 't beproeven genoeg gezien, en weet wat er van komt,’ zeide Cassy.

‘Ik zou wel in de moerassen willen leven, en den bast van de boomen af willen eten. Voor slangen ben ik niet bang! Ik zou liever een slang dicht bij mij hebben dan hem,’ zeide Emmeline.

‘Er zijn er verscheidene hier geweest, die ook zoo dachten,’ zeide Cassy. ‘Maar gij zoudt in die moerassen niet kunnen blijven; gij zoudt door de honden worden opgespeurd en teruggebracht en dan, en dan - - -’

‘Wat zou hij dan doen?’ vroeg het meisje haar met ademlooze nieuwsgierigheid aanziende.

‘Wat zou hij niet doen, vraag dat liever,’ zeide Cassy. ‘Hij heeft zijn dingen goed geleerd bij de zeeroovers in de West-Indiën. Als ik u zeide wat ik al zoo gezien heb, zoudt gij niet meer kunnen slapen: dingen, die hij soms voor de grap verteld heeft. Ik heb hier wel eens smartkreten gehoord, die ik weken lang niet weer kon vergeten. Er is daar een plaats, achter het kwartier, waar een zwarte, verkoolde boom staat, en waar de grond bedekt is met zwarte asch. Vraag de anderen eens wat daar gebeurd is, en zie eens of zij 't u zullen durven zeggen.’

‘Wat bedoelt gij?’

‘Ik kan het u niet zeggen. Ik mag er niet aan denken. En ik zeg u, de Heere alleen weet wat wij misschien morgen zullen zien, als die arme kerel blijft bij 't geen hij begonnen is.’

‘'t Is vreeselijk,’ zeide Emmeline, terwijl al het bloed haar uit de wangen schoot. ‘Och, Cassy, zeg mij wat ik doen moet.’

‘Wat i k gedaan heb. Doe uw best, doe wat gij moet, en haal dan uw hart op aan haten en vervloeken.’

‘Hij wilde hebben, dat ik van dien akeligen brandewijn zou drinken,’ zeide Emmeline, ‘en ik verfoei dien zoo.’

‘Drink ze maar,’ zeide Cassy. ‘Ik verfoeide ze ook, en nu kan ik ze niet missen. Men moet toch iets hebben; als men dat drinkt, zien de dingen er niet meer zoo afschuwelijk uit.’

‘Moeder heeft er mij tegen gewaarschuwd,’ zeide Emmeline.

‘Heeft uw m o e d e r dat gedaan?’ vroeg Cassy met een bitteren nadruk op dat woord m o e d e r . ‘Waartoe helpt het, dat moeders zoo iets zeggen? Gij wordt gekocht en betaald, en uwe ziel behoort aan wien u gekocht heeft. Zoo gaat het. Ik zeg u, drink maar brandewijn, zooveel gij kunt, dan gaat het gemakkelijker.’

‘O, Cassy, heb toch medelijden met mij!’

‘Heb ik dan geen medelijden met u? Heb ik ook niet een dochter? God weet waar zij is, en wien zij nu toebehoort! Zij is den weg opgegaan, dien hare moeder vóór haar opging, denk ik, en dien hare kinderen na haar zullen opgaan! Er is geen einde aan de eeuwige vervloeking.’

‘Ik wou, dat ik nooit geboren was!’ zeide Emmeline, hare handen wringende.

‘Dat heb ik al zoo dikwijls gewenscht!’ zeide Cassy. ‘Daar ben ik aan gewoon. Ik zou sterven, als ik durfde,’ zeide zij, naar buiten in de duisternis kijkende met die stille, strakke wanhoop, die de uitdrukking was op haar gelaat, wanneer zij in rust was.

‘Het zou slecht zijn, zichzeive van kant te maken,’ zeide Emmeline.

‘Ik weet niet waarom; niet slechter dan te leven om de dingen te doen, die wij dag aan dag doen; maar de zusters in 't klooster zeiden mij dingen, die mij den dood doen vreezen. Als dat het einde van alles was, nu, dan....’

Emmeline wendde zich af, en bedekte haar gelaat met de handen. Terwijl dit gesprek plaats had op de bovenkamer, was Legree beneden, ten gevolge

van zijn drinken, in diepen slaap gezonken. Hij was geen dronkaard uit gewoonte. Zijn ruwe, sterke natuur kon veel verdragen, dat een fijner lichaamsgestel zou te gronde hebben gericht. Maar eene zekere voorzichtigheid hield hem terug, zich dikwijls aan drank over te geven, in zulk eene mate, dat hij alle macht over zich zelven verloor.

Dezen avond had hij, zich koortsachtig inspannende om de kwellingen van angst en wroeging, die in zijne ziel waren ontwaakt, te smoren, meer dan gewoonlijk gedronken, zoodat hij, na zijne zwarte makkers te hebben weggezonden, log op een rustbank neerviel, en weldra in slaap was.

O, hoe durft de schuldige ziel de schimmenwereld van den slaap binnentreden, dat land, welks onbepaalde grenzen zoo vreeselijk dicht bij het geheimzinnige tooneel der vergelding liggen?

Legree droomde. In zijn zwaren, koortsigen slaap stond er eene gesluierde gedaante naast hem, en legde eene koude, zachte hand op hem. Hij meende te weten wie het was, hoewel het gelaat gesluierd bleef en sidderde van angst. Toen verbeeldde hij zich, dat het haar weer om zijn vingers zat, en vervolgens, dat het zachtjes om zijn hals kwam en dat het al dichter en dichter werd aangetrokken, zoodat hij geen adem meer kon halen, en toen meende hij stemmen te hooren, die tot hem fluisterden: dingen, die hem deden rillen van angst. Daarna was het hem, alsof hij op den rand van een afgrond stond; zich vasthoudende en in doodsangst worstelende, terwijl donkere handen zich uitstrekten, en hem over den rand trokken, en Cassy kwam lachende achter hem, en duwde hem voort. En toen rees die statige gesluierde gedaante weer op, en schoof den sluier weg. Het was zijn moeder, en zij keerde zich van hem af, en hij viel al dieper en dieper onder een verward getier van gillen en weeklagen en uitbarstingen van een duivelachtig gelach, en Legree ontwaakte.

De roode schemering van den dageraad vervulde het vertrek. De morgenster zag uit de heldere lucht, met haar plechtig, heilig oog van licht op dien man der zonde neer. O, welk eene frischheid, welk een statigheid en schoonheid heeft elke nieuwgeboren dag! alsof hij de gevoellooze en zinnelooze menschen toeriep: ‘Ziet, nu hebt gij nog weder een kans! Streeft naar de eeuwige heerlijkheid! Er is geen spraak of taal, waarin die stem niet gehoord wordt! Maar die verharde booswicht hoorde haar niet. Hij ontwaakte met een vloek en eene verwensching. Wat was voor hem dat goud en dat purper, dat dagelijksche wonderwerk van den morgen? Wat was voor hem die plechtige schoonheid van die ster, welke de Zoon Gods als Zijn eigen beeld heeft geheiligd? Gelijk een redeloos dier zag hij haar zonder haar op te merken; en strompelend opstaande, schonk hij zich een glas brandewijn in, en dronk het half ledig.

‘Ik heb een helschen nacht gehad,’ zeide hij tot Cassy, die toen van een tegenovergestelden kant de kamer binnenkwam.

‘Gij zult er genoeg krijgen van die zelfde soort,’ zeide zij droog.

‘Wat meen je daarmee, heks?’

‘Gij zult het eerstdaags wel merken,’ hernam Cassy op denzelfden toon. ‘Nu, Simon, ik heb je een goeden raad te geven.’

‘Wel duivels! heb je dat?’

‘Mijn raad is,’ zeide Cassy, terwijl zij bedaard een en ander in de kamer schikte, ‘dat gij Tom met vrede laat.’

‘Waar bemoeit gij u mee?’

‘Waar ik mij mee bemoei? Ja, dat begrijp ik zelf niet. Als gij twaalf honderd dollars voor een man wilt geven, en hem onbruikbaar maken in 't drukste van den tijd, alleen om uwe kwaadaardigheid bot te vieren, dan is dat zeker iets, dat mij niet aangaat. Ik heb voor hem gedaan wat ik kon.’

‘Zoo! hebt ge dat? Wat hebt ge u met mijn zaken te bemoeien?’

‘O, in 't geheel niet, dat is zeker. Ik heb u nu en dan eenige duizend dollars bespaard door op uwe arbeiders te passen - en dat is al de dank dien ik krijg. Als uw oogst lichter aan de markt komt dan een van de anderen, zult gij zeker uw weddenschap niet verliezen? Tompkins zal u niet uitlachen, denk ik, en gij zult maar gedwee uw geld betalen, niet waar? Mij dunkt ik zie het u al doen.’

Legree had, gelijk vele andere plan-

ters, slechts één eerzucht, namelijk den zwaarsten oogst van 't seizoen te hebben; en hij had juist op dit seizoen verscheiden weddenschappen aangegaan, die in de naaste stad beslist moesten worden.

Cassy had dus met vrouwelijke handigheid de eenige snaar aangeroerd, die nog kon trillen.

'Welnu, ik zal het laten bij wat hij gekregen heeft,' zeide Legree; 'maar hij moet vergiffenis vragen en betere manieren beloven.'

'Dat zal hij niet willen doen,' zeide Cassy.

'Niet willen?'

'Neen.'

'Ik zou wel eens willen weten waarom niet, juffertje,' zeide Legree niet diepe minachting.

'Omdat hij goed gedaan heeft, en hij dat weet, en dus niet zal erkennen, dat hij kwaad gedaan heeft'

'Wie duivel, geeft er iets om wat hij weet? De neger zal zeggen wat ik verkies, of....'

'Of gij zult owe weddenschap op den katoenoogst verliezen door hem juist in het drukste van het werk van het veld af te houden.'

'Maar hij zal het opgeven; dat moet hij. Weet ik niet wat negers zijn? Hij zal van morgen kruipen als een hond.'

'Dat zal hij niet, Simon. Gij kent die soort nog niet. Gij kunt hem doodmartelen, maar gij zult niet het eerste woord van eene schulderkenning uit hem krijgen.'

'Dat zullen wij eens zien. Waar is hij?' vroed Legree naar buiten gaande.

'In het berghok van 't machinehuis,' hernam Cassy.

Hoewel Legree zoo sprak, gevoelde hij toch, terwijl hij naar de aangeduide plaats ging, een zekeren schroom, dat iets ongewoons bij hem was. Zijn akelige droomen van den vorigen nacht, gepaard met Cassy's voorzichtigen raad, hadden een niet geringen indruk op hem gemaakt. Hij wilde niet, dat iemand getuige zou zijn van zijne eerste ontmoeting met Tom, en nam zich voor, wanneer hij hem niet door dreigen tot onderwerping kon brengen, zijn wraak tot een meer gelegener tijd uit te stellen.

Het stille licht van den dageraad, en de engelenglans van de morgenster hadden ook door het ruwe venster geschenen van het hok, waar Tom lag, en als met dat sterrelicht kwamen de plechtige woorden neer: 'Ik ben de wortel in het geslacht Davids, de blinkende morgenster.' De geheimzinnige waarschuwingen en mededeelingen van Cassy, wel verre van zijne ziel te ontmoedigen, hadden hem als tot eene hemelsche roeping opgewekt. Hij dacht niet anders dan dat zijn laatste dag was aangebroken; en zijn hart klopte van vreugde en verlangen, terwijl hij zich verbeeldde, dat het wondervolle al, waarvan hij dikwijls gedroomd had, de groote witte troon, met zijn altijd stralenden regenboog, de menigte in witte kleederen, met stemmen als vele wateren, de kronen, de palmtakken, de harpen, dat dat alles voor zijne oogen zou opgaan vóór de dag was voorbijgegaan; en derhalve zonder vrees of beving hoorde hij de stem van zijnen vervolger, naarmate die nader kwam.

'Wel, jongen,' zeide Legree, met een verachtelijken schop, 'hoe bevindt ge u nu? Heb ik je niet gezegd, dat ik je een paar dingen zou leeren? Hoe beviel je dat? Hoe is je dat pak bekomen, Tom? Niet meer zoo welbespraakt als gisterenavond? Ge zoudt nu een armen zondaar niet meer kunnen onthalen op een stukje preek, wel?'

Tom antwoordde niets.

‘Sta op, beest!’ zeide Legree, terwijl hij hem weer een schop gaf.

Het was niet gemakkelijk voor iemand, die zoo gekneusd en geslagen was, om op te staan. Terwijl Tom daartoe pogingen deed, lachte Legree op een ruwe wijze.

‘Hoe zijt gij van morgen zoo stram, Tom? Heb je kou gevat gisterenavond?’

Tom was nu op de been gekomen, en keek zijn meester aan met een bedaard en strak gezicht.

‘Duivels! dat gaat nog goed!’ zeide Legree naar hem kijkende. ‘Ik geloof, dat ge nog niet genoeg gekregen hebt. Nu, Tom, ga op je knieën liggen, en vraag vergiffenis voor je slecht gedrag van gisterenavond.’

Tom bewoog zich niet.

‘Kniel, hond!’ zeide Legree, terwijl hij hem een slag gaf met zijn rijzweep.

‘Meester Legree,’ zeide Tom, ‘dat kan ik niet doen. Ik heb slechts gedaan wat ik dacht, dat recht was. Ik zal weer even zoo doen, als het weer te pas komt. Ik zal nooit een wreedheid doen, er mag van komen wat wil.’

‘Ja, maar gij weet niet wat er van komen kan, meester Tom; gij denkt dat het al heel wat is wat gij gekregen hebt; maar ik zeg u, dat is nog niets. Hoe zou het je bevallen aan een boom gebonden te worden met een langzaam

vuurtje er om heen; zou dat niet aangenaam zijn, hè Tom?’

‘Meester,’ zeide Tom, ‘ik weet, dat gij vreeselijke dingen kunt doen, maar,’ hij richtte zich op, en vouwde zijn handen, ‘maar nadat gij het lichaam gedood hebt, kunt gij verder niets doen. En o! dan komt er nog eene E e u w i g h e i d ! ’

E e u w i g h e i d ! dat woord trilde door de ziel van den zwarten man met licht en kracht, terwijl hij sprak; het trilde ook door de ziel van den snooden zondaar, als de beet van een schorpioen. Legree knarste op de tanden tegen hem; maar van woede sprak hij geen woord; en Tom, als een ontkluisterd man, sprak met een heldere en vaste stem:

‘Meester Legree, daar gij mij gekocht hebt, zal ik een trouwe knecht voor u zijn. Ik zal alle werk voor u doen, u al mijn tijd en mijne krachten geven, maar mijne ziel geef ik aan geen sterveling. Ik zal den Heere getrouw blijven, en Zijne bevelen boven alles stellen in leven en in sterven: daar kunt gij op rekenen, meester Legree; ik ben voor den dood volstrekt niet bang. Ik wil liefst maar sterven. Gij moogt mij geeselen, laten doodhongeren, verbranden: het zal mij slechts te eerder brengen waar ik gaarne wezen wil.’

‘Ik zal 't u toch wel doen opgeven, vóór ik met u gedaan heb,’ zeide Legree woedend.

‘Ik zal h u l p krijgen,’ zeide Tom;

‘gij zult het niet van mij gedaan krijgen.’

‘Wie duivel zou je helpen?’ vroeg Legree met verachting.

‘God Almachtig,’ zeide Tom.

‘Verdoemde vent!’ zeide Legree, terwijl hij niet een vuistslag Tom op den grond wierp.

Op dit oogenblik werd er eene koude, zachte hand op Legree gelegd. Hij keerde zich om - het was Cassy; maar de koude, zachte aanraking herinnerde hem den droom van den vorigen nacht, en door zijn brein voeren de vreeselijke gedaanten van de nachtwaak met het schrikwekkende, dat er mee gepaard ging.

‘Wilt gij u heelemaal dwaas aanstellen?’ vroeg Cassy in het Fransch. ‘Laat hem met vrede. Laat het aan mij over om hem geschikt te maken, om op het veld te werken. Is het niet gegaan zooals ik u voorspeld heb?’

Men zegt, dat de alligator en de rhinoceros, hoewel hun vel ondoordringbaar is voor kogels, toch één plekje hebben, waar zij kwetsbaar zijn, en woeste, roekelooze verworpelingen hebben gewoonlijk een bijgeloovige vrees voor dat plekje.

Legree keerde zich om, en besloot de zaak vooreerst te laten rusten. ‘Nu, ga je gang,’ zeide hij kortaf tot Cassy.

‘Hoor eens, jij!’ zeide hij tot Tom; ‘ik zal je nu met rust laten, omdat het in den druksten tijd is, en ik al mijn volk noodig heb, maar vergeten doe ik het niet. Ik zal het voor je opsparen, en te eeniger tijd zal je oude zwarte vel het me betalen, denk daarom!’

Legree keerde zich om en ging heen.

‘Ga maar heen,’ zeide Cassy hem somber nakijkende, ‘onze afrekening moet nog komen. ‘Hoe gaat het met u, arme kerel?’

‘God de Heere heeft zijn engel gezonden, en heeft den muil van den leeuw voor ditmaal gesloten,’ zeide Tom.

‘Voor ditmaal, dat is waar,’ zeide Cassy; ‘maar nu hebt gij zijn kwaadwilligheid tegen u gaande gemaakt; hij zal u dag aan dag nagaan, en als een bloedhond aan je hals hangen, om u het bloed uit te zuigen, en u droppel voor droppel te laten doodbloeden. Ik ken den man.’

Hoofdstuk XXXVII.
Vrijheid.

> ‘Om 't even met welke plechtigheden hij op het altaar der slavernij is gewijd, op het oogenblik, dat hij den gewijden grond van Brittanje raakt, zinken het altaar en de God samen in het stof, en hij staat verlost, wedergeboren, van boeien ontdaan door den onweerstaanbaren genius van algemeene gelijkmaking.’
> C u r r a n .

Laten wij nu voor een tijd Tom in de handen van zijne vervolgers, om de lotgevallen na te gaan van George en zijne vrouw, die wij in bevriende handen hebben gelaten in eene pachthoeve aan de zijde van den weg.

Tom Loker hebben wij verlaten, kermende en woelende in een zeer zindelijk kwakerbed, onder het moederlijk toezicht van tante Dorkas, die hem even handelbaar vond als een zieken bison.

Verbeeld u een lange, deftige, verstandige vrouw, wier heldere neteldoeksche muts het zilveren hoofdhaar bedekt, gescheiden op een breed, helder voorhoofd, dat boven een paar denkende grijze oogen staat. Een sneeuwwitte doek is netjes over hare borst geplooid; haar glanzig, bruin zijden kleed ruischt zachtjes, terwijl zij door de kamer heen en weer gaat.

'Wel duivels!' zegt Tom Loker, terwijl hij aan de beddelakens rukt.

'Ik moet u verzoeken, Thomas, niet zulke woorden te gebruiken,' zegt tante Dorkas, terwijl zij rustig het bed weer terecht legt.

'Ik zal het niet weer doen, als ik er om denk,' zegt Tom; 'maar een mensch moet wel vloeken, zoo vervloekt heet is het!'

Tante Dorkas nam een deken van het bed af, legde de lakens weer glad, en stopte ze in, zoodat Tom er begon uit te zien als een vlinderpop; en zij zeide: 'ik hoop, vriend, dat gij dat vloeken en zweren zult nalaten, en over u zelven eens zult nadenken.'

'Wat duivel,' zei Tom, 'waar zou ik over nadenken? Over mij zelven, dat is wel het laatste, waar ik toe komen

zal, ik geef er de brui van!' En daarmede wentelde Tom zich om, en bracht het dek weer in een wanorde, die schrikkelijk was om aan te zien.

'Die kerel en die meid zullen wel hier wezen, denk ik,' zeide hij na een poos stilte op norschen toon.

'Dat zijn zij,' zeide tante Dorkas.

'Zij mogen wel maken, dat zij op het meer komen,' zei Tom, 'en hoe gauwer hoe beter.'

'Waarschijnlijk zullen zij dat doen,' zeide tante Dorkas, stil voortbreiende.

'En luister eens,' zei Tom; 'wij hebben te Sandusky correspondenten, die voor ons op de booten acht geven. Het kan mij nu niet schelen, het te vertellen. Ik hoop dat ze ontkomen zullen, juist tot spijt van dien vervloekten Marks!'

'Thomas,' zei tante Dorkas.

'Ik zeg u, grootje, als gij iemand zoo stijf inpakt, moet hij barsten,' zei Tom. 'Maar om op die meid terug te komen: zeg haar, dat gij zich zoo kleedt, dat zij onkenbaar is, want de beschrijving van haar is reeds te Sandusky aangekomen.'

'Daar zullen wij dan op letten,' zei tante Dorkas met een eigenaardige bedaardheid.

Daar wij hier van Tom Loker afscheid nemen, mogen wij nog wel vermelden, dat hij, na drie weken in het kwakerhuis te hebben ziek gelegen aan rheumatische koorts, die hij zich met zijne andere onheilen op den hals had gehaald, als een eenigszins stiller en wijzer mensch van zijn bed opstond; en in plaats van weder aan het slavenjagen te gaan, zich naar de nieuwe volksplantingen begaf, waar hij zijne talenten op eene betere wijze gebruikte tot het vangen van beren, wolven en andere boschbewoners, waardoor hij

zich zelfs eenen grooten naam in het land maakte.

Tom sprak altijd met veel achting van de kwakers.

‘Aardige lui,’ placht hij te zeggen. ‘Zij wilden mij bekeeren, maar dat konden zij toch niet recht gedaan krijgen. Maar ik zal u wat zeggen, vreemdeling, in 't oplappen van een zieke zijn zij knap. Zij maken bouillon en versnaperingen van de beste soort.’

Daar Tom hun had meegedeeld, dat er op hun gezelschap zou gelet worden te Sandusky, werd het voorzichtig geoordeeld niet bij elkander te blijven; Jim met zijn oude moeder, werd afzonderlijk weggeholpen, en een paar avonden later werden George en Eliza met hun kind naar Sandusky gebracht en onder een gastvrij dak geherbergd; hier zouden zij zich voorbereiden voor hun laatsten overtocht over het meer.

Hun nacht was nu reeds ver heen, en de morgenster der vrijheid rees schoon voor hen op: Vrijheid! Een electriseerend woord! Wat is zij? Schuilt er iets meer in dan een naam of eene uitdrukking? Wel, mannen en vrouwen van Amerika, trilt uw hartebloed niet bij dat woord, waarvoor uwe vaderen hun bloed veil hadden, en waarvoor uwe nog dapperder moeders het verlies over hadden van wat hun het dierbaarst was?

Is er iets roemrijks en dierbaars voor eene natie, dat niet tevens roemrijk en dierbaar is voor een man? Wat is vrijheid van eene natie anders dan de vrijheid van elk afzonderlijk persoon. Wat is de vrijheid voor dien jongen man, die daar zit, met zijn armen over zijn breede borst, de tint van Afrikaansch bloed op zijne wangen en het vuur in zijn zwarte oogen: wat is de vrijheid voor George Harris! Voor uwe vaderen was vrijheid het recht om eene natie te zijn. Voor hem is zij het recht om een man te wezen en niet een dier; het recht om zijne vrouw zijne vrouw te noemen, en haar tegen wetteloos geweld te beschermen, het recht om zijn kind te beschermen en op te voeden; het recht om een eigen tehuis te hebben, een eigen godsdienst, een eigen karakter, dat niet onderworpen is aan den wil van een ander. Al deze gedachten bruisten en kookten in George's borst, terwijl hij peinzend met de hand onder 't hoofd zat, zijne vrouw gadeslaande, terwijl zij de kleedingstukken van een man pasklaar maakte voor hare ranke en schoone gestalte, want op die wijze oordeelde men, dat zij het veiligst zou ontsnappen.

‘Nu moeten zij er aan,’ zeide zij, terwijl zij voor den spiegel stond, en hare schoone, zwarte krullen neer schudde. ‘'t Is haast jammer, George, niet waar?’ zeide zij, terwijl zij er eenige in de hand had, ‘is 't niet jammer, dat zij er alle af moeten?’

George glimlachte weemoedig, en gaf geen antwoord.

Eliza ging weer naar den spiegel, en de blinkende schaar deed de eene krul na de andere van haar hoofd afvallen. Toen een haarborstel nemende, zeide zij, ‘zoo is het goed, nu nog hier en daar wat gelijk knippen.’

‘Zoo, ben ik nu geen knap jong heer?’ vroeg zij, zich naar haren man keerende, lachende en blozende tegelijk.

‘Gij ziet er op alle manieren altijd knap uit,’ zeide George.

‘Wat maakt u zoo stil?’ vroeg Eliza, zich op één knie neerbuigende, en hare hand op de zijne leggende. ‘Wij zijn nu nog slechts vier en twintig uur ver van Canada af, wordt er gezegd, slechts een dag en een nacht op het meer, en dan - o dan!’.....

‘O, Eliza!’ zeide George, haar tot zich trekkende; ‘dat is het! Nu wordt mijn lot in één punt saamgetrokken. Zoo nabij te zijn, bijna in 't gezicht en dan nog alles te verliezen. Ik zou het niet kunnen overleven, Eliza!’

‘Wees niet bang,’ zeide zijne vrouw vol hoop. ‘De goede God zou ons niet zoover gebracht hebben, als Hij ons niet redden wilde; ik verbeeld mij, George, dat ik voel, dat Hij met ons is.’

‘Gij zijt eene gezegende vrouw, Eliza!’ zeide George, terwijl hij haar krampachtig aan zijn hart drukte. ‘Maar, zeg eens! kan dat groote geluk voor ons zijn weggelegd? Zal er een einde komen aan die lange jaren van ellende? Zullen wij vrij zijn?’

‘Ik ben er zeker van, George,’ zeide Eliza, hare oogen naar den hemel slaande, terwijl tranen van hoop en opgewondenheid onder hare lange wimpers glinsterden. ‘Ik voel, dat God ons

dezen dag nog buiten de banden der slavernij zal brengen.'

'Ik wil 't gelooven, Eliza,' zei George opstaande. 'Ik wil het gelooven, kom, laat ons gaan. Nu, werkelijk!' zeide hij, haar op een armslengte van zich afhoudende, en haar bewonderend aankijkende, 'ge zijt een knap, jong heertje; dat korte-krullekopje staat u heel goed. Zet uw pet eens op; zoo! een weinig op zijde. Gij hebt er nog nooit zoo aardig uitgezien. Maar het is bijna tijd voor het rijtuig. Ik ben benieuwd of juffrouw Smith Harry al klaar heeft.'

De deur werd geopend, en eene fatsoenlijke vrouw van middelbaren leeftijd trad binnen met den kleinen Harry in meisjeskleeren.

'Wat een lief meisje is hij!' zeide Eliza, hem om en om draaiende.

'We zullen hem Harriet noemen. Komt die naam niet juist van pas?' Het kind stond zijn moeder in hare vreemde kleeding ernstig aan te zien, zweeg bot stil, maar slaakte nu en dan een zwaren zucht, en sloeg dan tevens een schuinen blik op haar.

'Kent Harry moeder niet?' vroeg Eliza, de handen naar hem uitstrekkende. Het kind hield zich vreesachtig aan zijne geleidster vast.

'Wel, Eliza! wilt gij hem nu lokken, terwijl gij weet, dat hij van u vandaan moet gehouden worden?'

'Ik weet, dat het verkeerd van mij is,' antwoordde Eliza, 'en toch kan ik het niet uitstaan, dat hij zich van mij afkeert. Maar kom! waar is mijn mantel? Hoe doet een man zijn mantel om, George?'

'Gij moet hem zóó dragen,' antwoordde George, terwijl hij den mantel over zijn eigen schouders wierp.

'Zoo dan,' zeide Eliza, zijne bewegingen nabootsende, 'en ik moet stampen en groote stappen nemen, en mijn best doen, om brutaal te kijken.'

'Geef u maar geen moeite,' zei George. 'Er is nu en dan wel eens een bedeesd jong man, en ik geloof, dat het gemakkelijker voor u zal zijn die rol te spelen.'

'En die handschoenen! Kijk eens,' zeide Eliza, ik verlies mijn handen er in.'

'Ik raad u toch om ze tamelijk zorgvuldig aan te houden,' zei George. 'Uw nette handje zou ons kunnen verraden. Nu juffrouw Smyth, gij moet onder ons geleide meegaan als onze tante - begrijpt ge?'

'Ik heb gehoord,' zeide juffrouw Smyth, 'dat er mannen geweest zijn, die alle stoombootkapiteins hebben gewaarschuwd tegen een man en een vrouw niet een jongetje.'

'Dat is zoo!' zeide George. 'Nu, als wij zulke lieden te zien krijgen, kunnen wij 't hun zeggen.'

Nu kwam er een huurrijtuig voor de deur, en de vriendelijke familie, die de vluchtenden had opgenomen verdrong zich rondom hen, om hen vaarwel te zeggen.

De verkleeding van 't gezelschap was een gevolg van de wenken van Tom Loker. Juffrouw Smyth, een fatsoenlijke vrouw uit de nederzetting in Canada, werwaarts zij vluchtten, gelukkigerwijs op het punt zijnde derwaarts terug te keeren, had er in toegestemd als de tante van den kleinen Harry te figureeren en om hem aan haar te hechten, was hij de beide laatste dagen geheel aan hare zorg toevertrouwd, en vele liefkoozingen, gepaard gaande met koekjes en kandijklontjes, hadden weldra een groote gehechtheid aan haar bij den jongeheer te weeg gebracht.

Het rijtuig reed naar de aanlegplaats. De beide jongelieden gingen de plank over op de boot, daar gaf Eliza een arm aan juffrouw Smyth, terwijl George voor het goed zorgde.

Toen George aan 't kantoor was, om plaats te nemen voor het gezelschap, hoorde hij een man naast zich tot een anderen zeggen; ‘ik heb ieder, die aan boord kwam goed opgenomen, en ik ben zeker, dat zij op deze boot niet zijn.’ Het was de stem van den klerk der boot! De man tot wien hij sprak was onze vriend Marks, die met de volharding, hem eigen, naar Sandusky was gegaan, zoekende wie hij mocht verslinden.

‘Gij zoudt de vrouw nauwelijks van een blanke kunnen onderscheiden,’ zeide Marks. ‘De man is een lichte mulat, hij heeft een brandmerk in een van zijn handen.’

De hand, waarmede George de plaatsbilletten nam, beefde een weinig; maar hij keerde zich bedaard om, vestigde

een onverschilligen blik op den spreker, en ging naar Eliza, die hem op de boot stond te wachten.

Juffrouw Smyth ging met Harry naar de dameskajuit, waar de lieftalligheid van 't gewaande meisje vele complimentjes uitlokte.

George had het genoegen te zien, dat Marks, die aan boord was gegaan, bij 't luiden van de bel de plank weer overging naar den wal, en slaakte een zucht van verlichting, toen de boot goed en wel van wal af was gevaren.

Het was een prachtige dag. De blauwe golven van het meer Erie dansten, en kabbelden in den zonneschijn. Een frissche bries kwam van de landzijde, en de fiere boot vervolgde statig haren weg.

O, wat een wereld gaat er om in een menschenhart! Wie kon denken, terwijl George daar kalm op en neer op het dek wandelde met zijn bedeesden metgezel naast zich, wat er al zoo omging in zijn borst? Het groote geluk, dat hem naderde, scheen te groot, te schoon voor de werkelijkheid, en hij voelde een stillen angst, ieder oogenblik van den dag, dat het hem toch nog zou ontrukt worden.

Doch de boot voer voort. De uren vlogen voorbij, en eindelijk kwam de gezegende Engelsche kust duidelijk in 't gezicht; die kust, die, gewijd door een machtige tooverspreuk, door eene enkele aanraking, elke helsche bezwering van slavernij vernietigt, om 't even in welke taal zij is uitgesproken, of door welke nationale macht zij is bekrachtigd.

George en zijn vrouw stonden arm in arm toen de boot het stadje Amherstberg in Canada naderde. Zijne ademhaling werd kort en zwaar, er kwam een nevel voor zijn oogen, stilzwijgend drukte hij het handje, dat bevend op zijnen arm lag. De bel luidde, de boot stopte. Nauwelijks ziende wat hij deed, zocht George zijn bagage uit, en verzamelde hij zijn klein gezelschap. Hij werd met de zijnen aan wal gezet. Zij bleven stil staan, tot de boot weder was afgevaren: toen knielden man en vrouw met hun verwonderd kind in de armen op den oever neder, en verhieven hun hart tot God.

Het was (zooals een dichter zegt) als een overgang van dood tot leven, uit het graf naar den hemel; uit het land der zonde, en den strijd der hartstochten, tot de reine vrijheid eener zalige ziel: als alle banden van dood en hel verbroken zijn, en het sterfelijke onsterfelijk is geworden, wanneer de hand der Genade den gouden sleutel heeft omgedraaid, en de stem der Genade heeft gezegd: v e r h e u g u, u w e z i e l i s v r i j.'

Het kleine gezelschap was weldra, begeleid door juffrouw Smyth, aangekomen onder het gastvrije dak van een braaf zendeling, die door de Christelijke liefde daar geplaatst is als een herder voor de uitgeworpenen en zwervers, die steeds een schuilplaats vinden op dien grond.

Wie kan het geluk schetsen van dien eersten dag der vrijheid? Is niet het z i n t u i g der vrijheid een verhevener en schooner zintuig dan een van de vijf andere? Zich te bewegen, te spreken en adem te halen; uit te gaan en in te gaan zonder nagegaan te worden, en vrij van gevaar! Wie kan de zegeningen uitspreken van die rust, die neerdaalt op de peluw van den vrijen mensch onder wetten, die hem de rechten verzekeren, die God aan den mensch gegeven heeft? Hoe schoon en kostbaar voor die moeder was het gelaat van dat slapende kind, dierbaar geworden door de herinnering aan duizend gevaren! Hoe onmogelijk was het, bij 't overstelpende bezit van zulk een zegen, te slapen. En toch hadden deze twee geen enkele roede gronds; geen dak, dat zij het hunne konden noemen; al wat zij bezaten, hadden zij tot den

laatsten dollar moeten uitgeven. Zij hadden wat de vogels in de lucht, en de bloemen in het veld ook hebben, en meer niet; en toch konden zij van vreugde niet slapen. ‘O, gij, die aan den mensch zijne vrijheid ontneemt, met welke woorden zult gij aan God rekenschap geven?’

Hoofdstuk XXXVIII.
De overwinning.

‘Gode zij dank, die ons de overwinning geeft.’

Hebben niet velen van ons wel eens op den vermoeienden levensweg ge-

voeld, hoeveel gemakkelijker het zou zijn te sterven dan te leven?

De martelaar, den dood door lichamelijk lijden voor oogen ziende, vindt juist in het vreeselijke van zijn lot een krachtig middel tot opwekking en versterking. Hij voelt een opgewondenheid, een ijver, eene hoop, die hem helpen het lijdensuur te doorstaan, dat het geboorteuur zal zijn van eeuwige rust en heerlijkheid. Maar voort te leven, dag aan dag, in eene lage, verachte, bittere, kwellende dienstbaarheid, waaronder elke zenuw verslapt en ontstemt, elk gevoel gaandeweg uitgedoofd wordt; dat lange, verterende martelaarschap van het hart, dat langzame, dagelijksche wegbloeden van het innerlijk leven, droppel voor droppel en uur op uur: dat is de ware vuurproef van wat een mensch, hetzij man of vrouw, in zijn binnenste bezit.

Toen Tom tegenover zijn woedenden meester stond, en diens bedreigingen hoorde, en bij zich zelven dacht, dat zijn uur gekomen was, toen klopte zijn hart hooger en moediger, en hij dacht, dat hij martelingen, en brandstapel, ja alles zou kunnen doorstaan met het uitzicht op den hemel, die nog slechts eene schrede van hem verwijderd was; maar, toen die woedende meester was heengegaan, en zijne opgewondenheid afliet, kwam de pijn in zijne gekneusde ledematen terug en daarmede het gevoel van zijn vernederden, verlaten, hopeloozen toestand, en hij bracht den dag vrij treurig door.

Lang voordat zijne wonden genezen waren, zette Legree hem weder aan het gewone veldwerk, en toen kwamen dag aan dag pijn en vermoeienis, verergerd door allerlei verongelijkingen en plagerijen, die de hatelijkheid van een laaghartig, boosaardig man kon uitdenken. Wie in onze omstandigheden eene proef van zijn pijn heeft gehad, zelfs met die verlichtingen, die ons meestal ten deel vallen, moet wel weten welk een wrevelig ongeduld daaruit gemeenlijk ontstaat. Tom verwonderde zich nu niet meer over de doorgaande norschheid zijner makkers, ja, hij vond zelfs de vreedzame, blijmoedige gemoedsgesteldheid, welke de gewoonte van zijn leven was geweest, zeer bemoeilijkt en gestoord door diezelfde kwellingen, die hen zoo onverdragelijk voor anderen maakten. Hij had zich gevleid met vrijen tijd om zijnen bijbel te lezen, maar hier was niets, dat naar vrijen tijd geleek. In de drukte van 't seizoen aarzelde Legree niet, om zijne arbeiders op Zondag te laten werken even als in de week. Waarom zou hij dat niet doen? Hij kreeg dan meer katoen, en won zijne weddenschap, en als hij er eenige arbeiders meer door versleet, kon hij andere koopen. In het eerst placht Tom bij het flikkeren van het vuur, een paar verzen in zijnen bijbel te lezen, als hij van zijn dagwerk terugkwam; maar na de wreede mishandeling, die hij ondergaan had, kwam hij doorgaans zoo afgemat naar huis, dat zijn hoofd duizelde, en zijne oogen schemerden, wanneer hij beproefde te lezen, en hij was blijde, als hij, gelijk de anderen, zijn pijnlijke ledematen op den grond kon uitstrekken.

Het is niet vreemd, dat het godsdienstige vertrouwen en de gemoedsrust, die hem tot nog toe hadden ondersteund, voor het slingeren zijner ziel bezweken. Het donkerste raadsel van dit raadselachtig leven stond gedurig voor zijnen geest; zielen met geweld bedorven, het kwaad zegepralende, en God zwijgende. Het duurde weken en maanden, dat Tom in zijne ziel zoo in smart en duisternis worstelde. Hij dacht aan den brief van juffrouw Ophelia, aan zijne vrienden in Kentucky geschreven, en bad God ernstig, hem redding te zenden, en dan zag hij dag aan dag uit in de flauwe hoop, dat hij iemand zien zou, die gezonden was om hem los te koopen, en als er niemand kwam, deed hij weder moeite, om in zijne ziel de bittere gedachten te smoren: dat het ijdel was, God te dienen, en dat God hem vergeten had. Somtijds sprak hij Cassy, en

somtijds, als hij naar het huis werd geroepen, kon hij even de neerslachtige Emmeline zien, maar hij had weinig omgang met beiden, en hij had ook eigenlijk geen tijd om met iemand omgang te hebben.

Op eenen avond zat hij geheel uitgeput en terneergeslagen bij eenige half verbrande houten, waarop zijn onsmakelijk avondmaal braadde. Hij legde eenige droge takjes op het vuur, om zoodoende eenig licht te krijgen, en haalde toen zijn bijbel uit zijn zak.

Daar waren alle aangestreepte plaatsen, die zijne ziel zoo dikwijls verrukt hadden, woorden van aartsvaders en zieners, van dichters en wijze mannen, die van den vroegsten tijd af den mensch moed hadden ingesproken; stemmen uit die groote wolk van getuigen, welke ons op den levensweg altijd omringt. Had het woord zijne kracht verloren, of waren het schemerende oog, en het vermoeide gevoel niet meer vatbaar voor den troost der heilige bladen? Met een zwaren zucht stak hij het boek weder in zijnen zak. Een woeste lach wekte hem uit zijne verdooving. Hij zag op Legree stond voor hem.

'Wel, oude jongen,' zeide hij, 'gij vindt dat uw godsdienst niet meer werkt, naar 't schijnt. Ik dacht wel, dat ik dat eindelijk uit uw wolligen kop zou krijgen!'

Die wreede spot was erger dan honger, koude en naaktheid; Tom zweeg.

'Gij zijt een dwaas geweest,' hernam Legree; 'ik had het goed met u voor, toen ik u kocht. Gij hadt het beter kunnen hebben dan Sambo en Quimbo, en een gemakkelijk leven; en in plaats van om de twee dagen geslagen te worden, hadt gij vrijheid kunnen hebben om den heer te spelen en de andere negers te ranselen; en gij hadt nu en dan eene goede verwarming van grog kunnen hebben. Kom aan, denkt gij niet, dat het beter is verstandig te worden? Smijt dat pak gewauwel in 't vuur en ga tot mijn kerk over.'

'Dat verhoede de Heere!' zeide Tom met vurigen ernst.

'Gij ziet wel, dat de Heere u niet helpen zal. Als Hij dat gewild had, zou Hij wel gemaakt hebben, dat ik u niet kreeg. Die godsdienst van u is alles een hoop leugenachtige bombast, Tom. Gij deedt beter u aan mij te houden. Ik ben iemand en kan iets doen.'

'Neen, meester,' antwoordde Tom, 'ik blijf er bij. De Heere mag mij helpen of niet helpen, ik houd mij aan Hem vast, en geloof in Hem tot het laatste toe.'

Wanneer een zware last de ziel zoo diep neerdrukt als zij met mogelijkheid kan dragen, volgt er eene plotselinge, wanhopige inspanning van alle lichamelijke en zedelijke krachten om dien last af te werpen, en daarom is de zwaarste zieleangst dikwijls de voorbode van een terugkeer van moed en blijdschap. Zoo was het nu met Tom. De goddelooze smaad- en spotwoorden van zijnen meester drukten zijne reeds moedelooze ziel in de laagste diepte neder; en hoewel de band des geloofs de eeuwige rots nog vasthield, was het alleen met de kracht der verstijfde wanhoop. Tom zat daar als geheel bedwelmd en versuft bij het vuur. Eensklaps scheen alles om hem heen te verdwijnen, en eene verschijning rees voor hem op van Eenen met doornen gekroond en met bloedige geeselstriemen. Tom staarde met verbazing en ontzag op het verheven geduld van dat gelaat; de oogen vol lijden en hemelsch medelijden straalden tot in zijn hart, zijne ziel ontwaakte, terwijl hij, overstelpt van aandoening, de handen uitstrekte, en op de knieën zonk; toen veranderde langzamerhand de verschijning; de scherpe doornen werden lichtbundels van een stralenkrans; met onuitsprekelijken luister zag hij datzelfde gelaat meedoogend zich naar hem nederbuigen, en hoorde hij een stem zeggen: 'Die overwint, Ik zal hem geven met Mij te zitten in Mijnen troon, gelijk als Ik overwonnen heb, en ben gezeten met Mijnen Vader in Zijnen troon.'

Hoe lang Tom daar lag, wist hij niet. Toen hij tot zich zelven kwam, was het vuur uitgegaan, en waren zijne kleeren doornat van den kouden dauw; maar de schrikkelijke benauwdheid zijner ziel was voorbij, en in de vreugde, die hem vervulde, gevoelde hij geen honger, geen koude, geen vernedering, teleurstelling of ellende meer. Uit

het diepste zijner ziel liet hij alle hoop varen voor het tegenwoordige leven, en offerde hij zijn eigen wil op aan den Oneindige als een onherroepelijk offer. Tom zag op naar de stille, altijd levende starren, zinnebeelden der engelenscharen, die altijd op den mensch neerzien en in de eenzaamheid van den nacht klonken de zegepralende woorden van een lied, dat hij in gelukkiger dagen dikwijls had gezongen, maar nooit met zulk een gevoel als thans:

‘De aarde moog' vergaan als kaf,
Ook dat de zon niet schijne,

De God die mij een plaats hier gaf
Blijft eeuwig toch de mijne.'

'En is dit aardsche dan voorbij,
En vleesch en bloed te niet,
Toch is er vrede en vreugd voor mij
In 't hemelsche gebied.'

'Tien duizend jaar zijn slechts een wijl,
Al zweefden wij als zonnen.'
Gods lof te zingen blijft ons heil,
Als of wij pas begonnen.'

Zij, die met de godsdienstige geschiedenis der slavenbevolking bekend zijn, weten, dat verhalen van zulke verschijningen en gezichten zeer dikwijls voorkomen. Wij hebben eenige zulke verhalen van treffend aandoenlijken aard uit den eigen mond gehoord van hen die aldus gesterkt en getroost waren. Zielkundigen spreken van een toestand, waarin de aandoeningen en voorstellingen van het gemoed zulk een kracht en levendigheid krijgen, dat zij de uiterlijke zinnen aan zich dienstbaar maken, en deze een tastbare gedaante aan die innerlijke voorstellingen doen geven. Wie zal het bepalen, waartoe een alles doordringende Geest deze vatbaarheid van ons stoffelijk hulsel zal aanwenden, of door welke middelen Hij eene tot wanhoop verzonken ziel zal bemoedigen? Indien de arme, vergeten slaaf gelooft, dat Jezus hem verschenen is, en tot hem gesproken heeft, wie zal hem tegenspreken? Heeft Hij niet gezegd, dat Hij door alle eeuwen heen gezonden was, om hen, die gebroken van hart waren, te genezen, en de verslagenen heen te zenden in vrijheid?

Toen de grauwe schemering van den dageraad de sluimerenden wekte, om weder naar het veld te gaan, was er een onder die rillende, met lompen bedekte ellendigen, die met fieren tred voortstapte, want vaster dan de grond, dien hij betrad, was zijn krachtig geloof in eene almachtige, eeuwige liefde. Ha! Legree, beproef al uw vermogen; lichaamspijn en zieleleed, gebrek en mishandeling zullen slechts den overgang verhaasten, waardoor hij een koning en priester voor God zal worden.

Van dien tijd af omringde een onschendbaar terrein van vrede het nederige hart van den verdrukte; de altijd tegenwoordige Heilige Geest heiligde het tot eenen tempel. Voorbij was nu het bloeden van aardsche wonden; voorbij was het sidderen van hoop, vrees en verlangen; de menschelijke wil, lang bloedend worstelende, was nu geheel opgegaan in den goddelijken. Zoo kort scheen nu de nog overige levensreis; zoo nabij, zoo duidelijk zichtbaar scheen de eeuwige zaligheid, dat het zwaarste leed des levens op hem afstuitte, zonder hem te deren.

Iedereen merkte de verandering in zijn voorkomen. Hij scheen zijne opgeruimdheid en vlugheid terug te krijgen, en eene kalmte te bezitten, die door geene beleediging of mishandeling kon gestoord worden.

'Wat duivel zit er in Tom?' vroeg Legree aan Sambo. 'Eene maand geleden was hij geheel droefgeestig, en nu is hij zoo vroolijk als een krekel.'

'Weet niet, meester. Misschien wil hij wegloopen.'

'Dat zou ik hem wel eens willen zien beproeven,' zeide Legree met een woesten, grijnzenden lach. 'Zouden we niet, Sambo?'

'Denk nog al, ha! ha!' antwoordde de zwarte pluimstrijker, gedienstig lachende. 'Nu, wat een pret, hem in de modder te zien zitten, door struiken te zien loopen met

de honden achter zich. Ik dacht te barsten vah lachen, toen we Molly vingen. Ik dacht, dat de honden haar zouden verscheurd hebben, vóór wij bij haar konden komen. Zij heeft nog de teekens van die grap.'

'En zal ze wel behouden ook, tot in haar graf, denk ik,' zei Legree. 'Maar let nu goed op, Sambo! Als de neger iets van dien aard voornemens is, laat hem dan in de val loopen.'

'Laat mij maar begaan, meester,' antwoordde Sambo, 'Ik zal hem wel beetnemen, ho, ho, ho!'

Dit werd gezegd toen Legree te paard steeg, om naar eene dichtbij gelegen stad te rijden. Toen hij dien avond terugkwam, viel het hem in, om eens naar het kwartier te rijden, en te zien of alles in orde was.

Het was heldere maneschijn; de schaduwen van het geboomte teekenden zich met scherpe omtrekken op het gras, en er was een stilte in de lucht,

die het bijna heiligschennis zou geweest zijn te storen. Legree was nog op eenigen afstand van het kwartier, toen hij eene stem hoorde zingen. Dat was aldaar iets zeer ongewoons: hij hield stil om te luisteren. Eene welluidende tenorstem zong:

‘Als ik den hemel toebehoor,
Mijn plaats daar heb verkregen,
Is vrees verdwenen door en door -
Mijn tranen kan ik vegen.’

‘Moog' dan de aard mij tegenstaan
En helsche pijn mij dreigen;
Die Satanswoede zal 'k verslaan,
De boosheid zal ik doen zwijgen.’

‘Een stroom van rampen kome neer,
En smarten sluipend met hun pijn:
Och! kome ik slechts bij den Heer!
Die wil mijn heil, mijn alles zijn.’

‘Zoo, zoo, denkt hij zoo?’ zeide Legree in zich zelven. ‘Die vervloekte Methodisten-gezangen! Hier, gij neger!’ riep hij, plotseling op Tom toerijdende, en hem met zijn rijzweep dreigende. ‘Hoe durft ge hier zoo'n geweld maken, als gij te bed moest zijn. Houd je zwarten muil, en maak dat je weg komt!’

‘Ja, meester,’ antwoordde Tom, met vlugge bereidwilligheid opstaande om heen te gaan.

Legree werd woedend over Tom's onverstoorbare gelijkmoedigheid, en weer naar hem toerijdende, sloeg hij op zijn hoofd en schouders los zoo hard hij kon.

‘Daar hond!’ zeide hij. ‘Zie of gij nu nog zoo weltevreden zijt.’ Maar de slagen vielen slechts op den uitwendigen mensch, en niet, gelijk te voren, op zijn hart. Tom bleef onderdanig staan, en toch kon Legree het niet voor zich zelven verbergen, dat hij zijne macht over zijn gekochten slaaf, hoe dan ook, verloren had; en toen Tom in zijne hut verdween, en hij zijn paard wendde, om heen te gaan, schoot er eensklaps een van die flikkeringen door zijne ziel, die dikwijls het geweten als een bliksemstraal zendt in een donkeren, goddeloozen geest. Hij begreep ten volle, dat het God was, die tusschen hem en zijn slachtoffer stond, en hij lasterde Hem. Die zwijgende, onderdanige man, wien geene smaadwoorden, dreigementen of slagen konden verontrusten, wekte eene stem in zijn binnenste, gelijk in vroeger tijd zijn Meester in de door den duivel bezeten ziel had gewekt, zeggende: ‘Gij, Jezus van Nazareth, wat hebben wij met u te doen? Zijt Gij gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?’

Tom's hart vloeide over van liefderijk medelijden met de rampzaligen, die hem omringden. Het was alsof voor hem nu alle leed des levens voorbij was, en hij uit de schatkamer van vrede en vreugde waarmede hij van boven begiftigd was, iets verlangde mede te deelen tot verzachting hunner ellende. Het is waar, de gelegenheden daartoe waren zeldzaam; maar op weg naar het veld en terug, en gedurende de werkuren, had hij toch nu en dan eene kans om vermoeiden, neerslachtigen en moedeloozen eene helpende hand toe te steken. De arme, afgetobde, verdierlijkte schepsels konden dit in het eerst nauwelijks begrijpen; maar toen dit week op week, en maand bij maand aanhield, begon dit eindelijk een lang verstorven gevoel in hunne harten op te wekken. Langzamerhand en onopgemerkt begon die vreemde, stille, geduldige man, die zoo gereed was om ieders last te dragen, en zelf bij niemand hulp

zocht; die voor allen uit den weg ging, het laatste kwam en het minste nam, en toch de eerste was, om het weinige, dat hij had te deelen met hen die gebrek leden; de man, die in koude nachten zijn gescheurde deken afstond, om eene vrouw te verwarmen, welke rilde van de koorts; de man, die op het veld de manden van de zwaksten vulde, op gevaar af van zelf in het gewicht te kort te komen, en die, hoewel hij door den gemeenschappelijken dwingeland met onverbiddelijke wreedheid werd vervolgd, nooit mede deed om een woord van smaad of vloek over hem uit te spreken: die man begon eindelijk eene vreemde macht over hen te krijgen; en toen de drukste tijd voorbij was, en zij de Zondagen weder tot eigen beschikking kregen, verzamelden zich velen om hem, om van hem over Jezus te hooren. Gaarne zouden zij geregeld bijeen gekomen zijn om te hooren, te bidden en te zingen; maar Legree wilde dit niet

toelaten, en meer dan eens stoorde hij zulke bijeenkomsten met vloeken en verwenschingen, zoodat het gezegende nieuws bij enkelen van mond tot mond moest gaan. Wie kan echter de eenvoudige blijdschap beschrijven, waarmede sommigen van die arme verworpelingen, voor wie het leven eene vreugdelooze reis naar eene onbekende duisternis was, van eenen medelijdenden verlosser en een hemelsch vaderland hoorden? Zendelingen verklaren, dat onder alle geslachten der aarde geen geslacht het Evangelie met zulk eene gretige leerzaamheid ontvangen heeft als het Afrikaansche. Het beginsel van vertrouwen en onvoorwaardelijk geloof, dat de grondslag daarvan uitmaakt, is meer een natuurlijk element voor dit geslacht dan voor eenig ander, en dikwijls heeft men onder Negers bevonden, dat een verdwaald korreltje waarheid, door den wind van het toeval in de onkundigste harten gebracht, opgegroeid is en vruchten heeft gedragen, welker overvloed die van meer zorgvuldige kweeking beschaamde.

De arme mulattin, wier eenvoudig geloof bijna verpletterd en begraven was, door den berg van wreedheid en onrecht, die haar overstelpt had, voelde hare ziel opgebeurd door de gezangen en bijbelplaatsen, die deze nederige zendeling haar nu en dan in het oor fluisterde, wanneer dij naar het werk gingen of terug kwamen, en zelfs de half krankzinnige, ongeregeld zwervende geest van Cassy werd door zijnen stillen, zich nooit opdringenden invloed verzacht en bedaard.

Tot razernij en wanhoop gedreven door de opeengehoopte zielesmar en van haar leven, had Cassy dikwijls bij zich zelve besloten, dat er eens een uur van vergelding zou komen, wanneer hare hand wraak zou nemen op haren verdrukker voor al de wreedheid en ongerechtigheid, waarvan zij getuige was geweest, of die zij zelve geleden had.

In eenen nacht, toen in Tom's hut allen lagen te slapen, werd hij eensklaps gewekt, en zag hij haar gezicht voor het gat, dat tot venster diende; zij wenkte hem om buiten te komen.

Tom kwam buiten. Het was tusschen een en twee uur, en de maan scheen helder. Tom zag daarbij, dat de groote, zwarte oogen van Cassy een wilden, eigenaardigen glans hadden, geheel verschillend van haren gewonen, strakken blik.

‘Kom hier, vader Tom,’ zeide zij, hare hand op zijn arm leggende, en hem voorttrekkende met een kracht, alsof dat handje van staal was. ‘Kom hier! ik heb wat nieuws voor u.’

‘Wat is er, juffrouw Cassy?’ vroeg Tom zeer gespannen.

‘Tom, zoudt gij niet gaarne uwe vrijheid willen hebben?’

‘Die zal ik krijgen, juffrouw, als het Gods tijd is,’ antwoordde Tom.

‘Ja, maar gij kunt haar dezen nacht nog krijgen,’ zeide Cassy met drift, ‘kom maar mede.’

Tom aarzelde.

‘Kom,’ zeide zij fluisterend, en hem strak aanziende. ‘Kom mee! hij slaapt gerust; ik heb genoeg in zijn brandewijn gedaan om hem te doen slapen. Ik wou, dat er meer was geweest; dan zou ik u niet noodig hebben gehad. Maar kom, de achterdeur is open, en daar ligt een bijl. Zijn kamer is open. Ik zal u den weg wijzen. Ik zou het zelve wel gedaan hebben, maar mijne armen zijn zoo zwak; kom!’

‘Voor geen tienduizend werelden, juffrouw;’ zeide Tom op vasten toon, stilstaande en haar terughoudende, terwijl zij hem wilde voorttrekken.

‘Maar denk eens aan al die arme schepsels,’ zeide Cassy. ‘Wij zouden hen allen vrij kunnen maken, en ergens in de moerassen een eilandje gaan opzoeken om daar verborgen te leven. Ik heb gehoord, dat dit wel meer gedaan wordt, elk ander leven is beter dan dit.’

‘Neen,’ antwoordde Tom even vast. ‘Neen! nooit komt er iets goeds uit goddeloosheid; ik zou mij liever de rechterhand afhakken.’

‘Dan zal ik het gaan doen,’ zei Cassy zich omkeerende.

‘O, juffrouw Cassy!’ zeide Tom, zich voor haar op de knieën werpende, ‘om 's Heeren wil, die voor u stierf, verkoop niet op die wijze uwe kostelijke ziel aan den duivel. Er zal niets dan kwaad uit voortkomen. De Heere heeft ons niet geroepen tot toorn; wij moeten lijden, en Zijnen tijd afwachten.’

‘Wachten!’ zeide Cassy. ‘Heb ik niet gewacht, gewacht tot mij het hoofd

duizelde, en mijn hart krank werd? Hoe heeft hij mij doen lijden! Hoe heeft hij honderden arme schepsels doen lijden! Perst hij u het levensbloed niet uit? Ik ben geroepen! Zij allen roepen mij! Zijn tijd is gekomen, en ik wil zijn hartebloed hebben!'

'Neen, neen, neen!' zeide Tom, hare handen vasthoudende, die met zenuwachtige kracht waren dichtgeknepen. 'Neen, gij arme, verloren ziel, dat moet gij niet doen! Onze dierbare Heere stortte nooit eenig bloed dan zijn eigen, en dat deed Hij voor ons, toen wij Zijne vijanden waren. Heere, help ons Zijne voetstappen te volgen, en onze vijanden lief te hebben.'

'Liefhebben!' zeide Cassy met een woesten oogopslag, 'zulke vijanden lief te hebben, dat gaat boven menschelijke krachten.'

'Neen, juffrouw, dat doet het niet,' zeide Tom opziende, 'Hij geeft er ons de kracht toe; en dat is de overwinning. Wanneer wij kunnen liefhebben en bidden voor allen en te midden van alles, dan is de strijd voorbij, en de overwinning behaald, eere zij God!'

En met oogen vol tranen, terwijl de stem hem begaf, zag de zwarte man naar den hemel op.

En dit, Afrika! laatstgeroepene van alle volken, geroepen tot de doornenkroon, de geeselroede, het bloedig zweet en het kruis van smarte; dit zal uwe overwinning zijn; hierdoor zult gij met Christus regeergin, wanneer Zijn Koninkrijk op aarde zal gekomen zijn!

Het vurige van Tom's gevoel, de zachtheid zijner stem en zijne tranen deden het woest opgewonden gemoed der ongelukkige vrouw bedaren. Er kwam een nevel van zachtheid voor het flikkerend vuur harer oogen; zij zag voor zich neer, en Tom voelde, dat hare hand de zijne omklemde, terwijl zij tot hem zeide:

'Heb ik u niet gezegd dat booze geesten mij vervolgden? O, vader Tom, ik kan niet bidden! Ik wenschte, dat ik het kon. Ik heb niet meer gebeden, sedert mijne kinderen verkocht zijn. Wat gij zegt moet wel zoo zijn; maar als ik beproef te bidden, kan ik alleen haten en vervloeken. Ik kan niet bidden.'

'Arme ziel!' zeide Tom medelijdend. 'De Satan is begeerig naar u, om u te ziften als tarwe. Ik bid den Heere voor u. O, juffrouw Cassy, keer u tot den lieven Heere Jezus. Hij kwam om te genezen, die gebroken van hart zijn, en om alle treurigen te troosten.'

Cassy bleef stil staan, terwijl groote tranen uit hare neergeslagen oogen rolden.

'Juffrouw Cassy,' zeide Tom met zekere aarzeling in zijnen toon, nadat hij haar een poos had aangezien; 'als gij maar hier vandaan kondt komen; als dat maar mogelijk was, dan zou ik u en Emmeline raden om het te doen, dat is te zeggen, als gij het zonder bloedschuld kunt doen, anders niet.'

'Zoudt gij het niet met ons beproeven, vader Tom?'

'Neen,' antwoordde Tom. 'Er is een tijd geweest, dat ik het zou gedaan hebben, maar de Heere heeft mij een werk onder deze arme menschenzielen gegeven, en ik zal bij hen blijven, en mijn kruis met hen dragen ten einde toe. Met u is het iets anders; liet is een valstrik voor u; het is meer dan gij weerstaan kunt, en het is beter, dat gij heengaat, indien gij kunt.'

'Ik weet geen anderen weg dan door het graf,' zeide Cassy. 'Er is geen dier of vogel of hij kan ergens een t'huis vinden, zelfs de slangen en de alligators hebben hunne plaatsen om rustig te gaan liggen; voor ons is er geen plaats. Tot in de diepste

moerassen zullen hunne honden ons opsporen. Alles en een ieder is tegen ons, zelfs de beesten, en waar zouden wij heengaan?'

Tom zweeg; eindelijk zeide hij: 'Hij die Daniël redde uit den leeuwenkuil, die de jongelingen uit den gloeienden oven verloste; Hij, die op de zee wandelde, en de winden gebood stil te zijn: Hij leeft nog; en ik vertrouw, dat Hij u verlossen kan. Beproef het, en ik zal uit al mijn macht voor u bidden.'

Door welk eene zonderlinge geesteswet is het, dat een denkbeeld, lang voorbijgezien, en onder den voet getreden als een onnutten steen, eensklaps in een nieuw licht komt, als een blinkende, pas gevonden diamant?

Cassy had dikwijls uren lang alle mogelijke en onmogelijke plannen tot ontsnapping overdacht, en ze laten varen als hopeloos en onuitvoerbaar;

maar op dit oogenblik schoot in haar geest een plan, zoo eenvoudig en uitvoerbaar in alle opzichten, dat het haar terstond hoop deed koesteren.

‘Vader Tom, ik zal het beproeven!’ zeide zij eensklaps.

‘Amen!’ zei Tom. ‘De Heere kome u te hulp!’

Hoofdstuk XXXIX.
De krijgslist.

De weg van den booze is als de duisternis; hij weet niet waarover hij struikelt.

De vliering van het huis, dat Legree bewoonde, was als de meeste vlieringen, een groote, akelige zolder, stoffig, met spinnewebben behangen, en vol allerlei afgedankte voorwerpen. De aanzienlijke familie, die het huis bewoonde in hare rijke dagen, had er zeer veel prachtige meubelstukken in gebracht, sommige van deze meubelen hadden zij meegenomen; anderen hadden zij in de ledige kamers vermolmend achtergelaten, of op de vliering gezet. Een of twee verbazend groote pakkisten met zulke voorwerpen stonden er tegen den wand. Er was een venstertje aanwezig, waardoor een weinig licht viel op stoelen met hooge ruggen, bestoven tafels en dergelijke, die beter dagen gekend hadden. Het was in alle opzichten eene sombere, spookachtige ruimte; maar hoe spookachtig zij mocht zijn, hare verschrikkelijkheden werden niet weinig vergroot door de vertelsels, onder de bijgeloovige negers. Eenige jaren geleden was er eene negerin, die Legree's ongenoegen had gaande gemaakt, verscheiden weken opgesloten geweest. Wat er gebeurd was wist men niet; de negers fluisterden er over onder elkander; maar het was bekend, dat het lijk van het ongelukkige schepsel op een goeden dag naar beneden was gehaald en begraven, en na dien tijd, werd er gezegd, hoorde men nu en dan vloeken en verwenschingen, en het geluid van heftige slagen op die oude vliering, tegelijk met gekerm en kreten van wanhoop. Eens, toen Legree toevallig die praatjes gehoord had, was hij geweldig boos geworden, en had gezworen, dat de eerste, die er weer over begon, gelegenheid zou hebben om te weten te komen wat daar omging, want dat hij hem voor een week aan een ketting zou leggen. Deze wenk was voldoende om aan het fluisteren een einde te maken, hoewel het natuurlijk niets schaadde aan 't geloof dat zij aan die verhalen hechtten.

Al meer en meer vermeed iedereen de trap en zelfs de gang, die naar de trap geleidde, omdat niemand er over durfde spreken, en zoo raakte die legende langzamerhand ook van de baan. Nu was het Cassy eensklaps ingevallen gebruik te maken van de bijgeloovige prikkelbaarheid van Legree, ten einde hare bevrijding en die van hare lotgenoot te bewerkstelligen.

De slaapkamer van Cassy was juist onder die vliering. Eens op een dag, zonder Legree er iets van te zeggen, begon zij met veel beweging alle meubels en andere dingen van hare kamer weg te brengen naar eene andere kamer aan de andere zijde van het huis. De mindere bedienden, die haar daarbij moesten helpen, liepen met veel drukte heen en weer, toen Legree juist van een rijtoer thuis kwam.

‘Hela! Cass!’ riep Legree, ‘wat ga je nu beginnen?’

‘Niets; maar ik wil eene andere kamer gaan betrekken,’ zei Cassy kortaf.

‘En waarom dat?’ vroeg Legree.

‘Omdat ik dat verkies,’ zeide Cassy.

‘Wel duivels! en waarom?’

‘Omdat ik gaarne rustig wil slapen.’

‘Slapen? wel, wat hindert u nu rustig te slapen?’

‘Als gij het weten wilt, zal ik het u vertellen,’ zeide Cassy droogweg.

‘Zeg op dan, heks!’ zeide Legree.

‘O! niets. Ik veronderstel dat het u niet wakker zou houden. Zuchten en geschoffel, en rollen over den vloer op de vliering den halven nacht, van twaalf uur af.’

‘Wie is er dan op de vliering?’ vroeg Legree, met een gedwongen lach.

Cassy sloeg hare scherpe, zwarte oogen op, en keek Legree in 't gezicht met eene uitdrukking, die hem door merg en been ging, terwijl zij zeide:

‘ja, Simon wie is er op de vliering. Ik zou het van u wel eens willen hooren! misschien weet gij het wel.’

Met een vloek sloeg Legree naar haar met zijn rijzweep; maar zij ontweek den slag, ging naar binnen, en achterom kijkende zeide zij: ‘als gij in die kamer slapen wilt, zult gij er alles van te weten komen. Probeer het maar eens!’ en toen sloot zij de deur, en draaide het slot af.

Legree pruttelde en vloekte en dreigde de deur te zullen openbreken; maar hij kwam er niet toe, en ging ontstemd naar zijn zitkamer. Cassy merkte dat hare list niet mislukt was; en van dien tijd af ging zij met de uiterste slimheid voort de werking te verhoogen van hetgeen zij begonnen was.

In een noestgat op de vliering had zij den hals eener gebroken flesch gestoken, op zoodanige wijze, dat bij den minsten wind huilende en akelige geluiden er door kwamen, die bij een sterken wind tot gillen overgingen, zoodat bijgeloovige ooren ze licht voor kreten van smart en wanhoop konden houden.

Deze geluiden werden van tijd tot tijd gehoord door de bedienden, en deden in volle kracht de vroegere geesten-vertelsels ontwaken. Een bijgeloovig afgrijzen sloop er door het huis; en schoon niemand er een woord van durfde reppen aan Legree, raakte hij er geheel en al in betrokken.

Niemand is zoo door en door bijgeloovig als een goddeloos mensch. De christen gelooft in een wijs, alles regeerend Vader, wiens tegenwoordigheid het ledige onbekende met licht en orde vervult, maar voor den man, die God loochent, is het land der geesten inderdaad, naar de woorden van den Hebreeuwschen dichter, ‘een land der duisternis en van de schaduwen des doods,’ zonder eenige orde, waar het licht is als duisternis. Leven en dood zijn voor hem spookgewesten, bezocht door allerlei gedaanten en schimmen. Legree's zedelijke beginselen, die lang gesluimerd hadden, waren wakker geschud door zijne handelwijze met Tom; wakker geschud alleen om te worden weerstaan door de sterke kracht des kwaads; maar toch was er eene trilling en eene beweging van de duistere, innerlijke wereld voortgebracht door elk woord, of gebed, of gezang, dat terug werkte in bijgeloovige vrees.

De invloed van Cassy over hem was van eene vreemde en zonderlinge soort. Hij was haar meester, haar tyran en plager. Zij was, zooals hij wel wist, geheel, en zonder eenige mogelijkheid van hulp of bescherming, in zijne handen; en toch de ruwste man kan niet leven in voortdurende gemeenschap met een sterken, vrouwelijken invloed, en er niet door worden beheerscht. Toen hij haar gekocht had, was zij zooals zij gezegd had, eene vrouw met eene fatsoenlijke opvoeding, en toen vertrapte hij haar zonder gewetensbezwaren. Maar naarmate de tijd en de vernederende omstandigheden en de wanhoop haar verhard hadden, en de woeste hartstochten in haar hadden gewerkt, was zij op zekere hoogte zijn meerdere geworden, en beurtelings tyranniseerde en vreesde hij haar.

Die invloed was sterker geworden, sedert dat eene gedeeltelijke krenking harer verstandelijke vermogens aan hare woorden en handelingen eene zekere zonderlingheid hadden gegeven.

Een paar avonden daarna zat Legree in zijn kamer naast een brandend houtvuur, dat een zekeren gloed door de kamer verspreidde. Het was een stormachtige avond; een van die avonden, die in oude, bouwvallige gebouwen allerlei geluiden doen ontstaan. De ramen rammelden, de luiken klapperden, de wind huilde en bulderde in den schoorsteen en deed rook en asch door de kamer stuiven alsof een heirleger

van geesten mede op weg was. Legree had rekeningen zitten schrijven, en kranten zitten lezen, terwijl Cassy in een hoek gemelijk in het vuur had zitten kijken. Legree legde zijn nieuwsblad neer, en een oud boek op tafel ziende liggen, waarin hij in den vooravond Cassy had zien lezen, begon hij het door te bladeren. Het was een van die verzamelingen van bloedige moordverhalen, geestenhistories en bovennatuurlijke visioenen, die populair opgesteld en geïllustreerd, eene zonderlinge betoovering uitoefenen op iemand, die er eens aan begonnen is ze te lezen.

Legree maakte allerlei afkeurende geluiden, maar toch sloeg hij het eene

blad na het andere om, totdat hij ten laatste, na een en ander gelezen te hebben, het boek met een vloek wegwierp.

‘Gij gelooft immers niet aan geesten, Cassy?’ zeide hij, terwijl hij met de tang het vuur wat opporde. ‘Ik dacht dat ge meer verstand hadt dan dat geluiden u bang konden maken.’

‘Wat ik geloof, gaat u niet aan,’ zeide Cassy gemelijk.

‘Toen ik op zee was, wilden ze mij ook wel eens bang maken met hun vertelsels; maar dat heeft op mij geen vat; ik ben er te taai voor, weet ge.’

Cassy zat scherp naar hem te kijken in een donkeren hoek. Zij had in haar

oogen dat vreemde licht dat Legree altijd onaangenaam aandeed.

‘Al die geluiden waren niets dan ratten en de wind,’ zeide Legree. ‘Ratten kunnen een duivelsch leven maken. Ik heb ze vroeger wel gehoord in 't ruim van het schip; en de wind - God beware ons! de wind kan allerlei geluid maken.’

Cassy wist dat Legree niet op zijn gemak was, als zij hem aankeek, daarom gaf zij geen antwoord, maar zat onafgebroken naar hem te turen met dezelfde geheimzinnige uitdrukking in hare oogen.

‘Kom, zeg op, mensch! wat denkt gij er van?’ vroeg Legree.

‘Kunnen ratten de trap afgaan, en door de gang wandelen, en eene deur open doen, die gesloten is, en waar een stoel voor staat?’ vroeg Cassy; ‘en regelrecht op uw bed afkomen; en hun hand uitstrekken naar u; zoo?’

Cassy hield hare gloeiende oogen gevestigd op Legree, terwijl zij sprak, en hij staarde naar haar als een man, die de nachtmerrie heeft, en toen zij eindelijk hare ijskoude hand op de zijne legde, sprong hij achteruit met een vloek.

‘Vrouw, wat meent gij? Dat is immers niet gebeurd?’

‘O, neen! natuurlijk niet! Heb ik gezegd, dat het gebeurd was?’ vroeg Cassy met een spotachtigen, konden glimlach.

‘Maar, hebt gij dat werkelijk gezien? Kom, Cass, wat is er van? Zeg op!’

‘Gij moogt er zelf gaan slapen,’ zeide Cassy, ‘als gij er alles van wilt weten.’

‘Kwam het van de vliering af, Cassy?’

‘Het - wat?’ vroeg Cassy.

‘Wel, waar je van sprak.’

‘Ik heb van niets gesproken,’ zei Cassy met koude gemelijkheid.

Legree wandelde op en neer in de kamer; hij was niet op zijn gemak.

‘Daar wil ik onderzoek naar laten doen; dezen nacht nog. Ik zal mijn pistolen meenemen.’

‘Doe dat,’ zeide Cassy, ‘ga in die kamer slapen. Ik zou wel eens willen zien, dat gij dat deedt. Schiet met uw pistolen - wel zeker!’

Legree stampte met den voet, en vloekte geweldig.

‘Vloek maar niet,’ zeide Cassy; ‘niemand weet, wie het soms hoort. Luister! wat was dat?’

‘Wat?’ vroeg Legree verschrikt.

Eene zware Friesche klok, die in een hoek van de kamer stond, begon langzaam twaalf uur te slaan.

Om de een of andere reden bleef Legree stilstaan en sprak niet; er overviel hem een aandoening van vrees, toen Cassy met hare scherpe, vreemde oogen naar hem keek, terwijl zij de slagen telde.

‘Dat is twaalf uur; nu, we zullen zien,’ zeide zij, zich omkeerende en de gangdeur open doende, als om te luisteren.

‘Luister! Wat is dat?’ vroeg zij, den vinger opstekende.

‘Dat is niets dan de wind,’ zeide Legree. ‘Hoort gij niet hoe hard het waait?’

‘Simon, kom eens hier,’ zeide Cassy fluisterend, terwijl zij hare hand op de zijne legde, en hem onder aan de trap bracht: ‘kunt gij zeggen wat d a t is? Luister!’

Een woest gehuil kwam van de trap af, van boven van de vliering. Legree knikte in de knieën, hij werd doodsbleek.

‘Zoudt ge uw pistolen niet halen?’ vroeg Cassy met een gezicht, dat Legree's bloed deed verstijven. ‘Het wordt tijd, dat het eens onderzocht wordt. Ga nu eens naar boven, nu i s h e t a a n d e n g a n g .’

‘Ik ga er niet heen!’ zei Legree met een vloek.

‘Waarom niet? Er zijn immers geen geesten! Kom!’ en Cassy ging de wenteltrap op, lachend achterom kijkende, ‘kom maar mee!’

‘Ik geloof, dat gij een duivel zijt!’ zeide Legree. ‘Kom terug! ga niet verder, zeg ik je.’

Maar Cassy lachte woest, en liep voort. Hij hoorde haar de deur openen, die naar de vliering leidde. Een hevige rukwind kwam naar omlaag, zoodat de kaars, die hij in de hand had, uitging, en tegelijkertijd hoorde hij vreeselijke, helsche geluiden, die recht op zijne ooren schenen af te komen.

Legree liep verschrikt naar zijn zitkamer, waar Cassy weldra bij hem kwam, bleek, kalm, koud als een wrekende geest, en met datzelfde vreeselijke licht in hare oogen.

‘Ik hoop, dat gij nu overtuigd zijt,’ zeide zij.

‘Loop naar den duivel!’ zei Legree.

‘Waarom?’ vroeg Cassy. ‘Ik ben alleen maar naar boven gegaan om de deur dicht te doen. Wat denkt gij, Simon, d a t e r o p d i e v l i e r i n g g a a n d e i s ?’ vroeg zij.

‘Dat gaat u niet aan!’ zeide Legree.

‘Gaat mij dat niet aan? Goed,’ zei Cassy, ‘maar ik ben tenminste blij, dat ik er niet meer onder behoef te slapen.’

Daar Cassy had begrepen, dat dien avond de wind sterk zou aangroeien, was zij naar boven gegaan, en had het venstertje op de vliering opengezet. Natuurlijk had de wind het licht uitgeblazen, toen de deur geopend werd.

Dit moge dienen als een staaltje van het spel, dat Cassy speelde met Legree, totdat hij zoover gekomen was, liever zijn hoofd te steken in den muil van een leeuw, dan onderzoek te doen op de vliering. Onderwijl verzamelde Cassy daar, des nachts, als

iedereen sliep, zorgvuldig allerlei proviand, voldoende voor eenige dagen; zij bracht er ook een groot deel heen van hare kleedingstukken en van die van Emmeline en toen alles daar saamgepakt was, wachtten zij eene geschikte gelegenheid af om hun plan ten uitvoer te brengen.

Door vriendelijke woordjes en partijtrekkende van een goede luim van Legree had Cassy weten gedaan te krijgen, dat hij haar eens meenam naar de naburige stad aan de Roode-Rivier. Met een herinneringsvermogen, dat aan het wonderbaarlijke grensde, onthield zij alle kronkelingen van den weg en wist hoeveel tijd er noodig zou zijn om er te komen.

Misschien zal het den lezer niet ongevallig zijn, om, nu alles gereed was, eens een blik te slaan achter de schermen, en den slimmen streek te doorzien.

Het was nu avond geworden. Legree was naar eene naburige hoeve gereden.

Verscheiden dagen was Cassy zeer voorkomend jegens hem geweest, en zij was met hem op den besten voet. Nu is zij met Emmeline in zijn kamer, bezig met een paar pakjes saam te binden.

'Nu zijn ze groot genoeg,' zeide Cassy. 'Zet nu uw hoed op, en laat ons gaan; nu is het tijd.'

'Maar ze kunnen ons nog zien,' zeide Emmeline.

'Dat is juist goed,' zeide Cassy koeltjes. 'Zij moeten ons immers nazetten. Wij moeten het aldus aanleggen: we gaan de achterdeur uit, langs het kwartier, dan ziet ons Sambo of Quimbo. Zij zullen alarm maken, en wij loopen naar het moeras; als zij ons achterna loopen, moeten zij toch terugkeeren, om meer volk en de honden te halen, en terwijl zij hals over kop, zooals zij altijd doen, terugloopen, gaan wij beiden, wadende door de kreek, die langs het achterhuis loopt, de achterdeur weer in. De honden kunnen in het water ons niet naspeuren. Dan zullen allen het huis uitloopen, om ons na te zetten, en wij sluipen stilletjes naar de vliering, waar ik een goed bed voor ons heb gereed gemaakt in een van de groote kisten. Wij moeten eenige dagen op de vliering blijven, want hij zal hemel en aarde bewegen om ons weer op te vangen. Hij zal met de opzichters van andere plantages een groote drijfjacht aanrichten en zij zullen de moerassen overal doorzoeken. Hij beroemt zich altijd dat hem nog nooit iemand ontkomen is. Laat hem dan nu maar eens zoeken.'

'Cassy, wat hebt ge dat slim overlegd!' zeide Emmeline. 'Niemand anders had dat zoo kunnen uitdenken!'

Er kwam geen zweem van plezier of opgewondenheid in Cassy's oogen; alleen eene wanhopige vastberadenheid.

'Kom nu maar!' zeide zij, terwijl zij Emmeline bij de hand vatte.

De beide vluchtelingen gingen stil het huis uit, en in het halfdonker gingen zij langs het kwartier. De wassende maan verspreidde eenig licht op hunnen weg. Zooals Cassy verwachtte, toen zij dicht bij 't moeras kwamen, dat de plantage nagenoeg omringde, hoorden zij achter zich eene stem, die riep, dat zij zouden staan. Het was echter niet Sambo, maar Legree, die hen met veel gevloek achterna kwam. Toen werd Emmeline van angst onpasselijk, en Cassy's arm vattende zeide zij: 'O, Cassy, ik zal flauw vallen.'

'Als gij dat doet, steek ik u dood!' zei Cassy, een kleinen, blinkenden dolk voor den dag halende, en dien voor de oogen van Emmeline houdende.

Die afleiding miste haar doel niet. Emmeline viel niet flauw, maar ging met Cassy een eind het moeras in, zoodat Legree hen niet volgen kon zonder hulp.

'Nu,' zeide hij woedend, 'daar hebben zij zich nu mooi vastgeloopen, die heksen, maar zij zullen er voor boeten.'

'Hola! Sambo! Quimbo! Wie daar!' riep Legree, aan het kwartier komende, terwijl het volk juist van het veld kwam. 'Er zijn er twee weggeloopen naar 't moeras. Wie ze opvangt krijgt vijf dollars; laat de honden los: Tijger en Fury en de overigen.'

Terstond waren allen in de weer. Velen boden gedienstig hun hulp aan, hetzij op hoop van de belooning of uit kruiperige onderdanigheid, die een van de ellendigste gevolgen is van de slavernij. Sommigen liepen zus, en anderen zoo. Eenigen wilden flambouwen halen van pijnboomhout, anderen maakten de honden los; hun woest geblaf vermeerderde niet weinig de opschudding.

'Meester, moeten wij ze neerschieten, als wij ze niet vangen kunnen?' vroeg Sambo, aan wien zijn meester een geweer ter hand gesteld had.

‘Gij moogt schieten op Cass, zoo gij wilt; het is tijd, dat zij naar den duivel gaat, bij wien zij t'huis behoort, maar op de andere niet,’ zeide Legree. ‘En nu, jongens, doet uw best; vijf dollars voor wie ze vangt, en ieder krijgt een glas brandewijn.’

De heele bende, met den gloed der flambouwen, en het geschreeuw en gegil van mensch en dier, ging op weg naar het moeras, gevolgd op een afstand door de anderen. De plaats was dus geheel leeg, toen Cassy en Emmeline de achterdeur weer binnenslopen.

Het gejoel en geschreeuw van de vervolgers vervulde de lucht, uit het raam van de huiskamer konden Cassy en Emmeline den troep nazien; zij verdeelden zich met hunne flambouwen rondom het moeras.

‘Kijk eens!’ zeide Emmeline, aan Cassy wijzende: ‘de jacht is begonnen. Wat dansen die lichten! Hoor die honden eens! Als wij er nog waren was onze kans niet groot. Laten we ons nu maar gauw verbergen!’

‘We behoeven zoo'n haast niet te maken,’ zeide Cassy koeltjes, ‘zij zijn er allen op uit, dat is de pret van den

avond! Zoo aanstonds gaan we naar boven. Onderwijl,’ zeide zij, bedaard een sleutel uit den zak halende van een jas, die Legree in der haast daar had neergeworpen, ‘onderwijl zal ik een beetje geld beet pakken, om onze reis te betalen.’

Zij ontsloot den lessenaar, nam er een rolletje banknoten uit, die zij haastig natelde.

‘O, laat ons dat niet doen!’ zeide Emmeline.

‘Niet doen!’ zeide Cassy; ‘waarom niet? Wat zoudt gij liever gewild heb ben: in 't moeras van gebrek omkomen, of in 't bezit wezen van wat genoeg is om de reis te betalen naar de Vrije Staten? Met geld kan men alles doen.’ En terwijl zij dit zeide, stak zij de banknoten voor in haar goed.

‘Dat is toch stelen,’ zeide Emmeline zacht.

‘Stelen!’ zeide Cassy spottend lachende. ‘Wie ons naar lichaam en ziel besteelt kan hier zwijgen. Elke van deze banknoten is gestolen, gestolen van arme, gebrek lijdende, zich afslovende schepsels, die om zijnentwil ten laatste ten verderve moeten komen. Hij vooral

moet van stelen spreken! Maar kom, laat ons nu naar de vliering gaan; ik heb er verscheiden kaarsen heengebracht en ook eenige boeken om ons den tijd te verdrijven. Zij zullen daar niet komen om naar ons te zoeken, dat is vrij zeker. Als zij het doen, zal ik voor geest spelen.'

Toen Emmeline op de vliering kwam vond zij daar eene verbazend groote kist, waarin groote meubels vervoerd waren, op kant gelegd met de opening naar den wand, of liever naar het dak toe. Cassy stak een lampje op, en langs het dak kruipende, gingen zij in de kist zitten. Er lag eenig beddegoed in; een kist er naast was goed voorzien van kaarsen en proviand, benevens de noodige kleedingstukken voor hare reis. Cassy had ze reeds in een klein bestek tot pakjes gebonden.

'Daar,' zeide Cassy, terwijl zij de lamp aan een haakje hing, dat zij in de zijde van de kist geslagen had, 'daar zijn we nu t'huis. Hoe vindt ge het?'

'Zijt gij zeker, dat zij de vliering niet zullen onderzoeken?'

'Ik zou wel eens willen zien, dat Simon Legree dat deed,' zeide Cassy. 'Neen, inderdaad; hij zal er liefst vandaan blijven. En wat de bedienden betreft, zij zouden zich liever laten doodschieten dan zich hier te vertoonen.'

Eenigszins gerustgesteld zette zich Emmeline op haar gemak op een kussen.

'Wat bedoeldet gij, Cassy?' vroeg zij onnoozelweg, 'met te zeggen, dat gij mij zoudt doodsteken?'

'Ik bedoelde te maken, dat gij niet in zwijm zoudt vallen,' zeide Cassy, 'en het is mij gelukt. En nu zeg ik u, Emmeline, gij moet zorgen in geen geval in zwijm te vallen; daar is geenerlei reden toe. Als ik het niet verhinderd had, waart gij thans in de macht van dien ellendeling.'

Emmeline beefde.

Zij zaten eenigen tijd zwijgend. Cassy las in een Fransch boek; Emmeline viel van inspanning in een dommel en sliep eenigen tijd. Zij werd wakker door luid geschreeuw en geblaf en getrappel van paarden. Zij sprong verschrikt overeind.

''t Is slechts de jachtpartij, die terugkomt,' zeide Cassy koeltjes, 'wees niet bang. Kijk eens door dit noestgat. Kunt ge ze niet zien? Simon moet het opgeven voor dezen avond. Zie eens, wat zit zijn paard vol modder, door het ploeteren in 't moeras; de honden ook zien er armzalig uit. Ja, beste heer, gij zult het nog eens moeten probeeren en dan nog eens; maar gij zult ons niet vinden.'

'O, zwijg toch stil, als zij ons eens hooren!'

'Als zij iets hooren, zullen zij des te eer wegblijven,' zeide Cassy. 'Geen gevaar; wij kunnen zooveel leven maken als wij willen, de uitwerking zal des te grooter zijn.'

Eindelijk kwam de middernachtelijke stilte over het huis. Legree ging te bed, vloekende over zijn vergeefschen tocht, en wraak zwerende voor den volgenden dag.

Hoofdstuk XL.
De martelaar.

> 'Denk niet, dat de rechtvaardige door den hemel wordt vergeten! schoon het leven hem de gewone gaven onthoudt; schoon hij ten grave daalt met een gebroken en bloedend hart, veracht door de menschen. Want God heeft iederen dag van leed aangeteekend, en elken bitteren traan geteld;

en de lange jaren van hemelsche zaligheid zullen vergoeden wat Zijne kinderen hier lijden.’
B r y a n t .

Aan den langsten weg moet een einde komen; de donkerste nacht wordt gevolgd door eenen morgen. Een eeuwige, onverbiddelijke opeenvolging van oogenblikken brengt steeds den dag des kwaads nader tot een eeuwigen nacht, en den nacht des rechtvaardigen tot een eeuwigen dag. Tot dusverre hebben wij met onzen nederigen vriend voortgewandeld in de vallei der slavernij; eerst door bloemrijke velden van gemak en toegefelijkheid; toen door hartbrekende scheidingen van al wat den mensch dierbaar is. Wederom hebben wij met hem vertoefd op een zonnig eiland, waar

edelmoedige handen zijne ketens bedekten met bloemen; en ten laatste zijn wij hem gevolgd, toen de laatste straal van aardsche hoop tot nacht overging, en wij hebben gezien hoe in de zwartheid van aardsche duisternis het firmament van den Ongeziene heeft geschitterd van starren van nieuwe en beteekenisvolle heerlijkheid.

De morgenster staat nu boven de toppen der bergen, en winden en briesjes, niet van de aarde, toonen, dat de poorten des dags opengaan.

De ontsnapping van Cassy en Emmeline verbitterden het reeds zoo knorrige humeur van Legree tot het uiterste; en zijn woede, zooals te voorzien was, kwam neer op het weerlooze hoofd van Tom. Toen hij driftig de zaak meedeelde aan zijn werkvolk, kwam er plotseling een licht in Tom's oogen, en het ontging Legree niet, dat hij zijn handen ophief; hij zag ook wel, dat Tom zich niet voegde bij de vervolgers. Hij wilde hem eerst daartoe dwingen; maar daar hij zijne onbuigzaamheid had ondervonden, waar het gold eene daad van onmenschelijkheid te doen, wilde hij in zijn haast zich niet ophouden door met hem een strijd aan te vangen. Tom bleef dus achter met eenige weinigen, die van hem geleerd hadden te bidden, en zij zonden gebeden op voor de ontsnapping der vluchtelingen.

Toen Legree onverrichter zake terugkwam, begon al de langwerkende haat van zijne ziel saam te pakken tot een doodelijken en dolzinnigen vorm. Had die man hem niet getrotseerd, aanhoudend krachtig, onweerstaanbaar, sedert hij hem gekocht had? Was er in hem niet een geest, die hoe stil ook, in hem een vuur deed branden als dat van de hel?

'Ik h a a t hem!' zeide Legree dien avond, terwijl hij in zijn bed overeind zat; 'ik haat hem! En behoort hij niet aan mij? Kan ik niet met hem doen wat ik wil? Ik zou wel eens willen weten wie mij dat beletten zou.' En Legree balde zijn vuist, en schudde die, alsof hij iets in zijn hand had, dat hij in stukken kon scheuren.

Maar met dat al: Tom was een getrouwe, degelijke arbeider; en, ofschoon Legree er hem des te meer om haatte, bedwong hem die gedachte toch wel eenigszins.

Den volgenden morgen besloot hij vooreerst nog niets te zeggen, maar een jachtpartij bijeen te brengen van eenige naburige plantages met honden en geweren, het moeras te omringen, en de jacht met overleg te hervatten. Slaagde men, dan was het goed; zoo niet dan zou hij Tom vóór zich laten komen, en (hierbij kneep hij zijn tanden opeen, en kookte zijn bloed) dan zou hij dien kerel doen buigen of.... hier kwam in zijn binnenste eene fluistering, waarmede hij instemde. Men zegt, dat het belang van den meester een genoegzame waarborg is voor den slaaf. In de woede van een dolzinnigen wil zal de mensch willens en wetens, met open oog, zijn ziel aan den duivel verkoopen, om zijn doel te bereiken: en zou hij dan meer geven om het l i c h a a m van zijn naaste?

'Nu,' zei Cassy den volgenden dag op de vliering, terwijl zij een kijkje nam door het noestgat, 'de jacht begint opnieuw vandaag!'

Drie of vier mannen te paard reden op en neer voor het huis; en een paar koppels vreemde honden knorden en blaften tegen elkander, terwijl zij door negers werden vastgehouden. Twee van de mannen waren opzichters van plantages in de buurt; anderen waren leden van Legree's Club in de stad: zij waren uit liefhebberij meegekomen. Een gemeener troep kerels kon men zich nauwelijks voorstellen. Legree schonk mild brandewijn onder hen, en ook onder de negers, die van de verschillende

plantages te zijnen dienste gekomen waren; die negers wilden van een dienst van dien aard zooveel mogelijk een genoegelijken vrijen dag maken.

Cassy drukte haar oor tegen het noestgat; en daar de morgenwind vlak op het huis stond, kon zij een goed deel van 't gesprek afluisteren. Een toornige spot kwam op den somberen ernst harer gelaatstrekken, toen zij luisterde en hen de streek hoorde verdeelen, de betrekkelijke eigenschappen der honden bespreken, orders hoorde geven tot schieten, en tot behandeling van wie werd opgevangen.

Cassy hield op met luisteren, en hare handen vouwende, sloeg zij de

oogen opwaarts, en zeide: ‘O, groote, almachtige God! wij zijn a l l e n zondaars; maar wat hebben wij gedaan, meer dan al de overigen op de wereld, om zoo behandeld te worden?’

Er was een verschrikkelijke ernst in haar gelaat en stem, terwijl zij sprak. ‘Indien het niet om uwentwil was, kind,’ zeide zij tot Emmeline, ‘dan ging ik naar hen toe; en ik zou den een of ander verzoeken mij dood te schieten; want wat zal de vrijheid mij opleveren? Kan zij mij mijne kinderen teruggeven, of mij maken tot wat ik vroeger was?’

Emmeline in hare kinderlijke eenvoudigheid was half bang wegens de sombere uitdrukkingen van Cassy. Zij was ontsteld, maar zeide niets; zij vatte slechts medelijdend en liefkoozend hare hand.

‘Doe dat niet!’ zeide Cassy, hare hand trachtende weg te trekken; ‘ik zou u kunnen liefkrijgen, en ik wil nooit weder iemand liefhebben.’

‘Arme Cassy,’ zeide Emmeline, ‘zet dat uit uw hoofd! Indien God ons de vrijheid geeft, misschien zal Hij u dan ook uwe dochter teruggeven; in elk geval zal ik dan eene dochter voor u zijn. Ik weet, dat ik mijne arme, oude moeder ook nooit zal weerzien! Ik zal u liefhebben, Cassy, of gij mij liefhebt of niet.’

De zachte, kinderlijke ziel overwon. Cassy zette zich naast haar, sloeg haar den arm om den hals, streek haar zachte, bruine haar; en Emmeline zag met verwondering hare thans schoone oogen vol tranen.

‘O, Em!’ zeide Cassy, ‘ik heb vurig verlangd naar mijne kinderen, maar te vergeefs! Hier! hier!’ zeide zij, zich op de borst slaande, ‘hier is alles woest en ledig! Als God mij mijne kinderen teruggaf, dan zou ik kunnen bidden.’

‘Gij moet op Hem vertrouwen, Cassy,’ zeide Emmeline, ‘Hij is onze Vader!’

‘Zijn toorn is over ons,’ zeide Cassy; ‘Hij heeft zich van ons gekeerd.’

‘Neen, Cassy! Hij zal goed voor ons zijn! Laat ons hoop hebben,’ zeide Emmeline; ‘ik heb altijd hoop gehad!’

De jacht duurde lang, en was zeer levendig, maar zonder gevolg; en met ernstige, spottende opgewondenheid zag Cassy op Legree neer, toen hij vermoeid en teleurgesteld van zijn paard steeg.

‘Nu, Quimbo,’ zeide Legree, terwijl hij zich in de zitkamer op een rustbank uitstrekte, ‘breng gij Tom eens hier! die oude rekel zit er mee onder; en ik zal het wel uit zijn oude, zwarte huid krijgen, of ik wil de reden er van weten.’

Sambo en Quimbo haatten niet alleen elkander, maar hadden ook een gemeenschappelijken haat tegen Tom.

Legree had hun eerst gezegd, dat hij Tom gekocht had, om in zijn afwezigheid algemeen opzichter te zijn; en dit had kwaad bloed gezet bij hen, en dit was bij hun laag en slaafsch karakter verergerd, toen zij zagen, dat hij niets gaf om zijns meesters ongenoegen.

Quimbo ging dus heen om zijn bevelen uit te voeren.

Tom hoorde de boodschap met een onheilspellend hart; want hij wist van het geheele plan tot ontvluchting, en van de plaats waar zij thans verborgen waren; hij kende het wreede karakter van den man, met wien hij te doen had, en diens heerschzuchtigen aard. Maar hij voelde zich sterk in God, om den dood te gemoet te gaan, liever dan de hulpeloozen te verraden.

Hij zette zijn mand neer, en opziende zeide hij: ‘in Uwe handen beveel ik mijnen geest! Gij hebt mij verlost, Heere, God van waarheid!’ en hij gaf zich toen rustig over aan den ruwen, brutalen greep van Quimbo.

‘Ja, ja!’ zeide de reusachtige kerel, terwijl hij hem meetrok, ‘ge zult er nu van hebben! de meester is zeer boos! Gij komt er nu niet af; gij krijgt er van, dat zeg ik je. Ge zult eens zien, hoe het je bekomen zal, de negers van den meester te helpen wegloopen. Let nu eens op!’

Geen van deze woorden drong door in Tom's oor; eene verhevener stem zeide: ‘vrees niet voor hen, die slechts het lichaam kunnen dooden, en dan niets meer kunnen doen.’

Het lichaam van dien armen man trilde tot in merg en been bij deze woorden, alsof het door den vinger Gods was aangeraakt; en hij voelde de sterkte

als van duizend zielen. Terwijl hij voortging schenen de boomen en struiken, de hutten zijner dienstbaarheid, het heele tooneel zijner vernedering hem voorbij te vliegen als een landschap voorbij een voortsnellenden wagen; zijn ziele klopte; zijn vaderland was in 't gezicht; en het uur der verlossing scheen nabij.

'Wel, Tom!' zeide Legree, naar hem toekomende, en hem nijdig bij den kraag pakkende, en door zijn tanden sprekende in een aanval van woede: 'nu ben ik voornemens een eind aan uw leven te maken; begrijpt ge dat?'

'Dat is wel mogelijk, meester,' zeide Tom kalm.

'Ik ben het voornemens,' zeide Legree met grimmige kalmte, 'tenzij gij mij zegt, Tom, wat gij weet van die beide meiden.'

Tom zweeg.

'Hoort ge niet?' zeide Legree stampende met een gebrul als van een grimmigen leeuw. 'Zeg op!'

'Ik heb niets te zeggen, meester,' zeide Tom, langzaam en bedaard.

'Durft ge mij te zeggen, oude zwarte Christen, dat gij er niets van w e e t?' vroeg Legree.

Tom bleef zwijgen.

'Spreek op!' donderde Legree, terwijl hij hem woedend een klap gaf; 'weet gij er iets van?'

'Ik weet er van, meester: maar ik kan het niet zeggen; ik kan w e l s t e r v e n.'

Legree haalde diep adem; en zijne woede inhoudende, nam hij Tom bij den arm, en, met zijn gezicht dicht bij het zijne, zeide hij met een verschrikkelijke stem: 'hoor Tom, omdat ik u met vrede gelaten heb, denkt gij, dat ik het niet meen wat ik zeg; maar ik heb er nu mijn hoofd op gezet wat het mij ook moge kosten. Gij hebt het altijd tegen mij uitgehouden; nu zal ik baas zijn of gij dood, een van beide. Ik zal je bloed nemen, droppel voor droppel, tot gij het opgeeft.'

Tom zag op naar zijnen meester, en antwoordde: 'meester, indien gij ziek waart, of in nood of stervende, en ik u redden kon, dan zou ik het doen met opoffering van mijn bloed; en indien het verlies van mijn bloed, droppel voor droppel, uit dit arme, oude lichaam uwe kostelijke ziel kon redden, dan zou ik het gewillig geven, zooals de Heere het Zijne gaf voor mij. O, meester, laad deze groote zonde niet op uwe ziel! Het zal u meer schaden dan mij! Doe het ergste wat gij kunt doen, mijn lijden zal weldra voorbij zijn; maar indien gij geen berouw hebt, zal het uwe nooit eindigen.'

Gelijk een galm van hemelsche muziek, onverwacht in de tusschenpoos van een storm gehoord, bracht deze ontboezeming een oogenblik van stomme verbazing te weeg.

Legree stond versteld, en zag Tom aan, het was zoo stil, dat men duidelijk het tikken der klok kon hooren, die met haren slinger de laatste oogenblikken van genade en beproeving voor dat verstokte hart aftelde.

Het duurde slechts een oogenblik, een kort oogenblik van aarzelend dralen, van besluiteloosheid, van opwellend berouw; en toen kwam de booze geest met zevenvoudig geweld terug, en gaf Legree, schuimbekkende van woede, zijnen slaaf eenen vuistslag, die hem deed neerstorten.

Tooneelen van bloed en wreedheid zijn afgrijselijk voor ons oor en hart. Wat een mensch in staat is te doen, is hij niet in staat aan te hooren. Wat de medebroeder en de mede-Christen moet lijden kan ons niet worden meegedeeld zelfs in onze

binnenkamer, zoo doet het onze ziel aan! En toch, o, mijn vaderland! deze dingen geschieden onder de schaduw van uwe wetten! O, Christus! Uwe kerk ziet ze aan, en bijna stilzwijgend!

Maar in lang verloopen tijd was er Een, wiens lijden een toestel van pijniging, vernedering en schande veranderde in een zinnebeeld van roem, eer en onsterfelijkheid; en waar Zijn geest is, kunnen noch striemen, noch bloed, noch beleedigingen den laatsten strijd eens Christens anders dan roemvol maken.

Was hij alleen in dien langen nacht, hij wiens krachtigen, liefderijken geest in die oude schuur tegen barbaarsche vuisten geeselslagen stand hield?

Neen! Een stond er bij hem, door hem alleen gezien, die gelijk was aan den Zoon Gods.'

De verzoeker stond ook bij hem, verblind door woedenden, despotischen wil, elk oogenblik hem dringende om den doodstrijd te ontgaan, door onschuldigen te verraden. Maar het brave, trouwe hart stond onwrikbaar op de Eeuwige Rots. Als zijn Heere, wist hij, dat, als hij anderen redde, hij zich zelven niet mocht redden, en de ergste verzoeking kon geen andere woorden uit hem krijgen dan gebed en heilig vertrouwen.

‘Het is bijna met hem gedaan, meester,’ zeide Sambo in weerwil van zich zelven met zijn slachtoffer begaan.

‘Ga maar voort, tot hij het opgeeft, ga maar voort!’ riep Legree. ‘Ik wil elken droppel bloed uit hem halen, tot dat hij bekent.’

Tom opende zijn oogen, en keek naar zijnen meester. ‘Ellendig wezen!’ zeide hij, ‘meer kunt gij niet doen! ik vergeet u met mijn geheele ziel!’ en hij verloor zijn bewustzijn.

‘Nu geloof ik, bij mijn ziel, dat het met hem gedaan is,’ zeide Legree naderbij komende, om naar hem te zien. ‘Ja, 't is gedaan! Nu is zijn mond stil ten minste, dat is één troost!’

Ja, Legree, maar wie zal die stem in uw ziel tot zwijgen brengen? In uwe ziel, die geen berouw, geen gebed, geen hoop kent, in welke het eeuwige vuur reeds brandt!

Tom was echter nog niet dood. Zijne verwonderlijke woorden en vrome gebeden hadden de harten getroffen van de verdierlijkte zwarten, die de uitvoerders der wreedheden, aan hem gepleegd, geweest waren, en toen Legree heenging, namen zij hem op, en in hunne onkunde trachtten zij hem in 't leven terug te roepen: alsof dat eene weldaad voor hem ware.

‘Wij hebben iets slechts gedaan!’ zeide Sambo, ‘ik hoop dat de meester het zal moeten verantwoorden en wij niet.’

Zij waschten zijne wonden, ze spreidden een ruw bed van afgekeurd katoen voor hem om op te liggen; en een van hen, naar het huis sluipende, vroeg om wat brandewijn aan Legree onder voorwendsel dat hij vermoeid was, en het voor zich zelven verlangde. Hij bracht het mee en goot het in Tom's keel.

‘O, Tom!’ zeide Quimbo, ‘we zijn erg hard voor u geweest!’

‘Ik vergeef het u van ganscher harte,’ zeide Tom zacht.

‘Ach, Tom! zeg ons eens, wie die Jezus is?’ zeide Sambo; ‘die Jezus, die den ganschen nacht u bijgestaan heeft. Wie is Hij?’

Dat woord wekte den bezwijmenden geest weder op. Hij ontboezemde eenige schoone uitspraken van dien wondervollen Eenigen, Zijn leven, Zijn dood, Zijne alomtegenwoordigheid, en Zijne macht om te behouden.

De beide woestelingen weenden.

‘Waarom heb ik dit nooit te voren gehoord?’ vroeg Sambo; ‘maar ik geloof het! ik kan niet anders! Heere Jezus, wees ons genadig!’

‘Arme schepsels!’ zeide Tom, ‘ik zou bereid zijn dat alles nogmaals te dragen, als het u tot Christus kon brengen! O, Heere, geef mij ook deze beide zielen, bid ik U!’

Dat gebed werd verhoord.

Hoofdstuk XLI.
De jonge meester.

Twee dagen later kwam een jong heer met een licht wagentje de oranjeboomenlaan oprijden, en de leidsels haastig op den hals van het paard werpend, sprong hij er uit, en vroeg naar den eigenaar van de plaats.

Het was George Shelby; en om duidelijk te maken hoe hij daar kwam, moeten wij teruggaan in ons verhaal.

De brief van juffrouw Ophelia aan mevrouw Shelby was ongelukkigerwijs een paar maanden onderweg geweest vóór hij zijne bestemming bereikte; en natuurlijk was Tom toen reeds naar de afgelegen moerassen van de Roode-Rivier verzeild geraakt.

Mevrouw Shelby las het bericht met de meeste belangstelling, maar onmiddellijk te handelen was haar volstrekt onmogelijk: zij zat aan het ziekbed van haren echtgenoot, die in ijlende koortsen lag. De jongeheer George, die inmiddels van een jongen was opgeschoten tot een rijzig jong man, hielp haar daarin steeds getrouw, en was haar eenigen steun in het beheer van zijns vaders zaken. Juffrouw Ophelia had de

voorzorg genomen, om hun den naam te zenden van den procureur, die de zaken van de St. Clare's in handen had; en al wat er gedaan kon worden in deze omstandigheid was aan dien heer een brief te schrijven om nadere inlichtingen. De spoedige dood van den heer Shelby, een paar dagen later, bracht natuurlijk voor een tijd andere belangen van dringenden aard te weeg.

De heer Shelby toonde zijn vertrouwen in de bekwaamheid zijner echtgenoote

door haar aan te wijzen als eenige beheerster zijner goederen; en alzoo kwamen vele belangrijke en ingewikkelde zaken terstond op haar neer.

Mevrouw Shelby, met de geestkracht die haar kenmerkte, ondernam het werk van vereffening van al die in elkander loopende zaken; en zij en George waren eenigen tijd bezig met rekeningen op te vragen en na te zien, eigendommen te gelde te maken, en schulden af te doen; want mevrouw Shelby had besloten, dat alles volkomen op orde zou gebracht worden, welke ook de gevolgen voor haar mochten zijn. In dien tusschentijd ontving zij eenen brief van den procureur, naar wien juffrouw Ophelia hen verwezen had, niets anders vermeldende dan dat de man publiek verkocht was en dat hij niets anders wist dan dat hij het geld voor hem betaald had ontvangen.

Noch George, noch mevrouw Shelby konden vrede hebben met deze uitkomst en dientengevolge besloot George, een maand of zes later, terwijl hij zaken te doen had voor zijne moeder, de rivier af, om in persoon Nieuw-Orleans te bezoeken, en zijne nasporingen voort te zetten, in de hoop te zullen vernemen waar Tom thans was, en hem terug te koopen.

Na eenige maanden vergeefsch zoeken, ontmoette George in Nieuw-Orleans zeer toevallig een man, die de verlangde inlichtingen geven kon; en met het geld in zijn zak nam onze held

plaats op een stoomboot, de Roode-Rivier op, met het voornemen om zijn ouden vriend uit te vinden en te koopen.

Hij vond Legree op de plaats, maar deze ontving hem niet zeer gastvrij.

'Ik heb gehoord,' zeide de jonge man, 'dat gij in Nieuw-Orleans een jongen gekocht hebt, die Tom heet. Hij was vroeger op mijns vaders plaats en nu ben ik gekomen, om te zien, of ik hem niet kan terugkoopen.'

Legree's gezicht betrok en hij viel driftig uit: 'Ja, ik heb zulk een jongen gekocht, en ik heb er een duivelschen last mee gehad ook! De brutaalste, onbeschaamdste hond, die mijn volk aanzette om weg te loopen en twee meiden heeft weggeholpen, die ieder achthonderd à duizend dollars waard waren. Hij erkende het en toen ik van hem verlangde mij te zeggen waar zij zich ophielden, zeide hij mij ronduit, dat hij het wel wist, maar het mij niet zeggen wilde; en hij bleef er bij, ofschoon ik hem de hardste geeseling heb laten toedienen, die ik nog ooit aan een neger heb laten geven. Ik geloof dat hij nu wil doodgaan; maar of hij het klaar zal spelen weet ik niet.'

'Waar is hij?' vroeg George met drift. 'Laat ik hem eens zien.' De wangen van den jongen man werden donkerrood, en zijn oogen schoten vuur; maar voorzichtigheidshalve zeide hij nog niets.

'Hij is in die schuur,' zeide een kleine jongen, die het paard vasthield.

Legree gaf dien jongen een schop, en vloekte tegen hem; maar George, zonder een woord te zeggen, ging naar die schuur.

Tom had daar twee dagen gelegen sedert dien noodlottigen avond, niet lijdende evenwel, want elk gevoel van lijden was verstompt en vernietigd. Hij lag meestal in een rustige verdooving, want een sterk en stevig gebouwd lichaam laat den inwonenden geest zoo maar in eens niet los. Steelsgewijze hadden hem daar arme, ongelukkige schepsels 's nachts bezocht, hoewel zij slechts weinige uren nachtrust hadden, om hem de liefdebetooningen te vergelden, waarin hij zoo overvloedig was geweest. Wel is waar hadden die arme discipels slechts weinig te geven: slechts een weinig koud water; maar het werd van ganscher harte gegeven.

Er waren tranen gevallen op dat eerlijke, thans gevoellooze gelaat; tranen van berouw in die arme, onkundige heidens, die door zijn stervende liefde en geduld tot berouw waren gebracht, en tot bittere gebeden in zijn bijzijn uitgestort aan den laat gevonden Verlosser, van wien zij nauwelijks meer wisten dan den naam; maar dien het verlangende hart van den mensch nooit te vergeefs aanroept.

Cassy, die uit haar schuilhoek was te voorschijn gekomen, en al luisterende de zelfopoffering vernomen had van Tom voor haar en Emmeline, was den vorigen nacht bij Tom geweest, het gevaar van ontdekt te worden trotseerende; en geroerd door de laatste woorden, welke de liefderijke ziel nog kracht had te uiten, was de lange winter van wanhoop, het ijs der jaren geweken, en de sombere, wanhopige vrouw had geweend en gebeden.

Toen George de schuur binnentrad, voelde hij zijn hoofd duizelen en zijn hart breken.

'Is het mogelijk? Is het mogelijk?' zeide hij, naast hem neerknielende. 'Oom Tom, mijn arme oude vriend!'

Iets van die stem klonk in het oor van den stervende. Hij bewoog zacht het hoofd, glimlachte, en zeide:

'Jezus kan een sterfbed geven,

Dat zacht is als een donzen peluw.’

Terwijl de jonge man zich over zijn armen vriend heenboog, vloeiden er tranen uit zijn mannelijke oogen, en zij strekten hem tot eer.

‘O, goede oom Tom! word wakker, spreek nog eens! zie eens op! Hier is de jongeheer George, uw oude jonge meester George. Kent gij mij nog?’

‘Jongeheer George!’ zeide Tom, zijn oogen openende, en met eene zwakke stem sprekende; ‘jongeheer George!’ Hij keek verwonderd op.

Langzamerhand scheen dat denkbeeld zijne ziel geheel bezig te houden; het doffe oog werd helderder, en zijn heele gelaat kwam bij; de harde handen vouwden zich, en tranen rolden langs zijn wangen.

‘De Heere zij geloofd! dat is, dat is al wat ik wenschte! Zij hebben mij niet

vergeten. Het verwarmt mij de ziel; het doet mijn oude hart goed! Nu zal ik tevreden sterven. De Heere zij geloofd, o mijn ziel!'

'Gij moet niet sterven, dat moet gij niet, denk daar nog niet aan! Ik ben gekomen, om u los te koopen, en u mee te nemen naar huis,' zeide George met hartstochtelijke aandoening.

'O, jongeheer George, gij komt te laat. De Heere heeft mij gekocht, en zal mij meenemen naar Zijn huis; en ik verlang er naar. De Hemel is nog beter dan Kentucky.'

'Och, sterf niet! Het zou mij den dood aandoen. Mijn hart breekt, als ik bedenk wat gij geleden hebt, liggende in deze oude schuur, arme, arme man!'

'Noem mij niet arme man!' zeide Tom plechtig. 'Ik ben wel een arme man geweest: maar dat is nu voorbij. Ik ben op den weg tot zaligheid. O, jongeheer George, de Hemel is gekomen! Ik heb de overwinning behaald! De Heere Jezus heeft mij die gegeven! Zijn naam zij geprezen!'

George was getroffen over de kracht en de sterke overtuiging, waarmede deze afgebroken woorden werden gesproken. Hij zat stilzwijgend te staren.

Tom vatte zijn hand, en ging voort: 'gij moet aan Chloe, die arme ziel, niet zeggen hoe gij mij gevonden hebt; het zou voor haar zoo akelig zijn. Zeg haar slechts dat gij mij gevonden hebt, terwijl ik tot heerlijkheid ging, en dat ik op niemand langer wachten kon en dat de Heere mij altijd en overal heeft bijgestaan, en maak het haar gemakkelijk om te dragen. En o, de arme kinderen, en het kleintje! mijn hart is dikwijls over hen bekommerd geweest! Zeg hun allen dat zij mij moeten volgen. Doe de groeten aan mijnheer en aan de lieve mevrouw, en aan allen op de plaats. Gij weet niet hoe lief zij mij zijn. Allen zijn mij lief; ik heb niets dan liefde. O, jongeheer, wat is het een zegen Christen te zijn!'

Op dat oogenblik verscheen Legree aan de schuurdeur, keek onverschillig naar binnen en ging weer heen.

'Die oude Satan!' zeide George in zijne verontwaardiging. 'Het is een troost te denken, dat de duivel het hem eerlang betaald zal zetten.'

'O, spreek zoo niet! dat moet gij niet doen!' zeide Tom, zijne hand vattende; 'hij is een arm, ongelukkig wezen! Het is verschrikkelijk, als men er aan denkt. Ach, als hij maar berouw kon gevoelen, dan zou de Heere hem vergiffenis schenken; maar ik vrees, dat hij er nooit toe komen zal.'

'Ik hoop, dat hij er nooit toe komt!' zeide George: 'ik zou hem niet gaarne in den hemel ontmoeten.'

'Stil, jongeheer! dat hindert mij! koester die gevoelens niet! Hij heeft mij nooit werkelijk kwaad gedaan; hij heeft mij slechts de poorten van het koninkrijk ontsloten.'

Op dit oogenblik was de kracht uitgeput, waarmede de blijdschap over het weerzien van zijnen jongen meester den stervenden man plotseling had begaafd. Eensklaps begaf hem die opgewektheid weder; hij sloot de oogen, en die geheimzinnige verandering vertoonde zich op zijn gelaat, die de nadering aankondigt van eene andere wereld.

Hij begon dieper en zwaarder adem te halen; zijn breede borst ging hevig op en neer. De uitdrukking van zijn gelaat was die van een overwinnaar.

'Wie, wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?' zeide hij met eene stem, die worstelde tegen sterfelijke zwakheid; en met een glimlach sliep hij in.

Met eerbied vervuld bleef George stil zitten. Het was hem, alsof die plaats heilig was; en toen hij den doode de oogen toedrukte en opstond, vervulde hem slechts

ééne gedachte, door zijn ouden, eenvoudigen vriend uitgesproken: ‘wat is het een zegen Christen te zijn!’

Toen hij zich omkeerde, stond Legree grommend achter hem. Het aanzien van zulk een sterfbed had het natuurlijke vuur van jeugdige hartstochtelijkheid in hem tot bedaren gebracht. De tegenwoordigheid van dien man was voor George enkel walgelijk, en hij verlangde niets anders, dan zich met zoo weinig woorden als mogelijk van hem te verwijderen. Zijne donkere, sprekende oogen op Legree vestigende, zeide hij slechts: ‘gij hebt nu alles van hem gehad, wat hij kon geven. Wat moet ik u geven voor zijn lichaam? Ik wil het behoorlijk begraven.’

‘Ik verkoop geen doode negers,’

zeide Legree norsch. ‘Gij moogt hem begraven waar gij wilt.’

‘Jongens,’ zei George op een toon van gezag, tot twee of drie negers, die naar het lijk keken, ‘helpt mij eens hem op te lichten en naar mijn wagen te brengen, en haalt mij een spa.’

Een van hen liep om een spade te halen; de beide anderen hielpen George om het lichaam naar den wagen te dragen. George sprak niet tot Legree, en keek zelfs niet naar hem. Legree gaf geen tegenbevelen maar stond te fluiten en ging mee naar den wagen voor de deur.

George spreidde zijn mantel in den wagen, en liet het lijk er zorgvuldig op leggen, terwijl hij de zitbank wegschoot om ruimte te maken. Toen keerde hij zich tot Legree, en zeide met gedwongen bedaardheid: ‘ik heb u nog niet gezegd wat ik van deze gruwelijke zaak denk; het is hier de tijd en de plaats niet. Maar mijnheer, dit onschuldig bloed zal gerechtigheid geschieden. Van dezen moord zal ik gewag maken. Bij de naastbijzijnde overheid zal ik u aanklagen.’

‘Doe dat maar!’ zeide Legree, terwijl hij minachtend met zijn vingers knapte; ‘ik wou u dat wel eens zien doen; waar zijn uw getuigen? Hoe wilt gij iets bewijzen? Loop heen!’

George begreep terstond de kracht van deze uitdaging. Er was op de plaats geen enkele blanke; en bij alle gerechtshoven in het Zuiden beteekent het getuigenis van een kleurling niets. Hij gevoelde op dat oogenblik alsof de kreet om recht, dien zijn hart opzond, den hemel zelven moest binnendringen; maar gerechtigheid op aarde te zoeken was vruchteloos.

‘Maar wel beschouwd, wat een lawaai om een dooden neger!’ zeide Legree.

Dit woord was een vonk in een kruitmagazijn. Voorzichtigheid was nooit een hoofddeugd van den Kentuckischen jongman geweest.

George keerde zich om, en met een vuistslag van verontwaardiging vlak op 't gezicht van Legree deed hij dezen omtuimelen, en terwijl hij daar bij stond, kokende van toorn en uittarting, zou hij geen kwaad beeld geweest zijn van zijn grooten naamgenoot, zegevierende over den draak.

Sommige menschen worden bepaald beter als zij zoo eens op den grond terecht komen. Zij krijgen dan achting voor den man, die hen in 't stot heeft doen bijten; Legree hoorde tot die soort.

Toen hij opgestaan was, en zijn kleeren wat had afgeslagen, keek hij met een zeker ontzag den wagen na, die langzaam wegreed; eerst toen de wagen uit het gezicht was, opende hij zijn mond. Buiten de palen van de plantage had George een droge, zandige plek opgemerkt, overschaduwd door eenige boomen; daar dolven zij het graf.

‘Zullen wij den mantel afnemen, meester?’ vroegen de negers, toen het graf gedolven was.

‘Neen, begraaft hem daarin; het is alles wat ik u nu kan geven, arme Tom, ik heb het voor u over.’

Zij legden hem er in; de mannen wierpen zwijgend de aarde er op, en hoogden ze aan tot een heuveltje, waarop zij graszoden legden.

‘Nu kunt gij gaan, jongens,’ zeide George, terwijl hij aan ieder een kwart-dollar in de hand stopte. Zij gingen echter niet terstond heen.

‘Zou de jonge meester ons niet willen koopen!’ vroeg een van hen. ‘We zullen u trouw dienen,’ zei een andere.

‘We hebben het hier slecht, meester!’ zei de eerste. ‘Koop ons maar!’

‘Dat kan ik niet! dat gaat niet!’ zeide George, terwijl het hem moeite kostte hen af te wijzen, ‘het is mij onmogelijk!’

De arme kerels keken mismoedig en gingen zwijgend heen.

‘Wees er getuige van, eeuwige God,’ zeide George, knielende op het graf van zijn armen vriend; ‘o, wees er getuige van, dat van dit oogenblik af, ik zal doen a l w a t e e n m e n s c h k a n d o e n, om mijn land van dezen vloek der slavernij te bevrijden!’

Er staat geen gedenkteeken, om de laatste rustplaats van onzen vriend aan te wijzen. Hij heeft het ook niet noodig! Zijn Heer weet waar hij ligt, en Hij zal hem wekken tot onsterfelijkheid, om met Hem te verschijnen in al Zijne heerlijkheid.

Beklaag hem niet. Zulk een leven en sterven is niet beklagenswaardig! Niet in den rijkdom der almacht is de groot-

ste heerlijkheid Gods gelegen, maar in zelfopofferende, lijdende liefde! En gezegend zijn de menschen, die Hij roept tot Zijne medehelpers, om hun kruis met geduld achter Hem te dragen. Van dezulken staat geschreven: ‘zalig zijn de treurenden, want zij zullen getroost worden.’

Hoofdstuk XLII.
Eene geloofwaardige spook-historie.

Om eene bijzondere reden waren spookgeschiedenissen omstreeks dien tijd zeer in omloop onder de bedienden op Legree's plaats.

Men beweerde fluisterend dat in 't holst van den nacht voetstappen waren gehoord, die de vlieringtrap afkwamen, en door 't huis ronddwaalden. Te vergeefs waren de deuren van de bovengang gesloten geweest; het spook moest òf een tweeden sleutel gehad, òf gebruik gemaakt hebben van 't sedert onheugelijke tijden genoten voorrecht, om door het sleutelgat te gaan, en rond te waren met eene vrijpostigheid, die verontrustend was.

De uitspraken waren niet eensluidend omtrent de uiterlijke gedaante van het spook, tengevolge van eene algemeen heerschende gewoonte onder negers, (en, voor zoover wij weten, onder blanken ook) om steeds de oogen dicht te doen, en het hoofd te verbergen onder dekens, en wat maar bij de hand is, bij die gelegenheid. Natuurlijk, zooals iedereen weet, wanneer de lichamelijke oogen buiten werking zijn, dan zijn de geestelijke oogen des te levendiger, en scherper; en derhalve waren er overvloedige beschrijvingen van het spook ten voeten uit, waarvan men de sterkste verzekeringen gaf, en die, zooals dikwijls het geval is met portretten, slechts in één punt met elkander overeen kwamen, namelijk in de eigenaardigheid van 't spokengedacht, om een w i t k l e e d te dragen. De arme zielen waren niet sterk in de Oude Geschiedenis, en wisten niet, dat Shakespeare dit kostuum met zijn getuigenis bevestigd heeft door mee te deelen:

> ‘Hoe de dooden in hunne lijkkleeden in de straten van Rome liepen te gillen en te zuchten.’

En derhalve is het een opvallend feit, dat zij hierin overeenkwamen, welk feit wij aanbevelen in de aandacht van alle geestelijke mediums.

Dit moge nu zijn zooals het wil, wij hebben onze eigen redenen om te weten, dat eene lange gedaante met een lang wit kleed, in het echte spokenuur rondom Legree's verblijf waarde, de deur uitging en inging, en weer verdween op die stille trap, die naar die noodlottige vliering leidde; en dat 's morgens de gangdeuren alle behoorlijk gesloten waren bevonden. Legree moest dat fluisteren wel merken; en het hinderde hem te meer, dat men zooveel moeite deed, om het voor hem te verbergen. Hij dronk meer brandewijn dan gewoonlijk; overdag hield hij zijn hoofd trotsch op, en vloekte erger dan ooit, maar 's nachts had hij benauwde droomen, en als hij te bed lag waren zijn visioenen alles behalve aangenaam. Den avond nadat Tom's lijk was weggevoerd, reed hij naar de nabijgelegen stad naar eene braspartij, en hij had duchtig gedronken, toen hij laat en vermoeid t'huis kwam. Hij sloot zijn deur af, nam er den sleutel uit, en ging te bed.

Wel beschouwd laat een mensch doen wat hij kan om haar te sussen, een menschelijke ziel is een akelig, spookachtig, onrustig bezit voor een goddeloos mensch. Wie kent hare palen en perken? Wie kent hare geduchte m i s s c h i e n s , die sidderingen en bevingen, die zij niet afweren kan, evenmin als zij hare eigen eeuwigheid kan overleven. Wat een dwaas is hij, die zijn deur sluit om spoken buiten te houden; die in zijn eigen boezem een spook omdraagt, waarmede hij niet alleen durft blijven, welks stem ver weg gesmoord, en bedolven onder bergen van aardsgezindheid, toch als een waarschuwende bazuin van 't laatste oordeel is!

Maar Legree sloot de deur af, en zette er een stoel voor; hij zette een nachtlampje aan het hoofdeneind van zijn bed; en legde er zijn pistolen bij.

Hij onderzocht de sluitingen van de ramen, en zwoer, dat hij niet bang was ‘voor den duivel met al zijn engelen,’ en ging slapen.

Nu, hij sliep, want hij was vermoeid, hij sliep vast. Maar eindelijk kwam er over zijn slaap een schaduw van iets ontzettends, iets vreeselijks, dat over hem heen hing. Het was het lijkkleed zijner moeder, dacht hij, maar het was Cassy, die het omhoog hield, en het hem vertoonde. Hij hoorde een verward geluid van gillen en kermen, en met dat al wist hij dat hij sliep, en hij worstelde om wakker te worden. Hij was half ontwaakt. Hij was zeker, dat er iets in zijn kamer kwam. Hij zag dat de deur open ging; maar hij kon hand noch voet bewegen. Ten laatste keerde hij zich om met een ruk; de deur stond open, en hij zag een hand, die zijn licht uitdeed.

Er was een wolkig, nevelachtig maanlicht, en daar zag hij het! iets wits, dat naar binnen zweefde! Hij hoorde het zachte ruischen van het spookachtig gewaad. Het bleef staan bij zijn bed; eene koude hand raakte de zijne aan; eene stem zeide driemaal met eene zachte, vreeselijke fluistering: ‘Kom! kom! kom!’ En terwijl het angstzweet hem uitbrak - hij wist niet hoe en wanneer - was het spook verdwenen. Hij sprong uit zijn bed, en trok aan de deur. Zij was op slot; de man viel in zwijm neer.

Na dit geval dronk Legree meer dan ooit te voren. Hij dronk niet meer behoedzaaam, voorzichtig, maar onvoorzichtig, roekeloos.

Er liepen geruchten in die streek, weldra daarna, dat hij ziek, ja stervende was. Die buitensporigheden hadden hem die vreeselijke ziekte op den hals gehaald, die een voorproef van toekomstige vergelding reeds in dit leven schijnt te brengen. Niemand kon het uithouden in die akelige ziekenkamer, waar hij raasde en tierde, en sprak van gezichten, die het bloed bijna deden verstijven van hen, die er bij waren; en bij zijn sterfbed stond eene sombere, witte onverbiddelijke gedaante, die riep: ‘Kom! Kom! Kom!’ Door een zonderlingen samenloop werd, in dienzelfden nacht waarin dat visioen aan Legree verscheen, de huisdeur 's morgens open gevonden, en sommigen van de negers hadden twee witte gedaanten de laan af zien zweven naar den grooten weg.

De zon ging bijna op, toen Cassy en Emmeline een oogenblik rust namen onder een groepje boomen nabij de stad. Cassy was gekleed op de manier van de Creoolsche Spaansche dames: geheel in 't zwart. Een kleine, zwarte hoed met een dicht geborduurden sluier overdekte haar gelaat. Men had afgesproken, dat zij eene Creoolsche dame zou voorstellen, en Emmeline hare dienstmaagd zou zijn.

Opgevoed zijnde van hare jeugd af in aanzienlijk gezelschap, had Cassy de taal, de bewegingen en het air daarvan over zich; en zij had nog genoeg overgehouden van hare eens prachtige garderobe en stellen juweelen, om nu in staat te zijn die ten toon te spreiden. Zij trad aan den buitenkant der stad eenen winkel binnen, waar reiskoffers verkocht werden, en kocht een mooien reiskoffer. Zij verzocht den man het door zijn knecht haar te laten nabrengen. Ten gevolge daarvan werd zij begeleid door een jongen met een kruiwagen waarop haar koffer, en achter haar Emmeline, dragende haar reistasch en verschillende pakjes. Zij werd dus in de herberg ontvangen als eene aanzienlijke dame.

De eerste persoon, die haar aandacht trok bij hare komst was George Shelby, die er de eerstvolgende boot stond af te wachten.

Cassy had den jongen man door het noestgat opgemerkt; zij had gezien, dat hij het lijk van Tom wegvoerde, en had ook met stille voldoening zijne ontmoeting met Legree aanschouwd. Vervolgens had zij uit de gesprekken van de negers onder

elkander, die zij gehoord had, terwijl zij 's nachts hare spookverschijningen uitvoerde, vernomen, wie hij was, en in welke betrekking hij stond tot Tom. Zij gevoelde om die reden onmiddellijk vertrouwen in hem, toen zij vernam, dat hij ook op de eerstkomende boot wachtte.

Cassy's voorkomen, manieren, spraak en blijkbaar welvoorziene beurs, voorkwamen het ontstaan van eenig vermoeden in het hôtel De menschen vragen nooit zoo scherp naar diegenen, die

proefhoudend zijn in de hoofdzaak, namelijk: dat zij goed betalen, iets waaraan Cassy gedacht had, toen zij zich van geld voorzag.

Tegen het vallen van den avond hoorde men de boot komen. George hielp Cassy aan boord gaan, met de beleefdheid, die aan elken Kentuckiër van nature eigen is, en beijverde zich haar een goede dameshut te bezorgen.

Cassy bleef in hare hut en te bed, onder voorwendsel van ongesteldheid, gedurende al den tijd, dat zij op de Roode-Rivier waren; zij werd met groote toewijding door hare dienstmaagd opgepast.

Toen zij aan den Missisippi kwamen, stelde George Shelby, die vernomen had, dat de reis van de vreemde dame de rivier opging evenals de zijne, aan haar voor, om eene dameshut voor haar te bespreken op dezelfde boot: uit belangstelling in hare zwakke gezondheid, en om voor haar te doen wat hij kon.

Wij zien derhalve het geheele gezelschap, goed en wel overgegaan op de groote stoomboot, de Cincinnati, en de rivier opstoomende onder een dikke rookwolk.

Cassy's gezondheid was veel beter. Zij kwam op het dek zitten, kwam ook aan tafel, en op de boot was men van gevoelen, dat zij vroeger zeer schoon moest geweest zijn.

Van 't eerste oogenblik af dat George haar gezien had, was hij onder den indruk gekomen van eene vage gelijkenis, die iedereen zich nu en dan wel eens zal herinnerd hebben. Hij kon niet nalaten haar aan te zien. Aan tafel of op zijn stoeltje voor de deur van hare hut ontmoette zij telkens het oog van den jongen man, hoewel hij terstond, als zij dit merkte, beleefdheidshalve den anderen kant uitkeek.

Cassy was zoodoende niet op haar gemak. Zij begon te denken, dat hij iets vermoedde; en ten slotte besloot zij zich geheel toe te vertrouwen aan zijne edelmoedigheid: zij vertelde hem hare geheele geschiedenis.

George gevoelde de meeste belangstelling voor iemand, die van Legree's plantage ontsnapt was; hij kon aan die plaats niet denken zonder ergernis. Met moedige minachting voor de gevolgen, zooals zijn leeftijd en zijn verstand dat meebrachten, verzekerde hij haar, dat hij alles doen zou wat in zijn vermogen was om haar beiden te beschermen en in veiligheid te brengen.

De hut naast die van Cassy was ingenomen door eene Fransche dame, mevrouw De Thoux genaamd; zij had een lief dochtertje bij zich van ongeveer twaalf jaar.

Deze dame, uit het gesprek van George hebbende opgevangen, dat hij uit Kentucky was, scheen blijkbaar kennis met hem te willen maken. De lieftalligheid van haar dochtertje maakte die kennismaking nogal gemakkelijk gedurende de vervelende veertien dagen van zulk eene reis op een stoomboot.

Uit hare hut kon Cassy weldra hun gesprek hooren. Madame De Thoux vroeg zeer uitvoerig naar alles in Kentucky, waar zij in vroeger tijd gewoond had, zooals zij zeide. Tot zijne verwondering ontdekte George, dat zij in zijne nabijheid moest gewoond hebben; het was verwonderlijk hoe zij personen en dingen daar kende.

Eens zeide mevrouw De Thoux tot hem: ‘hebt gij ook in uwe buurt een man gekend, die Harris heette?’

‘Niet ver van mijns vaders plaats woont een oud man, die zoo heet,’ antwoordde George. ‘Wij hebben evenwel nooit veel omgang met hem gehad.’

‘Ik geloof dat hij veel slaven heeft,’ zeide mevrouw De Thoux op eene manier, die scheen te verraden, dat zij er meer belang in stelde dan zij toonen wilde.

‘Dat heeft hij,’ zeide George met eenige verwondering.

‘Hebt gij misschien ook wel eens gehoord dat hij een mulatjongen had, die George heette?’

‘O, zeker! George Harris, dien ken ik wel; hij is getrouwd met een meisje van mijn moeder, maar hij is gevlucht, en woont nu in Canada.’

‘Is hij?’ vroeg madame De Thoux snel. ‘Goddank!’

George sloeg verwonderd een vragenden blik op haar, maar zeide niets. Madame De Thoux zat met de hand onder 't hoofd, en barstte uit in tranen. ‘Hij is mijn broeder,’ zeide zij opgewonden.

‘Mevrouw!’ zeide George op een toon van groote verwondering.

‘Ja,’ zeide de dame, fier het hoofd opheffende, en hare tranen wegvegende; ‘ja, mijnheer Shelby, George Harris is mijn broeder.’

‘Ik sta geheel verwonderd,’ zeide George, terwijl hij zijn stoel achteruit schoof en mevrouw De Thoux aanzag.

‘Ik werd naar het Zuiden verkocht, toen hij een kleine jongen was,’ zeide zij: ‘Ik werd gekocht door een goed en edelmoedig man. Hij nam mij mee naar de West-Indiën, maakte mij vrij, en trouwde mij. Pas onlangs is hij overleden; en nu wilde ik naar Kentucky gaan, om te zien of ik mijn broeder kon vinden en loskoopen.’

‘Ik heb hem wel eens hooren spreken van eene zuster Emily, die naar het Zuiden verkocht was,’ zeide George.

‘Juist, die ben ik,’ zeide madame De Thoux; ‘zeg mij eens wat voor soort van.....

‘Een zeer knap jong man,’ zeide George, ‘ondanks den vloek der slavernij, die op hem lag. Hij had een uitmuntend karakter, wat verstand en beginselen beide betrof. Ik weet het goed, begrijpt gij,’ zeide hij; ‘omdat hij een meisje uit ons huis trouwde.’

‘Wat soort van een meisje?’ vroeg mevrouw De Thoux nieuwsgierig.

‘Een buitengewoon schoon, verstandig en beminnelijk meisje, en godsdienstig, mijne moeder had haar met zorg opgevoed, bijna als eene dochter. Zij kon lezen en schrijven, en prachtig naaien en borduren; ook zong zij zeer goed.’

‘Was zij bij u aan huis geboren?’ vroeg mevrouw.

‘Neen; mijn vader kocht haar op een van zijn reizen naar Nieuw-Orleans, en bracht haar mee, als een geschenk voor mijn moeder. Zij was toen acht à negen jaar oud. Vader wilde nooit zeggen wat hij voor haar betaald had; maar onlangs, bij het nazien van oude papieren, vonden wij den verkoopbrief: hij betaalde eene zeer groote som voor haar; ik veronderstel omdat zij zoo buitengewoon schoon was.’

George zat met zijn rug naar Cassy gekeerd, en merkte niet de buitengewone spanning op haar gelaat, terwijl hij deze bijzonderheden meedeelde, maar bij dit gedeelte van de geschiedenis legde zij hare hand op zijn arm, en bleek van belangstelling vroeg zij: ‘weet gij ook den naam van de familie van wie hij haar kocht?’

‘De hoofdpersoon hierbij was een zekere Simmons, geloof ik, ten minste dat is de naam, meen ik, die in den koopbrief staat.’

‘O, mijn God!’ riep Cassy uit, en viel in haar hut op den grond in zwijm.

George ontstelde, evenals mevrouw De Thoux, hoewel geen van beiden de reden kon gissen van dat in zwijm vallen. Er ontstond de gewone beweging bij zulke gevallen: George wierp een watertuit omver en brak twee groote glazen in den ijver zijner behulpzaamheid; verscheiden dames, die er van hoorden, kwamen aanloopen, en versperden de deur tot benauwd wordens toe, zoodat over 't geheel alles gedaan werd wat men verwachten kon.

Toen de arme Cassy weer bijkwam keerde zij haar gelaat naar den wand en weende en snikte als een kind. Misschien kunt gij ons zeggen, moeders, wat er in haar omging! Misschien ook kunt gij dat niet, maar - op dat oogenblik voelde zij zich zeker, dat God haar genadig was geweest, en dat zij hare dochter zou weerzien; zooals zij dan ook deed eenige maanden later; maar wij moeten niet vooruitloopen.

Hoofdstuk XLIII.

De afloop.

Het overige van ons verhaal is spoedig verteld. George Shelby, wiens belangstelling, zooals bij elk jongman het geval zou geweest zijn, door het romantische van dit voorval was opgewekt, zond, ook uit een gevoel van menschlievendheid aan Cassy den verkoopbriet van Eliza; de datum en de naam kwamen overeen met hetgeen zij er van wist, en liet bij haar geen twijfel over, dat Eliza haar kind was. Nu bleef haar slechts over de vluchtelingen na te speuren.

Madame De Thoux en zij, dus tot elkaar gebracht door den zonderlingen

gang van beider levensloop, reisden onmiddellijk naar Canada, en begonnen een rondreis langs die plaatsen, waar de talrijke gevluchte slaven zich vestigen. Te Amherstberg vonden zij den zendeling bij wien George en Eliza bij hunne eerste aankomst in Canada onder dak gebracht waren; door hem konden zij de familie verder nagaan naar Montreal. Het was nu vijf jaar, dat George en Eliza vrij waren. George had voortdurend werk gevonden in de werkplaats van een braven werktuigkundige, en verdiende een voldoend loon voor zijn gezin, dat inmiddels met een dochtertje vermeerderd was.

De kleine Harry, die een flinke jongen geworden was, ging op een goede school, en maakte snelle vorderingen.

De waardige geestelijke te Amherstberg stelde zooveel belang in hetgeen madame De Thoux en Cassy hem meedeelden, dat hij toegaf aan 't verzoek van eerstgenoemde om haar te vergezellen naar Montreal, om haar bij haar

onderzoek behulpzaam te zijn, alles natuurlijk op haar kosten.

Het tooneel stelt voor eene kleine, nette woning in een van de voorsteden van Montreal; het is avond. Een vroolijk vuurtje brandt in den haard; een theetafel met een hagelwit servet er over staat gereed voor het avondeten. In één hoek van 't vertrek staat een tafel met een groen kleed er over; er staat een lessenaar op met papier, pen en inkt; op een plank daarboven liggen eenige boeken.

Dit was George's studeervertrek. Hij had nog altijd denzelfden ijver tot zelfonderricht, die hem steelsgewijze lezen en schrijven had doen leeren, te midden van al de belemmerende sloverijen van zijne jeugd. Op dit oogenblik zit hij aan die tafel, en maakt aanteekeningen uit een boek, dat hij doorgelezen heeft.

‘Kom, George,’ zegt Eliza, ‘ge zijt den heelen dag op 't werk geweest, leg nu dat boek eens weg, en laat ons wat praten, terwijl ik thee zet, kom!’

En de k l e i n e Eliza ondersteunt dat voorstel door naar haren vader te waggelen en te probeeren of zij dat boek ook machtig kon worden, en in plaats daarvan op zijn knie te komen zitten.

'O, jij kleine heks!' zegt George, toegevende, zooals in zulke omstandigheden een man altijd moet.

'Zoo is het goed!' zegt Eliza, terwijl zij een brood begint aan te snijden. Zij ziet er wel iets ouder uit; wat meer gezet; wat deftiger dan vroeger; maar blijkbaar zoo tevreden en gelukkig als eene vrouw maar zijn kan.

'Harry, mijn jongen, hoe ben je vandaag klaar gekomen met die som?' zegt George, terwijl hij zijn zoon de hand op het hoofd legt. Harry heeft geen krullen meer; maar nog wel die oogen met die lange wimpers, en dat schoone, vrijpostige gelaat, dat van genoegen straalt, terwijl hij antwoordt: 'ik heb ze alleen klaar gekregen, vader, niemand heeft mij er aan geholpen.'

'Dat is goed,' zegt zijn vader; 'help je zelf, jongen, gij hebt er beter gelegenheid toe, dan ik ooit gehad heb.'

Op dit oogenblik wordt er aan de deur geklopt en Eliza gaat open doen. Haar vreugdevolle uitroep: 'Wel, wel! mijnheer, gij hier?' doet haren man nader-komen; en de goede prediker van Amherstberg wordt verwelkomd. Hij heeft twee dames bij zich, en Eliza verzoekt haar te gaan zitten.

Nu, om de waarheid te zeggen; de brave predikant had een klein programma opgemaakt, waarnaar de zaak zou afgehandeld worden; en onderweg hadden alle drie elkaar vermaand, om toch voorzichtigheidshalve niet buiten dat programma te gaan.

Hoe stond de man dus versteld, juist toen hij de dames mede had uitgenoodigd te gaan zitten, en zijn zakdoek uithaalde, om zich den mond af te vegen om tot eene behoorlijke inleidende toespraak over te gaan, dat juist toen Madame De Thoux het heele programma in duigen deed vallen door George om den hals te vallen, en in eens uit te roepen: 'O, George, kent gij mij niet? ik ben uw zuster Emily!'

Cassy, meer bedaard, was gaan zitten, en zou haar beurt afgewacht hebben, was niet de k l e i n e Eliza plotseling vóór haar verschenen, zoo geheel en al haar dochter, toen zij deze het laatst gezien had, dat Cassy, terwijl het kind haar aankeek, het in hare armen nam, aan hare borst drukte, en uitriep: (zooals zij op dit oogenblik werkelijk meende) 'lieveling! ik ben je moeder:'

Het was inderdaad geene gemakkelijke zaak de dingen hier in behoorlijke orde af te doen; maar de goede man slaagde er eindelijk in, allen tot rust te krijgen, en de toespraak te houden, waarmede hij had willen beginnen. Zij had zulk eene uitwerking, dat zijn geheele gehoor zat te snikken, zoodat elk redenaar uit vroeger of later tijd er over voldaan had kunnen zijn.

Zij knielden te zamen, en de goede man deed een gebed, want er zijn gewaarwordingen zoo overstelpend, dat zij alleen rust kunnen vinden door zich uit te storten in den boezem van de Almachtige Liefde. Toen opstaande omhelsden de familieleden, die elkaar hadden weergevonden, elkander, met een heilig vertrouwen in Hem, die hen bijeengebracht had, na zooveel lotgevallen en gevaren, en langs zulke onbekende wegen.

Het aanteekeningsboek van een zendeling onder de vluchtelingen in Canada bevat waarheid, die vreemder klinkt dan verdichting. Hoe kan het anders zijn, wanneer er een stelsel heerscht, dat familie's uiteenrukt, en de leden er van verstrooit, zooals de

wind in den herfst de bladeren der boomen uiteenjaagt. Deze stranden van toevlucht, gelijk het eeuwige strand, hereenigen dikwijls harten, in blijde gemeenschap, die gedurende lange jaren elkander als verloren betreurd hadden. En aandoenlijk bovenmate is de ernst, waarmede iedere nieuwaankomeling onder hen wordt opgenomen, of hij wellicht tijding meebrengt van moeder, zuster, kind of vrouw, nog altijd onzichtbaar achtergebleven in de duisternis der slavernij.

Hier worden heldendaden gedaan, welke die van de romans verre overtreffen, die pijniging, ja den dood trotseeren. De vluchteling keert vrijwillig terug naar de afgrijselijkheden en gevaren van dat duistere land, alleen om zijn zuster, zijn moeder of zijn vrouw er uit te halen.

Een jong man, van wien een zendeling ons verhaald heeft, tweemaal opge-

vangen en schandelijke geeseling ondergaan hebbende voor zijn heldhaftigheid, was wederom ontsnapt, en in eenen brief, dien wij hoorden voorlezen, meldt hij zijnen vrienden, dat hij een derden keer teruggaat, om eindelijk zijn zuster mee te brengen. Mijn waarde heer, is deze man een held of een misdadiger? Zoudt gij zoo iets ook niet doen voor uwe zuster? Kunt gij hem laken?

Maar om tot onze vrienden terug te keeren, die inmiddels hunne tranen van al te groote en plotselinge vreugde hebben afgedroogd, en thans rondom de gezellige tafel gezeten zijn. Zij worden nu bepaald gezellig en gemeenzaam. Cassy, die de kleine Eliza op haren schoot heeft, drukt echter nu en dan het kind zoo sterk aan hare borst, dat het haar verwonderd aankijkt, terwijl zij zich den mond niet zoo vol koekjes wil laten stoppen als de kleine het verlangt, omdat zij, volgens haar zeggen aan het kind, iets nog heerlijkers heeft dan koek.

En inderdaad, in twee of drie dagen is er zulk eene verandering over Cassy gekomen, dat onze lezers haar nauwelijks meer kennen zouden. De wanhopige, wilde uitdrukking van haar gelaat is vervangen door eene uitdrukking van zachtmoedig vertrouwen. Zij scheen in eens in 't gezin op te gaan en de kleine in haar hart op te nemen, als iets waarnaar zij zoolang gewacht had. Inderdaad hare liefde scheen nog natuurlijker te blaken voor de k l e i n e Eliza, dan voor haar eigen dochter; want het kind was het nauwkeurig evenbeeld van het kind, dat haar ontnomen was. De kleine was een bloemrijke band tusschen moeder en dochter, waaruit vriendschap en genegenheid voortvloeiden. Eliza's bedaarde en bestendige vroomheid, gepaard gaande met geregeld lezen in de Schrift maakte haar tot een geschikte leidsvrouw voor den gebroken en vermoeiden geest van hare moeder. Cassy gaf zich terstond met hare geheele ziel aan elken goeden invloed, en zij werd een vrome, zachtmoedige Christin.

Na een paar dagen sprak madame De Thoux met haren broeder meer in bijzonderheden over hare zaken. De dood van haren echtgenoot had haar in 't bezit gelaten van een aanzienlijk vermogen, dat zij edelmoedig aanbood met de familie te deelen. Toen zij aan George vroeg op welke wijze zij het best daarmede iets voor hem kon doen, antwoordde hij: ‘laat mij wat leeren, Emily; dat is altijd mijn vurig verlangen geweest. Dan kan ik het overige zelf wel doen.’

Na rijp beraad werd besloten, dat de heele familie voor eenige jaren naar Frankrijk zou gaan. Toen zij derwaarts reisden, namen zij Emmeline mede. Het lieve uiterlijk van deze laatste won de genegenheid van den eersten stuurman aan boord; en spoedig nadat zij in de haven waren binnengeloopen, werd zij zijne vrouw.

George bleef vier jaar aan eene Fransche universiteit, en daar hij zich met onafgebroken ijver op de wetenschap toelegde, deed hij daar veel degelijke kennis op.

Politieke woelingen in Frankrijk deden eindelijk de familie weder eene schuilplaats zoeken in hun eigen land.

George's opinies en inzichten, als een welopgevoed man, kan men het best leeren kennen uit een zijner brieven aan een vriend:

‘Ik ben eenigszins in 't onzekere aangaande mijne loopbaan voor de toekomst. Het is waar, zooals gij mij gezegd hebt, kon ik mij aansluiten bij de kringen der blanken in dit land; mijne gelaatskleur en die van mijne vrouw en familie is bijna blank. Nu, misschien zou men ons dulden; maar om u de waarheid te zeggen, ik heb er geen

lust in. Mijne sympathieën zijn niet in de richting van mijns vaders ras, maar in die van mijne moeder. Voor hem was ik niet veel meer dan een mooie hond of paard, voor mijne arme, ongelukkige moeder was ik een k i n d , en ofschoon ik haar nooit gekend heb, na den wreedaardigen verkoop, die ons vaneen scheidde tot haren dood toe, w e e t ik toch, dat zij mij altijd zeer lief had. Mijn hart zegt mij dat. Als ik denk aan al wat zij leed, aan al mijn eigen vroeger lijden, aan de wederwaardigheden en worstelingen van mijne heldhaftige vrouw, aan die mijner zuster, die verkocht werd op een slavenmarkt te Nieuw-Orleans, dan mag ik (ofschoon ik, hoop geen onchristelijke gevoelens

te koesteren) vrijuit zeggen, geloof ik, dat ik niet wensch door te gaan voor een Amerikaan, noch mij bij hen wensch aan te sluiten.

'Bij het onderdrukte, Afrikaansche slavenras, daar sluit ik mij bij aan, en als ik het voor 't kiezen had, zou ik liever een paar tinten donkerder zijn, dan één tint lichter.

'Het verlangen en de wenschen mijner ziel zijn voor eene Afrikaansche nationaliteit. Ik verlang een volk met een eigen zichtbaar, afzonderlijk bestaan; en waar moet ik dat vinden? Niet in Haïti; want op Haïti hadden zij niets om mee te beginnen. Een stroom kan niet rijzen boven zijne bronnen. Het ras, dat het karakter vormde van de Haïtianen was een versleten, een verwijfd ras, en natuurlijk zal het eeuwen lang duren, eer het geslacht, dat aan hen onderworpen was, zich tot iets kan verheffen.

'Waar zal ik dan zoeken? Op de kusten van Afrika zie ik eene republiek gevormd uit uitgelezen mannen, die zich veelal door geestkracht en eigen ontwikkeling, persoonlijk boven den staat van slavernij hebben verheven. Nadat zij een voorbereidender toestand van zwakheid heeft doorleefd, is deze republiek eindelijk eene erkende natie op het oppervlak der aarde geworden, door Engeland en Frankrijk beide erkend. Daar verlang ik heen te gaan, en een vaderland te vinden.

'Ik weet wel, dat ik u allen tegen mij zal krijgen; maar vóór gij een vonnis velt, hoor mij aan. Gedurende mijn verblijt in Frankrijk heb ik met groote belangstelling de geschiedenis van mijn volk in Amerika nagegaan. Ik heb kennis genomen van den strijd tusschen abolitionisten en colonisationisten, en als een toeschouwer uit de verte heb ik eenige indrukken gekregen, die ik nooit had kunnen krijgen, als ik tot een van de beide partijen zou hebben behoord.

'Ik geef toe, dat Liberia tot allerlei soort van doeleinden kan gediend hebben, door in de handen te zijn gespeeld van onze onderdrukkers tegen ons. Zonder twijfel kan het plan gebezigd zijn, op eene niet te rechtvaardigen manier, als een middel om onze emancipatie tegen te houden. Maar de quaestie voor mij is: bestaat er niet een God boven alle menschelijke plannen? Kon Hij niet hunne oogmerken hebben verijdeld, en door hen eene natie voor ons hebben gevestigd?

'In onze dagen wordt eene natie geboren in één dag. Een volk, dat thans ontstaat, heeft de oplossing van alle groote vraagstukken, die met republikeinsche staatsinstelling en beschaving in verband staan, voor zich uitgewerkt: het behoeft niet te ontdekken, maar alleen toe te passen. Laten wij dan uit al onze macht de handen aan het werk slaan, en zien wat wij met deze nieuwe onderneming kunnen doen, en het geheele, heerlijke vasteland van Afrika ligt voor ons en onze kinderen open. O n s v o l k zal den stroom der beschaving en des Christendoms langs zijne kusten voortstuwen, en daar machtige republieken vestigen, die met de snelheid van een tropischen plantengroei vastwortelende, door alle eeuwen zullen blijven bestaan.

'Zegt gij dat ik mijne ongelukkige broederen, die nog in slavernij verkeeren, verlaat? Ik geloof van neen. Als ik hen één uur, één oogenblik van mijn leven vergeet, zoo moge God mij vergeten. Maar wat kan ik hier voor hen doen? Kan ik hunne ketenen verbreken? Neen! als individu kan ik dat niet: maar als ik heenga en een deel word van een volk, dat eene stem zal hebben in den raad der volken, dan kunnen wij spreken. Een volk heeft het recht om zich te laten hooren, en de zaak van zijnen stam te vertegenwoordigen; een enkel persoon heeft dat recht niet.

'Indien Europa ooit een groote raad van vrije volken wordt, gelijk ik van God vertrouw, dat het worden zal; indien de lijfeigenschap en alle onrechtvaardige en drukkende maatschappelijke ongelijkheden worden afgeschaft, en indien zij, gelijk

Frankrijk en Engeland gedaan hebben, ons volksbestaan erkennen, dan zullen wij ons beroepen op het groote congres der volken, en daar de zaak van onzen verdrukten stam vertegenwoordigen; en het kan niet anders of het vrije, verlichte Amerika zal dan verlangen de smet op zijn wapenschild uit te wisschen, die het onteert tegenover de volken, en die een

vloek is zoowel voor de verdrukkers als voor de verdrukten.

'Doch gij zult mij zeggen, dat onze stam evenveel recht heeft om zich te vereenzelvigen met de Amerikaansche republiek als de Ier, de Duitscher, de Zweed. Toegestemd; dat heeft hij. Wij b e h o o r d e n vrijheid te hebben om ons met anderen gelijk te stellen, en te vermengen; ons door persoonlijke waarde te verheffen zonder eenig aanzien van stam of kleur, en zij, die ons dat recht ontzeggen, verzaken de beginselen van menschelijke gelijkheid, die zij belijden. Wij behoorden in het bijzonder dat h i e r te mogen doen. Wij hebben meer recht dan gewone menschen, wij hebben, als een verongelijkte stam, aanspraak op vergoeding. Maar ik verlang die niet; ik verlang een eigen volk en vaderland. Ik denk, dat de Afrikaansche stam eigenaardigheden bezit, die nog moeten ontwikkeld worden in het licht der beschaving en des Christendoms, en die, al zijn zij niet gelijk aan de eigenaardigheden der Anglo-Saksers, misschien toch kunnen blijken van nog hoogeren zedelijken rang te zijn.

'Aan den Anglo-Saksischen stam is het lot der wereld toevertrouwd gedurende hare eerste periode van worsteling en strijd. Voor die roeping waren de stugge, onbuigzame, krachtige eigenschappen van dien stam uitmuntend geschikt; maar als Christen verwacht ik het aanbreken van een nieuw tijdperk. Ik vertrouw, dat wij op de grens daarvan staan; en de woelingen, die tegenwoordig de volken beroeren, zijn, naar ik hoop, slechts de voorboden van eenen tijd van algemeenen vrede en broederschap.

'Ik vertrouw, dat de ontwikkeling van Afrika werkelijk eene Christelijke zal zijn. Zoo al geen overheerschende en gebiedende stam, zijn toch de Negers tenminste eene liefderijke, grootmoedige, vergevensgezinde stam. Zij worden geroepen, terwijl zij zich in den vurigen oven van onrecht en onderdrukking bevinden; zij moeten hunne harten dus wel vaster hechten aan de verheven leer van liefde en vergevensgezindheid, waardoor zij alleen kunnen overwinnen, welke leer hunne roeping is over het vasteland van Afrika te verbreiden.

'Wat mij zelven betreft, beken ik gaarne, dat ik te zwak daarvoor ben; meer dan de helft van mijn bloed is het heete, voortvarende Saksische; maar eene welsprekende verkondigster van het Evangelie staat mij ter zijde in de persoon van mijne schoone echtgenoote. Wanneer ik afdwaal, dan brengt hare zachtmoedigheid mij weer terecht, en houdt mij voor oogen de Christelijke roeping en zending van onzen stam. Als een vaderlandslievend Christen, als een verkondiger van het Christendom, ga ik naar mijn v a d e r l a n d ; mijn uitverkoren, heerlijk Afrika! Op Afrika pas ik somtijds die schoone woorden toe van de profetie, 'in plaats, dat gij verlaten en gehaat zijt geweest, zoodat niemand door u henenging, zoo zal ik u stellen tot een eeuwige heerlijkheid, tot een vreugde van geslacht tot geslachte!'

'Gij zult mij een enthousiast noemen; gij zult zeggen, dat ik niet goed overdacht heb wat ik ga ondernemen. Maar ik heb mijne berekening gemaakt. Ik ga naar L i b e r i a niet als naar een Elysium uit een roman, maar als naar een a r b e i d s v e l d . Ik verwacht, dat ik er zal moeten werken met beide handen, h a r d werken, tegen allerlei soort van moeilijkheden en ontmoedigingen, en werken tot mijnen dood toe. Daarom ga ik er heen; en daarin zal ik zeker niet te leur gesteld worden.

'Wat gij moogt denken van mijn besluit, blijf mij uw vertrouwen schenken; en denk, dat wat ik ook doe, ik het altijd doe met een hart, dat geheel is toegewijd aan mijn volk.

George Harris.’

George, met zijne vrouw, kinderen, zuster en moeder, gingen eenige weken daarna scheep naar Afrika. Als wij ons niet bedriegen zal de wereld daar nog van hem hooren. Van onze andere personen hebben wij niet veel bijzonders te melden, uitgezonderd een woord over juffrouw Ophelia en Topsy, en een hoofdstuk tot afscheid, hetwelk wij zullen opdragen aan George Shelby.

Juffrouw Ophelia nam Topsy mede naar Vermont tot niet geringe verwondering van die deftige, bedaarde lieden, die door een Nieuw-Engelander o n s v o l k genoemd worden.

Ons volk dacht in het eerst, dat dit

een dwaas en onnoodig toevoegsel was aan hunne welingerichte huishouding, maar juffrouw Ophelia was zoo door en door nauwgezet in hare pogingen om haren plicht te vervullen jegens hare leerling, dat het kind weldra in gunst en genade werd opgenomen in de familie en in de buurt. Toen zij volwassen was, werd zij, op haar eigen verzoek, gedoopt en werd lidmaat van de Christelijke gemeente in de plaats, en zij toonde zooveel verstand, werkzaamheid en ijver, en zucht om het goede te doen in de wereld, dat zij eerlang aanbevolen en aangenomen werd als zendelinge naar een van de stations in Afrika, en wij hebben vernomen, dat dezelfde rusteloosheid, en schranderheid, die haar als kind zoo onuitputtelijk maakten in kuren en grappen, thans heilzaam worden aangewend tot het onderricht aan kinderen van haar eigen land.

P.S. Het zal misschien deze of gene moeder genoegen doen nog te vernemen, dat eenige navragen, die in 't werk waren gesteld door madame De Thoux onlangs het resultaat gehad hebben, dat Cassy's zoon ook is opgespoord. Daar hij een jongen was met energie, was hij eenige jaren vroeger dan zijne moeder ontsnapt, en was door vrienden van de verdrukten in het Noorden opgenomen en opgevoed. Hij zal eerlang zijne familie naar Afrika volgen.

Hoofdstuk XLIV.
Een man van zijn woord.

George Shelby had aan zijne moeder een kort woord geschreven, waarin hij den dag opgaf, wanneer hij t'huis kon verwacht worden. Hem ontbrak de moed over het sterfbed van zijn ouden vriend iets te schrijven. Hij had 't eenige malen beproefd; maar hij kon er niet mee voortgaan, hij eindigde met het blaadje telkens te verscheuren, zijn oogen af te drogen, en uit te loopen om tot rust te komen.

Er was dien dag eene aangename drukte op de plaats, nu men de komst verbeidde van den jongen meester George. Mevrouw Shelby zat in hare nette voorkamer, waar een vroolijk houtvuur de kilte van een laten najaarsavond verdreef. De avondmaaltijd stond op tafel aangericht, glinsterend van zilver en geslepen glaswerk, dat onze oude vriendin Chloe nog bezig was te schikken.

Gekleed in een nieuw katoenen kleedje, met een helder witten boezelaar voor, en een hoogen, goed gesteven tulband, terwijl haar blinkend zwart gelaat straalde van genoegen, bleef zij zonder noodzakelijkheid nog wat om de tafel heen en weer gaan om met hare meesteres nog wat te praten.

‘Nu, ik denk, dat het hem zoo wel bevallen zal!’ zeide zij, ‘zie, ik zet zijn bord juist, waar hij zij, gaarne heeft, aan den kant van den haard. De jongeheer George houdt er altijd van warm te zitten. Nu, kom aan! waarom heeft Sally den besten theepot niet voor den dag gehaald, dien kleinen nieuwen, dien jongeheer George met Kerstmis voor mevrouw gekocht heeft? Ik zal hem gaan halen! En heeft mevrouw wat vernomen van den jongeheer?’ vroeg zij.

‘Ja, Chloe; maar slechts een woordje, niet anders dan dat hij zoo mogelijk dezen avond t'huis hoopte te komen; dat is alles.’

‘Schreef hij niets over mijn ouden man?’ vroeg Chloe, altijd nog met de theekopjes bezig.

‘Neen! hij schrijft nergens over, Chloe. Hij schrijft, dat hij alles wel zal vertellen, als hij t'huis komt.’

‘Dat is juist zijn manier; hij wil altijd zelf alles vertellen, dat heb ik altijd opgemerkt in den jongeheer. Ik voor mij begrijp ook niet, hoe blanke menschen zooveel kunnen schrijven, als zij gewoonlijk doen: het schrijven is zulk een langzaam, lastig werk.’

Mevrouw Shelby glimlachte.

‘Ik denk haast, dat mijn oude man de jongens niet zal kennen, en het kleintje. Och, zij is zoo gegroeid, en zij is lief en bij de hand ook, Polly. Zij is nu naar huis, en past op de koek. Ik heb ze juist gebakken, zooals mijn oude man er veel van houdt, en zooals hij gehad heeft op den morgen, toen hij wegging. Och, och, wat was ik bedroefd dien morgen!’

Mevrouw Shelby zuchtte, en voelde een pak op haar hart bij die toespe-

ling. Zij was steeds ongerust geweest, sedert zij den brief van haren zoon had ontvangen, of er soms achter dat stilzwijgen iets verborgen mocht zijn.

'Heeft mevrouw de banknoten bij de hand?' vroeg Chloe, ernstig.

'Ja, Chloe.'

'Omdat ik mijn ouden man de banknoten wou laten zien, die de banketbakker mij gegeven heeft. "En," zeide hij tegen mij, "Chloe, ik wou, dat gij nog wat wildet blijven." "Ik dank u meester," zeide ik, "ik wou maar, dat mijn oude man thuis kwam, en mevrouw kan mij niet langer missen." Dat heb ik tegen hem gezegd. Die meester Jones was een heel knap man.'

Chloe had er uitdrukkelijk op aangedrongen, dat dezelfde banknoten, waarin haar loon betaald was, bewaard zouden blijven; om ze aan haren man te laten zien, ter gedachtenis aan hare knapheid in 't bakken. En mevrouw Shelby deed haar gaarne dat genoegen op haar verzoek.

'Polly zal hij niet meer kennen; mijn oude man. Och, het is al vijf jaar, dat ze hem meegenomen hebben! Toen was zij nog zoo klein; zij kon maar even staan. Ik herinner mij nog hoe hij placht te lachen, als zij omver rolde, als zij wilde gaan loopen. Goede hemel!'

Er werd een rijtuig gehoord.

'Jongeheer George!' riep tante Chloe, naar het raam loopende.

Mevrouw Shelby haastte zich naar de voordeur, en lag weldra in de armen van haren zoon. Tante Chloe spande zich in om in de duisternis naar buiten te kijken.

'O, arme tante Chloe!' zeide George, medelijdend stilstaande, en hare harde, zwarte hand tusschen zijn beide handen vattende: 'ik had mijn geheele vermogen er voor willen geven, als ik hem had kunnen meebrengen, maar hij is overgegaan naar een beter vaderland.'

Mevrouw Shelby slaakte een harts tochtelijken kreet, maar tante Chloe zeide niets.

Het gezelschap trad de kamer binnen, waar de avonddisch stond. De banknoten waarop Chloe zoo fier was lagen op de tafel.

'Ziedaar!' zeide zij, terwijl zij ze opnam, en in de hand hield, in hare bevende hand, tot hare meesteres, 'ik wil ze niet meer zien, en er niet meer van hooren. Het is juist gegaan zooals ik dacht: verkocht en toen vermoord op die plantages.'

Chloe keerde zich om, en stapte trotsch de kamer uit. Mevrouw Shelby ging haar zachtjes na, en vatte haar bij de hand, trok haar op een stoel naast zich.

'Goede, arme Chloe,' zeide zij.

Chloe legde haar hoofd op den schouder harer meesteres, en riep snikkend: 'O, mevrouw! neem me niet kwalijk, mijn hart is gebroken; dat is het!'

'Ik weet het,' zeide mevrouw Shelby, terwijl hare tranen vloeiden; 'en ik kan het niet verhelpen, maar de Heere Jezus kan het. Hij heelt de gebroken harten, en verbindt hunne wonden.'

Er heerschte een poos stilte, en allen weenden te zamen. Eindelijk nam George, terwijl hij naast de bedroefde vrouw ging zitten, hare hand, en met aandoenlijke eenvoudigheid herhaalde hij den dood der overwinning van haren man, en bracht haar de laatste boodschap zijner liefde.

Ongeveer een maand later waren alle bedienden van het huis Shelby bijeen verzameld in de groote zaal, om eenige woorden aan te hooren van hunnen jongen meester.

Tot aller verwondering verscheen hij onder hen met een pak papieren in de hand, bevattende een certificaat van vrijheid voor elk een op de plaats; hij las ze achtereenvolgens voor, en gaf ze hun over onder de snikken en uitroepen van allen, die tegenwoordig waren.

Velen echter drongen zich om hem heen, en verzochten hem dringend, hen niet weg te zenden, terwijl zij met angstige gezichten de papieren terug wilden geven.

'Wij hebben niet noodig vrijer te zijn dan wij zijn; wij hadden altijd wat wij noodig hadden. Wij wenschen de plaats niet te verlaten en mijnheer en mevrouw en de anderen.'

'Goede vrienden,' zeide George, zoodra hij aan 't woord kon komen, 'gij behoeft mij ook niet te verlaten. De plaats heeft evenveel werkvolk noodig als vroeger. Ook in huis hebben wij dezelfde bedienden noodig; maar gijlieden

zijt nu vrije mannen en vrouwen. Ik zal u loon geven voor uw werk, zooals wij samen overeen zullen komen. Het voordeel is: dat in geval ik in schulden mocht raken, of komen te sterven, wat gebeuren kan, gijlieden niet verkocht kunt worden. Ik ben van plan de zaken voort te zetten, en u misschien wat te leeren, dat eenigen tijd zal kosten: namelijk hoe gij de rechten moet gebruiken, die ik u geef als vrije mannen en vrouwen. Ik verwacht, dat gij u goed zult gedragen en gewillig zult leeren; en ik vertrouw op God, dat ik trouw zal zijn en genegen om u te onderrichten. En nu, vrienden, ziet op, en dankt God voor den zegen der vrijheid!'

Een bejaarde, aartsvaderlijke neger, die grijs en blind geworden was op de plaats, stond nu op, en zijne bevende hand opheffende zeide hij: 'Laat ons God danken!' Terwijl allen als in afspraak neerknielden, steeg er uit dat eerlijke, oude hart een treffender en hartelijker Te Deum op dan ooit eenig Te Deum, dat begeleid werd misschien met orgel, klokgelui en kanonschoten. Toen zij opstonden hief een andere een Methodistisch gezang aan, waarvan het refrein was:

'Het jubeljaar is aangebroken;
Verloste zondaars gaat naar huis.'

'Nog iets,' zeide George, te midden van aller gelukwenschen, 'gij herinnert u allen wel onzen goeden, ouden oom Tom!' en George gaf een kort verhaal van zijn sterfbed, en zijn liefderijk vaarwel aan allen op de plaats, en voegde er bij: 'het was op zijn graf, mijne vrienden, dat ik voor God het besluit nam, dat ik geen eigenaar van slaven meer wilde zijn, terwijl het mogelijk was hen vrij te maken, dat niemand door mij ooit eenig gevaar zou loopen, om van huis en vrienden te worden gescheiden, en, als hij, te sterven op eene afgelegen plantage. Dus als gij u verheugt in uw vrijheid, bedenkt dan, dat gij het verschuldigd zijt aan die goede, oude ziel, en vergeldt het aan zijne vrouw en kinderen. Denkt aan uwe vrijheid telkens als gij o o m Tom's hut voorbijkomt; en laat het u een spoorslag zijn om zijne voetstappen te drukken, en brave en getrouwe Christenen te zijn, zooals hij was.'

Hoofdstuk XLV.
Opmerkingen tot besluit.

Aan de schrijfster is dikwijls gevraagd, door correspondenten uit verschillende deelen van het land, of dit verhaal op waarheid gegrond is; op deze vragen wil zij een algemeen antwoord geven.

De verschillende voorvallen, die het verhaal uitmaken, zijn voor een zeer groot deel geloofwaardig; zij hebben

plaats gehad, hetzij onder haar eigen waarneming, hetzij onder die van hare vrienden. Zij of hare vrienden hebben karakters waargenomen, die het evenbeeld waren van bijna allen, die hier zijn ingevoerd; en vele van de gezegden zijn woord voor woord door haar zelve gehoord, of aan haar overgebracht.

De persoonlijke verschijning van Eliza, het karakter, dat haar wordt toegeschreven, zijn naar het leven geteekend. De onkreukbare trouw, vroomheid en eerlijkheid van oom Tom is in meer dan één voorbeeld tot haar gekomen. Sommige van de meest tragische en romantische, sommige van de verschrikkelijkste voorvallen hebben ook huns gelijke in de werkelijkheid. Het voorval van eene moeder, die over het ijs de Ohio overging is een welbekend feit. De geschiedenis van de o u d e P r u e was een geval, dat plaats had onder de persoonlijke waarneming van een broeder der schrijfster, die toen handelsreiziger was voor een groot huis in Nieuw-Orleans. Uit dezelfde bron kwam het karakter van den planter Legree. Van hem schreef haar broeder, nadat hij op reis een bezoek had gebracht aan diens plantage; 'hij liet mij werkelijk zijn vuist voelen, die zoo hard was als een smidshamer, of een ijzeren knoest, terwijl hij mij zeide, dat zij zoo hard geworden was door het neerslaan van negers.' Toen ik de plantage verliet, haalde ik diep adem, en had een gevoel alsof ik ontkomen was aan het hol van een menscheneter.'

Dat het treurig lot van Tom maar al te dikwijls zijns gelijke gehad heeft, dat kunnen nog levende getuigen overal in het land bevestigen. Men bedenke, dat in alle zuidelijke staten het een principe is in de rechtspleging, dat geenerlei kleurling voor het gerecht getuigenis mag afleggen tegen eenen blanke, en dan zal men gemakkelijk inzien, dat zulk een geval kan voorkomen, waar maar een man is, wiens hartstochten heerschen boven zijn belang, en waar een slaaf is, die moed of principe genoeg heeft om diens wil te weerstaan.

In werkelijkheid is er tot bescherming van het leven van een slaaf niets anders dan het k a r a k t e r van zijn meester. Feiten, te ergerlijk om er bij stil te staan, komen nu en dan ter oore aan het publiek, en de bespreking daarvan is dikwijls nog ergerlijker dan het feit zelf. Er wordt gezegd: 'wellicht gebeuren er nu en dan zulke dingen, maat zij zijn geen bewijs, dat het in 't algemeen zoo toegaat.' Als de wetten van Nieuw-Engeland zoo waren, dat een meester n u en d a n een leerling kon doodmartelen, zonder dat hij daarvoor voor 't gerecht kon gehaald worden, zou men er dan even bedaard overheen stappen? Zou er dan gezegd worden; 'die gevallen zijn zeldzaam, en geen bewijs, dat het in 't algemeen zoo toegaat?' Deze onrechtvaardigheid is onafscheidelijk van het slaven-systeem, zonder dat kan het niet bestaan.

De publieke en schaamtelooze verkoop van schoone mulattinnen en quadroonmeisjes heeft eene algemeene bekendheid gekregen sedert de gevallen, die gevolgd zijn op het aanhouden van 'de Parel.'

Wij nemen het navolgende over uit de rede van den heer Horace Mann, een van de advokaten van de verweerders in dit proces. Hij zegt: 'In dat gezelschap van zes en zeventig personen, die in 1848 met den schoener "Parel," (wiens officieren ik in hunne verdediging bijstond) trachtten te ontsnappen uit Columbia, waren verscheiden jonge, gezonde meisjes, welke die bijzondere aantrekkelijkheden hadden van vormen en gelaatstrekken, die door kenners zoo hoog op prijs gesteld worden. Elizabeth Russel was er eene van. Zij viel terstond in de klauwen van een slavenhandelaar en was bestemd voor de markt te Nieuw-Orleans. De harten van wie haar zagen waren

getroffen van medelijden met haar lot. Zij boden achttien honderd dollars als haar losgeld, en sommigen zouden daarna niet veel overgehouden hebben, maar de snoodaard van een slavenhandelaar was onverbiddelijk. Zij werd verzonden naar Nieuw-Orleans, maar toen zij nagenoeg halfweg was, was God haar genadig, en nam haar tot zich. Er waren twee meisjes, Edmundson genaamd, in hetzelfde gezelschap. Toen zij op het punt waren om naar dezelfde markt te worden gezonden, ging eene oude zuster naar die v l e e s c h h a l , om den ellendeling, die hun eigenaar was, om Gods wil te smeeken, dat hij zijne slachtoffers zou

sparen. Hij scheerde den gek met haar, en zeide, dat zij mooie kleeren en prachtige meubels zouden krijgen. “Ja,” antwoordde zij, “dat is misschien goed voor dit leven, maar wat zal er van haar worden hiernamaals?” Zij ook werden naar Nieuw-Orleans gezonden; doch zij werden later vrijgekocht, tegen een hoog losgeld, en teruggebracht.’

Is het niet duidelijk, dat van de geschiedenissen van Emmeline en Cassy vele voorbeelden kunnen bestaan?

De billijkheid verplicht echter ook de schrijfster om te zeggen, dat de rechtschapenheid en edelmoedigheid, toegeschreven aan St. Clare, niet zonder voorbeelden zijn, zooals uit de volgende anecdote is op te maken. Weinige jaren geleden was een jonge heer uit het Zuiden te Cincinnati met een slaaf voor wien hij genegenheid had, die zijn lijfknecht was geweest van zijn jeugd af. De jonge slaaf maakte van de gelegenheid gebruik om vrij te komen, en stelde zich onder de bescherming van een kwaker, die bekend was om handelingen van die soort. De eigenaar was zeer verontwaardigd Hij had den slaaf altijd behandeld met zooveel toegefelijkheid, en zijn vertrouwen op zijne genegenheid was zoo groot, dat hij van meening was, dat iemand hem moest hebben opgestookt tegen hem. Hij ging toornig naar den kwaker toe; maar, daar hij zeer rechtschapen en openhartig was, werd hij spoedig door vertoogen en redeneeringen tot bedaren gebracht. Uit dat oogpunt had hij de zaak nooit bezien, er zelfs nooit aan gedacht: hij zeide terstond tot den kwaker, dat indien zijn slaaf in zijn bijzijn wilde zeggen, dat hij wenschte vrij te zijn, hij hem de vrijheid zou geven. Er werd dus een samenkomst afgesproken, en aan Nathan werd door zijn jongen meester gevraagd, of hij ooit in eenig opzicht reden tot ontevredenheid gehad had omtrent zijne behandeling.

‘Neen, meester,’ zeide Nathan, ‘gij zijt altijd goed voor mij geweest.’

‘Nu, zeg mij dan eens waarom gij van mij weg wilt gaan?’

‘Meester kan stenven, en wie krijgt mij dan? Daarom wilde ik liever vrij zijn.’

Na eenige woordenwisseling hernam de jonge meester; ‘Nathan, in uwe plaats zoo ik er nagenoeg even zoo over denken. Gij zijt vrij.’

Hij reikte hem terstond een vrijbrief over, deponeerde een som gelds in de handen van den kwaker, om verstandig te worden gebruikt om hem in 't leven voort te helpen, en hij liet een vriendelijken brief met raadgevingen aan den jongen man achter. Dien brief heeft de schrijfster eenigen tijd in haar bezit gehad.

De schrijfster hoopt, dat zij die edelmoedigheid recht heeft laten wedervaren en ook de menschlievendheid, die in vele gevallen de bewoners van het Zuiden kenmerkt. Zulke voorbeelden bewaren er ons voor geheel aan ons geslacht te wanhopen. Maar zij vraagt aan iedereen, die de wereld kent, zijn zulke karakters ergens a l l e d a a g s c h ?

Gedurende verscheiden jaren van haar leven heeft de schrijfster vermeden iets te lezen, dat betrekking had op het onderwerp der slavernij, omdat zij het te pijnlijk beschouwde om te worden onderzocht, en als iets, dat door den voortgang der beschaving en verlichting van zelf wel zou verdwijnen. Maar sedert de wet van 1850, toen zij met verbazing en ontsteltenis vernam, hoe Christelijk en menschelijk denkende lieden het uitleveren van gevluchte slaven aanbevalen als een voor goede burgers verbindenden plicht; toen zij aan alle kanten, bij goedhartige, medelijdende en achtenswaardige menschen in de Vrije Staten van het Noorden redeneeringen en beraadslagingen hoorde, over hetgeen in dit opzicht de plicht eens Christens wezen

kon: toen kon zij niet anders denken dan: deze menschen en Christenen kunnen niet weten wat de slavernij is. Zij heeft gepoogd dit onpartijdig te doen zien, van de beste en van de ergste zijde. Wat de b e s t e zijde betreft, heeft zij misschien alles doen zien wat mogelijk was; maar o! wie zal zeggen, wat er aan de andere zijde, in die vallei van de schaduwen des doods, nog onvermeld gebleven is?

Op U, edele, rechtschapen mannen en vrouwen van het Zuiden, gij, wier deugd en grootmoedigheid en reinheid van karakter des te grooter zijn, naarmate gij aan grootere beproeving hebt blootgestaan, op u beroept zij zich.

Hebt gij niet in uw eigen innerlijke ziel, in uw eigen stille overdenkingen gevoeld, dat er kwalen en euvels zijn in dit gevloekte systeem, verre overtreffende hetgeen hier geschetst is, of geschetst kon worden?

Hoe kan het ook anders? Kan aan een mensch volkomen onverantwoordelijke macht toevertrouwd worden? En maakt het slavenstelsel niet iederen eigenaar tot een onverantwoordelijk despoot, door aan den slaaf alle recht om getuigenis af te leggen te ontzeggen? Moet niet ieder de praktische gevolgen daarvan inzien? Indien er onder u, mannen van eer, van recht en van menschelijkheid eene publieke opinie is, zooals wij aannemen, is er ook niet een andere soort van publieke opinie, namelijk die van de schurken, de verdierlijkten, de diepgezonkenen? En kan door de wet op de slavernij die schurk, die verdierlijkte, die diepgezonkene niet even zooveel slaven bezitten als de beste en reinste? Zijn ergens in de wereld de fatsoenlijke, de rechtvaardige, de rechtschapene en menschlievende menschen in de meerderheid?

De slavenhandel wordt thans, volgens de Amerikaansche wet, als zeeroof beschouwd. Maar een handel in slaven, even stelselmatig als er ooit werd gedreven op de kust van Afrika, gaat onvermijdelijk gepaard met Amerikaansche slavernij en is er een gevolg van. En k u n n e n de hartverscheurende ijselijkheden daarvan verteld worden?

De schrijfster heeft slechts een flauwe schets gegeven, een doffe schilderij van den angst en de wanhoop, die op dit oogenblik zelfs duizenden van harten beklemmen; duizenden van familiën verstrooiende en een hulpeloos en gevoelig ras tot razernij en wanhoop drijvende. Er leven menschen, die moeders kennen, door den vervloekten handel in slaven gedreven tot kindermoord; en die zelven in den dood een uitkomst hebben gezocht tegen leed, dat zij meer vreesden dan den dood. Geen treurspel kan er geschreven worden of gespeeld of bedacht, dat de vreeselijke werkelijkheid nabijkomt van tooneelen, die dagelijks en van uur tot uur plaats hebben op onze stranden, onder de schaduw der Amerikaansche wet en de schaduw van het kruis van Christus. En nu, gij mannen en vrouwen van Amerika, is dit iets om mede te dralen, dat nog verdedigd kan worden of stilzwijgend aangezien? Landbouwers van Massachusetts, van New-Hampshire, van Vermont, van Connecticut, die dit boek leest bij den gloed van uw winter-avondvuur; brave, edelmoedige schippers en matrozen van Maine, is dit iets dat gij kunt dulden en aanmoedigen? Brave en edele mannen van New-York, landbouwers van het rijke en vroolijke Ohio, en gij lieden van de uitgestrekte prairie-staten, antwoordt mij, is dit iets, dat gij kunt begunstigen en beschermen? En gij, Amerikaansche moeders, gij, die aan de wiegen uwer eigen kinderen hebt geleerd de menschheid lief te hebben, bij de heilige liefde, die gij uw kind toedraagt, bij uwe vreugde in die schoonheid en reinheid van uw kind; bij het moederlijk mededoogen en de teederheid, waarmede gij het bewaakt; bij de zorgen voor zijne opvoeding; bij de gebeden, die gij tot heil zijner onsterfelijke ziel opzendt; bid ik u; hebt medelijden met de moeder, die dezelfde liefde heeft als gij, en niet het minste recht voor de wet om het kind van haar hart te beschermen, te leiden, op te voeden! Bij het ziekbed van uw kind; bij die stervende oogen, die gij nooit kunt vergeten, bij die laatste kreten, die u door het hart gingen, en gij niet helpen of redden kondt, bij het akelige van die ledige wieg, die stille kinderkamer, smeek ik u: hebt medelijden met die moeders, die telkens hare kinderen moeten missen tengevolge van den Amerikaanschen handel in slaven! Zegt, moeders van Amerika, is dit te verdedigen of goed te vinden en stilzwijgend te laten voortgaan?

Zegt gij misschien, dat de bewoners der Vrije Staten er niet mede te maken hebben, en niets doen kunnen? God gave, dat dit zoo ware. De bewoners der Vrije Staten hebben het verdedigd, aangemoedigd, er deel in genomen, en zij zijn er voor God meer schuldig in dan het Zuiden, in zooverre als zij n i e t d e verzachtende omstandigheid hebben van g e w o o n t e en o p v o e d i n g.

Als de moeders van de Vrije Staten allen de gevoelens hadden gehad, die zij behoorden te hebben, dan zouden

in vroeger tijd de zonen der Vrije Staten niet de houders en spreekwoordelijk de hardste meesters geweest zijn van slaven, de zonen der Vrije Staten zouden dan niet oogluikend hebben toegelaten, dat de slavernij zich over het land uitbreidde; de zonen der Vrije Staten zouden niet, zooals zij doen, met de zielen en de lichamen van menschen handel drijven voor geld, als met gewone koopwaar. Er zijn eene menigte slaven, die men een tijdlang houdt, en dan weer verkoopt; dat doen kooplieden in noordelijke steden, en zal dan de heele schuld en minachting wegens slavernij alleen op het Zuiden neerkomen? Mannen, moeders, Christenen in het Noorden hebben nog wat anders te doen dan schimpen op hunne broeders in het Zuiden: zij moeten het kwaad bij zich zelven onder de oogen zien. Doch wat kan één persoon op zich zelf doen? Daarover kan ieder voor zich oordeelen. Eén ding is er, dat iedereen kan doen; hij kan zorgen, zelf goede gevoelens te koesteren. Een gebied van zedelijken invloed vindt ieder menschelijk wezen, en een man of vrouw, die sterk, gezond en rechtvaardig g e v o e l t omtrent de groote belangen der menschheid is een voortdurend weldoener voor het menschelijk geslacht. Ziet dus toe welke gevoelens gij voorstaat in dit opzicht! Zijn zij in overeenstemming met de liefde van Christus of zijn zij beheerscht en bedorven door de drogredenen eener wereldsche politiek?

Christelijke mannen en vrouwen van het Noorden! laat ons verder gaan: gij hebt nog eene macht in u; gij kunt b i d d e n ! Gelooft gij in 't gebed of is het voor u geworden een onbepaalde apostolische overlevering? Gij bidt voor de verre heidenen, bidt ook voor de heidenen in uw land. En bidt voor die rampzalige Christenen, wier geheele kans op godsdienstige verbetering afhangt van koop en verkoop, van hen kan men niet verwachten, dat zij in vele gevallen getrouw zullen zijn aan de Christelijke zedeleer, tenzij hun van Boven moed en genade gegeven wordt, om het martelaarschap te aanvaarden.

Maar er is meer. Op de stranden van onze Vrije Staten komen nu en dan arme, verstrooide, gebroken overblijfsels aan van families: mannen en vrouwen, ontsnapt als door een wonder uit de banden der slavernij, zwak in kennis en in vele gevallen zwak in zedelijke beginselen, uit hoofde van een stelsel, dat elk principe van Christelijkheid en zedelijkheid verwart en verduistert. Zij komen een schuilplaats bij u zoeken; zij komen opvoeding, kennis, Christendom zoeken. Wat zijt gij verschuldigd aan deze ongelukkigen, gij Christenen? Is niet iedere Amerikaansche Christen aan het Afrikaansche ras eene poging tot vergoeding schuldig voor het onrecht, dat de Amerikaansche natie over hen gebracht heeft? Zullen de deuren der scholen en der kerken voor hen gesloten blijven? Zullen sommige staten opstaan, en hen verdrijven? Zal de kerk van Christus stilzwijgend den smaad aanhooren, die op hen geworpen wordt, zich terugtrekken van de hulpelooze hand, die zij uitstrekken en door haar stilzwijgen de wreedheden aanmoedigen, die hen zouden verdrijven uit onze landpalen? Indien het zoo zijn moet, zal het een bedroefd schouwspel zijn. Indien het zoo zijn moet, zal het land reden hebben tot sidderen, wanneer het zich herinnert, dat het lot der natiën is in de hand van Hem, die medelijdend is en vol barmhartigheid. Zegt gij misschien: ‘wij hebben hen hier niet noodig; laten zij naar Afrika gaan!’

Dat Gods Voorzienigheid hun een toevlucht in Afrika bereid heeft, is inderdaad een groot, opmerkelijk feit, maar dat is geen reden waarom de kerk van Christus die verantwoordelijkheid van zich af zou werpen ten opzichte van dit verworpen ras, de verantwoordelijkheid, die hare belijdenis haar oplegt.

Liberia te bevolken met een onkundig, onervaren, half barbaarsch geslacht, pas aan de boeien der slavernij ontkomen, zou niets anders zijn dan dat tijdperk van strijd en worsteling, dat het begin van nieuwe ondernemingen vergezelt, voor eeuwen te verlengen. Laat de kerk van Christus in het Noorden die arme lijders in den geest van Christus ontvangen, hun deel geven aan de voorrechten eener Christelijke maatschappij, hen in de scholen onderwijzen, tot zij eenigszins tot zedelijke en verstandelijke ontwikkeling zijn gekomen, en hen dan helpen, om naar de kusten over te steken, waar zij de lessen, die

zij in Amerika ontvangen hebben, in praktijk kunnen brengen.

Er is in het Noorden een genootschap van mannen, betrekkelijk gering in getal, die dat hebben gedaan, en als een gevolg daarvan heeft dit land reeds voorbeelden gezien van mannen, die vroeger slaven waren, en die in korten tijd eigendommen, reputatie en opvoeding gekregen hebben. Talenten zijn er ontwikkeld, die, de omstandigheden in aanmerking genomen, werkelijk opmerkenswaardig zijn: en wat trekken van eerlijkheid, goedhartigheid en fijngevoeligheid betreft, wat aangaat heldhaftige inspanning en zelfverloochening ten behoeve van broeders of vrienden, die nog in slavernij waren, deze zijn merkwaardig geweest in eene mate, die verwonderlijk is, in aanmerking genomen den invloed onder welken zij ontstonden.

Schrijfster dezes heeft vele jaren gewoond op de grenzen van slavenstaten en heeft veel gelegenheid gehad tot waarneming onder hen, die vroeger slaven waren. Zij heeft ze gekend in hare familie als dienstboden, en bij gebrek aan eenige andere school, waarop zij gaan konden, heeft zij ze in vele gevallen laten leeren op eene familieschool, tegelijk met haar eigen kinderen; zij heeft ook de getuigenis van zendelingen onder de vluchtelingen in Canada, overeenkomende met hare eigen ondervinding; en haar oordeel met betrekking tot de vatbaarheid van het ras is aanmoedigend in den hoogsten graad.

Het eerste verlangen van den vrijgeworden slaaf is over het algemeen, om wat te leeren. Er is niets, dat zij niet geven of doen willen, indien hunne kinderen maar kunnen leeren, en voor zoover de schrijfster zelve heeft opgemerkt, of van onderwijzers onder hen vernomen heeft, zijn zij zeer bevattelijk en vlug van begrip. Het resultaat van scholen, door welwillende personen in Cincinnati voor hen gesticht, bevestigt dit volkomen.

De schrijfster geeft de navolgende daadzaken op, op gezag van professor C.E. Stowe, toen werkzaam aan het Lane-Seminarium in Ohio, met betrekking tot geëmancipeerde slaven, nu woonachtig in Cincinnati; gegeven om de vatbaarheid aan te toonen van het ras, zelfs zonder eenige bijzondere hulp of aanmoediging.

De voorletters alleen zijn opgegeven; allen zijn woonachtig in Cincinnati.

‘B -. Meubelmaker; twintig jaar in de stad, bezit een vermogen van twintig duizend dollars, door hem zelven verdiend; Baptist.

‘C -. Geheel zwart; aangevoerd uit Afrika; verkocht in Nieuw-Orleans, vijftien jaar vrij geweest; voor zichzelven betaald zes honderd dollars; landbouwer, bezit verscheidene bouwhoeven in Indiana, Presbyteriaan; waarschijnlijk in 't bezit van vijftien à twintig duizend dollars, door hem zelven alleen verdiend.

‘K -. Geheel zwart; handelaar; bezit dertig duizend dollars; ongeveer veertig jaar oud: zes jaar vrij; heeft achttien honderd dollars betaald voor zijn gezin; lidmaat van de Baptistenkerk; heeft een legaat gekregen van zijn meester, hetwelk hij goed belegd en vermeerderd heeft.

‘G -. Geheel zwart; handelaar in kolen; bezit achttien duizend dollars; heeft tweemaal voor zich zelven betaald, eenmaal bedrogen zijnde voor zestien honderd dollars; heeft zelf zijn vermogen verdiend, een groot deel reeds als slaaf, terwijl hij huur betaalde aan zijn meester, en zaken deed voor eigen rekening; een knap, fatsoenlijk uitziend man.

‘W -. Drie vierde zwart; barbier en oppasser; uit Kentucky; negentien jaar vrij; heeft betaald voor zich zelven en zijn gezin meer dan drie duizend dollars; bezit twintig duizend dollars, door hem zelven verdiend; diaken in de Baptistenkerk.

‘G. D -. Drie vierde zwart; stukadoor; uit Kentucky; negen jaar vrij; heeft vijftien honderd dollars betaald voor zich en zijn gezin; onlangs overleden in den ouderdom van zestig jaar; bezat zesduizend dollars.’

Professor Stowe zegt: ‘met deze allen, uitgezonderd G -. ben ik persoonlijk bekend geweest gedurende eenige jaren, en mijne opgaven zijn op eigen ervaring gegrond.’

De schrijfster herinnert zich zeer goed eene bejaarde vrouw, die als waschvrouw dienst deed in haars vaders familie. De dochter van deze vrouw

trouwde eenen slaaf. Zij was eene zeer oppassende en knappe jonge vrouw, en door hare vlijt en spaarzaamheid, en de meest volhardende zelfverloochening won zij negenhonderd dollars over voor de vrijheid van haren man, die zij gaandeweg afbetaalde aan zijnen meester. Zij was nog honderd dollars schuldig van den losprijs, toen hij kwam te sterven: zij kreeg nooit een duit terug van het betaalde geld. Dit zijn slechts eenige daadzaken uit vale, die bijgebracht zouden kunnen worden als bewijs van de zelfverloochening, de energie, het geduld en de eerlijkheid, waarvan de slaaf blijken heeft gegeven in den staat van vrijheid.

En laat men bedenken, dat deze lieden er aldus loffelijk in geslaagd zijn voor zich zelven een betrekkelijken rijkdom te veroveren en eene maatschappelijke positie, ondanks allen tegenspoed en ontmoediging. De kleurling heeft volgens de wet in Ohio geen stem, en tot voor korte jaren mocht hij geen getuigenis afleggen voor het gerecht. En dit was niet alleen zoo in den staat Ohio. In alle staten van de Unie zien wij mannen, die pas van de boeien der slavernij bevrijd zijn, die door energiek zelfonderricht, dat niet genoeg kan bewonderd worden, zijn opgeklommen tot zeer achtenswaardige betrekkingen in de maatschappij: Pennington onder de geestelijken, Douglas en Ward onder de uitgevers zijn zeer bekende voorbeelden.

Indian dat verdrukte ras, met alle tegenheden en ontmoedigingen dat heeft kunnen doen, hoeveel meer zou het gedaan hebben, indien de Christelijke Kerk jegens hen wilde handelen in den geest des Heeren.

Het is thans een eeuw, waarin de naties in siddering en beroering verkeeren. Een machtige invloed doet zich gelden, die de wereld doet golven en zwoegen als door een aardbeving. En is Amerika veilig? Elke natie, die in haren boezem groote en onherstelde onrechtvaardigheden omdraagt, heeft de elementen in zich van beroeringen.

Om welke reden heft die machtige invloed in alle naties, en in alle talen die verzuchtingen aan, die niet kunnen uitgesproken worden, naar vrijheid en gelijkheid?

O, kerk van Christus, let op de teekenen der tijden! Is niet deze macht de Geest van Hem, Wiens koninkrijk nog moet komen, en Wiens wil moet geschieden op aarde gelijk in den Hemel?

Maar wie durft den dag Zijner verschijning afwachten? ‘want die dag zal zijn als een brandende oven; en Hij zal een snel getuige zijn tegen hen, die het loon des daglooners met geweld inhouden, die de weduwe en de wees, en den vreemdeling het recht verkeeren; en Hij zal de onderdrukkers verbreken.’

Zijn dit geen geduchte woorden voor eene natie, die in haren boezem zulk eene groote onrechtvaardigheid draagt? Christenen, telkens als gij bidt dat het koninkrijk van Christus moge komen, kunt gij dan die profetie vergeten, welke d e n d a g d e r w r a k e in een geducht verband brengt met het jaar zijner verlosten?

Een dag van genade wordt ons nog aangeboden. Beiden, Noord en Zuid zijn schuldig geweest voor God; en de C h r i s t e n k e r k heeft een zware verantwoording te doen. Niet door zich samen te verbinden, om onrecht en wreedheid in bescherming te nemen, en een gemeenschappelijk kapitaal van zonde te vormen is deze Unie te redden; maar door berouw, gerechtigheid en barmhartigheid; want niet zekerder is de eeuwige wet, volgens welke de molensteen zinkt in den Oceaan, dan die sterkere wet, volgens welke onrecht en wreedheid den toorn van den Almachtige zullen brengen over de volkeren!